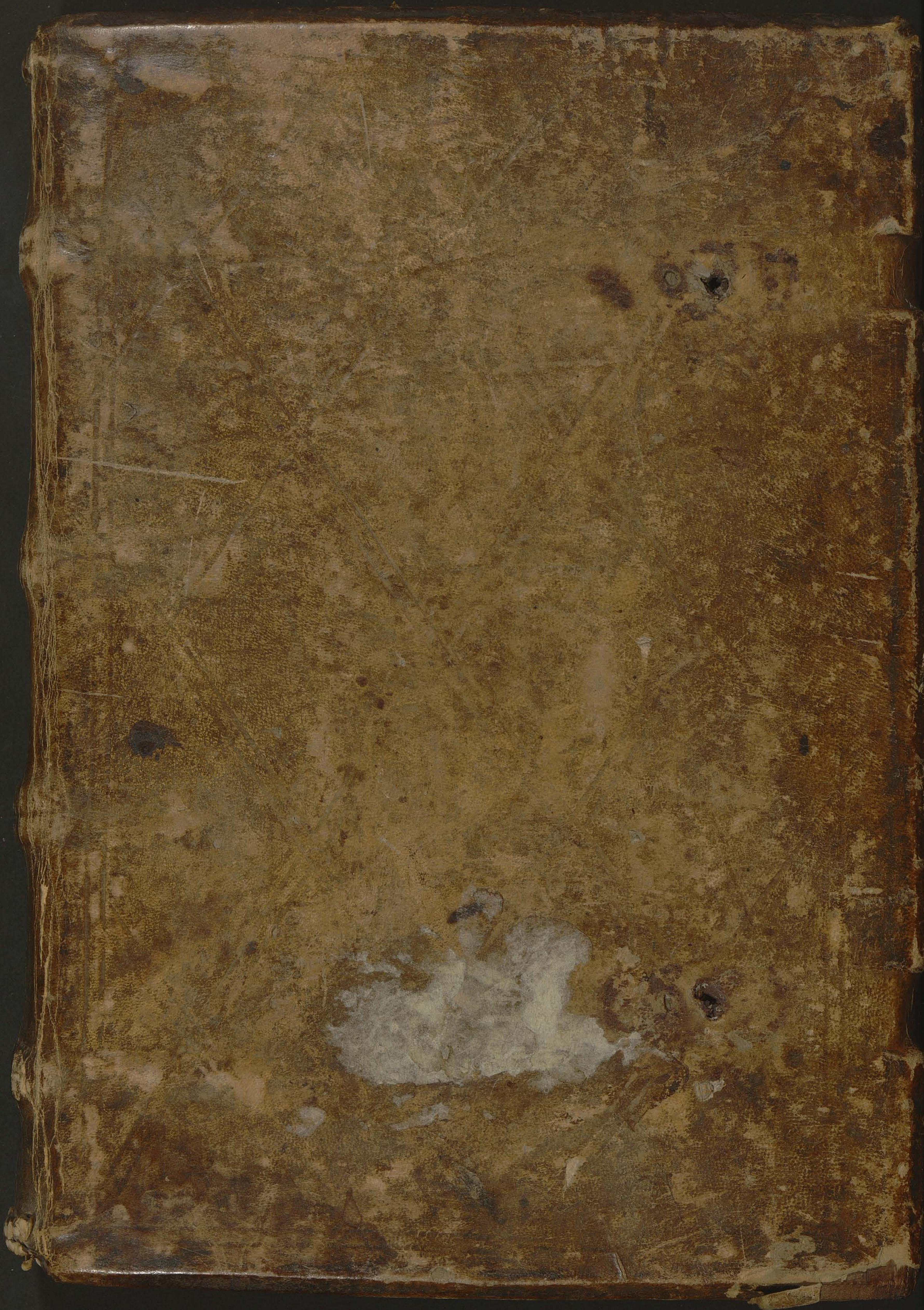

N. Inv.
554.

4.

... multiplicans ad maiorem designa ut sit [illegible]
[illegible] assignari qui dicitur unus productus sine prouenit
ex additione [illegible] in aliud Et notandum [illegible]
multiplicante sit [illegible] multiplicando et eiusdem [illegible]
[illegible] summa et [illegible]
in se multiplicando Sunt autem septem regule multiplicationis [illegible]
prima [illegible] Cum digitus multiplicat digitum subtrahendo
minor digitus ab articulo sine denominatione per [illegible]
maioris digiti [illegible] denario sibi computato vel
[illegible] unitates sit [illegible] digitum multiplicans
et denarium denario sibi computato totiens subtraha
digitus multiplicans ab articulo sine denominatione [illegible]

[illegible] quare loco [illegible]
[illegible] figura nouenaria est [illegible]
[illegible] debuit fieri [illegible]
[illegible] remaneat [illegible]
[illegible] ordinibus et [illegible]
[illegible] prout [illegible] dictum est [illegible]
possunt [illegible] a sinistris [illegible] procedendo [illegible]
[illegible] sicut commode fieri [illegible]
[illegible] volueris [illegible] nil [illegible] figuras quas
prius subtraxisti adde [illegible] sibi [illegible]
[illegible] figure quas prius habuisti [illegible]
adducere si recte feceris [illegible] omnes figuras [illegible]
[illegible] quas prius habuisti et redditur tibi
[illegible] figure quas prius habuisti sibi [illegible] Est enim

grauj onere te occidit Nomine videt quem in ui[illegible]
[illegible]
vix esui refrigeratum cordis anhelitum recipere
possum Quiesce rogo donec messis transeat
inedia Cui mox impudice prouida prouide
forma respondit Omnia tempora tempus habent
et suis spacijs transeunt vniuersa sub celo
Cumobilem sicut queque suo loco et tempore agat
sunt ita et inquirenda Nanque si rei oportunitatem
tempus negligenter transierit · cum indiguerit postea
minime reperit · eo quod hora debita sibi necessaria
quia non quesiuit Sic ergo carissima vel
prouidenciam sume opus est nobis · qua quid
vite alimenta acomodat · illo tempore vigiles
ligamus quando nature beneficia diu habet que
[illegible] aut colligendi [illegible]

In timore esto compositus
In bonis summa constantia te confirmet
In bono nomine virtutum tetragone semper vige

Semper disce et in extremis horis
sapientie magis stude

Vulpes decrepita ardens cupidine
plus sciendi · querendo magis in
membris grauioribus sui corporis itinere
addidit graue pondus mox ergo tenderet
senectutis infirmitate quidem graui · sed
auiditate sciendi peragili · cum coruus astu
cior occurrisset peracto mutue salut[illegible]
officio satis leta [illegible]

... parem proximum sub illo ... ... Si sit ...
loco pone loco illius imparis vi ... Et tunc ...
finne proximum parem sub illo ... et tunc ...
sor media ... et manebit et de unitate aut ...
que remanet mediata est fac ut prius ... facto
mediata est ... sequens que si sit ... que
... est integra quia nichil ... Si aut sit ...
est par et maior. Si par loco illius delete ...
medietas illius paris. Si impar ... illius paris
... et loco paris delete ... medie

... ut me ...
... in ... ...
... ...
... amplexus ... fare hec tamen ...
... petiti finem habere. Ad ...
facta doctrix ... ...
que ... ...
Audiens sapiens sapiencior ...
... sapiencie ... Unde ...
... addiscere et in ... ...
... sapiencie desiderabili ... ...
... enim prudentis sapiencia est, et ob hoc
quanto huius vicinjores sumus, tanto maiori
impetu ad amplexandum eam ...
... Virtutis enim motus, quasi naturalis
in fine forcior est. Sed ad visus senio ...
... aspectus ex parte racionis ...
... ut ... plus

... Si ...
et ... et duplex ...
... figura. Et ... duplicatum a ... digitus
figura ... ... Si digitus loco eius delete ...
aut ... Si articulus loco eius delete
digitus ... ...
... et ... ...
... Si ... loco eius delete ... digitus

... racione
veniendi ad simplicitate que est nesciencie
quempiam ledendi. Dominus deus eterna prudencie
sinisteris petiuit ab angelis doli nocendi
nescius in quo deciperent digni quidem decep
cione impium achab. Et propter hoc ea que
... provide ... famatus nocentis cal
liditatis ... malicio ...
dicam nec unquam prudenciam. Namque is tamen
prudens est qui racione recta in omnibus
gubernatur. Verum recta racio est racionalis na
ture suum finem tantum intendere, omne quod impe
dit ad hunc consequendum effugere, cunctum
quod expedit agere, et his omnibus quousque
ad illum premiet firma constancia permanere.
Finis aut nature racionalis est sine omni
in malo gaudere, omni vero bono ... ...
securitatis et securitate veritatis letari, ad
hunc capessendum cuncta impeditiva sunt
vicia omnes optimas virtutes. ... ...
to uniusquisque ... ... in sua. De
melioribus rebus est uti prudencia
quia suo loco et tempore cuncta ... et ...

Astrologia e[st] sci[enti]a mutacio[n]u[m] [et] op[er]u[m] que p[ro]ueniu[n]t [et] co[n]tingu[n]t p[er] s[ecundu]m [con]iunc[ti]o[n]e[m] stellaru[m]. Al[ite]r sic est sci[enti]a q[ue] p[er]fecta [et] instrui[t] valde in modo i[n]ferioru[m] [illegible] [et] de orbiu[m] mutac[i]o[n]ib[us] [et] stellaru[m] et earu[m] applicac[i]o[n]ib[us] [illegible]. Unde astrologie e[st] s[un]t s[pecie]s. P[ri]ma e[st] sci[enti]a natiuitatu[m] v[e]l sci[enti]a Natiuitatu[m] est que [illegible] natiuitate [illegible] sibi [et] suis euent[us] futuros p[ro]nosticat. [illegible] p[ro]p[ter] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que pot [illegible] op[er]is inchoari [illegible] horam eligendo et vocat[ur] sci[enti]a de electionib[us] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] edificandi [illegible] [illegible] [illegible] imagines fabricare [illegible] [illegible] de interrogac[i]o[n]ib[us] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ta s[pecie]s e[st] [illegible] [illegible] [illegible] ordinat mutac[i]o[n]es et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] v[e]l sci[enti]a iudiciorum [illegible] mundi [illegible] [illegible] [illegible] de q[ua] est iste liber Albumasar [et] sub ista s[pecie] co[n]tinet[ur] tractatulus Albumasar [illegible] astrologi[e]. P[ri]ma astrologie [illegible] [illegible] [illegible] futuros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eueniu[n]t [illegible] [illegible] planetaru[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] op[er]is excellentissimi [illegible] dei

904

[illegible] ut manifestacio[n]e[m] [illegible] ph[ilosoph]orum in q[ui]b[us] [con]cordaueru[n]t de impressionib[us] sup[er]iorib[us] [et] de celestib[us] [illegible] [et] de [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] eo q[uod] elongabat eos [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] eo q[uod] posuit [illegible] [illegible] or[dine] suo et [illegible] [illegible] supra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] et imposuit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ph[ilosoph]os / [illegible] [illegible] [illegible] ph[ilosoph]or[um] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] no[n] [illegible] [illegible] in ph[ilosoph]ia [illegible] [illegible] eam [illegible] [illegible] cu[m] [illegible] [illegible] sup[er]iorum [illegible] [illegible] ad illa[m] sci[enti]am [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ph[ilosoph]iam [et] q[ue] s[un]t [illegible] natur[al]e et p[ost] illam qua[m] applicauit sci[enti]am [illegible] [et] [illegible] [illegible] [et] p[ost] [illegible] [illegible] sup[er]iores impressiones [illegible] sci[enti]a [illegible] q[uod] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] noi[e]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] / P[ri]mu[m] e[st] d[e] orbib[us] [illegible] planet[is] [et] [illegible] [illegible] [et] impressio[n]u[m] in ae[re] sup[er]iori [illegible] / [illegible] d[e] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d[e] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] d[e] [illegible] [et] [illegible] [illegible] in o[mn]i [illegible] mu[n]di [et] o[mn]i [illegible] / [illegible] [illegible] qualit[er] [illegible] [illegible] [illegible] [et] pluuie et [illegible] sci[enti]a [illegible] [et] [illegible] [illegible] in o[mn]i [illegible] [illegible] / [illegible] de aerib[us] [et] pluuijs [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] de [illegible] [illegible] / [illegible] [et] [illegible] [illegible] de [illegible] [et] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in fi[n]e / [illegible] de orbib[us] [illegible] planetaru[m] [et] [illegible] [illegible] [et] im[pressio]nu[m] in ae[re] sup[er]iori impressionu[m].

Philosophi [illegible] [con]cordaueru[n]t [illegible] q[uod] [illegible] in [illegible] ut dixerunt q[uod] talis planeta in [illegible] [illegible] na e[st] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut subintrat generac[i]o[n]i [et] corrupc[i]o[n]i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid su[m] planete in motu suo sup[er] [illegible] [illegible] retrogradac[i]o[n]e statio[n]e [illegible] eleuac[i]o[n]e elongac[i]o[n]e approp[in]quac[i]o[n]e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] immo vide[n]t [illegible] [illegible] [illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] elongat[ur] [et] approp[in]quat [illegible] a nobis / [illegible] [illegible] [illegible] ab aspectu [illegible] [illegible] [illegible] approp[in]quat [illegible] appa[re]t / [illegible] [illegible] q[uod] planeta no[n] e[st] igneus [illegible] [illegible] igneu[m] [et] [illegible] maior planet[is] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e[st] [illegible] tota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] itaq[ue] q[uod] ista planete

Stellis qua in centris Galin[illegible]

debilitatem et fortitudinem suam elongationis [illegible] a linea equinoctiali
quod si circulus solis esset in partibus [illegible] esse distancium [illegible]
dici esse de tempore [illegible]
Et sol a capite libre recessit ad caput capricorni elongatur a parte se-
ptentrionali et infrigidatur [illegible] et fluit quod est in ea [illegible]
et in frigus in summo venit fit in capite capricorni [illegible]
ad partem septentrionalem appropinquat radiatio sua a parte me-
ridionali ad septentrionalem et fiunt venti in septentrione donec
sol fit in capite arietis et ab eo [illegible] radiatio in septen-
trione et in capite arietis equatur dies et nox [illegible] et fit
etiam in libra equatur [illegible] aer
Cum vero sol est in capite cancri et dies regressa et nox
decressa in parte septentrionali et in [illegible] capricorni fit [illegible]
Sunt itaque quattuor tempora anni. Ver a capite arietis cancrum
et humidum a cancro estas calida et sicca A libra autumpnus
frigidus et siccus a capricorno hiems frigida et humida Et in
[illegible] solis et errantes planete in hoc natura [illegible] diversitatem
[illegible] motuum et [illegible] aeris [illegible] circuli solis
[illegible] in istis ordinibus [illegible] planete essent solis [illegible]
[illegible] non [illegible] aeris anni [illegible] dies [illegible]
[illegible] motum planete [illegible] et [illegible] a
[illegible] et [illegible] Et [illegible] radiatio [illegible] sunt
[illegible] aeris et [illegible] anni sua de die
et de nocte [illegible] gradibus Et [illegible]
[illegible] planeta in [illegible] gradibus
[illegible]
[illegible] sol in illa [illegible]
[illegible] planetarum
aeris [illegible] solis et [illegible]
[illegible] que [illegible] motus lune [illegible] fuit
[illegible] a [illegible] et [illegible] ventos meridionales de
parte solis et [illegible] a parte planetarum [illegible] sole [illegible]
[illegible] a capite [illegible] nubes et [illegible]
venti ab illis [illegible] nubes et [illegible]
[illegible] abessent [illegible] planete [illegible]
[illegible] corum [illegible] sua [illegible] fuerint
corpus et variarum motuum suorum [illegible] ceteros [illegible] et
[illegible] planete tempora diversarum naturarum [illegible] assignabo [illegible] ratio
Et [illegible] capite cancri ad caput libre erit
in summo [illegible] sue et erit [illegible] sua cauda [illegible] appropinquatio
erunt capitum in septentrione Et si [illegible] erit [illegible]
[illegible] erit radiatio fortior [illegible] radiatio sua [illegible] duobus
[illegible] ad oppositum cum [illegible] et ab oppositione ad sta-
[illegible] gradibus [illegible] virtute que
[illegible] in fine [illegible] quia [illegible]
[illegible] et [illegible] a statione ad stationem [illegible]
Et [illegible] tempora sua [illegible] stationes
in additione et minutione Et si fuerit [illegible] de
[illegible] radiatio sua [illegible] elongatio [illegible] et [illegible]
[illegible] sua ad [illegible] et [illegible] in die [illegible]
[illegible] gradibus
a [illegible] absconditur [illegible] sub radiis solis [illegible]
[illegible] debilitatur [illegible] quod [illegible] in [illegible]
[illegible] Cum ergo abscondita planeta sub radiis solis [illegible]
[illegible] effectus in [illegible] debilitatem [illegible] elongatio [illegible]

Centrum primum [illegible] sunt duo an-
[illegible] orbes superiores
[illegible] anni [illegible] illos
[illegible] anni fit varietas an-
norum [illegible] anni
in anno solis. ver estas
autumpnus hiems
[illegible] puncta [illegible] et equinoctia
[illegible] et duo solsticia
[illegible] calida
[illegible] ignea calida
et sicca [illegible] frigida et sic-
[illegible] aquea frigida et
humida
Secunda anni in luna
[illegible] mensis qui [illegible] septi-
manas que [illegible]
[illegible] et per [illegible]
[illegible] in anno solari
[illegible] anni sunt in
[illegible] veneris [illegible]
[illegible] motum [illegible]
sole [illegible]
[illegible] habent [illegible]
[illegible] aliis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Saturnus [illegible]
[illegible] anni [illegible]
[illegible] orbis stellati [illegible]
firmamenti qui [illegible]
partes [illegible] qui [illegible]
[illegible] completur in
[illegible] annorum

a terra quod quantitas corporis solaris . et vis caloris vincit in
me et calorem primo deinde ab absconsione ad stationem primam
incipit planeta appropinquare ad terram . et addit in caliditate
. ideo dixerunt antiqui [illegible] . tunc est frigor humiditatis
et hoc dixerunt quia viderunt solem quando appropinquat terre . solvit quod
fuit congelatum in hora frigiditatis sic in primo in elongatione a
terra capitis . et manserunt planete per illum ordinem . ceperunt
indicare philosophi de infrigidatione a statione 2a ad occultationem . de
inde a statione 2a ad occultationem deinde calefacere ceperunt philosophi ca
liditate [illegible] aut tunc fit planeta a combustione et appropinquat
terre . et [illegible] est spatiosus . in quo concordaverunt philosophi in omnibus
[illegible] prius a parte orientis . a parte vero occidentis non apparet non
[illegible] indigentia eorum . et quo vincit approximatio . et elongatio
a terra et a septentrione et meridie Et quando fuit planeta in
primo orientali . et [illegible] hoc in primo occidentali . et [illegible] in [illegible]
[illegible] . id est finis debilitatis caloris [illegible] quando non
apparet in terra effectus caliditatis [illegible] frigiditatis . et cum
mutatur vis [illegible] vero fuit in statione 2a [illegible] . et cum
fuit in primo occidentali . et in primo orientali . tunc est prima vis
caliditatis [illegible] . usque quo accidat [illegible] ultra in [illegible]

Capitulum 2m de diversitate motuum in [illegible] et
de [illegible] Et ad hoc scienda oportet scire . quando [illegible]
gradatim a capite cancri ad caput libre . et fuit sol
in illis in [illegible] . tunc est primus calor in ea parte [illegible]
septentrionali . [illegible] meridionalis [illegible] infrigidabit . et [illegible]
septentrionales et congelant [illegible] et [illegible]
[illegible] usque ad finem . et venit [illegible] septentrionale [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] illis [illegible]
[illegible] [illegible] terra . [illegible] debilitatur
calor primus . et infrigidantur [illegible] . et [illegible]
[illegible] fuit sol in angulo terre . et cum fuerit [illegible]
[illegible] . et illa [illegible] debilitat [illegible] [illegible] a terra
[illegible] [illegible] appropinquat ad [illegible] . et non [illegible]
ad finem [illegible] Et quando fuerint retrogradi a capite cancri
ad caput libre et fuit sol a libra ad capricornum . et
sol congelantur in parte septentrionali debilitatur tunc [illegible]
[illegible] et [illegible] planete retrogradi solvunt [illegible] a [illegible]
et [illegible] congelatum sol tunc [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et inclinavit ad [illegible] et venti [illegible]
septentrionales frigidi [illegible] aut fuerit directi [illegible]
ad primum . tunc [illegible] debilitatem [illegible] caliditatis planete
Et quando fuerint illi retrogradi et sol [illegible] a capite capricorni
ad [illegible] tunc sol dissolvit [illegible]
venti septentrionales Et quando erit directi debilitatem
frigiditatis in illo tempore et [illegible] fuerint occidentales [illegible]
Et quando fuerint illi retrogradi . et fuit sol ab ariete ad [illegible]
[illegible] illud tempus est initium [illegible] cum vento septentrionali
quod sol non solvit gelu . ad solutionem prius in inclinatione
septentrionali et solvunt cum eo planete calidi . et tunc fortificabit
humiditas . et dissolvit glacies [illegible] inclinationem septen
trionalem . et solvunt cum eo planete calidi cum caliditate . et si
fuerint retrogradi . debilitatem [illegible] humiditatis [illegible] fuerint
retrogradi a libra ad capricornum et sol [illegible] multiplicabuntur
venti septentrionales [illegible] caliditatis in illo tempore et mollitie aeris [illegible]

septentrionali. Gelu congelatur et multiplicabitur humiditas propter elo[ngationem]
eorum a sole ascendit et impellitur venti meridionales super se calidos
qui dicuntur [illegible] et tunc erunt dicti et sol in illis et erit
caliditates. Tunc est primum gelu a parte septentrionis et [illegible]
venti a meridie. Et tunc erit illuc retrogradus a capricorno in
ariete. Et prima humiditas in eo tempore. Tunc multi erunt venti meri-
dionales et cum hoc [illegible] sol gelu in septentrione. Et tunc erit
illuc dictus et sol a capricorno in ariete et erit caliditates
[illegible] fit magna diminutio humiditatis in eo tempore. Et cum fuerit
illuc retrogradus et sol in prima quarta zodiaci id est signum humi-
ditatis temporis. Et cum erit illuc retrogradus et sol a cancro ad
libram signum caliditatis [illegible] et siccitatis nisi [illegible]
[illegible] venti meridionales. Et si fuerint a capricorno in ariete
et sol cum illis signum est [illegible] humiditatis. Et tunc erunt dicti si-
gnum est siccitatis. Et tunc fuerint retrogradi id est signum humiditatis
in tempore. Et cum fuerint retrogradi et sol a cancro ad libram
signum est caliditatis illius [illegible] et siccitatis sue.

Capitulum tertium de quartis humiditatis et siccitatis anni
a sole [illegible] quod potest accipi ab hoc humiditas et siccitas.

Capitulum tertium de quartis humiditatis et siccitatis anni. Et quod [illegible]
[illegible] illis de parte retrogradationis et directionis sue a
sole. Si quis potest accipi ab hoc humiditas et siccitas. Et
ut [illegible] inveniatur [illegible] quarta hyemalis deinde alias
quartas [illegible] motum in quarta autumnali. Si ergo
omnes planete [illegible] in ea dico. Quod sol si fuerit a
parte capricorni ad caput [illegible] retrogradabitur cum eo duo planete
erit humiditas pauca. Si duo erit humiditas formosa. Si tres
erit humiditas [illegible] si quatuor erit humiditas plus diluvio
[illegible]. Et [illegible] in quarta [illegible] zodiaci a capite cancri. Si
vero non retrogradabitur ad planete non erit [illegible] aliquid de parte
[illegible] humiditatis [illegible] et siccitas [illegible] ad eorum retro-
gradationem et [illegible] quod [illegible] est [illegible] quarta
[illegible] autumpnalis [illegible] dicitur quia si invenientur
in illa quarta planetas duos retrogradus [illegible] duos a tres
a [illegible] [illegible] in quarta hyemali erit siccitas forte
[illegible] in quarta autumpnali [illegible] planete fuerint
in ea dicam [illegible] hyemali et [illegible]

Capitulum quartum de ventis et pluviis ad hoc quod possit
cognosci ex variatione [illegible] temporis et ventorum [illegible] parte
septentrionis

Vera [illegible] differentia valde. [illegible] planete [illegible]
[illegible] capite in medio celi et [illegible] [illegible]
[illegible] lune et maior [illegible] solis [illegible]
de humiditate [illegible] [illegible] ad [illegible] et cum
[illegible] de [illegible] et elongatione a terra et a [illegible] capite. Et
[illegible] planete [illegible] caput [illegible]
[illegible] et [illegible] ventorum in quarta [illegible] et [illegible]
pluviarum et [illegible] quarta [illegible] de humiditate et retrogradatione planete et [illegible]
[illegible] fuerit [illegible] si fuerit [illegible] fuerit
[illegible] retrogradus signum est siccitatis et in [illegible] pars [illegible]
quarta hyemali [illegible] retrogradatione in [illegible] si fuerit luna
in [illegible] in [illegible] a sole et a planete [illegible] prima [illegible]

No. 12 [illegible]
[illegible] sole
[illegible] ad sole[m]
[illegible] 12 [illegible]
[illegible] 11 [illegible]
[illegible] sole
[illegible] a sole [illegible]
gradus [illegible]
gradus distantia
[illegible] 90 gradus
[illegible] 137 gradus
[illegible] 168 gradus
[illegible] opposita solis
[illegible] 17 [illegible]
nona 227
decima 21 [illegible]
undecima 307
duodecima 3 [illegible]

et faciat sicut dictum est quia quando fuerit conjunctio retrogradi applicati cum sole Et
variatio centrorum lune a sole et a planetis ut si duodecim
gradus a quadraginta quinque et sexaginta a septuaginta et centum
viginti Et si contingit quod fuerit minus sicut et vos planetas vero
gradus [illegible] partes cum ascensionibus climatis est pluvia in [illegible]
si quando affirmat [illegible] et [illegible] planetarum signorum et lune Et
si fuerit [illegible] minuit [illegible] et si non [illegible] ab [illegible] alterorum
in [illegible] non [illegible] [illegible] aura humida in [illegible] frigida
in [illegible] deinde apparet quando est a sole sicut duodecim gradus si [illegible]
fuerit [illegible] planetarum in centris est pluvia [illegible] si quando affirmat [illegible]
[illegible] de [illegible] et debilitatibus [illegible] et si fuerit [illegible]
est humiditas [illegible] deinde cum est a sole sicut quadraginta quinque gradus
et [illegible] [illegible] et quando fuerit a sole
sicut [illegible] gradus a [illegible] centum viginti [illegible] quinquaginta et
ducenta [illegible] a ducentos [illegible] a duabus [illegible] a sicut [illegible]
[illegible] a [illegible] trecenta [illegible] et [illegible] per centum [illegible] cum ascen-
sionibus climatis et [illegible] [illegible] quando [illegible] quando luna [illegible]
longitudine [illegible] minuens in lune [illegible] / [illegible] ventorum quando
sol quando fuerit [illegible] meridiana [illegible] ad partem septentrionalem
[illegible] partes meridionales et [illegible] septentrionalem Et [illegible]
quando partes [illegible] ad locum [illegible] et [illegible] aera in partem [illegible]
[illegible] Et quando est planeta retrogradi cum sole in illa [illegible] vel
[illegible] in illa parte [illegible] [illegible] a [illegible]
planetarum et lune [illegible] partes in [illegible] ab [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] lune cum [illegible] per [illegible]
[illegible] at per [illegible] Et [illegible] de [illegible]
[illegible] quando [illegible] luna [illegible] planetarum retrogradi et partes [illegible]
lune [illegible] est [illegible] pluvie sicut quando [illegible] de [illegible]
et debilitate et [illegible] in centro solis et planeta retrogradi
[illegible] et est minorans minuet Et quando [illegible]
planete retrogradi in [illegible] in [illegible] a [illegible] a [illegible]
non est [illegible] et quando [illegible] fuerit retrogradus in [illegible]
est [illegible] diminutio [illegible] quando [illegible]
[illegible] Et quando est retrogradus in parte septentrionali
est [illegible] Et quando in [illegible] fuerit [illegible]
et luna in lune [illegible] minuens et [illegible] et [illegible] cum
planeta directo [illegible] signum [illegible] et fulgura [illegible] et [illegible]
[illegible] fuerit directus in parte septentrionali [illegible] retrogradi in parte meridionali
[illegible] signum [illegible] et fulgura est Et quando [illegible] in [illegible] parte
[illegible] est [illegible] a planetarum retrogradis [illegible]
[illegible] in [illegible] et centris [illegible]
quando cum fuerit luna addens in lune [illegible] / [illegible] retrogradi
in [illegible] cum sole [illegible] / [illegible]
in capite [illegible] a [illegible] in meridie [illegible] quando [illegible]
meridionalis humidus Et quando fuerit sol in [illegible] et fuerit [illegible]
humiditate [illegible] et [illegible] planetas retrogradas
et addentes in lune [illegible] debilitantur minuit [illegible]
lune fortificatur [illegible] cum fuerit planeta cum sole in [illegible]
est caliditas forte valde et [illegible] Et [illegible] retrogradi
in [illegible] Et si fuerit retrogradi in [illegible] meridionali
est aura [illegible] Et quando applicatur luna illis planetis retrogradis
[illegible] planeta [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] addens in lune [illegible] abrange

planeta ducatur [illegible] in hora in [illegible] lune [illegible]
Retrogradus [illegible] minuetur [illegible] lune [illegible]

in centris moratur movebitur aera ad qualitatem nubes gradinis
et fulguris / Et cum erunt ille dicti debilitabitur significatio
Et cum fuerit sol in quarta [illegible] et erunt planete retrogradi
in illa parte [sol] et in signo humido et hoc pluvie significatio et
quando movetur luna in dictis centris a sole et constat signo
quando fuerint planete retrogradi pro cora propinquiori terre et
applicatur post partem de [illegible] et septimo et quarto et in centris
dictis. Et cum erunt planete retrogradi in parte septentrionali dicti
signo fuerint quando iungetur cum luna et ab parte in centris
plata [margin] dictis et planetis. et erunt [argentes] accidentes in luna. tunc si fuerint
planete dicti in parte meridionali et retrogradi [vel] in parte septentrionali
et applicabunt ad istos planetas et luna erit minuens in lumine si
gnum erit pluvie et nivis erit. si planete dicti applicabunt tunc
parte septentrionali / Et cum fuerit luna in centro a planetis retrogradis [et combusta]
et si [fuerint] solvent. dico quod luna in centris tunc distillabit
[illegible] cum fuerit accidens in lumine solvet [illegible] / Et
[illegible] cum fuerint planete retrogradi in parte meridionali [illegible]
[illegible] quando fuerint retrogradi in parte septentrionali [illegible]
venti septentrionales et pruinas cum fuerit sol in parte septentrionali
venient venti septentrionales et post in [illegible] horas [illegible] quod dies
et noctes in quatuor partes dividuntur a primo [illegible] ascensionis
solis usque ad medium diei est [illegible] et a medio usque ad occa
sum estivale [illegible] et ab occasu usque ad medium noctis [illegible] autumpna
lis. et a media nocte usque ad ascensionem solis hyemalis. Et
planete [illegible] cum lune dividuntur dividitur luna in quartas [illegible]
et signo [illegible] dico movetur luna et [illegible] planete
in quarta [illegible] et fuit directus signum [illegible] et [illegible] et
[illegible] in quarta hyemali fit nebula et [illegible]
[illegible] Et quando [illegible] in quarta [illegible] fit nebula Et quando
[illegible] in quarta estivali fit de caliditate fulguris et tonitru
[illegible] Et quando [illegible] planete ponderosi [illegible]
[illegible] debiliores. et fiet [illegible]
lune et a quarta prima usque que fit super caput [illegible] et
super centrum [illegible] 8 0 et super 2 0 A 0 Et [illegible] luna
in declinatione meridionali quando applicat cum planetis dictis et [illegible]
[illegible] ad [illegible] frigiditatem si fuerit minuens in lumine
quando fuerit in declinatione septentrionali et calor in estate applicatur
[illegible] cum planetis retrogradis et erit addens in lumine. [illegible]
ventorum et si fuerit minuens in lumine [illegible] [illegible]
caput [illegible] non fuerit [illegible] subscriptione
[illegible] et [illegible] ordine

Capitulum quintum quod est de qualitate inveniendi
horas [illegible] et pluvie et de [illegible] hore pluvie
et temporis [illegible]

[H]am [illegible] in quarto [illegible] de [illegible]
[illegible] in [illegible] terra [illegible]

una diffinitio est s. in qua civitate et in quo loco s. recipit
nat sed scripsit pe th. et ptolomeus et multi alii qui
nec invenerunt nec intendunt processum eius processit narrare. nec
in hoc proposito et possidet de parte quia notantur nisi quod dico id
alia via quam ipsi. Et quod de quo est longius et propinquius ad
accipiendum pro dico id quo indigemus in terminis et principalibus
duo ponentur in tertia parte huius capituli de quo dixerunt secundum nunc
voluntatis est prima binarius deum ad processum narrationis in eo quod tempora
temporum contrarium inest soli motus per eccentricum et quod nec tempus non
pro eodem in omni terra immo addunt et diminuunt secundum modum
elongationis latitudinis ab equinoctiali et propinquitatis nobis et contingit
ita est ponam pro ratione illius primitus in loco ubi cancer facit circulum
capitis domus status extra uti naturalis et debilitatis prima in
parte septentrionali ab equinoctio dicimus. non nisi pertinet ad nos quia
post istam lineam a parte meridionali extra non perveniat notitia
in tempore nostro de habitatione illa. nec est in libris antiquorum
est scriptum. dico itaque quod quando sol facit circulum capitis ad de
clinare pro septentrionalis est prima medietas septentrionalis et quarta
prima in primum caloris apud eos [illegible] multiplicari
potest ipsi parte quod fit zodiaci [illegible] est primum caloris
apud eos et ad multiplicare calorem primo pro multiplicati
ficatas [illegible] sibi in [illegible] et est estatis secunda de multitudine
caliditatis. et ponam ei finem zodiaci in [illegible] ponam
duo maxima et [illegible] unum zodiaci omnium eorum zodiaci
zodiaci. Et dico quod sol est in capite libre minuitur unus
de quatuor zodiaci et est primum zodiaci [illegible] caliditatis et post siccitatis
et quando minuitur unus zodiaci [illegible] in loco primo zodiaci de natura
[illegible] quando diu minuitur [illegible] augmentatur [illegible]
et est [illegible] primum zodiaci finis frigiditatis et finis primi zodiaci [illegible]
ditatis. et quando sol est in [illegible] zodiaci scorpionis
est primum 2i zodiaci caliditatis et finis 2i zodiaci frigiditatis
Et in hac dicta [illegible] complexiones [illegible] et [illegible] iste nec [illegible]
les in [illegible] et [illegible] apud eos [illegible] accessus
apud eos. quando sol est in [illegible] zodiaci [illegible] est primum frigiditatis
et humiditatis apud eos. et finis siccitatis et caliditatis apud
eos. et quando apud eos est sol in [illegible] zodiaci leonis finitur
frigiditas et humiditas et primum caliditatis et siccitatis. et [illegible]
per contrarium [illegible] debilitantur et [illegible] et [illegible]
tempora et minutiones. et id ab arte solis usque ad [illegible]
[illegible] a media die usque ad [illegible]
usque ad mediam noctem [illegible] a media nocte [illegible]

ascensio hyemalis cum quantitate in qua est arcus
[illegible] inter ortum et occasum hyemis tercium 8o gradus vni
[illegible] cum volumus scire quantitatem [illegible] temporis caput quod [illegible]
volumus in qua ciuitate volumus de natura tunc quibus cancer
et cenit capitis accipe modo eleuacionem illius gradus in illa
ciuitate et ascensiones illas in quibus sunt cancer cenit
capitis et scias proporcionem eorum tunc quod sunt prime illa
quantitatis gradus que amat natura [illegible] quibus
sunt cancer cenit capitis et [illegible] est [illegible] gradus
[illegible] temporis caput et cum multum indigemus isto scias illud
et [illegible] in [illegible] primo quod [illegible] celi
est una et [illegible] non dixerunt [illegible] quod in ea sit
caliditas frigiditas humiditas siccitas lenitas et grauitas
nec mutacio generacio et corrupcio nec comprehendit intellectus
humanus [illegible] non quod effectus planetarum variantur
variacione [illegible] motum [illegible] et [illegible] et longi-
tudine et lato [illegible] ad [illegible] effectus eorum
Et [illegible] quod calefaciunt aerem [illegible]
infrigidant [illegible] et [illegible] generant [illegible] et
[illegible] et [illegible]
Dico [illegible] cenit capitis [illegible] et [illegible] sunt in
[illegible] ab [illegible] frigiditate et siccitate
[illegible] et elongacionibus et motu [illegible]
Et [illegible] spatium [illegible] caput [illegible] et [illegible]
[illegible] usque ad 17 gradus leonis et [illegible] et sunt
ab ascensione [illegible] ad [illegible] prima [illegible] frigiditatis et humiditatis
[illegible] frigidum et humidum
[illegible] nebula debilis [illegible]
[illegible] calefacit aerem [illegible] frigiditatem [illegible] in illa parte [illegible]
die ad ascensionem solis [illegible] in medio celi et [illegible] sunt
in [illegible] et in [illegible] scorpionis ad 17 gradus [illegible]
[illegible] in [illegible] frigiditatis [illegible] prima [illegible]
[illegible] ad [illegible] leonis est calidum et
humidum et [illegible] sunt in [illegible] ad [illegible] est cali-
dum et debilis humiditatis et [illegible] sunt in ab[illegible] ad
[illegible] est calidum humidum [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] caliditatis et [illegible]
est frigidum et siccum [illegible] calidum et humidum [illegible] calidum
et siccum [illegible] frigidum et humidum [illegible]
effectus planetarum caliditatis in declinacione et in cenit capitis

debilitatis effectus primi in decliui meridionali et in capite ce-
teri capitis planetae frigidi sunt. Secundus effectus primi sunt suc-
cessus in parte meridionali et est decliuis famosus proprietates et
sunt planetae eius ponderosi ab absorptione prima ad oppositi-
onem humectat. et ab oppositione ab absorptione depressi-
oris sunt a statione prima 2a ad combustionem contrario prima frigi-
da. et a combustione ad stationem primam contrario prima est ca-
lida et fortior caliditas est in vespertino et fortior
siccitatis tunc fuerint in septentrionali decliui et ipse sunt
capitis. et debiliter in contrario. et fortior humiditas
sicut non sunt frigiditates et humiditates tunc sunt directi appa-
rentes sunt in decliui meridionali et in fine combustionis
post stationem primam hoc temporis. Et scias quod fortior caliditas plane-
tarum est tunc sunt utrique et fortior frigiditas earum est tunc
sunt directi. veneris vero et mercurii in hora orientali
sicut fuerint utroque eorum durantes inclinantur ad humi-
ditatem. et occidentali prima siccitatem. Et a utroque
prima ad combustionem frigiditate. Corpus autem indiget luna
propter secundum varietatem naturae partis. oppositionibus a sole et
planetis in tempore primo. et est prima quarta pars a sole calida
et humida. tunc est quod ascendens in circulo augis pri-
mum et ultimum humida natura prima et hec est fortior in
fine et fortior in 2a quarta sed in 2a quarta mensis
natura prima est calida et sicca. et sicut est ascendens in circulo
augis primo et in iii quarta est sicca secundum quartam naturam Et
sicut est descendens erit natura prima calida existit. Et
quarta mensis natura prima est frigida et sicca existit sed in 2a
tamen minuet frigiditas sicut descendens minuet et sicut fuerit circa
in quarta vero quarta natura prima est frigida et humida. natura prima
in ascendente prima minuet frigiditas in descendente et
tamen secundum quod fortior est natura in medio humi-
ditatis et apparuit secundum eos sunt punctae in temporibus septentrionali-
aliquis civitatis cuius latitudo sit illud quod est [illegible] Et sicut fuerint in
ad 60 et fuerint civitates minus sit plurima. sed in aliis propter multi-
plicationem caloris et frigoris non est apud illos in caliditas
siccitatis complexionis sed ad [illegible] complexionem in planeta
debilitatis. et partem et ultimum corpora secundum primum
primo et debilitate secundum quod dictum de complexionibus naturae temporis primum sit
sed fuerit naturae temporis in frigiditate et humiditate temporis et tantum
planetae complexionabit ad fortiorem siccitatem planetae sed ad frigidum
naturae temporis in frigiditate et humiditate et fortior
siccitatem planetae complexionabit ad fortiorem siccitatem planetae sed ad
tantum natura temporis in frigiditate et humiditate. tunc magis

inde siccum siccabit sup vnos s. siccum aque. et ad
hec sciencis nuper nam ventus et metrum p fuerint
frigidi humidi et calidi. et int(er) eos sit applicao ab oto
q(ue) aq(ue) contraria et erit illa applica latitudo eorum va
et erunt q(ua)tinu(i) ad sole a vnq eorum tempera erit applic
lu(n)e ad sole et contraria generatorum in talibus preitib(us)
et contraria hec fuit na lune ptes nec illorum illud est
signu(m) aque s. vis sua et debilitas p(er) concordaut
illis duobus h(uius)mo(d)i et non erunt extrag(is) et erit tpe exti
nale a vnale, erit n. aq multum forte. et ad hec tonitrua
fulgura. ventus grando nubes et erit multitudo et paucitas
s. p(ro)p(or)cion(em) vapore terre et frigiditatis venti et caliditatis
s. q(uo) concordaut latitudo lune et marpo sua a sole et
s. q(uo) ptes et na tpis Et p fuit h(uius) sa in hyeme a autumpno
et no fuerint plat extragis erit aq debilis distillans
durat tpe multitudo siccitatis Et p fuerint extragis in de
cline septentrionali et in tpe veris et estatis. erit in vo in primo
tempore … dico, in estate mag(is) p(ro)p(ter) fortitudine caliditatis sue
in aere p … approximacionis sue terre. a erit … p(ro)fundis
contrarie suorum Et p fuerint extragis in hyeme in decli
nacione septentrionali erit mag(is) q(uam) dico, et p fuerint in decline
meridionali plus, et calidiores p erunt extragis et erunt
in fundo contrarie Et p lune fuit applicacio lune ad sole
ab oto et duorum planetarum p(ri)m(u)m in vere et fine vai et
in hyeme et in autumpno minuetur puore Et p(er) i quod
planetarum fuit et duo plan(et)e q(ua)tinu(i) vnq aly ab vno contraria
et na lune fuit plus illis et erit in vere et in hyeme
ad signu(m) a pluviarum p(er) vo fuit in vo et estatis a sign
a frigiditatis et tonitrua multorum ad aq. Et p fuerint duo
plan(et)e inter ad sole in cont(rari)o a quiete et illis locu(m) in sua
id erit signum pluvie et dico, s contr(ariu)m et … ad
illis et luna adiuvans na sua, p fuit planeta aliq a
venus et mars et in pluvie nec illorum augmentabitur
res. ita q(uod) p(ote)st esse diluvium Et p fuerint … plan(et)e sept
stantes ptes eorum. pt ad na. et erit pt eorum de pt
in cont(rari)o pdicto et concordaut q(uo)d sunt extragis in hyeme
et autumpno in decline meridionali erit a ventis et pluvijs
que infestant … et climata, p(er) pauca Et p fuit
in estate et vere et extragis in decline meridionali
erit pt. n. … mutabit res ad omnibus locis. et erunt
ad hec tonitrua et fulgura et grando fortis Et p fuerint
extragis in ista estate calida et tempus estivale nec erit
plus frigus … aqua erit siccitas mag(is) in climatibus sept

terrenalibus et calor fuerit quod inficiat homines. Propter
illud quod erit propter corpore dolentium Cum autem significatores
pluviales duorum planetarum et fuerit significatio conveniens de
his planetis non erit quemque. Et cum erit significatio planetarum plu-
vialibus de duobus planetis qui sunt quorum in conjunctione erit primi-
tivus circa illius conjunctionis et pure accidit non erit aqua
multa nisi sit significatio de quibus planetis viventi in conjunctione
locum sunt ipsa qui in quibus climatibus O cum milibus circa
et indicantibus in eo propter constitutionem et conjunctionem processi

De tempore pluviarum

Dominatio et testificatio super pluvias et id est cum erunt
planete in primo ad secundum propter pluviam et luna
sit in loco secundum et applicatio ad eos contra
a sole et planetis non ascensionibus climatum et erit as-
cendens aliquorum de aliorum id est signum super pluvie in illo
propter quod ascendit Et si flamit ventus a parte illa a qua
ascendit propter directum et non accidit illis ventus et
in primo secundo illis cum erat luna in quarta illa in angulo
terre precipue cum fuit non planete propter quos ascendebat
in linea eorum dispensante citius dierum et fortior fuit in ascensione
ascensionis propter consequenter aliquorum et hec si fuit absciso
propter puncto quod ascendebat non luna in tertio signorum
et fuit sit primum ubi fuit luna in medio celi
et si sol tunc fuit ascendens multa erit res. Et cum fuerint
secundum omnium planetarum in angulo terre dico terre precipue et
orientales sibi qui occidentales et in medio celi fiat res
durans donec cadent planete significatores non admiratione
ab angulis precipue tamen nisi humilitas durarint quod durat luna
et sol et planete significatores applicati sibi eorum de gradibus committentibus
applicationem suam et res erit cum non planeta ad angulos precipue terre tunc
quod cadit sol et luna et planete et sibi eorum aparte de gradibus applicationis
dum manserint planete sol et luna in angulis precipue contrariorum non erit aqua
applicaverit et fuit sol in via pluvialis et sol erit in secundo gradu
gradus cum gradu planete sol et luna in aquarum contrariorum angulorum Et propter si
fuit ipsa ab applicatione gradus cum gradu et non planetarum ad angulos precipue
non erit cum quod precipue fuit res de pluvia si nimie multum nisi impe-
dietur secundo alia ab ea et cum hora in se Et cum fuerit sol in hora pri-
secundum in medio celi debilitatur res et minime et quod fuerit circa sol
electa erit hora fortior quod depressa fuit res in humilitate durans
de applicatione ne et secundum planete et luna a centris potentibus et cum
fuerit in hora applicationis gradus cum gradu et luna cadens ab angulo dispositione
aspectus debilitatur hora apud eas et tunc erunt nubes. Et quod fuit sol in
dispositione orientis et luna et planete significatores in dispositione occidentis
sunt et in angulo terre precipue significant pluviarum et horarum Et quod
fuerit sol in dispositione occidentis sunt et luna in dispositione orientis et aquarum
planetarum in angulo terre aut in medio celi in hora applicationis significat
pluvie Et scias quod debiles sunt non fuerint in littoribus maris propter multas
dispositiones multas et pores si sunt in locis elevatis Et cum fuerint
sol et luna et planete sibi non parte in centris potentibus pluvialibus in hora

appli(cacio) eius cum eodem est plura. Et quando fuit ab plan(etis) et luna fratres i(n) eq(ua)
anglor(um) si tunc sol fuit sup(er) venit sum debilita(ta) h(ora). Et si fuit
h(ora) pluvialis in aquo locor(um) ut est in aq(u)o loco cum illis, deinde
veniat versus septentrio(nem) ad meridies sup(er) applic(acionem) et sciat quod h(ora) est
in parte septe(ntrionali) in illis. Si et venit ab occi(dente) ad oriente(m) sciat
quod est in parte occi(dentali) et absentabitur a se quando ve(nit) ab oriente ad occi(dentem)
sciat quod est in parte orientis versus pri(ncipium). Dicet eum solvit ad parte(m) frigi-
dam et humidam co(n)stitutam de parte calor(is). Et p(ro)p(ter) h(oc) d(icitur) dixit dil(ectus) leg(is)
quod quando erravit modus co(n)stitu(tion)is cum vetus quod in veris modi de
variis et pluribus co(n)stitu(tion)is cum Jove ad Mercurium. Si enim fuerint
calidi et humidi aut frigidi et humidi et est ultim(a) applicacio de calid(is)
et d(e) sole et luna et concordaverint applic(ati)o(n)es, p(er) p(ar)te(m) p(ar)ti i(n) hora tempus vinc(it)
de eo et septentr(ione) et zo(diaco) et septentr(ionali) in quarto i(n) h(ora) et plus
et judica in illis de vent(is) et debil(ibus) et pluvi(is) fuit indirecte cum ve-
nere et Marte. Similiter in retrogradacione diu(er)sione et pervasione ra-
tione et Marte. Similiter in hoc hora sic in locis infra quod fuerint inter quos mars
parte a parte et hora semper in locis, infra quod fuerint inter quos mars
parte a parte et hora se(m)p(er) in locis ...

tra cum si fuit viridis et albus signat serenitatem si duo aut tres signat
pluviam si multi et horribiles signant nebulas si oculos et elevati ve-
tos. Cum fuit coniunctus februarius signat nives et pluviam in hyeme. in estate
vero tonitrua et fulgura. et cum fuit in se obscuritas et nigredo signat
hyemes longas. Si rubedo apparet oriente et occidente cum solem cum fuerint nu-
bes in absconse. pluviam et aque. Cum vero rubedo absque nube. pluviam et serena
dies. Cum videbis lunam valde fortem accensam in circuitu ventos septentrionales
cum vero videris circa non clara dicitur dies ventosi turbidi scilicet planete
cum videbis eos cadentes in luna et aerem qui cum fuerint pluviam et
ventorum. et cum stella scilicet septentrionis et meridiem in quo est plata et
videbis illam platam quia est in luna et celum clarum. videbis nigrum tenebro-
sum spissum sit aquam et nubes. et cum creverint et tenuitate dies. ante les quod
fuit pro textus. dico tibi quod cum eis dicunt nigredo et tenebra. signat potestatem
fortis et ventos in quo signa apparuerint et duraverint per sic quibus
luna et terre secundum si fuerit de parte orientali signat ventos in partibus quarum
signat pluviam et nubes cum comede et frigidum. et cum fuit in estate
signat pluviam in hyeme sed **De ventis et pluviis secundum sapientes**
videmus quod sol et iupiter et saturnus per in aquo pluviam aqueorum et [illegible]
da cum illis. in vero tunc est in et signo pluviam de pluviis cum tenebras
desperantes cum tempus. et temperat cum adiuncti fuerint in hyeme. et sed si
in estate creverit nubes humide. et terres aquaticum. et est hic si maiores
luna cum est. et si mercurius fuit sol cum saturno et marte in signo aqueo
vel aereo pluviam et tonitruum. et nominat plura et fortia quod
adiungitur cum sole et marte in signo aqueo sed [illegible] et apparet cum
saturnus aut cum quo coniunget est. si fuit in signo [illegible] apparet et venere
cum fuit sub radiis solis est pluvia multa [illegible] vel sub sole tempus multum
sub [illegible] et dicit albumasar. quod pluvias coniunctionis pluviam per vel in
[illegible] et luna venus vero et luna signant [illegible] aqueas. [illegible] ac ventorum
propinquior tibi et fortior impressio humiditatis et aque in no-
bis est luna. et quod circulus primus propinquior terre. et cum est
impletur indicium cum addit per coniunctionem planetarum et
completur illud de bono vel malo. Dicit etiam
albumasar quod mansiones significantes ut sequitur
quod mansiones frigide humore et aqua sunt [illegible] et sunt alde-
baran. alderan. algobaha. alcarfatra algarpharum. alsubene
alghel alta alnathali alsaphcas sarly primus et in nominibus
quod luna manet in aquo istorum et in signo istorum sit pluvia
[illegible] et nubes. scilicet aldebaran alghel. alcarphatra alsubene
alsapharsi alsrady primus sex alaze sunt sicce non frigide pluviam
scilicet betem alhatuln altarphn alohebn. alahambetu alfarda
primus et sunt medie nec humide nec sicce. et in illis sunt pauce
per cum in hyeme in magnis [illegible] et [illegible] pluviam
vente et sunt acthenaln alhacchadin alcuhandi. et
[illegible] ad [illegible] voluit de [illegible] pluvie in [illegible] coniunctionis [illegible]
et [illegible] sed si [illegible] [illegible] luna [illegible] alii cum
fuit in [illegible] de duodecim simul a [illegible] ad ultimam

solis et lune et videat quibus signis sit et dividat
cuilibet mansionem secundum [illegible] et tunc incipiendo ab ariete. Ubi
vero finietur unus et quadratas a [illegible] a medio [illegible] sit
operari cum planete tempora [illegible] quemadmodum solis et lune et
accipe a [illegible] ariete [illegible] cuiuslibet plante in suo loco
deinde vide [illegible] quot sit et da cuilibet mansionem lune secundum [illegible]
et tunc incipiendo a ariete vel habet unus in ea mansionem
et pluvia [illegible] locum plante ab ipse [illegible]
similiter quidem sit et medios deinde [illegible] in [illegible] mens[illegible]
sit in quarum oppone et considerate [illegible] dixe itaque astronomi
in illa hora ipsis [illegible] cum ascensionem solis et lune et plante
nec [illegible] latitudinem [illegible] ad sit. et [illegible] et
applicationis [illegible] plata [illegible] luna a coniunctione [illegible] sit
[illegible] pluvie [illegible] cum [illegible] aliqua [illegible] a coniunctione [illegible]
Et si in fortuna [illegible] cum et applicant luna videns ad
eam. [illegible] luna cum ea [illegible] hora illa pluvie. Et luna
[illegible] fuit cum saturno [illegible] cum [illegible] mansionibus erit pluvia
lenis. [illegible] Et si fuit cum marte fiet pluvia et tonitrua
et fulgura et [illegible] si cum mercurio erit pluvia et ventis
forte pluvia [illegible] Et si fuit sol et
luna in eadem mansionem fiet pluvia [illegible] pluvia
saturni et martis. magis [illegible] nubes [illegible] rubeas [illegible]
[illegible] albedinis. mercurii nubes palida [illegible] et fumosa

aries taurus gemini cancer leo virgo libra scorpio
sol luna saturnus jupiter
sagittarius capricornus pisces mercurius venus fortuna
venus

aries taurus gemini cancer leo virgo libra scorpio sagittarius capricornus aquarius
pisces sol luna saturnus jupiter venus mercurius [illegible]

[illegible]bus fiunt guttae pluvie in principio anni et in fine pauca
cum fiunt. Vide etiam an applicatur luna cum venere et mer-
curio. tunc orientalis. an occidentalis. Si fuit applicatio prima cum orientalis
fit quod pluvia erit in principio anni plus quam in fine. Si cum occidentali
plus in fine quam in principio anni. Et est pluvia aliquando magis quando mer-
curius applicatur cum marte. et erit pluvia [illegible] et ventus
et fulgura. et quando cum iove erit pluvia larga et perficiet
tunc luna cum saturno fient nubes nigre [illegible] vel per
[illegible] aliquod. quando cum marte fient nubes [illegible] cum [illegible]
et fulgure. et forte apparebunt [illegible] ut erit pluvia [illegible]
cum luna cum venere et iove erit nubes alba et ros [illegible]
[illegible]. quando luna cum mercurio erunt nubes pallide coloris [illegible]
[illegible] et ventus bonus cum pluvia. Modus alius. inspice [illegible]
quaestionibus et punctionis et terra prima [illegible] ea ad lunam cum
quo applicatur in illa hora, si cum venere et mercurio fit pluvia
in illa septimana. et hoc aliquando erit si [illegible] [illegible]
inter lunam et planetas duos quibus applicatur. et pone [illegible]
duos et mediam horas, quando luna [illegible] [illegible] planete
cum applicatur. et cum venus in scorpione. vel capricorno. aut
aquario erunt pluvie multe. Sic quando mercurius stat in aliquo illorum
trium signorum fit pluvia. et quando fuit venus et mercurius in [illegible]
signis: et luna [illegible] vel [illegible]. vel in [illegible] prima fit
pluvia, aliquando modus, cum luna intrat [illegible] hora solis vel
[illegible] hoc venus. vel sagittarius hoc luna. vel [illegible] hoc
mercurius. vel [illegible] hoc marte. vel [illegible] hoc iovis. vel [illegible]
libram fit pluvia [illegible] calidus. et pluvia et ventus fit. nam signi
et de [illegible] prima et [illegible] [illegible] signorum erit [illegible], aliquando [illegible]
modus. tempora ascendentis quaestionis. [illegible] arabum. et [illegible] planete
[illegible]. si fuit fortuna [illegible] erit [illegible] pluvia. Si infortuna non
erit. [illegible] [illegible] angulus ascendentis. et aspice quando luna erit
in [illegible] ascendentis quaestionis. et applicat cum [illegible] planete
[illegible] pluvia erit pluvia

De natura cuiuslibet diei

Dum volueris scire de pluvia in quali die erit pluvia ve-
l [illegible] et tonitruus et [illegible], accipe ascendens cum
saturno et [illegible] de signo lune et [illegible] [illegible]
[illegible] Vide cuius planete erit dies in illa [illegible], si fuit dies
saturni erit dies frigida, si iovis erit [illegible] et [illegible]
Si marte ventus forte, si solis dies calida, si veneris
pluviosa, si mercurii variabilis, si lune pluviosa. Et scias
quod planete calidi sunt sol mars mercurius et caput draconis
frigidi saturnus iupiter et venus [illegible]. et quando [illegible] luna
cum stella calida [illegible] planeta. [illegible] ventus [illegible]

et calefiet aer. cum vero frigida erit vel leuis et infrigi
dabitur aer. Juppiter etiam ad partes dierum. 1. accipe a gra
du solis ad gradum saturni. et proiice ad gradum lune vel
ortum solis toto die. si mercurius ad terram partem applicuit
et causa vero mercurius in illa die erit ventus et forcior signum
est si pars lune ad eum. et saepe si applicuit venus. et pri
pue si separatur venus. et etiam est de complemento directionis
ascendentis. cum fuerit luna in primo minuto signi vide cuius planete
applicat et medica secundum hoc. significabit nam per accidentia
scientie vocis aeris. Modus alius. significatur de parte lunari in
dominum diversitatis nodorum fiunt et hec est nota in complementum et
plenilunium in quarta prima et 2a. et cum est medietas earum
lune. et quarta prima. et tertia quarte. et cum fuerit in coniunctione
et sexta a sole et impetrat ipsa ad planetas in illa hora
et loca prima de parte lunari et ascendens et angulus prius
et aspectus planete et applicante parte earum ad partem. et scias domum
ortus earum et scitur secundum naturam planete cuius et vim
et complexionem prima vero vi planete et fortiore secundum ea que
accidit de aere de ventis tonitrubus grandine motu et
comete Et etiam significabitur vero stellis fixis. ceptentrionalis orientalis et
occidentalis prima. et mutabunt aera per lunam cum fuerit in an
gulo et fiunt per pugnationem pluvie nives et venti. et non
vilium et absconso prima secundum quantitatem inclinationis ad septen
trionem et meridiem. orientis et occidentis et latitudine etiam ad
partes parte de parte quarte. cum complexionem venti humidus
siccus. Oportet ergo volunt scire aera in aere impetrat quod dictum
et hic fuerit et quantum a centro suo et ascendentem coniunctionis
vel oppositionis que est ante introitum solis in primum minutum
arietis et loca lunarium in signis

De temporibus et mutatione aeris de caliditate in frigiditatem et converso

Si itaque invenimus saturnum in domo de domibus ascendentalis in parte auctoritatis prima et maxime in angulo medium celi fit mutatio aeris in tonitrua et tenebris et coadunabitur id si mortuacio parte
illius temporis si fuerit calidum. et secundum fortitudinem frigiditatis si fuerit
tempus frigidum et addes illi si fuerit in tempore primo Et si fuerit in
loco saturni mars et erit secundum hoc quod dixi saturnus vero eo
et impetrat in medio celi augmentabitur vero caliditatis si fuerit
tunc tempore calidum et minuetur vero frigiditatis si fuerit tempore frigido

et comburitur planta tempore si fuerit tempore estatis et mundabitur ad
caliditatem. et si fuerit in loco illorum impedita et venerit a luna
comburitur aer et mitigabitur complexio sua et crescet quicquid
fuerit in illo tempore plantatum vel seminatum Et impedit mercurius
si fuerit in medio tempore vel signo ascendentis coniunctionis vel oppositionis
vel fuerit in aliquo signo ventorum. quod si fuerit in aliquo horum
infortunatus fit perygrinatum aeris et corrumpetur sua in multitudine
ventorum impedimentorum Sic dico quod accidet aliquis infortunatorum
in angulo ascendentis et mercurius fortunam faciet. quod fortuna
in signis coniunctionis de tempore inveniet fuerit in aliquo an-
gulorum ascendentis coniunctionis. vel in eo quod sequitur angulum
ascendentis coniunctionis. Deinde inspicies coniunctionem saturni et
martis de tempore vel oppositionis vel coniunctionis Et si fuerit mars in
signis calidis. quod per aerem et sua complexionis addet
in natura caliditatem si fuerit tempus calidum et minuet de na-
frigiditate si fuerit tempus frigidum Et si fuerit aspectus de
complexionem et fuerit in signis calidis ut dico fit. et tamen
minuit. si aspectus saturni et planetarum sequentis coniunctio fuerit
et applicatus est eo a tempore. vel oppositione. vel coniunctione. et fuerit
saturnus in signis calidis siccis vel frigidis. humidis addet
in natura plus frigiditatem si fuerit tempus frigidum. et minuet si fuerit
calidum de caliditate Et si coniunctio fuerit a trino vel sextili
fuerit ut dico in isto signis cum illud inter Et si fuerit satur-
nus in signis calidis et humidis ut gemini et sua complexionis
et coniungetur cum eo Iupiter ab oppositione vel coniunctione
fit multum aere. et bone complexionis. et incrementum vel coniunctione
vegetabilium et cuiuslibet aeris Sic et coniunxerit cum aliquibus
tor vel copulabitur cum eo in signis calidis. siccis. humidis signa
et frigidis. et fuerit de tempore vel oppositione corrumpet aerem et
fiet coniunctio sua bona et crescet omne vegetale et nascetur
et temperabitur cum tempore ventorum et motu suo cum ista
equalitate Et ut non accipias de horum mercurius si non
fuerit in domo sua ad horum duarum domorum suarum. et addes super
illas horas ascendentis et proiice ab ascendente et ubi complebi-
tur illic est pars Si fuerit in parte saturni et
martis dic quod duxisti plus. quod si fuerit in domo sua Si vero
mercurius fuerit in domo sua accipe de ipsa horam et adde super
se horas ascendentis et [illegible] habetur [illegible] est pars Sic apparet.

p̄cam solis ut cancer libra capricornus et
opositum sit in introitu solis in quodlibet signo terrenorum ad pluviarum fulgura
tonitruorum et coruscationum et multum pluvie parum sicut vide[licet] in
tempus ab introitu solis in 20 gradum scorpionis. Et tunc aspice ad [illegible]
ra et angulos suos et planetas deinde contra unum venenum et
mercurius si fuerint occidentales et tardi retrogradi et retrogradi sunt pro
multos ventos et pluvias in illo anno. Et si fuerint orientales et
directi et velocis retrogradi sunt eorum. Et contra mars si fuerit
in aliquo angulorum presertim in medio celi in signis aereis et in
aspexerit mercurium sit multitudo tonitruorum et fulgurum et pluvias pro
locis [illegible] et multam locustas et corruptionem aeris. Et si fuerit
mars in angulo terre in signis terreis et aspexerit eum fortuna
et aspexerit mercurium sit tremor terre et apparitio [illegible] de
terra et corruptio erit mineralium et sulfuris. Et si fuerit mars
ut dictum in signis calidis in angulo terre sit combustio terre et
corruptio specierum pluvie et minuetur et combustio seminum et palee
et combustio [illegible] ad si ut dictum fuit de signis calidis in
angulo terre sit diminutio aque et corruptio [illegible]
[illegible] merabitur [illegible] de [illegible] et si aspexerit
eum fortuna faciet tonitrua et fulgura et corrumpentur
[illegible] multa. Et si fuerit loco martis saturnus presertim si fuerit
in medio celi in signis aereis et aspexerit mercurium et
apparuerit fortuna ab eo accidet tremores terre et [illegible]
[illegible] et apparebunt aque de terra et [illegible]. Et si fuerit
in aqueis et sub terra in angulo terre et recedit ab eo
fortuna et aspexerit mercurium minuentur aque putorem [illegible]
et fetorem. Et si fuerit in signis calidis in angulo terre et
ab eo recedit fortuna et aspexerit mercurium erit terre motus
[illegible] mediocres. Et si non recedit ab eo fortuna allevabitur
[illegible] in maiori parte. Et scias quod cuncte planete [illegible]
[illegible] nisi in aliquo [illegible]. Nec est in modo [illegible] corrup[illegible]
[illegible] in applicatione illorum et [illegible] alius. Dicit
[illegible] inspice in revolutione anni ad ascendens
angulos et loca planetarum et [illegible] et [illegible] opinionem
[illegible] et [illegible] si fuerit in [illegible] climate pro
[illegible] et [illegible] et [illegible] modorum [illegible]
[illegible] sol in signis et [illegible] in [illegible] acies
in [illegible] vel [illegible] et
fuerit [illegible] mars [illegible] in calidis addit
caliditati [illegible] saturnus ad [illegible] saturnus fuerit
in tertio addit frigiditati [illegible] mars et minuet [illegible]

mars in aerea addit calid[itatem] sic saturnus vero minuit ca-
ca Saturnus in aquo addit frigid[itatem] et mars minuit ca-
l[iditatem] sic propter precessus saturni et martis in hiis signis in quibus pre-
fuerunt mutat[ur] aer Et quilibet planeta qui est in combustione
cum sub radiis sit sic debilitat climata sui et terra[m]
propriorum more priore

Generales mutaciones secundum dispositionem planetarum existentium sub radiis
Dixi [?] sub radiis et pro Saturnus in aere sub
radiis sit pluvias radiositates et nebulositates pluvia
res. In hieme aer facit infirmitates et vernat vespertinus facit
ventos frigidissimos Et aer matutinus orientalis facit bona consti-
tut[iones] stacionalis tonitrua et fulgura Jupiter in aere sub radiis
facit pluvias vespertinus aer nebulas spargit matutinus orientalis
serenum facit stacionalis tonitrua et habundanciam frugum et [feni]
Mars in aere sub radiis serenum sit vespertinus tonitruum matutinus
orientalis turbacionem aeris stacionalis tonitrua et fulgura Venus
in aere sub radiis quietitudinem temporis indicat vespertinus ventos
facit orientalis matutinus tonitrua et pluvias Mercurius sub ra-
diis in aere tempestuosus multum vespertinus parum cum consti-
tuciones tempestates facit matutinus vero orientalis serenum facit Tharus
Saturnus in Tauro sub radiis bonum tempus facit vespertinus serenitatem
matutinus orientalis bonam constitucionem et serenitatem stacionalis umbro-
sum et tempestuosum tardos [?] tarticosum [?] Jupiter sub radiis mediocritatem
sit aeris vespertinus umbrat matutinus orientalis sit habundanciam
pascue et fructuum serenitatem Mars temperat aeris vespertinus se-
renum matutinus orientalis ventos stacionalis depurat aere Venus to-
nitrua facit vespertina serenum matutina orientalis bonam constitucionem et
utile Mercurius tempestuosus et ventosus vespertinus bone constitucionis
matutinus orientalis nubilus [?] et nives [?] Gemini Saturnus sub radiis s[erenum]
generat pestes [?] et vespertinus calidum aerem matutinus orientalis bone constitucionis
stacionalis infirmitates auget Jupiter bonam constitucionem sit vespertinus
serenitatem stacionalis infirmitates depellit et serenitatem declarat
Mars in hiis infirmitates in hiemibus sit vespertinus calidissima
matutinus orientalis egritates in hominibus [?] stacionalis
et calidum et post venus desiccat multum vespertina et ventosa
matutina orientalis bonum tempus facit Mercurius ventos excitat

portam solis et in mari et in terra vespertinus efficitur
matutinus orientalis bonam complexionem facit / Cancer
Saturnus sub radiis obscuros dies facit et validos ven-
tos et procellas in mari vespertinus invenit aptitudinem validi-
tatis ad ... matutinus orientalis bonam facit complexionem
stacionarius infirmitates diuturnas corporibus inducit
Jupiter in mari tranquillitatem et habundanciam piscium facit matutinus
et vespertinus bonam complexionem operatur stacionarius fertili-
tatem in rebus inducit / Mars combustionem facit vespertinus
infirmitates matutinus lites inter homines stacionarius
caliditatem et siccitatem operatur / Venus sub aliorum radiis
facit vespertina bonam complexionem matutina feminam
Mercurius retro ... in aere vespertinus ...
... matutinus orientalis bonam complexionem facit
Leo Saturnus sub radiis in corpore ... operatur
et ... facit vespertinus ariditatem matutinus bonam
complexionem et largam ... facit stacionarius ariditatem et
siccitatem / Jupiter animales ... facit vespertinus bonam
complexionem et ... matutinus orientalis robur ...
in ... et ... fortune stacionarius infirmitates
... et ... / Mars infirmitatem operatur
vespertinus ardorem matutinus orientalis destructiones
stacionarius infirmitatem Venus ardorem operatur vespertina
infirmitatem matutina bonam complexionem / Mercurius ventos
ab ... facit vespertinus suffocationem facit vesper-
tinus feminam Virgo

Vera sapientia secundum Alexandrum est sapientia altissimarum rerum causarum considerans et ideo diffinitio textualis vult:

Est sciencia considerans ens inquantum ens vel aliquid
per [illegible] dicitur
Quidam addunt quia sic dicit:
est a metaphysica transcendens et physica natura quia transcendens naturalia et naturalem physicam considerat nam ens inquantum ens et naturalis ens mobile non simpliciter est ens sed ens mobile

Restrictio aliqualis impedit [illegible] tamen ideo non sequitur a [illegible] considerat ens et quelibet ad scienciam considerat ens ut [illegible] simpliciter [illegible] omnes [illegible] nam quelibet sciencia considerat ens tamen id restringit ad aliquid [illegible] essenciale [illegible] considerans ens mobile ad [illegible] vel ad formam sunt [illegible] naturali quae considerat ens mobile nam ibi est restrictio essencialis

Si [illegible] quodam singulari [illegible] ut homo inquantum homo est homo per se et non per aliud [illegible] alio [illegible] positive [illegible] ut [illegible] homo [illegible] causative ut homo [illegible] homo [illegible] supponit de omni [illegible] non [illegible] reduplicative [illegible] ut ens inquantum [illegible] in metaphysica [illegible] supponit de omni [illegible]

Omnis homines natura sciencie desiderant [illegible] philosophus declarat per [illegible] qui sunt [illegible] Omnis hoc [illegible] naturale appetit [illegible] actu [illegible] inveniunt aliquid dubitacionis [illegible] maxime intelligit [illegible]

applicatur ista clausula vel de aliquo per [illegible] quidam addunt quia sic dicit
Appetitus naturalis est inclinacio rei ad rem non cognitam
Animalis est inclinacio [illegible] ad sensibile
Racionalis est voluntas sive desiderium vel ad suam perfectionem et ita [illegible] hominibus et iste [illegible] quidam dicunt [illegible] quidam actum [illegible] non

Homo appetit optimum proprietatem naturalis sciencia [illegible] appetit sciam [illegible] ergo sciencia est optimum [illegible] naturalis ignorancia que est naturalis seu [illegible] naturale quia est [illegible] innatum
Solo homo appetit optimum proprietatem naturalis seu [illegible] naturalis [illegible] ignorancia est [illegible] naturalis [illegible] per scienciam [illegible] probabat

Sensus visus [illegible] ceteris [illegible] diligimus [illegible] quod est faciens [illegible] ad [illegible] ille [illegible] est faciens nos [illegible] qui facit [illegible] sensus visus [illegible]

Sensus auditus facit nos plura cognoscere quo ad doctrinam quia [illegible] auditus est [illegible] Sensus vero visus plus nos facit [illegible] quo [illegible]

Omnia animalia in hoc conveniunt [illegible] Thomam [illegible] animalia [illegible]
differunt [illegible] quedam sunt [illegible] non memoriam ut animalia [illegible] et [illegible] ut moveantur [illegible] alia [illegible] et memoriam sine auditu ut apes [illegible] habere non possent ad [illegible] quedam sunt [illegible] memoriam et auditum et [illegible] ut canis equus et [illegible] prudencia unde gradus perfectissimus [illegible] que sunt prudencia et [illegible]

Homo vivit [illegible] actu [illegible] ut [illegible] vivunt [illegible] Alios [illegible] actu [illegible] intelligere est vivere et [illegible] unde [illegible] homo vivit [illegible] non [illegible]

unde omnis homines natura [illegible] appetitu naturali sciencie desiderant
Sed non animali [illegible] quia sciencia non est sensibile appetibile non eciam racionale quia ille appetitus presupponit cognicionem modo prius [illegible] appetitum racionale et tunc non [illegible]
Appetitus appetit scire naturalia et supernaturalia et ea que sunt supra lumen naturale et sic lumen supernaturale [illegible] quia intellectus [illegible] de [illegible] supernaturalia probatur quia intellectus [illegible] est [illegible] cognicione [illegible] aliquid dubitacionis qui maxime intelligit et [illegible] appetit [illegible] sub illis que appetit supernaturale [illegible] sub illis que appetit [illegible] per lumen supernaturale nam intellectus non [illegible] per illa que sunt supra lumen naturale ut [illegible] et [illegible] illa que sunt supra lumen [illegible] quare appetit [illegible] illa Sed [illegible] frustra est intellectum appetere supernaturalia [illegible] quia non [illegible] ad illa Solo [illegible] sunt [illegible] reducuntur per aliud [illegible] et non per se [illegible]
[illegible] ex quolibet [illegible] sensacione fit memoria in animalibus [illegible]
Memoria [illegible] experiencia [illegible] et visus nam [illegible] memoria [illegible] experiencia
Nota operans [illegible] esse circa singularia actu [illegible] operans sunt [illegible] et [illegible] singulare sunt actu et [illegible] illa fit actus que [illegible] sunt [illegible] et [illegible] singularia sunt [illegible] esse actus [illegible] Sed [illegible] Callias per se sanatur Callias [illegible] homo per se sanatur [illegible] actus [illegible] sanatur [illegible] experimentus in [illegible] Solo [illegible] per se [illegible] in [illegible] ad [illegible] vel [illegible] et [illegible] dicunt individuari [illegible] per [illegible]

Actus signatus est qui [illegible] assignat aliquod predicatum de subiecto [illegible]
Actus exercitatus est actus [illegible]

(Empedocles) [illegible] sunt [illegible] tota [illegible] excellentissima [illegible] [illegible] philosophiam [illegible] magnifice nobilitatis [illegible] contemptus [illegible] felicitatis appetitus mentis [illegible] [illegible] utilis et honestus [illegible] felicitas [illegible] [illegible] adeptionem [illegible]
Socrates
Nemo [illegible] ad ea ad que est aptus [illegible] bene dispositus
Idem
Semper in parvis [illegible] auri indigemus in magnis [illegible] auditus [illegible] nominemus

Condiciones sapientis sunt 6
1 Esse circa omnia [illegible] omnem [illegible]
2 Cognoscere [illegible] esse circa difficilia et illa que non sunt [illegible] hominibus ad adiscendum
3 Esse circa certa [illegible] magis [illegible] qui [illegible]
4 Esse circa causas quesiti [illegible] assignare causas [illegible] quesiti et per hoc [illegible]
5 Esse [illegible] [illegible] non [illegible]
6 Ordinare et non ordinari [illegible] alios
Et hec condiciones in principio primi metaphysice plane declarantur ibi [illegible] habeatur et [illegible]

unde differunt prudentes [illegible] per [illegible] condiciones

[illegible] quedam [illegible] alia forme [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est architectonica [illegible] est architectonica [illegible] disponens [illegible] agere [illegible] facientes [illegible] agere [illegible] [illegible] aut [illegible] ante [illegible]
Sed speculative sunt [illegible] honorabiliores [illegible] speculativa ordinatur [illegible] practica non ad utile [illegible] opus [illegible] cadit sub bono honesto opus [illegible] sub bono utili [illegible] honestum est [illegible] practica [illegible]

[illegible] est [illegible] speculativa [illegible] et ita [illegible] honorabilior [illegible] Sed quare [illegible] appetit [illegible] speculativa [illegible] homines [illegible]

[illegible]

Textus metaphysice

Omnes homines natura scire desiderant. Signum autem est sensuum dilectio. Nam et absque utilitate propter se ipsos diliguntur, et maxime aliorum qui per oculos. Non enim solum ut agamus, sed et nihil agere debentes, videre pre omnibus ut dicam aliis eligimus. Causa autem est quod maxime nos cognoscere facit hic sensuum, et multas differentias demonstrat.

Omnes homines non solum desiderant ...

Animalia quidem igitur natura sensum habentia fiunt ... Cognoscere est sapientis ... et scire ...

Experientia facit artem ... Experientia est cognitio singularium. Ars vero est universalium. Actiones sunt circa singularia et medicus non sanat hominem nisi secundum accidens ... aliud nisi Sorti(?). Artifices sapientiores sunt expertis, et architectores manualibus artificibus.

Signum sapientis est posse docere ...

[illegible]

Comentator

[illegible]

Textus metaphysice

Sicut se habent oculi nicticoracum ad lumen solis, sic se habet intellectus noster ad ea que sunt manifestissima in natura ...

[illegible]

et qo quo oia sunt .i. maz prim gnant et
corrumpi Cum infinitud faciat manu
bom latent aufert q quo bec q sinis
et bonu qutunt Nullu agens nale
sine int sic ab intencom absolum
Infinitud no est stabile Cum mensur infinitu
intsit hz idem sit sine sinit Sm oi
co q mo nate est man intelli
Tue sare putas tu tas aliena aff fas
Audicones continguut sim assuetudines in audi
entibus Sicut assuevimus ita dia digimus
Consuetudo q nata est ppr assuetudines
Cantam vim habet ad assuetudo e leges
ondunt in quibus fabulatoria et puerilia
magis habet veritatem ppter assuetudines
Absurdu est simul querere scientiam et modu sciendi

Comentator

Comprehensio veritatis no est impossibis
in multis tectis et hec ideo qz nos
hemus desiderium nale ad sciend veritatem
nil est ociosu in na Prim sit sic
qz in sita sic locus ianue in domo qui
nulli gifiat Ante est ma et sia ipsius et
intelligud Pona dia analogice de
pona actiua et passiua Omnis scia
est sufe ignorancie Ubi separate tag
sunt a nobis sim intellectu
Destructo pri destruitur omne ipsius in
omo ipsimus in quod est optima et ultima
Ars logice est quedam via in ulibus i
in omnibus sciis et modus sciendi in una
agrasta sita Intellectus nr sim axem
intelligendo scias separatas assilat oclo noct
corax ul vespertilionis Cui oculus
assilat intellectus nrm oculo nocticorax
intelligendo scias separatas no innuit impossibil
s difficultatem Nulla psit pt invenire
artes speculativas aut practicas in adi
pit et no apple int p complebo aut p
inuamentu prius ad scientias et si prius no
qz quo no qz Cpa ca est magis
dign mee et veritate qm ca alia causa
que dicipiunt esse et bonitate .i. veritatem
a pa ca Cum destruit finez destruit
omne bonu et nil bonu psit
Consuetudo audiendi apologos et fabulas
hon oms accipiunt veritas per eundem modum
tum ppr assuetudinem cum ppr diversam natura
tum ppr pauvitatem instructionis in logica
unde quidam recipiunt veritas p modum demo
strationis quidam p modum auctoritatis
quidam p modum fabularum ideo geset
rgtoe oru sup yo dardo i modo

maxim impedimentu est in cognitione veritatis
Pravitas insuetudo in logica est maxim
impedim in cognitione veritatis

Secundus metaphysice

Invenerunt veritatem per scripturam sp vi
spt et memoria scriptis a tui memoria i no spet
in cognitione sunt tenaces dum no spectant ipse plura libre

Dubitacones soluere est veritatis inquisicio
Dignorantis modum no est soluere vincitur
Insequentes veritatem sine dubiom similes
sunt ignorantibus vias quibus ire ozt
In mobilibus nec est movens neque finis
Finis et bonu idem sunt
Bonus non potuit ipse de differentia i de vi top 2a
magis dicimus illud scire rem qui scit amare
quam qui scit negare Ulma vei vna e disso
Eius et verum no sunt eadem Dre no sunt
contra gmus rem No attingit pone domus
ppr hanc domum vel illam ptirlarem
Primum mus et fuite nil dicunt
Omnes theologi qui fuint antiqui dicebant
pria entium et dicebant illa immortalia que
gustaverunt nectar et manna Illa no
mortalia que no gustaverunt si in hec no est
prin Omnia eterna no corrupt tibo
Corruptibilis et incorruptibilis no sunt eius pria
Impossibile est aliquid fi qz no ente

Comentator

Omnis sophista ipsat se esse Logicus
Ubi nescit quid quit nescit quid mecius
Omnis est media omnibus causis
Primum meus est simom ad partem
Eius p se de omnibus potur Nullus agens
ab intencom finis absolutur
Deus est mensura omn entium Omnes
illud quod subest et ptur Omnes pona
in se no exigit entitatem In omnibus
bonitas statud no est procedend ad infinitum
Omnis est no ens no ens est no ens

Quarta Metaphysice

Dicta pia i metaphysica assilatur eius sim
qd ens et passiones et pria eius
secundum qd ens Ens dicitur multis
no equivoce s sim attributionem omni ad unum
i analogice Scia est prim eius de quo
oia dependent Eius et unu convertuntur

Idem est hic et una hic. Eadem sunt que eadem generatione generantur et eadem corruptione corrumpuntur. Eius scientia est eadem consideratio. Oppositorum eadem est disciplina de pri vi° toplice. Negatio et privatio differunt quia negatio est remotio alicuius simpliciter, sed privatio est remotio alicuius in subiecto apto nato ad illud.

Circa idem genus versatur metaphysicus dialecticus et sophista. Primam philosophiam in qualibet scientia decet esse notissimam in eadem. Prima dignitas est de quolibet affirmatio vel negatio et de nullo ambo simul. Qui negat loquelam ponit loquelam. Qui non unum intelligit nihil intelligit. Qui non unum significat nihil significat. Non omne quod videtur vel apparet esse verum est verum. Necessarium est quod non potest se aliter habere. Movens non est prius moto. Accidens non est accidens nisi quia ambo accidunt tertio. Unum tamen refertur ad unum. Oppositio est contradictio cuius secundum se non est dare medium. Ratio quam nomen significat est diffinitio.

Commentator

Hoc necessarium est causatum necessarium communicando. Ens nomen significans plura attributa uni et est medium inter equivocum et univocum i. analogum. Omnia que attribuuntur alicui vel attribuuntur uni causam ut omnia sana sanitati quod est materiale, vel uni agenti ut omnia medicinalia relata ad artem medicine, vel uni subiecto ut novem predicamenta primo subiecto. Et id vel accidens. Accidens i. labor dicitur scientia eo quod considerat subiectum. Una scientia non est unius univoci tamen sed est etiam unius analogi. Avicenna miscuit suam scientiam cum lege. Avicenna putavit quod idem esset unum quod quantitas cum ente et unum est unum ens per aliquam dispositionem sibi additam, sed est ens per suam essentiam.

Sophista intendit videri se plurimum et non esse ut lucrat gloriam vel aliquam gratiam humanam, sed philosophus tamen intendit veritatem. Qui negat primum principium sed quod contradictoria non stant simul impossibile est eum philosophari.

Ratio quam nomen significat est diffinitio. Hoc est unum in speciebus non autem in individuis.

Quinti Metaphysice

Tot modis dicitur causa quot modis dicitur principium quia omnes cause sunt principia principiatorum et principium sunt idem quia omne principium est principium et econverso. Quatuor sunt cause materialis formalis efficiens et finalis. Aliqua sunt sibi invicem esse cause ut exercitium est causa sanitatis et econverso. Idem aliter se habens est causa contrariorum sicut gubernator namque per suam presentiam est causa salutis et per absentiam periclitationis. Finis est optimum rei. Causa secundum actum et effectus simul sunt et non sunt. Causa et effectus se habent esse proportionaliter. Materia omnium liquefactibilium est aqua. Necessarium dicitur quod sine quo non potest esse aliquid ut animal sine cibo vivere non potest. Secundo sine quo non potest bene esse ut sine vestibus. Tertio quod est violentum ut quod ibi est necessitas i. violenta et tristis. Quarto quod non potest aliter se habere ut deum esse. Continuum est cuius motus est unus. Eadem numero sunt quorum materia est una. Eadem specie sunt quorum forma specialis est una. Ens est duplex scilicet per se et per accidens. Ens per accidens est cum unum accidens predicatur de alio ut musicum est album vel econverso, de accidente ut musicus est homo vel accidens de subiecto ut homo est musicus. Ens per se uno significat decem predicamenta. Unitatem i. unitatem univocationis rei. Duo est ens scilicet permanens et successivum. Ex omnia relativa semper sunt diversa vel re vel ratione. Unum in substantia facit idem. Unum in quantitate facit equale. Unum in qualitate facit simile. Passio non est causa multiplicationis individuorum sub eadem specie. Potentia est quod potest principium transmutationis est. Potentia activa et passiva invicem se respiciunt. Et nihil potentia activa communis principia passiva et econverso.

Relatiuum est quod diuisibile est in ea
que sibi insunt quorum unum quodque est
hoc aliquid. Perfectum est cui nil deest
et est duplex perfectum simpliciter est quod
nil est simpliciter perfectum in genere est ex
quo nil est determinati generis

Comentator

Disputacio primi philosophi sive entis
est in quo sunt perfectiones et
nobilitates omnium entium nobilior modo
quam in scriptis. Modo methaphisice
dicitur sermo quo dicitur primum
totiens dicitur tertium et dicitur apud
quod primam dicitur quartum tertium mutat
et non ecus. Omne attingens finem
suum est perfectum. Relatio omnis fundatur
super duo extrema diuisa

Sextus Methe

Metha considerat principia et causas
entium inquantum entia
Substancia et certa rei non possunt
cognosci nisi per demonstracionem
Nulla ars particularis probat suum
subiectum esse sed presupponit ipsum esse
Omnis sciencia uel est activa uel factiva
uel theorica id est speculativa
Tres sunt partes philosophie scilicet naturalis ma
thematica et diuina id est metha
Naturalis sciencia non est practica sed speculativa
Naturalis considerat res quietas inquantum
esse sed abstractas secundum racionem
Metha considerat res a motu et a materia
secundum racionem et racionem separatas et illud
vult Comentator magis expresse dicendo
Theorice sciencie id est speculative aliis
scienciis sunt desiderabiliores et metha
theoricis. Si omnis substancia esset mobilis
et physica id est prima philosophia sed si aliqua est
immobilis illa est prior
De ente per accidens non est speculacio
Entia quedam sunt ut semper quedam ut frequen
ter quedam ut raro et illa sunt entia per
accidens et casualia et fortuita
De quo dictum est non omnia eueniunt ex
necessitate. Bonum et malum sunt in
rebus sed verum et falsum in anima
Entium quedam sunt per se quedam per accidens
Ens per se quod est in anima quod extra animam
Ens per se extra animam diuiditur in decem predicamenta
Sciencia diuina illa est corporis
Sola veritas est in intellectu. Actiuus
non est actiuus

Comentator

Naturalia sunt in quorum diffinicionibus
ponitur ens naturale seu natura
Diuina sunt in quorum diffinicionibus
ponitur deus. Voluntaria sunt in quorum
diffinicionibus ponitur voluntas
Licet omnes sciencie sunt nobiles et certe non
bilores tamen sciencia diuina est nobilior
omnibus aliis quia eius subiectum est nobilius
subiectis omnium aliarum scienciarum specula(tiu)arum
Res immobiles diuine sunt cause rerum diui
narum mobilium id est corporum super celestium

Septimus Methe

Accidencia non sunt entia nisi quia
sunt aliquid entis
Substancia prior est accidente tempore natura diffinicione
et cognicione. Materia prima nec est quid
nec quale nec quantum nec aliquid eorum
quibus ens est determinatum
Disciplina fit omnibus nobis per magis notum
Diffinicio est sermo indicans quid est
esse rei per essencialia. Diffinicio accidentis
fit per subiecti additamentum. Res autem
diffinitur per aliquid extraneum a sua natura
scilicet per suam speciem. Complatorum seu
compositorum non est diffinicio sed

simplicis t'minus vm hos albi nec
tangit termini est diffinicio
Ex sanitate in a(n)i(m)a fit sanitas in corpore
In entibus p se idem est quiditas et
h(ab)ens quiditatem Omne generans duo facit
scilicet formam talem et eius subi(ectu)m sic
albus facit albedinem et subi(ectu)m eius
Omnia que fiunt vel fiunt a na(tur)a vel
a casu vel ab arte
Ma(teri)a est qua res pt esse et non esse
Ma(teri)a non fit nec forma s(ed) totum compositum
Particulare generat particulare vniversale autem nec
generat nec generatur Vniversalia non sunt
separata a singularibus s(ecundu)m esse ut volunt
plato s(ed) sunt in eis s(ecundu)m esse quia predicantur
de eis prout prout unita ut hic est hic
Omnis p(ro)cessio est a forma Omnes partes
diffinicionis sunt a na(tur)a i. a forma
Na(tur)a humana non est nisi in hiis car
nibus et ossibus Homines et gene
tis conveniunt in specie et sunt unumerata
Sperma facit ad generacionem sicut ars ad
artificialia Diffinicio est sermo habens
partes Nihil contingit tm vno nomine diffi
Generis non est diffinicio neque species quia
cum recedunt a suis n(atur)is non est manifestum
utrum sint vel non sint
Ma(teri)a s(ecundu)m se est ignota Ma(teri)a s(ecundu)m se
est ingenerabilis et incorruptibilis
Nihil aliud debet esse in diffinicione nisi genus
et differentia Diffinicio est vna propter rei
unitatem Ex duobus entibus in actu
non fit tercium Actus separat et distinguit
fforma est actus rei vnde forma dat esse rei

Commentator

Individuum scibile est pro subiectis
i. individuis accidencium
Accidencia recipiunt humane non quod
ante habuit et non tamen ut remaneat
Virtus liberalis et magis castitas
Substancia individua et determinata
non est vna nisi per formam
fforma est prior in esse quam ma(teri)a quia
nec ma(teri)a nec compositum est aliquid in actu
nisi per formam Sicut ex duabus
non aggregantur dive forme simul sic
nec in anima Impossibile est quod
due forme separate a ma(teri)a transmutent
materiam nisi quia nihil transmutat
materiam nisi corpus Causa multitudinis
generaliter ab vno generante est multitudo
seu multiplicis materie in qua agit
agens Proprium est substancie inter omnia
predicamenta ut cum substanciam generat sit alia
substancia agens sibi similis Et non est
necesse ut cum qualitas quantitas sit
alia qualitas et quantitas agens
Ma(teri)a non cognoscitur per se nisi per formam
Cum nescit rem illius nomen ei imponit
quia nescit vim hic eius
Rebus nobis tm notis nomina imponimus
fforma non est elementum nec ex elementis
s(ed) est superaddita elementis et ens
ex ac(tibus) Differentia est una causa
diffinicio s(ecundu)m p(ro)prium non autem s(ecundu)m
formam Differentia non sunt complurium
s(ed) rerum aliquarum De illo est questio
non pt querere p questionem propter quid est
Nihil est quam propter quid hoc sit hoc
Alter quod querit de composito s(ed) quod
querit de simplicibus
Cum de quod querit ingratus committit
Substancia que diffinitur nec generatur nec corrumpitur
Destructis singularibus non remanet species
s(ed) estimacione vel racio
Item est querere quod est et propter quid est
primam causam et eleccio conveniunt nam
primam dicitur de intrinsecis et extrinsecis
causa de extrinsecis Eleccio vero de intrinsecis
tm Vnde non est de causa prima

Natura datur pro partibus materialibus ita quod diffinitio
continet duas naturas scilicet rerum accidentia
Substantia est prior diffinitione accidentium quia necesse
est ipsam poni in diffinitione eorundem
Accidentia propria ponuntur in diffinitione subiecti
loco differentiarum subalternarum
Diffinitiones vel dispositiones substantiarum perfec-
tiores sunt diffinitionibus vel dispositionibus
accidentium. Forma est unio materiae scilicet materia
vel compositum quia nec materia nec compositum est aliquid
in actu nisi per formam

Octavus Metaphysicae

Omnes substantiae sensibiles materiam habent
Actus est substantia materia forma et compositum
Substantia id est forma substantialis dat esse rei
Differentiae quae dantur per materiam quae per formam
quae per utrumque et illae sunt perfectae
Inseparabile a materia idem est conditio et
quo conditionem in alio aut non sufficit
sed aliud ut in quo ubi conditio rei
est forma sed genus conditionem materia
Cristallus est aqua coagulata
Symphonia est acuti et gravis soni
commixtio. Solum continuum diffinitur
Diffinitiones et formae rerum comparantur numeris
quia sicut in numeris addita vel ablata
unitate non remanet eadem species numeri sed alia
sic addito vel ablato aliquo in diffinitione
vel in forma rerum non manet eadem species
Sicut numerus non suscipit magis et minus
sic neque differentiae nec formae rerum magis
et minus suscipiunt. Licet omnium eadem sit
materia prima tamen cuiuslibet rei est materia propria
Si agentia sunt diversa et materia erit diversa
factum erit diversum. Nos debemus in
cognitionem primae causae per cognitionem
specialium. Vel forsan quod naturalia non habent
materiam vel si habent non habent talem qualem
habent generabilia et corruptibilia sed solum
habent materiam secundum locum motum localem ut coelum
Hic dicit Commentator quod per hoc quod dicit
philosophus intelligere corpora coelestia in quibus
non est materia quoniam esse non est in potentia
ad corruptionem sed materia eorum est eadem
cum eo in actu scilicet corpus et ideo digne
est dici subiectum quam materia
Non omne est materia sed quorum est generatio
et transmutatio adinvicem. Et quae
cumque sunt sine transmutatione eorum
non videtur esse materia
Causa unitatis diffinitionis est quia una pars eius
est ut materia alia vero ut forma sed causa
unitatis materiae et formae non est alia nisi quod
unum eorum est in potentia et aliud in actu
Unde nulla alia causa unitatis est eorum
nisi motor qui educit materiam de potentia
ad actum quia ergo haec materia eorum est de
potentia ad actum. Commentator
Forma secundum diffinitionem est separata a materia
sed non secundum esse quia impossibile est formas
substantiales esse a materia separari
Esse medium est inter esse actu et
non esse. Forma dat esse rei
Corpora coelestia non habent materiam quae est
in potentia ad corruptionem sed materia eorum
est aliquid eorum in actu scilicet corpus
et ideo dignius habent hoc nomen corpora
sive subiecta quam hoc nomen materia
Sicut transmutatio facit scire materiam sic
operatio facit scire formam
Exitus alicuius de potentia ad actum non
largitur ei multitudinem sed perfectionem

Nonus Metaphysicae

Duplex est potentia scilicet activa et
passiva. Potentia activa est principium
transmutandi aliud inquantum aliud
Potentia passiva est principium transmutandi
apta (?) [?] tr[?]s sic (?) ca[?]des (?) co mere vt h' qrcd (?)

ab alio in quantum aliud
Nihil agit in se ipsum et nihil patitur a se ipso
Potentia rationalis valet ad opposita
Eadem est scientia contrariorum. Nihil fit quod impossibile
est fieri. Actus simpliciter precedit potentiam
sed in uno individuo potentia precedit actum
Duplex est operatio quedam transiens in materiam exteriorem
ut edificatio et illa dicitur factio
Alia vero manens intra in operante ut vi-
sio et intellectio et illa dicitur actio
Sempiternum prius est corruptibili. Non est
timendum quod celum stet id est a motu suo
quiescat. Materia est causa quare est in
potentia est causa fatigationis
In bonis melior est actus quam potentia
sed in malis melior est potentia actu quia
actu sanum esse melius est quam posse sa-
num sed posse fieri infirmum melius est quam
actu esse infirmum
In eternis non est malum nec corruptio
neque peccatum. Malum semper sequitur potentiam
unde circa omnes in potentia cadit error
Omne quod cognoscitur cognoscitur secundum quod est in actu
Circa entia non in actu id est circa substantias separa-
tas non fit deceptio sed ignorantia non tamen
talis qualis est cecitas

Commentator

Nichil habet determinatam actionem ad quam
non habet potentiam, qui ~~infert~~ a tollit
rebus suas proprias actiones tollit ab eis
suas proprias essentias
Cum ponitur unum esse agens quod agit
omnia et tollitur a rebus suas proprias actiones
non habent rebus natura apta nata ad bonum
Unicuique enim datur actionem sibi propriam
Omnis operativus in intellectu est speculativus
et eius operatio non transit in rem extra
intellectum. Sicut se habent res divina ad res
naturales sic se habent res naturales ad res artificiales
Celum admittit actum et potentiam ubicam
sed non essendi actum tamen

Decimus Metaphysice

[illegible]

In unoquoque genere est dare aliquid
primum quod est metrum et mensura
omnium que sunt in eodem genere
Mensura primo debet cognosci et per
cognitionem alio cognosci. Mensura
debet esse omogenea mensurato id est debet
esse eiusdem generis cum eo
Unum est unitatis pluralitas
Contraria sunt que sub eodem genere posita
sunt et maxime a se invicem distant
et eiusdem susceptibilis vicissim insunt
Privatio et habitus sunt radix contrariorum
Unum uni tantum est contrarium
Unum est mensurata mensura uno
Media sunt in eodem genere cum extremis
Materia negative contradictionis id est materia contrarietatis
per privationem contrariorum
Femina et vir non differunt specie sed sunt
eiusdem speciei. Masculinum et femina sunt differentie
proprie animalis. Corruptibile et incor-
ruptibile differunt plusquam genere
Contrarietas secundum formam facit diversitatem
specierum sed contrarietas secundum materiam facit diver-
sitatem materialem. Contraria contingit non esse

Commentator

Mensura cuiuslibet rei est sui generis
primo in genere substantie est primus motor
qui est actus purus sine potentia
Materia non est nisi per medium
Idem et diversum sunt tantum inter illa que
sunt actualia. Bonum est de essentia substantiarum
immaterialium. Contraria sunt corruptibilia
sed que differunt genere non sunt comparabilia
Unum quod dicitur ad aliud opponitur multo pluralitate
sed unum quod est principium numeri opponitur mul-
titudini relative. Non est plus liquidum quam — unum
quod unius sit primus. Color et sapor
sunt idem secundum rationem nota esse
Scire rem in universali est scire rem in potentia
Natura non est esse nisi per intellectum

Quanto plus aliquid distat a suo quo
tanto plus corruptibile et melius est
In genere et creato sunt contraria specie
negatio et privatio differunt quia negatio
non determinat sibi determinatum subiectum
sed privatio requirit determinatum subiectum
Nichil corrumpitur perpetuus
Non ens non potest ymaginari
Potentia obiectiva est qua aliquid potest
esse tamquam terminus productionis
Potentia subiectiva est qua aliquid potest
esse terminus

Undecimus Metaphisice

Omnis substantia sensibilis est mutabilis
Omnis scientia est mutabilis
Quecumque transmutantur habent materiam
Generatio fit ex ente in potentia
Tria sunt principia naturalia scilicet materia forma
et privatio
Materia non fit, forma non fit sed totum fit
Ars est principium in alio
Materia est principium in stirpa forma non
est principium in stirpa

Commentator

Triplex est substantia materia forma et compositum
Nulla forma est ante suam materiam
sed quedam habent ~~post materiam~~ propter materiam
materiam ut anima rationalis omnes sed intelligentie
eterna divise diversa sunt principia
Motus celi est eternus
Primus motor est actus sine aliqua potentia
et substantia sine omni accidente sine fine sine
omni corpore et est indivisibilis impassibilis
immutabilis et eternus
Primus motor movet sicut amatum et
desideratum. A primo igitur principio
dependet celum et tota natura
Speculatio est optimum delectabilissimum
desiderabilissimum et ultimum
Deus dicitur aliquid optimum et sempiternum
Actio et intellectus est vita

Idem habetur primo celi

Primus motor nullam habet corporis magnitudinem
Impossibile est in magnitudine finita potentiam
infinitam. Stellarum natura est eterna
Impossibile est esse aliquas stellas et non
moventes. Unum tamen est celum
Primum principium nil extra se intelligit
In separatis a materia idem est intellectus et intellectum
In separatis a materia non est ponenda pluralitas
suppositorum. Bonum universi consistit in
ordine quia diversa ordinare habent licet non
causa. Et tale bonum universi consistit in
primo principio quod est causa ordinationis
Entia nolunt male disponi. Non est
bonum pluralitas principatuum unus ergo sit
princeps

Duodecimus Metaphisice

Universalia apud Aristotelem sunt
collecta a singularibus sine a parte rei
ab intellectu quia colligit intellectus ea
similitudinem et facit ea unam intentionem
Natura non agit nisi remota a causis
superioribus que sunt deus et intelligentie
Opus nature est opus intelligentie non creativum
Quamvis est in materia in potentia passiva
est in motore primo in potentia activa
Corpora celestia non sunt animata et
non habent de virtutibus nisi intellectum
et voluntatem
In separatis a materia idem est essentia et esse
Non est idem esse de primo motore
intelligit motor satiari cum eo quod
de ipso intelligit motor primus licet
ultima perspicuitas ipsius est per continuationem
eius cum intellectu separato
In separatis a materia idem est dispositio et dispositum
Omnia elementata duo constant scilicet forma
accidentalis et subiectum illius forme

Idem habetur primo [illegible]

Scientia dei causat res sed scientia nostra est
causata a rebus
Optima dispositio intelligentiarum consistit in
movendo unde consequitur intelligentia

na movens illa esset frustra vacua et otiosa
Omne tempus impossibile est ymaginari motu
Actus motorum est sicut actus sui potentia
Intelligentia movet celum motu locali et
mediate celo movet cetera
Primus motor movet celum sine media
intelligentia motu locali Intelligentia
est causa finalis et efficiens motus celi

Primus ethicorum

Omnia bonum appetunt
Cognitio finis valde est necessaria
Unusquisque iudicat bene illa
que cognoscit Nichil differt etate
puer et moribus puerilis
Bonum de quo est cognitio de toto dicimus
Omne verum vero consonat et falso dissonat
Consciencia ignorantes ad
mirantur sciencias
Sermones inquirendi sunt secundum materiam
de qua sunt Infortunatus vel felix
Duobus existentibus amicis sanctum est prehonorare veritatem
Honor magis est in honorante quam in honorato
Felicitas est perfecta actio secundum virtutem
perfectam Felicitas est operatio animi
secundum virtutem perfectam
Sicut una hirundo non facit ver sine
paucas tempus sic nec una dies facit
hominem felicem
Politica maxime valet ad omnia
Principium est plus quam medium totius
Bona anime sunt maxime bona
Omnia vero consonat Unicuique delecta
bile est id quod amat
Opus non est opus intellectus Omne
tempus impossibile est ymaginari motu
Melior est rei usus quam possessio
Impossibile est indigentem bona operari
Non omnis felix est qui specie turpissimus
et sine prole Felicitas est premium virtutis
Felix est sicut tetragonus sine vitu
perio Principes laudamus et honoramus
propter ea que sunt ad finem

Ornamentum optimorum non est laus vel laus est corporis de [illegible]
propter aliud fiunt et additur laus [illegible] virtutum
Operatores ab hac virtute laudantur
[illegible] vult facere bonos cives et legum obedientes
[illegible]
Felix non dicitur a misero propter
dimidium vite Nullus est bonus
vel malus per somnum
Ratio semper deprecatur ad optima
Nullus bonus est qui non gaudet
operibus bonis Multi perierunt propter
divitias et fortitudinem
Optimus est qui omnia intelligit
Bonus est qui bene dicenti obedit
Neque bovem neque aliquod aliud animal
dicimus felicem esse neque puerum
indiget enim virtute perfecta et vita perfecta

Secundus ethicorum

Ex actu multotiens iterato vel
operato fit habitus Non differt
parum sic vel sic bene vel male
a iuventute assuesci immo multum
Sermones inquirendi sunt secundum materiam
subiectam In obscuris autem testi
moniis nos oportet uti
Exercitium temperatum conservat sanitatem
Fortiter comedere facit fortiter labo
rare et econverso Fortiter comedere dat
fortiter crescere et impugnari
Circa voluptates et tristicias est
virtus moralis
Virtus non est passio quia secundum passiones
nec laudamur nec vituperamur
Virtus non est potentia quia potentes sumus
per naturam Virtus est habitus qui habentem
se perficit et opus eius laudabile reddit
Virtus est habitus electivus in medietate consistens
quo ad nos determinata ratione
Omnis virtus consistit in eorum medio
Virtus est certior et melior omni arte
Malum est facile bonum autem difficile
Facile est attingere medium sed difficile
est ipsum attingere
Operaciones sunt causa habituum a quibus fiunt
Medium in omnibus est laudabile
Mediante fiunt per contraria
Circa difficilia ars et virtus fit
Tria sunt in anima passiones potentie
et habitus Virtus est habitus
electivus in medietate consistens quo ad
nos determinata ratione [illegible] xii tractatus
Superabundancia et defectus sunt de genere malorum
Prudencia est consilii regulativa [illegible]

Tertius Ethicorum

Ignorat omnis malus que oportet
operari et a quibus fugiendum
et propter hoc peccatum iniusti fiunt
maxime. Melius est mori quam facere
contra bonum virtutis.
Ignorantia electionis est peccati.
Consilium non est de fine sed de hiis
que sunt ad finem. Nichil po-
litum nisi cognitum. Eandem primum
est in intentione et ultimum in executione.
Homo est principium suarum operationum.
Bonum voluntatis est semper
est bonum. Bonus sicut bona iudicat.
Omnis malus ignorans non est bellus
vel bonus nisi volens.
Nos sumus domini nostrarum operationum a
principio usque ad finem. Qualis
unusquisque est talis sibi videtur
esse finis. Terribilissimum omnium est mors.
Corruptibilius omnium est mors.
Fortitudo est agressio terribilium.
Timiditas est egressio terribilium ubi
mors eminet. Milites primo
fugiunt cum illa que premiantia sunt
et moriuntur. In ~~[struck]~~ sepe
timor habitus cognoscitur. Desiderium
pueri debet esse ad preceptum doctoris.
In desideriis naturalibus pauci peccant.
Malus remanet a malis propter nam.
Multi decepti propter nam sibi videtur
nullus volens bonum est malum.
Turpes non incipiat sed propter desideria
et ignorantiam non imputabitur. Tactus
et infirmitate vel plaga si magis mi-
serabilis. Tristitia stupefacit et
corrumpit naturam habentis.
Intemperatus concupiscit omnia delectabilia.

Quartus Ethicorum

Laus et gratiarum actio detur dantibus
et non accipientibus et cetera.
Quidquid reddit actum ma-
gis voluntarium hoc aggravat ...

appetitus delectabilis est insatiabilis
Maior virtus est bona operari quam
turpia non operari. Magis autem
apparet bona operari quam turpia non
operari. Virtuosi bene uti consequuntur.
Dare et non accipere liberalitatis est.
Pulchritudo semper est in magno corpore.
Parvi pueri formosi dici possunt non autem
pulchri. Maximum bonorum exteriorum
est honor. Parvis honorem habere non
est dignum. Honor est premium virtutis.
Secundum veritatem solus bonus est laudandus
et venerandus. Virtuti perfecte non est dignus
honor. Non irasci in quibus oportet est
insipientis. Iniurias sustinere et de-
spicere vel recipere similem simile est.
Malum seipsum destruit.
Malum si integrum fiat importabile erit.
Qualis unusquisque est taliter dicit et
taliter operatur et taliter vivit.
Omne mendacium secundum se malum et fugiendum.
Verum bonum est laudabile. Verax bonus
est et laudabilis est. Verax est lau-
dandus mendax vero vituperandus.
Iactator est vituperandus.
Requies et ludus in vita videntur esse
necessaria. Verecundia est timor ingloriationis.
Verecundia non convenit omni etati
sed tantum iuvenili. Iuvenes vere-
cundos laudamus, seniorem autem verecundum
nullus laudabit. Intemperantia et prodiga-
litas multas malitias habent.
Melius est dare quibus oportet quam recipere.
Qui dat quibus non oportet est liberalis.
Illiberalis est qui in dando deficit
et in sumendo abundat et est peior
prodigo. Omne virtute non est facile
bonas et fortunas.
Mansuetudo est quedam medietas circa iram.
Qui irascitur velociter velociter quiescit
quod optimum est. Virtuosi operantur ...
percontinuatis ...

Quintus Ethicorum

Iustitia est virtus perfecta non simpliciter sed ad alterum

Ibi unum oritur dicitur in libertate et religionem. Quae simpliciter sunt bona hominibus pro hiis orant et illa ipsi quaerunt. Praeclarissima virtutum est iustitia ita quod nec vesper nec lucifer ita admirabilis est sicut ea.

Principatus virum ostendit. Pessimus est ille qui non solum utitur malitia ad se sed etiam ad alios. Optimus est ille qui non solum utitur virtute ad se ipsum sed etiam ad alios.

Duplex est iustitia scilicet totalis et particularis. Particularis est duplex scilicet commutativa et distributiva. Commutativa est duplex scilicet voluntaria et involuntaria. Involuntaria est duplex scilicet occulta et manifesta. Occulta ut furtum adulterium. Manifesta ut verbera et vincula.

Minus malum est eligibile maiori.

Ubicumque reperitur magis et minus ibi reperitur medium et aequale.

Oportet refamulari ei qui fecit gratiam.

Denarius est mensura omnium rerum et semper est fideiussor nobis in omni necessitate pro quibuscumque indigemus.

Princeps iusti debet custodire.

Duplex est ius scilicet naturale et legale. Naturale est quod habet eandem potentiam seu fortitudinem apud omnes ut suspensio. Legale est quod est constitutum a lege.

Sacrificare deo simpliciter est naturale sed sacrificare hoc vel hoc illi vel illi est ad placitum.

Lex prohibet seipsum interficere. Nullus potest sibi magno facere iniuriam.

Sextus Ethicorum

Non sufficit ad scientiam alicuius ut sciat in universali aliquid et confuse sed oportet scire determinate et distincte.

Omnis cognitio fit secundum similitudinem.

Consilium debet esse de hiis quae possunt se aliter habere. Consilium non debet esse de praeteritis sed de futuris quia quod factum est non potest non esse factum. Unde Agaton dixit: Genitus facere non genitus hoc solo posse deus privatur.

Verum bonum est intellectus.

Quinque sunt maneria quibus dicit verum scilicet ars sapientia scientia prudentia et intellectus. Scientia est de hiis quae non possunt se aliter habere id est scientia est de aeternis. Omnis doctrina est ex praecognitis. Multitudo temporis facit experientiam. Ars est recta ratio factibilium, prudentia autem est recta ratio agibilium. Sapientia est certissima omnium scientiarum. Sapientia est cognitio rerum divinarum hoc est caput inter omnes alias scientias. Iuvenes non possunt esse prudentes quia prudentia requirit experientiam quae indiget tempore.

Ad prudentiam alius ad prudentiam non est.

Consiliata seu consulta oportet velociter operari. Consiliari autem tarde oportet.

Impossibile est prudentem non esse bonum. Bonum unius virtutis sed omnium verum est bonum intellectus.

Septimus Ethicorum

Sicut bestiae nec est vitium nec malitia sic nec dei aliquid melius est virtute.

Bestiae autem aliud genus est malitiae id est bestialitas. Homines dicuntur fieri dii propter virtutis excellentiam.

Homo pravus deterior est bestia.

Difficile est resistere consuetudini quia assimilatur naturae.

Speculari aliquando nocet ad sanitatem [illegible]
[illegible] etiam si [illegible]

consuetudinem tristius quam naturam
Consuetudo est altera natura ne
Fama quam omnes famant scilicet multi
non in toto deperditur Non oportet
dicere stercoris aliquid plus tamen affligere
Delectationi intellectuali non est contraria
tristitia Operationes bestiae pravae sunt
quia natura operantur pravorum hominum sunt
ex consuetudine Homo semper indiget
aliqua delectatione quia vacare
per multos labores quis sibi adquirit
Maior est delectatio in quiete quam
in motu Deus semper una simplici gaudet
delectatione Fortuna semper excellens
impedit felicitatem

Octavus Ethicorum

Est enim virtus quaedam vel cum virtute Amicitia
maxime est necessaria in vita
Nullus eligit vivere sine amicis habens
alia omnia bona
Quanto maior est fortuna tanto magis
est secura Duo simul euntes ad
intelligere et agere sunt potentiores
In infortuniis refugium est ad amicos
Omnis homo naturaliter omni homini est amicus
Generantis ad generatum naturalis est amicitia
Volentes eiusdem gentis naturaliter sunt magis
amici quam alii Simile diligit suum simile
non propter se sed propter rationem Amicitia est
benevolentia mutua non latens in
compassione in adversis
Triplex est amicitia scilicet propter bonum
utile et delectabile et bonum honestum
Amicitia propter bonum utile maxime
videtur esse in senibus quia tales non
quaerunt delectabile sed tantum utile
Amicitia vero propter bonum delectabile
est tantum iuvenum
Amicitia propter bonum honestum est stabilis
et permanens Nulli se invicem
cognoscunt nisi prius consumant insimul salem

Sola amicitia bonorum honestorum
est intransmutabilis Facile est credere
suo amico qui multo tempore est probatus
nec unquam sibi iniuste fecit
Locorum distantia non separat amicitiam
sed operationes Senex maxime fugit triste
et appetit delectabile Mutua colloquia
et concordia sunt factiva amicitiae
Mutua concordia est forma amicitiae
Perfecta amicitia non est nisi ad unum
tantum quia ad superabundantiam est amicitia
tamen dicitur perfecta amicitia non potest
ad plures nisi ad unum
Tyrannus amicus sibi ipsi vult bona
Amicorum omnia sunt communia Malus
rex est tanquam tyrannus
Rex debet se habere ad suos subditos
tanquam pastor ad oves Pater
dat tria beneficia filio est enim sibi
causa essendi in generando causa nutriendi
in educando causa disciplinae in informando
In quibus nihil est commune in his nec
est amicitia nec iustitia
Servus est organum animatum
Domini et servi nulla est amicitia
secundum quod est servus sed secundum quod est homo
quia secundum quod servus dissimilis est sibi
Parentes plus amant filios quam econverso
quia magis delectantur parentes
in filiis quia eis nati sunt quam filii
Parentes diligunt filios suos ut
seipsos sunt enim tanquam filii amant
parentes ut aliquid ab illis existentes
Matres plus diligunt filios quam patres
quia certiores sunt de eis et plures
labores sustinent de eis vel circa eos
Dignioribus debetur honor indigentibus vero
et indigentibus debetur lucrum quia honor
est attributus virtuti et beneficentiae

Aliquod autem est amplius indigentis retribuens. Sed esse peius non congruit retribuens peius non esse misericordia ut de deo et parentibus ambigna possimus reddere equalem retribucionem. Pater potest abnegare filio suo filius non.

Nonus Ethicorum

Diis magistris parentibus non potest reddi equalens. Magister ... multum reddere cui amor est qui amicus dare ... Cessantibus amicis propter bonum utile et delectabile hinc cessantibus cessat et amicicia.

Qui fingit se amicum et non est peior est illo qui fingit falsam monetam.

Simile simili est amicum et ideo bonum malum amare non potest.

Magis tenemur largiri bona amicis quam extraneis. Amicabilia que fiunt ad alterum veniunt ex amicabilibus que sunt ad ipsum vel a seipso ad seipsum.

Unusquisque sibi maxime est amicus.

Amicus dicitur se habere ad amicum sicut ad seipsum quia amicus est alter ego.

Pravus nil habet amicabile nec ad seipsum nec ad alterum.

Benivolencia non est amicicia sed tamen principium amicicie. Unde ex diuturna benivolencia fit amicicia.

Concordia pertinet ad amiciciam.

Benefactores plus amant beneficiatos quam amantur ab eis. Sicut artifex diligit opus suum et eius plus diligit ipsum quam diligitur ab opere ut de parentibus et filiis.

Quod cum magno labore acquiritur magis diligitur ut de hominibus ... ... laborem ipsius.

Amicus dicitur se habere ad amicum sicut genum ad tibiam. Matres plus amant filios quam ego.

Quemadmodum civitas et alia congregatio videtur esse maxime principalissimum in homine principium in homine est intellectus, ergo homo maxime videtur esse secundum intellectum et quo homo ... denominacio maxime fit a principiora.

Homo est animal politicum aptum natum commune suum operatum comitatur.

Amicicia est maxime virorum bonorum ... Melius est cum amicis et maxime cum bonis quam cum extraneis quibuscumque temorari.

Felix amicus indiget honestis.

Solitaria difficilis est vita.

Bonorum cum bonis associacio quedam est ex operacione virtutis.

Virtuosorum beatissima est vita.

Presencia amicorum delectabilis est tam in bonis fortunis quam in malis quia in malis tristicie alleviantur.

Amicis condolentibus ipsis in bonis quia delectabile est gaudere cum aliis et delectari in ipsis bonis quia homo intelligit naturaliter amicos delectari in ipsis bonis.

Amicus est amicis consolatio visione et sermone. Unde dicitur mutari meliores. Amicicia bonorum augetur bonis operibus et tollantur quibus ipsa pertinet. Unde in bonis bona fiunt velle unde ab eis bona fiunt.

Decimus Ethicorum

Tristicia secundum se ipsam fugienda est ab omnibus.

In omnibus actibus humanis magis creditur sermonibus quam operacionibus.

Cum sermones dissonant operibus similiter cum sermones contempnuntur.

[illegible]

Ex quibus res componitur in hec dissolvitur
Omnis vita in corpore quietis est fatigativa
Quedam delectant novo cognita que
post modum non delectantur
Unusquisque maxime operatur in illo quod
diligit. Delectatio tenet operantem in
opere. Operatio debilior expellit operationem
que minus est debilis seu minus delectabilis
Veri amatores [illegible] non possunt intendere
sermonibus. Non potentes continue operari
requie indigent. Philosophia habet delectationes
admirabiles puritate et firmitate
Ultima felicitas consistit in optima operatione
sive potentie respectu optimi obiecti
Speculative virtutis est ipsa felicitas
Vita contemplativa melior est quam vita
que est secundum hominem quia vita contempla
tiva est vita divina
Duplex est felicitas scilicet contemplativa et
politica inter quas contemplativa est melior
quia ipsa est divina alia autem est humana
Unusquisque opera sua diligere debet ad bonum
videns secundum optimum corpus quod sit in ipso
Optimum quod est in homine est intellectus quia
licet intellectus sit in quantitate minimus tamen
in potentia et in proposito est maximus
Unum quodque dicitur esse maxime principalissimum
sive quod habet plus dici intellectus quia intellectus
est principium hominis. Deus habet hec que
denotacio fit a principio
Ipsa operatio dei est speculatio
Homo felix seu sapiens indiget aliquantulum
exterioribus quia natura per se non est sufficiens
ad speculari sed oportet quod habeat corpus
sanum cibum et reliquum famulatum
Activus indiget magis et multis rebus
quia non oportet possidentem esse dominum terre
et maris. Moderate ditati non minus
habent agere bona quam potentes immo
et magis ut habet Seneca
Moderate ditati sunt feliciores quia
magis agunt secundum virtutem
Finis politice est facere bonos cives et operatores bonorum

Secundum intellectum operans et hunc curans
est optime dispositus et deo amatissimus
esse videtur. Homo sapiens est maxime felix
Homo sapiens maxime videtur esse felix
Sermones consonantes operibus sunt acceptandi
dissonantes vero refutandi. Non facile est
homines ab aliqua antiqua consuetudine
transmutare per sermones
Multi plus obediunt necessitati seu coactioni
quam sermoni. Sermones sunt dispositi ad
virtutes et non omnes et consuetudine quidem
per doctrinam. Oportet ad hoc quod doctrine habeant
efficaciam in auditoribus oportet animam au
ditoris esse bene dispositam et preparatam
sicut terram que semen nutriat
Oportet bonos provocare ad virtutem per
premia malos autem per penas in ipsa leges
estimare

Prima politicorum

Homines iusticia et virtute vigentes
naturaliter aliorum domini sunt et rectores
Natura non facit unum instrumentum nisi
ad unum tantum opus. Servus pauperibus
est pro servo. Homo naturaliter est animal politicum
et civile. Natura nichil facit frustra
Nullum animal naturaliter habet sermonem nisi homo
quia homini natura sermonem dedit
Pars separata a toto non remanet post
nisi equivoce. Homo solitarius autem est
deus aut bestia. Sevissima iniusticia
est habens arma. Sicut optimum animalium est
homo lege fruens et iusticia sic pessimum
animalium est homo a lege et a iusticia separatus
Opus quod fit a melioribus semper melius est
Servus naturaliter non est sui ipsius sed alterius
Quecumque ex pluribus constituuntur unum inter
illa unum est regens aliud vero rectum
Animal constat ex corpore et anima et anima
inter ea est regens corpus vero rectum
Anima naturaliter corpori dominatur sicut dominus servo
Utile est corpori regi ab anima. Nota
Utile est aliis animalibus regi ab homine
Unius rei unus est usus [illegible] allegatur
[illegible]

Regens naturaliter dignus est iecto
castitas naturaliter dignior est sua
Virtus et malicia declarant sibi servos
et liberos nobiles et ignobiles
homines reputant dignum ex bonis
fieri bonum sic ex homine hominem
Dux est servus unus secundum naturam alius
secundum legem positivam Non est possibile
vivere sine hiis plurimum propter hominem
ex terra et fructibus domesticis vivit
Natura faciat omnia alia propter hominem
natura fecit hominem propter alia
Duplices sunt divicie scilicet naturales et arti-
ficiales Naturales sunt possessiones rerum
hominum Artificiales vero sunt possessiones
pecunie Desiderium diviciarum vadit in
infinitum Appetitus diviciarum crescit in infinitum
ita quod crescendo egreditur fines omnium. Impos-
sibile est dictum philosophi scilicet volunt
magis et minus non diversificant speciem
Consilium mulieris est invalidum puerum
autem imperfectum Silencium mulieris prestat
ornatum

Secundus politicorum

Omnes sunt socii unius civitatis
Quod plurimorum est communem minimam
curam sortitur quia de propriis maxime
curant homines de communibus autem minus
Multi servi quandoque deterius serviunt paucis
Optimum est civitati ut sit una quantum circa
Amicorum omnia sunt communia
putare aliquid proprium est inenarrabile
ad delectacionem Unusquisque naturaliter a-
mat se ipsum Amicis auxiliari delecta-
bilissimum est Bonum est ab alienis mulie-
ribus abstinere propter temperanciam
Penuria maliciorum efficit et sedicionem
alias pecunia Populares homines discor-
dant propter inequalitatem possessionum
Generosi vero discordant propter inequalitatem
honorum Qui delectari volunt sine
tristicia recurrant ad philosophiam
Omnis civitas artificibus indiget
Leges inhoneste licet maxime sint
in usu tamen possunt aboleri
A iuvenibus male regitur civitas
Melius est legere mulieres doctas vel me-
diocres quam magnas Melius est mulie-
rem doctam modicam vel mediocrem esse
quam magnam Melius est iudicare
secundum leges quam secundum propriam sentenciam
Magnorum diu constituti si viles fue-
rint maxime ledunt civitatem
Impossibile est indigentem bene principari
et studio vacare Unum opus optime
perficitur

Tercius politicorum

Civitas est quedam civium mul-
titudo Civitas non est una
propter eosdem muros sed propter eandem
policiam Policia est ordo quidam
habitancium civitatem in principando
et subiciendo Non est idem bonus vir
et bonus civis Non convenit cuilibet
principari cum impares sint sub principe
Prudencia est propria virtus principis
vel principalis Optima civitas non
faciat banausum id est vilem civem et vi-
lem artificem Quecumque policie
intendunt utilitatem communem hec recte
sunt et iuste Quecumque sunt uni-
versa monstrantes dicuntur secundum quod
aut pluribus dicuntur communiter monarchie
et tyrannides Quecumque autem intendunt
propriam utilitatem viciose sunt et rectorum
policiarum sunt transgressiones
Ut bona civitas de virtute seu de
nobilitate esse policiam Virorum virtuosorum
melius est principari quam alios viliores
Omne nimium impossibile est inhabitare
civitates Melius est regere viro optimo
quam lege optima Omnis civitas
est vel est Turba multa iudicat
melius quam unus tamen secundum urbes non est
apta excellens sine toto

Quartus politicorum

Non solum oportet a principio instituere
policiam sed eciam oportet eam corrigere
Civitas non solum constabit ex una
parte sed ex multis quarum una pars sunt
agricole secunda artifices manuales
tercia qui negociantur quarta forensis quinta
mercenaria sexta propugnatores et ar-
migeri quos necessarium est in civitate esse
si non debent fieri servi
Quamdiu aliqui servi sunt non est per se sufficiens
Sine principibus impossibile est esse civitatem
Civitatem vacare non convenientibus principibus
est impossibile Ingenuitas seu nobili-
tas est virtus et divicie antique
In omni civitate sunt tres partes hominum
scilicet divites pauperes et mediocres
Medii sunt optimi quia medium est optimum
Media possessio bonorum seu honorum exteriorum
est optima scilicet quia facilis est racioni obedire
Quamdiu nimis ~~est~~ fortes sunt et divites
nec sciunt nec volunt subici
Quamdiu autem sunt nimis egeni et viles
nesciunt in civitate principari
Mediocres cives salvantur in civitate
quia ipsi nec desiderant aliena ut pau-
peres nec ab alijs pauperes cupiditate bonorum
suorum desiderantur et ipsi nec insidias
paciuntur nec fraudes faciunt propter
hoc sine periculo vivunt
Maximum eufortunium est omnibus civibus
mediocrem substanciam habere quia per illos
bene diriguntur civitates Quanto magis
aliquid accedit ad medium tanto melius
est et per oppositum quantomagis aliquid
distat a medio tanto peius est
Magne civitates plus sunt sine sedicione
quam parve quia multum est ibi medium
In magnis negocijs oportet unum ordinare
ad unum opus quia melior est cura
intenta circa unum quam circa multos

Quintus politicorum

Quod plus est inequale est
ubique propter inequale fit sedicio

Contingit quosdam esse quos discipli-
nari in inequali quod allegant per inequale
et difficultatem nam in quibusdam fit
indispositio corporis bene sit forme dispositio

Nobilitas generis et divicie sunt principium
et fontes sedicionum Nobilitas et
virtus in paucis invenitur quia nobiles et
boni nusquam centum sunt communiter alij
autem multi in multis locis
Timores ut fiant maiores vel excessus
sedicionem faciunt excessus autem ut fiant
maiores sediciones faciunt
Quod parvum est est vel dicit a(b)eo simile
Omnis diversitas videtur facere sedicionem
Sediciones que per se sunt parve cum fiunt
inter duos invalescunt
Principium videtur esse medium totius
pater et filius sunt principium non debent
nec minor nec senior per
Qui plures sunt fiunt sicut dissolucio principatus
Quamdiu querunt quod equale est regimen
inducunt proprium adiutorem
Maxime policie dissolvuntur propter iniusticie
transgressionem Omnia quecumque sunt accidencia
preter expensis alia preter se ipse fiunt plenius
consummatur Periculosum est principem subito
vel subito dare magnas dignitates
Rex iusticiam servare debet et regimen per
amicos salvatur Contumelia est causa ire
nullam manum mittat ad impudicicia
Non de facili invadit qui est sobrius
nec qui est vigil sed qui est ebrius
et dormiens nec vigilans propter
principes ne invadantur sint ebrietatem
et sompnum nimium debent evitare
Principes incola esse debet quia magis timet
homines iniustum pati a principe si moderatum
putant eum esse Oportet principes bonos
honorare et reprimunt honores distribuere
Supplicia non debent per se distribuere sed per alios
Principes illum virum magnum totius
domus sui debet facere custodem
Si principes aliquem de potestate sibi
tradita volunt deponere gradatim
hoc facere debent et non simul auferre totam
potestatem

Sextus politicorum

Opus libertatis est unum ut
vivat aliquis quia fine non vivit

ut vult pluralitas personarum in electionibus praefertur paucitati. Omnium dignitas praeferenda magnitudini. Optimus populus est qui vivit ex cultura agricolae, qui non habent multa cum pecunia operatores mirantur et alia non concupiscunt. Agricolae magis appetunt lucrum quam honores et ideo delectabilius est eis laborare quam principari.

Non est facile permanere civitatem sine legibus et consuetudine certa. Quanto aliquis potentior est tanto maiori indiget cautela. Paucum malum cito negligitur, multum autem bonum plus in actibus est.

Necessarium est in omni civitate aliquos vendere et aliquos emere. Principes non est scandalizare quia ipse magis indiget custodia aliorum quam possint alios custodire.

Oportet aliquos esse in civitate vacantes cultui deorum puta sacerdotes. Mulieribus quidem circa 18 aetatis annorum, viris circa 21 annorum.

Septimus politicorum

Triplex est bonum scilicet bonum animae, bonum corporis et bonum exteriorum. Adversus haec sine quatuor virtutibus scilicet fortitudine, temperantia, prudentia et iustitia nemo dicitur esse beatus. Omnis exteriorum rerum vel nocet vel nihil confert. Anima praestantior est corpore et omni possessione. Bonum animae praestantius est omnibus bonis.

Teste deo in omnibus rebus exterioribus non est felicitas, quia ipse est felix qui nullis bonorum exteriorum utitur.

Vita activa optima est et eligibilissima. Duplex est felicitas scilicet contemplativa et politica, inter quas contemplativa melior. Non est possibile politicam esse optimam sine abundantia moderata.

Felicitas est perfecta operatio virtutis.

Potentia est in iuvenibus, prudentia vero in senibus. Homo inter omnia alia animalia solus rationem habet. Necesse est futuros principes subditos esse. Finis generationis in viro ut in pluribus est usque 50 annorum, in mulieribus ante 70 annorum.

Mulieres quidem circa aetatem 18 annorum, viros vero circa aetatem 36 annorum.

Iuvenum curam primo est ad procreationem filiorum et senum. Procurandum esse sine vino bonum est. Iuvenes custodiendi sunt ut non dicant nec audiant aliquod turpe, quia ex dicere et audire aliquod turpe de facili fit eius esse.

Iuvenes ab educatione maiore custodire oportet.

Ars supplet defectum naturae.

Omnia animam primam magis

Octavus politicorum

Omni quae studium esse debet. Omnis laborans requie indiget. Ludus fit gratia requiei.

Musica valet ad deductionem temporis et ad delectationem vel eruditionem, et ideo puerorum studium in musica bene valet.

Non solum pueri erudiendi sunt in his quae sunt utilia et necessaria, sed etiam in artibus liberalibus et honestis ut est litterarum eruditio, et in delectabilibus ut est musica.

Requies est de natura delectationum, quia est medicina tristitiae quae consistit in labore. Musica est potens homines laetificare. Omnia naturaliter delectantur in musicis melodiis.

Melodia curatos amores et aliis passionibus occupatos saepe alleviat ipsos laetos et bonos faciens.

Ebrietas facit homines impetuosos.

Modulatio ... Cassiodorus libro 4° epistola ... Musica liberalis ... [illegible] ... Cassiodorus ... Musica ... [illegible] ... dulciter consolatur

Nota
Vir ... valentes boni labores ... [illegible]

Primus de animalibus Aristotelis

Quemadmodum plurima est in ambulantibus ita simia est in piscibus.

Omnia animalia quae generant sibi simile habent oculos praeter talpam quae est privata oculis secundum quod apparet quia non videt, sed si aliquis scindat subtiliter corium quod est super oculos eius inveniet loca oculorum.

Nobilissimum et altissimum et apud nos notior et magis simplex aliis est homo

Sicut omnia metalla et oia frusta
auri et argenti ad aurum purissim
manifestatur ita dispos omn aliud
materie ad ad hominem comparatur
partes corporis hominis creatis sunt
et post [illegible] creator et stad [illegible] in
umbilicus est radix ventris
In cerebro oia nec est sanguis nec ve
na nec [illegible] sicut in aliquo anali [illegible]
terram in homine. Frons mag et
ponderosa sit inclinator ad stulticiam
Frons pura sicut hominem motus
Frons lata sicut parvitatem discrecionis
Frons rotunda sicut iracundiam
Omne al habens aures [illegible] ca ms [illegible]
pter hominem. Aures minus [illegible]
tes et magne sicut stoliditatem et ga
rrulitatem. Nasus elephantis est ma
gnus longus latus et fortis et vti
tur in accipiendo cibum et potum loco
manuum et alia quibus indiget
Sternutatio 2m ad faciunt homines
est signum visitacionis dei illis tpis
Omne collum leonis est continuum
Splen hominis est similis splem porci
Venter et stomachus hominis appellatur ventri
culus [illegible] extremitas [illegible] vilis di
[illegible] Situs cordis est in medio
pectoris et in hoc declinat modicum
ad partem sinistram. Secundus de animalibus
Dentes canini inmeni sunt
albi et acuti femine vero obtusi
et minori. Masculi plures dentium sunt
quam femina. Dentes canini [illegible] sese [illegible]
alternatur. Omne quadrupes generans
sibi simile habet dentes. Homo in co
[illegible] sui corporis primum habet de
[illegible] et mulieres ubi manum dextram
sicut sinistram. Simia vero pedibus
sic manibus et sic [illegible] et manu
et pede. Talis aliud sunt in eis
loco manuum. Simia est [illegible]
ne homini et quadrupedum
Cornua omnium aliud sunt vacua
preter cornua cervi que sunt dura
et non est concavitas in ipsis
In mari est quidam piscis qui di
namitenens quam ipse prohibet naves
[illegible] potentia naturali. Tercius de animalibus
Os post abscisionem nec crescit nec
consolidatur. Ossa leonis sunt
ita dura quod ad collisionem reddunt ignem
proprium hominis est canescere in senectute
Simienses et castrati non barbescunt
Illa animalia mittas mamillas habent
non convenit ad castrum. Omne al
mola singuinis est multi seminis
Omne al multa seminis est multo tempore
Omne corpus sanguineum cito putrescit
In ossibus parvi vel leonis vel nulla
vel modica est medulla
Omne al multi seminis est parum seminis
homo inter alia atra [illegible] multa seminis
Illa omnis vacce capite maxime casto
est generis. Illa mulieres nigram [illegible]
liori et plures tibi est quam albarum
Coagulum leporum [illegible] fluxum sanguinis
Nullum aliud mutat cornua preter cervum
Omne anal diversi coloris in pilis est
est diversi coloris in pelle corio et corpore et magis [illegible]
[illegible] in [illegible] magis coloris [illegible] [illegible] et melior
[illegible] generis
Quartus de animalibus
Omnes pisces audiunt. Omne al
carens pulmone caret voce
Omnium aliud sele generationem et coitum
vero sunt quam masculi preter [illegible]
Omne al vocat suum par tempore coitus
per [illegible] vocem [illegible] [illegible] fat [illegible]
[illegible] avium magis est in tempore
coitus. Galli plures vociferat propter [illegible]
seu bellum quam victoriam. Omne al
quod facit ova habet ea in matrice et
non in ventre et si habet tamen [illegible]
disgregat [illegible] sicut alias

Quintus de animalibus

Omne animal appetit naturaliter delectationem
in annis nubilibus. Mamille
incipiunt ingrossari
Aries et capra vivunt annis decem et
quedam debile generant. Omnes equi
ultra annorum .xxx. generant debile quid generant
Camelus vivunt ad .xl. annos porci
vero ad .xv. equus a .x. anno usque ad
.20. fortiter coit et ad .30. vivunt
Femina elephantis impregnata omnino
masculo non tangitur per non quiescat
per terminum. Mutacio vocis est signum
motus ad coitum. Perdices generant le-
ves et minute vivunt
Columbe ovant omni anno et quolibet
mense et pullificant si fuit locus
mansionis sue calidus et cibus eorum paratus
Ova autem nisi in estate et in vere pulli-
corum sunt meliores

Sextus de animalibus

Nulli animali accidit menstruum
sicut mulieribus. Galline multum
ovantes cito moriuntur. Ova longa
acuitorum capitis producunt mares
rotunda vero et obtusa feminas
Gemelli non nocentur in ovis in
quibus citrina vel vitella duo sunt
Masculus columbe per diem femina vero
per noctem cubat ova. In omnibus
animalibus est delectatio appetitus et tamen
non sunt animalia unius speciei que se
comedant. Omne quadrupes magis
desiderat coitum in vere. Bonum est
ut parentes corrigant filios ociosos
et ideo rectores apud apes ociosas
a se eiciunt. Omnes pisces a principio
sue impregnacionis sunt boni. Ova
pisca venti sunt insipida

Septimus de animalibus

Vulturus non apparent nisi in estate
et in hyeme manent in cacuminibus
arborum vel in nidis. Pici et unum
dracones vel transferunt se ad loca
calida. Simii et ciconie et grues
et similia animalia evolant ad regiones
calidiores. Ursi iacent .40. diebus
sine absque cibo et transfert se
ad concavitates lapidum et ibi manet
Pisces tempore pluviali impinguantur
Pisces senes mali sunt ad saliendum
iuvenes vero boni
Lupus comedit gulose sine masticacione
et tantum uno die comedit quantum sibi
sufficit ad tres. Vacce diligunt
bibere aquam puram equi vero turbidam
vel ceno. Salmo hominibus ieiunis
cibis animalibus venenum brutibus est
Aqua tempore pluviosa nocet animalibus
sicca vero piscibus

Octavus de animalibus

Apes in vere et in autumno
mellificant sed mel vernale
melius est et dulcius et mundius
Na dat unicuique quod sibi quod non est
Cervus erat cornua sua ubi
que est ea inveniunt. Unde dicitur in
proverbio vade ubi cervus erat sua
cornua. Castratus vero cornibus
cervus timet lupos et ideo latet
de nocte et de die vadit ad pascua
Mel melius est ex terra nova
quam ex antiqua. Mel bonum simile
est auro. Cibus apum est mel tempore
necessitatis. Ubi masculi sunt fortiores
feminis nisi in ursis et leopardis
Omnium est aliorum compassivior et pacificus
quam ipse vir sed est aliorum invidie
et diligit lites et maliciosior sed
malignior et de facili decipit vel
decipitur. Nulla femina recipit coitum
post impregnationem nisi mulier et equa

Causa masculi est digestio seminis
Causa vero feminae est indigestio seminis
In coeuntibus vaccis mutuum
Omnes retromingentes sunt qui retro coeunt
incubus capite elevato concumbunt
Vultur mali moris est quia clamosus
et famelicus est ita quod in fine mo-
ritur fame. Mortuo delphine multi
de specie delphinorum conveniunt et deferunt
eum in profundum aquae tanquam [illegible] et
sepeliunt eum ne ab aliis piscibus
comedatur. Apes habent regem qui
non exit ab alveo nisi
cum omnibus apibus. Cum fatigatur
vero apis in volatu fert ipsum tota alia
apis.

Nonus de animalibus

Quantitas filiorum non est quia renes
nisi post tria lustra annorum
Mares multum coeuntes cito senescunt
In pregnantibus accidit in articulis naturae fetus
menstruum efficere post partum cito cessare
et secundum hoc cito efficiuntur vetulae
Articulis tempore coitus accedit magnus
et fortis dolor. Menstruum in mulieribus
cessat post 50 annos in quibusdam aut
durat usque ad 70 annos. Usque ad
decem dies mulierum menstrua emittuntur
ad quadraginta durat purgatio illis

Decimus de animalibus

Omne quod lac habet tempus coitus habet ad
aetatem. Lac dum respiciens al-
terum vel lunatum item tunc lac in mam-
illis dolorosa vel infirma si impregnata
fetum corrumpit. Mulieres lactentes
communiter non menstruant quia in eis ma-
teria menstrui in lac convertitur

Undecimus de animalibus

Dicit vero doctor auctorum alius de
operatione est indicare sicut me-
dicare super dictos sermones
debemus inspicere formas rerum et delectari
in artifice qui fecit illas
In omnibus naturalibus etiam in vilibus
est aliquid mirabile. Magis gaudiosum
modicum scire de rebus honorabilibus et al-
tissimis licet non perfecte illud sciatur
quam scire multum per certitudinem de rebus
vilibus et minus nobilibus
In animalibus quae recte natura est prius
considerare quia est formatio accepta
et post ea prima [illegible]
Natura est sicut motor ad complementum rerum
Natura est operans rei causa ad quam est
[illegible] nullius cuius naturale est [illegible]
Creatio corporis et aliorum membrorum
est propter animam.

12 de animalibus

Principia elementorum sunt calidum
humidum frigidum siccum. Calidum humidum
frigidum siccum sunt causae vitae et mortis
somni et vigiliae iuventutis et senectutis
sanitatis et aegritudinis
Corpora dura quae calescunt magis calescunt
quam corpora mollia. Ergo infrigidari
non potest. In rebus vivibilibus frigidum
non est natura sed privatio. Instrumentum sensus
tactus est caro. Et ideo post ea quod non
est principale instrumentum sed ad intra carnem
Principium sensus animalis est in corde
Sensus tactus gustus communiter sunt cordi-
ales vero residui sunt in capite
Omne animal habens sanguinem habet cerebrum
et [illegible] corporis sui proportionem habet maius
cerebrum et caput aliis animalibus
Creatio capitis est propter custodiam vel
sensuum cerebri. Creatio linguae est ad
sermocinandum et ad gustandum sapores
Medulla est superfluitas cibi et sanguinis
ex qua ossa cibantur et [illegible] animalis
et propter hoc est retenta intra ossa
Animal multae pinguedinis cito senescit
et parum generat. Cerebrum est valde
frigidum [illegible] membris et [illegible] calori

cordis quod non potest esse melius in corpore
complexionis per se sine contactu alterius
et ideo ymaginata est ista ponere
cerebrum in cordis opposito 13 de animalibus

Ubi possibile est esse unum radicem
ibi melius est esse unum principium
quam multa natura non facit nisi quod
melius et perfectius est in rebus possibilibus
Calor naturalis regit corpus in animalibus
sicut principes regnum Nos solum recipit
ebullicionem quia corium eius est tenue
valde Omne animal cornutum dentibus ca-
ret in mandibula superiori natura non
dedit membra contraria rigori nisi animalibus
indigentibus illis ut animalia utrisque
et cornua ideo fecit eorum ut cornua
vel dentes superiores habent Cornua
sunt creata propter vigorem et munimen
Nullus locus venarum habet rostra
principium suum et vite hoc est a corde
vene tenduntur per omnia membra corporis
si non tenduntur per ipsum cor quia ipsum cor
est principium venarum Sanguis non vero
est alicuius loco nisi a corde quia ipsum
est fons et origo sanguinis et principium
membrorum sanguinem retinencium
In omnibus habentibus sanguinem epar est
sicut et cor unde epar est principium
cordis animalis sanguinis vel venarum
quia vene tenduntur per ipsum epar ergo
inde non oriuntur Cor inter omnia
membra interiora non potest pati dolorem
Cor magnum cordis natura est tenuum ut
lepus quia calor illius animalis non potest
totum cor suum implere et est debilis
unde accidit sibi timor In nullo
membro animalis sanguis est quod venarum
preterquam in corde In homine de-
clinat cor ad partem sinistram cum tamen
in ceteris animalibus est in medio
Cor est ~~calidum~~ membrum in quo sunt quatuor fissure et multa

Cor et cerebrum multa indigent custodia
quia in eis est vivere et principium vite
Epar est in animali ad coquendum
et ad digerendum Pulmo est positus
circa cor et est mollis levis et quasi
sic spongiosus et spumosus
Pulmo est instrumentum anhelitus
Splen est in animalibus contra et non
natura quia est simul ad supplendum
vel quia est similis supplentium
Dolor renum hic est difficilis in
natura Ren dexter altior est sinistro
Ren dexter magis pinguedine est
quam sinister Cholera pinguedinem
dissolvit Aves non mingunt nec
habent vesicam quia parum bibunt et
quod superest tendit in plumas Similiter
nec pisces quia quod superest tendit
in squamas Sudor non fit nisi
quia calefit corpus et aer appellitur
per venas 14 de animalibus

Modica alteracio in membro principali
multam facit alteracionem in toto
corpore In malis propter timorem accidit
effusio venarum et urine
Avibus natantibus natura posuit corium
inter digitos pedum aliis autem non
Ale vespertilionis sunt membranales
de corio et sunt indistincte
Avibus piscantibus collum est secundum
et linea piscatorum habet rostrum sicut
hama Delphin non habet cor nec fel
natura vero quiescit suspirium innaturale
Ciconia fellis est causa caloris
Calor ventris est per cibum ut digerat
quia hic est plurimum vel fortis super
cetera animalia ideo habent manus
Manus non est unum instrumentum sed multa
quia per eam hic plus potest operari quam per
cetera membra Unde aper cubitus
hic versus facit unguibus et cum sola
digitus pollicis equalis est virtuti
aliorum omnium digitorum

Spacio maximo est accipere et retinere
pedibus vero sustentare et fugere
homo non habet caudam nec aliquod
quadrupes caret cauda
Quadrupedia nata statim se erigunt
homo vero non propter pondus capitis quod homo
maius est et ponderosius in superioribus
ubi sunt [illegible] Vega vilis inter
anima membra crescit et diminuit
sine sui lesione ¶ de animalibus
Cause vite in rebus sunt similes
forma et effinio et materia
Consimilitudo requirit natura Cum in prima etate
et in senio et in infirmis non est
sperma Homines pingues raro generant
Sperma est superfluum cibi
nutrimentalis Sperma femine non est quod
maris generationis effecta non fit nisi
ex permixtione spermatis duorum
Unde oportet mulieri non impregnari quod effusio
sine delectatione Coitus est quedam
generatio similis menstrui nature et non
secundum naturam spermatis quod ipsa emittit
in coitu propter delectationem quod vere
est humidum sed non est vere sperma
Unde non omnibus mulieribus generantibus
seu concipientibus accidit sic emittere sperma
Sperma non est materia generationis sed est sicut
motor et forma Unde non dicitur quod car-
pentarius est pro materia lignee sic neque
fit dicitur quod sperma fit pro concepto
Omne autem diverso specie a generantibus natum
est sterile sicut mulus et burdo
Ex mare et femina motus in generatione
cum femina vero est sicut una causa
sed differens est quod potest generare mas
femina vero autem potest generare in se vel
[illegible] que generat ab alio Vir
dat formam et principium motus generationis
femina vero corpus et materiam Natura ex
mare et femina id est quod coitu causatur
facit unum totum ita quod ab sit unum ad
femina non generat per se quod indiget
principio motus quod fit ex mare
Castratorum corpus non solum efficitur
sed etiam anima adeo ut paret diversum
a feminis Cum abscinduntur testiculi
tunc consumitur vox spermatis et
propter hoc autem castratus non est aptus
natus facere prolem ¶ 16 de animalibus
Perfectum autem est illud quod natum
est maiorem caloris et humiditatis
et quod non est terrestre
Humidum est causa vite et pro terrestris
valde remota ab animatione
Anima est nobilior corpore Et animatum
inanimato et vivum mortuo et ens
non ente Anima nutritiva est in
conceptu seminis in potentia sed non est
in eo actu Et semper sensitiva
est in toto in potentia sed non in actu
ideo impossibile est ut anima sensitiva
et nutritiva intrent in nos ab
extrinseco Solus intellectus intrat in nos
ab extrinseco quod ipse solus est divinus
Cum spermate exit quidam spiritus
qui est vehiculum principalis anime et est
separatus a corpore et illud dicitur intellectus
Calor solis et celi est in spermate
et in qualibet alia superfluitate nature
Calor naturalis non est ignis vel
igneus quod naturalis calor generat animalia
ignis vero ea consumit
Corpus animalis est ex femina anima vero
ex mare Anima est forma id est forma
spiritualis corporis Cum homines sunt
multum coeuntes tunc debilitantur eorum visus
Cum homines sunt senes tunc debilitatur
eorum visus Caput creatum in generatione
cum cordis Natura est sic restaurativa
sive ratio Mulus virilis tamen
est sterilis Mula non generat omnino
quod non potest recipere ... [illegible]

Simile est quod nulla impregnatur similiter
visa sunt in tempore subito ut pareret
quod non potest curare nec educare nec sustinere
Omnibus post vivunt vita plantarum
deinde vita alia post ea vita hominis

l. 7 de animalibus

Quantum natura deminuit in multi-
tudine tantum auget in magni-
tudine. Caro enatat superfluum in suo corpo-
re et natura. Omne quod facit natura
non est sine ordine sive facit secundum
ordinem. Avis parva corporis est
multi coitus et multorum ovorum con-
cremento sine fomento cum transit
in spermata. Natura hirundinis grecorum est
creacionem quam terra. Primum quod generatur
ex membris est cor. Arbores que multum
fructificant cito desiccantur quia cibus
earum transit in semen seu in fructus
Ova non oriunt ut conceptu sine maris
femine. Ova avium duos habent colores
scilicet album et citrinum id est rubeum
Ova piscium habent unum colorem tamen
primam generacionis pulli est ex albo
ovi quia primum anime est in calido ali-
mentum est ex citrino id est ex vitello
Nam possunt avibus albo in ova scilicet
vitellus quemadmodum in animalibus
lac in mamilla. Generacio in animalibus
que sua specie est diversa quedam enim animalia
generant animal completum ut alia habencia
pilos quedam generant animal incompletum
ut animalia fissipedes id est multa fissure. Quedam
generant ova completa ut aves quedam
incompleta ut pisces. Quedam generant
vermes ut paulatim complentur in sua
specie ut apes. Accidit hominibus et
quadrupedibus tantum desiderantibus ad
tactum et ad visum vel ad actum
admissionis subito spermatizare
Quod in animalibus est mirificans

magis habent solicitudinem circa filios
Nam est consuetudo ut mares solli-
citi sunt circa filios sicut femine

l. 8 de animalibus

Natura dat operacionem et in-
strumentum simul quia non potest esse
oculus sine visu nec visus sine
oculo. Omnia innova et delecta-
bilia venit ad complementum tamen
Sol facit estates et hyemes et
in anno. Contraria impregnacionis et
vite animalium sunt secundum revoluciones
lune vel multorum pilorum apud
tauros et insectos sunt multi coitus
Cibus animalium non est nisi valde
digestum et dulce. Quod est modico
cito digeritur. Mas est qui in generando
causa est ad mas est qui calet
Si homo habet simul membrum maris
et femine unum est puerile et aliud
non puerile. Mulier et equa super
omnes feras coitum valde diligunt
In hominibus circa servantur mares
in ventre quam femine. Species est
qua mari natura. Cetacea magni
corporis generant filium unum parvi autem
corporis plures quia in magnis cibus
transit in nutrimentum corporis et modicum
sperma modicum manet in eis
Ille unus coitus spermatis abigit
aliquis multum sperma et ad dimi-
nuendo sperma generant multa filii
Menstruum mulieribus accidit magis
circa diminucionem lune quia tunc dies sunt
frigidiores aliis diebus propter lune
diminucionem. Femine debiliores sunt
maribus quia frigidiores sunt nec.
In animalibus generantibus multos filios
plus accidunt filii monstruosi et
maxime in avibus.

l. 9 de animalibus

Somnus est in conceptu in prima

sui creacionis et non in origine sed
illud non est verum simpliciter sed est verum
secundum similitudinem Omnibus in prima sui
creacione crinis vita similiter plante
sicut calvaciones non redeunt quia calvacio
est per mutacionem etatis que est
irreversibilis casus vero foliorum et
plume avium est per mutacionem temporis
cuius reditus est circularis / Homines
tamen calvescunt et non alia animalia quia
hec habent cerebrum valde frigidum et humidum
Homines tamen calvescunt in anteriori
parte capitis quia illic est cerebrum valde
multum Non fluunt folia ab arbo-
ribus in quibus est humor pinguis
Multa comedencia multos cibos diversi-
ficantur in coloribus Multa animalia
mutant colores et insurgunt non
enim visus est corvus albus et passer
niger Digestio fit a calore
Oculus prominens seu extensus non bene
videt a remotis sed oculus profundus
bene est videns a remotis quia motus
eius non dividitur nec consumitur
Acuitas et bonitas sensus dividitur
duobus modis in hoc vel in sciendo
remote vel in distinguendo subtiliter
differencias Similiter visus auditus et odo-
ratus debiliores sunt in hoc quam
in quibusdam animalibus in sciendo remote
Sed in distinguendo enim differencias istorum homines
meliores sunt in eo quam in aliis
Sonus videtur esse medium inter vocem
et non vocem Pueri plus delectantur
in cantu quam tercie etatis et quanto
plus assidue faciunt seu assuescunt
tanto magis appetunt
Montes insurgunt cerebrum et talium corpus
Cerebrum est magis frigidum quam totum corpus

Primus Rethorice Aristotelis

Rethorica est logice assecutiva
Litigantis non est aliud nisi
ostendere quia res est vel non est
vel vocatur sit iusta vel iniusta
Oportet ipsum iudicem iudicare et cognoscere
et non addiscere a litigantibus
Facilius est habere unum vel paucos bene
sapientes quam multos Amor et
odium et proprium comodum faciunt sepe
iudicem non cognoscere verum
Rethorica docet vera et iusta persuadere
et quia homo fugere Inhonestum est
et turpe se non posse defendere sermone
nulla argumentat peticias quia peticia
sunt infinita et non sunt scibilia
Que per plura dicuntur sunt magis plana
illud erit quod dicit / De natura et … [interlinear: idem specialiter … certus …]
impolitis non consiliantur sed de contingentibus
et sic aliter habere potentibus que in
potestate nostra sunt / Ad similibus sillogismi
apta nata sunt fieri Nobilitas
gentis et civitatis est sui viros
homines antiquos et presides esse primos
et insignes et multos ex ipsis electos
Nobilitas sui est que a viris aut
mulieribus per divicias aut virtutes
aut per aliquid aliud animo honorant
Honor est benefici operis signum quia illi
maxime et iuste honorantur qui benefica
perfecerunt et non solum illi sed et alii
qui beneficia possunt dare
Multi sine virtutibus corporis laborum [?]
iuvenum Consilium non est de fine
sed de hiis que sunt ad finem
Omnia bonum appetunt Excedunt ut
in pluribus consimat sanitatem Cuius
contrarium est malum illud quod bonum et contrarium
facilia sunt … sine tristicia
et in modico tempore fiunt
Sicut semper ad semper addere sit
magis ad magis et maxime ad maiorem
et ego utor 7to Capitulo

Fine tamen et primas impossibile est aliquem esse ut est. Subtilius videre melius est quam subtilius odorare quia visus melior est odoratu. Pulchrum est esse amatorem sociorum quam amatorem pecuniarum. Laus est sermo elucidans magnitudinem virtutis. Multa que natura non sunt delectabilia cum assueta fuerint sunt delectabilia. Quod consuetum est velut a natura est quia inmaturum quod consuetudo est similis nature.
Diligere est delectabile quia nullus diligit aliud nisi quod in eo delectatur. Omne consuetum est delectabile. Addiscere autem est delectabile. Iustum est gratiam reddere ei qui gratiam fecit. Iustum est auxiliari amicis. Amici sunt magis abundantes quam decet esse in est malum. Secundus Rethorice philosophi.

Ira est appetitus cum tristicia punitionis apparentis propter apparentem intentionem sui ipsius vel sociorum. Quod omnem iram sequitur delectatio propter spem puniendi. Unde dicit Omerus: Ira dulcior et delectabilior est melle distillante. Infirmi, tecniti, bellantes, amatores, sitientes et vel aliquid desiderantes et non gaudentes de facili irascuntur.
Multum et inopinatum si non fuerit volitum magis contristat. Si quis in philosophia cupit honorari aut delectari irascitur ei qui eam despicit.
Ultimo est siquid pre pensione alicuius propter pensionem et propter hec sitima est. Nemo sapiens parvipendit.
Quos verentes et gaudentes magis flagellamus. Manifesta negare iniuria est. Timor quietat iram. Amare est alicui velle bona. Amicus est qui amat et eo qui amatur. Amicus gaudet de bonis amici et dolet de tristicia eius. Signa voluntatis sunt delectationes et tristicie. Ira sitima est odium tristicie inimici et minime. Laudare potentes est adulatorum. Aliquem sua propria narrare iactantia est. Turpe est ignorare que querunt omnibus fiat. Omne malum irascibile et erubescibile est. De bonis operibus nemo erubescit de. Decipi ab amicis et a consuetis miserabile est. Magis tristantur qui semper sunt ditati propter divitias si eas perdant quam divites fuerint ab antiquo. (margin: et eo de cotidianis divitiis) Omnis similis in videt si in hic quo sunt sciens unde aliud offendit. Unde nature singula singulis odit. Plurima eorum que sunt mala sunt et multa vero ut in deteris. Nobilitas est generosorum. Nobile alterum sine genus virtutem. Consueto non sunt congruunt a natura. Peiores sunt nuper ditati quam ab antiquo. Multi sunt qui indigent abundantibus. Si sine arte et preparatione aliquid fit, est possibile magis per artem et curam aliquid fieri est possibile. Ubi plures sunt presides sicut sit contingat. Semper impie agunt qui dicunt fieri deos et qui dicunt eos mori. Nil est sine tristicia. Omnis fur est malignus. Tertius Rethorice.

Quod est mirabile est delectabile. Oratio magis se portat magis apparent. Honestas vel turpitudo nominis vel est in signo vel in facto. Cum mortuos spoliant assimilantur canibus qui lapides mordent. Infinitum non est scibile nec cogitabile. Omnia timentur. Quod bene vig est, est semper delectabilia. Antithesis est lime quod infundit dea anime.

Omnes tussientem seu tussire a scelestis et a manifestis. Prohemium est principium orationis. Prohemium autem est sicut preludium in fistula. Seu facere viam in arena future orationi que sit prohemium. Cum aliquid magnum est dicturus prohemisare seu prohemium auditores facere seu reddere benevolos et attentos. Planus est sermo eluadatus magnitudinis virtutis. De futuris non est narratio sed de factis. Acta seu tragedia dicta vel seu ...

Poema poete Aristotelis

Omnis oratio poetica vel est laudativa vel vituperativa. Ars poetica est ars logicalis. Compositor metrorum in naturalibus rebus est denominandus philosophus naturalis quam poeta. Omnis actio vel omnis motus vel est circa virtutem vel circa vicia. Homo naturaliter delectatur in symphonia et in metro. Exemplis utimur in docendo ut facilius intelligatur eorum. Doctrina naturaliter procedit ab hoc e in ... secundum opinionem quam habet doctor ad discipulum. Anime virtuose et nobiles adinvenerunt artes carminum ad laudandum. Anime vero deficientes a nobilitate invenerunt carmina ad vituperandum. Bonitas artis laudande consistit in metro plurimo et non curto.

i. signum sive docere

Ex poetrie Aristotelis

Totum completum est quod habet principium medium et finem. Locum medium obtinent in bellis qui fortes sunt. Locum medium sit inter timidos et audaces. Omnis sermo si brevior fuerit quam oportet obscurum facit intellectum. Si longior difficilis erit retentionis. Sine recte forma et discipline diminutio inducit. Homini ita multa accidunt seu in hoc loco ut ceteris nam intellectum ut omnia que agit agat secundum unum principium et unum finem. ... in na... Brevis oratio et ornata est forma obtentum oratoris quam alias concedam cantor poetarum

nos imponunt nomina iusti ut raro.

Commentator

Sicut hanc est homini quod compatiunt in tota vita. Aristoteles. Ira est tristicia et perturbatio cordis cum vehementi appetitu vindicte non contempta nec lesione quam in tantum propter malum quod infertur sibi ab inimico propter malum contemptum et lesionem propter malum illatum sibi ab amico. Iratus non credit quod non movebit ipsum ad timendum nec ad iniuriam. In quolibet quod est aliquod bonum licet in eo inveniatur aliquod malum propter usum et consuetudinem malas et perversas non laudant quamquam. Cum iustitia inveniunt corpus in pectore innuet. Commentator. Res nulle stabiles sunt que in fluxu huius temporis stabiles sunt. Aristoteles. In inferno est continua tristicia et meror inconsolabilis et in eo mors seu inconsumptibilitas. Via est fine perfectissimum corpus ... omnibus locis constitutum

Liber de Regimine principum

Deo nichil est difficile et sine eo nichil est possibile possidenti. Dominus dei indignus perdit. Summa bonitas est se abstinere a pecuniis et a possessionibus subditorum. Tunc homines solent regem timere quando ipsum vident timere deum. Summa sapientia est in rege se ipsum regere. Honestas est in rege se a mulieribus abstinere. Nimia familiaritas contemptum parit. Noli appetere ad ... quod est si cum pena tibi ... Noli inclinare ad con... qui est contra ... Vane gloria ... Continua ... et acta ... est destructio corporis et abbreviatio vite. Diete ... in ... sanguinem humanum

facta secreta occulta sunt in futuro
Inimicos ne contempseris quia inimicus
potest ascendere ad honores et potens
erit te ad nocendum. Noli penitere
de re spreta quia hoc est proprium deli
lium mulierum. Deus glosatur nichil sub
... sine ... in natura. Apo
potenciam insectans nichil est difficile.
Cuncta sunt salua via regum.
Si futura preparant levius tollerant
et prudenciam acuunt. Conservans sa
nitatis melior est omni medicina.
Abstinere a comestione nimia et super
fluitate est summa medicina. Necessitas
non habet legem. Consuetudo est altera
natura. Mutacio consuetudinis non erit
subita sed successiva. Custodia
regum est a subditis. Custodia
regnantis utilior est subditis quam
securitas regis. Consilium est arx
futurorum. Nobilissimum animal est homo.

Auctoritates Aristotelis ad Alexandrum

Aristoteles alloquitur Alexandrum
libri agere studuisti. Multo me
lius est habere animas subiectas libris
abundantes quam habitu corporis vide
ri indutos. Eos qui racionem volunt
et cum hec omnia volunt agere racione
tanquam bonos et optimos laudamus.
Eos autem qui sine racione aliquid faciunt
tanquam rudes et bestiales esse
ostendimus. Sicut vita sine ...
delectabilis est ita ... ...
sine ... amor laudabilis est.
Concupiscencia et ira et reliqua
... reliqua volunt ... racioni
aut nullum animal ... ...
... tibi attende racionibus philosophie.
Sicut consummacio corporis est sanitas
ita consummacio anime est erudicio.
Erudicionem perfecte non attinget
... sive avare erit accom...
Si oculus videre est delectabile
oculis autem intueri est mirabile.
Sicut dixi est salvator sanitatis
sic vero tu erudicionem est dux anime.

De forma vite ipsius Senece

De dubiis non diffinies sed suspen
sam sentenciam tene. Mendacium
sepe specie veritatis ... occultat.
Que apud te habes non tanquam alie
na habeas sed pro te tanquam tua dispenses
et utaris. Prudens fallere non vult
falli autem non potest. Cuiuslibet facti
causam inquire. Numquam cogitacio ... Cognitio tua ... veritat apud
recedit a te. Laudem pro vitupe
rio. Testimonium veritati reddas
non amicicie. Cum consideracione
promitte plenius et plenius quam promiseris
presta. Non semper in actu sis sed
aliquando requiescas. Requies sit
semper in studiis et cogitacionibus
plena bonis. Nec te moveat
auctoritas nec ... quis dicat
sed quid dicatur attende. Risus tuus sit sine cachinno
Honestum et magnum genus vindicte
est ignoscere. Non ascribe tibi quod
non es maior quam es nec videri
velis. A verbis turpibus te ab
stine. Omnis sermo instabilis
... sed ... Esto fugax
tuorum viciorum nec aliorum detractor
nec acerbus reprehensor. Nec ex
tollas quamcumque sermonem.
Senior esto in actis quam sermone.
Clemencie esto cultor seuicie de
testator. Cunctis esto benignus

nem blandus, paucis familiaris
omnibus equus, ad iram tardus, ad
misericordiam pronus, in adversis firmus
firmus in prosperis cautus et humilis
Inferiores supplicando non contempnens
superiores recte vincendo non timens
Ammonitus minime sis credulus
Sapientie sis cupidus et docilis
Que nosti sine arrogantia impertias
postulanti impertiri que nescis
occultatione ignorantie tibi postula
impertiri sic eris imitabilis
nec vilis omnibus preesse et nulli nocere

De bona fortuna

Hinc homo est dubius est
fortuna duplex est non contingit
esse felicem ubi plenus est intellectus
et non ibi minima est fortuna
ubi plurima fortuna ibi minimus
est intellectus Deus sapiens dominus ex
istens ut dignus disponat bonis
et malis mala Appetitus naturalis
naturaliter tendit ad bonum Illi boni
sunt fortunati quicumque diriguntur
sine ratione ut in pluribus Quid est
melius intellectu et sapientia et scientia
nisi deus omnipotens Deus bene
videt presentia preterita et futura
deum non est resistere [illegible] tuam
habere Bona fortuna est appetitus
naturalis a deo datus movens totam
naturam

Yconomica vel yconomica Aristotilis

Civitas est domorum plurium
multitudo predia ac possessiones
habundantium ad bene vivendum
ordinata Commutatio viri et
femine in animalibus rationabilibus
est solum gratia prolis procreande

Non regeneratur [illegible] est [illegible] virtus [illegible] et non [illegible] ad [illegible] domus [illegible]

Instrumentum est pars totius naturalis vel
instrumentalis ad specialem operationem depu
tatum

si in hominibus non solum gratia illius
sed etiam gratia aliarum utilitatum
Natura facit unum aliud quam aliud
forte i. masculum ut violentiam repellat
fortitudine sibi illatam sive per for
titudinem iniurias sibi illatam
Aliud vero fragile et debile scilicet
feminam ut magis custodiat se propter timorem
Vir non debet inducere femine ne faciat
sibi iniuriam Communicatio est
viro scilicet tamquam socio viro convenire
et ego [illegible] consideravi
Est vero puellam ducere in uxorem
ut doceat eam bonos mores
Dissimilitudines morum minus vero
et etiam nequaquam sunt amande
Due sunt species servorum scilicet custos
et operator Sermo duo vicium
suffitiens et opera quam sine [illegible]
implere est ducatum sine operatore
vicium est prodigalitas [illegible]
nemo alienum et [illegible] conservat
Quidam interrogatus quid magis
impinguet equum vel asinum respondit
oculus domini Alius interrogatus quod
stercus pro agro est optimum respondit
vestigia domini Implere est
negligentibus dominis servos solicitos
esse similiter domum vel civitatem
esse sine custodia Surgere de
nocte ad sanitatem et ad philosophiam
et ad bonam dispositionem est utile
Nec questus vestimentorum nec auri
forma nec auri multitudo tantum
est ad mulieris virtutem

Servus est organum animatum activum sepa
ratum alterius hominis [illegible]

Possessio est sine dominium et usus quem dominum
transferri potest in alium cuius usus non
est possessio [illegible]

Nichil animo beatius est quam uxorem
diligere et ex ea amicos procreare

Quanta est modestia in qualibet opere
et desiderium honestum ad tempus
vite quam quo alienam abstine
tanto maiorem graciam obtinebit
Iusti parentes quamvis vite filiis dede
runt puram et accusabilem ad se vocare
non poterint habere causam
Maius honor est intueri si videris
virum sibi castitatem observare et
de nulla alia mulierem curare sicut
solemus uxorem et fideles estimare
Si inter cognomine virum fideles et
iustum sibi ipsa fidelis et iusta erit
Multo quam quis curis ledere si honore
suo puram quamvis quod hoc sua auctoritate
non dixit hos seu vir sane mentis
ubique et ad quamlibet mulierem mittere
sine fine. Epistola Senece ad Lucillium

Turpissima est iactura que sit
per negligenciam fastidientis
stomachi est multa degustare
ubi diversa sunt fercula illa inquinant
et non alunt peregrini multa habent
hospicia et nullas amicitias
Nusquam est qui ubique est non
prodest cibus corpori qui statim assumptus
emittitur. Nichil impedit ita sanitatem
nisi crebra remediorum mutacio non
enim venit vulnus ad cicatricem in quo
medicamenta temptantur nec convalescit
planta que sepe transplantatur
Nichil est tam utile quod intransitu
prosit. Honesta res est leta paupertas
non qui parum habet est pauper sed qui
plus cupit. Cum amicis omnia delibera

sed de amicis prius. Iudicium vero est
tradere omnibus et nulli
pessimum est quod habet auctoritate
semel vicia vel peccata. Tali sed
tunc crede in mundo cuius in alia
verbis vertunt mare. Infinitum enim est non posse
pati divicias. Nullius rei iocunda
est possessio sine socio. Unde quamvis
avaricie sine luxurie multum
mali facit. Cum illis conversari
debes qui te meliorem sunt facturi
vel factum illos autem admitte
quos tu meliores facere potes
Quid refert qualis sit status tuus
si videtur tibi esse malus. Sic vive
cum hominibus tamquam deus videat sic
loquere ad deum tamquam homines audiant
Quid turpius quam senem vivere
incipientem. Sine studio philosophie non
est animus. Non ullo te semper libro
inspice aut tabulas aut calamum
scripture aut pugillares sed damna
et intervallum animo ita quod non resolvatur
sed exacuatur. Sine nemine bene esse
Beatus nemo bene vivere sine philosophie
studio. Certam vitam vel sapientia
vel sancta efficit. Nichil est quod
nos a philosophia revocat nec paupertas
nec aliarum rerum indigencia
Nemo dignus est deo nisi qui opes
contempserit. Philosophia docet nos facere
et non dicere. Magnus est ille qui in
divitiis pauper est vel non. Magnus
est iste qui non est pauper in diviciis
Nemo divicias nascitur. Peiores moriuntur
qui nascuntur. Sic quos post philosophiam
ita securus moritur sicut nascitur

Incertum est in quo loco mors te ex-
spectat, itaque tu eam in omni loco ex-
spectemus. Sola virtus praestat gaudium
perpetuum et securum. Bona mens
vel virtus nec venditur nec emitur
non commodatur nec emitur, immo si
venalis esset non haberet emptorem,
sed mala quottidie emittur. Initium
salutis est peccati notitia. Qui
peccare se nescit corrigi non vult.
Ingens animus contemptor ad honesta.
Magni animi est magna contemnere
Magna est res magna contemptio.
Nemo bonus est sine deo. Quid
stultius
sanctius est in homine quam laudare
aliena? Non faciunt meliorem equum
aurei freni. Ideo quid stultius est
in homine quam laudare aliena?
Nemo gloriari debet nisi de suo.
Lauda hominem de illo quod sibi nec
dari nec eripi potest. Et quod proprium
est homini? Sed hic non est domus
nec vestis pulchra nec facies formosa,
sed animus et ratio perfecta.
Sic ad quod homini philosophia hic
est quod stemma non inspiciat nec
incipit. Philosophia plebem non nobilem
accepit, sed eum nobilem efficiat.
Philosophia nullum reiciat nec eligit, sed
omnibus lucet. Sic cum inferiore
vivas quemadmodum tecum superiorem
vivere velis. Nulla servitus est tur-
pior seu deterior quam involuntaria.
Nihil est tam difficile opus et arduum
quod diligentia continua non expugnat.
Omnia conscientiae nemo sciat.
Philosophiae servias ut tibi contingat vera
libertas. Alienum est quicquid
optando evenit. Si vis amari,
tu ama. Amicos ingentibus
est alienum non licet. Aute venatur
venatum

Ille beatissimus est et securus sui
possessor qui crastinum sine
sollicitudine exspectat.
Philosophia apud omnes et apud pessimos
honor est. Vult philosophia apud omnes
possessores honor est. Quamvis enim
in tantum invalescat nequitia quod
virtutes, quamvis nomen philosophie sacrum
et venerabile permaneat. Subtilitas
animi ad copia laborat impeditur.
Philosophia non contingit in verbis sed in
rebus. Philosophia animum sublimat et
fabricat, vitam disponit, actiones
regit, agenda ~~omittenda~~ et o-
mittenda demonstrat.
Natura modicum petit. Naturalia desi-
deria sunt vel finita infinita. Nulla
desideria sunt infinita. Ingentes
animos labor nutrit. Decipimur:
felicem facit, si illa in se ex falsa
est bona, quibus vita est admixta.
Nemo est bonus nisi ratio sana.
Nemo est malus nisi ratio impia.
Ponam totum opus dimidium
tempore videtur.
Ad summum bonum tutum et iocundum
est iter, ad quod natura te instruxerit
et dedit tibi illa quae si non
deseris par deo consurges. Sed te
parem deo pecunia non faciet, quia
deus nihil talium habet, nec praetexta
te parem deo efficiet, quia deus
nudus est, nec fama nec ostentatio
tui in populos, quia deum nemo novit,
nec turba servorum te sequens,
quia deus maximus et potentissimus est
super omnia nec habet manus nec ferens

ne vires et nihil honum est quod
non parcat vetustati. Animo ergo
te parem deo faciet forte nisi
honus animus rectus et certus et magnus
hic nihil aliud vocetur quam deum
in humano corpore hospitantem. // alias parens
Multum nocet qui ignorat principium
totius operis. Ad philosophiam te transfer
si vis esse sanus liber securus et beatus
Si vis omnia tibi subicere subice te
rationi. Multos enim reges si ratio rexerit
te. Summa rerum et ipsa te quam adhibite
plurium efficit summo qui paulatim
incepit animo. Remedia non proficiunt
nisi que renovantur. Plato ait ne-
minem regem ortum esse nisi ex servis
et neminem servum ex regibus. Sed omnia
ista varietas fortune miscuit et
sursum et deorsum iactavit. Non refert
quam multos libros vel bonos sed quam
multos habeas bonos amicos.
Virga omnia nimium compescat
Philosophia non promittit ut me pacem deo
reddat. Victus est qui minimus est
et adhuc parvus magis est. Debilis
res non credit et nobis rationem dedit
imperfectam que tamen perfici potest
Omnia impetu dimitte et vacabis
mente bona. Ad philosophiam tota mente
converte, huic assiste et hanc cole
et inter magnos et ingentes habeberis
inter omnes. Omnes enim mortales antecedes
et dii non multum te antecedunt.
Otium et solitudo nemo habet potest ut
non doceat bonum (hominem). In singulis rebus
modum adhibeas. Subtilitas nulla
est sine difficultate. Omnia non
habere potest dies avis est ymago nature

Cum sit frenatus longevis sentis quem domat
sponsor cum illo qui frangit castra pupillo

Contemptus corporis est certa liber-
tas. Non ego deformitate corporis
despectum animum sed ex pulcritudine ani-
mi ornatur corpus. Non nihil aliud est
animus in corpore quam divini spiritus
pars inmersa. Nullum malum sine
effugio est. O quam contempta res est
homo si semper se non erigat.
Nulla victoria maior est quam vicia
domuisse. Propterea in rebus humanis mag-
nus est erigere animum super minas
et promissa fortune et scire animo
adversa posse tollerare. Sapor
pabuli manet in lacte, vini
manet in aceto, quia nulla res est
que non sapiat naturam ex qua nascitur.

De moribus Senece

Omne peccatum actio est voluntaria
Omne peccatum est actio voluntaria
Disciplina bonos mores efficit
Illud sapit unusquisque quod didicit
Bona consuetudo excutit quod
mala instruxit. Cum deceat loqui
bene decet tacere, bene decet operari.
Quod aliud est inimicissimum homini
homini est alter homo. Dolor patientia
vincitur. Alienas audias tuas loquaris
Quod tantum esse velis nemini loquaris
Monstro similis est avaricia
Quid dulcius est quam habere amicum
tecum quo tamquam tecum omnia audeas loqui
Promissum promiscuus delibera sed promissum
promissum statim imple
Nihil petas quod negaturus fueris
Pacem habe cum hominibus bellum
cum vitiis. Bonum est laudari
si pro scientia est esse laudabilem
Que magne sunt divitie non
desiderare divitias
Quod aliud est inimicissimum sicut homo alteri homini no(ta)

Tunc plurimum habes qui ni
hil cupit Nunc est maxima egestas
avaricia Nunc est pauper qui sibi
videtur esse pauper Spes futuri sola
cius facit labores Qualis vir
talis oratio et talis ordo Pecunie
usum habere oportet si similiter ei non est
dominus utendum est si non est eis
abutendum Avarior est qui cupidius
vivat quam qui honestius Ubi est
confessio ibi est remissio Nunc
tristam vitam agere homines si
cibi et duo pronomina tollerentur meum
tuum Michi crede non potest esse
amicus et felix Ambas [illegible]
vere quam lingua Amicus dictum
est animi custos [illegible] tibi dicas
Qui nescit tacere nescit loqui
Nunc ubi paupertate maxima libertas
est Minimum scelus scelere [illegible] vinces
peiora sunt tecta odia quam aperta

De beneficiis Senece

Illud beneficium amici est neglecti
digna est decipi qui cogitat
decipere dum dederit Multi sunt in
digne vite quibus dico ortus
Multi sunt indigni luce quibus dico
ortus Multi qui nati sunt con
queruntur et hii non noverunt [illegible]
[illegible] ipsos quos non fuisse mallet
esse non compararent Qui beneficium
non reddit non magis peccat quam
qui non cito dat Nunc beneficia
in vulgus largiri instituerunt nulla
sunt perpendenda ut vir det
cui det Unde beneficium [illegible]

multorum amississet [illegible] salvum
Beneficiorum modica [illegible] non est
beneficium non potest manu tangi [illegible]
anima geritur Nec aurum nec argentum
nec aliquid talium beneficium vilia est
si ipsa retribuentis voluntas
non refert quid vel quantum detur quia
beneficium non consistit in eo quod datur
sed consistit in ipsius dantis voluntate
Multo gratius beneficium venit quod
facilius datur quam quod plena manu datur
Ea necessaria sunt danda deinde utilia
demum honesta et iocunda
[illegible] ne inutilia munera super [illegible]
ut femine arma vel rustico libros
[illegible] ingenio si non cum ratione
vel cum recta et bona voluntate
data sit non est beneficium sed temerarium
Semper debes dare causa quam accipere
[illegible] est beneficium quod diu inter
manus dantis adhesit
Amicus ergo dimittere visum est sic
dare tamquam sibi cupiens Tamquam
ne aliqua mora in dando intervenire
mat ne videamur deliberare Gra
tissima sunt beneficia que sunt parata
facilia occurra in quibus nulla
mora fuit nisi accipientis verecundia
Ille non tollit numquam gratum fac
gratus qui cum rogasset accepit
[illegible] optimum est [illegible] rogantis desi
derium Illud beneficium est iocundum
quod alicui obviam venit
Tarde dare nolle est nolentis
Celeritas multum facit mora vero
multum aufert Qui dat beneficium
taceat aut qui accipit Nichil
ita vitandum est in dando beneficia
nisi superbia Da egenti si non
ut egeat [illegible]

Referre gratiam de beneficiis facile est
si non referre turpe est. Ingratus est
qui se accepisse beneficium negat quod accepit
Ingratissimus est qui omnino oblitus est
Ingratus est qui dissimulat ingratior qui
non reddit. Ad impossibilia nemo est in bene
ficiis reddendis. In qualibet scelere est
supplicium sceleris. Nulla vita est
periculosa nam vita omnis admittit omnes
invitat omnes innuat ingenuos servos reges
et exules nec eligit domum nec servum
nec censum sed nudo homine est contenta
beneficium in nullo [illegible]
Regium est nobile ignoscere posse
Nichil faciendum est sine ratione. Non est
aliud beneficium nisi quod rem fide debuisse
Turpissimum genus beneficiorum est insulta
donatio. Multo turpius est male acce
pisse beneficium quam male dedisse
In dando beneficia magis eligendus est
vir gratus simpliciter inter alienum alie
num et sui amore et maxime beni
volus. Non est turpe consilium remunerare
Multo plus prodest si pauca precepta
sapientie teneas et illa in promptu habeas
quam si multa didiceris et non habueris
ea in usu. Stultitia est morbus anime

Auctoritates Platonis in Timeo

In omnibus sive magnis sive mi
nimis divinum auxilium est
implorandum. In omni tractatu consi
derandum est illud de quo agitur. Genito
rem universitatis tam difficile est inve
nire quam inventa profari digna plurimis.
Operibus suis opifex dat formam.
Mundus est ex deo factus. Deus maximus
est auctor. In rebus sublimibus
mediocre explicationem magnum
onus laboris est. Optimus est mundi auctor
De optimo nature lege ab ea
invidia relegata. Bonitas dei
causa fuit creationis mundi et cete
rorum omnium rerum. Unus tantum est mundus
Non decet rem antiquitatis a pro
genitura rei. Tempora maxime distin
guuntur per motum solis. Conditor
quorum opifex idem pater ego sum
opera quidem nostra ita facta essent
solubilia me tamen volente
indissolubilia. Et nota quod per deos
deorum dicit intelligere intelligentias et
corpora celestia que de se sunt
mortalia sed sola dei voluntate
perpetuantur. Ad hoc anima coniuncta
est corpori ut teneretur sanctas et
virtutes que si cum magno fervore
venit benigne recipietur a suo cre
atore. Sin autem non relegabitur ad
inferna. Nichil magis quam philosophia
ad humanum genus venit ex di
vina munificentia venit
Nichil est ortum sub sole cuius
legittima causa non precesserit
Preter hoc datum est nobis sine
ut presto flatus in nobis inutile voluntatis
indicia. Deus est summum bonum
super omnes substantiam perfectam naturam excedens
quem omnia appetunt. Et ipse sit
plene perfectionis et nullius societatis
indigens. Optimus rector omnium
vir est philosophus in sectatorum vero di
vino et pauco valde honum

Textus libri Platonis

Empedocles dixit tria sunt in tota
rerum universitate excellentissima
divine munificentie dona philosophia
magnificentie excellentiam. Mali
affluentie contemptores sunt sine
ethice felicitatis appetitus et mentes
illustres amore pro nil honestius

Eo nil felicius quam ad amborum com
pendiosam adoptionem nil efficacius

De Socrate

Liber Socratis vel prohemii Capulorum de

Socrates deus est insimul de deo
alias conclusione
non solum loci contencione set
natura dignitate prestantissimum cum
lud in terra continue est homo
In deum ab hominibus loci sublimi
tate
vite contentate nec perfectione
Nichil deo prestancius et potencius
est Commissacio nimia contemptum
parit Claritas autem admiracionem
Assistit deus ab omnibus animi
passionibus est liberrimus nec dolere
nec letari nec testari potest et hic est
primum quo ad virum contemptum
Demones sunt animalia mente passiva
que eterna corpore aerea genere racio
nalia passiva. Magna est sapientie
dignitas que Socratem summus deus
vocavit. Nichil enim prius et
gracius deo est quam hic animus perfecto
cunctis rebus antecedit magnitudine
animo mortalibus seu animo immor
talibus antecedit. Si laudas a
Non cum laus
vere debet
quem ex genere et parentibus omnino
laudas si quod dives hic fortune
debetur si quod validus egritudine
fatigabitur si quod pernix in senec
tute abiret si quod formosus ex
pectat modicum et non erit si si
laudas eum quod est bonus et artibus
doctus et valde eruditus et quali
libet homo sapiens est et quali
hoc sapiencior tunc ipsum verum lau
das quod hic nec a patre hereditarium
est nec a casu pendulum nec etate
mutabile nec caducum a corpore

Auctoritates Allexandri

Allexander dicit Gracosissimum
medicina incepimus suam consideracionem
ab hiis que demonstrat naturalis
medicina cum quorum habet cum
sciencia naturali eo quod principia sua ab
ipsa recipit Generacio dicitur passio
quod fit cum passione. Omnis similis
animalis est causa saluti ipsius
animalis non est idem similis esse
et simile esse. Libros de (plant)
plantis Aristoteles non fecit sed discipulus
Theophrastus. Avicenna non putrescat
Sanguis in angustiis nemo cum
cerebrum cum subtilis est et purus
et de facili passibilis est quod
indiget contusione et cautione ad
humanum suum frigiditatem temperandam

Auctoritates de pomo et morte

Sepius in philosophia visa est
teo (?) anima mea nil aliud est
nisi recessus anime a corpore
Sapiens letari debet de morte sua
et non dolere. Philosophia docet homines
cognoscere suum creatorem. Doctores
alios non dicunt mentis. Cogita
est similis est scorpionem in cauda
que licet de se sit venena tamen in
tuarca consistens remedium prestat
et medelam dolorem patienti.
Beata est anima que non sunt infecta
pravis opinionibus et delectacionibus
quae iniquitas sunt creaturae
similis videlicet beata anima parata
ipsa est que
de utroque
sive cum
dicitur
que non habet posse redeundi ad
suum creatorem quod turpia opera et
delectaciones corporis impediunt a
descensu animae (...) deum habet non deceptum
pot
celi de infimis (...) melius

De iuventute et senectute

Sepissime in hoc est simile
In iuvenibus possunt dicere esse fortia in
senibus ad debilia

eo spiritus in toto unius Cor
primo fit in animali unde ipsum est
principium venarum et ultimum moriens
principium sanguinis est in corde Item
medius est locus principalis Item
semper fiat ex pluribus illud quod
est optimum Cor est principium caloris
et vite animalis unde destructo
cordis calore destruitur seu corrumpitur
ipsum animal vita conservatur per
... Gemma calefactio
... fatum(?)

De respiratione et inspiratione

Omnia animalia habentia pulmonem
illa respirant et pisces non
respirant per aerem attractionem sed
per refrigerium cordis in ipsis fit
ab aqua quam recipiunt per branchias
Idem est principium sanguinis et ve-
narum ita cor Respiratio fit in
animalibus ad refrigerandum cor aut
locum cordi vicinum Unde magis
calida maiori indiget respiratione
Unde organum est tamen optimum ad
unum opus Natura nihil videtur facere
frustra Natura non videtur frustra
operari Ideo est temperatum omne
aliud alimento aut nutrimento
non habet pulmonem nisi sanguineum
et talium unum opus conservatur
maxime in loco sibi generali et similiter
et non in loco et tempore sibi contrario

De morte et vita

Vita et mors communia sunt omnibus
animalibus mors senum est
sine violentia et nullo dolore con-
tingente moriuntur Vita est man-
sio anime in corpore Animalia respi-
rantia in aqua suffocantur in humido
... primo fit in corde ... non
principium principium nutritionis anime est in medio
superioris et inferioris anterioris et posterioris
Omne animal et quelibet eius pars habet
naturalem calorem
Calidum corrumpitur a se ipso
Calor naturalis in iuvente corrumpitur per
...

distinctio venarum sed solo corde
generatur animal unde sanguineus sit
Cor semper movetur et vene semper
moventur et omnes vene sunt a
corde Aer ingressus in pectus
animalis vocatur inspiratio egressus
respiratio Calor cordis ipsius
quod est in ipso tumescere facit
et ebullire facit pulsum cordis
pulmo habet se ad cor sicut follis
ad ignem

De motibus animalium

Omnis motus requirit aliquid fixum
extra quod fiat Celum est incor-
ruptibile Venti fixiles non possunt
admovere sed tamen corpus contrarium sic
patitur admovere Celum quod
est simplex et semper se movens est
a nullo potest moveri Unde et Omerus
Si omnes dii et dee et omnes appeti-
tus laboraverint non movebunt
Iovem summum de supremo celo in terram
Movens est plus motum et generans
generato sed nihil est plus seipso ut
seipsum nihil movet nec generat
sed solum appetibile est primum movens
in animali non motum sed appetitus
non movet sed motus sine est motum
non movens Animalis ... motus
operatur velociter ... principium
motus in animalibus est in corde
Motus cordis non est voluntarius
sed naturalis Estimandum est animal
constare quemadmodum civitatem bonis
legibus rectam et munitam quia in
civitate quod semel stabilitus est
ordo non oportet omne principium inter-
esse singulis operationibus ...
sic per naturam est animal constitutum in
qualibet parte corporis sed in una parte

tamen sed in corde unum est quantum ad potenciam motivam

De memoria et reminiscencia

Memoria est passio vel habitus primi sensitivi
memoria solum pertinet ad virtutem secundum partem sensitivam
Ad reminiscenciam requiritur consilium et non ad memoriam
Excessive abundantes in cerebro dicuntur esse male reminiscitivi

Memoria nec est presencium nec futurorum sed tantum preteritorum unde sensus est presencium futurorum memoria preteritorum. Memoria est alicuius apprehensi sensu vel actu vel intellectu iterata resumpcio. Intellectus non intelligit sine continuo et tempore. Species est similitudo rei existens in anima secundum se considerata et est ymaginalis vel intelligibilis sed considerata ut est similitudo alicuius que sunt prius sensata vel intellecta sic est memorabilis. Meditaciones memoriam salvant. Meditari est considerare aliquid intellectum non secundum se sed secundum ymaginacionem alicuius. Reminiscencia differt a memoria quia reminiscencia est tantum in hominibus sed memoria eciam in aliis animalibus. Reminiscencia non est memoria sed principium memorie quia procedit ab aliquo retento in memoria. Omnis reminiscencia vel fit a contrario vel a simili vel a propinquo. Consuetudo est altera natura. Intelligere non est sine continuo et tempore. Tunc ordinem habent bene reminiscencia sunt. Tardi autem semel videntes memorantur plus quam alii multociens videntes. Tardi autem volentes reminisci non possunt dimittere reminiscenciam ut melancolici quia fantasiata maxime movent eos contra velle eorum. Pueri et multum senes inmemores sunt propter nimium motum a corporibus eorum.

Commentator. Arabes sunt virtutes sensitive interiores scilicet sensus communis

Sompnus et sompnium et prima passio primi sensitivi
Animalia dicuntur imperfecta facta digestione et non ante
Possibile est animal in sompno sompniare
Pueri et bruta quodammodo dicuntur sompniare
Sompnium vero est fantasma factum a sompno
Sompnium est passio potencie intellective

ymaginativa sine fantasia tamen fantasiam per originem in quo racio ponitur estimativa que in brutis dicitur cogitativa fantasia tamen facta sciam pro proposito cognoscitiva et memoria est in anteriori parte capitis vel ymaginativa in prima parte cerebri estimativa vero in medio et memoria in posteriori parte

Sompnus et vigilia sunt passiones communes
Sompnus est privacio vigilie convenientes omni animali et perfecto animali

De sompno et vigilia

Sompnus est privacio vigilie et actus eorum est aliquo modo. Quorumcunque enim secundum naturam quodcunque contingit in quo fit aliquid facere natum est illud bene contingere et illud non facere privatum est. Omne quod vigilat contra dormit. Sompnus est ligamen omnium sensuum. Vigilia vero est solucio eorundem. Sompnus est terminus quia que est data animalibus propter salutem eorum. Omnia animalia sanguinem habencia habent cor. Cor est principium sensitivum et motus in animalibus. Nutrimentum ultimum omnibus sanguinem habentibus est sanguis et natura locus sanguinis sunt vene. Cor est principium venarum (i. nutrimenti). Sompnus causatur ex vaporacione cibi qui vapor vadit ad cerebrum et ibi infrigidatus descendens facit sompnum. Unde post cibum fortes fiunt sompni. Sompnus assimilatur epilencie (i. morbo caduco). Unde pueri non [illegible] sicut inebriati sunt et melancolici. Omnium eorum que in corpore sunt frigidissimum est cerebrum. In sompno fit repulsio caloris ad interiora animalis. Unde superiora in vigilia et exteriora in sompno sunt frigida et interiora vero calida

Homines strenui venatores bellatores
sunt secundum amatores. Sompnus
et vigilia sunt passiones sensus
communis. Animalia magis inclinantur
et augmentantur dormiendo quam vigilando
Dormientibus sensibus remanent sensus cuius
in organo sentiendi. Visus non solum
pati a visibili sed etiam agere lumen
et radius scilicet vero vapores immediatis
ab oculis exeuntibus. Multi ho-
mines dormiendo faciunt opera vigi-
lantium et meminerunt sompni et acta
vigilie vero non meminerunt. In
speculis valde puris cum menstru-
antes mulieres supponentes inspiciunt
suffusio sanguinis fit et nubes
sanguinea et si est novum speculum
non de facili est abstrahere sanguinem
maculam sed vero vetus facile est
abstrahere huiusmodi maculam
Piscis cito devorat quamcumque accipit
Quanto plus in passione extiterit
tanto magis decipitur circa sensibilia
Visus est melior tactu et dignior
Sed solo sensu tactu indicatur tue
vivunt consequenter dominus Delectatio circa
expellit iniuriam penam cum
prima est vera contraria contrariis
sunt contraria. Penam non sequitur forma
contra nimis motus intrinseci qui
in eo est. Canicies forma sunt
signa futurorum quia cause quia circa
illorum statum magis prudentes sunt
quam alii quia anima illorum non multum
est occupata circa principia
Multa consilia et proposita que sibi
expediebat dimittunt propter

dignioris et nobilioris ... (?)
noctes plenarie sunt quam dies
Ac noctes magis quiete quam
ac dies. Melancolici maxime
vero sompniant. Motus nocivi
sunt mali (?) hiis desesperaret (?) magis
sunt soliciti. Non omne quod futurum
est de necessitate eveniet. Cameleon
non habet esse medium inter sompnum et
vigiliam ut non inclinet se plus
ad unum quam ad aliud. Sompnus
fit ex resolutione talium vaporum et ex
elevatione eorum ad cor. Nullus homo
est qui non videt aliquod sompnium quod
non annunciant sibi aliquod futurum
Compromissum secundum totum non est plus
vulgare et quia sompnium est ab angelis
derivatur a demonibus frequenter vero a deo
plurima autem dicunt quia sunt a deo
Beneficio dispositum a nobis magis
venus (?) secundum naturam et secundum virtutes corporis
et secundum scientiam quam in sompno ignora-
mus. Homo secundum legem suam propter quod
recipiunt fidem a natura sua de
posteriori de angelis et de situacione
De longitudine et brevitate vite

Civitates que in calidis regionibus
sunt (?) ... longiores sunt vite quam
que in frigidis. Corrupcio animalium
corrupcio et scientia et sanitas quod in
eo est. Extremis per se corrumpitur
a suo contrario corruptivo. Aliud quod
de per se est corruptibile in loco alieno
per se incorruptibile. Corruptibile est
habent mare non existente contrarium
Maior flamma consumit a maiori

Causa et signum ... longe vite

Remedium quod est ad longe vite quod esse a calore et humiditate vel a ...

ex alimento quod ita consumitur multo
tempore sicut flamma consumit pro tempore
illam combustionem vel corporum ad
consumacionem vel ad generacionem ita
vel contraria. Sunt animalia longis-
sime vite sicut homo et elephas.
Vita animalis constat per calidum et
humidum. Senectus frigida est et sicca.
Animalia multum coeuncia cito senescunt
quia sperma est superfluum nutrimenti
et amplius quod sustentare posset extenuat.
Amplius quod sustentari posset consumpto
exsiccat et ideo sicut mulus longioris
vite est equo et asino ex quibus fit
quia ipse non generat. Castrati si non sit
contrarium sunt longioris vite. Feminis
quia masculus calidior est femella.
Masculi non multum coeuntes breviores
sunt vite femellis. Labor exsiccat
et senium inducit unde multum la-
borantes magis senescunt. Plato
Complexio iuvenum calida est humi-
da senum vero frigida et sicca.
Animalia multum coeuntia parum seu modicum
vivunt. Castrati plus vivunt quam non
castrati quia propter paucitatem coitus
vivunt plus mulieres quam equi et secundum
plus quam masculi. Animalia habitantia
in regionibus calidis et humidis
longioris sunt vite seu plus
vivunt paucis secundum propter paucitatem
putrefactionis

Omne viciens ad salutem vite indiget refrigerio caloris naturalis

Liber de Causis

Omnis causa primaria plus influit
super causatum suum quam secunda
causa universalis. Animaliter per causa secunda
hic per causa prima nobilior et altior
modo Cameh est causa cause
est causa causati

Omnis anima nobilis tres habet
operaciones nam eius est operacio
animalis intellectualis et divina
prima causa rerum causatarum extra
prima causa est superior et prestantior
omni narracione. Cause secunde
illuminantur a lumine cause prime.
Intelligencia est substancia que non dividitur.
Omnis intelligencia plena est et causa
eius ideo bonitatem primam que
est prima causa unde prima causa est prima
bonitas. Prima causa non habet
yliachim id est aliquid materiale.
Et omnis intelligencia et anima habent
yliachim. Omnis intelligencia plena
est formis id est speciebus intelligibilibus.
Quanto est aliquid propinquius prime
cause tanto simplicius est.
Causatum recipitur ab aliquo recipiente
per modum recipientis et non causa recepta.
Omnis virtus unita plus est infinita
quam multiplicata. Causa prima
regit omnes res causatas. Ideo
quod convincitur cum eis. Causa prima
influit bonitatem suam omnibus
rebus una influxione sed non
omnes res recipiunt illam influxionem
equaliter sed secundum capacitatem suscipientis.
Causa prima est dives per se ipsam et
non est dives magis se ipsa.
Causa prima est super omne nomen quod
nominari potest. Omnis intelligencia intel-
ligit eternitatem suam. Omnis intelligencia
divina facit res per hoc quod est di-
vina et regit eas per hoc quod est
intelligencia unde hoc quod regit est
divinum. Causa prima consistit in aliis
rebus cum dispositione una secundum alia non
consistunt in prima causa secundum unam dispositionem

ꝟ scdm multas de ſcia orbis

Illud quod ma̅ ꝯponitur est ex duabus naturis scilicet ex recipiente et agente motum

Nullum indiuiduum ſpeciei durat et transmutacio vna est ſbalis q̄ transmutat ea nomine et ratione i diffinitione que transmutacio dicitur generacio et corrupcio Alia est accidentalis que non transmutat ea nomine nec differt nisi scdm dispositiones accidentales tantum que sunt quantitas qualitas

Tamen incorruptibile est si non sit corruptibile est vnum solum habere nisi vnam formam Materia ſbalis propter hoc est recipit omnes formas Quia de materia nichil est in actu nec aliquam formam in sua natura includit sed est in potentia ad recipiendum omnes formas ſpeciales naturales determinant dimensiones materie dimensio non competit ſpeciei nisi ut habeat aliquam quantitatem

Dimensiones interminate precedunt formam in materia sed dimensiones terminate sequuntur formam in materia

Omne quod advenit enti in actu est sibi accidens Omne quod consistit in racione primi substanciali forme forme ſpeciei consistat in racione prime materie Corruptibile est esse formam sine materia et ideo materia non recipit simul duas formas nisi que prius recipit dimensiones interminatas

Anima celi non corrumpit celo secundum esse sed solum operacionem ad motum

In celestibus idem est efficiens motum et finis motus Corruptibile est illud quod est de se corruptibile ut recipiat esse intentum ab aliquo Materia celi est aliquid existens in actu et in potentia ideo dicimus diversimode dicitur subiectum cum materia

Finis sit et quem finem natura sicut fecit ipsum mouens Tamen quam conveniunt celestibus et ipsis inferioribus nisi conveniunt eis per equivocationem vel analogice i. secundum prius et posterius Transmutationes agunt magis quam vero formam Primum motor debet esse omnibus entibus virtus infinita est duplex scilicet infinita in vigore et infinita in duracione

Virtus mouens celum infinita est in duracione non autem in vigore

Primus de Celo et mundo

Continuum est diuisibile in semper diuisibilia Nichil est perfectum nisi trinitas perfectum est tamen nichil deficit Celum vniverso natura est esse perfectum prout circulus in principio magis autem in fine Principia minima sunt in quantitate maxima vero in virtute Sicut natura aptat est facere sic facit Et que ea habere est ad perfectionem requiruntur vna cum viciis circumstantis sed et ſbalia vero et omnis operacio Corpora non conveniunt motus nisi secundum elementa predominantia in ipsis Motus circularis non habet contrarium Vnius tamen vnum opponitur Motus circularis est primus motus Celum non est grave neque leve

Circa principia intelligenda sunt nobiliora

Nec positum plus est nat[ur]a impfecto toto et po moveri ad eius locu[m]
Si celum inest vniq motus preter circo natum alius inest sibi ex im cio natum Celum est ingenerabile et inaltabile in augle
Celum est elongatum a contrariis
Celum non suscipit peregrinas impressiones
Deus et natura nil frustra faciunt
Finitum ad infinitum nulla est proportio
Non est dare aliquod corpus actu infinitum Non sunt plures mundi nec possibile est esse plures mundos
Individua alicuius speciei non dicuntur esse sine materia Dicere celum et hoc celum est dicere formam in materia Non sunt plures celi
Et tota materia a sua forma est posse Celum circumscribit actu celum pro ...
Extra celum nullum est corpus Extra celum non est tempus neque locus neque vacuum neque spacium sed ibi sunt entia inaltabilia et impassibilia optimam vitam ducentia que toto eterno perficiunt
A perfecte animatum est simpliciter esse et vivere et intelligere quibus quidem clarius quibus vero obscurius Omnia que moventur quiescunt ad proprium locum quiescunt Quod in quolibet vitalis non esse ...
Impossibile est aliquid esse eternum quod habeat potentiam ut sit non existens aliquando
Omne quod est natum apud non sit esse perpetuum aliquis Quodcumque est ingenerabile et incorruptibile est eternum et converso Omne corruptibile de necessitate corrumpitur Virtus est vltimum alicuius quod potest esse
Virtus activa tenditur ad maximum sed passiva ad minimum Natura est causa esse et non esse partitive et particulare secundum magis Omnis instructio ... sunt ordinata secundum ...
Commentator
Celum est medium et ligatum inter ista generalia et corruptibilia et prima eterna In celestibus non sunt plura individua sub vna specie Celum non habet materiam que est in potentia ad non esse sed eius materia est que est corpus in actu
Non est ... per formam ... Virtus activa est ad vltimum sui augmenti passiva vero in vltimum sui detrimenti
Virtus activa differt in vltimo suo augmento sed passiva in vltimo suo detrimento Ergo de celo et mundo
Amabile est a melioribus ... Celum non sine labore et pena Celum est animatum et habet ... sui motus in se
Cuiuscumque rei est aliqua operatio illa finaliter est propter illam Omnis motus celi esse ... sicut est terra
Nullum violentum est perpetuum Et vnum quod non inest a natura ... inest a natura ...

Idem primo metheororum
Idem ... de ...
... de ...
... sexta
...
et eodem ...
phisicorum

Item ... vel ... a deo dependet

Sed vero ... est in ista ... et relegiones ... ad actionem et ad passionem ... habent ... non ... dependere ... sed ... causa sit suf...
... non sunt ... est ... et ... ab ... et mali ... de bonis et malis moris

Celum est rotunde figure figura
sperica et rotunda est nobilissima
figurarum Universum est plus multo
et semper quo Motus celi est
mensura omnium motuum Motus
celi est perfectissimus quo et uniformis
Natura semper ex possibilibus facit quod
est optimum Omnis motus naturalis
est in principio debilior et in fine
fortior et econtra motus violentus
in principio est fortior et in fine
debilior Omnis imperfecta et
defectiva est actus preter naturam
Omnia inter se parva magis elucescunt
Stelle sunt eiusdem nature cuius est
celum Stelle in superioribus celorum
generant et lumen Motus naturalis
est calefactivus et ignitivus Stelle
moventur motu sui orbis
Natura nihil otiose nec frustra facit
Omnes stelle rotunde sunt figure
Magis diligimus illa scire quibus
maior est dubitacio licet per
paucas rationes et debiles quam
notiora que per rationes efficaces
Admirabilia non sunt multa
Illud quod per paucas rationes acqui-
ritur faciliter acquiritur sed
illud quod per plures debiles
et difficilius acquiritur Illud
quod nobiliter per paucas rationes
participat nobilius est quam quod per
plures tamen participat Averroys
Necesse est causatum esse nobilius
causato Omnia encia non intendunt
per suas operaciones nisi ut assimilentur
primo et nobili principio

Absencia mali est cum eternitate
Absencia incedit est cum eternitate
Sciencia divina et eterna aguntur
per primam intencionem et per aliam
secundam intencionem Stella est densior
pars sui orbis Melius est scire
modicum de rebus nobilibus quam multum
de rebus vilibus et ignobilibus
Media pars est medium inter terram et
inter quod semper et quod in potencia
sive in actu Omnis spera sempiterna
mobilis revertitur eadem non sic
spera non sempiterna mobilis redeunt
ad species Tercius de celo et mundo

Prima consideracio sciencie naturalis
est de corporibus Impossibile
est componi corpora ex indivisibilibus
Ordo est propria natura rerum naturalium
Elementa non sunt infinita sed finita
et sunt quatuor ignis aer terra et aqua
Elementa sunt generabilia et corrup-
tibilia Perfecto nihil est contrarium
Si totum universum generaretur de novo
necesse esset vacuum esse
Elementa sunt principia ex quibus
constant alia corpora Commentator
Qualitates prime elementorum non sunt
corporis forme Tria faciunt hominem
semper errare in naturalibus inexperiencia
consuetudo perversa ingenii et logice
ignorancia Ex quo enim materia prima
aliquid sit necesse est ipsam in
universo situatam esse

Quartus de celo et mundo

Extremum celi dicitur sursum sed
medium celi dicitur deorsum
Leve dicitur quod sursum movetur
Grave vero quod deorsum movetur

Ignis est levis terra vero gravis
Vacuum nil est Omnia corpora mix-
ta habent gravitatem preter ignem
Medium cum est [illegible] est qu
[illegible] vero continue Terra et
levia moventur de se ipsis in sua
loca propria nisi sit impediens tam
est innate et innate motu a gene-
rante et a removente prohibens
Eterna non habent agens nisi secun-
dum lineam Iniquitum agens dicitur primus
et forma consummans Agens transmutans
materiam ad formam specialem transmutat
et omnia accidentia propria illius forme
consimilia et [illegible] in rebus
propter suas formas

De generatione et corruptione

Opinium transmutationum equivocum
sic admirantur eadem est materia prima
Qui pauca respicientes de facili pronuncia-
enunciant Generatio est cum totum genera-
tur materia et forma transmutatur in toto
nullo subiecto sensibili remanente
Generalitas simbola i. similis in specie
et non in unio eadem manet in generato
et in corrupto Ex nichilo nil fit
Passiones insensibiles sunt a subiecto
Generatio unius est corruptio alterius
et propter hoc generatio et corruptio sunt
perpetua Causa non est corruptibilis
non est ens vere i. materia prima maxime
et propter est per se generationis et corruptionis
vero susceptibile generationis et corruptionis
per se est materia prima Materia non
est quantitas sed est illud cuius terminus
est quantitas Materia numquam separatur ab
omni forma Omne agens naturale
in agendo repatitur Agens et paciens
in principio sunt dissimilia sed in fine

Generatio est duplex scilicet simpliciter et generatio secundum quid transmutatio facta in subiecto quantum ... [illegible] ... alteratio est mutatio facta in subiecto manente [illegible] non est [illegible]

Alteratio est [illegible] manente [illegible] in [illegible] nil medio

Tangentia sunt quorum ultima sunt simul et sunt agentia et passiva ad invicem

Omne agens agit per contactum vel tangens sui passi

similia et sunt dissimilia specie
similia vero in genere Agens et pa-
ciens non agunt nisi fuerint
approximata Primus non agit nisi
metaphorice Habilitas [illegible]
in materia respectu [illegible] motus
Elementa non manent actu in
mixto sed virtute Mixtio est
miscibilium alteratorum unio

Commentator

Omne cuius non est nature cognitum a nobis
et quod non est cognitum a nobis
non est nature Non est eadem
[illegible] ista per se [illegible] et
[illegible] sine parti [illegible] Albedo
tamen in de [illegible] dicitur ad
de naturalibus loquitur Componentia
prima presupponunt compositum primum
et ipsa prima est causa compositi scilicet
Ipsa prima est forme ad materiam
[illegible] compositum est actu sed subiecto
Sequitur de generatione et corruptione

Elementa activa et passiva sunt
ad invicem tamen subiecto
Calidum est quod aggregat omogenea
i. que sunt eiusdem generis et segregat
etherogenea i. que sunt diversi generis
Frigidum est quod aggregat tam
omogenea quam etherogenea
Humidum est quod est male terminabile
termino proprio bene vero est terminabile
termino alieno Calidum frigidum
et siccum et humidum sunt prime qualitates
elementorum ad quas omnes alie
reducuntur Quatuor sunt elementa
scilicet terra que est frigida et sicca
aqua que est humida et frigida
aer qui est calidus et humidus
ignis qui est calidus et siccus

Generatio et corruptio presupponunt corruptibilia

[illegible] non sunt [illegible]

In habentibus simbolum i. similitudinem
facilior est transmutacio. Sicut facilius
est transmutacio vnius quam multa.
Flamma est fumus ardens. Simplex
existimata pertransire. Terre est corpora
mixta constant ex omnibus elementis
et non ex uno tantum. Ex casu suo
et motum. Materia est tamen quare
apta potest esse vel non esse.
Ignis est primum agens aer vero tunc
Ignis sine superiora agente quod
est calidum, debetur agit quam organum
artificis sine artifice. Materie
est pati agere vero alterius potentie
Secundum solem motus solis et aliorum pla-
netarum in obliquo circulo est causa
generacionis et corrupcionis istorum inferiorum
Contrariorum que sunt cause
eadem manens semper apta nata
est facere idem. Generacio et corrup-
ciones sunt perpetua. Accedente sole animalia
nascuntur recedente vero pereunt.
Vita et tempus unicuiusque rei
habet et mensuram certam periodo i. re-
volucionem vel mensuram. Natura semper
desiderat id quod melius est.
Melius est esse quam non esse.
Impossibile est semper omnia remanere
eodem modo propter longe distare a
primo principio. Generacio et corrup-
ciones perpetuantur circulariter et non secundum
rectitudinem. Generacio similiter deperiret
non redibunt eodem modo sed specie.
Cometorum. Contra orbis
lune est quarta spera ignis que circum-
ferunt circulariter propter motum solis
circularem. Primi metheurorum.

Mundus constat ex quatuor elementis.
Totus iste mundus inferius contiguus
est superioribus lacionibus celi ut
inde virtus tota eius gubernetur.
Motus celi est perpetuus.

Motus celi est primus omnium motuum
inferiorum. Motus celi est causa omnium
motuum inferiorum. Corpora celestia
motu suo generant calorem in istis
inferioribus. Corpora tamen celestia non patiuntur
et non recipiunt peregrinas impressiones. Corpora celi
Aer et ignis ultra summitatem moventur
altissimorum moncium circulariter.
Cometa non est stella sed quedam impressio
aeris. Secundi metheurorum.

Dum congelantur nubes fit nix
si tamen congelatur vapor fit pruina.
Putea i. inferiora terre in estate
sunt frigida in hyeme vero calida.
Contrarium circumstans simul contrarium forti-
ficat ipsum per antiperistasim i. per
resistenciam. Dulce propter levitatem statim
sursum sed salsum propter gravitatem manet
subtus et ideo pluvia aqua est
dulcis mare autem salsum.
Tercius metheurorum.

Humidum non est sine sicco nec
siccum sine humido. Aque
magis pluunt de nocte quam de die.
Ventus est vapor terreus aera su-
periora transcendens cum quadam fortitudine
percuciendo vel pellendo in aliud.
Motus terre causatur ex vapore in terra
incluso. Tonitrus fit ex vapore
igneo in ventre nubis incluso
qui cum nube vult exire ipsam
cum violencia frangit et facit stre-
pitum sive sonum. Quarti metheurorum.

Qualitates prime elementorum
sunt quatuor inter quas due sunt
active scilicet calidum et frigidum due
vero passive scilicet humidum et siccum.
Putrefactio est ultima resolucio.
Omnia elementa putrescunt preter ignem.
Oppositorum opposite sunt cause.
Generaciones a frigido componuntur.

a calido resolvuntur et dissolvuntur
et eorum dispositio fit a calido na-
li. Unctuosa ligna et talia sunt ad
modum aque. Omnia corpora usta
et sub igne facta habent calidum in
potentia ut cinis et cementum
Unum quod est circa naturale dei latum
est ipsa operatio in qua dicitur potest di-
cere tale dico vere non potest non dicitur
tale nisi cernere ut oculus dico potest
hic operationem oculi que est vide-
re oculus dico autem non potest vere dicitur
oculus nisi cernere ut oculus lapi-
deus vel depictus

Primus de anima

Sciencia est bonorum et [illegible]
honorabilium. Una sciencia
nobilior est alia vel quia est de
nobiliori obiecto vel quia est certior
alia vel quia est melior et nobilior
aliis scientiis naturalibus. Cognicio de
anima est utilis ad omnes veritates et maxime
ad scientiam naturalem. Anima est princi-
pium animalium. Cognicio alia sunt
practica, vero nihil est autem prius
est quod nihil est in intellectu quod non prius
fuit in sensu vel si prius est hoc
est intellectus vel intellectus eius rei sic
est ipsa res. Naturam magis proprium
[illegible] ad cognoscendum quid quid est
[illegible] Omnis demonstrationis principium
est quid quid est id est diffinitio subiecti.
Omnes operationes et passiones que sunt
in anima sunt tamen communes corpo-
re et anima et non propriae alicui tamen
[illegible] operatio est anime quod non
communicat corpori [illegible] nihil re non est
proprium anime si tamen communi. Intelligere
non est fantasia sine nihil est si-
ne fantasia. [illegible] est diffi-

[illegible] est que differt per materiam
ut domus est coopertura quoddam pro-
hibens nos ligneis et ex lapidibus.
Alia que differt per formam tamen ut dicitur
domus est coopertura quoddam prohibens
nos ab imbribus et a caumatibus.
Alia differt per utrumque ut dicitur domus
est cooperimentum constans ex lignis
et lapidibus prohibens nos ab im-
bribus et a caumatibus.
Talis diffinit per materiam tamen vel
per materiam et formam simul si non
per formam solum. Omnis corpora
animalium resurgent. Dicit animam
gaudere vel tristari simile est dicere
animam ducere eam texere vel edi-
ficare. [illegible] ut senex haberet oculos
ut iuvenis videret ut iuvenis.
Intellectus est quoddam divinum impas-
sibile et incorruptibile.
[illegible] est dicere quod ista intelligat
per animam quod anima intelligat.
Intellectus non corrumpitur quando
quod interius uno corrupto scilicet
fantasia. [illegible] autem uti organis
[illegible] autem corpore non quelibet
anima potest intrare quodlibet corpus
si quelibet anima requirit suum proprium
corpus. Anima secundum plures est numerus
movens seipsum. Duo corpora non
possunt esse simul in eodem loco. [illegible]
anima que sic est in corpore non
est corpus. [illegible] est inter sui-
ipsum et aliquam. [illegible] ingreditur
anima corpus mortuum et [illegible]

Commentator

[illegible] non [illegible] a [illegible]
vel confirmatione demonstrationis vel
nobilitate subiecti vel utraque modo
scientia [illegible] de anima est nobilior
subiectum aliarum scientiarum et [illegible]

denudacio eius est magis firma
vnde ipsa precedit alias scias corporum
quia aliud et corruptibilem
Actus et potencie sunt dicte valde
opposite nec repperiuntur in vno cum compa-
ratur Intellectus agens agit
vniuersaliter in rebus Intellectus secundum statum
suum intencionem Aristotelis est abstractus
a corpore et tamen est impossibile ut aliquis
intelligat sine corpore fantasia et
ymaginacione Membra leonis non
differunt a membris cerui nisi per diuer-
sitatem anime leonis ab anima cerui
Conclusio Cum multa sunt dicta
ab Aristotele que vtique deprimunt admiracionem
magis omnibus contingit admiracione
gaudium de anima Si vites de eius
cognicione magnum introductorium
erit nobis ad omnem veritatem ad
omnes enim partes philosophie dat instrumentum
actus Anima seipsam cognoscens
est digna fidem facere de aliis
quia si ipsa sunt de se decepta de quibus
fidem prestabit qui dicet de nullo
Nichil est ociosum in natura quia omni-
tinus cuti est aliquod opus ab eternitate
Genus est quoddam acceptum sine
ypostasi et termini solum sunt
similium collecti Racionibus
proximi vti ut post Aristoteles dicitur
qui secundum apparenciam poeticas
fabulas recipiunt Nichil videtur
deusibilius sicut in hiis qui occulta
in eis queruntur intellectus Intellectu
nichil est diuinius Finis de anima

Triplex est substancia scilicet materia
forma et quod materia est
potencia forma vero actus
Duplex est actus scilicet primus et secun-
dus ut sciencia secundus ut speculari
per sciam Nulla sunt principia
artificialium Anima est actus primus

corporis organici phisici potencia
vitam habentis Anima est substancia i. forma
substancialis corporis Non oportet querere vtrum
ex anima et corpore fiat vnum sicut ex materia
et forma Si oculus esset animal visus
eius esset anima Animatum dicitur ab in-
animato in viuendo Viuere dicitur multis
scilicet vegetatiue sensitiue et intellectiue et secundum
locum motum et si vnum istorum adsit
dicitur viuere Anima mouet corpus ad
omnes differenciam potencias scilicet sursum deorsum
ante retro dextrorsum et sinistrorsum
Animal est ab secundum sensum tactus
Anima est primum quo possumus et primus
vnumquodque intelligimus sentimus mouemus
secundum locum Et nota sunt potencie
anime principales scilicet vegetatiua sensitiua
secundum locum motiua et intellectiua
hec se sic habent ad inuicem quod vegeta-
tiua potest esse sine sensitiua vt in plantis
et non econuerso et sensitiua potest esse sine
motiua secundum locum vt de quibusdam
animalibus orthelibus et non econuerso et secundum
locum motiua potest esse sine intellectiua
vt in omnibus animalibus brutis et
non econuerso In plantis est anima vna
actu multe vero in potencia et ideo
plante earum abscise viuunt Intellectus
separatur ab alio potencia anime sicut
a corruptibili perpetuum Non semper solum
per scientiam sicut est scilicet anima et non
solum sanam sanitatem sicut etiam corpore
vnde omnis operacio non semper dependet
a forma sicut etiam a materia primum tamen a forma
Actus actiuorum sunt in paciente bene
predisposito Potencie intelliguntur
i. cognoscuntur per actus actus vero per
obiecta Natura nichil operatur in omnibus
vniuersalibus quomodo perfecta sunt et non
orbata et que generacionem spontaneam
non habent generare sibi simile ut esse
diuinum et inmortale participet Quamquam potest
Nichil de nouo corruptibili contingit in nobis

permane(n)t p(ro)pt(er) q(uo)d uniu(m) p(er)mane(n)t in sp(eci)e
p(er) g(e)n(er)ac(i)o(n)em. Anima est ca(usa) corpor(is) vi-
uentis in g(e)n(er)e t(ri)plici cause sc(ilicet) formal(is)
efficientis et final(is). Duplex est sermo
sc(ilicet) sermo q(ui) d(icitu)r cu(m) et sermo q(ui) i(n)f(er)t
uba et sermo extra. Nichil p(ro)p(ri)e et na(tu)r(aliter)
nutri(tur) nisi quod habet vitam s(ed) quod
igni(s) nutrit(ur) hic est impp(ri)e. Tres
sunt pote(nti)e a(n)i(m)e vegetatiue sc(ilicet) nutritiua
augmentatiua et g(e)n(er)atiua. Radices in plant(is)
sunt similes ori in a(n)i(m)alib(us) q(ui)a ab eis
sugunt nutrimentum. Ignis autem in
infinitum crescere(t) cum sint combustibile.
Omni(um) a na(tur)a co(n)stantiu(m) posita est certa mens(ura)
et r(ati)o magnitudinis et augm(en)ti. Alimentum an-
te decoct(i)o(n)em est contrariu(m) alito et dissimile
s(ed) p(ost) decoct(i)o(n)em est ei simile. Necesse est
o(mn)e viuens quamdiu viuit nutri(ri). Nichil
g(e)n(er)at seipsu(m) s(ed) bene saluat. Agens et pa-
ciens in p(ri)ncipio sunt dissimilia in fine
u(er)o similia. Duplex est pote(nti)a scilicet
p(ro)pinqua et remota. Propinqua est pote(nti)a
co(n)iu(n)cta actui. S(ed) remota distat ab
actu sicut puer ad militandu(m) e(st) in
pote(nti)a remota s(ed) h(om)o adultus ad militand(um)
est in pote(nti)a p(ro)pinqua. Anima a sue
unitio est appellari. Passio dicit(ur)
dupl(iciter) vno m(od)o d(icitu)r t(ra)nsmutacio sc(ilicet) q(ue)
fit cu(m) abiecc(i)o(n)e co(n)t(rarii) et illa dicitur
passio p(ro)p(ri)e dicta. Alio m(od)o idem est q(uo)d
saluare et p(er)ficere aliquid in pote(nti)a
ab aliquo quod est in actu. Etiam
dicitur passio methaphorica ut sentire
intelligere. Sensus est tota(li)t(er) vel ita q(uo)d sit
in a(n)i(m)a s(ed) cu(m) hoc no(n) sunt q(uo)t a(n)i(m)a(m).
Anima intelligit qu(ando) vult s(ed) no(n) sentit
qu(ando) vult q(uonia)m ab(ile) intellect(us) est in
a(n)i(m)a ut v(niversa)le. Obiectu(m) u(er)o s(ensu)s extra
a(n)i(m)am ut p(ar)ticulare. Duplex est s(ensi)bile
sc(ilicet) p(er) se et p(er) acc(iden)s. S(ensi)bile p(er) accid(ens)
est ut filius Diari(s) sicut ior p(er)to.
Sensibile per se est duplex sc(ilicet)

p(ro)p(ri)um et co(mmun)e. Co(mmun)ia s(ensi)bilia
sunt quinq(ue) sc(ilicet) magnitudo motus
quies numerus et figura. S(ensi)bile p(ro)p(ri)um
est quod sentitur p(er) se t(ame)n ab uno
s(ensu) ut color visu. Quinq(ue) sunt
s(ensu)s sc(ilicet) auditus visus tactus odoratus
et gustus. Sensus no(n) decipi(tur) circa
p(ro)p(ri)um obi(ectu)m. Color est visibile
p(er) se. Lumen est actus dyaphani
s(ecundu)m quod dyaphanu(m). Dyaphanu(m)
est aliquod corp(us) p(er)spicuu(m) sicut
aqua aer et corp(us) celeste. Lumen
nec est corp(us) nec fluxus corpor(is).
Impossibile est duo corpora in eod(em)
loco esse. Illuminacio no(n) fit
successiue nec in t(em)p(or)e s(ed) fit in
instanti. Tenebre sunt p(ri)uacio lucis.
Color no(n) est visibilis sine lum(in)e.
S(ensi)bile positum sup(ra) sensu(m) no(n) facit
sensacio(n)em. Sonus causat(ur) ex collisio(n)e
corp(or)um ac(ri)u(m) int(er) se. Reuerberacio
Echo est sonus secundus factus
mouens auditu(m) in ac(ri)e facta
ex repercussione soni p(ri)us facti.
Vox est sonus a(n)i(m)al(is) t(ame)n (et) p(er) que(m)
p(er)cussio aeris inspirati ad vocalem
arteriam cu(m) ymagine sua(n)di
seu cu(m) ymagine ad sua(n)dum
volu(n)tate(m) a(n)i(m)al(is). Lingua agit
in duo op(er)a n(atur)e sc(ilicet) in gustum
et loquelam. Homo p(er)ue odorat
et odoratu(m) peiorem h(abe)t ceter(is)
a(n)i(m)alib(us). Gustu(m) et tactu(m) certiorem
h(abe)t homo ceter(is) a(n)i(m)alib(us) vn(de) ullus
a(n)i(m)al excedit hominem in gustando
et tangendo. Homo est p(r)udentissim(us)
a(n)i(m)al(ium). Molles carne aptos mente
dicimus duros u(er)o ineptos. Nichil
est gustabile sine humido. Caro
no(n) est organu(m) tactus s(ed) aliq(ui)d
intra carne(m) scilicet neruus.

Caro tactus est medium in tangendo
Medium apparatus ad unum extremum
sicut verum alterius extremi Omnis
sensus est susceptivus specierum sensibilium
sine materia sicut cera recipit signum
seu formam sigilli anuli sine
auro Excellens sensibile corrumpit
sensum Ab excellentibus sensibilibus rema-
net sensus et fantasie Non est natura
omne movens motum Sensus communis
est potentia anime que discernit inter
diversa sensibilia diversorum sensuum
in uno et eodem tempore sicut dulce
et album in lacte et similia
Sicut dicit Homerus talis est intellectus
in terrenis hominibus qualem inducit
pater filiorum qui est sol Deceptio
et ignorantia magis propria est ho-
minibus quam scientia quia plus tempus anima
perficit in ignorantia quam in scientia
Error est scientia contrarium seu causa
Fantasia est motus factus a sensu
secundum actum secundum quam multa alia
agunt et patiuntur Commentator
Anima est substantia et non accidens Substantia
dignior est omni accidente Forma
substantialis et accidentalis equaliter dicuntur
esse in subiecto quia subiectum forme
substantialis est ens in potentia quod non
est in actu nisi per formam sed
subiectum forme accidentalis est aliquid
existens in actu scilicet compositum ex materia
et forma Unde hec est differentia quia omnia que
adveniunt enti in actu accidentia sunt
Forme substantiales et accidentales certe
dicuntur esse in subiecto Compositum
ex materia et forma non est unum nisi
quia forma eius est una Forme
vero accidentales sunt accidentia
Individuum non est individuum
nisi per suam formam Corpora
celestia non habent de virtutibus
Voces sunt naturales licet quidam allegant

anime nisi intellectum et desiderium
Solitudo divina cum non potuit
facere individuum semper vivens in suo
permanere instituta est ei dando virtutem
eidem per quam possit permanere idem
in specie Omne animal naturaliter desiderat
permanentiam sempiternam Natura sic
agit propter aliquid tamquam propter finem
Diversitas formarum est causa diversitatis
in materia Omne recipiens debet esse
denudatum a natura recepti Lumen non
recipitur in videndo propter ipsos colores
sed propter ipsum diaphanum Stelle non
videntur de die propter magis lumen
quod est sol Odorum non recipitur
perfectio sed manifestatio Homo bonum
tactum semper est discretus sed sic non est
de aliis sensibus Odor est in medio
intencionaliter non autem corporaliter Odor
est in medio i. in collo animalis non
in tenebris Vultures et tigrides
venerunt ad loca belli seu pugne
accidit in terra grecorum a quingentis
miliaribus ad cadavera mortuorum
per odorem Color est superficies et corporis
locatus Sensus semper est verus in
particularibus et non in universalibus
sed intellectus econverso semper est verus in universalibus
sed non in particularibus [illegible]
Ex ubertate nature de mundo mortalium
dedit intellectum dedit esse et ceteras
potentias anime in mixtum intellectum
Omnia artificialia accidunt sicut
verum respectu naturalium Sensus non
decipitur circa proprium sensibile observatis
conditionibus quibusdam que sunt tres
scilicet debita dispositio organi et debita
dispositio medii et debita dispositio obiecti
Ea que semper sunt una post eas
que ignorarent Sicut se habent sensus
ad sensibilia etc. Intellectus eius intelligit

valde intelligibilia non minus intelligit imo plus. Tertius de anima

Intellectus est pars anime qua anima cognoscit et sapit. Sicut se habet sensus ad sensibilia sic se habet intellectus ad intelligibilia. Intellectus possibilis nihil est in actu de numero eorum antequam intelligat ea. Intellectus non habet in corpore aliquod organum sed est separatus ab omni organo corporali. Anima intellectiva est locus specierum intelligibilium. Intellectus cum intelligit excellens intelligibile non minus intelligit infima vel infirmiora imo plus. Intellectus cum intellexerit omnia alia tunc etiam potest seipsum intelligere. In omnibus habentibus separatam (?) in materia differt (?) idem et idem (?) esse; aliud est magnitudo et magnitudini esse et aqua et aque esse. Essentia sive quidditas rei est proprium obiectum intellectus. Intellectus semper est simplex (?), impassibilis et immixtus et nulli habet aliquid commune. Intellectus possibilis est primo tanquam tabula rasa in qua nihil est depictum potentia tamen est depingibilis. Intellectus intelligit se sicut alia per speciem aliorum. In separatis a materia idem est intelligens et intellectum. Sicut in omni re nature est aliquid quod potest fieri omnia illius generis, sic etiam aliquid est quod potest omnia facere illius generis, sic etiam necesse est in anima esse duo, scilicet unum quod potest fieri omnia intelligibilia et hoc est intellectus possibilis, et aliud quod potest facere omnia intelligibilia et hoc est intellectus agens.

Duplex est potentia anime intellective scilicet intellectus agens et possibilis. Intellectus agens est tanquam lumen et sicut lumen facit colores potentia visibiles esse actu visibiles, sic intellectus agens potentia intelligibilia facit actu intelligibilia. Agens est nobilius et honorabilius passo et forma materia. Intellectus agens potentia intellectiva facit actu esse intellecta. Intellectus est incorruptibilis et perpetuus. Duplex est operatio intellectus: una est simplicium apprehensio, alia est simplicium terminorum apprehensorum compositio et divisio sub qua comprehenditur ratiocinatio. Tertia est ratiocinatio scilicet discursus (?) procedens cognoscendo per suum habitum (?). Intellectus in actu est agens in potentia; potentia in uno individuo precedit actum sed simpliciter actus precedit potentiam. Omnia que sunt ab arte in actu sunt velle (?). Omnia que sunt ab uno ente in actu sunt. Duplex est actus possibilis (?) scilicet speculativus et practicus; possibilis (?) est qui considerat verum simpliciter, practicus vero qui considerat verum per tempus (?) ad opus. Sicut res habent esse sic sunt intelligibiles. Anima est quodammodo omnia. Omne ens vel est sensibile vel intelligibile. Scientie secantur quemadmodum et res de quibus sunt scientie. Lapis non est in anima sed species lapidis. Manus est organum organorum. Intellectus est species specierum et est forma formarum. Nate (?) est intellectus quasi (?) speculatur (?) particularia (?). Duplex est appetitus primus intellectus scilicet voluntas et desiderium et ille voluntas dividitur in irascibilem et concupiscibilem. Natura nihil facit frustra neque deficit in necessariis nec abundat in superfluis. Intellectus practicus speculativus est extensione (?). Appetibile primum movet appetitum sub ratione boni sive sit bonum apparens sive bonum existens. Una requiritur ad motum aliter scilicet movens motum.

Tactus est in multitudine (?) ... visus maius habet ... allegatur

et organum motus Movens est duplex scilicet movens immobile quod est appetibile et movens motum quod est appetitus anime i. potentia appetitiva anime in homine Corpus animal simplex est esse simplex elementum Organum motus est ipsum cor Necesse est omne quod vivit habere animam vegetativam a principio generacionis sue usque ad finem Necesse est omne animal habere sensum gustus et sensum tactus necessario sunt animali alii autem sensus sunt de bene esse animalis Non videtur contra intellectum simile sustinendo Sensus tactus est prior omnibus sensibus quia sine eo non potest esse animal Excellens sensibile corrumpit sensum Lingua habet animal ut aliud alteri fiat

Commentator

Intellectus non est corpus nec virtus in corpore Primo in principio dicitur esse longius intellectu plus Aristoteles commento intellectum possibilem admittit nobis novum genus rerum Tamen recipit in alio per modum rei recipientis recipitur et non recipit ita per modum rei recepte Opus hominis est eterna Probabilia non possunt simul se tota esse Necesse est in omnia intelligibilia abstracta esse aliquid simile rei et aliquid simile forme scilicet potentiam et actum Nulla forma est liberata a potentia simpliciter nisi prima forma que est finis intelligit Omnis forma separata a materia est intellectiva

Credo quod ille habet scilicet exemplum sunt rerum in natura et est exemplar quod natura imitatur ad determinandum naturam et veritatem et plura species

Credo quod ille homo astutus sunt exemplar recta in natura quem natura quem natura determinet ad determinandum nec proportionem nec in tribus vinculis unde intelligit est nec recedit ab actu recedit a vite

in mathematicis habitus est secundum quem quis utitur ipso per agere quod vult et cum vult Operacio intellectus possibilis est intellectio operacio intellectus agentis est abstrahere Intellectus est recipere intelligibilia abstrahere est in potentia intellectiva actu fiat intellecta et denudare ea a materia et denudare a conditionibus materialibus Alia non habet esse extra animam ut vult philosophus Intellectus possibilis est ultimus in ordine intelligentiarum separatarum per potentiam per nihil aliud nisi solum lumen intellectus agentis cognoscit Sed hoc sunt contemplativi intellectum per omnes scientias omnium rerum intellectus cum hec est quidem deus

Themistius

Impossibile est transire de actu in actum nisi subeunte alio subiecto potentie que desiderat illum actum Hoc agens est intellectus in quo non est potentia ille nec intelligit proprietates nec alia et talis est causa prima Ille intellectus qui plura intelligit non est nobilior sed qui nobiliora et digniora intelligit est nobilior et dignior Intellectus divinus est ipsa veritas et ideo semper verum intelliget Hoc videtur quod omnia philosophus est bene faciendus

Primus physicorum

Scire et intelligere contingit circa omnes scientias quarum principia sunt cause et elementa ex earum cognitione Tunc enim opinamur scire quodlibet cum causas cuius et principia prima cognoscimus usque ad elementa Per causas intelliguntur cause extrinsece scilicet efficiens et finalis per principia vero intelliguntur materia et forma

Unde et infinitum est quod cadit sub sensu in scientiis

Per elementa non ultima materia et
ultima forma vel aliter per causas
intrinsecas intelligit digitos non extendendos
derivatorum et statim. Per principia
principia intelligit indemonstrabiles et illa est que
melior exposicio. Via nata est nobis
via cognoscendi a communibus ad specialia.
Pueri primo appellant omnes viros patres
et omnes feminas matres postea determinant
unumquemque. Contra negantes
principia non est disputandum. Uno inconvenienti
admisso sequuntur plura. Quod non
est nulli accidit. Non est solvendum
omnibus rationibus sed solum illas que supponunt
principia arguunt. Quod dicitur de hoc
de toto predicatur. Nullius actus est
separabilis a subiecto ita quod existat preter
subiectum sine quo tamen. Ratio finiti et
infiniti contrarium arguunt. Unum dicitur
vel unum continue ut magnitudo. Unum
indivisibile ut punctus. Unum ratione
[illegible] est indivisibile in infinitum hic
est verum de quanto mathematico non autem
naturali quia sic esset dare minimum carnis.
Secundum omnes philosophos ex nichilo nichil fit.
Pars et totum non sunt idem. Ergo de
de toto intelligitur. Que eidem uni sunt
eadem inter se sunt eadem et hic est verum
sic illa illi uni tercio sunt eadem.
Velud est ex actu et potentia [illegible] sibi
et hic est verum de ex quantitate non
autem de esse et non. Melius est
ponere pauca principia quam infinita.
Tria sunt principia scilicet materia forma
et privatio. Subiectum est prius [illegible]
Principia non sunt ex aliis neque ex alterutris
sed ex hiis sunt alia. Principia
oportet semper manere et hic est verum in
genere non autem in speciali.
Infinitum secundum quod infinitum est incognitum.

Infinitum autem quantum actuale a
subiecto separari nunquam est et impossibile
[illegible] Secundum naturalem est reperire
minimum carnis que si dividetur
non remanebit ibi caro. Unde
in rebus naturalibus est dare maximum.
Quodlibet non agit in quodlibet
sed determinatum agens requirit determinatum
patiens sic determinata
forma requirit determinatam materiam.
Omne quod fit aut fit ex contrario aut
ex medio. Unde est notandum secundum
[illegible] singulas non secundum communem.
[illegible] est sicut misceri non dicitur.
Secundum quodlibet genus est una prima contrarietas.
Materia cum forma est causa omnium rerum
que fiunt. Substantia composita est
causa omnium accidentium [illegible]
est quid divinum optimum et appetibile.
Materia appetit formam sic femina
virum et turpe bonum. Principia
prima sunt contraria ut habitus et
privatio. Frustra fit per plura
quod potest fieri per pauciora.
Subiecto nichil est contrarium. Accidens
non contraria. Subiectum quod est prius
sicut materia forma. Ex non ente
non fit aliquid. Omnes contrarietates
in unam primam reducuntur scilicet [illegible]
Duplex est privatio simplex et
in subiecto secundum quod est in accidentibus.
Privatio est principium per accidens quod
non manet in re facta. Eo quod fit
principium in fieri materia cognoscitur
non nisi per analogiam id est per comparationem
ad formam. Ex non ente nichil
fit per se sed per accidens quod omnia
fiunt ex ente in potentia. Per se quod
non mediat inter ista. Principia per se.

philosophi nostri temporis desperati [illegible]
et a [illegible] magnatum [illegible] et [illegible]
[illegible] curantur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

non est eius ex ente in potentia
sunt omnia materia et forma non
sunt cause omnium accidentium
[illegible] est causa sustentans
materia que per privationem annexam semper
inclinat ad maleficium forma
est quoddam divinum optimum et appetibile
nihil appetit sui ipsius corruptionem
Contraria sunt adinvicem causa
materia prima est ingenerabilis et incorruptibilis
materia prima est subiectum omnium generationum
Ex eo quod sit aliquid ex eo inesse
per se et non secundum accidens per
hanc descriptionem materie [illegible]
excluduntur quatuor elementa

Commentator

Ultima perfectio hominis est ut fiat perfectus
per scientias speculativas et hoc est sibi
ultima felicitas et vita sempiterna
Philosophus sine scientia naturali et ceterorum
scientiarum omnium scilicet virtutum moralium
que sunt iustitia castitas temperantia
liberalitas et similia liber physicorum
est radix et principium philosophie naturalis
nomen auctoris huius libri est Aristoteles
filius nicomachi sapientissimi grecorum
qui scientias invenit et complevit
invenit enim omnia que ab antiquis
scripta inveniuntur scripta non est aliquid
quod sit post sive sine principio
complevit quia non est corpus qui secuti
sunt eum usque ad hoc tempus quod
mille et quingentorum annorum
aliquid addidit nec invenit in dictis
eius errorem alicuius quantitatis
Talem virtutem esse in uno individuo
miraculosum et extraneum est et
hec dispositio in illo homine fuit digna
est dici divina potius quam humana
in principio eiusdem scientie
Scitum quod est perfecta quod imperfecta
Perfecta est illa que fit per causas
Imperfecta est illa que fit per [illegible]
Nota contra Albertum cum credit Aristotelem
[illegible] fuisse credat eundem depravasse
hoc tamen non est contra Averroem qui
[illegible] philosophia a 17 annis non [illegible]
[illegible] ea que
Averroes fuit homo [illegible]

sic exponit hic Aristotelem alloquitur
et per principia intelligit causas
efficientes et per causas intelligit causas
finales et per elementa materiam et formam
Nota nihil aliud est quam sine partibus
simul sunt Cum spermate
prima generatione hominis non cessant
partes spermatis corrumpi et partes
hominis fieri donec forma humana
sit completa et hec est una sic forma
recipit privationem sic autem non necesse
accidit in accidentibus ipsius forme generate
Unde spiritualia et actualia conveniunt
in hoc quod ambe sunt imitationes
tam de una dispositione in aliam sed differunt
in hoc quod transmutatio spiritualis mutat
nomen rei et dispositionem actualis vero non
[illegible] fiat generatio prima [illegible]
formam sed est in potentia ad recipiendam
omnem formam materia non est sine potentia
et potentia est in genere relationis
materia non in genere substantie Consuetudo
est altera natura materia prima non potest separari
ab omni forma Textus physicorum
Doctrinalia dicuntur ab artificialibus
in hoc quod naturalia habent principium
motus ab intrinseco artificialia vero
ab extra hoc est quod fit ab intra sicut
est partus natura est principium motus
et quietis eius in quo est per se
et primo et non secundum accidens
Geometer non potest disputare de coloribus
quantum ad rem sed bene quantum ad nomen
Nota secundum actualium est corpus materia
materia dicitur natura et forma natura forma et
materia non sunt separata secundum esse sed
secundum rationem forma magis est natura
quam materia et unumquodque dicitur magis
secundum quod est in actu quam secundum quod est
in potentia Subiectum et sua propria
passio sunt eiusdem considerationis

Abstrahentium non est mendacium
Verbo multa nam in quantum pt
naturalia diffiniuntur ad motum et materiam
materia et forma sunt causae considerationes
Omnes termini naturales significant de calculis
notis cum quantitates intrinsece pt
Judicare materia per immateria est non
posse manifestare quod sit per se notum
et quod non Si procedat lectulus in terram
ita quod habebit ponam germinandi
non germinabit lectus sed lignum quia tota
natura artificialium est materia forma non arti
ficialis est actus naturalis habebit materiam
suam quamvis non habebit formam suam
Forma magis est natura quam materia
sic actus magis est quam potentia
Generatio est via in naturam
Privatio quodammodo est forma quia est forma
nata actu sed aptitudine solum vel
secundum accipiam per alia pte contrarietatis
quae se habent per modum privationis sicut
nigrum respectu albi et sic illud est du
bium Inter diffinitiones mathematicorum
non ponitur natura sed in diffinitione naturalium
Eius est considerare finem huius est considerare
et causas quae sunt ad finem
Forma est finis materiae Non omne ul
timum est finis sed ultimum finium quod ultimum
est optimum Nos est quodammodo finis omnium
materia et forma dicuntur ad serviciem
Determinata forma requirit sibi determinatam
materiam Homo generat hominem et materia et sol
Quatuor sunt causae scilicet materialis formalis
efficiens et finalis Licet enim in
diffinitione naturalium ponatur materia tamen non ponitur ibi
nisi per analogiam ad formam quae
finis est et potissima causa ideo quia
ipsa aliis omnibus imponit necessitatem
et sic vel quod finis est bonum vel
apparet esse bonum

Causa et effectus sunt sibi causa
est una de causis in facto considerata
sic de materia et forma et non de
causis in se efficiente
Causa et effectus dicuntur proportionaliter
quia si effectus est particularis
etiam habebit causam particularem
Causa et effectus secundum actum
sunt et non sunt Inter celestia
nil videtur fieri a casu
Ex quibus non fit quodlibet
sed ex tali semine fit talis oliva
vel talis homo Natura agit
propter finem per se Bonum est in
finita partibus non infinita
Infinita enim ignorantiam accidunt
A indeterminata fortuna est causa
particularis in his quae sunt
raro in agentibus a proposito
propter finem Et casus est in aliis
solis inanimatis Non dicitur casus
venit in stabulum et salvatus est
et tripodes a casu cecidit
Illud est frustra quod non producit
ad finem Primum Philosophus causa
per se et plures considerat omnes
causas et plus est tamen physice
quam particularis quia physicus considerat
omnes causas et per causas demonstrat
forma et finis coincidunt et
hic est unum de fine efficiente
efficiens coincidit ad formam
et finis coincidit ad omnes
Natura movet non mota non
amplius sunt physice considerationes
Generatio est causa immobile et
incorruptibile ut caelum quod
non mobile et corruptibile ut ista inferiora

Na^a semp intedit quod meli9 est
in gnacon ut na^a asini intedit
semp gnare optim asinu etc
Na^a semp agit ppr finez
Illa que sunt a na^a sunt semp
et ut frequet quod hic accipit q
sufficit ne q fit in pluribus et
no in omnib9 Na^a nil aliud
est q ratio diuina rebus incorpa
ta ut t Expedius Ars pstat
quedam que na^a pfice no pt sic
medicus sanitatez aliq imitat sic
in illis que totaliter sunt ab arte
si sanitas ptim est ab arte et
ptim a na^a quod vero est quod curat
mortez et medicus Vel grecus
no recte scribit et medicus no recte
potare et laxare per medicinam
pctus in na^a aliq fit p abunda
ntiam me^e vel ppr defectum vel ppr
qualitates inpporcionatas vel ppr
vicium gnacionis sic in matrice
vel alicuius alterius Na^a vadit
ab indeterminato ad determinatum sic
ab alimento in sanguinem a sa
nguine in sparma a sparmate in
membrum a membro in hominez
Ars no semp hz deliberare
in suis operacionibus et hic est ratio
qui habitus est radicatus sic cithari
sta pfectus tangit cordas no
deliberando Necessitas me^e est neces
sitas simplex si necessitas finis est
necessitas ex suppon potissima
Necessitas in naturalibus sum^r ex parte
nature in aliis ffinis in naturalibus
cogitabilibus est pncipium in demonstra
cionibus et hic accipit finis in
naturalibus sic pnam in speculatiuis

na^a pncipium non est accionis si
ratio ista est tamen finis quia no
est complitum ffinis est tamen me^r
et no ecc^o Con diffeon quod pticles
sunt ut ma^a vero est tamen pncipales
sunt hinc ffinis impot necitas
eis que sunt ad finez ffinis
in operacionibus est sic pncipium in spe
culatiuis Comentator
Forme artificiales sunt accia et effecta
ex formis naturalibus Anima humana
est inum inter formas ut mediu
et hic inter nales et abstractas
Tumuit nam agere ppr finez tollit
solucionez dicta circa ista infioria

Textus phi

Ignorato motu nature est
ignorare nam tunc vero est
quod motus pot in diffonem nature
Opportet quid pot est quod spes quidem
motus no est in aequo gne quod res
ad quam termina^r Motus ut motus
ad formam no est in aequo gne quod
sibi Tot sunt spes motus quot sunt
spes entis Spes inter sunt infinite
Motus est actus entis in potencia
sin quod in potencia Ad aliquid est motus
quod no est p se in quolibet gne et
sicut in relacione et in aliis ut infra
pbit Omne mouens nale in mone
do movet est quod mouetur in me sic
sic deus quod in illo non est po pass
et ideo non pt moueri
Motus est actus imperfectus quod est actus
in fieri extra pnnotus potencia
Omne nale sm quod hmoi imppfectum
est vero est sm poten am passiuaz
Difficile est cognoscere quid sit motus
quod mun hz de ente Omnis actio
est p quendam contactum Motus est
actus mobilis sm quod mobile
hec est vera diffinicio motus

Omnis actus est a forma passio autem
a materia. Motus est in mobili ut in
subiecto. Actio et passio sunt unus
motus differunt tamen ratione quia actio
sunt vero agentis et passio respectu
patientis. Quandocumque fit [illegible]
Compa(ra)bile est attingere sine [illegible] est igitur
mobile sunt per duos motus [illegible]
in unam speciem id est in unam speciem et
ratio est quia illi motus non differunt
specie cum tendunt ad eandem speciem
nec possunt differre nisi quia sunt eiusdem
subiecti. Actiones materiae subiecti [illegible]
Divisibile est duorum specie differentium esse
et unum et eundem in actu et hoc
inquantum [illegible]. Non omnia quae sunt
eadem alicui sunt eadem inter se nisi in
eo quod conveniunt et secundum eandem rationem
differunt. Idem est spatium a
scendentis et descendentis si non est
idem distare. Eadem est via a Thebis
ad Athenas et econtra. Si esset aliquid
infinitum illud esset principium omnium ingenitum
genitum et incorruptibile gubernans omnia.
Omnium entium [illegible] potuisse [illegible]
solum est secundum rationem infinitum.
Tempus est infinitum. In hiis plures
errant quia dicunt Anaximenes in libro
de natura [illegible] posuit mundum
esse creatum et perire tempore.
In perpetuis non differt esse et posse
et loquitur de perpetuis quae habent formam
sine materia sicut corpora celestia quae
supponuntur esse ab aeterno. Veteres loquuntur
de posse non ad agere. Item. Hoc pro
non est intelligenda secundum veritatem
quia esse et posse et totum esse sola
potentia agentis scilicet dei in deo quod plenum
est quod ab eis dicitur. Omne continuum
aut est multitudo aut magnitudo
quae dicuntur sub ipsis quantitatis tamen solum continue
esse diffinite et esse per se.
Infiniti esse et infinitum non sunt
si scientia sit infinita. Compa(ra)bile
est actu esse infinitum et de ratione
corporis est ut sit superficie determinatum.
Ex quibus [illegible] corporis
in eadem regione. Omne corpus aptum
natum est esse alicubi. Idem est
locus partis et totius ut glebe
et totius terre. Compa(ra)bile est locum
locato non [illegible] quam locum
neque maiorem neque minorem esse
corpore contento. Infinitum est
cuius quantitatem accipientibus semper est
aliquid quod accipere. Totum et
perfectum vel sunt idem penitus vel
proxima secundum naturam. Hec autem
dicit propter infinitas in quibus
est perfectum et totum non est
illud non est perfectum quod [illegible] finem.
Infinitum est perfectum et habet rationem
partis et materie. Illud non est
plura et quod hic [illegible] quod [illegible]
est omnibus [illegible] in [illegible]
non valet credere infinitum imaginatione
quia possumus imaginari in duplo
maiorem quam tu sis. Infinitum
secundum quod huiusmodi est ignotum.
Nullum corpus est actu infinitum.
Nullum corpus est actu [illegible]
Multa sunt actu infinita
et divide ea a materia et a [illegible]
[illegible] [illegible] non possunt
esse quod [illegible] ut volunt [illegible]
Infinitum passibile est [illegible] in
ordine infinitatis separatum
[illegible] quod nil aliud solum
[illegible] infinitum agentis [illegible]
simul [illegible] copulati sunt
per unam [illegible] [illegible]
[illegible] complete [illegible] est quod [illegible]

Themistius

Impossibile est transire de actu in
actum nisi sit (?) [illegible] potencia
que defert illud actum. Et quamvis
est intellectus in quo non est potencia
ille nec intelligit privaciones nec
mala talis autem est causa prima.
Ille intellectus qui plura intelligit
non est nobilior eo qui nobiliora
intelligit et digniora. Intellectus
divinus est ipsa veritas et ideo semper
intelligit verum. Continuum divisibile
est in infinitum. Infinitum habet
racionem partis et non totius et habet
racionem materie et non forme. Compositum
est vile [illegible] et finitum. Totum
et perfectum est cui nihil abest
[illegible] cap. 5 [illegible] continui.
Continuum est infinitum secundum divisionem
Co[r]. non vero secundum appositionem. Quidam
homines fuerunt ita consueti tempore
[illegible] quod erat eis [illegible]
quidam propter consuetudinem audiendi
fabulas narraverunt pueris [illegible]
et [illegible] ut est illud exemplum
[illegible] nihil [illegible] filios [illegible] faciet
et [illegible] plures [illegible] in pueros
[illegible] privacionem non potest bene audire
leges si quis in pueros [illegible]
leges non [illegible] audire [illegible]
Impossibile est duos motus simul
movere ad unam formam. [illegible]
omnia [illegible] et [illegible]
Tanquam [illegible] infiniti ad mensuram
sic [illegible] est [illegible]
est immutabilitas cuius est [illegible]
et motus. Textus p.k.v.

Quod non est nusquam est.
Rebus mobilibus competit locus.
Omne quod est in loco est vel est
[illegible] vel [illegible] vel
repletive. Omne corpus est in loco
et in omni loco est corpus [illegible]
[illegible] quod non est locus sine corpore
nec corpus sine loco. Duplex est locus
scilicet proprius et communis. Communis est ubi
sunt plura corpora. Proprius est ubi est
tantum unum corpus. Locus est terminus
corporis continentis immobilis. [illegible] locus
est ultima superficies corporis in
tanta distantia ad orbem.
Transmutacio localis facit scire locum
sicut transmutacio forme facit scire
formam. Locus habet potenciam generandi et
[illegible] ad distantiam celi quare
in alia distantia ad celum [illegible]
[illegible] et levia. Vacuum est locus
privatus corpore et est differentia quod [illegible]
non autem quod [illegible] [illegible] potencia
est potencia loci et hic [illegible] opinio
[illegible] Illud est [illegible] sine quo
alia non possunt esse si ipsum sine aliis
ut genus [illegible] sicut species determinate.
Locus non corrumpitur in [illegible] que fuit
in eo corrupto locus et locatum
[illegible] [illegible] materia et forma [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] non
[illegible] esse sine alio. Rebus mobilibus
[illegible] est locus. [illegible] [illegible]
[illegible] sicut [illegible] sic [illegible]
[illegible] [illegible] superficies [illegible] est [illegible]
Quodcumque non potest esse in [illegible] nisi [illegible]
[illegible] vel per [illegible] [illegible]
[illegible] naturaliter tendit ad suum locum naturalem
et ibi naturaliter quiescit. Locus [illegible]
[illegible] motus et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] motus [illegible] [illegible] que
est privacio [illegible] motus habet se per modum
[illegible]. Locus et locatum simul sunt
[illegible] non tempore [illegible] corrupto locato
[illegible] manet locus. Difficile est
videre quid sit locus [illegible] esse spacium
vacuum in materia vel forma.
Omnis locus est immobilis.

Nichil est in loco per se nisi quod
habet corpus extra ipsum continens
Totum est in loco propter partes et pa
accidens per se propter partes ut capiat celum
per omnibus speciebus et partes ut
capiat solum per ultima specie [illegible]
[illegible] Non omne quod est in loco
est unum continuum Multis
modis aliquid esse in loco Uno modo sicut
pars in toto ut digitus in manu
Alio ut totum in partibus ut domus in
pariete et fundamento Tertio sicut species
in genere Quarto sicut genus in specie
Quinto sicut forma in materia Sexto sicut
causa in efficiente Septimo sicut causatum
in fine Octavo sicut locatum in loco
Difficile est in corpore sua ut in anima
Locus continet et conservat totum
Unumquodque pulchre demonstratur cum ostenditur
quid sit ipsum et cum accidentia sua ista
ostenduntur sibi inesse et cum dicta contra
ipsum resolvuntur et cum cause dubitationis
oppositorum circa ipsum manifestantur
Locus est equalis locato Duo
corpora non possunt esse simul in eodem
loco Unumquodque fertur naturaliter ad
locum sibi proprium Non est dare
vacuum in natura Vacuum ad plenum
sicut non ens ad ens non est proportio
Natura est invenire excellens et id
quod excellitur Nisi excellens sive
excedens et excessum semper sunt in
eodem genere [illegible]
Tempus sequitur motum et qui non
apprehendit motum non apprehendit et
tempus sicut patet de hiis qui fabulose
dicuntur a lageris sicut dormire in sacris
Tempus est numerus motus secundum prius et
posterius i. plus et paucius sunt in motu
que sunt nata compleri in eo
Nichil horum de tempore nisi nunc i. presens tempus

Tempus est motus sive mensura
rerum mutabilium Omnia que
sunt in tempore vel habent esse senescunt
et corrumpuntur sive tempore Tempus
est passio motus et proprie motus
celi Locus est similis vasi locati
sicut aer aque est locus Si duo
possent esse in eodem loco et infinita
possent simul esse Impossibile est duo
corpora esse in eodem loco propter resi
stentiam dimensionum adinvicem
Vacuum est in quo aptum natum
est esse corpus Materia separata a rebus
i. a formis in quibus habet non posset
separari ab hac vel ab illa
Pars non separata a toto non est
actu in loco sed in toto nec habet actu
alietatem suam sed totum Tunc non
sunt motus naturales non sunt motus violenti
et non erunt non sunt diversi
Velocitas et tarditas sunt propter
duo scilicet propter medium et propter ma
iorem vel minorem vel maiorem mobilis
Vacuum et plenum sunt contraria
Si esset vacuum et imponeretur
ibi mobile tunc fieret motus in non
tempore quia resistentia medii est tota
causa quare in motu requiritur
tempus In nullo corpore recipitur in loco
nisi sicut pars secundum quantitatem
sed solum propter dimensionem et
nullo modo dicatur aliquid esse in alio
ut iam patet Sine vacuo fiunt
omnia sine motu nisi esset
rarefactio et condensatio corporum
Causa est materia que quasi stat
sub calido et sub frigido
et hec est una secundum contrarium
et non secundum esse quod esse habet
a forma In qualibet scintilla est
ignis i. caliditas et altitudo
est secundum veritatem

elementa non sunt corpora
colorata. Tempus non est motus
nec sine motu sed est aliquid
ipsius et est propria passio ipsius
motus, tunc unus est motus
ideo tempus est unum motus simpliciter
et primus non tempus sed illius motus
cuius est unum secundum numerum mensura
et unum mutatum. Idem est nunc
vero in toto tempore diversum tamen secundum
rationem sicut et mobile in toto motu
quod nunc non est permanens tamen
sicut punctus sed est fluens
Tempus mensura motus et eius
esse. In tempore contingit esse in tempore
contingit dupliciter sicut nunc vel esse
cum tempus est sicut dies vel instans
vel quantum sub tempore et ultimus
modus est propriissimus. Omnis quies
est in tempore et non omne immobile
quiescit sed privatum motu quod aptum
natum est moveri. Que neque
non moveri sed quiescere non sunt
in tempore nisi in tertio modo ut dictum
Tempus semper est in suo principio
et fine nunc et ideo inquit corrumpitur
necessario incipit ideo idem eiusdem non
potest esse simul et prius et posterius
de principio et fine continuum et
inquantum sunt principia quia quod
secundum est prius et simul respectu
eiusdem licet non inquantum ~~idem~~ quantum
In tempore omnia fiunt et corrumpuntur
Sempiterna seu eterna non sunt in tempore
Omnis motus et omnis mutatio in
tempore est et hic accipitur mutatio
large pro successiva mutatione
In omni enim tali mutatione
velocitas motus accidit est secundum spatium
et secundum eandem rationem motus ut circulares
motus vel recti. Tempus et motus
simul sunt secundum potentiam et actum
Impossibile est tempus esse sine anima
tamen esset propter aliquid sine eius mensura

Circulares motus maior est rectilineares
et velocissimus. Tempus est passio
motus et precipue motus circularis

Commentator

Celum non est in loco per se sed per accidens
secundum rationem centri. Quantitas non est
de genere virtutum activarum. Omnis passio
motus causatur ex resistentia medii
vel mobilis vel utriusque. Tempus
est unum prius et posterius in motu
continuo.

Quinti physicorum

Omnis motus incipit denominari
a termino ad quem. Terminus ad
quem nec movet nec movetur. Medium
sapit naturam extremorum et est quodammodo
utrumque. Medium comparatum ad unum
motum habet rationem alterius extremi
ut fuscum comparatum ad nigrum dicitur album
Motus est transmutatio successiva
que fit in tempore sed mutatio est transmutatio
subitanea que fit in
instanti. Mutationes proprie due sunt
scilicet generatio et corruptio. Generatio est
mutatio de non esse ad esse. Corruptio
est mutatio de esse in non esse
Ad relationem non fit motus per se
sed est quidam motus tamen fit in illis
quibus que sunt quantitas qualitas
et ubi. Motus in qualitate est alteratio
in quantitate vero augmentum et decrementum
in ubi latio vel secundum locum mutatio
Omnis motus fit de quo in quod
Continua sunt quorum ultima sunt
simul vel idem sine unum sicut cutis
et caro. Contigua sunt quorum ultima
sunt simul sicut tunica et camisia
et hoc proprium est in corpore. Consequenter
se habentia sunt inter que non est
medium eiusdem generis licet tamen sint
inter ea alia media ut una domus
consequenter se habet ad aliam domum inter quas
non est alia. Terminos a philosopho motus

Subiectum est quod alteracioni mutatur
dicit quod in actu unum quod subiacet
forme spiritualis non dicitur dici proprium sed ma-
gnitudo negationem non appositum neque sine
neque adiacet et loquitur de motione quia
Terminus quieti oppositus est sed quies
sit privatio motus includit sic formas
quietis a termino a quo ad terminum ad
quem Tamen est generatio fiunt alteracio
sed species quod non fit quod sed accidentis
fiunt et de corruptione Maior
non est proprium motus neque quietis
est tamen est quod non sic unum monetum
vestitur omne quod movetur est in loco

Commentator

Omnis generatio ponitur prima sed deinde
esse tunc novum et unum et ponitur non
tunc forme quietis et unum tunc sit
forme motus elementa fiunt quia
secundum suas qualitates et non secundum suas
formas speciales Qualitates elementorum
non fiunt forme speciales sed assimilantur
formis earum specialibus unum caliditas
non est forma specialis ignis

Sextus phisicorum

Continua fiunt quorum ultima sunt
simul nullum quantum potest componi
ex indivisibilibus unum linea non potest
componi ex punctis Inter quelibet
puncta assignata in quantitate est dare
lineam mediam punctum non est
quantum nec quantum neque continuum sed
terminus tamen ipsius Continuum est divisibile
in semper divisibilia Omne corpus
est mobile et omne mobile est corpus
Omnis motus est in tempore Omne quod
movetur est divisibile et partim est in termino
a quo movetur et partim in termino ad quem
in terminis tunc ita est indivisibile
Indivisibile non potest moveri nisi secundum
accidens Nulla mutatio est infinita
secundum terminos sed secundum tempus bene potest esse
infinita ut motus celestis celi
Tempus sic est quantum quod indivisibile
esse quantum punctum non est quantum
nec aliquid neque quantum sed terminus
Continuum sub quantitate naturali est
sed est tangentia admonere
et tunc sunt medium Continuum
habet partes et omne in divisibile
loco distincta Indivisibilia non
sunt partes quia non sunt continua
puncta non consequens punctum neque nunc
alteri nunc est semper sunt medium
Inter nunc semper cadit tempus medium
Inter puncta non habet aliquid medium
quam linea et inter nunc aliquid aliud
quam tempus Item si quantum dividitur
in indivisibilia tangeret aliud unum
indivisibile quod est inconveniens
Item si plus est motus naturalis
est mobile movendo si aliquid motus
naturalis est quod omne motum
Si motus fiunt super magnitudinem quanta
et divisibilis velocitas motus non erit
et motibus sed et movetur et
indivisibile non movetur Velocitas est
et equali tempore magis
et plus movetur quam tardius
Tamen est magis movetur et magis
moveri Omne quod movetur naturaliter est
in tali tempore vel in plus vel in minus
moveri Magnitudo et tempus dividuntur
indivisibiliter secundum eandem rationem et sunt
quanta quod velocitas utique tardius
et a tardiori velocius
Aliud est infinitum extensione et
aliud dimensione Item si spacium
non est infinitum mobile non potest
pertransiri in infinito tempore
Tangere mensurare equali
magnitudine non appositum sed aliquando
et sic contingeret aliquando dividi
quod est inconveniens
inter quorum est in indivisibili
Si nunc est divisibile partium est finium

quod est movens. Qui nunc dim
acbit hec non contra sim se si 2m
altim i sedm tysplacom
hic in nunc nos et si moue in
nunc tnc nunc contra dmle

Comentor

Indiuile est tempus Eulis
ffora ia est indiuilis
Gnao et corruptio alterato sicut sed
alteraco est diuilis Gnato et
corruptio est indiuilis

Septimus phisicorum

Omne quod movetur necesse est ab
aliquo moveri In movebilibus
et motis non est ire in infinitum
quod necesse est devenire ad aliquod
primum motorem Movens et motum
simul sunt et inter ea non est medium
virtus est dispositio perfecti ad optimum
unumquodque tunc perfectum est cum at
tingit terminum proprie virtutis Ab eo
prudencia scienciam sine sensu
accipimus sciam vel virtutem Quiescendo
et sedendo anima fit prudens
Infantes ita bene iudicare non possunt
sicut senes quia non constat eis prudencia
alteraco solum est in tercia
specie qualitatis Regula omnia composita
sunt et non tota Comparacio
latte in genus Omne corpus est
mole et corpus Comentator
Canes sunt grati in amicis
notis dico et unum notis quia
et tamen ipsum est bona qua ut
esurit valat quod habet pedes
poui ancte decallata ambulare
multo non hinc et illuc et hec
non possunt esse si priorum motus
animalis non esset in capite ut
dicit Galienus perfecto ita conscientia
in indiuisibili virtus est perfectio a

Octavus phisicorum

Motus est vita quedam

na subsistentibus peccat voluntate
sicut cum equus vitat sciat prius
oportet esse combustibile quam comburatur
infinita et infinita una est Homo
homo dicitur minor mundus Movens
seipsum primum est animalis Ultima
gutta virtute precedentium cavat lapidem
sed non gutte precedentes Ymania et levia
per se movent a generante hoc moventur
a removente prohibito percidentes
Infinitum nihil est primum Omne prius
animantes esse motum primum movens
magis movet quam ultimum Omne quod
movetur movetur ab alio Motus non est
necessarium si contingit non esse Per re
peto motus nullum sequitur impossibile
Cum duo puncta sunt quieta in uno
si unum contingit esse sine altero alterum
ergo potest esse sine ipso vel si contingit
dare aliquod quod simul movet et movetur
et aliquod quod tamen movetur ergo necesse est dare
aliquod quod tamen movet et non movetur
Impossibile est omne movens moveri
eo motu quo movet Omne quod
movetur per se est divisibile in partem mo
ventem et partem motam primum motor
est immobile per se Primus motor est
tamen unus et eternus Motus localis
primus est omnium motuum Nullus
motus circularis est vere continuus
et perpetuus quia non est interpolatus
quiete media Motus circularis est
ab eodem in idem Motus reflexus
non est continuus quia est intercallatus
quiete media Infinitum vero est
preterquam non sumo in actu Motus
circularis est primus omnium motuum et
mensura eorundem et solus est unus
primus Motus solum sicut totum ... constat
sicut suum circa partes quie moventur
primus motor nullam habet magnitudinem
vel magnitudinem nec finitam nec infinitam
unum ipse est incorporeus individuus et eternus

Item Homo vir fit de consilio
circa rationem universitate in vero

Idem ponitur nisi
de celo et mundo
et circa summulam al
non veterem

dimitte sim quod sequi rationem est debilitatis intellectus
in hoc capitulo allegatum

Perpetuum plus est corruptibili. Impossibile est in corpore finito esse potentiam infinitam. Primus motor est ibi ubi velocissimus est motus scilicet in oriente. Commentator

Non dicitur caritas de homine qui est perfectus per scientiam speculativam et de aliis hominibus hoc est de scientia et ignorantia. Sapiens naturaliter est virtuosus. Agens non posse agere impossibile non est diminutio agentis. Et dicitur ipsum agere impossibile est error et deceptio. Ex nihilo nihil fit.

Non dicitur prius [illegible] experimentum [illegible] verum est ut quamvis [illegible] [illegible] dat formas generato et omnia activa formam quietam.

Non tamen tenet sibi subordinatam non est in infinitum et in accidentibus subordinatis hoc non est impossibile.

Primum antiquum nihil agit in istis inferioribus sine [illegible] antiquo. Item omnia activa qualitatis immediate [illegible]. Item celo non est potentia activa infinita et passiva.

Primus motor est in oriente et propter hoc gentes adorant ad partes orientis.

Qui tollit operationem actus tollit causam essentiam. Porphyrius

Decem genera [illegible] videtur dicitur simpliciter id est unum genus. Genus est collectio multorum ab uno principio descendentium [illegible] est [illegible] vel patria. Item genus est cui supponitur species. Genus [illegible] est ad similitudinem generis [illegible] et [illegible] dicitur species dicitur forma uniuscuiusque [illegible] species [illegible] digna est imperio [illegible] [illegible]. Decem sunt genera [illegible] [illegible] multitudo sunt infinita

infinita sunt relinquenda ab arte. Nec enim [illegible] posse sub scientia. Individuum dicitur est [illegible] [illegible] constat quorum collectio numquam in alio [illegible] et [illegible] [illegible] locus [illegible] patria nomen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] et maiora de minoribus [illegible] non de maioribus minora.

Nec enim aliud dicitur esse hominem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullam [illegible] est tamen [illegible] [illegible] [illegible] proprio [illegible] [illegible] [illegible] soli et non omni ut esse geometrem vel medicum [illegible] omni et non soli ut esse bipedem vel [illegible] [illegible] omni et soli et non semper ut canescere homini in senectute [illegible] omni soli et semper ut risibile homini [illegible] est [illegible] [illegible] abest [illegible] subiecti corruptione. Commenta

Equivoca dicuntur quorum nomen commune est et ratio substantie secundum illud nomen est diversa ut [illegible] [illegible] dicuntur quorum nomen commune est et secundum illud nomen ratio substantie est eadem. Denominativa dicuntur [illegible] ab aliquo solo casu sunt dicta et secundum illud nomen habent appellationem ut a grammatica grammaticus. Unde [illegible] [illegible] [illegible] denominativa [illegible] denominata ab abstracto.

Impossibile est actionem esse [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] calor est in corpore

divina [illegible] non [illegible] orbem [illegible] rotat [illegible] immobilem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

idem [illegible] [illegible] commentator

Idem [illegible] [illegible]

Scientia est in anima sicut accidens in
subiecto Quia aliud de alio et
diversorum generum et non etc Que
sunt qualia maxima Non contrariis
primo scilicet impossibile est aliquid
esse aliorum Vel prius scientia nulla
est predicatio Nomine est omn
scibile in subiecto non esse Omnis
scientia videtur hic aliquid sicut et hic
indubitanter verum est in primis substantiis
in secundis non scilicet videtur quod sit
sub appellacionis figura hic aliquid
sicut ut cum quando dixit homines
vel al non autem verum est similiter
qualecumque significant Quia nil aliud
significat quam qualitatem verum est sicut
formam non autem mali
Hec eo quod ipsum est vel non est oratio
vera vel falsa dicitur Quando
aliud quam aliud distractio
Ad simul autem est ampla
visum non potest magnum preter
Sicut non sunt quantitates sed magis
ad aliquid Si magnum dicitur per se
nunquam mons magnus dicetur et
granum parvum quia datur aliud
quod per se est. tale sed in respectu alicuius
tale Contraria quia sunt sicut ipsis
tantum esse aliud dicta
Ad aliquid talia dicuntur quecumque hec
ipsum quod sunt aliorum dicuntur
Magnum dicitur ad aliud et simile
alicui simile Aliquando autem
forte et nomina fingere necesse est
si non sunt nomina imposita
Multa sunt accidentia capita non
significata Sunt que nature quarum
terminorum non sunt Preter homines
que indubitanter dicuntur quibus
et quibus nomina imposita sunt
vel corporis quantitas si aliquid corporis
que accidentia i. contra sunt assignata

et non ad ea ad que dicuntur ut
si nos si non dicuntur assignetur hominis
aut bipedis aut alicuius talium
non conversim non convertemur
erit assignatio Multa sunt scibilia
de quibus non est scientia Scibile
prius est scientia Relativa posita se
ponunt et perempta se perimunt
Ambo quidem nomine diffiniuntur unum
contrariorum diffinite nosse est
et reliquum Perpetuo scibile non sit scibile
Dubitare de singulis non est inutile
Qualitas est secundum quam quales esse
dicimur Dicitur est de inde pervatur
et corporis que difficile mobilia
Si quis mediocriter sumat scientiam
nisi forte grandis permutatio facta
sit vel ab egritudine vel ab aliquo
huiusmodi sed est permanens viri
Ebrietas sicut studium distractio
Corpus voluntas in gaudis que sonus
hi pertes sepe convertunt plenitudo
unde Scientia festinata marcescit
sed mediocriter assumpta crescit et augetur
Si unum contrariorum fuerit quale reliquum
erit quale Si unum contrariorum fuerit
in natura tunc et reliquum necesse est
esse in natura ut omnibus non contrariis sa
nitas est egritudo Egritudo et
sanitas non sunt invicem
unde Avicenna libro primo fen prima
in fine de medicina tractat de eis
pariter sed sanitate egritudine
et medio i. neutralitate unde dispositio
sani neutralitas est illud quod non est
in ultima sanitate nec in ultima
egritudine Opposita simul sunt sub eodem genere
unde et sub oppositis sunt sua genera
sunt contraria Sicut iusticia et malum

Omnis peccatum inconveniens

Egestas est malum in proprietatibus philosophie

Sunt ea igitur que sunt in voce earum que sunt in anima passionum note et ea que scribuntur earum que sunt in voce
Voces sunt signa conceptuum in anima et littere scripte sunt signa vocum
Circa compositionem et divisionem est veritas vel falsitas Nomina ipsa et verba consimilia sunt sine compositione et divisione
[illegible] est vel non est neque verum neque falsum significat Et quo quidem dicitur aliquid verum et falsum presupponit aliquid verum
Verbum est nota semper eorum que de altero predicantur Nomen infinitum dicitur quod est de ente et non ente Dissimile est intellectum constituere Hic verum est sic quidam oppositum quod sine extremis non est intelligere Verba quidem secundum se sola nomina sunt constituit enim intellectum qui audit et quiescit
Necesse est omnem orationem constare ex nomine et verbo Sine verbo non reperitur perfecta oratio Rerum alie sunt universales alie particulares Universale est quod aptum natum est de pluribus predicari singulare vero quod non Hic singulum [illegible] non est universale si quis universaliter consignificat
De futuris contingentibus non est determinata veritas Unius tantum una opponitur Omnis affirmatio vel negatio est vera vel falsa Non omnia eveniunt ex necessitate sed multa eveniunt a casu et ad utrumlibet Propter nostrum affirmare vel negare nihil in re sequitur
Nos videmus esse principium futurorum ab eo quod consiliamur et agimus aliquid
Duplex est necessitas scilicet absoluta et conditionata Omne quod est quando est necesse est esse et omne quod non est quando non est necesse est non esse sed non omne quod sunt necesse est esse etc.

Contingens ad utrumlibet est quod equaliter se habet ad esse et non esse

Secundus perihermenias

Omne infinitum est innominabile Sunt autem [illegible] vel ex nomine et verbo vel ex infinito nomine et verbo Preter verbum autem nulla est affirmatio vel negatio
Hic verum est quando est tertium adiacens quando secundum adiacens
Omnis enim non universale est si quis universaliter consignificat Composita vero nomina et verba idem significant Potentia vero actui coniuncta valet ad opposita Multiplex vero ad unum tantum Duplex est potentia scilicet coniuncta actui et distans ab actu Ad formandas contradictiones in modalibus negatio debet addi modo et non verbo unde possibile est esse possibile est non esse non sunt contradictoria sed iste possibile est esse et non possibile est esse etc.

Auctoritates Gilberti

Forma est composito contingens simplex et invariabili essentia consistens Substantiale est quod efficit seu consideratur et quod componit completa ut in pluribus et quod impossibile est deesse rei Exemplum est substantia scilicet materia forma et genus Naturale [illegible] operatur in rebus Omnis generatio a similitudine procedit
Siccitas [illegible] immobilitatem [illegible] stabiliunt Anima dum agit motus [illegible] Impossibile est non esse in corpore motum Omnis actio [illegible] motum Omnis actio in motu [illegible] Actio est secundum quam agere dicimus in id quod subiacet Passio est effectus illatioque actionis

Quando est quod ex tempus adiacencia relinquit tempus autem quod non est vltimum aut res quietare i. quod est dispositio relicta in re temporali ex adiacencia temporis ad res temporales ad quam aliquid dicitur fuisse futurum

Anima gnicta corpori complexionis corporis inmittatur. Quam frigide et sicce complexionis sunt i. frigide et gelide sunt accidentales sicut ipsis in autumno sepe quilibet proprie sanguis in vere etc. de aliis sunt similiter tempus autem

Ubi est circumscriptio corporis a loci circumscriptionis procedens locus autem est in eo quod capit et circumscribit i. est dispositio relicta in re locata ex adiacencia loci ad rem localem sicut quam aliquid in loco dicitur esse

Anima est incorporea nullum quod locum occupat et implet

duo corpora non possunt simul esse in eodem loco neque unum corpus in diversis vel duo neque ergo duo in eodem esse poterunt nec idem in diversis prohibent nec alia localiter cum eo locum nullatenus occupet

Eadem ratio vero proveniunt ad ... usque sed non eadem ... si eadem sunt scilicet et speciem ... loci est sine corpore neque corpora sine loco

Positio est quod partium situs et ordinationis ordinatio

Ordinatio non est partis situs est dispositio relicta in re ex ordine partium figurare ... loci sunt quam secundum dicitur sedere vel stare

Habitus est corporum et eorum que circa corpora sunt adiacencia i. est dispositio relicta in re habita ex adiacencia rei habite ad habentem

Simplex scilicet summa scilicet est in termino vltra quem sufficiencia est impossibilis possibile portio ... nec illud scilicet impossibile

Si omnes puncti componuntur non facerent aliquam quantitatem ubi dicitur si omnes puncti componuntur non facient magnitudinem

Cum punctus puncto ... non augetur

Primus posteriorum

Omnis doctrina et omnis disciplina intellectiva ex preexistenti fit cognitione. Quam syllogismus quam inductio per prius nota faciunt doctrinam. Ubi dicitur utrique enim per prius nota faciunt doctrinam

Homo est inductio ... non syllogismus cum per aliqua sunt nota sicut que sunt prius cognita nota alia vero est ex inferre ostendit etc. Scibile autem utrumque prognoscere oportet ... sunt prognoscenda ... que sunt scilicet passio et dignitas res ... in quali ... oportet presupponere esse scilicet et quid ipsum sit.

Quando aliquis dubitat hic scit quod ... et nescit quando sit ... ipsum potencia et universale nescit ... ipsum in ... Scire opinamur unumquodque simpliciter et non sophistico modo quando est secundum accidens cum causam quando arbitramur cognoscere propter quam res est et quoniam illius est causa et non est contingere hic se aliter habere

Scire est per demonstrationem ... re

Demonstratio est syllogismus faciens scire sicut quem in ...

Demonstratio autem esse ex primis veris immediatis notioribus prioribus et causis ... Quando res est non contingit scire ex quo hic est de non ente non est scientia. Scire est illorum quorum demonstratio est

Dupliciter sunt aliqua notiora scilicet prius
et notius natura et prius et notius quo
ad nos. Dico autem ad nos priora
et notiora que propinqua sunt sensui
simpliciter autem priora et notiora que
longius sunt, sunt autem longiora
ultra maxime propinqua autem singularia.
Idem est primum et principium. Principium
autem principium demonstrationis propositio immediata.
Immediata autem est qua non est altera
notior. Propositio autem est altera pars enunciationis
in qua predicatur unum de uno. Dyalectica
propositio est similiter accipiens quamlibet partem
contradictionis, demonstrativa autem determinate
alteram quia verum est. Contradictio est oppositio
cuius secundum se non est dare medium.
Pars contradictionis est que significat aliquid
de aliquo est affirmatio que autem significat
aliquid ab aliquo est negatio. Principiorum
non contingit demonstrare nec necesse est
ipsam habere quemlibet discentem, si dignitates
quas quemlibet habere necesse ad discendum. Diffinitio
est positio que secundum se non est suppositio.
Suppositio dicit aliquid esse vel non esse.
Affirmatio vel negatio dicit esse vel non esse.
Non est idem scire quid est unitas et
esse unitatem. Non solum necesse est
precognoscere principia vel principia
sed magis ipsis credere quam ei quod demonstratur.
Propter quod unumquodque tale et illud magis.
Omnia plus credenda sunt et credimus
propter priora ergo illa magis scimus et
et magis credimus principiis quam conclusionibus.
Principiis nichil est notius in veritate
et oppositis eorum nichil notius in falsitate.
Prius cognoscere inquantum talis cognitio.
Circulo quidem impossibile est demonstrare
nisi in terminis convertibilibus et propriis.
Impossibile est ea priora et notiora
sibi ipsis esse eadem ad invicem et dualiter
prioribus contingit scire. Demonstratio
est sillogismus ex necessariis. Scientia
demonstrativa est ex necessariis. Dici de
omni quod in quodam sit in quodam non sit
neque aliquando sit neque aliquando non sit.
Unum ad dici de omni requirimus utrasque
tempus et suppositum.

Per se sunt quecumque insunt
in eo quod quid est ut triangulo
inest linea et punctum linee.
Substantia enim ipsorum ex hiis est.
Alterum per se secundo sunt quecumque
insunt ipsis in ratione ut passio
passio per se inest subiecto.
Per se sunt que non dicuntur
de quodam alio subiecto substantia.
Quartum per se sunt que insunt
alicui tanquam per causam. Quinque
habent autem sunt modi dicendi
per se quorum primus et secundus
ingrediuntur demonstrationem. Universale
autem dico quod cum sit de omni
et per se et secundum quod ipsum ut punctum
per se inest linee. Universale tunc est
cum in quolibet et primo demonstratur et
universale cum universaliter per se [illegible]
se dicitur de omni per se et primo.
Primum est cum alterum per ipsum et non per
alium. Ex istis habetur quod sit
per se presupponunt de omni sicut primum
presupponit per se. Quecumque sunt
ex necessitate insunt rebus.
Cum scitur non per se aliter habere.
Que per se sunt necessario insunt rebus.
Ex hiis necesse quod est sillogismus
demonstrativus ex necessariis.
Ex non necessariis contingit
sic verum ex non vere.
Ex non necessariis non contingit
demonstrare. Oportet medium ex necessitate
sit quia et ex necessario cui
Ex veris semper sequitur verum.
Demonstratio est eorum que sunt per se
et non eorum que sunt per accidens.
Propter quod scire est per causam scire.
Non contingit ex alio genere descendentem
demonstrare ut geometrica in
Tria sunt necessaria in demonstratione
quorum unum est quod demonstratur
conclusio. Hoc autem est quod inest alicui
per se. Aliud autem est dignitas

et dignitates sunt ex quibus
fit demonstratio. Tertium est genus
subiectum cuius passiones per se accidentia
ostendit demonstratio. Necesse est
media et ultima in demonstratione
esse in eodem genere. Nec demonstratio
nec scientia est eorum predicabilium
que corruptibilia sunt. Diffinitio vel est
principium vel conclusio demonstrationis
et difficile est quando sit demonstratio
tota positione differens. Difficile est
noscere si aliquis scit vel non.
Difficile enim est noscere si ex quibus-
libet principiis scimus an non. Scire
est non [illegible]. Ex primis et veris
habere syllogismum demonstrativum scire. Sed hoc
non sufficit sed [illegible] oportet ut ex quibus
scitur sint propria. Non necesse est
species idest ideas vel unum aliquid
extra multa esse ut demonstratio
fit sed tamen unum de multis oportet dicere
necesse est si sit demonstratio. Quando enim
hic fit omnes non erit universale sed si hoc
non erit, non erit medium quare
nec demonstratio. Omnes scientie
communicant secundum communia principia
ex quibus demonstrant. Una scientia
communis scientia habet suas interroga-
tiones et disputationes. Differunt.
Augmentantur per medium sed in postassu-
mendo et in latus.
Demonstratio quia est contingit dupliciter
vel quando procedit per effectum vel per
causam remotam. Planete ex
eo quod scintillant non sunt prope
sed ex eo quod prope non scintillant.
Dupliciter contingit scire scilicet scire quia
est et scire propter quid est ut
medicina de quo vulnera circularia
tardius sanantur quam oblonga sed
propter quid illius de geometria.
Geometre vel sepe nesciunt propter quid
vel similiter figuras magis faciendo

scire est prima figura. Coordinationum
predicatorum non contingunt vel quod est
in una coordinatione non est in alia.
Et ideo genus illud. Species predicate
sunt impermixte. Ignorantia est
duplex scilicet secundum dispositionem et secundum negationem.
Si aliquis sensus deficit necesse est
et scientiam que secundum sensum illum sunt
deficere quia ex est impossibile accipere
aliud universale nisi per demonstrationem et aliud
per diffinitionem et per inductionem.
Singulare est sub omni summum est
ex talibus terminis et universalibus propositionibus
constans. Non contingit ire in
infinitum in predicatis nec ascendendo
nec descendendo sed utrobique est status.
Quare est accipere principium ad predicandum
quod est prius ad posterius.
Impossibile est infinita pertransire.
Gaudeat species idest idee platonis monstra
enim sunt et si sunt nihil ad rem
vel ad demonstrationem prosunt. Demon-
strationes enim sunt huiusmodi.
Unum plus de uno demonstratio
universalis potior est particulari. Una
potior est [illegible]. Ostensiva
potior est ducenti ad impossibile
et potior est demonstratio que
est de esse quam que est de non esse.
Universale non est magis causa quam particulare
sed magis est ipsum est incorruptibile.
Ex quo in isto libro et in multis
aliis libris dictum sunt dicendum
[illegible] quia velud sunt [illegible]
et quod opera [illegible] sunt circa
universale magis est causa quam particulare.
Cum per se inest aliquid est causa
ipsius. Cognoscens universale cognoscit
singulare plus et non econverso.
Universale est intellectu plus [illegible]
accipere plus et esse quam non esse.

Certior et prior est scientia et propter quid et quia altera horum tamen. Certior autem est quae non est de subiecto propter concretionem ad naturam quam illa quae est de subiecto. Certior est quae est de paucioribus quam illa quae est ex appositione. Unitas est sciencia sine positione, sed punctus est substantia posicionem habens. Una est scientia quae unius est generis subiecti.

Contingit eiusdem plures demonstrationes et propter passiones per se causa sunt.

Altera est ab altera quando non sunt eadem principia. Unius casus est forma. Non est scientia per demonstrationem eorum quae nec semper nec frequenter est. Omne quod est hic et nunc vel est aut aliquando vel ubique et semper. Scientia est universalium. Impossibile est omnia eadem esse principia. Scientia et intellectus et opinio est quod aliter se habere. Solercia est subtilitas quaedam quae in non perspecto est tempore medium.

Ex 2o posteriorum

Questiones sunt aequales numero his quae vere scimus. Quaerimus autem quattuor scilicet quia propter quid et si est et quid est vel ista reducuntur ad duas scilicet an est medium et quid est medium. Causa et idem medium in omnibus quaeritur. Unius una est scientia. Diffinitio est cognoscere ipsum quid est. Diffinitio est oratio ipsius. Impossibile est scire quid est et ignorare si est. Ipsum quid est non est demonstrabile. Omne genus esse contingit demonstrari. Scire accidit cum causam cognoscimus. Quatuor sunt causae scilicet efficiens finalis formalis et materialis. Unum et idem esse contingit quid est

ut si quaeratur quid est tonitruum dicitur quod est extinctio ignis in nube et si quaeratur propter quid est ut ignis in nube extinguatur. Ambulare post cenam est causa sanitatis propter non eminere cibum in ore stomachi. Medium in demonstratione est ratio primi termini id est maioris extremitatis. Interpositio terrae inter solem et lunam est eclipsis lunae. Causa et effectus oportet esse proportionata unde causa quod est in fieri causa est et de eo quod est in fieri et causa quod est in facto esse causa est et de eo quod est in facto esse. Sicut se habet linea ad punctum sic se habet id quod fit ad effectum esse. Quaedam sunt semper quaedam ut frequenter. Causae vero quae sunt frequenter ut non omnes masculi sunt barbati in maxilla sed sic ut frequenter. Causae vero quae sunt frequentis medium demonstrationis oportet esse frequens. Ex similibus oportet videre quae. Aequivocatio magis latet in universalibus quam in inferioribus. In metaphoris non est diffinire nec disputare. Cuius prius est eius prius est causa. Omne animal habens cornua caret dentibus in mandibula superiori. Ex sensu in nobis fit memoria et ex multis memoriis experimentum. Ab experimento accipitur ratio universalis in anima quod est principium artis et scientiae. Scientia [illegible] est principiorum et certior non est scientia sine necessitate. Verum est verum in multis verum per multa. Principia non cognoscimus per demonstrationem sed per inductionem.

[illegible]

Propositio est oratio affirmativa vel negativa alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo

Terminus est in quem resolvitur propositio [illegible] dici de omni est quando nihil est sumere sub subiecto de quo non dicatur [illegible]. Sillogismus est oratio in qua quibusdam positis aliud quid ab hiis que posita sunt ex necessitate accidit eo quod hec sunt.

Validi [illegible] et prior [illegible] semper continent [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] repugnat [illegible] [illegible] sunt bona

[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] et ad [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] est de [illegible] [illegible] est de [illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible]. [illegible] utraque premisse sunt vere et necessarie [illegible] est vera et necessaria. Maiori [illegible] de [illegible] et minori [illegible] [illegible] conclusio de [illegible]

[illegible] posita [illegible] illud [illegible] impossibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est plenum [illegible] et ut [illegible] [illegible] ut tamen [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse et ad non esse ut me ambulare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in infinitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt bona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in una [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]

quod [illegible] [illegible] prior [illegible]

Est falsis [illegible] [illegible] verum [illegible] [illegible] verum non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non vel [illegible] [illegible] idem [illegible] vel [illegible] non [illegible] [illegible] petere principium est quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit per ignoranciam [illegible] [illegible] per ea que [illegible] sunt ignota [illegible] [illegible] demonstratio [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est medium [illegible] magis est [illegible] [illegible] [illegible] male [illegible] magis est [illegible] bona voluntas [illegible] [illegible] bona sine voluntate

Delectatio [illegible] [illegible] magis [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in bona voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sunt [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] finem

Instancia est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] et signis [illegible] est [illegible] probabilis [illegible] [illegible] esse [illegible] in pluribus [illegible] [illegible] et [illegible] diligenter

Per signa [illegible] [illegible] nota est [illegible] et [illegible] [illegible] nobis [illegible] ignote [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] prior

Primus Elencorum

Imperiti velud longe distantes speculantur ita nobis [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] disputare [illegible] in disputabilibus [illegible] [illegible] nominibus [illegible] sunt [illegible] [illegible] infinite [illegible] [illegible] nomina plura [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] de facili [illegible] [illegible] [illegible] videri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sophistica est sciencia apparens et non existens Sophista copiosus est apparenti sciencia et non existenti sciencia

Duo sunt opera sapientis unum est non mentiri de quibus novit aliud mencientes posse ostendere

Ex adsistentibus credere Elencus est contradictio non nominis tantum sed rei et nominis non sinonimi sed eiusdem simpliciter idem simul et in eodem tempore Ex nullo nil sequitur Eadem differencia est unius solius rei tantum et rei simpliciter ut hominis et unius hominis

Communia et generalia sunt quibus scit scitur ars et ipsis ignorantes utitur est ignorare et autem Omnes utuntur quibus Omnes ydiote utuntur quod agunt quod sine arte sciunt illud de quo arte est logica unde habet quod dicitur est logica scit naturalis et artificialis Difficile est simul multa simul conspicere Ista inter se conferentes maiora et minora esse videntur Ex quo habetur quod ora inter se posita magis elucescunt

vel. Collati [illegible] / dig non provident / quid eis imminet

homines turbati et irati minus sunt considerare Iniurias pati est melius quam alii nocere

Secundus Elen.

Quod scis sepe disputando ignorancia Elenchi arguere non est solvere Ad interrogaciones plures non est danda responsio una sed plures

Nichil dat quod non habet

Nil prohibet eundem plures habere felicitates occasiones Amice sine bone sunt si insipientes et non recte utuntur non sunt bone

Cum non facere iniuste facere et ma[illegible] iniuste nos et eos [illegible] eius sumus dicti

Sed eius dicuntur victa et [illegible] magnum et difficillimum omnium est

Principium quantitate minimum potestate vero maximum Difficillimum est principium alicuius artis invenire sed ipso invento facile est addere et idem augere

Rhe. Capitulum

Unde dicitur persuasivum sibi ipsi est fides Omnia est utilis ad [illegible] ad exercitacionem et consultaciones et ad philosophicas disciplinas [illegible] sit ingeniosa ad omnem methodum [illegible] Rhetor non persuadebit nec medicus sanabit sed si ex contingentibus nil obmittat

sufficit [illegible] putas

Difficillimum est [illegible] est [illegible] quod [illegible] Elencus facit idem in [illegible] ad suo [illegible] tantum [illegible] ad maiorem [illegible] subiectore Cum dubitat utrum deos aut parentes oportet honorare non indiget racione sed pena Cum vero dubitant utrum nix sit alba an non non indiget racione sed sensu

Tres sunt species philosophie scilicet Ethica Loyca et phisica Cum dicatur unum oportet totmodis dicitur et reliquum

Scientia que nullum querit artificibus est dicta est

Secundum Capitulum

Illud genus deviacionis plura de simus speciebus sed utrum Innestiam facere non est idem quam Iniustiam facere idem est quod [illegible] hoc autem non [illegible] Comodum est quam tristari pro prosperitate bonorum

Rethoricus est cum contristari de prosperitate malorum Eloquentia est ut plures sapiens vero ut pauci

Aliud semper mutantur non tamen semper augentur Quare non est in eo scientia quod scire hic est de pura et facta[?] [illegible] aut de facto Contrarium insunt species eius insunt et communiter [illegible] ut in pluribus sunt mali in paucioribus autem sunt boni

Oratio nobis movet [illegible] quam in nobis sunt

Idem est susceptibile contrariorum
plura scientie conveniunt si non bene
plura conveniunt in specie
Quod iuste fit scienter fit et
non iuste fit ignoranter fit
Contrariorum generationes sunt bone
ipsa sunt bona simpliciter et de malo
Simpliciter dico quod sine addito dico

Tercius topicorum

Omnia bonum appetunt et
magis per se est eligibile
magis eligendum est quam quod
per aliud. Et cum plures vel
omnes eligunt hoc magis eligendum
Quod difficilius est magis est
eligendum quam quod facilius est
plura bona paucioribus bonis
sunt eligenda Iustitia non est
in genere sed iustitia in genere est
hoc quod [illegible] actus [illegible]
non est in pulchro [illegible] Robur
consistit in nervis et ossibus
finis magis est eligendus hiis
que sunt ad finem Cuius finis
est melior ipsum est melius
Amicicia melior est divitiis
Nemo eligit iuvenes in legatos
nec in ductores eo quod non constat
eos esse prudentes
Prudentia magis eligenda est
in iuvenibus quam in senibus
et iuvenes plurimum [illegible]
[illegible] Si omnes
essent iusti nil esset utilis for-
titudo sed si omnes essent fortes
adhuc utilis esset iustitia ergo
melior est iustitia quam fortitudo
Illud quod assimilatur meliori
melius est Si optimum in aliquo
genere est optimo alicuius
generis et ipsum simpliciter melius
quam alio et [illegible] ut si optima [illegible]

Quecumque sunt meliora [illegible] allegatur et in-
ter de hiis que sunt eiusdem speciei
tertius [illegible] magis [illegible]
[illegible] est tertio [illegible]

melior quam optimus equus sunt
non quam simpliciter melior equo et
equo licet melius est philosophari quam
ditari sed indigentibus melius est
ditari quam philosophari
Melius est bene vivere quam male vivere
Studemus magis ut ingeniosi videamur
Diffinicio est eius ad quod [illegible]
quod nullo constructo ad finem
[illegible] illud est albius quod
nigro est impermixtius
Tale additum tali facit ipsum magis tale

Quartus topicorum

Impossibile est aliquod genus predicari
esse quod non participat aliquid
suarum specierum Genus de pluribus
predicatur quam species Omne genus plures
habet species Sic [illegible] in [illegible]
sic opposita in [illegible] Quod
non est [illegible] prohibet
[illegible]
Medium est in [illegible] contrariorum
[illegible]
illud non convenit amplius idem
permanere [illegible] dicitur quod distincta
[illegible] impossibile est individuum genus
idem [illegible] permanere
Pars nullo predicatur de suo toto
Nemo dicitur esse eo quod possit esse
talis vel quod posset facere tale
Ut cum deus est et studiosi prava
agere nati sunt [illegible]
Quod fit non est Non entia
non sunt species [illegible] dicere

Quintus topicorum

Si aliquid dicatur proprium alicuius
et non separet ipsum ab aliis
non bene est assignatum esse proprium
Omnia [illegible] proprium assignatur
[illegible] assignatur per [illegible]

Sciens dicitur dupliciter scilicet habere scientiam
et uti scientia. Contingit audientem
quod saepe audit. Opposita sunt simul
natura. Omne sensibile extra sensum factum
incertum est et dubitatur utrum sit vel non
sit quando recedit a sensu.
Eadem membra eadem insunt eis vel non
sunt ei. Ei qui omnino instat omnino
adversandum est. Quod inseparabilem
quandam est si unum soli convenit
duo sunt ipsius termini scilicet linea flava
et calibs et sic non unum est secundum
opinionem dicentis. Impossibile est eidem
plura esse propria. Sicut simpliciter ad
simpliciter sic magis ad magis et ma-
xime ad maxime.

Sextus Topicorum

Omnis maxime est obscurum quae
sunt in diffinitione et videntur
diffinitione scilicet obscurum sive
translatio est quaelibet scire quam bene
scire. Oportet in diffinitione planissima
uti interpretatione quod qui bene cogno-
scendi reddit diffinitionem unius.
Diffinitionem non debet esse obscuram
neque aliquid superfluum continere.
Ductus et commensuratio sunt contra
ea quo convertitur accipi et de
nomine debet diffinitio in quo dicitur
et sicut tria scilicet agentis actionis
et passi passionum et ipsarum passionum.
Equivocum non est diffinitio
unius solum ratio est diffinitio.
Omne comparatum est obscurum. Contra
differentes secundum speciem differunt.
Unumquodque diffinitur
quia scitur.
Illud est supplendum in diffinitione
quo ablato adhuc remanet ratio
manifestat illud quod diffinitur.
Species est lumine a aliis prius
dignitate. Diffinitio debet dari per
priora et ex doctis et omnibus

disciplina ex prioribus fit.
Unius et eiusdem non potest esse
plures diffinitiones sed una tantum.
Omnis diffinitio tota debet constare ex
genere et differentiis. Et haec simpliciter
priora et notiora sunt quam ipsa
quae diffiniuntur. Simpliciter est notum quod
istud potest et sic dicere
omnibus est notum. Contrariorum eadem
est disciplina. In diffinitione unum relatorum
semper debet poni et reliquum. Quia
impossibile est unum contrarium sine relato
dico est latens sibi super eam.
Contraria est scientia recte scribendi recte
intendi id est perfecte. In diffinitione
consequenter debet poni genus propinquum
et non remotum et in genere proximo
fit omnis diffinitio. Quae ad esse
facit speciem ... nihil magis
Sic quia ipse non parum
de eadem. Omnis passio facta magis
abicit a substantia. Si diu salvat id
cuius est diu ergo diu non est passio.
In diffinitione passionum debet poni
subiectum. Diffinitio data per contrarium
est vituperanda. Omne bonum appetitur.
Optimum in uno genere est optimum
et gratia cuius sunt alia. Impossibile
est corpus in corpore miscere.
Cum sunt vera et non simul eadem licet

Septimus Topicorum

Oportet illud quod maius est
et quod optimum dicitur unum esse.
Cum ambo non sunt eadem
sibi invicem non sunt eadem.
Quamvis omnia facta diffinitionem est construere
diffinitionem destruere non construere facilius est.
Impossibile est in multis magis quam
etiam in paucis.

Octavus Topicorum

Una disciplina melior est altera
de meliori subiecto. Maiori
bono maius malum oppositum contra.
Ratio est quia quod in pluribus se habet
non est dare instantiam.
Cum ex probabilioribus quam sit conclusio

silogismo contra palam quod non
sibi sufficiant. Concessum est videre
et non intelligere dico quod non intelligo
ille non solvit unum plures qui eam
non intelligunt et ipsi est plana unde
nichil prohibet quando suffi-
ciat[illegible] quod quando non
prius est ille qui impedit quem
nescit vel opera. Cum litiga-
tore intrigat male disputat.
Pecunia est aliquid ostendi per longiora
quod monstrari per pauciora. Unde dicitur
illud superfluum est quod per plura
fit cum sibi possit fieri per pauciora.
Hoc est totum esse ingenium scientie
vitare diligere posse unum et fugere
plures. Cum bona nata sunt bene
agere potest. Cum amare bonum
et spernere malum de se[illegible]
optimum et perfectum.

De remedio fortuitorum seu de reprehensione

Morieris. Ista hominis natura est
non pena. Morieris. Hac
condicione intravi ut exirem. Peregre
morieris. Peregrinatio est mea vita
[illegible] dum ambulancius te
demum est. Secundum morieris quod
in [illegible] patrie[illegible] viderem
renatus ubi me appulit.
Morieris. Stultum est timere quod vi-
tari non potest. Semel et
nulla gladii in te conveniunt.
Quid refert quod nulla sunt vulnera
non potest amplius quam unum mortiferum
esse. Peregre morieris. Nulla
terra est a morte aliena.
Non es iuvenis moreris. Optim-
um est antequam optes mori.
Iuvenis morieris. Hoc unum est
quod ad iuvenem pertinet et
ad senem. Iuvenis inquieris
ad extremum fatum[illegible] senex
moriens. Unde ad [illegible]

(possum)

Hoc est mors [illegible] in sepulcro
[illegible] aliud dictum quod ad
vigiliam [illegible] sepulcro.
Exprobro illud toto seculo non potest sic
aliter [illegible] aut ego febrem relinquam
aut ipsa me semper una est non
possum. Corpus venit tamen ut ex
mentium mea capere. Non in mari
vel in prelio vitet fortis apparet sed etas / eciam vita [illegible]
in lectulo ubi fortis prohibetur.
Male de te opinantur sed male monerentur
Crebat[illegible] me de me [illegible]
est duo locutus [illegible] male
displicet est laudari
Non potest ullam auctoritatem [illegible]
habere qui dedicatus est male de te
loquitur vel loquendus male
de te facit [illegible]
[illegible] facere non est mollius / [illegible] sed
quod solent [illegible]
[illegible] potuit [illegible] non
possum omnibus una est patria
[illegible] nemo [illegible]
Exulabis non patria in [illegible]
sed locum in quocumque [illegible] veniam
in meam venio. Nulla terra exilium sed altera patria est
Non est patria patria est ubicumque est bene
[illegible] quod bonum est in homine
est non in loco sed in ipsius [illegible] / [illegible] sapiens [illegible]
sic cum sapiens [illegible] sed stultus exulat / [illegible] est stultus exulat
Dolor imminet. Si exiguus est feramus
quia levis [illegible] si gravis
non levis [illegible] voluptas. Dura
res est dolor in motu mollis
[illegible] non [illegible] infirmare
noli ipsa nos fortes [illegible]
Paupertas non gravis est immo
paupertas non in paupertate [illegible] est
sed expedita paupertas hilaris est
et tuta. Non sis potens. Gaude
impotens non eris. Iniuriam
accepi [illegible] gaude facere non potens
Magnam pecuniam [illegible] habet. Habere
illud [illegible] est [illegible]
[illegible] plenus [illegible]

Quisquis es qui estimas divitem pecunie
loculis esse multum queris habet
an avarus vel prodigus si prodigus non habe-
bit si avarus non habet
Multi illum comitantur mella musce
sequuntur et cadavera lupi et frumenta
formice. Ista turba predam sequitur
non hominem. Pecuniam perdidi fortasse
illa te perdidisset. Pecuniam perdidi vere eam
felicem si cum ea avariciam perdidisti
si vero illa manet apud te, utique feli-
cior non eris quia tanta mala tibi est
subducta. Pecuniam perdidi et illa quam
multos perdidit eris tamen in via ex-
pedicior domi tucior. Ex hereditate
te fortuna si intelligis ad meliora te
posuit locum. Oculos perdidi. Habent nocte
suas voluptates. Oculos perdidi quam
multis cupiditatibus via est precisa
quam multis videris carebis quas non
vellet videre. Hinc enim adulterium mon-
strant hinc incestum hinc domum
concupiscere. Incitamenta viciorum sunt
duces scelerum. Amisi liberos. Stul-
tus est qui deflet casum mortalium.
Naufragium feci cogita non quod perdideris
sed quod evaseris. Omnia perdidi. Sed tantum
omnibus perire potuisti. In latrones
incidi alius in accusatores alius in
fures alius in flagitatores alius
in pericula. Plena insidiis est via.
Noli querere quod modicus sit quod
evaseris. Inimicos graves habeo.
Quid adversus illos feres iumenta
quid adversus serpentes quid
adversus inimicos. Amicicia tantum
cum illas certas aut certas
aut quam optimum est placas
Placatos amicos habuisse est
Amicum perdidi. Quere alium et ubi
tu queras ibi enim invenies
quem tam inter liberales et inter recta
et honesta officia. In laboribus
admensam iocose non querit quale
Qualem fugit. Uxorem bonam amisi.
Vel invenerit bonam an feres

Si invenerit habere te posse pudi-
cicias quas habuisti si feres
ipsa tibi bis accipiat pro artifice
Uxorem bonam perdidi quid tu in ea
perdidisti pudiciciam quia multe diu
custoditam perdiderunt. Quam multas ex o-
ptimis coniuges pessimas videmus.
Que aliquando fuit morosissima et liberalissima
rapacissimas. Omni quod impetus
amor maior est tam lubricus non
est et si uxorem bonam amisisti
non potest per mensuram amare in
isto spacio. Iusticia nobilis
est veluti sanctorum mens et vo-
luntas. Uxorem bonam amisi sed
vir bona coniugi non potest ut in
adiacentissimum bonum est etc.

Primus Ethicorum

Sic incipit Omnis ars et omnis doctrina
similiter autem et actus et electio bonum quoddam appe-
tere videtur ideo bene enunciaverunt bonum quod omnia appetunt
Omnia propter illum finem et non omnia propter alterum
desiderium procedetur in infinitum sic quod
esset vanum et inane desiderium
Finis est bonus et optimus ordinatur in ipsis
politice finis est humanum bonum
Insufficienti est inter civitatem nequire
si unicuique genus naturam non vere recipit
Iuvenis politice non est proprius auditor in
experientia ... corporis qui sunt vitam sunt actum
Homines cognitio et electio bonum desiderat
Bene vivere autem et bene operari idem existimant
ei quod est esse felicem. Alii sunt alia po-
nebant optimum felicem vitam ... philosophi
Egrotantes quidem sanitatem mendicantes
divicias ... concupiscentes quidem sapientiam
Bonus autem ille qui benedicenti obedit qui autem non
semet intelligit neque alium audiens in a-
nimo ponit. Et universis nobiles vi-
tam vivunt in honorantibus magis esse quam
honorato. Virtuosus est volentibus
amplius autem vivere honorem que ut credunt
se opportere bonos esse. Amplius autem bonum
equaliter dicitur enti et per leges ... tempore ... sunt
Unde etiam circa ... sunt additamenta
principia magnum habet amplius ad
sequencia Unde ... ... dimidium
totius esse principium et multa
manifesta fiunt per ipsum corpore que queruntur
Consonat autem bonum et bene vivere et
operari bene
Delectari quidem animalium est
Unicuique autem delectabile ad quod dicitur amator
Multis quidem delectabilia ad
invicem adversantur Nemo enim nisi se
... turpissimum vel ...
vel solitarius et sine ... etc.

Magna aut et multa fiant quidem bonum beatiorem faciunt vitam Etenim grandia nata sunt et usus eorum bonus fit et studiosus Et contra autem tribulant et conturbant bene
1 e 1 7

Secundus liber Ethicorum

Virtutum duplici quae virtute existente hac quidem intellectuali altera autem morali eaque
Secundus Ethicorum

Ea quidem que intellectualis plurimum ex doctrina habet et generacionem et augmentum Ideo experimento indiget et tempore moralis vero ex more est unde et nomen habuit parvum declinans a more Ergo manifestum quod neque una moralium virtutum natura nobis inest Nichil enim naturam existencium aliter assuescit
Neque igitur natura neque preter naturam insunt virtutes sed innatas quidem nobis suscipere eas perfectis autem per consuetudinem
Amo virtutem in uno fine que existentibus operacionibus exitus fiunt
Finis ethice non est speculacio ut ceterarum scienciarum sed finis est opus secundum operacionem
Ex enim operationibus sunt eius virtutis
Singularia sub arte non cadunt
Superabundancia gymnasia et deficiencia corrumpunt fortitudinem Similiter et potus et cibi et magis efficiunt corporis sanitatem
Que autem commensurata sunt et faciunt et augent et salvant eadem
Qui fugiunt omnes voluptates seu delectationes sunt agrestes et insensibiles
Virtutes morales circa delectaciones et tristicias Pene medicine sunt quia contraria contrariis curantur
Propter voluptates et tristicias pravi fiunt in persequendo has et fugiendo
Virtutes moralis existunt optime malarum operationes
Delectatio et omnibus animalibus que sub appetitu eligende afferunt et dat. Idem ibidem per duas Etenim bonum et conferens delectabile videtur
Qui non bene his utitur sed delectatione et tristicia bonus erit qui autem male malus
Difficilius est repugnare voluptati quam ire ut ait Eraclitus sed ira est dulcior melle distillante
Virtus fit circa difficilia similiter et ars
Qui in loco grammatica gramat et gramat qui autem in loco gramat non est grammaticus ut dicitur et grammaticus si grammaticum faciat et grammatice Hoc autem est secundum eam que est in ipso gramaticam
Prima condicio operis virtuosi est ut operans operetur non ex ignorancia nec casu
Secunda ut operetur ex electione Tercia ut constanter operetur
Virtutes sunt potencie passiones habitus sed tamen habitus quibus et operari ultimum
Virtuosi sunt qui operantur sicut virtuosi
Passiones universaliter sunt illa quibus sequitur tristicia vel delectatio

Virtutes vel passiones malicie non sunt
Secundum passiones neque laudamur neque vituperamur non enim laudatur qui timet neque qui irascitur neque vituperatur
Secundum virtutes autem vel malicias laudamur vel vituperamur
Omnis virtus est perficiens subiectum suum cuius est virtus et opus eius bonum reddens ut aliquando dicitur Oculi enim virtute bene videmus Unde et equi virtus equum studiosum facit et in ipse et bonum currendum et ferendum ascensorem et expectandum bellatores
Superabundanciam et defectum fugit medium bene querit et hoc desiderat
Peccare quidem multis modis est Virtus est medietas duorum malorum vicium
Non in omnibus operacionibus est dare medium nec passionibus ut furari adulterari mori dicit Horum enim sunt facere quocumque corpus semper peccatum est universales quidem
Fortitudo est virtus optima et ultima medii circa timores et audacias
Temperancia est virtus optima et ultima medii circa delectaciones et tristicias
Liberalitas est medietas circa dacionem et accepcionem pecuniarum
Omnis quidem universaliter et operacionem virtutes sunt
In omnibus medietas est laudanda
Medietas veritas dicitur Delectabilis est amicus et medietas amicicia
Qui in defectu et in omnibus indelectabilis litigiosus et discolus
Verecundia quidem virtus non est laudatur
Epichairekakia
Nemesis id est indignacio tristatur de indigne bene operantibus
Virtutes contrarium utrique extremorum
Audacia et timiditas extremi et virtutum
Prodigus et illiberalis
Maior est contrarietas extremorum invicem quam vicii et virtutis
Facilius moveamur ad intemperanciam quam ad temperanciam
Nos ipsi magis nati sumus ad delectaciones
Facile est dare argumentum et facere eum Difficile autem est ut quantum et quale non attingit
Quod est bonum et rarum et laudabile et bonum
Calypso
Fuge fugam
In omnibus autem maxime delectabilem Non enim enim iudicamus ipsam
Medium habitum in omnibus est laudabile

Virtute itaque et circa passiones et operaciones
existente violentum est cuius principi
um est extra tale existens in quo nil confert
operans vel paciens puta si spiritus tulerit
alicubi vel homines domini existentes
Nullus enim virtuosus eligit involuntaria
Turpissima sufferre pro nullo bono vel
pro modico pravi est id est pravorum quia ubi sufficit [illegible]
laudes et vituperia fiunt circa actus vel non
[illegible] enim in singularibus sunt id est actus
sunt solum in suppositis po [illegible]
Ridiculum autem causare que extrinsecus sunt
non ipsum bene venabilem id est [illegible]
a talibus id est mulierum [illegible] extrinseca causare
[illegible] dissolutionis quedam pars [illegible] principalis
Circumstancia est quedam pars [illegible] actus
humani extra essenciam actus [illegible] existens
ad ipsum tamen aliquo modo pertinens et sunt 6
secundum philosophum sed secundum Tullium sunt 7 [illegible]
Quis quid ubi quibus auxiliis cur quomodo quando
Voluntarium est cuius principium est in ipso sci
ente singularia in quibus est operatio dicitur principium
in ipso ut excludat violentia dicitur in quibus
est operatio excluditur ignorancia
Ea que propter iram et concupiscenciam fiunt
voluntaria dicuntur Videntur et involun
taria quedam tristia esse que autem secundum concupiscenciam
delectabilia [illegible] [illegible]
videtur esse virtutis et magis movens in
ducit operationibus Electio est volunta
rium sed voluntarium est in plus id est ad plura se extendit
Voluntatis pueri et alia animalia communicant ele
ctione autem non Neque [illegible] illa que propter
iram fiunt secundum electionem esse videntur
Electio non est impossibilium Voluntas
vero est impossibilium puta immortalitatis
Voluntas quidem finis est magis
electio autem eorum que sunt ad finem
De omni re sunt opiniones ut puta
Pitagoras [illegible] opinio videtur circa omnia esse
habitus quo quis agit cum volunt [illegible]
In eligendo bona vel mala quales qui
dem dicimus [illegible] bonum vel mali in opini
one autem non
Electio est actus voluntatis consiliatus
De eternis nullus consiliatur
Consiliamur autem de hiis que in nobis
id est in nostra potestate sunt et operabilibus
Circa certas et perfectas disciplinas
[illegible] non est consilium
Magis autem circa artes dubitamus
Consiliatur videtur que et resolvere id est
consilium est quid resolubile
Pecunias non est possibile acquirere vel dis
tribuere id est non est facile ut dicit [illegible]
non possibile est si bona sunt vera philosophi
Quod consilio prejudicatum est eligibile est
Que fiunt per amicos fiunt quodammodo per
nos ut dicit Que enim per amicos per nos
aliqualiter sunt Quiescit unusquisque
querens qualiter operabitur cum in seipsum
reducit principium
Consiliabile est eligibile et eligibile
est eorum que in nobis sunt
Homines autem natura desiderant delectabile ut
bonum tristiciam autem ut malum fugiunt

bene disposite omnia dicit sunt sana
secundum vero infirmus autem alia id est non salu
bria et amara et dulcia et calida et gravia
et singulorum alia infirmus autem non sunt
opportunum Delectabile non est bonum
ut dicit Non enim est omne bonum verum
Virtutes et vicia sunt in nostra potestate
legislatores bona operantes honorant
puniunt autem et terrent operantes mala
ebriis duplices increpaciones infligunt
et dat videri eum puta dictus principium in ipso
habitus generantur ex operacionibus ut dicit
ignorancie quidem id est cum ex operacione talium
gerendi habitus fiunt in singulis est quid
per negaret
[illegible] et in longe questionibus [illegible] est
operaciones propter metum semper sunt voluntarie
simpliciter non pure quia involuntariis [illegible]
permiscentur Sed sanctus Thomas in prima secunda
sic questione sexta et Henricus de alma
in tercio commento ethicorum dicunt quod ma
xima ea que propter metum fiunt sunt involun
taria simpliciter et aliter quam magis eligit ea
secundum se et propter se Cuius dicta [illegible]
per intellectum in gratia super [illegible]
[illegible] de consolacione philosophie
Actus volendi non fertur in incognitum
formaliter ista auctoritas ponitur in [illegible]

Quartus

Cum quidem medietas est circa [illegible]
plus [illegible] sunt mediati id est circa quos confert de
quibus [illegible]
De fortitudine sunt plures conditiones [illegible]
fortitudo plus consistit in sustinendo tristibilia quam
eadem aggredi
difficilius est tristia sustinere quam a delectabi
libus abstinere Fortitudo est virtus secundum re
ctam racionem circa ardua aggrediens et difficilia
sustinens [illegible] bonum [illegible] delectatio
tactu quam in gustu et plus [illegible]
[illegible] autem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] subtilis [illegible]
corporis [illegible]
Omnis [illegible] sic in naturalibus [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] philosophi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
in modo [illegible] Non concupiscit esse [illegible]
et intellige in universali [illegible]
Castitas est species temperancie
[illegible] non [illegible] nisi [illegible]
[illegible] [illegible] est nam [illegible]
[illegible] et [illegible] ministros [illegible]

Est autem fornicatio decem annis peniteat et post
tribus mensibus a [illegible] fratribus remotus pane et aqua
a vespera in vesperam utatur illis finitis ex
eat non tamen in publicum procedat ne populus in
eo scandalizetur per [illegible] unum annum et dimi
dium in pane et aqua compleat exceptis
diebus dominicis et precipuis festis in quibus
primo anno [illegible] et sequentes [illegible] et ca
sto vescatur finito sic primo et dimidio
anno tribus feriis in unaquaque ebdoma
da usque ad annum ieiunet in pane et aqua lex
ex dist. presbiter si fornicatorum

Margin notes (left): nota; Cicero Rethoricorum primo [illegible]

Xquo Canones p̄niales
compotq et cetra sacdotib
sunt necīa ad discend itaqz
si aliquid eorū in eo defuerit sacdotis nome
in eo vix constabit ut dt augus' et Gent
vba xxx iii di c. Epis et Celestinus ppa
ead di dt Nulli sacdotū liceat canones
ignorare Cognoscant itaqz canoes p̄niales

Primus canon dt Si sacdos fornica-
tionē fecerit decē annorē p̄niam agat scdm for-
mā editam lxxx ii di Psbr si fornicacoz f

Secūdus canon dt Sacdos cognoscens
filiam suā spūalem f quā baptisat vel ad
confirmacoz tenuit vel confessionē audiuit
xii annorē p̄niam agat et si publicum
est deponatur Spūs aut qui talia comisit
xv annis peniteat et psbr et mlr religioni
tdantur rebus eorū pauperibus erogatis xx
x q i Si quis sacdos

Tercius canon dt Si quis peccauit
cum nata et est clericus deponat et re-
ligionē tdatur Si laicus excomicet et a
cetu fideliū usqz ad satisfaccoēm gdigna
sit alienus de cons. dist. Pla c. Alia

Quartus canon Si quis cū brutis
coierit plurimi p septem annos p̄niat
xxx iii q i Hipnit c. scpnta

Quintus canon Si quis comisit
incestum ead pena puniet ut prmit
in vis proxime allegatis Adde qd vicium
con natā grauius est quā cum matre x
xx iii q vii Adulterii malum

Sextus canon Si sacdos clandestinis
nuptiis interfuit triennio suspendatur
et si culpa hc exegerit grauius p̄niat
de clan despon c. Cū inhibitio § p̄nitē

Septimus canon Si quis votū
simplex violauit tribus annis peniteat
xx vii di Si vir

Octauus canon Si quis excoicatus
celebrauit triennio peniteat et a vino
et a carnibus abstineat xi q iii de ill

Nonus Qui aliquem iniuste accusat
ad mortem xxxx dies in pane et aq
ca vii annis peniteat si mors secuta
fuerit Si vō debilitatus mebro fuerit
accusatus p tres quadragenas peniteat
accusator de accu Accusasti

Decimus Quicunqz filiam suā spūalem
vel comatrem cognouit p septē annos
peniteat et simile consequitur xxx q
iii Non oportet

Vndecimus Si quis alii desponsatā
duxerit eam dimittat et xxxx dies i
pane et aqua et p vii annos peniteat
de spon duo c. Accepisti et intellige
desponsatā p vba de p̄nti

Duodecimus Qui cognouit duas coma-
tres vel sorores siue viuat vxor siue non
adminus septē annis peniteat licet plus debet
xxx q iii Si pater

Tredecimus Homicida voluntarius sine spe
restitucōnis deponatur et vii annis peniteat
l. dimittor vel si causa subsit ut magis
casuale quā voluntarium homicidiū pre-
sumatur v annis peniteat l. dis. Eos vō
et c. Si qua femina et c. Si quis volunte

Quartodecimus Parricida p x annos
scdm formā satis asperam editam xxx iii
q ii Latorem p̄niat et carne nō manducet
et vinū nō bibat et ieiunet tribus diebus
in ebdomada usqz ad vesperam

Quindecimus Uxoricida toto tpe vi-
te sue peniteat et satis durior ei penitentia
inponat quā matricide quiqz magnus pctm
sit matrē occidē quā vxorem f quia viri
promciores sunt ad occidendū vxores quam
matres ideo iura magis exasperantur xxx
iii q ii c. Admonere et c. Quicunqz et ad
eam faciat ff de penis l. aut facta § ffi

Sedecimus Si aliquis prīm filiū infecerit
ex proposito indui debet ut toto tpe vite sue
in monstio p̄niat ut in c. i. de his q filios
occiderint et si nō possit ad hc indui tunc
ad vii annorē p̄niam inducatur quorum vii
in pane & aqua peragat etc si oppssit in lecto
dormiens ut in c ff. de his q filios occidunt

Decimusseptimus Si quis p̄iurauit xxxx
dies in pane et aqua et p vii annos p̄niat
et nunqz sit sine p̄nia f melius hc est ut p
doleat de pcto vi q i Quicunqz fecerit l. dicitis

Decimusoctauus Pro falsa mensura xxx dies
in pane et aqua p̄nia imponat de emp &
ven c. ii Idem de pondeibus ut in c. Vt mē-
sure et pondera iuste fiant ex Si quis iniustas
mesuras et iniusta pondera lucri causa iniuste
presumpsit xxx dies bene in pane et aqua
p̄niat ita sunt determinatū in Concilio magūtino

Decimusnonus Si quis solemniter penituit
et postmodum in vomitum redigit x annis p̄niat
de pe di v Si quis vō

Vicesimus Qui deuotā vel monialem cog-
nouit x annis peniteat xx vii q i c. De-
uotā et c. Precedenti

Vicesimus primus Qui cantat missā et nō
comicat annū p̄niat et interim cessare debet a
celebracōne et sic et a communione de con di
ii Relatum hc alia tñ ibi exprimit p̄nia

Vicesimus secūdus Quicunqz sacdos mortuū
in palla altaris inuoluerit x annis peniteat
et quinqz mensibus p̄niat Dyaconus vō tennio
et dimidio de consecracōne di i Nemo clericus
p ignoranciam

Vicesimus tercius Qui committit sacrilegium violando ecclesiam vel crisma seu calicem sacrum polluto manibus accipit vel similia committit vii annis peniteat et in duobus primis non intret ecclesiam ad quartum vero offerat et certis diebus in ebdomada a vino et carnibus abstineat ieiunando. Sed alia consideranda sunt que continentur xvii q. ii de viro nephando

Vicesimus quartus Si parentes frangunt sponsalia filiorum tenentis separentur a communione et filii similiter si sunt in culpa xxx q. iii. Si qui parentes et ar. de pe. di. i sicut

Vicesimus quintus Qui ducit in matrimonium quam polluit per adulterium v annis peniteat xxx q. i. Si qua vidua

Vicesimus sextus Maledictus contra deum vel contra aliquem sanctorum per vii ebdomadas peniteat eo modo qui traditur de maledicis c. ii videlicet ut vii diebus dominicis in foribus manifeste dum aguntur missarum solemnia blasphemus consistens ultimo illarum die dominico pallium et calciamenta non habeat corrigia circa collum. vii quoque precedentibus sexte feriis in pane ieiunet et aqua ecclesiam nullatenus ingressurus. Quolibet quoque predictorum dierum tres si potest alioquin duos reficiat pauperes sine vino. et si non adhuc eius suppetant facultates id in penam aliam commutetur cui etc. Si renuerit accipere ac peragere penitentiam supradictam ecclesie ingressus interdicatur et in obitu ecclesiastica careat sepultura. Et si divites sunt xxxx solidorum alioquin xxx sive xx et si adhuc non sufficiat v solidorum usualis monete pena indicetur

Vicesimus septimus Si sacerdos revelet confessionem de iure antiquo deponi debet et toto tempore vite sue ignominiosus peregrinari per mundum de pe. di. vi Caveat sacerdos. Hodie dampnatum sunt quod detrudatur ad agendam perpetuam penitentiam in arctum monasterium detrudatur de pe. et remis. Omnis utriusque in fi.

Vicesimus octavus Qui compulsus commendat? peniteat si liber est xxxx dies in pane et aqua peniteat cum septem sequentibus annis non tamen tunc in pane et aqua residuo tempore sed quia penitentiam. Si servus eiusdem est per tres quadragesimas et legitimas ferias secundum qualitatem et septem peniteat xx ii q. v. Qui compulsus ad quod de con. di. iii. Femina et lxxx ii di. Presbiter. Et nota quod maior penitentia est imponenda illi qui mandavit periurium fieri ut in dicto c. Qui compulsus

Vicesimus nonus Qui periurat in manibus episcopi aut in cruce consecrata tres annos peniteat. Si vero in cruce non consecrata unum annum peniteat. Qui aut coactus fuerit aut ignoret seu periuravit et post cognoscit tres quadragenas peniteat xx ii q. ii Qui periurat

Tricesimus Qui facit filium iurare vel alium iurare compellat vel inducit xl diebus in pane et aqua quod vii sequentibus annis peniteat et nunquam sit sine penitentia. Et alii si consencientes fuerint similiter peniteant et omnes tales infames notabiliter xx ii q. v Si quis se periuravit etc. Si quis conventus

Tricesimus primus Si quis coactus pro vita redimenda sive timore mortis vel pro aliqua causa vel necessitate periurat quia plus corpus quam animam dilexit tres quadragenas peniteat. Alii indicant tres annos unum ex his in pane et aqua xx ii q. v. Si quis coactus. Sed in supradicto differentes invenio eligenda. l. Si tres vero et Glo. in dicto c. Si quis coactus. Et nota secundum August. in Simon. de de collacione sancti Iohannis quod provocans ad iurandum quem scivit facit iuraturum magis peccat quam homicida xx ii q. v. Ille qui hominem. Nec tendas glo. Non intelligas quod plus peccat periurus quam homicida, immo ille plus peccat xxx di. c. l. Ut tamen c. hoc non probat loquitur enim de per pleropitate? que tamen a peccato mortali non excusat ut ibi plene tractatur per glo. et Archi. Et quod periurus magis peccat quam homicida tenet expresse theologi in iiii. Sentenciarum dixxx vero. Vide glo. nec in illo c. Ille qui hominem subdit sed dicat vincere eum quia magis dampnum facit quia maius dampnum est in amissione unius anime quam mille corpore ut dicit Augustinus ad Armexencium? xx iiii q. iii. Si habes et in dicto c. Ille quod homicidam ecce ubi Augustinus subiunxit quod periurus animam occidit et provocat ad periurium alterius duas animas occidit suam et periurantis ergo

Tricesimus secundus Qui in dicendis horis canonicis divinis officiis a consuetudine metropolitane et sue ecclesie discrepat sex mensibus communione privatus apud metropolitanum sub censura penitencie maneat corrigendus xii di. De his

Tricesimus tercius Episcopus qui ordinat sine iusta causa clericum invitum anno suspendatur puniendo et deponatur si clericus se non obstinet hoc l. viii di. c. i et c. ubi didicisti

Tricesimus quartus Episcopus qui correctionem ministrorum dissimulat duobus mensibus sacerdos quatuor diaconus certus subdiaconum vero certa quam aliqua cupiditatibus serviens et non sacrilega ecclesiastica consentes ad arbitrium iudicis penitencia competenti sive suspensione ut dicit Glo. et debita sunt excommunicatione plectendi i q. i. Quicumque invisibilis gratie et i q. iii c. fi.

Tricesimus quintus Sortilegus quadraginta diebus peniteat et divinatores et similes simili pena plectantur. Quod tamen intellige si peccatum est occultum et maleficium secularis ut in c. i. de sorte. Quod si esset notorium extra ecclesie et fidelium privandus est communione utique eucharistia ei denegatur de con. di. ii. Pro dilecto

Tricesimus sextus Si sacerdos vidit in astro-
labio ad invenienendum furtum per annum et amplius
ad arbitrium diocesani peniteat ab altaris
ministerio penitus abstineat de sortilegiis
c. ex tenore et hoc si simpliciter fecerit
et demones non invocaverit

Tricesimus 7us Si quis clericus maliciose
scienter et appensate magicis artibus sorti-
legiis incantationibus et supersticiis et similibus
usus fuerit vel talibus consuluisse deprehensus
fuerit ab honore dignitatis sue suspensus
et depositus in certo monasterio retrudatur
ad actum penitentiam perpetuam peragendam xx
vi q. v. c. Non oportet et c. Si quis episcopus et c.
Aliquanti clerici et c. sortes cum similibus

Tricesimus 8us Si aliquid stillaverit de
sanguine consecrato in terram sive tabulam lin-
gwa lambetur tabula radetur Si non fuit
tabula ut non conculcetur locus corradatur
et igne consumatur et cinis intus altare
condatur et sacerdos xxxx diebus peniteat
Si super altare stillaverit calix sorbeat mi-
nister stillam et tribus diebus peniteat si
usque ad tercium linteamen v diebus Si
usque ad quartum xxx diebus peniteat et lin-
teamina que tetigerit stillam tribus vicibus
minister abluat calice supposito et aqua
ablucionis sumatur et iuxta altare recondatur
de con. di. ii c. Si per negligentiam

Tricesimus 9us Si quis per ebrietatem
vel voracitatem eukaristiam evomuerit
xxxx diebus peniteat Clerici vero monachi
diaconi aut presbiteri lxx diebus peniteant
Episcopi vero xc Si quis vero pro infirmitatis
causa evomuerit vii diebus peniteat de conse-
di. ii Si quis per ebrietatem et quod de infirmo
ponitur in fine dicitur ad cautelam ut dicit ibi
glo. faciat in simili xxx iiii q. iiii inebriatus
Nam infirmitas excusat tantum quantum culpa
ab eo dicit ab eius vero cum similibus

Quadragesimus Qui presbiterum interfecerit
xii annis peniteat de pe. c. Qui presbiterum
Et additur quod interficiens diaconum ... presbiterum
trecentos solidos Qui diaconum quadrin-
gentos qui presbiterum sexcentos debet persolvere
episcopum Nongentos Qui monachum quadrin-
gentos solvere debet et cunctis diebus vite
sue in monasterio serviat et per x annos
publicam penitentiam agat xvii q. iiii Qui
subdiaconum et c. sequenti et pecuniaria
pena predicta solvenda pro interfectione presbiteri
pertineat ad episcopum illius parochie ita ut
medietatem illius ecclesie cui prefuit prebeat
et alteram medietatem in elemosinam distribuat
de pe. c. ii

Quadragesimus primus Si quis malo
studio odio sive vindicta ignem appo-
suerit vel apponi fecerit aut appositoribus
consilium vel auxilium scienter dederit
excommunicetur et si mortuus fuerit incendiarius
christianorum careat sepultura nec absolvatur
nisi dampno prius pro facultatum viribus
resarcito et iuret se ignem ulterius
non appositurum penitentia autem ei detur in
Ierosolimis aut Hispania in servicio
dei per annum integrum maneat Si quis
autem archiepiscopus aut episcopus hoc relaxaverit
dampnum restituat et per annum ab officio
episcopali abstineat xxiii q. ulti. c. pessimam
fac. xvii q. ii. c. Omnes devotissimam Si vero
incendium vel domos nomine apponat predam
vero in quadruplum restituat incendiarius
aut ecclesie sive loci cuius iure exempti
est de raptoribus c. in litteris et tam mer-
cenarius reus est quam alia.... reum
excommunicatum publice denunciatus est ab episcopo
non est nisi per sedem apostolicam absolvendus
ut in c. cura et c. conquesti de sen-
tentia excommunicationis hoc vero quo ad penitentiam omnibus incendia-
riis sive domum sive aream cuiuscumque
incenderit voluntate publicata vel incensa
domum restituat et tres annos peniteat de
usurariis et dampno dato c. Si domum quis

Quadragesimus 2us Qui migrat ad hereticos
x annis peniteat qui permittit hereticum celebrare
missam in subversionem fidei tamquam hereticus
dampnatur et x annos peniteat Si quis ab
ecclesia recesserit qui ab eterna ad hereticum
confugiens xii annis peniteat tribus extra
ecclesiam x inter audientes et duobus absque
communione xxx iiii q. i. Si quis accepit
et c. sequenti

Quadragesimus 3us Qui ignoranter cognoscit
duas sorores vel matrem et filiam vel
amitam vel neptem x annis peniteat
Si scienter fecerit perpetuo careat coniugio
xxxv q. vi. Si quis cum duabus
et c. sequenti

Quadragesimus 4us Patronus res ecclesie di-
lapidans annum peniteat xvi q. vi.
c. filiis ubi dicit glo. i. per annum abstinebit
a sacramento ecclesie si laicus est sed si cle-
ricus est deponatur xvi q. ii c. Apostolicos
et c. abbatibus

Quadragesimus 5us Qui vastat domum suam
cum magicis incantationibus x annis
peniteat xxvi q. v Si quis ariolos
et duobus c. sequentibus

Quadragesimus 6us Qui invenit facere non pacem
cum proximo suo annum peniteat et ad pacem
redeat xx ii q. iiii Qui sacramento

Xlua 19 Diuinus adult et homi
da x annis peniteant et p fornicacon
idem licet no ita aspera pnia impona
xx q ij pdicaulos ad xlo pnia et
xxx iij q iiij hesipud et q sequnt
Xlua 8 Qui ordinat clicos alterius
diocesis sine licen ep̄i eorum scienter per
annu est suspensus a collacon ordinu de
temporibus ordi c Eos qui li vj
Xlua 9 Qui confert tonsura infanti
nisi intret religionem uel illegitimo uel
coniugato p annu est suspensus a collacon
tonsure de temp ordi c Nullo li vj
Quinquagesimus Qui illicite pmouet
indignos puatur ptate conferendi
illum ordinem quem illicite contulerunt
i q i Si qui epi de te ordi litas xx
vj di Qui ecclias et ordinatus remouet
a clero dc l di eos penitentibus quoz
suspenditur a celebracon misse p annu
lv di Nullus Quodoqz deponitur lx
iiij di c vl de quo vide glo optima
de eleccon c Nichil est
Quinquagesimus pmus Platus uel iudex excō
nicans aliquem monitā uel pmissa
suspensus est p mensem ab ingressu
eccle de sen exco Sacro
Quinquagesimus scdus Excomicans suspendens
uel interdicens aliquē sine scripto uel ex
pssion cause uel no tradens infra mensem
exemplu scripture si fuit requisitus
fuit ab ingressu ecclie et a diuinis officiis
per mensem est suspensus et in c Cum
medicinalis de sen exco li vjo
Quinquagesimus tercius Rector eccle qui pactiones
debitis grauat ecclam sibi commissam aut
litas alicui seu sigilla credit quibus ecclia
possit obligari suspensus est ab admistracon
spualium et temporalium de solucionibus
c si. Quondam
Quinquagesimus quartus Clericus notorius forni
cator suspensus est quo ad se et quo ad
alios xxx ij di Nullus et q vero
et q preter hec et lxxx i di si qui sunt
psbri et de cohā cle et mu c Tua nos
et c Inquisitio ubi plene de hc
Quinquagesimus quintus Si ordinator uel pntator
recepit pmissionem uel iuramentum ab ordi
nando qd sup pnisone sua ipm no inqe
tat ordinator a collacon et pntator ab ex
ecucon ordinum p triennium et ordinatus donec
secum sit p aplicam sede dispensatum sunt
suspensi de symo c penultimo
Quinquagesimus sextus Qui usurarium manifestum
et decedentem tradit eccle sepulture uel
oblaciones suscepit suspensus est ab
execucon officii usqz ad satisfactionem
condignam arbitrio sui epi faciendam
de usuris quia nonnulli ad qd accedit
c usura et c c dampnz et ii li vjo
Quinquagesimus septimus Qui aliquē in epum
illegitime natum aut in scia uel etate
defectum paciente elegit a bnficio est
suspensus trienio de elec c Cum in cunctis
et extendit h pena ad compmissarium
scienter eligentem indignum dum tn com
missarius no sit epus uel superior
et restringitur ad bnficia tantum que
h compmissarius in eclia et officia
ut in c Si compmissarius de elec li vj
Quinquagesimus octauus Iudex ordinarius
uel delegatus qui con constitucon in grauia
uel delegatus qui con conscienciam in grauem
vnie parte alterius irrogauit odio a
more gra uel sorde ab execucione
officii p annu est suspensus et p celebr
efficitur irregularis a qua irregularitate
nonnisi p papam potest dispensare et
indilate de quibz suspenso Quamdiu
tenta Si sit suspensus dampnabiliter
se ingesserit diuinis et ut in c Cum
eterni de sen et re iudicata li vjo
Quinquagesimus nonus Capitula conventus uel
collegia ac singulares psone comi
qui cathedralibus aut regularibus
uel collegiatis ecclesiis bona a platis
dimissa uel vacacionis tpe obueniencia
occupant officio et bnficio sunt
suspensi donec omnia plene restituat
de ele qma sepe li vjo
Sexagesimus Epi ac superiores
et inferiores plati et quicumqz psone
ecclesie pdicta bona occupantes epi
et superiores ab ingressu eccle inferiores
aut a beneficio et officio sunt suspe
si donec restitucionem fecerint competentem
de off ordi pnti li vjo
Sexagesimus pmus Confirmantes et conse
crantes aliquem clcum cum quem
ad sedem aplicam constitit appellatum
tn no sint appellaco pntata si non
cognouerint an agna parcio inuo
nerit sup electos ab electore confirmacōe
consecracon p annu sunt suspensi
de ele Pronda li vjo ubi dt Johan
And. qd si solum confirmat a confirmacōe
tm est suspensus si aut confirmat
et consecrauit ab utroqz est suspensus
et a pma die cofirmacōis incipit
suspensio a confirmacon et a die
consecracionis suspensio a consecracōe
Sexagesimus scdus Qui confirmant electum
nominatum uel assumpcom electorum

Rectorum vel Iudicum urbis romane absque licentia sedis apostolice tam ipsi quam postea eorum impetrantes omnibus graciis et honoribus quas et quos habent a quibus eciam sunt privati de ele. constitutionem li. vi.

Sexa tercius Si episcopus Italicus vel ultramontanus ordinavit ad sacros ordines sine licentia pape vel eius cui licenciam concedere est suspensus est per annum a collacione ordinum si scienter vel affectata ignorancia ordinavit et ordinatus sine speciali dispensatione a sede apostolica optinenda suspensus est de tem. ordi. c. Cepe et c. Eos qui li. vi.

Sexa quarta Si episcopus ordinat clericos parochie alterius absque licentia superioris scienter vel ignorancia affectata ne dum de vel maioribus et etiam minoribus sed de aliis ordinibus suspensus est a collacione ordinum per annum et clerici illius qui possunt libere durante suspensione absque alia licentia a vicario episcopi ordinari de tem. ordi. Cum li. vi.

Sexa quintus Abbas vel alius habens auctoritatem conferendi ordines vel tonsuram tonsuram vel ipse promovere alium suspensus est per annum sicut dicitur ibidem et eo modo in dicto c. Cum eis satisfaciunt notata in c. Nullus de tem. ordi. li. vi.

Sexa sexta Religiosi mediantibus qui recipiunt aliquem ad professionem mediantibus pactionibus suspensi sunt a receptione ad professionem et graviter puniri debent ut in c. Non solum de Re. li. vi.

Sexa septimus Qui committit simoniam suspensus est quousque secum dispensetur ut Extravagantes de Simonia Hodie aut omnes simoniaci excommunicati sunt et hoc possunt absolvi nisi per papam ut supra in extravaganti Martini quinti et Eugenii quarti.

Sexa octavus Qui habet homicidium voluntarium vel casuale cuius causa est et per quod est suspensus ut in c. finali de tem. ordi. et li. Dimiss. attendunt notata in c. Sicut dicit eciam vel monachi

Sexa nonus Qui hostiliter insequitur ferit aliquem de sacro sancte Romane ecclesie cardinalibus omnibus officiis eciam ecclesiasticis feudis honoribus et dignitatibus est privatus et excommunicatus ut in c. Felicis de penis li. vi. Et quasi simile est de percutientibus vel capientibus aut capere facientibus episcopum ut de c. Si quis suadente de penis in cle. Et adde quod bona illius qui episcopum interfecit debent confiscari illi ecclesie in qua episcopus preerat dictum notatur in c. Si quis demente

Septuagesimus Filii et nepotes perditorum insequentes aliquem cardinalem privati sunt omni beneficio ecclesiastico et eis pontificalis dignitas eis collata fuerit ipso facto omnino sublata ad dignitatem aliquam vel honorem collacionem vel in damnum ad regimen et omne publicum officium est ei inhabiles redditus ut in dicto c. Felicis

Sept. primus Civitas quecumque alia habens pro tempore Romanorum quam terra facienti vel facientibus vel permittentibus vel mandantibus vel factum ratum habentibus aut consilium dantibus vel favorem aut pacta receptantibus vel scienter defensantibus facientes vel infra mensem saltem tales delinquentes pro tanti facinoris enormitate exegerit et facultas ei affuerit non duxerit puniendos pontificali et privata est eo ipso dignitate privata et omnes supplicationum eadem sunt ligati ut in predicto c. Felicis in pro et in fine et predicti delinquentes debent ne vel inde ad primam Romanus pergendum saltem per biennium ut inde venati sine licentia sedis apostolice privati ut in dicto c. Felicis

Sept. 2us Celebrans in ecclesia interdicta suspensus est ab ingressu ecclesie et si suspensus celebraverit efficitur irregularis de sen. excom. li. vi. ad quod c. Gravi (?) tempore de privilegiis li. vi. et de privilegiis quia nonnullis et faciunt notata in c. Arma de sen. ex. li. vi. et in c. Cum etiam de Cler. et Re. Indicta li. vi.

Septima 3us Qui rumpit aliqua deferentes suspensus vel prelatos seu monasteriorum rectores contra forma decreti sine licencia apostolica suspensi sunt donec absolvantur ut in Extravagantes Bonifacii que incipit Iniuncte Nam qui se privilegiatos et privilegium ostendere debet ut in c. Cum que de ple. li. vi. et de sede vacante c. Contingit et idem est si a sede apostolica dispensaverit qui se missos seu legatos dicunt non presentato publice sedis litteras indicato ut c. Nobilissimus Ex. in de electe et sat. c. de mandatis prin li. ena

Septua 4us Religiosi beneficiati vel clerici non deferentes vestes suo ordini competentes Lonabilis causa cessante per sex menses a perceptione fructuum sunt suspensi non beneficiati vero reddunt inhabiles et per deferunt vestes virgatas vel partitas publice sine causa vel infulam seu pallium lineum suspensi sunt per annum a perceptione fructuum prioris beneficii et si non sunt per idem tempus reddunt inhabiles ut in c. Quia de vi. et ho. cle. in cle. et faciunt notata in c. Alia de vita et ho. cle.

Septua 5us Religiosi qui decimas detinent aliquibus ecclesiis debitas nisi post restitutionem desistunt infra mensem aut si de hiis qui usurpare presumpserint infra duos menses non satisfecerint rapacitate tamen dum ab officiis beneficiorum sunt suspensi donec satisfecerint de predictis ut in c. Religiosi de decimis in cle.

Sept. 6us Religiosi monachorum mogorum qui vestes debitas non deferunt vel canes aut aves detinent vel tenere permittunt in monasteriis seu domibus ubi inhabitant aut venationi piscari presumunt personaliter

Si quando abbas vel prior non habens altitudinem
maiorem sint per annum suspensus est a collatione
beneficiorum. Si vero alius sint ab administratione
si quod optinet per annum est suspensus. Et si non
optinet per tempus reddendo inhabilis ad
ministracionem et beneficium ecclesiasticum optinendum
et multa alia continentur in c. Ne in agro
de poro cum sequentibus de statu mo. in cle.

Septua. vii. Doctores incepti inuitentes
doctorandos et non recipientes in manu
tum a doctorando ne vlt. iii.000 Thuro-
nensium argentorum in summa plenitate
velut recipiende et certe per licencias doctorandi
ponti[ficali] dignitate prefulgeat suspensus
est per i menses a collacione doctoratus vel
magisterii vt in c. Cum sit de magistris in cle.

Sept. viii. Omnes qui in inquisicionibus officio
heresis indebite procedit aut superior ab offi-
cio remanet est suspensus inhibitores aut concor-
rinent summam incepto cum absolucione
summo pontifica reseruata vt in c. Multorum
de hereticis in cle.

Septua nona. Prelati religiosorum
quorum simoniacos ecclesiasticos premeruerunt damnum
aliquatenus patiunt nisi satisfecerunt infra
mensem suspensi sunt donec satisfaciat
competenter vt in c. Religiosi de privi-
le. in cle.

Octuagesimus. Religiosi qui non permisti
vt predicant temporibus constitutis de decimis
vt in conscientiam faciunt con-
soluendis et si non fecerunt tamdiu ab offi-
cio et beneficiis si non fecerint tamdiu ab offi-
cio predicacionis suspensi sunt donec co-
rrectionem fecerint si habuerint dudum eis
commode facultatem et inde excommunicari
sententiam incurrerent si predicare presumpserint
predicta negligentia vt non purgata vt
in c. Cupientes de penis in cle.

Explicit sunt hec suspensiones que simili-
ter habent canonum fuerunt etc.

Cristi nomen inuocantes ad
honorem ipsius et Reverendissimi
patris mei domini Bononiensis Archidiaconi
qui diuinam potenciam imitatus de me
nichilo fecit aliquid de Con dis. iii
Renea. ad aviat ad vtilitatem mei meorum
scolarium et omnium in vtroque iure studere
decencium. Ego Jo. An. prius doctor doctor
summam breuissimam super quinto libro
decretalium compilatam subtilia vel no-
ua non dicens sed breuiter antiquiorum
dicta commemorans que omnia
ipsi prout approbanda vel reprobanda
in toto vel in parte relinquo. Primo
summam continuans hoc modo compilator
quinta super tractaret satis
de hiis que pertinent ad clericos in hac
quarta continua volens pertractare vnus
de sacramento coniugii quod spectat ad laycos
ponit quartam Rubricam primo de sponsalibus
et matrimoniis. Premittit autem de spon-
salibus quia sponsalia precedunt
matrimonium. De sponsalibus igitur videamus
et primo quid sint sponsalia. Secundo
vnde dicantur. 3o qui contrahant. 4o in qua
etate. 5o quis effectus sponsaliorum.
6o an sponsus compellantur ad matrimonium
contrahendum. 7o in quibus casibus dissoluantur.

Sponsalia quid. Sponsalia sunt de-
futuro et dicuntur futurarum nupciarum
promissio ff. xxx. q. v. Nostrates ff.
de spon. l. i. Et dicuntur a spondeo quia
cum mos veteribus stipulari et spondere
sibi vxores ff. e. l. ii. Contrahuntur
autem ipsa sponsalia pluribus modis.
Primo per verba de futuro ad hoc apta vt
accipiam te in vxorem s. e. si inter
et de spon. duo. c. i. Secundo ad mi-
nores consensum exprimit de presenti
de spon. impu. e. vl. et c. ti. c. vl.
in ii. 3o per datationem arrarum pecunie vel
aliarum rerum l. de spon. l. arris. 4o
per solam subarracionem vel anuli inmissionem
de spon. in pri. c. vl. xxx. q. v. 5o
si quis desponsaverit per iuramentum
i c. de his. et c. de illis. Contra-
hunt sponsalia inter septennes
vel maiores aut non sunt sponsalia
vt de spon. impu. litteras et c. si. Ideo
non est nec oritur publica honestas
vt ibi. Et requiritur vt vterque sit maior
de spon. impu. c. ad dissoluendum
nisi esset proxima etati et malicia

supplet etatem maxime ad tantas
titulis scii j. e. Iuvenis Effectus
sponsaliorum est quod inducunt publice
honestatis iusticiam impedientem
et dirimentem matrimonium j. c. Sponsa
et infra plenius dicitur Compellendi
sponsi ad matrimonium contrahendum si sint
maiores et manent j. e. ex litteris
et nisi ex tribus timetur quod tunc perse
non compellentur j. e. Requisivit et
quod dixi quod compellantur intellige
si in eodem statu manente Nam
si contraxit cum alia per verba de presenti non
compelletur ut statim dicam Et autem
qui induit habitum et vult ingredi
Religionem sive consilium ut contrahat
et ante carnalem copulam religionem
intret j. e. Commissum Si ambo
sunt minores pubertate maiores tamen
septennio ad pubertatem venient quia
ipsi et in eo casu aut unus alter est
maior et alter minor maior vel quod
primo pervenit ad adultam etatem tenetur
expectare minorem et cum ipse ad adul-
tam etatem pervenit potest matrimonium
approbare vel Reclamare de spon. impu.
De illis j. nisi carnalis copula inter-
venisset ut de illis ij. et c. A nobis
e ii et editum vero ad dicentes nisi
ipsi inter per affectum corporis procreant
contractum j. e. ii. c. Continebatur
Si vero minore non expectato primo
maior contraxit matrimonium quod
... tunc rumpe sponsalia illa que
fuerant de futuro ut iam dicam
Dissolvuntur enim sponsalia
de futuro in multis casibus Primo per ingres-
sum Religionis quod patet extra de spon-
salibus de futuro ante carnalem copulam
de con. coniugata ex publico Secundo
per susceptionem sacrorum ordinum ... viij
q. ij ... quod locum non habet in
sponsalibus de futuro ... et Ber-
nardus hostiensis notat ... ij de spon-
satione de con. coniugata ex parte ij et
dixi de hostiensis de vo. et voti redem-
ptione ... Tercio cum mutuo se
absolvunt j. e. c. ij Quarto cum alter
recedit ad longinquam regionem ante
carnalem copulam j. e. de illis Quinto
cum alter incurrat lepram vel aliud de-
formitatis corporis de coniugio leprosorum
incurrat vel de ... Quemadmodum deformitas
sive corporis vel lepra non
dissolvunt matrimonium vel sponsalia
de presenti immo tenetur infirmo servire de
eodem titulo de con. le. c. j. et ij
Sexto si supervenit affinitas ex eo
quod cognovit consanguineam sponse vel
j. et c. ex litteris Septimo si fornicatur

habet impedimentum puta affinitatem
supervenisse de consanguinitate et affinitate c. ij. vel
... ubi sponsalia ... non sub
j. e. preterea ij. Octavo cum alter fornicatur
carnaliter de ... Quemadmodum
Nono cum alter fornicatur spiritualiter ... viij q.
j Non solum et c. Iam nunc Decimo cum
contraxit secundo sponsalia de presenti j. e. Si
inter de spon. ... c. j. ... cum prima
... fidem ut ibi ... alias sponsalia
de futuro non impediunt prima de futuro
j. e. Sicut quod intellige si secundam non cognovit
quia tunc esset matrimonium j. e. Is qui ...
cum minor perveniens ad etatem adultam non
vult firmare quod fecit de spon. impu.
c. de illis Undecimo cum ... prefixit
contrahere infra certum tempus ut petit ... cum
... infra illud ... contrahit j. e. Sicut
Duodecimo cum supervenit cognatio spiritualis
vel legalis puta adoptio ... Hostiensis
qui hoc ... de cognatione spirituali Veniens
in fi. et ... de eo qui cognovit consanguineam
uxoris sue vel ... j. et c. ex ... hec
... in sponsalibus que tenent
de iure ... per hos modos ... dissolvi-
tur ... in quibus non tenent ...
... sponsalia vel matrimonium de quibus
iam dictum

Visa de prima parte Rubrice

scilicet de sponsalibus de 2a parte scilicet de mat-
rimonio est videndum Videndum primo
quid sit matrimonium 2o unde dicatur
3o a quo quando ubi et quibus verbis fuit
institutum Quarto que sint cause insti-
tucionis matrimonii 5o qua etate
et quomodo contrahatur 6o quot et que sint impedimenta
matrimonii 7o qui admittuntur ad matrimonium
impetendum Octavo quot et que sint eius
bona Matrimonium per descriptionem
Est maris et femine coniunctio individuam
vite consuetudinem retinens ... viij q. ij
... ...
de ... Dicitur autem matrimonium
a matre ... quasi matris munium i. officium
et dicitur a matre potius quam a patre quia plura gravamina
... sentit mulier quam vir ... ante
partum est gravida et ... in partu
dolorosa in lactando laboriosa ... con-
... Institutum autem fuit a Deo
ante peccatum in paradiso per illa verba Ade
de prophetice dictum hoc nunc os ex ossibus
meis et caro de carne mea propter hoc homo
relinquet patrem et matrem et adherebit
uxori sue ... debitum de divor-
... Alii dicunt et hoc Ber.
de ... et ... c. vel quod per illa verba
Crescite et multiplicamini ...
que verba ea dicta sunt Noe et suis
filiis cum post diluvium et de hoc ... xx-
vij q. j. In primo Causa institucionis

Matrimonium aut petuit sunt suspecta plus vel dolosus. Jn petuit vero vitatio fornicationis xxx q ij c Hiis ita. Contrahitur matrimonium per consensum puerorum puberum quinquendum xxvij q ij c sufficiat. non per consensum puerorum licet honeste fiat filius patris voluntate sequendo de despon impu c j. Nec per consensum eundem morum vel contrahunt servi invitis dominis suis de con servis c j Nicholaus tu cum impediunt debita obsequia ut ibi. Hic etiam vides quod sui repetit uxorem etiam a patre proprio et compellitur ipse pater per censuram ecclesiasticam ipsam restituere viro, in eo non est mirabile et si desit consensus ex altera parte non est matrimonium in eo dicta. Nec plenitates sunt de substantia matrimonium in eo c j. Verba tamen sunt necessaria quo ad ecclesiam i e dictum et hoc in hiis qui loqui possunt secus in hiis qui loqui non possunt i e cum apud. et si verba a contrahentibus prolata essent obscura refertur ad quem eorum intelligentia i e ex litteris i. Pubes aut intelligo a pubescentia corporis x qui quare possunt de despon impu c in que pubertas communiter evenire solet in masculo xiiij et in femina xij annis tunc si sunt puberes licet ac etate minores tenet matrimonium e ti de illis ij nec est honestum impuberes coniungere nisi forte pro bono pacis e ti c ij. Contrahi etiam debent matrimonia publice non clandestine ut non desit probatio. Nam qui dicat esse vel fuisse matrimonium contractum hoc probare debet si alter illud negat si utrique confitetur sufficit si alia causa non impedit i de clande despon c j c ij et ob hoc debent primi banna in ecclesia ut qui sciverit impedimenta infra certum tempus opponat et tunc licet postea appareant impedimenta proles ex divorcium concepta legitima est et in quo filij sunt legitimi c ij et c prolatis et c Pervenit et si post terminum datum contracto matrimonio veniunt accusatores non audiuntur nisi iustam habeant cognitionis ignorantiam i cum inter actu sint c volt. Si aut clandestine et postea appareat impedimentum proles est illegitima e ti c Referunt nisi matrimonium ipsum contractum clandestine postea fuerit publicatum hd quia tunc filij nati post legitimi sunt licet appareat impedimentum e ti quod nobis eodem est illegitima proles si ambo parentes scientes impedimentum publice contraxerunt secus aut si alter ignorat e ti ex tenore et pactos illicitas coniugationes debet plebe ut eis interesse et ne impediatur legitima coniunctio nullus se debet maliciose opponere ut omnia habes de clan despon c volt. Contrahitur etiam matrimonium per verba ad hoc apta ut accipio te in meam et i e mt de spon du c j. Item si dicam promitto quod ab hac hora in antea habebo te pro uxore legitima et ego i e c ex parte.

Impedimenta matrimonium que sunt etiam dirimentia ipsum sunt xij que hiis versibus denotantur

Error conditio votum cognatio crimen
Cultus disparitas vis ordo ligamen honestas
Si sis affinis vel si coire nequibis
Hec socianda vetant connubia iuncta retractant

De singulis aut videamus et primo de errore. Error dicendo quod error palam persone ex sui natura non ex constitutione ecclesie habet matrimonium dirimere. Errare enim est aliud pro alio putare xxix q ij Jnquibus. Et error est contrarius consensui ff de

Si per errorem cum ego contrahatur matrimonium solo consensu ut dictum est supra sed ubi est error non est consensus ergo nec matrimonium. Sciendum est tamen quod quadruplex est error s persone conditionis fortune et qualitatis. Persone et iste dirimit matrimonium ut si credo contrahere cum berta et contraho cum dorothea. Conditionis et iste etiam dirimit si sit deterior ut si liber contrahat cum serva quam credebat liberam nisi forte postquam illud scivit verbo vel facto consenserit et matrimonio ob hac causa separato tenetur est utrique contrahere ut habes de coniu servorum c ij et ultimo. Liberam aut dico que ex libera matre nata est de na ex li ven c vij Et defendi debent libertates per ecclesiam ut ibi de consuetudine tamen possit induci quod filius sequatur patrem de coniu ser c in. Fortune et qualitatis et ista non dirimunt ut si credam contrahere cum virgine vel divite et contraho cum corrupta vel paupere xxix q j § i Et dic ut ubi. Antiqui aut omnes quod dixi de errore conditionis notant per sequens verbum conditio sed magis placet hoc omnes errores concludi sub hoc verbo error. Consensum ac exponitur ut supra statim

Condicio si licita condicio apposita fuit
in matrimoniali contractu nisi fuerit non
est matrimonium nisi ab ea fuerit recessum
vel per puram consensum subsecutum de presenti
vel per carnalem copulam de condi. appo.
et de illis et c. super eo et c. per tuas
Impossibilis aut vel illicita condicio si non
est contra naturam matrimonii habetur pro non
adiecta e. ti. c. i. et vlt. Si aut esset
contra naturam matrimonii viciaret contractum
e. ti. c. vlt. Votum Si votum est
solemne dirimit matrimonium. simplex autem
impedit sed non dirimit qui cle. vel vo.
c. iii et c. sequenti. Dicitur aut solemne vo-
tum et efficax quo ad dirimendum matrimonium
vel per suscepcionem sacri ordinis vel per profes-
sionem expressam vel tacitam factam alicui
de Religionibus approbatis i. de vo. c. vn.
li. vi. Cognacio triplex est spiritualis
legalis et carnalis. Primo quo ad spirituali
tamquam de digniori videndum est xxx q. iii
c. i. et ii. Est aut cognacio spiritualis attine-
ncia proveniens ex sacramenti dacione
vel ad illud detencione. Et est sciendum
quod si compater contrahat cum commatre
dirimitur matrimonium de cog. spirituali
Martinus et c. veniens et hec est vera
cum compaternitas precessit matrimonium vt ibi
Si aut est secuta sine sciente sive ig-
norante matrimonium non separetur e. ti. Si vir
Impositura aut pena id dolose facienti e. ti.
Contractus in fi. Et scias quod si alter coniugum
matrimonio consummato levet puerum de
sacro fonte ambo sunt compatres
parentibus infantis e. ti. Martinus Si
aut filius alterius levatur de sacro fonte
non propter hoc alter coniugum non erat filius
fit compater levantis. Item si post com-
paternitatem contractam contraxit cum
vxore vel post contractum matrimonium con-
summatum que vxor predicta non efficitur
tibi quia quod per vnionem carnis sequitur
non tristatur in vnione spirituali precedentem
xxx q. iii post obitum alias per itatum
et ibi in summa de hoc et in predicta
decretali Martinus et quod dixi de com-
paternitate quod dirimit intelligas de ea
que contrahitur per baptismum vel con-
firmacionem in fonte. Compaternitas
aut contracta per Catecismum impedit
sed non dirimit e. ti. Contractus et e. ti.
c. ii li. vi. per alia sacramenta non
contrahitur compaternitas impediens
vel dirimens e. ti. c. vlt. in fi. li. vi.
Et sciat compatres contrahere non possunt
sed ut filii duorum compatrum sed per

eorum vterque vel alterum devenerit est ad eam
paternitate et parentes contra defendere
debent. Ecclesie e. ti. c. Una. Et si contraxerint
tales separantur e. ti. c. i. et c. super eo que
mat. accusa. pos. c. i. Si aut post eventum
eorum deventum est ad compaternitatem non
dirimit matrimonium nisi consuetudo esset in contrarium
tunc statur e. ti. sup. eo. Et scias quod sicut
compaternitas contrahitur inter levantem et
levatum et eius parentes sic inter bap-
tisantem et baptisatum et eius parentes
e. ti. c. i. li. vi. Vnde xx sunt casus in
quibus cognacio spiritualis impedit
et dirimit matrimonium scilicet inter baptisatum 1
et levantem / baptisatum et filios leva- 2
tis / Baptisatum et coniugem levantis prius 3
cognitam / parentes levati et coniugem 4
levantis primus cognitam / levantem 5
et parentes levati. Item inter baptisatum 6
et baptisantem / baptisatum et filios bap- 7
tisantis / baptisatum et coniugem bapti- 8
prius cognitam / parentes baptisati 9
et coniugem baptisantis prius cognitam
baptisantem et parentes baptisati 10
Item inter confirmatum et tenentem vel levatem 1
confirmatum et filios tenentis (levantis) / confir- 2
matum et coniugem tenentis primus 3
cognitam. Parentes Confirmati
et coniugem tenentis prius cognitam 4
/ tenentem et parentes confirmati. Item 5
inter confirmatum et confirmantem. 6
Confirmatum et filios confirmantis / confirmatum 7
et coniugem confirmantis prius cognitam 8
Parentes confirmati et coniugem confirmantis 9
prius cognitam / confirmantem et filios 10
confirmati / et parentes superius dictos
patrem et matrem intelligas. Hec
probantur e. ti. Martinus et c. vlt. et e. ti.
c. i. li. vi. Et scias quod licet vnus solus
debeat levare in baptismo vel confir-
macione si tamen plures levant contrahitur
cognacio quo ad omnes e. ti. c. vltimo
in primo li. vi. Cognacio legalis
que est proximitas per adopcionem proveniens
tres prohibiciones habet vnam perpe-
tualem et duas temporales Temporalis
prima frater carnalis non contrahit
cum sorore adoptiva durante adopcione
Ea vero finita puta per emancipacionem bene
contrahitur de cog. leg. c. i. Alia est tem-
poralis inter adoptantem et adoptatum est
soluta adopcione ff. de ritu nup. l. adop.
et l. qui vel. Tercia perpetua est inter adoptantem

et uxorem adoptati et int' adoptatum et uxorem adoptantis etiam soluta adoptione ff. de ritu nup. l. adoptivus j. e. e. Cognatio carnalis in quarto gradu consanguinitatis vel affinitatis vel citeriori dirimit matrimonium de consang. et aff. Non de. In quinto aut vel ulteriori licite contrahitur ut ibi. Sufficit aut q unus contrahentium excedat quartum gradum licz alt' sit i quarto gradu vel citeriori e. ti. Vir qui et c. Quod dilecto et hic de iure. Sed tn dispensacione pone cum anglicis q possint contrahere in quarto gradu reperitur q utique distet quinto gradu. Dispensatio cum non exorbitet a iure quia est odiosa et ideo restringenda de fi. psbi c. j. li. vj et fac ad hoc c. li. de re. iur. Odia et de prben. c. li. c. j. maxime ubi consuetudo hoc approbat e. ti. q dilecto Et q dyoc dispensari hoc intelligas per papam q2 inferior non possz c. ti. Quia ita Et si optineatur dispensatio matrimonii in matrimonio iungen contracto expressa falsa causa non valz nisi precata per eundem tolleretur ut ibi. Si tn infideles secundum legem suam coniungentur in gradu phibito per baptismum per ecclesiam non separentur e. ti. c. De infi. et de divor. Gaudemus i. prin. et filii eorum sunt legitimi cum si sint le c. ult. Crimen incestus impedit matrimonium sz non dirimit de eo qui cognovit consang. v. sue Tuasimusse. Sed ma machinationem in mortem coniugis non secuto effectu de divor. c. j. Item in aliis criminibus que non xxxiij q. ij c. hic quinque alias de penitentibus et de re. et remis. c. ij. Homicidium aut carnale non impedit matrimonium de divor. c. j. Similiter tamen nuptz hz dirimere matrimonium nisi i. duobus casibus. Primo si tempore quo adulterium dat fidem adultere vivente prima uxore legitima de eo qui duxit in ma. q. pol. p. adul. c. j. alias non in ma. q. pol. p. adul. c. j. alias non sufficit ipse adulterium nisi sedud p. non seruisset matrimonium. Secundo si de facto contraxit cum adultera vivente prima tamen cum alter eorum cum effectu machinatus est i. mortem defuncti. In his duobus casibus adulterium dirimit. Extra xxxj q. j c. De eo qui duxit i. ma. p. c. Et intelligas hoc etiam si prima separata est ab eo quo ad thorum tm. e. ti. c. Si mare. In secundo tn casu quo contraxit de facto cum adultera ignorante tn mortuam legitimam compellit adherere sibi si ipsa velit imposita penitentia sibi competenti ec. de eo qui duxit in mat. c. tua nos. c. ult.

et c. Veniens. Et in tertio casu posset dici q sufficit machinatio homicidii cum effectu etiam sine adulterio vel fide liz fides data vel matrimonium de facto contractum non sufficiat sine adulterio quod videtur ipse dicere de conuisi. infi. c. j de divor. c. j et fac q. non vir de eo qui dux. i. ma. supra Cultus disparitas ut si xpianus contrahat cum iudea gentili vel pagana xx viij q. j Cave et c. Et et hec disparitas etiam supervenientis matrimonio contractum dirimere pnd in casu si cum alter ex infidelibus coniugibus convertitur ad fidem altero nolente sibi cohabitare vel non sine contumelia creatoris vel ut eum pertrahat ad mortale peccatum potest conversus cum alia contrahere alias non et si ante quam predictas causas contrahat qui in infidelitate remansit convertatur compellet primo conversus illam recipere de divor. Quanto et c. Gaudemus. Secus cum ex coniugibus fidelibus alter transit ad heresim quia matrimonium fidelium est verum et ratum. Infidelium aut verum sed non ratum. Quare in predicto casu dissolvitur ut ibi. Item quod confirmatum est in fide contrahere non potest alio sepe finaliter alter coniugum ad heresim ut matrimonium separetur ut in c. Quanto. Unde est q conversus redeat ille ad fidem recuperabit uxorem nisi ab eo per iudicium ecclesie esset separata quo ad thorum et illa vellet ingredi religionem de conuisi qui c. ult. de divor. de illa et c. de in fi. Dicas q si paganus qui secundum legem suam cum pluribus uxoribus contraxit cum ipsis uxoribus convertantur ad fidem solam primam habebunt. Idem si datur repudio prime contraxerunt secundum q2 solam primam repudiatam habebunt et si repudiata illa contraxit cum alio non potest sibi vir fornicatorem obicere secundum si alias esset fornicata e. ti. Gaudemus.

Vis et metus sive timor hz dirimere matrimonium cum eius contrahitur solo consensu ubi est vis non est consensus j. e. cum locum ergo ut matrimonium eadem vero in sublopo est qui constitutive non pt dum sentire laborat et ideo ut matrimonium contrahit j. e. Dilectus Inde est q pena non inhiberit i sponsalibus q2 debent esse libera j. e. Gemma. Inde est q secure et honeste morari debet quamcumque mino quantitate ut i contractu dixi cum locum distinguere tn int' virum et virum j e de mile de Sap. maiores si cum tibi violanta fiat vel metus talis qui possz cadere in co

Evangelia sumpsit ab illa pla in illo tempore Epistole vero ab illa In diebus illis [illegible] [illegible] [illegible] evangelia emanaverunt i. processerunt ab illo qui non potest falli sed quamvis ad tempore et quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sunt in tempore nec corrumpi nec se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sed epistole processerunt ab illis qui post [illegible] [illegible] diebus quia fuerunt homines qui fuerunt [illegible]
In scribis omne [illegible] decrescit sola [illegible] [illegible] [illegible] Augustinus [illegible] [illegible]

De sensu et sensato
Gustus et tactus omnibus aliis sunt [illegible]
Sensus auditus plus confert ad sciam acquirendam quam sensus visus [illegible] aliquibus aliorum [illegible]
Visio fit per intus suscipiendo
[illegible] ille quo oculus apparet fulgere et scintillare non est in ipso oculo [illegible] apparet
Organum visus est de natura aque a dominio
Organum auditus est de natura aeris
Organum odoratus et olfactus est de natura ignis
Organum tactus et gustus sunt de natura terre
Nigredo est albedinis privatio
Proprium est subiectum coloris
Color est extremitas perspicui in corpore terminato
Medii colores [illegible] [illegible] commixtione [illegible] [illegible]
Humidum est proprium subiectum saporis
Sapor est passio humidi facta a [illegible] et humido [illegible] [illegible] de potentia ad actum
[illegible] non est proprium subiectum odoris
Boni odores conferunt ad celebris [illegible]
Homines inter cetera animalia debent habere olfactum peiorem
Qualitates sensibiles sunt in infinitas partes divisibiles
[illegible] est aliquod totum simul alterari
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

stantem viro sine fuit maior [illegible] [illegible] ille [illegible] [illegible] non est [illegible] de [illegible] carnale copulam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non debet tradi in constante viro bene et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ordo [illegible] impedit [illegible] et dirimit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerint sponsalia de futuro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sponsalia de futuro [illegible] [illegible] carnalis copula de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet in hoc [illegible] consuetudo [illegible] sponsalia de futuro [illegible] [illegible] carnalis copula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] copula [illegible] [illegible] ligamen [illegible] sponsaliorum de futuro non dirimit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligamine statim [illegible] mortuo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] statim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infamia legale de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de morte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reddat et non exigat debitum et [illegible] [illegible] [illegible] de vita [illegible] viri statim [illegible] a secundo [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad nuptias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed benedictione [illegible] [illegible] [illegible] ad semel fuerint benedicti non [illegible] benedictio iterari de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Poetas ovidius
Epitaph

Qd cadit altius regnat diabolus non est
Hec repat vices fessa qz membra renat
Stare dum nescit qui non aliquid gerat

Fortia viridum corpa frangit opus
Virgilius — Assiduo ferrum consumitur usu
Terentius — Crebris ictibus homo ut ambulat
Deficiunt valde longeva tempore tham
Hic quisque cadit quem tollit fortuna gigante
Pamphilus — Cum gravius cuique formula parva sedet

Sexaginta bis quinque superaddito milia quinque
Tot fertur ihesus pro nobis vulnera passus
Ingemoni [illegible] carpus sensus et honores
Tot perdet vere bona clericus in mulieres

Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt in
principio parabolarum Salomonis
Audiens sapiens sapientior erit et intelli-
gens gubernacula possidebit ibidem in secundo

Custodite vos a murmuratione quae nihil prodest
et a detractione parcite lingue quia
sermo obscurus in vacuum non ibit et se-
cundo qui mentitur occidit animam post sapientie i.

Sunt tria principia. Ratio natura voluntas
Et quoniam orta tibi sunt philosophia
Triste cor ira frequens mens rara gaudia vobis
Hec tria consumunt corpora fine brevi. Salomon
Spiritus tristis exsiccat ossa exsiccatis enim
ossibus exsiccatur medulla qua exsiccata
spiritus vitalis nervis membris cooperans
aufertur et sic mors sequitur ex defectu
Heu praga doleas [illegible] cantina dolore
Si careas clero qui te ditavit honore
Sancta Bambilla [illegible] gentes de domo villa
Contra de celis precepit [illegible] Michaelis
Si fecit hec omnia que precepi vobis adhuc
dicite inutiles servi sumus.
Alba fides generat deus. Sancti sapientes
Et princeps oculus nescit [illegible]
[illegible] XXI [illegible]

Ovidius de vetula — Felix qui posset vitare periculo quisque
Sed qui scandalo [illegible] forat
[illegible] de [illegible]
Nullum primum elementum est sed [illegible]
Terra [illegible] verum [illegible] sobole eterum
Ad sathane [illegible] succrescit [illegible] nepos

Reddere gaudet homo nequitia pro
melle venenum pro fructu penas pro pie-
tate dolum. Theuczosch domino [illegible]

Susceptum semen primis sex de sex crescit diebus
Est quasi lac sanguis decem novem crescit diebus
Post solidatur et effigies producit ad ortum.
Rex sanctus Thomas.
Sex in lacte dies ter sunt in sanguine tres
bis seni carne ter seni membra figurant
Mas iacet in dextris femina est sinistris
A ferrum ubi ruber pugnata velit
Femina pallet [illegible] sic semper [illegible]

Cum finit anni transacti milia quinque
Atque nonaginta post partum virginis alme
Tunc antichristus nascetur demone plenus

Pellicanus dicor pro pullis scindo meum cor
Ut vivant mortui non ex illa morior
Ut pellicanus fit pius sanguine sanus
Sic genus humanum sit Christi sanguine sanum
Ut leo rugitum suscitat sibi suum fetum
Sic per ploratum genus humanum suscitatum.
Sorta vacatis ponderanti magis levatur cerum
Longe saltare prudens non dicitur amare [illegible]
Sunt tria que miserum faciunt de divite
Summe sepe ventum gula vestis alea [illegible]
Ludo puer crescit et non metuendo pauescit
Ille decrescit honor ut qui senescit
Cui non accrescit virtutibus dum innocescit
A vitiis nescit discedere quando senescit
Quod tibi vis fieri mihi fac quod non tibi noli
Sic potes in terris vivere iure poli
Formatur adam ex de [illegible] partibus conscius
Carnem de terra de petra gavidit ossa
Fit [illegible] de ventis [illegible] sanguis
Dedit herba pilos a sole cepit ocellos
[illegible] de nube datur sudor de [illegible]
Sunt tria damna domus [illegible] est stilus
Et iuvenem [illegible] et senex luxuriosus
Quatuor impediunt [illegible] [illegible]
Spes timor atque pudor [illegible] desperatio
Non viribus non velocitate corporis ut celeri-
tate res magne geruntur sed consilio auctoritate
et sententia quibus non modo orbari sed augeri se-
nectus solet. Tullius de senectute
Sicut venerabilem philippum de pergamo
in regimine speculo parte [illegible]
[illegible] ludus [illegible] ludus [illegible]
sus ludus [illegible] et volu-
ptatis ludus honestatis specialis
Primus [illegible] et [illegible] relin-
quendus [illegible] genesis [illegible] Sa-
ra vidit Ismahelem ludere cum ysaac
[illegible] ludo [illegible] illusionem et [illegible]
deceptionem ut dicit [illegible]
[illegible]
Secundus [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] de quo exodi [illegible] sedit
populus manducare et bibere et surrexerunt
ludere
[illegible] ludus [illegible] recrea-
tionis et [illegible] laboris nam [illegible]
[illegible] ludere sicut ysaac [illegible]
vat. lusit etiam ioseph cum filiis suis
[illegible] agit ioseph de [illegible]
am de Roma [illegible]
Parva necat morsu [illegible] vipera taurus
A cane non magno sepe tenetur aper. Ovidius
Nos [illegible] grandia parva movent
Ex minima magnus scintilla nascitur ignis
Et generat parvum gaudia principium. Papias

Deus v' esse intellige essenciali. Sed z in inferno cent et p extinctionem iustitie in ec
clesia aut z x ii et laudabiliter cita vm' secund aut est p essentiam et per mam
Item apostolus apud Corinthios mansit docens eosdem p annum et per 6 menses deinde
ipso recedente pseudo prophete apud eosdem pullulaverunt
Non est iustus qui non peccat in nullo ena. Vnde illne a deo e creatum h no ome actile e nob' a deo datum
Quod avaricia congregat luxuria spargit. Ve qui coniungit agrum ad agrum domum
ad domum coniungit s. p avaritiam abundantie ysaye primo. Ypig vade ad formicam et cape exemplum sap. s.
et pro vero Surge piger et mens vade ad formicam cape exemplum
Jesus omnes defectus dignatus z pati humanos demptis duobus s. fatuitate et peccato
Bona enim cottidie nobis accidunt h caveamus ne nobis flendo recedant. S. Grego
Vo pctum clamat ad hominem de terra vt z in illo. vox sanguinis fratris tui et alibi clamor
Sodomorum auditus z. Simon hic visu dicitur bonorum largitor deus dedit homini bona
anime corporis visibile et invisibile p hec intendens vt disponemur ad vitam eternam
Ome a deo est creatum h non ome actile z nobis a deo datum. Ambrosius super pri. in
nam siquidem multa bona sed aliquid tamen no a deo h a dyabolo vm tu etiam deo permittente. Nam
oculi domini contemplantur bonum et malum semper et vbique
Que in malidona fiunt sunt bona terre. Cor faciunt abile minimum tormenta iehenne
De spermis qui nomine sperneus ysaie vii
Abusfedria crevit mecum vita et vniusque me dereliquit Job. z i. dt. dag
Vo teloneum iuste dz dari primo vie emendantur s. vt pontes construuntur
Scdo si vie a spoliatoribus et a latronibus premuniuntur s. gdze gleyth donary
Z o pro subventione nationis et civitati paupcio qua cessante cessat et teloneum
Item a spiritualibus et similiter p qui bono laborantibus no dz exigi teloneum rco est
figurata vt pharao dum captivarat iudeos ex tunc sacerdotes absolutos tenebat
Quidus dt ego destruo. dyalus ego decipio. caro ego inficio. ic ego reficio etc. l. vic.
Spiritualiter manducat qui innocentiam ad altare portat beatus Augustinus
Peccatum quod p penitentiam no deletur mox suo pondere trahit in aliud
Quatuor excusant a peccato nocti tpe festivitatis
Primo laboris moderitas s. que no impedit anime devociona. Scdo laboris immi
nens nesitas. Tercio cordis pietas. Quarto publica vtilitas et intellige si fiant
fiat sine salario corporali
Quatuor ex causis iudicis nos parauimus istis
Nolo esse amicus hominis voracimus fu
Ley patres extrema fides memoria cristi
ri luxurioso s. bo ratis ne forte
Oculus fui ceco et pes claudo Job xix vel xxix
sanitas eius sequaris pro primo
Sup illo vo dt accept ea in sua Augustinus dt. Quintum hic pctis. variis involuta
fuit Si ar virgini aliquam laudem specialem exhibuerit mesimi no prohibit
Mortua Quia prima carnem in peccatores tarde venit io filii mei malum gerunt
Nota lilium comparat virginitati multo Quia licet floret nunquam tamen fructificat
In lege vetere dicitur no sequaris turbam ad faciendum malum i. vita tumultum — Leviticus
Dum Maria ab angelo est salutata no otiosa z inventa h id legens Ecce virgo conci
piet et p. f. et admirabatur Maria que illa fuisset cum tu sola mei ipsa fieret concepta et parta etc.
Jeremias vt quo status mutatus z
Humilitas omnes virtutes tuetur et sine hac nulla vz illa dicente Gregorio Quia qui ceteras
virtutes sine humilitate congregat pulverem in ventum spargit
Maria ex virginitate deo placuit h ex humilitate concepit io dicitur Quia respexit deus humilitatem
Gregorius Ceteris p partes tibi aut abundant tota gratia infusa est Et io dicitur etiam
prima in me virgo est gratia vitatis in me omnis virtutum sit est omnes sanctitates omnium sco
rum simul aggregate non sunt equales tali eius s. Maria sanctitati
Rubus quem vidit Moyses ardentem sit virginem incorruptam dixit est ic Moysi ne
accedas nisi calciamenta deponas Quia locus sanctuarii est. s. rubus ardens
Ysaias et Sabbata eorum s. clanorum devisserunt hostes i. anime inimica
Vo Maria mortua i. dum dt. deus mandavit angelis vt corpus eius ad montem
Josaphat afferant vbi est p eum fecit sepulture et veniens dixit angeli mi i. sue dns
et sponsa amica mea Quia iam hyems abiit flores apparuerunt raste. Et ioc
assumta fuit in celo Sed xpm illo mediante inter eos s. iesum et inter eum omnes et
sup eundem montem fiat iudicium ex eodem monte ic ascendit ad eundem montem
boni bonos mali malos angeli portabunt indicaturos dampnandos et premiaturos
Epifanius refert quod virgo Maria i. x anno filium concepit et in xv illum genuit de
inde secum h xxxiii annis permansit et pg eius ascensum in celum h vidi
eos solum i. z i annis supervixit h epifanius refert quod z 7 h primum z viis
Nota iste nichil inito dicitur destinum Quia in eo homines deserent zrem voluntatem
s. doctrine vt hystoria vite vt dissoluti iustitie vt omnes prepositi fanden
Justi in perpetuum vivent et apud deum z merces eorum Sapie v est vm vite doctrine iustice est
Largitas. bonitas. humilitas et mensura quatuor essencialia ieiunii prima semper habe vii h dno reta
Sanitas corporis culpe culp remissio ad decimum thronum ascensio regis etiam posse vi
hec sunt s. virtutes decime vi
Alexander magnus fecit totum mundum volebat adire paradisum possidere itaque dum vo
lebat paradisum inire mox quidam senex obtulit lapidem illi qui dum scrutare
aspectus qui cum lapillus fixaret invenerunt ex ilico s. pondus i. statuam in
ditonem et adi plus quidam tam plus vtc ipm ponderando ex opto po
suerunt tamen de statura em d statura ... est ite lapillus s. pondeat h tu
tiam cum gtentus sit valens sup eam h ... modice tre ... nullus repu
tarans sic tu dum moriaris mi valebis Vel sic ... de codem
impudicus oculus est impudici pectoris nuncius i. signum

pb xvm omnis sapiencia trahitur ex occultis i. aspicit sancto
Robertus sup libros sapie dt sic qualis [illegible] deo inmitatur & vo Roberti v. sup Quia
deus magnificat nos & bonis sp prorogatum vi[illegible] Duo accedere ad sui imaginem
Sic passione & vita post quam non habebat ante passioni 2o quia specialiter Quia hic sepissime
peccat et tamen ad modicam contricionem eius omnia scelera dimittit. vii. & quia eum a [illegible] pe-
nes timentibus eum & dt [illegible] timentibus eum Certo quod sp vita futura [illegible]
mis sp hic debet sui [illegible]

Ave oz [illegible] in anima iusti zacharie 3o Peregrinacio in terra genesis xxxi
dispositio i. [illegible] Sed i. motiva maiestatis
Duplicater peccat qui se de crimine iactat Nota generale
Damus i. [illegible] deus inadiutorium meum intende dicebat propheta [illegible]
qui ab eo [illegible] spirituales sunt inciatur [illegible] in mediam passionis iv vi dt ad [illegible]
[illegible] ita aiunt expositores pagine sacre
Nota de deo est cogitandum vide Sapie vo Lit cogito eorum
apud altissimum f est [illegible] in refugio dt Sapie vto
Iustus quamuis morte preoccupatus fuit in refugio
[illegible] deo est obediendum quam hominibus [illegible] ponitur actum secundo
Ad aliquem [illegible] homo [illegible] in iob Oppressio pauperis est oppositio [illegible]
Non saciabitur oculus visu nec auris auditu f. [illegible] ante primo
In cupit [illegible] in celis quaerit [illegible] i. humilitatem [illegible] et qui querit [illegible]
in terris inveniet se detrusum de celis [illegible] nam [illegible] sequitur [illegible]
miliatio Quia superbis resistit humilibus autem dat graciam [illegible] habebat
Invidia dyaboli mors introivit in totum mundum ponitur sapie primo
vulpes foveas habent [illegible] & [illegible] intelliguntur de [illegible] pace [illegible]
Savarem [illegible] pagani hodie Jherusalem totaliter possederunt [illegible]
Sic Jesum videmus sub enigmate i. [illegible] f. in [illegible] videbimus [illegible]
dicente ad [illegible] nobis faciem tuam domine et [illegible]
Qui non diligit fratrem quem videt quo diliget deum quem non videt Jacobus i. ca
Impgle [illegible] ventrem & [illegible] mentem saciare dt [illegible] Vir sapiens & patiens
Ante peccatum ade homo habuit pacem [illegible] obedienciam ad deum [illegible] innocenciam
ad mundum [illegible]
Visio dei f. [illegible] dilectio dei & execucio preceptorum eius
[illegible] dei disponit ad beatitudinem Nunc in [illegible] dat se videre et quo vult
et cui vult [illegible] in [illegible] dt f.
Intuitu amas deum tuum tanto studiosior eris ad bonum [illegible] Passio iv & [illegible] ad a
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] vidit in se nisi [illegible] dependit a radice
Lepra ad peccatum magis anime quam corporis spectat nam lepra in scriptura [illegible] i. anime [illegible]
A bonum ad maiorem [illegible] student [illegible] Idem [illegible] tam supplicium a
ingratum nisi [illegible] voluntatem [illegible] a quo habet esse ac vivere
Iesus [illegible] prophetas [illegible] ut eis mediantibus et [illegible] vita [illegible] & in hoc [illegible]
[illegible] nobis [illegible] [illegible] vita
Nemo est qui bonum loquitur Nemo est qui agat penitentiam [illegible] pro peccato [illegible]
Nota Danaz [illegible] manus [illegible] apud deum detenta sunt [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] dolor [illegible] et [illegible] monet & monet [illegible] ut doleat de [illegible]
quod si dolere nequit [illegible] dicat [illegible] dignus in [illegible] dolor [illegible] & [illegible]
[illegible] indignus [illegible] confiteri sua peccata teologice
Sapiencia edificavit sibi domum Salomon proverbiorum [illegible] [illegible] virtutes
Taceat Judit de sua pulcritudine Hester de sua nobilitate Susanna de sua innocencia a
Hec festivitas quondam non celebrabatur [illegible] Nativitas tua dei genitrix [illegible]
[illegible] ipsa constituit vigiliam [illegible] et octavam celebrandam
Peccati quippe non [illegible] ultor est deus Ecclesia [illegible] celebrat nativi-
tates [illegible] Jesu Johannis & marie [illegible] ut [illegible] nativitate nascamur
sed ablucionis per baptismum [illegible] et [illegible] ad vitam f. [illegible]
Moyses fuit pacientissimus [illegible] David humilis [illegible] domini [illegible] ante
archam domini [illegible] sustinuit pacienter mala [illegible] Yesse fuit pater David
Johannes [illegible] ergo mala [illegible] Marta & magdalena [illegible] hospitales [illegible]
Sanctorum [illegible] Sanctitas [illegible] que ab omnibus [illegible]
namentis [illegible] Regalitas [illegible] surrexit de natu [illegible]
Domui tuam domine decet sanctitudo i. mariam que erat domus [illegible] domini iesu
Oculos quos culpa claudit pena aperit Maria i. mediatrix [illegible] reparatrix illuminatrix [illegible]
Omnis [illegible] ut [illegible] eum Job in persona peccatoris & [illegible] Dixit
insipiens in corde suo non est deus Comessacio & adulacio fuerunt & [illegible]
demones & domestici i. quos anime hominum polluunt [illegible] quod [illegible]
libro [illegible] dialogorum i. gestorum [illegible] de germano [illegible] gregorij
Datum [illegible] ut [illegible] a [illegible] & filius dei a deo patre [illegible]
deus dignatus est esse & in homine [illegible] ullo modo [illegible]

pp̄ruitina etiā sīt realr̄ sunt passi ꝛ ma
nifeste in pūti vitā etiā eciā vit̄ est fi ocul
te ꝓ oppressionibꝫ detractionibꝫ invidijs in
iurijs vt ut ī flx pmittatione et ꝓterna
vitalis interpretatione in fl̄ꝫ d ꝛ thesis
Prodiit ꝗ̄ ex adipe iniquitas eorum
et ꝓpterea vi mimitur ꝗ pꝓpter pingue
et dulce multi perierunt vt dī philus
Nil infelicius felicitate peccantium Aug.
In inferno quilibet vnius ignis sit vn̄ f roc
fuimus tū no secundum qualitate rois sue
tendit quidam sapiens teologus
Melior ē simplex cognitio q̄ omnium rerum
cognatio i notitia carnis
Illud pena gravior q̄ simplex qsind ꝓsidens
Pisi sunt oculis insipientium mori ipsa
sunt in pace Sapientie iiij
Depdat desiderat qui tezaurum in via pu
blice portat Gregorius
Vitas vite vitas zei vitas insti
thas zaze bxxv ibi do simone
Simulator cur decipit ꝓbationem et
ad veritatem ꝑtinet vt homo talem se o
stendat qualis sit intentione thomas zde
In labijs sinis intelligetur inimicus probi ꝛꝑ
Prov. Nam i nequitiae in cordeig
Signatum est sup nos lumen vultus tui
domine i intellectus agnitus boni quod
nulli alij animali ab homine deputatum
to dedisti letitiam in corde meo sequi
sunt tuum sic hoc signatur illis hoc ut
thus tui domine
Deus in creando orbd no ē visus agens
consilio sed in creando hominem visus ē q
filio sū e trinitate vt dr̄ faciamus hominem
ad imaginem
Anga studia lirarum et sit vitia non
amabis Jerominus
Retrix ꝗ iniciens tū i ꝓpria peccatum
ad et eternam damnationem
Maledictus homo qui exerce dimi
ssitionem negligenter Jeremie xlviij
Sinus deus longe tollat mefrium
primit Gregorius
Age penitentiam dum peccare potes Nam
si penitus facis peccata te reliquerunt
et no tu peccata reliquisti Augustinus
Ego tamque fur veniam tibi nocte apok.
Diocesis vel diocesis i Gregorius
Similem enim fecit dominus omnibus sed
ponitur sapie zelum ꝓpter de s. martino
Dum sator rerum priuat sobole clerum
Ad sathane votum successit turba nepotum
Vita s. martini fuit .81. annorum ꝛ
no plurium Diocesis i districtus vel re
gione per diocesem peregrinare
Epulo in inferno sepultus fuit eius
hierosolimitanus
No agens gratias de datis no ē di
gnus dandis bernhardus
ffrange esurienti panem tuum ysaie lviij
Papa theologice i pr̄ patrum i pꝛorum
Nos no habemus unde viuamus
si habemus viam moram vnus h vbo
Ex quo est fidelis anime s sufic
tabo vt Johanne Aliud vitz
Terrena consolatio mihi de qui
bus alibi phrandiatur zc ijs

Jesus ondebat se discipulis aliquid inferiorem
vt luce xxij aliquid equalem vt
Job xxx aliquid superiorem vt Job xxvi
et ad eam prelatus qui simili se
sibi subditis onde dz supiores in cor
rigendo ne sz cos culpa de qua sub
ditos corrigant redarguunt equaliter
in familiaritate et subditis etiam se on
de dz in sui reputatione Exodi iij
Quinque verba volo loqui paulus ad
Corinth pad primo quod Bona
proponit dominus primo quod credat q
articulos ꝛ decem dei vij Secundo quod fugiat
q mortalia s ꝛ eis similia Tertio quod
faciat s qua precepta nosciat ꝛ ea
impleat Quarto quod timeat quia
penas inferni / quinto quod desideret q
regnum eternum ꝛ ineffabilis bonitate
vig Mors tua mors xpi fraus mundi
gloria celi et dolor inferni sunt
memoranda tibi Item filii recorde
ris novissima mea in no peccabis
Doctrina sapientum est facilis eccl xij
Virginitas est potanda ꝓpter plura
Primo quia est sponsa dei Secunda Corinth
xj despondi vos viro vno virginem
castam exhibere xpo
Secundo ꝓpter indiciam vnde in apok
Tertio ꝓpter integritatem s
Virgo israhel cecidit intuam ꝛ
no est qui suscitet eam
Quarto ꝓpter remunerationem Nam virgo q
portis fructum centesimum
Diligite sapientiam qui prestis populo sapientie vj
Katherina ter fuit qualiter beata scilicet
s virginitate martirio ꝛ predicatione
beata s primo dei visitatione 2o lactis
ꝓ sanguine emissione 3o zone se
pulture angelorum quod primi vsi ꝛ sed bea
tis similis s pario etiam innate in
martirium donatum sed prorogatione ceteris
suis Quarto roe exaudicionis Nam
in agone oravit dominus dicens deus peto
vt quicumque aliquo morum diem mee
passionis meditatus fuit vel s e co
lendo exaudire
Simulatas hora ita ꝛ est genus
penitentie primo pasce egenum in
lecta illud pasce egenum
si no pavisti occidisti Secundum est van
dem offendentem de corde dimitte
et hec est maior Tertium est delin
quentem corrigere ꝛ ad viam vitae
reducere ꝛ hec est maxima
Ducunt in bonis dies suos et in tympa
nis saltant ꝛ in momento descendunt ad
infernum Job xxi
Tollatur impius ne videat lucem ꝓphetica
Sermones predicatorum sed no sunt accepti vt
ante fiebant ꝛ hec 3a de causa
Primo ideo quia verba mittunt in sinistra
i dum predicant cetera hec faciunt ꝓ bos
temporalibus ꝛ forte peius
2o ideo quia inter sermones eorum in
miscent dicta curialia vel poetica ꝛ eo no
advertunt audientium utilitatem
Tertio quia dicta omnia sunt fictis eorum

Quicumque aufert substantiam pauperum vir sanguinis
est Salomon prov. [illegible]
Benefacit anime sue vir misericors prov. [illegible]
[illegible] galilea in nicena civitate celebratum
habuit 300 et 18 episcopos de [illegible]
318 erat [illegible]
Steterunt sol et luna per passus [illegible] vel [illegible]
donec [illegible] inimicos [illegible] Josue [illegible] erat deo
acceptus Josue x° [illegible]
In die judicii monstra mala [illegible] dabunt [illegible]
[illegible] in celum et [illegible] mirabilia [illegible]
[illegible] de [illegible] archangelus michael [illegible]
[illegible] et statim sol et luna et stelle [illegible]
[illegible] luce [illegible]
In sole posuit tabernaculum suum i. mariam [illegible]
[illegible] quidem tabernaculo [illegible] mansit novem mensibus
et [illegible] nos nasci dignatus est
Sicut spinea rosam judea peperit mariam [illegible]
[illegible] et intellige judea [illegible] seu gens [illegible]
[illegible] fuit judea gente
Genesis [illegible] nostri parentes in paradiso [illegible]
[illegible] se nudos [illegible] quod ante non videbant
[illegible] nuditatem per innocentiam quales fuerunt creati
[illegible] statim [illegible] perizomata de foliis
ficus vel ficulnea [illegible] eos [illegible]
[illegible] peccassent operuerunt [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] serpens [illegible] nos
[illegible] [illegible] quod [illegible] creasti [illegible]
nobis et tu [illegible] creatum [illegible] [illegible] et ista
[illegible] maledixit illi dominus [illegible]
[illegible] sathana [illegible] maledictum
[illegible] eorum qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fiat [illegible] in festo sancti Jacobi [illegible]
Alii apostoli jesum [illegible] [illegible] [illegible]
Jos xx° i
thoas a
asserebant [illegible] dominum enim [illegible]
[illegible] dominum thomas et dominum et deum [illegible]
eum appellat [illegible] meus et deus
meus [illegible] [illegible] intra
[illegible] [illegible] jesum post resurre
ctionem [illegible] et [illegible] credidit et
[illegible] [illegible] ut supra [illegible] [illegible]
[illegible] thomas nam
[illegible] artifex quid [illegible]
[illegible] thomas [illegible] fundamenta
que non veterescunt et [illegible] parietes [illegible]
[illegible] et edificio que [illegible]
[illegible] et [illegible] ista [illegible]
[illegible] edificationis [illegible]
[illegible] [illegible] altum celum
Festivitas [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] anathema [illegible] et in
tellige a [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] Respexit deus [illegible] abel
et in [illegible] eius Genesis [illegible]
Avarus est pessimus pessimorum [illegible]
animam venalem [illegible]
Sicut piscator porrigit [illegible] super
hamum [illegible] ut piscem capi
at et non ut saturet sic dyabolus suggerit
[illegible] mortis Ade longe [illegible] et
deus [illegible] et iniqua
[illegible] [illegible] suggerit
ut [illegible] exequitur [illegible] ut cum
[illegible] acepta et
sibi [illegible]
[illegible] via Johannes apostolus
Matei [illegible] augustam portam [illegible]
[illegible] que ducit ad vitam et pauci sunt
qui inveniunt eam [illegible] sunt [illegible]
paucos salvari et plures damnari [illegible]

qui jesus non sit salus [illegible] deus [illegible]
[illegible] salvator [illegible]
parte [illegible] Crisostomus super
matheum jesus vult omnes salvare [illegible]
[illegible] mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat
[illegible] ad damnandum [illegible] hominem aliquem
maxime [illegible] et cogit [illegible] optas
suam salutem [illegible] non optat salutem
[illegible] jesu [illegible] sponte [illegible]
[illegible] in peccatis et [illegible]
[illegible] Johannem crisostomum super matheum
[illegible] qui desiderant [illegible] ad [illegible]
[illegible] sicut [illegible] Bernhardi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui non [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
Octava domini [illegible] non [illegible] [illegible]
stat [illegible] in sua [illegible]
[illegible] nostram incepit fletu salutem [illegible]
[illegible] fletu et [illegible] nam dicit [illegible] de
Cassia loco [illegible] jesus in circumcisione [illegible]
[illegible] pati ut dolor eius ad cor penetrabat
[illegible] flebat et [illegible] si non flevisset [illegible]
[illegible] putavissent non hominem [illegible]
[illegible] aliquod [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] die [illegible] sic referunt [illegible]
[illegible] corpus post partum [illegible]
[illegible] in matris [illegible] post diem
[illegible] incipit corpus [illegible] et robustius [illegible]
[illegible] debemus [illegible] a malis
operibus et ab omnibus [illegible] dicte
[illegible] circumcisionem [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] et tamen [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
dicit [illegible] domus israhel [illegible] sunt
corde quod [illegible]
[illegible] deus a nobis vult [illegible] dicitur
Nolo mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat
Ve qui dicitis bonum malum et malum bo
num [illegible]
Angelus [illegible] peccat [illegible] non [illegible]
homo [illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible]
[illegible] peccavit et non habuit suggestorem [illegible]
[illegible] et [illegible] peccat [illegible] sugge
stionem [illegible]
Epifania domini Nos vidimus stellam eius [illegible]
tamen ista fuit eius [illegible] ad [illegible]
vel [illegible] eius [illegible] forte habe
bat in se figuram nascentis pueri
jesus [illegible] ad abraam [illegible] Genesis [illegible]
[illegible] in celum et [illegible] stellas si potes ita
ego multiplicabo filios tuos [illegible] fideles
Non recipit stultus sapientiam et veritatem nisi sibi
[illegible] id quod ad eius cor voluntate sua
[illegible] sapiens
Facile est in oculis dei subito honestare pauperem
Ista stella [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] erat distincta ab aliis
stellis [illegible] propinqua [illegible] et move
batur in orientem [illegible] alie [illegible]
[illegible] moventur
[illegible] non [illegible] [illegible]
Si homo peccaverit [illegible] quid [illegible]
[illegible] et [illegible] si juste [illegible]
[illegible] quid [illegible]
Totus mundus positus est in maligno i. in
malo [illegible] ad peccandum
[illegible] in mundo [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] testa [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] ingratum stultum
[illegible] et confusione dignum Salomon [illegible]

filii bom moigei vel mali et scelati filii
et filie sunt testes suorum parentum an
sint vtuosi vel maligni et inepti sui status
Sapie iiiito

Tradde omem tuam sbam vt amad li
bes a sechenna catiti vo vel viijo

de vgine et precipue de beata agne
te Concupitatem eq tabnacli dei ma
gnificat fit domiq cuius dilexit eam
sapientie dictauit
Deus diligit iustos et no iniustos capitulo
iiijo

Propter mundi tollerare laudabile est ... aut iniurias tollerare turpissimum est ... petrus damiani ... libro ... [illegible]

Ve nobis qui requiescatis in lectulis
eburneis i. mollibus hamos que
maligni spus ad nocendum nobis
semp auxilant Oxodalium in xiiijo

Ignis iecheme quem deus accat
dudt inextinguibiliter Gregorius
2a q xim A oralium

Nemo murmurans regnum dei possidebit
Iesus dum in nido fuerunt ta dt Hugo
solum dixit dominus ... zachariam
et discipulum nicodemum
Eo quod carum sub ... hostem ...
Gregorius iiijo Moralium

Magna dei pietas ... dum homo gfitetur
ore et iam iesus habitat in corde illius
Tradico eadem est vt ... de pe
dis v vel xj et ibidem dicit sta puniuntur
transgressor bone consuetudinis sicut pec
pti iiio Sapiens sunt vt faciant mala
bene autem facere nescierunt Ieremie iiijo
Infideles ad omnem hominem ... infidelior
Excecauit cor populi huius et visum aggr
grauauit eius Danielis vjo
Nisi fuissent abbreuiati ... si no fuissent
sunt Ezechielis vjo
Innocentem et iustum ne interficias i morse
Infusore suo ... Genesis iijo
Quid prodest meditatio ... cupiditas
dicit in ... pati
Ex venatoribus ... eustachius e sancti
ficatus Tota ite ... in maligno
in positus in Canonica Iacobi
Maledictus homo qui facit facturam dei ne
gligenter Ieremie xlviijo

[illegible]

Augustinus
Si hostis non esset pugna no esset et si pugna
no esset victoria no esset et si victoria
non esset corona no esset

Romana tenet ecclesia quod xpiste iesus prius quam aliorum
patri matri sue apparuit et hoc dum surrexit
a mortuis statim descendit ad limbum et ...
pens illum et educens sanctos patres ...
eosdem duxit ad paradisum et ... statim
matri sue apparuit et ... quod illa plus
... idco illam prius quam alios

... voluit cicatrices in suo corpore
esse permansurus ... Ioannes ... soluit d.
xpiste potuit ... potuit et nouas et
tamen eas voluit manere ... vt sicut
ille cicatrices ... sunt de ... et
... ita nos ... mortalia in confessione de
... et ... per que ... no
... sanatur mortalis ... vt ... in
celo patri ... illas ostendens ... onta
... vt nobis miscatur ... ponebis
... pacebatur Tertio vt eas
iudeis et ... omnibus de eius passione
ingratis ... in die iudicii Quartus

vt ho o[mn]e mecu[m] ... illa insignia perse[cutionis]
agnoscat ... sui ... habet
vt e[ius]d[em] custodiat ... et no[n] perdat
Sexto q[ui]a xp[istu]s noster redemptor neglig[enti]a[m] ...
[illegible] ... plagatus
Septi[m]o q[ui]a xp[istu]s ... Iohannes n[on] ad
[illegible] ... apud prege ... adco[m]e
Septi[m]o q[ui]a ... dilectoris ... xp[istu]s ... electori ex
[illegible] ultra opus

S. Albertus Sclauus natione ... natus e[st] ... patres eius cu[m]
q[ui]e ... deuotus ... patres eius cum
seculari militia aplicare intendebant s[ed] deo
operante ille puer elegantibus statim
infirmatus ita vt ... multi vide[re]
tur vnde parentes ... et ... de
plenter ... illu[m] ad al
tare ... in eccl[es]ia portaverunt et ...
venit eis ... alter ... t
... puer ... ille statim a ... illo sa
natus ... puer ... esset ... tradi
... ad scolas ... studio ... diligenter
... in breui ... et ...
... didicit ... ipse ... de
scolas ... ad quandam ...
... putabat in ... iam tunc
... semper ...
... visitabat ...
sic ... dicebat ...
dicens ... hunc dominus ... crescens
... adhesit ... ep[iscop]o alberto pragensi
... subsequens ... consilia
... ipse ... ille ... statim
... et ... dignus
ad ep[iscopatu]m ... electionem ... ante ...
... super albertum intendebant ...
... valebant ...
... a demonio ... obsessi ...
... albertus
... in Bathania sedebit ...
... repellet ... in ...
... albertus ...
... ab omnibus ... qui ... spatium
... vel in ... portas ... diuidebat
... pauperibus ... facere ...
... statuit ... in nocte ...
... et ... sub
... purgabat ... per ...
... nolebat ...
... ambulare ...
... negare ... et ...
... ipse ... ipse ... videt
... vel non ... vel non
... vero ...
... vendebantur ... et ... in ...
in illo ... ipse non poten
te ... ipse cogitans ... et fit
... et ... visu
... in ...
... et ... ad al[iu]m
... et ... abbate[m] petiuit
... ille abbas
... ad alios ... vide
... videbo ... ad ...
... et fit ... instituta ...
... ad papa[m] ...
cat ... operatum ... ipsa ...
... hac ... dixit
vt si ... resignat
... et ... ipse ... redibat
... redibat ...
ad ... regum prage ... velle ...
... vel non ... ego ... redi
... dixit ... sed
vel ... sed ... peccatores
... talis ... sustinuit

et ... vol... sciens ... dignitat[em]
... sed ... ad vi
... ipse ... decem
... et ibat in magna[m] polonia[m]
... pagani ... vbi ...
... et ibi publice ... predicat ...
... transtulit in ... 32 ...
... gaudencio ... et ...
prusie et ibi ... et ...
... et ibi recepit ...
... pagani ... prusie
... nichil ...
... dedit ... ad ...
... ipse ... valde
... transtulit ... et ibi sub
... abbe ... mane[re]bant
... gaudencius ... albertus ...
... sub ... praedicavit ...
... et ...
... albertus ...
... vol ... ei ...
... oblitus ...
... hec ...
... vt dicit ... p[er]fecit
... et ... a ...
... et ipse ...
orabat ... dimittit
... quid ... et ...
caput ... abstulerunt
... in ... ...
... pagani ...
... deportatum ad ...
... in ...

Nescit homo finem suum Eccl[esiastes] 9°

Quintus ... Audium ... est enim ... in
fine ... magna ... festa
homo natus ... visibiles ... peruenit ... puato
... deputatos ... prim ... festa

Sed ... deos a nobis alienatus
Primo propter humilitatem conservandam et ... in
... de beneficiis nobis a deo prestitis
Secundo vt sciamus quod ... quod homo a deo homo
Tercio vt cum eo ... peccamus
Quarto vt cum ... diligencius ...
Quinto vt ... quo ... et homo ...
... gracia ...
Sexto vt ... amarissimum
... ea

Vt modicum ... sancta hominibus
... paruus ... brevissime apparent
... magne et longissime
Primo sanitas
2o fortitudo
3o pulchritudo
4to delicie
5to divicie
6to honores
7mo ... pacem
... prosperitas

... plectus ... vtiles ad plac[...]
Primo q[ui]a ... similitudinem
2o ... prudenciam liberamque ...
... flent et ... letantur ...
... letantur ...
Salomon ... et ... ple
... ibi ... homo ...
3o q[ui]a plectus ... gaudium ...
... anime ... Quartus q[ui]a
iste locus ... exigit
Quintus quia istud tempus exigit ... flere q[ui]a
... et ... multiplicate sup[er] arenam
maris. 6to quia vita ... hominis ... bre
vissima. Septimo quia deus tempore ...
... plectus ... per mortem ...
... vt ... in gaudium ...

Item in isto ... premunit omnem
fidelem ... modicum ... iste ... seu
... nostra ... modicum ... vnde ...
... plures vidi per baptismum ...
... p[er] ... confessos ...
te penitentes ... natus statim ... et ille
... eius matrem ... peca
... a rege ...

Metusalem viuente 6 0 0 0 annis eme angelus monuit eum dicens quare laboras pro pelliceas domus non habita fac tibi hominem pertentem habitacionem tunc respondit grandeuus bone angele dic quantum adhuc sum victurus cui ait 300 annos respondit angelus non faciam ad tale spacium breue quia 300 annorum ac si momentum vel festiue vite
Femine primo cur facta est domus peregrinus in hoc mundo respondit quia volui hominem fore a parte propria ibidem ut a Notam te vt diligant te
Erant xim vt dicit Omne animal diligit sibi simile homo ergo proximum diligere debet
Pluitas dicit Quando et vita hominis in vapore
Job contra in seculo data est vita
Vita hominis equalis est breui flatus calor et ceterum sicut canis ita homo sentit esurit dormit ludit defiat dolet fatigatur calet frigescit quiescit 20 decanos qui Infinita vna hominum propheta
Si ethiops potest dealbari et pardus vel perdix a suis varietatibus immutari ita senex potest inebriari
Iuuentus. tempus virginitas verum emissum Et hec sunt irreuocabilia nota
Acarunt dicit de dyabolo Crudelis est et uel qui se occidit libro 1 machabeorum
Allexander totum mundum subiugans solum 12 annis regnat
Ego sum deus vnus deuteronomii vel visio
Dyabolus habet V. nobis et Arma scilicet
primo timorem 2o spiritualiter scilicet desperacionem inordinatam 3o fragilitatem 4to turpitudinem que est dyabolus in hoc considerans ea sibi per arma quibus eum recuperauit. Mundus etiam habet V.
primo credulitatem inferens 2o timorem de amissione seu de iudicio 3o superbiam seu fastum 4to ingratitudinem de bonis. Et sancti
Corpus etiam habet V. primum
mala societas Secundo infidelitas 3o oblimio vel obstinacio 4to delectacio seu carnea delectacio vnde Alanus plebeium
Iuncta est nocte dies cum luce serenum
Cum tenebris lumine cum nece vita vigens
Sic labor in nobis nam spiritus et caro semper pugnant tunc moriemur si caro vincat eum
Et spiritus quando potest quodque cum ratione
Septem prohibent ferre hominem prosimum
primo quia corpus in quantum vile 2o racione suffluitatis 3o racione mortalitatis 4to quia statim desperuit 5o racione apparencie 6to racione opinionis 7o quia ratione mundi summus ergo et simul sequimur deorum nam super nos mundum et planetis inuoluitur
Nos Ecclesiastici 1 defecit homo in die eius a tenebris instabiliter
Homo est 3 primo naturale vt 7 pulcritudo 2o artificiale vt habitaculis proximum 1 et tale metusalem non habebat vt dicit supra 3um 13 Celeste quod 2 hec quod hoc
Ciprianus doctor magnus cuiusque martiris dicit Iunde et uiri nos non solum viduis et virginibus sed et maritate prohibemus et principes no si vroient vltra menstruam
Ecce virgo concipiet ysaie 7o c.
Manifestacio seu exclamacio veritatis sequendum in repleuit spiritus sancti hec doctores
Anima hominis in Maria designat sed sum disposicionem statum entitatem
Sia sed designat mater gladio doloris
Trias. sed V debet arborem radicatum et dilatatum quia instar arboris mala fuit radicata et dilatata in alios habitibus
Sta i quia est anima et designat corporis statum spiritus habitualiter vel rigiditer proprie domus infecerit et non solum congruitatem
Sta a 1. alfa per principium ~~antetorum~~
Hec si maria obtexit caput tunc superuidit gwiesis mo de cas
Tu gloria tu leticia tu honorificencia est iudit in o
Timor dominum non est solum septum et voluntatem di cuius est equi dicit in 9 1 et ponit de magestate et obediencia et dilectione diliget intrat qui meditatur tenet sapientiam 1
Peruersi cogitationes seperant a deo probata ad hominem corripit insipientes quam in maliuola animam non introibit sapiencia nec habitabit in corde subdito peccatis
Sapiens cor et intelligens abstinebit se a peccatis Ecclesiastici est non vnus timens deum quam mille filii impii
Nec quicquam est melius quam orare nisi solus deus audire in quo 8 0 homo quomodo
Gercon cum aliis quam 3 0 0 et 14 et specialiter dolentium capud relenatur quorum corpus quiescit eam coloniam quibus est Imperator Ciromanus persecutus fecit in fontem profundissimum cuius domo sua quem montem habebat Helena solummodo eciam confirmauit
Gercon sunt sancti caput habet in capelle cuiusdam episcopi deportat quare inter anno dolore capitis laborat qui premisso ad humana homini sectorum et ibi eciam sanauit Dicit ~~Icetabatur fit in~~ plectens ante caput corpus exultabunt sancti in gloria et de pnamiter audientes et letabantur in cubilibus suis more a primo sed deuocionem
Venit probus - iuta sanatos prima
Dyabolus fecit sibi genitum vnum magni tate et eam sibi in vxorem copulat de qua genuit 8 filias scilicet Simoniam vsuram rapinam sacrilegium falsum furtum latrocinium perfidiam inuidiam superbiam et luxuriam Hos impios patris maritaunt has filias quia dedit prelatis simoniam vsuram mercatoribus et specialiter omnibus qui magnam fere vivunt de illa Rapinam militibus et specialiter nobilibus Sacrilegium hiis qui deo dedicata fuerint negligunt vt sunt agricole furtum mali latrocinium armigeris seu stipendariis perfidiam castellanis et specialiter hiis qui bona aliena ad dispensandum offerunt Inuidiam personis in sancto degentibus et magnas agricolis et aliis pauperibus vti penestrix Superbiam mulieribus vel clericis malis luxuriam vero non maritat sed eam quasi meretricem statuit que apud omnes moratur cum homini seu cum ancgenitis quos fuit sed offerunt dicite oracio et veros et orti gentes electa petit
Jesus cristus maria
Meipsum reprehendo et ago penitenciam Job xlo
Penitet me fecisse hominem i. super peccatum suum deslebo eum more humano et ideo constituam ei tempus quod si conuersus fuit saluabo eum sed iustissimum ita rep

114

penitere est mala preterita plangere et plangen-
da iterum non committere plangenda [illegible]
habere propositum tale non peccandi amplius
et his de quibus penituit vel debet penitere
Sic diffinit Ambrosius de pe. di. i. et habetur
glosam pot. [illegible] in summa confessorum

Inanis est penitentia quam sequens coinquinat
culpa. [illegible] nichil prosunt lamenta si re[illegible]
tentur peccata

Qui enim penitet committit et penitere ignorat
aut penitere dissimulat Gregorius

Ad veram penitentiam tria requiruntur scilicet cordis
contritio oris confessio operis execucio [illegible]
de pe. di. in perfecta

Primi motus non sunt in nostra volunta-
te ideo etc.

Nullum peccatum est veniale quoniam si pla-
ceat est mortale Augustinus

Ergo [illegible] est peccatum [illegible]
scilicet cogitacionis oris et operis sufficit di-
cere omne peccatum cogitacione ore et
opere

Contritio est dolor voluntarie pro peccatis
assumptus cum proposito confitendi et sa-
tisfaciendi

Scindite corda vestra et non vestimenta
de pe. di. i. [illegible] et [illegible]

Non [illegible] peccatum voluntate nascitur to-
ciam voluntate diluitur [illegible] destituit
[illegible] et [illegible]

Bona est oracio cum clemencia [illegible]

Dolor contricionis est et debet esse maior [illegible]
alius dolor Augustinus [illegible] canone [illegible]
[illegible] dolor in [illegible] displicencia et penam
[illegible] dolor debet esse [illegible] dolo-
re [illegible] displicencie et non pene

Contritum debet magis eligere esse in in-
ferno sine culpa quam in paradiso cum cul-
pa [illegible] innocens in inferno non
sentiret penas et culpabilis in pa-
radiso non posset [illegible] gaudiis [illegible]
[illegible] in summa confessorum

Non peccare [illegible] clemens [illegible] pati quancumque
penam est [illegible] homini [illegible] magis
[illegible] homo vitare quamcumque penam quam peccatum

Aliquis [illegible] contritus et nolens confiteri
decedens mortaliter [illegible] statutum [illegible]
[illegible] utrumque [illegible] non sit an sit in
gracia vel non

Magna pietas dei est ut ad solam pro-
missionem dimissit non dum pronunciata
[illegible] et [illegible] audit in corde au-
[illegible] de pe. di. i.

Confessio per quam morbus latens spe
venie removetur

Qui [illegible] merendo
efficitur [illegible] non erat Augustinus

Qui [illegible] ad [illegible]

Satisfactio [illegible] peccatorum [illegible]
de [illegible] non [illegible]

Assidue peccantes [illegible] non [illegible]
negligenter [illegible] regnantur

Incipit phisonomia Aristotelis
Cuius tema est istud

Genus generis arte et racione vivunt ut dicit
philosophus primo metaphisice et hoc idem confirmat
Seneca in epistola ad Albinum in [illegible] pro-
[illegible] sic dicit est salus [illegible]
condicionis arte seu scientia est salvatio vite
et [illegible] scientia et scientia [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
hominum [illegible] ad
regendum et ad [illegible] ordinandum vitam suam et ad
supplendum [illegible] suos defectus et indigencias
[illegible] dicit philosophus primo metaphisice [illegible]
[illegible] et animalia [illegible] indige-
[illegible] iudicium [illegible] arte et
racione [illegible] metaphisice [illegible] animali sunt
valde [illegible] omnibus
[illegible] omne animal [illegible] ad
[illegible] tactus quo regit vitam suam sola
[illegible] ut [illegible] et animalia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et
[illegible] sunt [illegible] ad
[illegible] et [illegible] ut [illegible] philosophum
[illegible] nobilissimum animal est
[illegible] et [illegible] primo libro [illegible]
libro [illegible] nobilissimum et altissimum et
apud nos [illegible] et magis [illegible] est homo et
[illegible] racio [illegible] animalia [illegible]
[illegible] ad alia metalla et [illegible] homo
[illegible] sensum et potenciam anime [illegible]
animalia racionalia gubernant vitam suam [illegible] homo
similiter reget [illegible] magis [illegible] homines
quam [illegible] animalia alia [illegible] est nobilior
aliis animalibus [illegible] sensus et potencias anime quas
dedit aliis animalibus. Nam [illegible]
[illegible] et racionem [illegible] esset aptum capax
et idoneum ad [illegible] artes et scientiam ut homo
[illegible] sic racione et arte sive [illegible] regeret vi-
tam suam ut ad quod non sufficeret sola racio [illegible]
[illegible] artis [illegible] suppleret
defectum nature [illegible] pro [illegible]
[illegible] racionem [illegible] potenciam anime [illegible]
[illegible] animalibus [illegible] non indiget
arte in regimine vite sue ut [illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] non indiget mechanicis
artibus [illegible] in [illegible] quia [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] dedit [illegible] pelles [illegible]
[illegible] plumas [illegible] arte
[illegible] indiget quia [illegible]
[illegible] artibus liberalibus [illegible]
[illegible] sermone [illegible]
[illegible] regimine vite sufficit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] indigentibus [illegible]
quia [illegible] et [illegible]
que natura sibi non [illegible] istas
indigencias [illegible] sola
racio [illegible] ultra racionem indiget arte ad regendum
vitam suam [illegible] racio [illegible] arte
[illegible] ultra [illegible] aliorum animalium [illegible]
[illegible] arte ut [illegible] duobus
suos [illegible] defectus [illegible] sola
racio non sufficit ad regendum vitam suam [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
non est sufficiens [illegible] regula [illegible] ad regendum
vitam suam quia [illegible]
[illegible] ibidem [illegible]
sequitur [illegible] ad regendum vitam suam et supplendum

medicinales siue defectus indiget arte et racione et quod
est dictum homines regunt arte et racione viuunt. Et quia
in adquisicione sciencie incipiendum est a principiis
et a causis eius ut ait philosophus v. metaphisice. Et
2o phisicorum. Et similiter primo posteriorum. Tunc
vnum quodque scire arbitramur cum causas et principia usque
ad intrinseca elementa cognoscimus. Ideo antequam
ad textum accedamus aliqua principia et causas
que circa inicia librorum solita sunt declarari
premittimus que continentur in his metris [illegible]
[illegible] sunt libri primo requirenda: Utilitas
titulus intencio pars cui philosophie supponatur et
tandem totam persequentes. Utilitas
sciencie huius libri est cognoscere quando
[illegible] hominum et distinguere fideles a non fidelibus
et [illegible] bonos a malis ut
sciamus [illegible] vitare vicios et [illegible] et
qui studiose homines cum naturales sequuntur
malas inclinaciones quas ex phizonomia
possumus cognoscere et per consequens eligere cum
quibus debemus conuersari. Titulus autem
huius libri est phisonomia aristotelis et dicitur phisonomia a phisis
quod est natura [illegible] [illegible]

Cosme et damiani et aliorum [illegible] [illegible]
[illegible] festiuitas celebratur in vigilia [illegible] vel
[illegible] in die [illegible] [illegible] duo sancti martires fuerunt
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] qui non
solum curabant [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ab arte illa exigebant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quidam rex audiuit et eosdem pre-
cepit [illegible] capitaneus nomine lisias dixit
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et cosmas
et [illegible] de anglia vel [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quibus lisias si deos non adorabitis penis
inenarrabilibus destruemini qui dixerunt
[illegible] [illegible] [illegible] totam suam
[illegible] [illegible] super sua infirmitate a
qua cum damianus liberauit eum voluit
offerre munus ille non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut caperet il-
le audiens [illegible] [illegible] accepit [illegible]
[illegible] cosmas [illegible] dixit et [illegible]
[illegible] [illegible] rogo [illegible] [illegible] volo ut
[illegible] [illegible] [illegible] consorcio [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] lisias [illegible]
precepit ligare et [illegible] et [illegible] duo
demones [illegible] dabant alapas lisie
quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] colloquar et dixit [illegible] rogo
[illegible] [illegible] deum quem adorabatis [illegible]
illi deum [illegible] et illico demones [illegible]
[illegible] deum dixit volo ut plus [illegible]
et precepit eos ligatos in mari demergi
sed angeli statim eos leuauerunt et [illegible]
ante [illegible] lisie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] arte magica
[illegible] [illegible] [illegible] ligatos fecit in i-
gnem ardentissimum [illegible] sed angeli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fecit eos
in cruce suspendi et lapidari sed lapides [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obruebant videns
autem [illegible] [illegible] pena poterat illos nocere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vna cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fecit
eos decollare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fideles sepelire [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] dubitaret et cogitaret
eos segregare sepeliri [illegible] simul [illegible]
[illegible] quorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Titulus huius libri est phisonomia aristotelis et
phizonomia a phisis [illegible] quod est natura et
[illegible] [illegible] [illegible] notancia et considerancia
[illegible] seu naturales disposiciones anime per disposiciones
et notas corporis per phisionomiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad bonum
vel malicia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
autorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
naturales disposiciones anime [illegible] per disposiciones
et notas [illegible] ordinatur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duobus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] phelemon [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] medicus [illegible] duos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ypocratis et
[illegible] illa phelemon [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] phelemon [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] ypocratis
[illegible] [illegible] interrogauerunt ab ypocrate
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ypocras [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] phelemon [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] phelemon et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indicare
possunt mores et disposiciones hominum naturales
et disposiciones anime [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] phelemon
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liber
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liber
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturales et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quoniam et anime sequuntur corpora et ipse secundum se ipsas — pars textus phisonomie (?)
non sunt impassibiles a motibus
corporis. Hoc autem fit manifestum valde
in ebrietatibus et egritudinibus. Multum
enim alterare videntur a passionibus
corporis [illegible] [illegible] [illegible]

passionibus anime hoc autem fit circa amores
pati ab anima manifestum fit ita ad
res timores tristicias et delectationes Am-
plius autem et ex natura fit et generantur
magis utique aliquis considerabit quod corpus
et anima ita habent se consimilia quod sint
causa plurimarum passionum ad invicem nec
enim animal perfectum est generatum
quod habeat formam alterius anima-
lis vero alterius sed semper eiusdem animalis
corpus et anima quare necessarium talem
corpori consequi talem formam sed iterum
amplius et scientes ita unumquodque
animalium possunt considerare ut equi-
tes equos et venatores canes
Si autem hec vera sunt sunt autem semper
sic erit autem phizonomizare

Iste liber qui intitulatur phizonomia Aristotelis [illegible]

[illegible]

secundum corpus vel secundum animam dicit quod in anima sunt
potencie habitus et passiones. Nam in anima est
potencia vegetativa sensitiva appetitiva motiva
et intellectiva ergo in ea sunt potencie
et in ea sunt virtutes intellectuales et virtutes morales
ergo in ea sunt habitus et in ea sunt gaudium timor
et delectacio ergo in ea sunt passiones et secundum quod
ista anima sequitur corpus. Deinde quod anima sequitur corpus
secundum suas potencias sicut patet quia secundum dispositiones
organorum in corpore existencium potencie se-
quuntur suas operaciones bene vel male secundum quod orga-
na sunt bene vel male disposita patet quia in organo
visus nam si oculus est bonus et si aliquis habet bonum
oculum tunc potencia visiva bene exercet officium suum
sic eciam si aliquis habet aures patentes et non ob-
structas tunc potencia auditiva bene exercet officium suum quod eciam
anima quo ad habitus suos sequitur corpus sicut patet et
ideo quia qui est corpus in dispositione tunc anima impe-
ditur in virtutibus moralibus et eciam in viciis sic quod
[illegible] non potest speculari nec studere ut aliquis [illegible]
perfecte et hec secundum philosophum impediunt habitus et [illegible]
[illegible] et sic sunt difficulter mobiles a subiecto
[illegible] ad hunc aliquando possunt moveri a subiecto [illegible]
[illegible] de phisico auditu quia sunt que generant
oblivionem sicut ut in libro metheororum corruptio
sic nimia languor et sompnus frequens
ebrietas et [illegible] dimidiatio [illegible]
[illegible] [illegible] eciam anima sequitur corpus quo ad pas-
siones patet quia sanguineus est magis [illegible]
quam melancolicus quia melancolicus ut frequenter
est tristis eo quod eius complexio est sicca et frigida
que [illegible] tristiciam. Item ista ratione dicitur
quod anima patitur a passionibus corporis ad hoc videtur
quod [illegible] pati ab aliquo [illegible] et
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
salvative aliquando corruptive [illegible] dicitur pati
salvative quando [illegible] passiones perficit et in
melius disponit et salvat ut in [illegible]
[illegible] [illegible] eius pati eo quod [illegible]
[illegible] a speciebus [illegible] et [illegible] est pati salvati-
ve [illegible] pati corruptive est [illegible] passiones [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et inclinat ad corrupcionem et
[illegible] anima non patitur [illegible]. Item [illegible]
[illegible] dicitur quod corpus [illegible] patitur a passionibus
anime et [illegible] quia anima est receptiva
[illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] species [illegible] ibi fit [illegible] alteracio in corpore
[illegible] anima quieta corporis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] secundum philosophum [illegible] de anima dicitur
[illegible] quieta corporis [illegible] [illegible] operacionibus
[illegible] corporis [illegible] corpus patitur a passionibus
anime. Si autem hec vera sunt [illegible]
[illegible] concludit possibilitatem [illegible] [illegible]
[illegible] sit vel sunt vera scilicet quod anime in
suis operacionibus sequuntur corpus et quod anime sunt
passibiles a motibus corporalibus tunc erit pos-
sibile [illegible] phisionomizare. Et [illegible] quod phisionomizare non
[illegible] [illegible] [illegible] dispositionibus corporis [illegible] [illegible]
[illegible] naturales et dispositiones [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] dubitabat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] du-
bitabat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] sit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] de modo phisionomizandi [illegible] [illegible]
[illegible] dubitabat et concludit [illegible] et [illegible]
[illegible] quod possibile sit phisionomizare

[illegible] quidem pro [illegible] phisionomie [illegible] modum
argumentum phisionomisare [illegible] ad hunc modum
secunda pars [illegible] in qua auctor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
modos phisionomizandi antiquorum. Et dividitur
in [illegible] [illegible] prima ponit [illegible] phisionomiandi
antiquorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] phisio-
nomizandi [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pri-
ma [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modos phisionomizandi antiquorum
[illegible] [illegible] prima in [illegible] [illegible]
ponit [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
phisionomie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
phisionomandi antiquorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] antiqui phi-
sionomiste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] anime [illegible] et [illegible] corporis
[illegible] [illegible] ad illam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] mores naturales
[illegible] [illegible] et operaciones anime.

Alii quidem [illegible] [illegible] phisiono-
[illegible] ponentes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. Alii
autem in [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible]
et animum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modos phisionomandi antiquorum
et [illegible] in quatuor [illegible] [illegible] quod ponit
quatuor modos phisionomandi antiquorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] antiqui
phisionomizantes [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] quod omnia ani-
malia [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible]
[illegible] operaciones anime et mores naturales [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **alii autem**
ponit [illegible] phisionomandi antiquorum
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] dispositiones corporis [illegible] [illegible]
[illegible] anime et [illegible] operaciones anime [illegible] mo-
res naturales [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] mores naturales et
[illegible] operaciones anime eo quod [illegible] [illegible]
dispositionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Alii autem quidem [illegible] faciebant non autem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mores et colores
ut egipcii [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] faciebant [illegible] ponit [illegible] modum
phisionomandi antiquorum [illegible] quidam antiqui
phisionomizantes [illegible] [illegible] [illegible] phisionomi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ex genere hominum dicentes quod homines
in diversitate nationum et patriae sunt
dissimiles moribus naturalibus et aspectu sicut
nunc dicimus quod egyptii sunt alios mores
quam [illegible] vel alii homines in alia
regione existentes, et similiter dicimus de illis
[illegible] sicut alios mores quam Gallici. Sed
[illegible] physiognomiae est [illegible] et
[illegible] a multis et ideo [illegible] non recitabat eam [illegible] alios
recitabat opinionem antiquorum

Quidam autem ex moribus apparentibus quales

mores dispositionem sequuntur verbi gratia

iracundi timido et venerei

[illegible] utroque aliarum passionum

Est autem unus [illegible] modus physiognomizare et

ad hunc unum aliquos alios et electum

[illegible] [illegible] hic ponit

quendam modum physiognomizandi antiquorum

dicens Modus quidam physiognomizandi [illegible]

[illegible] mores [illegible] hominum et colore et disposi-

tione faciei dicebant enim quod homines

habentes eandem dispositionem faciei [illegible]

habebant eosdem mores naturales et operationes [illegible]

[illegible] dicimus quod dispositione animi [illegible]

dispositione faciei et [illegible] in illo [illegible]

[illegible] [illegible] quia [illegible] mentem [illegible]

quo [illegible] concordat [illegible] dicens

dispositionem [illegible] [illegible] [illegible]

est autem convenienter modos

physiognomizandi antiquorum [illegible]

omnes modos [illegible] physiognomizare

et ad hunc unum [illegible] similitudinem [illegible]

[illegible] [illegible] unum et [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Hi quidem et mores solum physiognomi

sunt [illegible] [illegible] non sunt

idem ipsi existentes mores qui sunt

in facie [illegible] sunt ut forte et in

[illegible] [illegible] autem sunt in [illegible]

et intellectibus multum [illegible] [illegible]

autem quod unum quendam [illegible] mores [illegible]

[illegible] alienum sunt, tristibus enim

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] que est [illegible]

et [illegible] [illegible] tristari tristari [illegible]

mores qui erant in facie permutabantur

[illegible] autem [illegible] [illegible] de ponit

[illegible] ex signis apparentibus accipiunt

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in qua physiognomia
recitabat physiognomiae antiquorum et primo [illegible]
aliquos modos et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de
[illegible] faciei et illud recitabat [illegible]
[illegible] [illegible] omnis modus physiognomizandi
[illegible] [illegible] [illegible] modus physiognomiae
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dispositionem faciei
[illegible] non sunt eosdem mores et [illegible]
[illegible] [illegible] quia ipsi sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] faciei dispositionem eosdem non
sunt eosdem mores naturales et [illegible]
modus physiognomiae antiquorum insufficiens [illegible]
[illegible] [illegible] modus physiognomiae insufficiens
[illegible] [illegible] in temporibus [illegible] [illegible] modus
physiognomiae [illegible] dispositionem faciei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] insufficiens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispositionem
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modus physiognomizandi faciei
dispositionem insufficiens

[illegible] autem [illegible] physiognomizat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
et anima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
signorum [illegible] [illegible] manifestabant physiognomi
[illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
utrique [illegible] assignare [illegible] [illegible] signa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible]
[illegible] physiognomizabat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] recitabat [illegible] modum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] animalia sunt [illegible] in [illegible]
sunt [illegible] in [illegible] et in [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] physiognomia [illegible] [illegible]
modos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] insufficiens [illegible]
[illegible] fallit [illegible] modus physiognomiae [illegible] [illegible]
[illegible] nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fallit in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et de magnanimitate qui leg[...] sunt [illegible]

[illegible]

Si ergo nostra communia eligentem animantium aliquid sit nostrum vel [illegible] vero utrique [illegible] eius animalium apparentium secundum quod dictum est tenenda est pertinentibus ad eandem passionem. Ut si fortitudinis inspiciat aliqua signa fortium animalium in unum accipientem oportet considerari que passiones hiis omnibus insunt ... et animalium nulli accidit preter eis

ita quod prius legerit quod eadem sunt signa fortitudinis omnium animalium non solum fortium quem mee passionis eorum que sunt in [illegible] secundum esse alia quedam. Nunc utrum dubitabit utrum fortius ut alium signum sit secundum esse quod pluribus aliquis animalibus et non hominibus illa passio quem in anima sic ita ut signa recipiat [Improbat modum phisonomizandi aliquorum] philosophus duo[rum] modorum phisonomie et dividit in quatuor partes in prima parte hic quod dictum est in 2a distinguit de signis in 3a removet quasdam passiones a certa determinatione procedendi 2a ibi Quecumque quedam passionum 3a ibi Quecumque ad passiones ... ibi dictum est [illegible] ad primum dicit quod [illegible] quo non convenit phisonomie esse unum quod dicitur animal ex signis ipsius et quibus

Alius modus est accipiendi phisonomiam qui est quod [illegible] dicunt recipere animalia huius passiones consimiles et ita argue dicendo non ... aliquem accipere signum unum hominis et accipiendo signa ex passionibus que in omnibus animalibus sunt saltem in hiis ... dicit facere phisonomizationem et ex illa argumentatur dicit indicat ... illorum animalium quod si ita fiat nullus dubitabit quin eadem signa erunt signa illius passionis non solum in ... animali sed in quolibet alio. Nunc quod licet faciat gentes phisonomiam ... quod signis multis que testantur eandem passionem in multis animalibus illa gentes ... ... phisonomia signa que non possunt decipere sed ... multa signa que attestantur eandem passionem in multis animalibus, tunc nos non possumus decipi de phisonomia ... multis signis que attestantur eandem passionem in multis animalibus ... gentes ... phisonomizandi ... signis habitis que attestantur eandem passionem in multis animalibus non relinquunt dubium quin ista signa sunt signa illius passionis et non alterius ... phisonomizans ... multis signis que attestantur eandem passionem et in multis animalibus non relinquunt dubium ... est phisonomizandum

Quecumque quidem signorum masculina sunt aliqua mansuetum sunt et significant que quidem autem desperantia et desidentia advenientia quorum utrique unum signum esse communem in anima. Signa cum mansuetum advenientibus et desperantibus signum quibus accipiet contingit utrique ipsum unum esse non ... distinguit in quantis utrique erit 2m ... de signis ostendens 2m que signa convenit phisonomizare et 2m que non valens ... de modo signorum quedam sunt masculina quedam non masculina Signa masculina aliquid sunt et valent ad phisonomizandum signa non masculina ita ... et desperantia a vo[...]

indicio est in nullis sit indicare utrumque
et passiones anime et mores naturales quod
signis non manifestis est signis accipiat
signum non manifestum pro manifesto ut causa
tale indicando non est queribus ea que signum
non manifestum sunt [illegible] ut [illegible] rei
licet tamen ibi quod signis non manifestis aliquis
[illegible] indicare. Pro isto nota quod signa manifesta
sunt ea que sunt actus in speciale ut actus
consequentes naturam speciei quos ad animam indi-
cando ut similitudo [illegible] pilos magnos
frontis arcus ob [illegible]. Sed signa non manifesta
sunt illa que etiam insunt et non sequuntur
naturam rei ut rubedo vel pallor faciei
aut nigredo sive viridi[tas]. Et hinc ille
non quod [illegible] cumque [illegible] physo-
nomizando inspiciendum sit signa manifesta
et non signa non manifesta. Illa [illegible]
primo sit quod signa manifesta sunt aliquid
determinate quod non sunt signa non manifesta
quod in physonomia solum sunt inspicienda signa
manifesta [illegible] ut sic manifesta sunt
secundum suam naturam rei quod non sunt signa
non manifesta quod [illegible] est physonomiam
et physonomiam [illegible] signa que sunt
naturam rei

Queritur utrum passiones anime [illegible] in
aliquo permittat signa que sunt in corpore quibus
utimur in physonomizando non est
utique [illegible] consideratione artis ut que
sunt contra opiniones passiones et [illegible]
dicimus ad [illegible] non contingit [illegible]
ut adiscentes aliquam disciplinam non
permittimus est aliquis a signis [illegible]
[illegible] ostendit quod signa
utitur physonomiam sunt de consideratione
physonomi [illegible] iste passiones anime
que non sequuntur signa permittantia corpus
non spectant ad hanc partem quod tales
passiones physonomiam non sit indicare sunt
passiones que sunt [illegible] vel [illegible]
[illegible] passiones anime
que non sunt aliquid in corpore [illegible] pos-
sunt permittari et passiones non sunt de
consideratione physonomi [illegible]
sit contra ea que valent ad physo-
nomizandum [illegible] corpus vel differen-
tiam corporis sive ~~[illegible]~~
naturam rei [illegible] passiones
que non sunt aliquid in corpore non [illegible]
~~[illegible]~~ ut dispositiones [illegible] non valent
ad physonomizandum [illegible]
est [illegible] signa [illegible] est physonomi-
zandum [illegible] rei [illegible]
Thomas de Argentina contra [illegible]
[illegible] physonomia
referunt ad eas passiones [illegible]
sic ira [illegible] timiditas [illegible] refe-
runt ad eas passiones [illegible]
anime ut sunt [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] consideratione [illegible]
ad habitum intellectuales seu actuales [illegible]

sunt in anima [illegible] sit indicium quod [illegible]
[illegible] aptitudinem [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] et digitos longos sunt [illegible]
ad indicandum sit [illegible] homines
[illegible] subtilia sic [illegible]
ad [illegible] et [illegible] loquax [illegible]
ad loquendum

Apparet quod determinatum est contra illa et
que physonomia est et quo utitur contra ea
et quod quibus signis accipiuntur. Deinde
[illegible] manifestationes [illegible] est
[illegible] modum procedendi in illa
manifestare [illegible]
signa valent ad physonomizandum [illegible]
oportunum est determinare contra que et [illegible]
signa sumuntur physonomia est [illegible]
apparet manifestare que sunt signa manifesta
[illegible] que contingit physonomizare

Physonomia [illegible] sit [illegible] et [illegible]
[illegible] de similibus passionibus que
sunt in anima et quecumque [illegible]
[illegible] et [illegible] signa physonomiam
[illegible] in [illegible] declarabitur
[illegible] ostendit quid sit physonomia [illegible]
[illegible] ostendit que signa [illegible]
ad physonomiam ubi [illegible]
ad [illegible] physonomia [illegible]
[illegible] consideratio [illegible]
passiones [illegible] anime et [illegible]
[illegible] et [illegible] passiones
et [illegible] signa [illegible]
in corpore et que sunt signa [illegible]
[illegible]
[illegible] ethimologice [illegible]
[illegible] physonomia
[illegible] physonomia a [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de passionibus
[illegible] aliquis sit [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] est de subiecto [illegible]
[illegible]
subiectum [illegible] est anima [illegible]
[illegible] passiones naturales et [illegible]
que adveniunt ei [illegible] insunt
[illegible] subiectum vel corpus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] physonomia [illegible]
[illegible] physica [illegible]
dispositiones corporis formas et membrorum [illegible]
[illegible] bonos vel malos [illegible]
[illegible] dispositio in corpore [illegible]
[illegible] indicant dispositiones
dispositiones anime [illegible] dispositione corporis [illegible]
[illegible] physonomia [illegible] consideratione [illegible]

p[er] modu[m] ge[ne]r[ati]o[n]is mares et fem[ine] adveni[un]t ei p[ro]p[ter] signa extrinseca indicancia que sunt extra [et] sup[er]ficie[m] ip[s]i[us] corp[or]is

Nunc dicam ex quibus om[n]ibus sig[n]a accipiunt[ur] et sunt o[mn]ia ex motibus [et] p[ro]fess[i]o[n]i[bus] et figuris ex coloribus et ex visibus app[ar]entibus i[n] facie ex [illegible] et carne [et] ex leni corp[or]e et ex figura tocius corp[or]is vel [illegible] q[ui] sunt ge[ne]r[a]ti fisonomie de o[mn]ibus g[e]n[er]alibus in [illegible] signa [illegible] n[on] manifestis et n[on] designa [illegible] fuit [illegible] p[er] dict[a]. Nunc [et] fortassis [illegible] de [illegible] q[ui]bus querimus sunt [illegible] de fisonomia [illegible] explanare. Signa a quibus querimus [et] singula refe[re] vimur. Quecumq[ue] aut[em] manifeste no[n] sunt signa [illegible] no[n] [illegible] hic p[ro]b[at].

Hic p[ro]b[at] in g[e]n[er]ali ondat p[er] que sig[n]a colligit phizonomizare [illegible] sig[n]a [illegible] p[ro]bat [illegible] dicit hic [illegible] sig[n]i [illegible] ad [illegible] in g[e]n[er]ali ex h[is] sumit[ur] sig[n]a phizonomatica. Et [illegible] sig[n]a sumit[ur] ex motib[us] [illegible] et ex figuris et ex coloribus et ex longitudine [et] brevitate corp[or]is et ex disposicione faciei et ex [illegible] carne [illegible] ex o[mn]ib[us] istis [illegible] q[ui]bus h[ab]et aliq[ui]d [illegible] indicium [illegible] duas q[ui]d[am] illor[um] duor[um] signor[um] et p[ri]ma [est] ista [illegible] sig[n]a d[icun]t esse [illegible] no[n] [illegible] no[n] p[otes]t h[ab]ere aliq[ui]d [illegible] indicium [illegible] p[ro]p[ter] diu[er]se disposicio[n]is membror[um] [illegible] arte phizonomie diu[er]sos effectus [et] mores na[tur]ales indicat in homine [illegible] ille disposicio [est] sig[n]a no[n] imponit [illegible] inclinacio[n]e[m] nature q[ui] inclinac[i]o nature f[re]no [illegible] p[otes]t [illegible] et io diu[er]se disposicio corp[or]is no[n] [illegible] mores et effectus [illegible] ut [illegible] et io d[icit] Thomas de argentina [illegible] signa ex[trin]seca no[n] statim [illegible] ad indicium [illegible] signu[m] [est] [illegible] et no[n] [illegible] signi[ficatur] [illegible] ex [illegible] de [illegible] sig[n]a et disposicio[n]es [illegible] et [illegible] [illegible] corripiscencia [illegible] et in castitate [illegible]. Item non[d]u[m] videt[ur] q[uod] autor sit sibi met ip[s]i q[uia] dicit [illegible] disposiciones corporales [illegible] et no[n] dicit [illegible] modos [illegible] q[uo] no[n] illud q[uod] [illegible] autor dicit [illegible] [illegible] aliud [illegible] in facie [illegible] sig[n]a ex q[ui]b[us] [illegible] phizonomia de [illegible] no[n] [illegible] indicabat [illegible] in facie [illegible] ille modus [illegible] [illegible] [illegible] modus [illegible] appellare. Ite[m] de alio [illegible] phizonomia [illegible] disposicio[n]es adhere[n]tes et no[n] [illegible] ut homi[ni] adv[er]s[u]s rubedo vel aliu[s] color q[ui] no[n] manet in ip[s]o corp[or]e [illegible] statim alit[er] [et] alit[er] disposit[us] [illegible] ut [illegible] sig[n]a no[n] [illegible] no[n] p[otes]t fieri [illegible] indiciu[m] [illegible] illud q[uo]d dicit d[e] disposicio[n]e faciei [illegible] no[n] possunt

Item nota [illegible] ob[stantibus] p[re]dict[is] in disposicio[n]ib[us] [illegible] aliquociens [illegible] phizono[m]ie [illegible] q[uod] corp[or]a forma[n]t[ur] [illegible] aliud [et] aliud disposita[m] et s[e]c[un]d[u]m q[uod] op[er]atur aliud alia [illegible] disposita membra [illegible] membra diu[er]sifica[n]t[ur] s[e]c[un]d[u]m op[er]ac[i]o[n]e[m] et si membra s[un]t bene disposita signu[m] [est] q[uod] bene op[er]ant[ur] si v[er]o male s[un]t disposita signu[m] [est] q[uod] [et] male op[er]ant[ur] [illegible] actus activor[um] s[unt] in [illegible] q[uod] corp[or]a tortosa [illegible] tortosas mentes [illegible] s[e]c[un]d[u]m disposicio[n]es corp[or]is [illegible] indicamus [illegible] [illegible] ab a[n]i[m]a [illegible] signa. Item no[ta] ad intelligend[um] p[re]dicta [est] [illegible] q[uod] virtus ymaginativa [illegible] mutat corp[or]is et disposicio[n]es corp[or]is et sic [illegible] disposicio[n]es [illegible] unde [Aristote]les in p[ro]blemati bus [illegible] quid [est] [illegible] si videm[us] oscitare nos oscitam[us] [et] si [illegible] vel [illegible] nos [illegible] aut movem[ur] ad [illegible] [illegible] [Aristote]les d[icit] q[uod] virtus ymaginativa [illegible] videt [illegible] oscitac[i]o[n]e[m] [illegible] de oscitac[i]o[n]e [illegible] movet nervos [et] membra ad oscitandu[m] et io dicit [illegible] q[uod] si [illegible] videat a[liquem] oscitare et odit eum [illegible] non oscitat s[ed] si diligit eu[m] aut saltem no[n] odit eu[m] oscitat [illegible] videns [illegible] actu[m] [illegible] dubio [illegible] dicit q[uod] q[ui] [illegible] odit illu[m] que[m] videt oscitare [illegible] indigna[n]t[ur] aliquo modo [et] ab[h]orret [illegible] actu[m]. Ideo virtus ymaginativa [illegible] movet[ur] ad opp[ositu]m. Si q[ui]s diligit [illegible] virtus ymaginativa [illegible] membra ad ip[s]um actu[m] [illegible] et sic ex [illegible] sequit[ur] oscitac[i]o [illegible] virtus ymaginativa movet membra disposit [et] [illegible] disposic[i]o[n]e[m] corp[or]is [illegible] Avicenna in [illegible] q[uod] no[n] solu[m] in corp[or]e [illegible] agit s[ed] [illegible] alieno [illegible] in libro suo de a[n]i[m]alib[us] ubi d[icit] [illegible] mulier quedam fuit impregnata ab amico suo [et] filius assimilaba[tur] marito suo [et] no[n] assimilaba[tur] amico [illegible] illi[us] pueri et postea fuit impregnata a marito suo et filius assimilaba[tur] amico [illegible] pueri p[re]cedentis. Causa [illegible] [est] q[uia] [illegible] actu[m] venereu[m] ad amico suo cogitabat de marito [illegible] [illegible] et timuit eu[m] [et] ymaginabat[ur] de ip[s]o et [illegible] filius [illegible] marito assimilabat[ur] [illegible] actu[m] venereu[m] cu[m] marito suo [illegible] ymaginat[ur] de amico [illegible] filius [illegible] assimilaba[tur] amico et [illegible] no[n] erat pater istius filii et [illegible] q[uod] virtus ymaginativa [illegible] op[er]ari [illegible] disposicio[n]es corporales imutare [illegible] ad sensu[m] [illegible] homo q[ui] timet forciter [illegible] et [illegible] calor ad interiora [et] [illegible] [Aristote]les in p[ro]blematib[us] [illegible] suppedi[illegible] [illegible] timor [illegible] sanguine[m] ad interiora [illegible] [illegible] et [illegible] aliqui [illegible] rauci [illegible] [illegible] lupus [illegible] et no[n] [illegible] timor [illegible] raucitudine[m] q[uia] q[ui] no[n] timent lupos rauci [illegible] no[n] fiunt

Colores quidam g[ene]ro acuti s[u]nt calidum et sangwineum albi rubei aut [illegible] [illegible] calor accidit [illegible] phizonomizare [illegible] [illegible] [illegible] phizonomizare [illegible] [illegible] in [illegible] phizonomizare [illegible] [illegible]

Snale werte

no

no

no
dig

Color albus mixtus rubedini designat [illegible] sanguineam [illegible] [illegible] in corpore et [illegible] et non pilosa [illegible] [illegible]

[illegible]

Cum ... animalia molles aut timidum quod ... animal autem fortem habet aut pingue[?] sumptum ex omnibus animalibus quod timidissima cervus lepus et ovis et pilum mollissimum habent, fortissima

autem leo aper et elephas et pilum durissimum habent naturaliter [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Pilositas autem circa ventrem loquacitatis est. Hec autem referuntur ad genus animalium ... cum autem est corporum que circa corpus pilositas que est circa ventrem corporis autem intellectu loquacitatis est.

[illegible]

Caro autem dura et humida valde insensibilem est. Lenis autem et bene nata instabilem, nisi in forti corpore habitat, temeritatem accidit.

[illegible]

sed instabiles

vel [illegible]

dispositum in ingenio [illegible] [illegible] in 2o de anima molles carne apti mente, dicens duros vero carne [illegible] [illegible] et ideo est ista causa [illegible] [illegible] [illegible] siccitas que impedit virtutem intellectivam [illegible] [illegible] mali ingenii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non quod virtutes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] molles carnes que ut [illegible] [illegible] instabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] mollicies [illegible] [illegible] forti [illegible] fortis [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] mollicies non [illegible] stabilitate [illegible] et boni ingenium [illegible] [illegible] est ista causa [illegible] mollicies [illegible] in [illegible] calido et humido [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mollicies est debilior [illegible] instabilitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flexibilitate [illegible] stabilitate [illegible] [illegible] mollicies [illegible] forti [illegible] [illegible] [illegible] fortis [illegible] [illegible] stabilitate [illegible] [illegible] ingeniositatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calidior [illegible] [illegible] [illegible] mollicies [illegible] sanguinea et [illegible] [illegible] [illegible] calidi et humidi [illegible] mollicie sanguinea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] molles carne [illegible] [illegible]

Motu autem tardi molle [illegible] [illegible]

Hic [illegible] [illegible] [illegible] acuti vero calidi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tardi motus in [illegible] [illegible] [illegible] molle et [illegible] [illegible] acuti motus [illegible] velocis [illegible] calidi [illegible] [illegible] et boni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flexibilis et melior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tardi motus [illegible] frigide [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in calido et humido [illegible] [illegible] [illegible] frigide [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] mali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] velocitas motus [illegible] [illegible] calidi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calidi et calor in eis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melior [illegible] [illegible]

In voce quidem gravis et distensa fortem, acuta autem remissa timi-

Hic [illegible] [illegible] [illegible] de voce [illegible] volens [illegible] vox gravis et bene distensa [illegible] grossa [illegible] [illegible] forte et audace, [illegible] vox acuta et remissa [illegible] timidi et debilis. [illegible] [illegible] est ista causa [illegible] vox gravis [illegible] [illegible] calidi cor et pulmone [illegible] ampliat vocales arterias [illegible] [illegible] fit vox et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortis [illegible] [illegible] [illegible] gravitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ampliatione vocalium arteriarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] gravis [illegible] et [illegible] [illegible] fit [illegible] fortis [illegible] [illegible] [illegible] vox acuta et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arterie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] calidi [illegible] vocis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] est dilatare et aperire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vox [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] calor [illegible] [illegible] est dilatare et ampliare [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vox [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et instabiles [illegible] [illegible] vox [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] femelle [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] femelle [illegible] voces [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilatatas [illegible] [illegible] [illegible] voces [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loquuntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impeditur [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loquitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apparet in pueris [illegible]

Sicut autem et passiones que in facie apparent secundum similitudines accipiuntur passiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispositionem facie volens [illegible] [illegible] passiones [illegible] apparent in dispositione faciei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dispositionem faciei [illegible] [illegible] passiones et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homines letos [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] homines [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acuta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Mas femina maior et fortior et extrema corporis fortiora et [illegible] et [illegible] [illegible] et melior [illegible] omnes virtutes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fortior [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] corporis fortiora et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] calidi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melior [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Est autem circa 2m passiones physionomie dicendum. Quod [illegible] acutas conferat et mala 2m passiones utriusque oportet ponere iracundie. Quare irati ut in pluribus rubescunt in facie [illegible] et irati [illegible] acute loquuntur. Omnes autem timorosi [illegible] stat [illegible] voce et [illegible] loquuntur [illegible] aut ad aliud forcia [illegible] voces [illegible] timida aut acute voces [illegible] et [illegible] et [illegible] ut [illegible] vel gallorum [illegible] acute vociferant [illegible] aut et [illegible] acute vocis [illegible]

[illegible]

[illegible] mediis et solidis in medio [illegible]
[illegible] illis imprimunt ipsis [illegible]
[illegible] extremitatibus [illegible]
[illegible] venit cum signum [illegible]
[illegible] intendit [illegible] medio
[illegible] per quaedam signa quia et ex
consuetudine et est modus [illegible]
[illegible] quia [illegible] per signa
ipsa immediate, est ad modum [illegible]
fit per quaedam signa quia et [illegible]
omnino representant sed solide [illegible] quia
ex uno signo [illegible]
[illegible] metu [illegible] est
[illegible] obstantibus in
[illegible]
sicut ex signis ipsis oriuntur passiones
ipsa [illegible] signorum sed ex signis [illegible]
oriuntur passiones [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] qui [illegible]
[illegible] modo acute extendit [illegible]
[illegible] qui non est [illegible] remissa
[illegible] signum est [illegible]
vox [illegible] et [illegible] diffusa sit [illegible]
[illegible] acuta et remissa vox sit ti-
midorum [illegible]
[illegible] vocem grossam et [illegible] et [illegible]
et in [illegible] vox [illegible] ubi [illegible]
[illegible] quae sunt [illegible]
qui sunt boni animi [illegible] complexio-
[illegible]
[illegible] qui non sunt boni animi non [illegible]
[illegible] est quia [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] ubi est [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt [illegible] timidis-
simi [illegible] et [illegible]
[illegible] et remissio quia vox acuta
et remissa [illegible]
[illegible]
[illegible] timidi [illegible]
[illegible] nota quod [illegible]
[illegible] signum [illegible]
[illegible] quia [illegible]
signum sanguinei et [illegible] signum [illegible]
[illegible] et [illegible] signum [illegible]
Et [illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] extendit
[illegible] per totum corpus [illegible]
[illegible]
[illegible] vox [illegible] grossa
et extensa [illegible] quia [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] vox non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible]
remissa [illegible] non [illegible]

[illegible] quia [illegible] frigidus et ipse [illegible]
organa per quae vox [illegible] formari non
sunt extensa quia extensio sit [illegible]
[illegible] est quia [illegible]
signum quod flegma non [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] flegma [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] per quae vox [illegible] formari [illegible]
non [illegible] grossa [illegible] sed magis re-
missa et [illegible]

Sed forte et [illegible] non [illegible]
quod in quo est vox acuta et gravis
fortem [illegible] et timidum [illegible]
arbitrandum est fortitudinem [illegible]
fortis remissam et [illegible] timidi
Est enim pessimum quando signa non
[illegible] sub [illegible] sit [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] et
[illegible] in [illegible]
[illegible] meliora enim sunt quae
[illegible] non enim [illegible]
[illegible] quaedam quae sunt in [illegible]
[illegible] [illegible] quod vox [illegible] sit
fortem et acuta [illegible] et [illegible]
[illegible] quod vox [illegible]
sit [illegible] et acuta et remissa vox
sit fortem [illegible]
[illegible] pessimus [illegible]
[illegible] fit [illegible]
[illegible] signa et [illegible]
quod signa non [illegible]
[illegible] quae [illegible] sunt et quae non
in [illegible] reducuntur
[illegible] quod illa signa quae non [illegible]
[illegible] illa sunt
[illegible] et [illegible]
et [illegible] motus [illegible] signum [illegible]
[illegible] et [illegible] (1.3)

[illegible] figura [illegible]

ossa et [illegible] et extremitates
[illegible] corporis forma et magna et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] fortis [illegible]
[illegible]

latum, ymoth[?] acuta pectus, dicit contractus, aclivus[?] carpus nec valde compressus nec omnino elevatus, fuscus color qui est in corpore, acuta frons et recta non magna neque levis non omnino rugosa multum; hic sunt lectum gen[?] neque non recto incipit ex lumi[?] deorum[?]. Alius vero hic est tractatus, in quo plus post prophetia[?] signa prosequendo[?] in speciali per ordinem. Et quantum ad primum ponit signa forte hominis et [illegible] figure sunt dividenda; primum signum fortis est durities pilorum, quia durus est super quod pili duri sunt, homo fortis et audax; cum pilus arista[?] superinuitum[?] calorem et fortem, et calor forte designat multam fortitudinem. Secundum signum est fractura corporis erecta, causa est ista quia habundat calor multus et propter calorem erigit et extendit membra ut in eius exurrectio[?], quia per habitum magnum per apparent et similia[?] in eorum extensione. Aliud signum est quod dicit esse ossa magna costas magnas et extrema, etc. debent esse grossa, ratio primi quia ossa sunt solidata multa ratio cum et [illegible] ducebat costas sunt ac[?] [illegible] [illegible] sunt etc. quod dicit quod ventre amplo ad se contracto quia si venter minime eminet sic in ventroso per esse signum fortitudinis.

Hic non est defectus

Et dicit dicte quanto quod si venter non eminet sic in ventroso non esse fortitudinis, sed inter quoque et [illegible] Quartum signum est quod dicit habere scapulas et [illegible] distantes etc. est calor calorem dilatantis, et est aliud quod ponit sic [illegible] dicunt latas unde [illegible] et [illegible] in partes. Et alii dicunt [illegible] ossa extensa in torace et quando a se lata tunc [illegible] calore forte esse [illegible] dicunt etc. dispositum quod [illegible] est signum frigiditatis et [illegible] debilitatis. Sextum signum est quod dicit esse forte calidum non vehementer carnosum sed mediocriter et [illegible] ita quod dicit apparent [illegible] nervi et magne vene. Causa istius est habundantia caloris etc. calor [illegible] ad mittit multas carnes [illegible] [illegible] digit. Et si [illegible] carnosum tunc esset signum debilitatis et non fortitudinis quod [illegible] calor tunc deficit. Septimum signum est quod dicit esse pectus carnosum et latum, causa est habundantia caloris [illegible] dilatatis et [illegible] digere et incarnare [illegible] alia ratio quia carnositas pectoris est [illegible] defensor [illegible]

similiter a [illegible] [illegible] per cardia [illegible] [illegible] tunc fiunt opaca valde. Octavum signum est quod [illegible] dicit esse [illegible] [illegible] et dicit esse [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et maxime in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod in [illegible] [illegible] [illegible] movet [illegible] in [illegible] Nonum signum est quod [illegible] [illegible] dicit esse [illegible] [illegible] non dicit esse [illegible] [illegible] quod si esset [illegible] tunc facilius [illegible] Decimum signum est quod dicit esse oculos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est medium inter album et rubeum. Et [illegible] est [illegible] [illegible] non [illegible] est [illegible] [illegible] calor [illegible] ad modum [illegible] caloris. [illegible] est quod oculi non debent esse [illegible] calidi et non dicit esse rubei neque [illegible] quod tunc [illegible] [illegible] et [illegible] non dicit esse albi sed dicit sic esse medio modo quia in medio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] signum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] colore medium puta [illegible] [illegible] oculi non dicit esse [illegible] [illegible] est quod oculi [illegible] valde subtile et si esset [illegible] tunc fuerit [illegible] [illegible] non dicit esse [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tunc difficulter [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] ad [illegible]. Et medio modo dicit sic esse, vel aliter [illegible] quod oculi non dicit esse [illegible] [illegible] in palpebris ut omnino clausi [illegible] in palpebris ratio est quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palpebrarum [illegible] defectum caloris et [illegible] [illegible] debilitatis et non fortitudinis. Undecimum signum est quod dicit esse [illegible] [illegible] [illegible] non dicit esse [illegible] albus quod albedo [illegible] [illegible] flegmaticam [illegible] ut [illegible] in mulieribus. Duodecimum signum est quod dicit esse fronte elevata [illegible] [illegible] sed non [illegible] ratio quod calor [illegible] [illegible] extendere [illegible] et [illegible] [illegible] elevata [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non dicit esse omnino plana et [illegible] [illegible] quod [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] mediocriter et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caloris [illegible] dicit esse [illegible] in fronte et in facie ratio [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non dicit esse omnino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caloris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caloris est [illegible] [illegible] [illegible] calor est [illegible] debilitatis ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non dicit esse facie omnino [illegible] [illegible] omnino plana [illegible] [illegible] sed dicit sic esse medio modo. Item aliqui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Juxta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capite elevato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apta et [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] rotunda [illegible] [illegible] [illegible] apta [illegible] motum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motui

sensu et expressiua Et breuiter sicut dicamus
est extremitas quod [illegible] certa [illegible] plus mo-
dit capite elevata Alie sunt recte prima
est quod est certa ad possidendum [illegible]
habet non est [illegible] sicut [illegible] quod [illegible] fuerit
[illegible] supra terram ad [illegible] sed recta est
contemplatiua celestium quia [illegible] desiderat
Tertia fit recta quia [illegible] motu [illegible]
[illegible] signum

Pili molles tote inclinati non rectus
qui sunt sub umbilico supra circa
femur Color sub[illegible] Oculi imbecil-
les et palpebrizantes et crura tota imbe-
cilia et tibia prona et manus longe et
subtiles lumbi parui et imbeciles figura
corporis in motibus ut inuenimus sic inclinata

ad superficiem [illegible] Vel mos quod est infarre [illegible]
Hic ponit signa timidi
et similiter et primo facit sicut [illegible]
passiones [illegible] timidi et ex quibus ad [illegible]
timidi Et ponit decem signa quorum primum
est quod homo timidus habet molles crines [illegible]
est [illegible] pororum per quos exit fumus a
quo fiunt crines Et causa est frigiditas
et humiditas et [illegible] habundat in
frigido et humido ideo pori [illegible] constringuntur
et crines [illegible] subtiliantur Secundum signum est quod
habeat corpus inclinatum et non erectum rectum
et [illegible] et defectus caloris cuius
[illegible] est erigere et elevare Tertium signum est quod timi-
di circa umbilicum sunt [illegible] supra circa
est defectus caloris dilatantis [illegible]
[illegible] quod inferiorem habeat calorem [illegible]
Quartum signum est quod timidus habet oculos debiles
et quod palpebrizant quod est aperit oculos et
claudit [illegible] et ista [illegible]
[illegible] futura mali quod
[illegible] timet euenire pericula Alia ratio est
[illegible] quod habet [illegible] calefactam
[illegible] Quintum
signum est quod habet [illegible] et
et tibia prona a femoribus usque ad [illegible]
[illegible] et ista quia deficit calor [illegible] et
[illegible] Alia ratio est [illegible]
[illegible] mittit calorem ad intra
[illegible] et non expellit ad
exteriora Et [illegible] sunt timidi et habent crura tota
[illegible] Sextum signum est quod habet longas manus
et subtiles [illegible] quia [illegible] dila-
tat se ad [illegible] quod timidus [illegible] magis
longitudinis [illegible] quia timidus [illegible]
habet de carne [illegible] magis subtiles
Septimum signum est quod lumbi [illegible] sunt parui
[illegible] et defectus [illegible] quia [illegible] materia

[illegible] [illegible] medium [illegible] de [illegible] Vel [illegible] est
[illegible] non [illegible] de [illegible]
timidi [illegible] sine [illegible] quod [illegible]
[illegible] Nonum est quod habent signum [illegible]
[illegible] est quod habent [illegible]
est minima [illegible] et constringere et
impedire [illegible] Deinde ponit [illegible]
[illegible] timidi [illegible] ad [illegible] timidi [illegible]
[illegible] quod homo timidus [illegible] est [illegible] Vel [illegible] quod
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] dispositio
[illegible] quo [illegible] quod debilitas [illegible] timidi
[illegible] et [illegible] debiles [illegible]
[illegible] signa fortitudinis [illegible]
[illegible] timidi [illegible] timidi
[illegible] signa timidi sunt pili plani statura
[illegible] color [illegible] pedes [illegible]
[illegible] Thomas de [illegible] de [illegible]
[illegible] timidi [illegible] et
[illegible] et [illegible] stulticia [illegible] sunt ut in
[illegible] molles
[illegible] in omnibus [illegible] Et [illegible]
Thomas de [illegible] magnos [illegible]
[illegible] magnanimi sunt [illegible]
[illegible] dicatur

Caro vero mollior bonitatis neque valde
pinguis que sunt circa musculos scapularum
et collum maciora et inferiora remissa sub
soluta que sunt circa costas et que sunt circa [illegible]
colligata et dorsum non carnosum corpus
album et [illegible] subtilis pili non valde
duri neque valde nigri [illegible] humidos
[illegible] et [illegible] signa [illegible] sine
bone complexionis [illegible] unde [illegible]
[illegible] complexionati [illegible]
[illegible] carnes [illegible] non nimis duras
nec nimis molles [illegible] signa
superabundans [illegible] non est nimis pinguis
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod ad
[illegible] quod musculi scapularum et circa collum
[illegible] et [illegible] in [illegible]
ad [illegible] carnes
[illegible] nec nimis pinguis quod [illegible] maiores
musculos scapularum circa collum [illegible]
[illegible] circa [illegible] in colligatam [illegible]
[illegible]
[illegible] vehementer [illegible]
non iacet super labia [illegible]
longus [illegible] bonos [illegible]
[illegible] dispositionem mox
[illegible] in [illegible] remisse
et non [illegible] alias [illegible]
complexione [illegible] quia non [illegible] comple-
[illegible] signum est quod [illegible]
ad [illegible] et [illegible] calor
naturalis et complexio mediocriter [illegible]
[illegible] et habere corpus album
[illegible] quia [illegible]
complexionem sanguineam ut dictum
est supra Et [illegible] corpus [illegible]
[illegible] non [illegible] quod [illegible]
[illegible] subtilem [illegible]
subtilem spiritum vitalem Et [illegible]
[illegible] et non [illegible] quod [illegible]
[illegible] nimis [illegible] signum [illegible]
[illegible] de [illegible] et non [illegible]
[illegible] sine non [illegible] complexionaty

[illegible]

Que sunt etiam tollid et tenera carnosa
complexa et colligata gemina rotunda
musculi scapularum superius expensa
fronte magna calvaris et carnosa
oculos tenuos tenera etiam capillares
grossa carnosa rotunda mandibule
magne carnose lubie carnose tenua
longa suffitiat colli magnum facies
carnosa. [illegible]

[illegible]

Oculus aptus et splendidus palpebre
sanguinee et grosse et pinnta tenua musculi
scapularum superius [illegible]

[illegible]

In motibus autem acutus et rubeus est
color sanguineus facies rotunda pectus
album superius tractus in motibus tardus
et loquens tarde et vox plena
et oculus hilaris non splendidus nigra
et nares apertus [illegible]
[illegible] palpebrisans tarde oculorum
[illegible]

[illegible]

[illegible] et calidi et tunc sit verecundus. Alius [illegible] et humidi et dessiccativi timidus et instabilis [illegible] rubescunt in facie et homines [illegible] in facie [illegible] et humores [illegible] spiritus vitales et humores [illegible] tunc ipsi vitales et humores sanguinei [illegible] ad cor [illegible] membra exteriora [illegible] a sanguine et spiritu, tunc homines efficiuntur palladi. Et quia [illegible] in facie et [illegible] tunc [illegible] sanguinem et spiritum ad exteriora et [illegible] rubedo [illegible] in sanguine [illegible] verecundus et rubicundus.

Frons brevis magna et carnosa et lenis, in hiis que circa oculos facies videlicet humilior et pinguior, neque intense rusticus neque remisse in motibus, erit tardus et remissus signat et mores [illegible] in facie non precepit [illegible]

[illegible] est frons magna et carnosa [illegible] calore [illegible] caliditas [illegible] in fronte et facie augmentat [illegible] lenis et [illegible] circa faciem [illegible] humidus [illegible] et humida [illegible] intense [illegible] remisse [illegible] homines [illegible] tardus in motibus [illegible] humidi et calidi [illegible] vehementem [illegible] in facie grande [illegible] bonus [illegible] hominem [illegible]

Rugosa facies et macra, oculorum confractio, [illegible] oculorum duorum despicit ob [illegible] molle et [illegible], aliud vero [illegible] ut paucus in facie humilis, in motibus remissus.

[illegible] faciem rugosam et macram [illegible] oculos confractos [illegible] mollem et [illegible] in facie [illegible] est humilis [illegible] oculos [illegible] subiectas [illegible] corrogare [illegible] dispositionem oculorum [illegible] corrugare [illegible]

Oculus contractus, genua flexibilia, inclinatio capitis ad dexteram, motus manuum supini et dissoluti, ambulatio duplex: hi quidem ambulant, alii vero tenentes lumbos, et oculorum dispositionis [illegible] sunt diagnus zofista.

[illegible] homines [illegible] oculos contractos [illegible] corrogatos [illegible] genua flexibilia [illegible] inclinat caput ad dexteram [illegible] manum [illegible] supine [illegible] alii tenent manus supine [illegible] motus dissolutos [illegible] ambulationem [illegible] ambulat [illegible] lumbos [illegible] dispositionem oculorum [illegible] inclinatos ad [illegible] est malencolicus [illegible] frigidus et [illegible] corrogatos [illegible] ad partem sinistram [illegible] ad partem dextram [illegible]

est destitutus caloris in parte sinistra. Si homo habens calorem sufficientem elevat caput directe et non inclinat ipsum nec ad partem dextram neque sinistram. Si habet manus dissolutas [illegible] est pallitudo ex [illegible] [illegible] cum facie [illegible] [illegible] motus dissolutos et sic est melancolicus, et melancolici aliquando faciunt motus dissolutos cum manibus et pedibus.

Faciei remisse nigri coloris matiei nec pilosus cum faciem quasi abrasam. [illegible] facies cuius [illegible] quorum [illegible] habet faciem remissam et asperam est semper libenter capit aliquid quam dare et non potest [illegible] quia [illegible] semper [illegible] et [illegible] ut [illegible] et [illegible] ut [illegible] nigri coloris et matiei et habet faciem quasi abrasam nec pilosam, et [illegible] signum [illegible] fallere et avari [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] digitis [illegible] ad recipiendum.

Pectus corpore [illegible] latum amplum subrussus et aliqualiter [illegible] spatule distantes et magne et late et [illegible] magis et fortia levius et cum pectus et cum pudibunda bona [illegible] [illegible] capillorum deorsum descendentes. [illegible] hominis [illegible] et [illegible] est [illegible] hominis natura [illegible] et [illegible] sunt russi in corpore [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ut palleris [illegible] habet spatulas latas et [illegible] distantes [illegible] habet [illegible] corporis fortia ut [illegible] pilosi [illegible] [illegible] cum pudibunda et habet mentum [illegible] magnum et extensum et habet capillos deorsum dependentes, et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab eo differentis [illegible].

Fortis corpore bene carnosus cum [illegible] multa bone magnitudine figura [illegible] capillorum sursum [illegible] [illegible] rugosi [illegible] faciei [illegible] [illegible] hic ponit signum hominis mansueti quorum primum est [illegible] carnosus [illegible] flegmatica [illegible] bone magnitudinis et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in humore quia humidus [illegible] et [illegible] capillos aliqualiter sursum elevatos [illegible] ubi [illegible] sunt rugosi [illegible] ponit signum [illegible] [illegible] et sunt [illegible] [illegible] rugosi et apparent in facie sua [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] humiditas que [illegible] in [illegible] apparent [illegible] [illegible].

et [illegible] [illegible] signum [illegible] [illegible] [illegible] qui apparent [illegible] [illegible] qui [illegible] nervos et [illegible] et [illegible] intelligitur [illegible].

Parvorum membrorum et parvum [illegible] et parve faciei [illegible] est [illegible] [illegible] elevatum et [illegible] [illegible] ponit signum [illegible] et sunt [illegible] quia [illegible] membra parva et in corpore [illegible] et oculi [illegible] sunt [illegible] et facies [illegible] parva [illegible] et [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] [illegible] hominis [illegible] bene [illegible] [illegible] et dispositum [illegible] ubi [illegible] [illegible] ponit signum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] aliquando [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in facie [illegible] et habet labium superius [illegible] elevatum et [illegible] [illegible] labium inferius [illegible] quia [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible].

Misericordes sunt quorumque sunt albi coloris et [illegible] et habent oculos [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] deorsum descendentes et [illegible] plorant [illegible] [illegible] sunt amatores mulierum et [illegible] feminarum et [illegible] [illegible] interrogativi et semper [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] hora ante.

Signa dicta sunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] hic ponit signa misericordie et sunt [illegible] [illegible] [illegible] albi coloris et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] mulierum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] misericordes sunt [illegible] homines qui habent [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] flegma [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]

in corpore quod illa pars non signa impediat / de quo opposita signa inveniuntur contine / fecitur

Boni autem ad comedendum sunt qui habent magna ora et hii quibus id quod ab umbilico ad pectus maius est quam hoc quod usque ad collum. Hec ponit Phylosophus: magni comestores et magnus comestor est ille qui habet magnum os et qui habet in illa parte ventris que est ab umbilico usque ad pectus spacium maius illa que est a pectore usque ad collum. Ratio quia tales habent magnum stomachum et magnum calorem et hic requiritur ad magnam comestionem. Et vult Polemon quod frequentius signum magni comestoris quod habent ventrem magnum et latum.

Luxuriosi multum sunt qui sunt albi coloris et pilosi et habent crines capillorum et nigros et tempora pilosa oculos [illegible]. Hec ponit signa homini luxurioso [illegible] primum est quod [illegible] in corpore et [illegible] albi coloris et pilosi [illegible] et [illegible] et habet pilos [illegible] nigros et grossos [illegible] tempora pilosa et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] quia [illegible] multum [illegible] et [illegible] multum [illegible] et [illegible] et [illegible] multum [illegible] ad [illegible]

[illegible] autem [illegible] sunt qui habent [illegible] magna [illegible] capud et [illegible] et habent tamen boni [illegible] et pilosi [illegible] qui [illegible] et [illegible] Hec [illegible] qui habent [illegible] et [illegible] quia tales habent [illegible] corpus [illegible] et [illegible] quia [illegible] multum de humore et ille humor [illegible] capud et [illegible] magna et ille humor [illegible] et [illegible] ad magis [illegible] tales sunt [illegible] et habent [illegible] et non [illegible] tales habent tamen boni [illegible] et non [illegible] qui autem [illegible]

illius qui habet bonam memoriam et talis [illegible] quia [illegible] sunt [illegible] et [illegible] et capud [illegible] et [illegible] quia est [illegible] de frigiditate que facit [illegible] et non [illegible] receptas [illegible] tales sunt [illegible] quia tales habent [illegible] de frigiditate et [illegible] et [illegible] reddit bonam memoriam [illegible] memoria [illegible] [illegible] et [illegible] bonum [illegible] duo officia primum est [illegible] secundum [illegible] et [illegible] Cassiodorus [illegible] et [illegible] officium [illegible] et [illegible] et [illegible] memoriam [illegible] et [illegible] quod [illegible] et [illegible] dicta [illegible]

Natus que genuit sol loquax et sapiens fit
Cetibus amabilis talis pulcer est regalis

Luna creat natum magnum pulcre coloratum
Pallentem rubeum iustum castum vagabundum

Fallax instabilis grossus rubei est coloris
Loquax elatus mendax mars hic paratus

Est bene barbatus a mercurio generatus
Subtilis et verax sapiens et gracilis audax

Factus audacem letum pulcrum est veracem
Talem largum verecundum religiosum

Veneris est natus qui cunctis fit bene gratus
Nobilis laudabile tot virtutes gerit ipse

Si quis nascatur dum saturnus dominatur
Audax urbanus antiquus fur et avarus
Perfidus elatus varius nequam

8 dictiones. Ordo pl(anetarum) luna mars merc(urius) iupiter venus satur(nus)

Nota concordancias veteris et novi testamenti cum oppositionibus et solutionibus earundem

Nichil odisti horum que fecisti — soluto — naturaliter
Iniquos odio habui — operabiliter
Ad huc xl dies ninive subvertetur — comminando
Porta ninive civitatis magne — diffiniendo
Omne iudicium dedit filio — summarie iudicando
Ego vero iudico quemquam — primam presendo
Gloriam meam non quero — arrogatione
Ego sum lux mundi — edificatione
Filius hominis nescit iudicium — docendi
Data est michi potestas omnis in celo — cognoscendi
Nemo bonus nisi solus deus — per se
Bonus homo de thesauro suo profert bona — per accidens
Qui gladium acceperit gladio peribit — vindicte
Qui habet tunicam vendat eam et emat gladium — iusticie
Ego celum et terram impleo — essencialiter
Deus deus respice in me — auxiliaciter
Quidam homo fecit cenam magnam — conspicuus
Prandium meum paravi — anticedens
Deus iste cecidit non adiciet ut resurgat — secundum quid
In quacumque die ingemuerit peccator — simpliciter
Celum et terra transibunt — soluto — formaliter
Terra in eternum stabit — materialiter
Non poterit videre faciem meam — diminutive
Vidi dominum facie ad faciem — assumptionis
Nemo scit utrum odio vel amore sit dignus — expletive
Reposita est michi corona iusticie — intellective
Alter alterius honera portate — in presenti
Unusquisque homo suum portabit — in futuro
Consolamini pusille mentis — spiritualiter
Ve vobis qui habetis consolationes vestras — temporaliter
Nichil tuleritis in via neque peram — laboris
Non portabit in via neque virgam — honoris
Petre diligis me plus hiis — affectu
O apostoli et cuncta vos dei electi — effectu
Irascimini — corrigendo
Et nolite peccare — solutio — parcendo
Jesus non baptizabit — abstergendo
Ipse nos baptizabit — inspirando
Tot sunt aspectu in celum quot angeli dimiserunt — operative
Tot sunt ascensuri in celum quot angeli in ceciderunt — per veritate
Nemo ascendit in celum nisi qui descendit — propria virtute
Assumpta est maria in celum — aliena virtute
Deus neminem temptat — deceptionis
Temptavit deus abraham — probatione
Dum tacui inveteraverunt ossa mea — culpam
Inveteraverunt ossa mea dum clamarem — miseriam

Doctrina mea — solutio — assumptione
Non est mea — naturaliter
Descendit de celo missus ab arce — apparendo
Apud quem non est transmutacio — variando
Non cognovit eam donec peperit filium suum primogenitum — infinitive
Sedete hic et orate donec vadam et orem — finitive
Domine si fuisses hic frater meus non esset mortuus — humanitas
Mortuus dicit martha iam quatriduanus — divinitas
Regulus arguit a domino ipse et persona helias — solutio — imponatur
Ipse et persona helias — in persona
Ego non sum helias
Sine me nichil potestis facere — efficiens
Sine ipso factum est nichil — permanendo
Si ibi fuerint Job Noe daniel ipsi tamen liberabunt animas suas — certa
Qui sequitur me non ambulat in tenebris — signata
Impletum est cor eius sol illuminati sed et lapsi petrum commovent primus — per se
Quicumque invocaverit nomen domini hic salvus erit — per deum
Ego sum alpha et ω — principatus
Omne principium cepit esse — principatum
Judith simulat se meretricem coram olopherno — apparenter
Judith non est meretrix sed sancta mulier — existenter
Judith predixit olopherno intraturum vetuliam — patientie
Olophernes non intravit vetuliam — actuale
Ego sum finis et deus — finiens
Omnes fines desinunt esse — finitum
Desiderium pauperum peccatorum est domino — penitencium
Desiderium pauperum peccatorum peribit — impenitencium
Deus tuus unus est — deificans
Ego constitui te deum pharao — deificatum
Mihi vindicta et ego retribuam — solutio — invidie
Vindicta ultionem tuam quo cibus — iusticie
Non respondeas stulto secundum stultitiam suam — imitando
Responde iuxta stultitiam eius — corrigendo
Ve michi quia non tacui — solutio — prohabita
Ve michi quia tacui — precepta
Lazarus mortuus est et gaudeo propter vos quia non eram ibi — humanitas
Ego celum et terram impleo — divinitas
Ecce vicit leo de tribu Juda — fortitudinis
Qualis tamquam leo rugiens — furoris
Vespere autem sabbati venit maria magdalena — separatione
Et valde mane una sabbatorum — expletive
Beata mater innupta vos dicit apostolus ecclesia — carnaliter
Beata mater et nupta vos dicit paisseni ecclesia — legaliter
Deus homo factus — solutio — assumptive
Tu alius idem ipse es — immutative
Crescite et multiplicamini — causa prolis
Beate steriles que non genuerunt — causa luxus
Qui diligit iniquitatem odit animam suam — in futuro
Qui odit animam suam in vitam custodit eam — in presenti
Qui dicit verum quod nescit esse verum licet sit sit mentitur — conscienter
Qui dicit verum nec aliter est res quam dicit non mentitur — realiter
Matheus lucas marcus dicunt quod in secundo negacione — formaliter
Ancilla incusavit petrum — eventualiter
Job dicit quod patres incusaverunt petrum — per misticialiter

ffirmalr

Mat. mar. dicit q i scda negacoe ancilla inculsauit petz
lucas z Johnes dicit q pmus fecerit vivilit

Mat z mar. dicit q i 3a negae pullus petz insultauit prin
lucas dicit q vnius incusauit spialit vilit

Omni tpe oleu no deficiat in capite tuo caritatis
Molliti sunt smoz eius sup oleu adulatois

Videbimus deu sicuti est mente
Nemo deu videbit vnqz solucio oculo

In illo die cognoscetis qr ego i patre z pr c i me mentali
Non poteris vide faciem mea carna

Odio habebe inimicu tuu ppr opa
diligite inimicos vestros solucio ppr natam

Oculu p oculo dentez p dente ca iustic
Qui te percusserit ad vna maxilla pbe ei taltaz ca pacie

Videbit omis caro salutare dei saluatoi
Tollatur impius ne videat glaz dei dampnatoi

Videbunt in quem transfixerunt intellectua
Non resurgant impii in iudicio solucio sensua

Conuersus sum ut viderem vocem cordoteng
Vox videri non potest dt pt ii phmaias oculoteng

Inquire pacem z psequere eam pede vitatis
Confundantur omis qui me psequunt pede fluitatis

Nolo mortez peccatoris effectiue
Qui facit iniqtez morte moriat solucio pmissiue

Locutus est mutus dt lucas iunc tunc
Motus no e locutus dt aristoles

Ceci videbunt dicit dominus
Ceci non videbunt dt phus ut sup

Claudi ambulabunt dt dus pede ment
Claudi no ambulabunt dt medicus pede corpis

Surdi audiunt dicit dominus
Surdi no audiunt dt phus ut supra

Mortui resurgunt dt dus g nam
Mortui no resurgunt dt nalis naturalit

Omnis mlr que pepit cu viro gcubuit natura
Maria pepit et cu viro no gcubuit mirabilit

Pg dies octo assumpt ic pe pe ia z io cu extremis
pg dies sex assumpt iog pe ia z io sine extremis

Justus in die septies cadit estimatie
Justus mctuno no commouebi putatiue

Vade nemi dixeis psumptic
Vnica quita fecit e deus laudatiue

Quecuqz dicunt facite bona
Que faciunt nolite face male

Dicunt enim bona
Non faciunt solucio ca

Justus septies in die resurgit depdatic
Spus vadens et non rediens psectiue

Omni habenti dabi z abundabit caritatiue
Qz p abundanciam est a malo est flitatiue

Ei qui no habet caritatez
id qd hz auferet ab eo virtutem

Pater no faciet opa potencia
Multa bona opatus su vobis spualit

Cu oia feceritis dicite inutiles sui sumus ex humilite
Nos secuti sumus te quid ergo erit nobis ex vitate

ffilius no portabit iniqte pris etna
Ego vindicabo iniqtez patris i iii u x gen tpalit

Obstitrices que pharaom incitabant peccauit dt Augus adulatie
Obstrices pro peccauit venia dicit Gregorius in steatie

Cum surrexerit cu xo sl cu xo ccendi st ascedisse dt Beda assend
Cum surrexerit cu xpo sl mortui st dt augus opinado

Ambo latrones gomtabant simul Sinodochnali
vnus latrus imppeabat dno dt lucas veraciter

Potuit id em vendi mlto et dai paupibus dicit discipuli figura
Quac id vnguentu no vendi xxx denaris dt Judas vealit

Nec em pat iudicat quenqm plative
Est qui iudicat sz pater dispetiue

Ego et pat vnum sumus essentia
Alius pat alius filius ic psonalit

Non mdabis qr falli potes
mdauit dus solucio qr no fallitur

Possidete regnu qd vobis patu e ab origine mdi pdestinado
Vado parare vobis locu distinguedo

Accipite spm stu potencialit
accepitu vobis spm stm solucio actualiter

Sine me impossle est place deo mgsnate
Sine fide impossle est place deo gsumate

ffilius hois erit in corde terre trib diebz z trib noct Sinno dochia
A vespe sexte ferie vsqz i dnicaz st duo nt tm z vna dies vaat

Ro e inuectus plus illi de b. Nicolao z de ei gf dici in spe
Hoc id de quolz gfessore affirmabi in gne

Penitz me fecisse hominez vindicado
Pnia non cadit in deu justmodo

Rubus ardebat apparent
Rubus no comburebat solucio existent

Pdam sapiam sapientu psumptiue
Sapiam quesiui a iuuentute mea confitiatiue

Ignorancia excusat pccatu fragilit
Ignorans ignorabitur solucio gmdusta

Sciencia inflat elacionis
Sciaz volui plus qz holocaustu humilitatis

Lra occidit corruptors
comodo sit lra lras solucio gsultacionis

Deus de corrupta no pt face virgine dt Jeroni actua
In voluntate tua vniuersa sunt posita potencialit

No su missus nisi ad oues que perierunt domus ysrl vmcte
Postula a me et dabo t gentes hereditat mete

Honora mediciu ppr neccitatem ut ds finis
Medicina carnalez corpi meo nunqz exhibui ut mos viuendi

Deus nemicz irridet p sep'm
Dus aut irridebit eos solucio p dyalu

Comedite pinguia z bibite mustu p gsolacoe spus
Ve qui comedit carnez sigille p delectacoe z ius propheiam

Qui no credit iam iudicatus est cometrie
Dus iudicabit fines terre diffinitiue gsumatiue

Dus no iudicabit bis in idipm gunctim
Duplici gtricione gtere eos dne deus nr diuisim

Non veni vocare iustos sz pctores gersionis
Noli vocari rabi dnando

a Tibi ame qnia pctor sum dne — laborando
Confitebor te hodie inp gentes — indignacios

Cui spatiu dependat bonu opus dependat — operatiue
Btus vir qui in cathedra pestilencie no sedt — gplatiue

Diligite inimicos vros — causa gdicos
Oppz inicos vros male facer — commissas
ut ca psos

Multu valet oro iusti assidua — vtilis
In multiloquio no deerit pctm — inutilis
vanitatis

Oppotet orare semp — realit
Cu oraunt nolite loq multu — vocalit

In quacuqz die ingemuerit pctor zc — vacat
Deperditu pctore pibit — fallibilit

Tollite iugu meu sup vos — cu labore
Non vocemu iugum vos ca labore — ca dulcedo

In plenaio erit salus vra — deuocol
Quasi tuba exalta vocem — soluco — pdicatos

Pdes oms qui fornicant abste — dampnando
Expone te vpoez fornicacios et fac filios fornicacios — gustando

Iudicia tua manifesta sunt — illustron infecta
Inscrutabilia iudicia tua due — pruacione

Peccaui quid faciam tibi o custos homi — ex fragilitate
Non peccaui in amaritudinibus — sensus
ex industria

Temps nascendi — in tristicia
Temps moriendi — soluco — in leticia

Temps plantandi — qd iustu est
Temps euellendi — soluco — qd iniustu est

Temps occidendi — pp iusticia
Temps sanandi — soluco — ppt misericordia

Job daniel tm liberabut aias suas — p sanctis pgloze
Quicuqz inuocauit nome dnu salug erit — p sigtis gim

Omis collis humiliabitur — supbie
Mons i quo beneplacitu est deo — paciencie

Induabit cor pharaonis — p misssiue
Deus neminez indurat — effectiue

Tempus destruendi — malum
Tempus edificandi — bonu

Tempus flendi — p malicia
Tempus ridendi — soluco — p indulgeciu

Tempus plangendi — pp mig'tes
Temps exultandi — pp benig'te

Tempus spargendi lapides — p. malignis
Tempus colligendi lapides — p benignis

Tempus amplexandi — causa plis
Temps longe fi ab amplexacoibus — causa libidinis

Temps acquirendi — verum
Temps pdendi — soluco — falsum

Temps custodiendi — pacem
Temps abiciendi — discordia

Temps studendi — soluco — inutile
Temps spernendi — vtile

Temps tacendi — illicitum
Temps loquendi — licitum

Temps dileccionis — causa nature
Temps odij — causa opis

Temps belli — p iustu fuit
Temps pacis — soluco — p diuinu est

Qui timet deu faciet bona — filialis
Qui timet no est in caritate — seruilis

Maledictus qui peccat in spe — fidutate
Spes non confundit — vitate

Non potest in aliquid vtutez facere — actua
Omnia tradita sunt michi a patre — potencia

Abram tres vidit — psonaliter
Vnu adorauit — soluco — essencialit

Adhuc multa habeo vobis dicere zc — qz no expedit
Omnia que audiui a patre meo no sciu volunt — put pr volunt

Necce est ut veniet scandala — tolcatiue
Ve homi p quem scandalu venit — operatiue

Nemo veniat ad me nisi pr traxit — pdestinando
Si exaltatus fuero omnia ad me traham — illuminando

Illuminat omnem hominez venientez zc — saluando
Melius illi erat si natus no fuisset — dampnando

Stus omnia due ut necce est te interrogare — intelligendo
Amen amen dico vobis nescio vos — reprobando

Omne pctm ex dyabolo est — immissiue
Tradidit eos dns in reprobu sensum — pmissiue

Deus tuus vnus est — in natura
Constitui te deum pharaonis — soluct — in psona

Audiui archana vba que no licz homi loqui — incomphensibilia
Omnia michi licent — comphensibilia

Omis locus quem calcauit pes vr vr erit — pnbingado
Locus iebusitorum quem calcat pes vr vrno erit — no pnbingado

Omis scandalum in me paciemini — passiue
Ve homi illi p quem scandalum venit — actiue

Si oculus tuus scandalizat te erue illum — visu pphibicoe
Oculi mei semp ad dnm bone intencoe — visu volutis

Si manus scandalizet te abscinde eam — malignitatis
Expandi ad te manus meas — benignitatis

Omne caput languidum — originalit
Ecce verus israhelita i quo dolus no est — soluc — mentstalis

Omne cor merens — discordia
Esto mundo corde — in pura

Omis diligunt munera — p ancilla
Non tulisti domina quod pia

Non omnis q dt do do in re te — vocalit
Quicuqz inuocauit no dnu saluus erit — realiter

Cu multu caueas orom sine itencoe exaudia vos
In quacuqz die ingemuerit pc ego e admiteron

Quo sedet sola ciuitas — plena deo
Sedet ciuitas plena ppls — soluca — tmo

Exaltabitur solus dns in die illa — p se
Quicuqz se humiliabit exaltabitur — p acti

Omne cor hominis tabescet — p timore
Elevabitur dns solus in illa die — p timore

Paulus coactus seruiuit deo — coacto ducendi
Nullum seruiciu coactum vult deus — coacto trahendi

c. j. et iij. Et qui benedixit ab asserto et benedicto est
suspensus ut ibi

Honestas publice honestatis iusticia dirimit matrimonium
per sponsam de presenti impuberem licet et c. accepisti
et c. Uno puella qui si sunt legitimi resultat Ista
autem honestas est quod sponsa eciam defuncta aliquis
de consanguinitate sponse non accipiat in uxorem
et capitulo ut ibi. Et consurgit ista honestas
valida eciam ex sponsalibus que sunt nulla
puta contractis inter consanguineos j c. ad audi-
enciam et hec vij dicto sponsalia non sunt
nulla racione consensus puta inter minores septen-
nio et eciam quod sunt pura et certa j c.
c. Uno li vj et dirimit hec honestas matrimonium
sequens non autem precedens ut ibi. Hodie re-
mota est ea publica honestas que habebat
olim ex sponsalibus preceptis et ex defectu impossibilis
non copulacioni cognacioni spiritali vi et inf.
de consang et aff No debet. Et sic affinitas

Affinitas est proximitas personarum proveniens
ex coitu et hec hodie prohibicionem in primo gradu
fuit solum in primo et tercio que olim impediebat
hodie licite contrahitur de consang et affi No
debet. Extendit autem hec dirimens prohibicio primum
gradus usque ad quartum gradum inclusive et non
ultra ut ibi. Dispensavit tamen papa de dimor c. ult.
in primo gradu affinitatis ut de novo conversi qui secundum
legem veterem contraxerunt cum relicta fratrum ut fratris
sobolem suscitarent non separantur ultimus
aut post non contrahitur. Est autem sciendum
quod consanguinei viri non sunt affines consanguineis
uxoris nec econverso sed solus maritus est affinis
consanguineis uxoris et econverso Unde patet meus
frater et alii consanguinei bene contrahunt cum consanguineis
uxoris mee de consang et affin Ex prohibicione
quod abstinere debet vir a consanguineis uxoris
ut a propriis c. et c. j. Et intelligas hec de affi-
nitate que precedit matrimonium Illa autem superveniens non
dirimit matrimonium nel sponsalia de presenti de
eo qui cognovit consanguineam uxoris sue c. j et c. discre-
cionem et c. Tue et c. ult. Indicta tamen debent
talis coniuges ad continenciam si petunt ut incestuosi
non exigit sed reddit e. ti. transmisisse et c. Tue
Et contrahitur affinitas eciam per incestuosum
coitum ut ibi et c. Discrecionem hec separatur matrimonium
ad dictum unius qui dicat affinitatem precessisse
matrimonium e. ti. de illo ut adversa confessione uxore
coniugem eciam non vincere e. ti. super eo. In indicio
tamen anime monere ut ab ea penitencia uxore ab-
stineat e. ti. venientes ij Impedit tamen prohibicionem
contrahendo j e. ti. c. sponsam ij monendo non prohi-
bendo j e. ti. c. Cum in tua sponsalia tamen de
futuro bene rumpit superveniens affinitas ut predicitur

Deest coire nequentibus bene debes quod frigidi-
tas perpetua vel sectio in viro vel artacio mu-
lieris preveniens matrimonium illud dirimit si probari potest
de frigidis et maleficiatis j ij et iij. Nunc tamen talis ad
invicem remanere contubernio non ut vir et uxor
tamen ut frater et soror e. ti. c. iiij. Et si aliqua
alia signa frigiditatis non appareant cohabitent
simul per triennium et tunc demum si ad septimam
manum propinquorum inducunt se simul operam data
non potuisse coire separari debebunt et si

non erat frigidus licite contrahat si de
qui dicebatur frigidus cum alia contraxerit
restaurabuntur prova coniugia e. ti. laudabilem
Item in maleficiato quo ad cohabitacionem et
iuramenta e. ti. c. ult. Sed in hoc differunt
quod cum soluto matrimonio uterque contrahit quod
potest esse perpetuum maleficium cum una et non
cum alia xxxiij q. i. Si per sortiarias Et non
si propter artacionem mulieris separatur matrimonium
et postea absque periculo et datur apta viro
non appareat ecclesiam deceptam restaurabitur
matrimonium e. ti. fraternitatis In hiis separatur xij
casibus vel versibus xvij predictum ea que superius
dicta Impedimenta et dirimunt matrimonium Sunt tamen
quedam que impediunt sed non dirimunt sicut
tempus feriarum de quo habes xxxiij q. iiij Nec
oportet et de feriis c. penult. et interdictum ecclesie
de matrimonio contrahendo cum interdictum ecclesie pro tempore
Imponitur sed prima id frangentes ut ibi propter
fornicacionem tamen spiritualem spiritualem vel carnalem
bene separatur matrimonium quod vinculum quo ad thorum
remanet tamen coniuges separati de dimor c. ij
Sed propter aliud crimen nec vir uxorem nec uxor
virum potest dimittere ut ibi Et non quod adulterium
notorium obstat petenti restitucionem et si ulterius
adulteratus est sit compensacio j e. ti. significasti
Et eciam si post separacionem propter adulterium alter eius
statim alter fornicetur e. ti. ex tenore

Cum ex prodictis impedimentis matrimonium
impediatur legitime debent esse accusatores et testes
Unde bene repellitur qui propter turpe questum accu-
sat matrimonium q. ma. accu. pos. significavit et
c. matrimonialis causa que contracteris(?) procedit lite non
contestata ad recepcionem testium et ad diffinitivam
sentenciam qui ma. accu. pos. c. j. quod si sit legitimus
prelatus absentes autem per literas matrimonium accusare
non potest vel consanguineus testificari q. ma. accu. pos.
c. ij. Et ad probandam consanguinitatem et affinitatem admittuntur
parentes et consanguinei potius quam alii quia
melius presumuntur scire suam genealogiam e. ti.
videlicet Et eciam non apparentibus accusatoribus
et fama vero defferente impedimentum potest contra eos inquiri
et si impedimenta vera reperiunt matrimonium sepa-
rare de dimor porro Absque iudicio tamen
ecclesie coniux non potest dimittere coniugem eciam
querela sit notoria et si dimiserit statim
fiat restitucio ut ibi.

Bona matrimonii sunt tria
scilicet fides sacramentum et proles Fides quod nullum
adulterium ut propter dictum Sacramentum quod nullum
divorcium Proles que per coniuges vitari non
debet xxxij q. ij. Unde itaque de condicionibus appositis
c. ult. si peteretur in primum homini et fiat
divorcium vel separacio propter adulterium uxoris

pro sponso dotem nisi fuit itonachata vi(ro)
tunc propter adulterium viri perdit ipse donacionem
propter nuptias nisi reconcilietur uxori de do-
na. mulieris vi et vx penitencias. Si propter aliud
impedimentum puta consanguinitatem vel affinitatem
si ignoranter contraxerint recuperat mulier dotem
et cetera bona sua et vir donacionem propter
nuptias eo ti. c. j. et iij. Si scienter
perdit alter quicquid alteri dedit et applicabitur
fisco nisi propter bonum pacis aliter statuatur
Sed per utrumque recuperet quod dedit eo ti. et si
nota. Et scias quod si in dicta commutacione causa
iniuriorum que committenda est solum habenti
potestatem et sciam de sponsa ut ass. c. j. et
dot. eo ti. c. iij. hic multum favor debetur
mulieribus in dotibus et donacionibus propter
nuptias non tamen tantum quod propter hoc alii
gaudeant. Unde omnibus rebus data est possidenda
ad tempus vel per condicionem revocatoria cum
concedo uxori in donacionem propter nuptias
ad tale pacto de ipsa licenda vel plus
pulchre transfert in ipsum quam ipse habebat
nisi ob ad que res potest consentiret et
uxor et sic uxor dat dotem viro
vir autem dat donacionem uxori propter nuptias
ut ibi in si. Et scias quod qui vergit ad
inopiam male utendo re sua tunc quando
dispensatoriam potest de dote cautionem prestare
tenetur si sit pauper sed non dissipet eodem
ti. per viras Item scias quod donatio facta inter
virum et uxorem constante et durante
matrimonio quod sit alter locupletior alter paupe-
rior factus est non tenet Confirmatur tamen
morte donatoris et revocatur premorien-
te donatario et evanescit si aliter
revocare tacite vel expresse soluto matrimonio
dos ad mulierem donacio ad virum re-
vertitur nisi aliud de consuetudine vel facto
quod tamen equale sit inductum eo ti. c. vl.
De tercio autem bono scilicet prolis scias quod
in ipsum et favorabile ipsum matrimonium quod legitimat
filium precedentem qui filii sunt legitimi
c. j. et hic viij. et si contrahens ipsum tunc prohi-
beat pollutio ita quod tunc poterat esse matrimonium
eo ti. tanta vis est eo ti. c. j. et item
filii per legitimati dicuntur sed illegitimum
quoad ipsa legitimat quod patet quo ad spiritualia
et temporalia potissimum ubi obiit utraque parte
eo ti. per venerabilem Scias quod licet aliqua
contrahatur concubina si postea uxor proles
inde nata legitima est eo ti. ptrab
Et si agitur de hereditate et obiciatur
de illegitimatione tractabitur et hac causa
cognoscit iudex ecclesiasticus eo ti. lato etc.

causam in Si pacientes inveniunt aliquem
solum creditur vos eorum nisi probet contrarium
eo ti. Tuscimisse Ultimo sciendum
quod ecclesia de sponsalibus vel matrimonio premissum
est vel prohibitorum et causarum que nunc hic
est quod quilibet contrahere potest qui non prohibetur
infra eo ti. Cum apud et contrahere cum
mulierem quam vult desinere meretrici
operis est precium xxxij. q. j. Non est
ministra eo Iure quod opera hec brevitate
pro summa capitis libri decretalium dixisse
sufficient ut etiam in ipsa reperire casu
directum habeat similium non comprehensum
duobus exceptis qui ad maior non faciunt
potest de quondam apponi in inutiliis vel
aliis quod tamen hic ij et iij. faciunt eum ad
petitam potest redire et non ad propositum
vero quod dicatur vide pro te

Explicit Summula Johannis Andree
super quarto libro decretalium Anno 1467

Castitatis ager fuit et incidentia in fecit da-
mna ... et vitam ... in ...
loco certo nominata ... quedam puella ...
et famosa ... cessit a parentibus pre
... et ... de ipsa ... quo fuit
in famosa et vite beate voluit ... de
eo ... potest ... dixit domina ...
... mater ... et dixit ...
... bona puella loquatis ... tua
de ... sufficien-
... ancilla valde ... quod
portat ... filia ... cum
... et ... ignorat de eo quod ea sit ... ille
dicens ... aliquo ... applicuit ma-
... alii ... signo ...
... et ob ... ma...
... quod ...
... non ... non
... non ... si ...
... tentasti ... tali ...
... tu ... vel non ... non ... ille ...
... filia ... et ...
... et substantie ...
ille ... sicut ...
... quod non ...
... non ...
...
... imperator ... habebat ...
... tractare cum illo ... ille ...
aliquod ... voluit ... impera-
tor dixit ... non dicens ... ille
... imperator ...
mandat tortorem ut ille ... alio
... ut aliquod ... dicat ... si fecit ...
... ad decollandum ... decollare eo
quod ... loqui nolebat ... si ... diceret dimitt-
te ... et ... ad
... tortor ... ligare ...
... et alloqui ... aliquod ...
... ille ... videt aliquod ...
que ... cesarem ... Cesar
... mirabatur quod ... quod non ...
... loquebatur ...
... lon... 120...
... dixit ... Cesar cesar
... ab ... castitatis
... ... declarant ... autem
Cesar illum ... honorifice
et ... confirmat ...
... ita ... [illegible]

= nb

[illegible]

tenet — [illegible]

[illegible]

Prima ratio — [illegible]

Ratio — [illegible]

alia — [illegible]

[illegible]

Auctores — [illegible]

[illegible]

[illegible]

Rex Salomon quadam vice in suo cenaculo solus sedens vidit per fenestram hominem venientem ad se deformem sed eloquentissimum nimis. Uxor quoque eius erat cum eo nimis terribilis et rugata. Cumque eos rex preter conspectum suo exhibere iussisset, qui ambo stabant cum mutuo se inspicientes. Statura autem Marcholfi curta et grossa fuit. Caput habebat grossum et frontem latissimam et rubicundam et rugosam faciem, aures pilosas, os usque ad maxillas, oculos grossos et lipposos, labia sub ore suo quasi caballi, barbam sordidam, manus truncatas, digitos ~~breves~~ breves et grossos et pedes rotundos, nasum spissum, dorsum gibbosum, faciem asininam, capillos quasi spinulas. Calciamenta pedum eius hircina et rusticalia erat nimis. Cingebat renes tunica (?) gladium habuit brevem, vaginam de cortice tilie, cum tectum hircinum in fine ornatum, veste spississima et curta usque ad nates, caligas repaglatas portabat. Uxor vero eius erat pusilla et nimis bassa et grossa, et habebat mamillas grossas, crinem spinosum, supercilia setosa et dorsum porcinum, barbam quasi hirci, aures asininas, oculos lipposos, carnem nigram et rugosam. Anulis de plumbo digitos suos ornabat. Digiti vero eius erant grossi et breves, nares alte et grandes, tibias grossas et breves. Tota eius pilosa sicut ... [illegible] dixit. Effigiem difformis tenebat ... facies ... turpi facie ... absque ... Est mala res ... et turpis est nimium ... tempore virum. Rex vero Salomon cum eos conspexisset dixit: Cuius estis generis vel unde genus vestrum? M. dixit: Dic nobis prius tuam genealogiam et parentum tuorum. Salomon dixit: Ego sum de duodecim generibus patriarcharum. Iudas genuit Pharas, Pharas genuit Esron, Esron genuit Aram, Aram genuit ~~Amida~~ Aminadab, Aminadab genuit Salomonem (?), S. genuit Boas, Booz genuit Obeth, Obeth genuit Yesse, Yesse genuit Salomon, et ego sum rex Salomon. M. dixit: Ego sum de duodecim generibus rusticorum. Rusticus genuit Rusticar, Rusticar genuit Rustafarth, Rustafarth genuit Ruster, Ruster genuit Rustellum, Rustellus genuit Tartham, Tartha genuit Tarthos, Tarthos genuit Masqual, Masquol genuit Marquath, Marqual genuit Marchethlandum, ego sum ... Marcholfus. Uxor vero mea est de duodecim generibus lupanarum. Lupa genuit Lupinam, Lupina genuit Ludiberam, Ludibera genuit Burestam, Buresta genuit Valandram, Valandra genuit Fardinch, Fardinch genuit Liedram, Liedra genuit Bucham, Bucha genuit Pellicam, Pellica genuit Pellicellam, Pellicella genuit Paltrudam, et hec est uxor mea.

Salomon dixit: Audivi versutiam tuam. Illud vero tu est innarrabile, cum rusticus sis et turpis. Quomodo ... habeamus inter nos altercacionem. Ego interrogabo te et tu subsequens responde michi. M. dixit: Qui male cantat, ut prius incipiat. S. dixit: Si per omnia poteris respondere sermonibus meis, ditabo te magnis opibus et eris nominatissimus in regno meo. M. dixit: Promittit sanitatem medicus cum non potest prestare. S. dixit: Bene iudicavi inter duas meretrices que oppresserunt in una domo unum infantem. M. dixit: Ubi sunt aures ibi sunt cause, ubi mulieres ibi sunt fabule. S. dixit: Deus dedit michi sapientiam in ore meo ut nullus similis sit in finibus terre. M. dixit: Qui malas habet vicinas semper collaudat. S. dixit: Fugit impius nemine persequente. M. dixit: Cum fugit capriolus albescit post culum. S. dixit: Mulier bona et pulchra est ornamentum viro suo. M. dixit: Olla plena de lacte bene debet custodiri. S. dixit: Sapiens mulier edificat domum, insipiens constructam destruit manibus. Mulier timens deum ipsa laudabitur. M. dixit: Olla tacta cum bona testa laudabitur et ... S. dixit: Mulier pulchra est in lectum amanda. M. dixit: Vacca lactina pauperi ... S. dixit: Mulierem fortem quis inveniet? M. dixit: Cattum fidelem super lactem quis inveniet? S. dixit: Nemo. M. dixit: Et mulierem raro. S. dixit: Mulier formosa et honesta diligenda est omnibus ... M. dixit: Mulier pinguis et grossa largior est in dando. S. dixit: Bene convenit peplum in capite mulieris. M. dixit: ... pellicia sub talia pellicea, quia longa manica sub albo peplo sepe latet tinea. S. dixit: Qui seminat iniquitatem metet mala. M. dixit: Qui seminat paleas metet miseriam. S. dixit: Laudet te os alienum et non tuum. M. dixit: Si meipsum vituperavero, nulli placebo. S. dixit: ... tibi non vendes. M. dixit: ... apes castra ... digitellum suum sepe lingit. S. dixit: In malivolam animam non introibit spiritus sapientie. M. dixit: In durum lignum ... mittes cuneum maiorem. S. dixit: Durum est tibi contra stimulum calcitrare. M. dixit: Bos recalcitrosus debet pungi ... S. dixit: Erudi filium tuum ab infantia et doce cum bene facere. M. dixit: Qui suam vaccam bene nutrierit plus de lacte manducat. S. dixit: Omne genus sequitur naturam suam. M. dixit: Planta ... egressa ... in ... S. dixit: ... in ... qui ... ante peccavit. M. dixit: ... aliud tergere ... S. dixit: Blandis persuasionibus noli decipere amicum. M. dixit: ... qui ... in ... S. dixit: Cum homine litigioso non habeas consortium. M. dixit: ... qui se ... S. dixit: Multi sunt qui verecundiam nesciunt. M. dixit: ... S. dixit: Multa sunt

qui benefactoribus reddunt mala pro
bonis m d Qui alienos canes pascit reddit
mercedem non habebit S D Non est amicus
qui non dividit mammona m d [illegible]
[illegible] non finiat S D Ditiorum divi
tiis querit qui vult recedere ab amico
m d [illegible] que non vult consentire [illegible]
calumpn scabiosus dicitur [illegible] S D Sermo regis
[illegible] m d Cito tedium
[illegible] S D Qui avertit
faciem a clamore pauperis clamabit
et ipse non exaudietur m d Perdit lac
[illegible] qui [illegible] plorat S D Sur
git aquilo et [illegible] m d
[illegible] stillat [illegible] calcata [illegible]
S D Qui celat morbum crescit ei
infirmitas S D Cum sedeas in men
sa divitis diligenter inspice que apposita
tibi m d [illegible] ventrem
[illegible] et in ventrem mordit S D Qui in
altero loco sedet sepe plus comedit
m d Qui [illegible] comedere nolunt [illegible]
[illegible] et [illegible] sibi
S D Propter amorem dei omnibus di
lectio est exhibenda m d Si [illegible]
qui te non amat [illegible] S D Cito
[illegible] amicus non servat [illegible] melius
quo m d [illegible] non [illegible] bo
num S D [illegible]
[illegible] m d [illegible]
[illegible] et vide quid [illegible] S D [illegible]
[illegible] qui non [illegible] famem et [illegible]
[illegible] m d [illegible] et [illegible]
[illegible] S D Responde stulto
[illegible] stultitiam suam ne [illegible] sapiens
videatur m d [illegible] quod [illegible] ille [illegible]
qui [illegible] in ventre S D Ira non habet
[illegible] et ideo qui loquitur [illegible] pre
stat malum m d [illegible] ma
lum [illegible] ne [illegible] peniteat placeat
S D [illegible] loquitur veritatem [illegible]
[illegible] in labiis eius [illegible] m d
Qui te non [illegible] te diffamat S D
[illegible] m d [illegible]
[illegible] sibi S D Saciata et
[illegible] deo
m d Laudat [illegible] non
[illegible] et saturitas S D
Manducemus et bibamus cras moriamur
m d Ita [illegible] famelicus [illegible]
[illegible] S D Saciata [illegible]
[illegible] dormire
m d Saciatus merdat et [illegible]
male dormit qui non manducat S D
[illegible] dat tibi pan
amicus [illegible] m d Qui [illegible]
[illegible] det [illegible] sue S D

[illegible] ad hominem litigiosum
et malo ne [illegible] m d
[illegible] m d [illegible] S D [illegible]
homine litigioso et callido non habeas
[illegible] m d [illegible] super [illegible]
S D Si bene facit amicus sive homo
[illegible] magis [illegible] quis
[illegible] S D Qui fugit [illegible]
[illegible] non [illegible] m d De malo
ad malum de [illegible] S D [illegible]
ne ne tibi aliquid mali faciat quis
si tibi fecit aliquid noli tacere m d [illegible]
[illegible] homini nocenti noli credere S D
[illegible] omnes [illegible] possunt m d [illegible]
[illegible] in [illegible] S D [illegible]
[illegible] timet m d Qui [illegible]
[illegible] S D [illegible]
[illegible] amor maledictus et m d [illegible]
[illegible] S D
[illegible] duplici corde et duas vias
[illegible] m d Qui duas vias
vadit [illegible] sibi rumpere
S D Ex abundantia cordis os loquitur
m d [illegible] bibunt [illegible]
S D Duo boves [illegible]
in uno iugo m d [illegible]
[illegible] S D [illegible]
[illegible] suo [illegible] m d [illegible]
in collo [illegible] et in [illegible] S D [illegible]
[illegible] nimia [illegible]
et [illegible] mei principes me [illegible]
tunt per [illegible] m d [illegible]
[illegible] mea [illegible] sit
S D [illegible] per
[illegible] m d Lupus in [illegible]
[illegible] S D [illegible]
[illegible]
[illegible]
m d [illegible]
[illegible] S D Non decet stulto
[illegible] m d [illegible] decet [illegible]
[illegible] S D [illegible]
[illegible] m d [illegible] bene
[illegible] S D [illegible] bono
[illegible] bona [illegible] m d [illegible] bona
[illegible] S D Si bene
valet [illegible]
m d [illegible] S D [illegible]
[illegible] in omnibus
m d Bene [illegible] qui ad [illegible]
S D Sapiens filius letificat patrem
suum [illegible] est [illegible]
[illegible] m d [illegible] et [illegible]
S D Qui [illegible] pre
[illegible] m d [illegible] plus [illegible]

plus congelat S. D. Amica fiat tibi
consilius et nec unum nec peccabis M.
D. Dicit enim infirmus qui multum in febri
S. D. Amica tua habeat ... M. D. Cras
hoc dices quia temporem insequentem
S. D. Iam fatigatus sum loquendo
non requiescam M. D. Ergo obmutesce
loquelam meam S. D. Quia pessimus
es amplius loqui M. D. Non cessabo
nisi plus constitueris S. D. Sicut et dixi
quia promisisti ... fuerint Baro nobis sit
Ionatas et Zabud filius regis
et Aminadab filius ...
fuerint et dixerunt ... tue
tibi ... tacitus in regno regis mei
Reuerentur tibi pessimi oculi tui
pessimus capite tuo ... te decet
Iacere cum vesicis domini nostri ...
... in eterno honore. M. Inimica
D. Et quid est plenus culo quam ...
stela. Banaie Ger rex non pro nihilo misit
Inter bethmareth bethnadabar et me
thpeth benedab et bedegar achama
dab et athama duodecim pontifi
ces seu positi regis salomonis ducat
Marcolfus inspectat ... non
magis colaphis mactat et fustibus
... ... a conspectu domini nostri
Ad hec rex ait Non ita fiat sed bene sa
turatus dimittat in pace. Tunc Marcol
fus ait ... peccator in hoc ... dicam
... non est rex vbi
non est lex et recessit. Cenacio recess
... vero rege ... quadam vice ad ve
natoribus et multis ... venacione
... redeunt equitabat cum
... et diuertit se illuc cum equo
suo et inclinato capite in ... ho
stii super equo requirebat quis intus ess
et ... in casa M. ... unum ...
ollam ... fabis bullientem ... et dixit
... est integer homo et dimidius
et caput equi et quanto plus sunt ascenden
tes tanto magis sunt descendentes S. D.
Quid est quod dicis ... est integer homo
et dimidius M. D. Ego sum intus sedens
dimidius vero es tu super equum sedens
et prospicis intra caput vero equi est tui ca
beli ... S. D. Qui sunt ... ascen
dentes et qui sunt descendentes M. D. Faba in
olla bullientes S. D. Vbi est pater tuus
M. D. Pater meus est in campo et
de vno damno facit sibi duo S.
D. Vbi est mater tua M. D. Mater mea
fecit vicine sue quod ei ... non faciet
S. D. Vbi est frater tuus M. D. Frater
meus sedet in ... quicquid inuenerit oc
cidit totum S. D. Vbi est soror tua M.
D. Soror mea deflet ... risum

sedens in cubiculo S. D. Quid ista signi
ficant M. D. Pater meus in campo facit semitam
... quam ... cupiens ... ean
dem et ... in ea ... homines
... venientes ... et
duas facit vias et ita de vno damno
facit sibi duo. Mater vero sue vicine
morientis claudit oculos quod ei amplius
non faciat. Frater meus sedens extra
domum in sole ... pediculos et omnes quos
inuenit occidit. Soror vero mea que ... anno
... preterito amicum ... ludibria et mol
les tactus et basia tunc risit gaudens
et sic impregnata plorat S. Bene in
telligis. M. ... tuum ... dic
michi ... astucia ... tibi. Tempore
dauid patris tui cum ... infatuatus fuit
tui ... prorsus ...
et ... voluntatem ... et cum
singula membra eius ad ...
... Bersabee ... tua cui illius ... volu
tis super ... panis ... igne
... et tibi comedendum ... quotiens
cum in coquina fuissem ... proiecit
... ...
et michi ut ... venit hec
et ... sapientia ... comestionem S. D. Sicut
deus ... in Gabaon apparuit michi
dominus et repleuit me sapientia M. D. Non est sa
piens qui ... reputat pro stulto S. D.
Non audisti quomodo sapientiam dedit michi deus et
... acquisiui ... M. Bene ...
in ... deus ibi pluit S. ... sedebant
homines mei ... non possum amplius te
cum loqui ... tuae ... de melior
... multa ... michi ... ollam
de lacte et ... ... torta fecit
et cooperuit ... in porta ... in ...
... Rex vero salomon cum ...
... hominibus suis in ... venit sicut
... dominus est acceptus. Mater vero
Flozonia non ... de campo misit
sibi ... ... nominatim
tunc Flozonia ollam plenam de lacte ...
... et placentam quam ... de
lacte super ollam posuit sic quam regi
misit ... semitam ... ...
... sedens fama ... me ...
... ... semitam et ... eam
... ... ollam ad ... ponens
placentam comedit et mendacium ... ol
lam ... regi salomoni ... putat. Sa
... sic cella distorte cooperta est
M. Bene sic misistis ut ... ...
... placenta cooperiat S. Non ita
... M. Dic intelligo S. Melius fuisset
lacte ... M. Dico sunt si ...
mutatum ingenium meum ... solebat ...
... ... pane et ... indigens placentam
comedi et ... mendacium ...
... dimittas ista quam in hac ...

vigilacione depona de ista disputacione M. laude
tua adveniente S. et M. confabulant et conversarunt
primo quoque intervallo facto M. cepit dormire Salomon
Dormis Marcolfe? M. Non sed penso. S. Quid
pensas? M. Tot pennas albas est in pica quot
nigras. S. Si non probaveris cras morieris. Sa-
lomone vero tacente M. iterum cepit dormire et Sa-
lomon iterum ait Dormis Marcolfe?
M. Non sed penso. S. Quid pensas? M. Illam
ver est tot vertebras dici. S. d. Nonne lac est
candidum? M. Non. S. Si non probaveris cras morieris
Salomone iterum tacente M. iterum cepit dormire et dixit
Salomon Dormis? M. Non sed penso. S. Quid pensas
plus valet natura quam nutritura. S. Si non probaveris
cras morieris. Iterum Salomone tacente incepit dormire
S. Dormis M.? M. Non sed penso. S. Quid pe-
sas? M. Nil tutum mulieri est credendum. S. Si non probaveris
cras morieris. Postquam transacta nocte Salomon se vigi-
lando lecto collocavit et obdormivit. M. dimisso
rege venit ad sororem suam nomine Fusidam et simulat
se esse multum tristem et dixit ad eam: Rex est in-
tentus contra me et non possum pati asperitates
minarum. Volo ut accipe cultellum sub veste
tua nomine secrete et infigam in cor eius
et occidam eum. Tunc ait soror: Frater mea
tamen ne dixeris alicui. Sed tu fac tales res,
fratricida sunt. At frater: in me non dubites et si caput
meum deberem perdere non recusabo. Postquam M.
tacite rediit ad regem. S. Salomon de lecto
surgens et in palacio sedens iussu suo comparabat
pica et mactabant pennae eius et inventae sunt
tot albe penne quot et nigre. Tunc vocavit
rege. M. plenam ollam lacte in cubiculo regis
sub hostio posuit et catam famulam in cubiculo
regis abscondit. Ut lucem intrarit et vidit rege
et cum rex intrare voluisset lapsus est et vix se ma-
nibus retinuit. S. Iratus dixit: fili perditionis
quid fecisti? M. Iratus ab re nolite. Nonne di-
xisti quod lac est candidius die? Quare ergo non vidi-
sti de latte sicut de die vides? Quoniam iudica nil
tibi peccavi. S. Deinde te confundat vestimenta
mea sunt perfusa latte. Collum meum frangere po-
tui tuo opere iniquo. Quia ergo tu in me fecisti
alia vice te custodi. Et cum sederet in iusticia
nunc de proclamacione quam loquar ad te. Cumque
sedisset rex M. ait: Ecce vacca sororem quam meretrix
effecta est et impregnata dishonestavit parentelam
meam et tamen vult habere partem hereditatis paterne. S.
Vocate ad nos quid velit dicere. Cumque Fusida
venisset S. ait ad M.: Subridens sub veste tua
soror statura ut accidat et est impregnata
quia venter grossior apparebit et habuit grossas tibias
et claudicat utroque pede in vultu et in oculis
et in statura est macabre similis. S. ait ad M.: Dic
quid agis ad ista. M. surgens S. coram omnibus dico
contra te facio querelam de sorore mea Fusida

Homine quae est meretrix et deho-
nestavit totam parentelam meam insuper vult
habere partem hereditatis paterne quae pervenit
Unde ne accipiat. Audiens hec Fusida
furore repleta clamavit voce magna et
dixit: Vilis pessime scelerator quare non
habeam partem hereditatis paterne? Nonne
Floscomma(?) est mater mea sicut et tua
Cum hec totum non prodesset tibi quod culpa
tua deveniat. Fusida dixit: Rex si
me dimiseris in pace talem rem dicam
super te pro qua te rex faciat occidere.
Tunc soror mea meretrix quid tu potes dicere
si me nil peccavi? Fusida dixit: Nil tu
peccasti qui tu vis occidere regem? Nunc et si
cultellus cadit sub veste tua. Cumque audi-
vit querelam famulam regis et nichil in-
veniet. M. Nil tantum credendum est mulieri
ait enim propter ingenium fecerat Marcolfus.
Non per ingenium et medullitatem ... ...
mea fiat publicum sic cum fuisset
ac vecte. Tunc rex ait quare dixit plus
valet natura quam nutritura. M. Sustine modo
ad miseram comedere ostendam tibi. Die autem
superveniente et hora cenae super vecte S. sedisset
ad mensam cum apparatu solito marmore(?)
in extremo cum eo induxit tres mures
in manica tunice sue et in cena regis
fuit lingua cattus nutritus ita quod omni die
regem cenante candelam ad mensam duobus
pedibus stantis et duabus candelam tenens tenens sustinere
Cum iam omnes prae cenassent M. emisit
unum murem et cattus prosiluit et post eum
ire volens candelam regis quam ipse dedit
non comedit. Cum quoque et de secundo mure
similiter fecisset emisit tertium quem cat-
tus apparit et iaciens candelam post eum
saliit et arripiens manducavit. Tunc hec
vidit una cum rege et omnibus commensalibus
dixit ad regem: Ecce probavi quod plus
valet natura quam nutritura. S. autem dixit: Mi-
serrimus expellite eum foras a conspectu meo
et si amplius venerit mittite super eum
canes meos. M. dixit: Nunc vere possum dicere
quod ubi non est regimen ibi non est iusticia.
Cumque expulsus fuisset M. cepit intra
se cogitare rex dicens quod ita non deberet facere
sapiens. Et dixit adhuc habebo partem
In sequenti autem die M. de lecto surgens
cepit cogitare quomodo rursum in curiam
regis posset introire. Et ambulans
per forum emit leporem vivum quem
tamen sub veste sua abscondit et ... re-
versus in curiam regis quem servi vi-
dissent exclamantes super eum canes et
miserunt protinus cum leporem emisit quem
canes relinquentes insecuti sunt leporem

et sic absque licencia cum eo ad regem intr-
avit. Tunc rex vos pastus equm vidisset, dixit
Et quis te huc introduxit? M. Tussis
nimia. S. Cavitas necessarius amittere de-
ore tuo nisi semper tenerum nudum pallacium
cum regis et Ecclesie et principis et pat-
ris erat opertum tussis. Cumque Marcol-
fus nimiam haberet et in collo squama eius
nimis saliva abundaret respiciens vidit
calvum hominem stare cum rege tunc in
magna angustia positus cum non videret
nudam terram super quam posset screare col-
legit salivam in ore suo et impetu scre-
avit calvum hominem. Nam calvus ille
nimis rubore perfusus frontem suam detersit
et se ad pedes regis prosternens pro-
clamationem fecit de Marcolfo. Tunc rex ad
eum ait. Quare defedasti frontem calvi istius?
M. Non defedavi eum in terram feci quoniam
quando in terra posita sicut ex ea abundans
multiplicatur. Sed quidam pars ad calvum
hominem cum nomine prohibuisti hodie
ut non screarem ad nudam terram. Non te tur-
be decet inusitata de hac re pro suo profectu
feci. Nam si frons sibi esset inusitata pre
fructificata capillis sibi utique renascerentur.
S. Deus confundat nam calvi hominis
a vobis omnes sine honestiores calvis et dixit
calvitium non est vicium sed honor ...
eius. M. Non ita dico, quod calvitium est
vicium et dico quod frons calvi hominis est
ludus muscarum et hic bene considerare po-
tes quod musce frontem calvi hominis magis
insequuntur quam frontes capillorum. Nam pu-
tant aquam vel terrenam plenam bono
vino vel lapidem deliciis et dulcore
et ideo insestant talem frontem. S. Ad hec
calvus coram rege ut quod iste pessimus
leccator isticmodo mittitur aut verbere
aut turpit aut eiciatur in presentia per
et credo. Interea venerunt due meretrices
ferentes unum puerum de quo coram rege
dicebat una meus est puer. S. Dixit
rex Salomon. Afferte mihi gladium et divi-
datis puerum ut quelibet eorum recipiat
partem suam. Audiens hec mulier cuius
puer vivebat et dixit. Obsecro mi domine
rex Illi puerum vivum et non occidatur.
et econtra illa dixit. Nec michi nec ei
sit sed dividatur et rex ait date illi
infantem quia mater ipsius est. Cui ad regem
surgens dixit. Quid tu nosti hanc esse
puerum ex affectu et ex mutacione vol-
tus et effusione lacrimarum. M. Non bene
sapis quia lacrimas mulierum credis.

Sapiens homo non stat artem inscrip-
tam. Femina oculis plorat corde ridet
ostendit se verecundiam sed non habet certam
loquitur ore quod non cogitat mente. Cunc-
ta promittit sed adimplet non cunct-
a. Mutat voltus eius per varia
ingenia. Innumerabiles enim sunt artes
femine. S. Tot artes habet
femina quot probitates ... probitates sed decep-
tiones. Tunc cum decape insipiter
sed vendo omnes sunt deceptrices scis me
semel ... plus alia ... Ego
... deceptrices. S. Illa cum sunt
mentitur et plus quam mentitur quare te-
nent filium peperit. M. Cui hec dicis.
S. Ordine tu vituperas feminam mulierem
et auditur quod est nos conspicitis cum aliis
et delectabilis. M. Hec bene pates dicere
quod fluctilis et fragilis predicitur
de sexu. S. Male est de corpore hominis
femina et homo ad bonum ad vitam et
coram dicta ... quia mulier pre dici quasi mol-
lis acer. M. Si pre molle caro. S. Quan-
tus notatur pessimus cuius pessimus lauta
multe et que honestat mulieribus
feminam neminem est vituperandum. Eam
divicie quando regina que possessiones
quando aurum vel argentum quid prope vestes
vel lecta tempore valde ut decet ...
vel ... per mortuus qui constat hoc
per separatim feminam nutrit filios
et filias et eos diligit amplectitur
et opponit se morti pro salute eorum
feminam per dominum et ... est de
sancte maritus sui et familie feminam.
S. Electam rex dulcedo amicicia quo-
sque feminam confirmat deus ut volo
ut conservent nutrientis et erudientis.
M. Ad hec bene dixisti quod tu in corde
tuo amas mulieres et ideo laudes eas
Nam divicie nobilitas sapientia et pul-
chritudo ... concordat ad modum mulieres
S. Confusio me et nephandissi-
me presentarem in te non esse honesta
facta ego arguitur meis et inde
redditus es ad curiam regis Salomonis.
M. Vel tu michi celestis non vis re-
spicere ... amasiis tuis in pecca-
tum ... veri ... marchini meum
in locum ... Quasi ... ad
... emit quando cibra ... quod
... domus nunc desuper cadente.
M. Presens rex Salomon cum suis
venatoribus ad venatum perrexit primum
ad silvam transiens ... rex ... quare
debuit ... fali duo
cibra ad ... et duo ad ... se
mannus ... predicta silva ... gradiens
quasi ferens ... equum pedes ascendit

ad unum castrum desertum. Rex vero cum
suis venatoribus post egressum in
in eandem silvam invenit Marcolfum intra
vit et ad unum ferarum in talibus pe
dibus videre dixit. Et cum rex et venatores
progressum insequebantur usque ad il
lud desertum castrum M. prius in fornacem
capite absconditus elevatis vestimentis suis cu
lum de fornace ostendit. Cumque vena
tores de equis descendere non presumpsisse
estimabat eum fuisse feram vel hor
ribilem descendens rex Salomon dixit Ego
ad hoc conatus sum ut non timore ne terro
rem incuteret meis hominibus et progressus
in illud castrum non permittebat intrare
nisi ex tempore solo inspiciebat intro et
tunc ibi nil monitu prosperatus in ...
illa intrat per fornacem inspiciens in
interiori inclinato que in fornace culum
M. extensum eum reperit. M. vero dixit
Domine tibi dixi Salomon ad oculos me
os inspicere noluisti, nunc ergo in culum
meum inspicias. Rex vero Salomon ad nugas
ridet M. petit promittens et dans si
bi graciam ut intraret curiam cum
eo quod hoc nemo declararet et recessit
abinde de castro. M. vero de fornace descen
dens domum suam venit et postea in curiam re
gis intrat ac permansit. Cum quedam
vice regina Salomonis ethiopica quam
multum diligebat et per magnam deum ipse
bat ac adeo recesserat a deliciis que in
ipsam colebat per eam illis sacrificabat.
Contingit quadam vice quod rex pa
ganus quidam vicinus regis Salomonis
venit ad eum quasi hospes et abduxit
eam uxorem regis Salomonis in adulterio
et ad eam contradictam quod eam a rege apporta
tam. M. vero considerans nequiciam illius
ethiopice dixit: Rex dicit (?) ... ...
ad M. etiam non credimus cum verbis
obruit M. michi si non credis de re
videbis et audies mala ad dolorem
cordis tui. Illa vero ... conciliata
cum rege paganico infirmam se fecit
et in fraude facta tamquam mortua. M.
sciens nequitiam dixit Salomoni Nil tu
tibi credere ... Non infirma est
quia sana non mortua sed viva est.
... dixit michi ... pessime ...
M. non mentior sed rei veritate ...
... ... si mortuo ... pro
... M. Det ... de plumbo et ...
ignis plumbum liquefactum ... super
... pectus (?) palmam ipsius ... liquefactum
fundit. Ita quod ... ... per magnum
... perforat. Illa vero tamquam nullam

Dolorem senciret. Sic et aquo ... mo
vet. M. dixit ... Et probabo
... tu ... sed modicum
sustine. Cum iam regina ad sepul
crum poneretur ... ... in
feretrum in sepulcro ... et ...
... ... de medianat (?)
Rex ... de morte uxoris
sue ... solus in cubiculo
se collocat. M. in ... ad
eum secrete venit et dixit: Surge
et videbis quod ... tua ... ...
tibi volo de vere probare ... Tunc
rex Salomon solus venit ad M. ad se
pulcrum. Surrexit M. ascendens sepulcrum
tamquam vos non custodiatis ...
... manibus et pedibus de sepulcro
... ... Illa vero viva iacebat
in sepulcro. Ad M. putans bene
dixit ... ... Rege au
dita M. dixit Nonne verum est quod di
xi. ... dixit Mentiris nequissime ...
te sequimur et me ... ... te
M. ... videbis nova mirabilia
credes quod ... ... Surge
mane ad sepulcrum et eam non invenies.
... quod est ita quod ille rex veniens
de nocte eam apportat. Rex vero ...
surgens in ... ... ad sepulcrum
et eam non invenit cum magno dolore
et gemitu reversus intrat cubiculum
suum cepit ... dicens quis
... me de angustia mea ve ...
... ... M. et condola
... ... te ... quod ...
... michi ... ... nunc ...
... ... meum ut ... ...
... in ... me ... ...
M. vero ... ... rex si ...
... ...
tui ... qui tibi adulabantur ad
... et nequiciam et miseriam ...
... tui te ... que te non ...
de ... tua et ad ... adducant
... ... M. est in necessitate
et ... ... michi quid volueris
... tua ... ...
Rex ... quid vis. M. dentur
michi tres ... una ...
... ... rubea ... alba ... re
... M. dentur michi pecunia pro
emendis rebus ... ...

Compromisit M. pecuniam. Recipiens e-
nim incantamentum tale quod regine re-
gis valuisset et recepto incantamento re-
gum verbis dictis turpibus fugiens tam-
quam filius regis velocius intrat et ad civi-
tatem illam rex ille ad reginam medi-
cam peregit. Colloquium cum ea habens
civitatem eius dixit Scio quod cum in
civitate ero ex pluribus faciendo mortem
illorum evadere possimus sed sic faciam
quod regem petam ut det michi ter tubam
in tubam meam et ad primam vicem tubicinis
tunc prima tota mei coloris usque ad hanc
mee [illegible] procedat et ad secundam vicem
tunc tota rubei coloris velocius procedat
primum ad vicem tertiam tubauerit tunc tota
albi coloris fortius velociusque currat
Hec dicens M. verbis civitatem suam
intrat mane ac secundo M. ad hostium
templi ubi rex et regina simul pa-
lus sacrificaturi astitit et suum inca-
cantamentum exposuit Judaice [illegible]
[illegible] apertus stetit. Cum ergo rex et
regina de templo irent Regina
videns regem aptatus sibi in incantamento
regem arripuit et petiuit ut
si placet quid esset. Ad quam de
secundum regina [illegible] rex remisit
dicens [illegible] que [illegible] se qui
incantamentum [illegible] et [illegible] recte
recepto voluit M. [illegible] in [illegible] con-
silio regina ad [illegible] dicens
[illegible] michi rex [illegible] ma-
regina [illegible] [illegible] M. agnouit
et ad regem se proiciens ut cum ea
tam pacem rogabat dicens Quod si
[illegible] hec non facias tibi et michi
male fiet. M. ex iussu regis cap-
tus ad curiam ducitur cui rex ait eligas
tibi qua morte mori velis vincere
illorum potest. M. peto ut parcatur
michi suspendi non [illegible] ut suspen-
dar [illegible] iam patibulum preparatum fuit
M. dixit michi [illegible] quia [illegible]
[illegible] sum de progenie regali. Nam
regem suspendi [illegible] [illegible] dic
[illegible] [illegible] rex iussit
patibulum de [illegible] Cum [illegible]
ducitur ad patibulum ut [illegible] peciuit
ut hic tuba vice [illegible] suam
rex tubicinare permittit quod pro [illegible]
sua [illegible] [illegible] [illegible]
sed Rex ad petitionem suam permisit. Cum
que iam M. [illegible] [illegible] scalae
ascendisset primum [illegible] ad tubam
[illegible] et [illegible] tota meus coloris

ad vehementem strepitum de Monte
exivit. Rex cum vidisset totam ad
M. dixit Quid vult hoc esse M. dixit
[illegible] [illegible] [illegible] Regina
[illegible] tota vidisset ad regem de
[illegible] Quid fecit tibi [illegible]
[illegible] suspendis [illegible] Cum [illegible]
[illegible] M. [illegible] tubat et ecce
tota rubei coloris ad [illegible]
[illegible] exivit. Rex [illegible] quesivit quid hoc
esset hic M. [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] et ad
iam M. tercio tubicinat ecce tota albi
coloris vehementer [illegible] Quam ad
rex vidisset M. dixit Quid hoc esset
M. Misertus [illegible] michi est deus
et misit angelos suos ut me ad
[illegible] [illegible] et hic totum M. re-
gi declaravit et [illegible] civibus [illegible]
cum ad liberandum [illegible] [illegible]
tes [illegible] regem eum suspenderunt
M. vero [illegible] [illegible] M. vero
regina [illegible] [illegible] et
labia [illegible] regi [illegible]
Rex [illegible] in posterum M. ad magnum
honorem exaltavit etc.

76.

Incipit tractatus Bonaventure de doctrinis clericorum quibus

scire poterunt modum perfecte vivendi prout deo obligantur.

Omnis creatura specialiter deo obligatur quia omne quod habet ab ipso habet [illegible] et ei [illegible] totum quod est et [illegible] et per eum multo magis quam [illegible] non creavit sicut cetera sed super omnia et insuper [illegible] decoravit [illegible] nobilitate [illegible] unde dominum constituit sibi similem fecit naturam eius assumpsit [illegible] et [illegible] ipso eum instruxit ipso eum sanguine redemit de eterna morte spiritum sanctum ei infudit carnem suam in cibum tradidit curam eius gerit sicut mater filii sui parvuli et hereditatem eternam ei reposuit. Ecce quantum nos tenemur ei specialiter pre ceteris creaturis et diligere eum super omnia qui nos pre aliis creaturis dilexit. Item [illegible] non emit nos auro nec argento sed [illegible] sanguine suo precioso [illegible] non sumus [illegible] voluntati sue et eius precepto et doctrinis tenemur obedire. Et quia nos sacerdotibus [illegible] alios dedit gratiam [illegible] nos dispensatores doctrine indulgentie et [illegible] nos sacerdotes priori et sanctiori modo sibi specialiter obligamur. Cum [illegible] ut [illegible] sacerdotes deo specialiter utiles et devotiores [illegible] pauca et plana scribam [illegible] diligentibus pro cottidianam [illegible] potuit altiora [illegible] et meliora [illegible] in actione [illegible] adhuc [illegible] deficit et [illegible] ad ea [illegible] Tu autem studeas [illegible] et [illegible] aliquando [illegible] nec [illegible] ad [illegible] tendere [illegible] Sequuntur

doctrine pro quiete noctis.

Quando dormire volueris prius intende deo orando vel meditando et ita in hac occupacione obdormi tunc erit somnus dulcior et somnia puriora et evigilabis devocior et surges alacrior et facilius redibis in eandem devotionem in qua [illegible] sompno [illegible] et quando evigilaveris statim occurrat tibi memoria dei et eius passio cum gratiarum actione quod ipse vigilat semper [illegible] Dormias compositus et [illegible] et omnia membra tua [illegible] iaceant et [illegible] ne [illegible] manus hac et illac in nudo corpore [illegible] ne ex hoc ad male cogitandum [illegible] De mensura autem quantitatis sompni [illegible] semper [illegible] teneas sed ut membra et [illegible] ex quiete sompni [illegible] et ne ex nimio sompno [illegible] pigrior et animus tepidior [illegible] obtusior [illegible] Discrecio [illegible] sume [illegible] necessaria [illegible] prudenter castiga ne adversus spiritum rebellet et ita [illegible] ne [illegible] sarcina et gravedine [illegible] spirituale [illegible] impediat.

Sequitur de utilitate mane surgendi.

Ad [illegible] mane surgere [illegible] ad [illegible] sanitatem [illegible] speculacione et devocionem [illegible] assuesce igitur [illegible] evigilare ut [illegible] orationem ad deum [illegible] cogitationes [illegible] abicere et somnia que in nocte cogitasti [illegible] [illegible] tu [illegible] et [illegible] cogitationum tuarum et actionum offeras deo in oracione [illegible] aliqua [illegible] meditatione [illegible] [illegible] effectum devocionis [illegible] et cogitaciones vagas [illegible] maxime mente [illegible] a te abicias. Et ex hoc [illegible] tota die ad [illegible] bonum devocior et expeditior [illegible] tibi [illegible] devote ad [illegible] surgens [illegible] et [illegible] ad te dormitum ponis [illegible] ante [illegible] non negligas in quo [illegible] sit [illegible] et [illegible] et [illegible] anime sint assessores [illegible] et [illegible] accusans [illegible] et voluntas accusent. [illegible] carnalia vana et alia vana [illegible] Et voluntas [illegible] consensum [illegible] consentire Et si [illegible] sententiam [illegible] ad [illegible] per confessionem et [illegible] vel [illegible] vel [illegible] afflictiones qui ut [illegible] Bernardus [illegible] [illegible] despiciat [illegible] et [illegible] non [illegible] sibi [illegible] et [illegible] sibi [illegible]

Sequuntur doctrine servande in oracione

Oracio est [illegible] ad deum cui [illegible] non ut eas [illegible] sibi manifestemus sed ut nos ipsos consideremus in [illegible] ad [illegible] auxilium [illegible] Tunc [illegible] in [illegible] soli deo intendere. Ideo [illegible] orationis effectum [illegible] auxilium impetrare et mente spirituale [illegible] mente vaga [illegible] fructum orationis impedit. [illegible] petivit [illegible] lingua [illegible] mea [illegible] studeo [illegible] et [illegible] attencionem [illegible] ad maiorem devocionem [illegible] et [illegible] in oracione sunt tres gradus [illegible] [illegible] imploracio [illegible] Et [illegible] imploracio misericordie [illegible] eum cultu [illegible] non possumus nisi ab ipso assequimur graciam [illegible] ad [illegible] graciam [illegible] non possumus nisi per deploracionem et [illegible] miserie seu indigencie. [illegible] oracio debet [illegible] tres [illegible] et una non sufficit sine alia. [illegible] ad [illegible] perfectam [illegible] Et [illegible] [illegible] sic [illegible] In media [illegible] synagoga orat [illegible] in medio [illegible] cogitacionum orat [illegible] sollicitudinibus [illegible] cogitat de uxoribus de filiis de [illegible] de domo de possessionibus de [illegible] de [illegible] de lucro de [illegible] et ad [illegible] quam [illegible] iste [illegible] cogitacionum [illegible] inimicus [illegible] non in media synagoga orant [illegible] hostium [illegible] corporis ut non clamorosa voce [illegible] sed [illegible] tanto

Nam ex clamorosa oracione multa mala nascuntur [illegible] tria. Primum quia clamosa oracione orat non [illegible] et absconsa audire et [illegible] orat [illegible] absconse orat [illegible] orat [illegible] absconsa audire [illegible] et audit [illegible] non voce clamorosa [illegible] pulsantes [illegible]

tetur placandus quia est non voce sed corde auditor. Si autem malum quod iniustia scrutare petitionem tuam quod forte non expetebat alium facere misericordiam auribus bonorum hominum et malorum audiendum committere et non audire a deo quia indisciplinate orasti sed adhuc ab hominibus derideris quia abscondita tua manifestasti. Tercium vero malum quia clamorose orans alium modo te non permittis orare [illegible] cum tuis sensum rapis illius ad tuos sermones. Et ideo non solum non exaudire quia male oras sed adhuc penam colligis dum orare alium non permittis. Sic ergo ora sicut audisti in exemplum Anna que Samuelem portabat [illegible] de qua dicitur labia eius movebantur et vox eius penitus non audiebatur. Regum primo. Tunc oras gentiles videas ut scias quia sic orant demones qui et si audiunt exaudire non possunt. [illegible] neque mala [illegible] nisi puniuntur. Orat reges mortuos [illegible] ceteros quia que eius manifestiora quam nos qui nec si viverent poterant adiuvare. Orat ydola insensata que nec audire possunt nec dare responsum. Iuste ergo deum clamat. [illegible] quasi exaudiat non est. [illegible] cum sacerdotes Baal [illegible] clamarent ut sacrificia comburenda descenderet [illegible] Elias dixit: Clamate clamore fortiori, forsitan [illegible] dormit deus vester. Sic et [illegible] qui [illegible] deum [illegible] sermones [illegible] prosequitur. [illegible] ibidem. Si ergo [illegible] quod volumus non [illegible] ut [illegible] quod volumus sed ut placeat ei iuvare quod desideramus. Et si deo placere [illegible] non [illegible] non est necessaria longa narracio sed bona voluntas. [illegible] In qua [illegible] ut [illegible] ut non videantur quod esse [illegible] laudabilius [illegible] aperte. Cum autem in [illegible] non in omni hominum [illegible] in cubiculum tuum et claude ostium tuum, ut nemo sit ibi nisi tu qui oras et ille quem oras. Et ut quod [illegible] sit [illegible] peccatum [illegible]. [illegible] orante non admittat quia de orationibus non [illegible] sed placare. [illegible] altius corde qui autem [illegible] et similiter fiunt moratores [illegible] quod [illegible] spiritus in omnibus orat sic dominum [illegible] oracio erat unum cor et anima una. [illegible] spiritualis [illegible] ad [illegible] cubiculum [illegible] vel [illegible] interior [illegible] spiritualis. [illegible] Tunc dicit [illegible] vris et in [illegible] vris [illegible]. Ostium [illegible] bona vel mala [illegible] intrant. Sic in canticis [illegible] sapiens dicit: Ecce fratuelis meus pulsat ad ostium. Aperi mihi soror [illegible] pulsat autem [illegible] cogitaciones [illegible] cor [illegible]. Et [illegible] scripturas [illegible] Iubet ergo ut anima interiorem ingrediatur intellectum quando orat ut nil cogitat nisi de quo orat et deo quo orat ut claudat ostium [illegible] sui [illegible] ut [illegible] cogitaciones et sollicitudines [illegible] Si autem oras de carnalibus rebus cogitans non intrasti in interiorem [illegible] nec clausisti ostium [illegible]. Et [illegible] cogitacionibus [illegible] anima loquens oracionis perdidit tempus. Hec [illegible]

Doctrine servande in divino officio

In divino officio non sis piger sed tege corpus [illegible] et sta reverenter et psalle [illegible] coram angelis qui ibi modo te assistunt. Et vere ad [illegible] dicitur: In conspectu angelorum psallam tibi. Multi curiales [illegible] in cantando si velis deo placere. [illegible] cantantes et simpliciter [illegible] places. Si quis auditoribus placere magis gaudet Si tibi placeo vana leticia est cordis. Nam deus devotionem et puritatem magis attendit quam vocis sonorositatem. [illegible] ad deum [illegible] in veritate [illegible] tua in divino officio magis [illegible] adhuc hoc ut [illegible] spirituale [illegible] et devotionis affectum quam ut curialius [illegible] notis cantus vel voce [illegible] et altius cordis cum puritas et [illegible] in quibus deus delectatur et non vocis sonoritas vel [illegible]. [illegible] quod non sunt. Risus et [illegible] inutilia penitus debes vitare [illegible] cum metu et reverencia debes astare [illegible] et in devocione quam concepisti [illegible] ne statum [illegible] ad [illegible]. Si [illegible] devocionis [illegible] reverencia [illegible] et alias in [illegible] et more [illegible]

Doctrine ad corpus Christi sumendum

Sacramento eucharistie nil salubrius, nil utilius et nil sanctius potest esse in celo sive in terra. Cum sit corpus [illegible] quodammodo [illegible] divine dignacionis et ad honorem dilectionis [illegible] deus [illegible] in eo quod quotidie dignatur de celo descendere super altare quam ad celo descendere [illegible] naturam humanam [illegible] assumpsit. Et ideo relinquit nobis memoriale [illegible] dilectionis sue ad nos et quoddam compendium omnium beneficiorum suorum memoriam incarnacionis, redempcionis, glorificacionis et iustificacionis. [illegible] salubre est comedere ei qui cum devocione et studio virtutis et custodia sui [illegible] a magnis peccatis, sed et a levitatibus verborum et operum et cogitacionum. Si [illegible] studet acceptare. Tercium [illegible] tepide et indevote et inconsiderate accedit, iudicium sibi manducat et bibit non diiudicans [illegible] corpus Christi [illegible] et contumeliam facit [illegible] consilium est [illegible] qui se [illegible] modos [illegible] vel etiam indevotos [illegible] quousque [illegible] ad esse [illegible] devocioni [illegible] accedat [illegible] omni tempore devoti esse debemus. Sollicitudo de omnibus que bona sunt maxime tamen [illegible] ad susceptionem [illegible] sepe confiteri. Tercium [illegible] in peccato mortali accedit mortaliter peccat sed venialia confiteri non oportet dummodo quis [illegible] sit. Vel sciat [illegible] venialia [illegible] oracionem dominicam, aqua benedicta [illegible] devocionibus [illegible] delentur [illegible] confessio [illegible] que confiteri et studeas te emendare.

Doctrine in mensa servande

In mensa noli [illegible] sed tibi soli intentus et deo et lectori si presens fuerit [illegible] ne ad impetum gule [illegible] non posses saturari [illegible]

te sic totum tribuo. sic familiariter. Ut autem tibi sanitas corporis quantum pertinet ad te conservetur cum gratiarum actione sufficiat tibi qualitercumque potes. in necessariis vel aliqua penuria sustine quam plus iusto abundare. Plures enim gula plures moriuntur quam gladio. Et defectus exterior excitat in augmentum gratiae interioris. Et inclinacionem bone conscientie. Econtra exterior abundancia et interiore inopiam generat. De mensura vero comedendi. sic et dormiendi. difficile est certam dare regulam nisi ut discretio medium teneat. Sed ne ita parum sumas ut viribus deficias. et quasi labore frangaris et iterum ne ita multum sumas ut per sompnum orare legere et agere non possis et quod ea quae expediunt. In utroque maior est gratia cum devota voluntate. In mensa sacerdotum sex sunt servanda principaliter propter illud de vita absentium non mordeant. pultes non irrideant in mensa silencium non rumpant. et verba sacre lectionis que leguntur devote audiant. ut ubique non nisi ad sustentationem sumant et ut in principio et in fine deo laudes referant. In mensa Augustini hec versus tenebantur: Absentis laudari potest non vituperari. Absint delicie. detractio, crapula, murmur. Absit cum timore in dapibus benedictio lectio fiant. Sermo brevis, vultus hilaris. Per detractionem regemus absint ut supra.

Doctrine servande in studio

Innumera tua libenter esto legere sanctorum vitas et doctrinam. ut eorum exemplis in comparacione eorum humilieris et instruaris. et accenderis ad devotionem et provoceris ad studium virtutum ut informeris intellectum scripturarum illumineris ad fidem intellectum ut sciat discernere verum a falso bonum a malo et viam virtutum et remedia vitiorum et temptationum intelligere. non legas vel studeas ad hoc ut doctior videaris ut ea in ostentationem iungere non edificatur quia vana scientia generat letitias vanas. et extinguit devotionem. Non existimes si confessor vel predicator nisi ex officio pastorali sit et contingat ei eum dignus sum. Deus dabit tibi. Et tunc stude prius ut tu bonis moribus et intimo decore te ornare sanctis affectionibus et cogitationibus et sic demum valebis predicare vel alios informare. Dominum in vita de spiritu. Restat ut eius predicatio contempnatur. Et cum bene predicat et male vivit, deum instruit quid eum condempnat. Docere et non persummare autem docere quam non bene studiosum. In omnibus virtutibus et bonis moribus propone tibi illud clarissimum speculum et totius sanctitatis quod est exemplar perfectissimum vite et morum filii dei domini nostri Ihesu Christi qui ad hoc nos de celo ad nos missus est. ut preiret nos in via virtutum et legem vitae et disciplinae suo exemplo daret. ut sic nos ad eius imaginem creati sumus ita ad morum eius similitudinem per imitacionem virtutum

pro nostra possibilitate reformemur. quantum ergo unusquisque in nobis per perfectionem famulacionis eius ymitacionem hic conformare studuerit tanto eius in gloria in preclaritate propinquior erit. Et similior. Describe in corde tuo mores eius. et actus quomodo se habuit inter homines. benigne inter discipulos. quam modeste in comedendo et bibendo. quam mitis super pauperes quos eius familiaritate specialiter indignant. Quomodo nullum sprevit. vel horruit. Et si leprosum. Quomodo dimisit non adulteram. Quomodo tibi sunt a culpa nostra. ut anxius et sollicitus pro nostris negociis. quam verecundus in visu. Quomodo parabas ad convivias. Et quam nichil in responsione. Quomodo studiosus et pervigilans. Unde in amorem ... ex claudo et humilis repressit alium in malicia simul. Quam copiosus in omnibus gestis suis. quam sollicitus de nostra salute. quomodo et amore deus natus est mori. Quomodo se exhibuit amicis bonis. Quomodo inimicis familiaris colloquia vitavit. Qui et deus inclinabatur ut solus ad samaritanam colloquebatur eo quod in solitudine prius fuerat. Et quam paciens fuit laboris et pene. Quomodo compaciens fuit afflictis. Quomodo desedit infideliter peccatori. Quomodo non scandala vitabat. Quomodo peccatores non sprevit et quam clemens penitentes et suscepit. quam vanam in omnibus fuit. quam studiosus ad orationem. quam promptus in ministrando dicens: Ego in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Quomodo sollicitus ad vigilias. quam obediens parentibus. Quomodo amicum lacrimavit et amicos singulares. Et contra conversationes declinat. Haec et multa talia eius acta in memoria tua impressa sit ut in omnibus actibus et affectibus tuis quasi ad exemplar in eum respiciens incedens et sedens et iacens comedens et bibens loquens et tacens solum et cum aliis. quod hoc eum magis diliges eum. et familiaritatem cum fiducia assequeris et in omni virtute perfectior eris. Hoc sit sapientia tua. et meditatio tua et studium tuum ad de ipso aliquid cogitare. Et provocare ad imitationem eius. et afficiare ad amandum eum. Et sic leviter utiliter expedies domum occupare in bonis studiis et de mentia tua custodiens cum Christo in omnibus vivis et loqueris in omnibus quae facis tamen vivendum contactus et lacta iactancie.

Doctrine qualiter se quis hic debeat exhibere

Et fuerit Aliquid ita servas sic et absconsus qui ita discipline et ita custode habeas te in omnibus in visu tactu in gestu et in aliis ac

si videaris ab aliquo [illegible]ma sed quali-
ter nobis visum sit. Sic videm(us) omnia que
facimus quoniam appetitus de benigno iudi-
ciorum et pocius zeneri videtur et nos
ipe in decet in esse testium eorum quae
facimus et accusatorem. quin in magis vetus
appetitum hominum quod dei et confiteri ipse et sa-
tis zanctus non est castus amator boni
qui non declinat malum ex amore sui
sed ex honore. deinde temporalis.
vel honoris. et talis non est verus
[illegible] [illegible] adhuc magis hominibus placere
cupit quam deo. quin in hominibus pla-
cere confusi sunt quia deus sprevit e-
os. Et ergo cum debes plus displicere
illis et plus affectare placere deo in
[illegible] duobus dominis servire. **Doctrine**

qualiter te debes habere inter homines

Inter homines exhibe te verecundum. gra-
ciosum et modeste affabilem et
dulcem [illegible]. in disciplina constrictum
[illegible] ex austeritate non sis aliis onero-
sus [illegible] dissolutos. nequaquam exerceas
nec vana studia [illegible] nec libere
audias [illegible] delectare audire si
audires libenter [illegible] [illegible] in di-
[illegible] ecce in omnibus vis et [illegible]
ut non [illegible] [illegible] horreat quae indecenter
sonat [illegible] et quae nomen turpia. [illegible]
sunt [illegible] aliqua honestate [illegible]
[illegible] non [illegible] in latius [illegible] [illegible]
[illegible] extendere longe maxime
[illegible] aliis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] inquirendum indevote [illegible]
[illegible] moderatus sit et [illegible] sine
[illegible] [illegible] magis [illegible]
dissolutorum. Stude vultu esse sereno
non [illegible] [illegible]. non indignabundus
[illegible] vana [illegible] sunt. [illegible] [illegible]
sine [illegible] animadvertimus vel
aliquo signo redarguicionis [illegible]
sionis. Sic loquere de absente ac
si sit praesens et audiat, non libenter audias
detrahere aliquem. sed aufuge detractorem
aut obtine [illegible] si potes nec de [illegible]
[illegible] [illegible]. De deo libenter loquere. et libe-
[illegible] audi quod [illegible] cor ad studium virtu-
tis ad effectum devocionis. non sis libenter
in turba. nisi de deo tractatur et de edi-
ficatione [illegible] [illegible] et pacifice [illegible]
[illegible] ab aliis [illegible] nec disputa econtra
nisi sit ad [illegible] et ad aliorum edificacionem
[illegible] ostentatorem [illegible] devotas [illegible]
[illegible] esse non [illegible]. [illegible]
[illegible] loquere [illegible] placido modo [illegible]
[illegible] et [illegible] esse studeas [illegible]
[illegible] loqueris magis auditum et utile

Doctrine pro sacerdote in civitate egrediente. et de dampnis quae solent evenire

Tardum te esse desidera
ad egrediendum, nisi quia causa utilis
requirit [illegible] [illegible] sacerdoti [illegible] melius
est quia [illegible] desiderat et deo vacare
[illegible] devocionis in domo [illegible]
[illegible] egrediens [illegible] magis [illegible] augeas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] saepe experiencia docet
[illegible] frequens [illegible] et conversacio [illegible]
[illegible] et occupacio nimia. exteriore [illegible]
[illegible] [illegible] forte propositum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] studium [illegible] dilapidat
[illegible] [illegible] amare. [illegible] [illegible]
[illegible] valde. vana [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]. [illegible] neglige [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] atque [illegible] in [illegible]
de [illegible] dissolucionem et devocionem
[illegible]. [illegible] egrediens non [illegible]
[illegible] in plateis. ne forte videas
aliquid [illegible] [illegible] quae [illegible]
[illegible] vir [illegible] sanctissimus [illegible]
[illegible] in [illegible] adulterium [illegible]
[illegible] [illegible] forte [illegible] [illegible]
nisi [illegible] [illegible] reportet [illegible]
[illegible] sint in capite tuo. [illegible]
tua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amarum [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] et omnium membrorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. non [illegible]. nec [illegible]
[illegible] geras sed [illegible] mediocriter.
nec [illegible] [illegible] nec brachiis [illegible]
[illegible]. nec [illegible] [illegible] [illegible]. Composito
gressu incedas plano [illegible] [illegible]
[illegible] devota oracione [illegible]. Ita ut non consideres
[illegible] quae coram te sunt. [illegible] necessitas
[illegible] vel utilitas aliqua requirit ita ut
[illegible] [illegible] [illegible] te domum reportes
qual[illegible]. [illegible] ita devotus ita [illegible]
corde et [illegible] in [illegible]. **Doctrine**

pro sacerdote peregrinante

[illegible] aut vadens cum sociis tuis pa-
cificus esto. nequaquam [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. sed cito [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in te ipso in-
[illegible]. [illegible] nequaquam aliud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] aliud corriges. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. magis [illegible]
ex [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
quam ex maturo consilio [illegible] [illegible]
[illegible]. Magis autem edificat [illegible]
[illegible] pace tua. quam [illegible]
[illegible] quae ei [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] esto in via. sed non dissolutus

Et tu orationis spiritum per sororitate extinguis sed capta horas ad orationem et meditationem in vigiliis quas in hospicio noli tempus negligere. Nec cogites quod velis differre quousque domum redieris. Timeo si nimis infrigidatus fueris a frigore devotionis hanc postea difficulter recuperabis. Sed et in non dies cito posse te forsitan in eadem gratia et devotione plene confirmare sic in domo. Sed ut studeas melius ad studium tuum decet dirige et quantum potes domum adornare. Nichil hominis quam inepte est coram omnibus quod per eis esse non bonum exemplum sicut decet fidelem servum dei. Et ad honorem dei sui promovere et in honoratione cave ubi per nos non simus famulia ipsius et sic paterfamilias ex disciplina familie sue honoratur vel ex indisciplina inhonoratur. Ita scias quamquam nos sacerdotes simus inter homines aliquid redundat in laude domini nostri ihesu christi vel in contemptu et nos specialiter simus positi inter homines ut ex nobis edificentur specialiter vita et moribus si ergo non edificemus per bona exempla et si non simus ita perfecti ut possimus eos ingerere per virtutes exempla videamus saltim omnia exempla mala caveamus. Unde tot mortifere sacerdotes sunt digni in quo exempla per devotionis transmittitur ex similitudine dumtaxat. Demum ne alicui propriam utilitatem ipsorum vocare possimus. Quia ex hoc toto vilescimus apud eos si nos videant ea ambire et avare querere et retinere nos ex proposito dicendo [illegible].

Doctrine ut non habeant sacerdotes familiaritates mulierum

Cum ipsis loqueris cave vultum eorum aspicere vel manu contrectare vel vix minus prope sedere ne leviter eis arrideas preter tu eis [illegible] generent suspiciones ne angelos tuum eis adso[illegible] quodammodo recipiunt. Hec omnia si inter te talia nimis tibi ingerent tu non effugies ab aliis notam suspicionis et facile posses in famine maculam contrahere quam vix postea deleres cum pudore. Sit igitur tecum femina ac si martyris eius prope fuerit et fide remanet ne videat te nec ea loquentem in non sit te nemo erubescere ut nemo postea possit te notam suspicionis imponere. Summe te consulo ut nullam aliquam familiaritatem cum femina contrahas etiam si religiosa sit et sancta quia periculosa cordi temptationis ex illa familiaritate sepe veniunt et dum non timet malum quod latet sub specie boni excepta macula infamie et suspicionis quam alii ad hoc sepe contrahere consueverunt quia si per se facere non potest tamen prodesse quantum tibi te potest per operationem in spiritualibus impedire. Ipse etiam

[illegible] eius cum affectione carnali in spiritu a deo. Et cum sit carnalis magis respicit quam magis vellet apud se esse in eius conspectu ut possit sepe cum eo conversari quam longe a se plus per spiritum. Dirigeris habere pacem cordis cum deo et hominibus sponsa deum inter homines tuo abstrahe a te familiaritatem feminarum. Dilige omnes bonos et devotos et in non exasperes aliquem sed meliores in corde tuo ama plures reputa quam abundantiore gratiam in eis spiritus sancti. Sed tamen noli te cum eis occupare nisi breviter et benigne saluta eas sic ita oportet per non poteris bono modo declinare tunc te orationibus suis commenda. Si non discrete sit ex hoc mavis placebis. Si autem importune me[illegible] non occupari cum eis esto circumspectus ne dei per[illegible] corde tibi nisi deo et superiori tuo [illegible] de omni ut regimen petiam quem suscepimus dixi. Esto devotus et cor tuum ad [illegible] potes tu ipse esto prelatis tuis obediens humiliter. Nec vitiorum contra eos teneas nec spernas eos nec iudices nec murmures de eis. Esto cum omnibus pacificus patienter sustine adversa dura et reprehensiones. Noli facile iudicare aliquem ne sis suspiciosus. Esto obsequiosus maxime infirmis et humilibus. Sepissime ora et iniurias tuas et totam vitam deplora. Esto in ecclesia disciplinatus et in mensa devotus modestus et in his que corporis requirit. Esto in camera tua et domo libenter fuge verba otiosa de quibus ratio reddenda est in horribilissimo iudicio. Plane caveas ne de aliis [illegible] nec libenter audias nec libenter detractatorem prodas saltim apud predictum omnium communionem teneas non sis elatus in moribus et in verbis pertinaciam odito. Pauperum esto compatiens afflictis in his omnibus fuge vitium in omnibus sis corde ore et opere ut valeas merito gratiam et in futuro gloriam. Amen.

Anno domini 1416 [illegible] a[illegible] [illegible] xvi heresis [illegible] et duravit usque ad annum domini 1422.

Praga doleas [illegible] cantum dolore
Que clara fueras [illegible] dotata decore
[illegible] scribis [illegible] stulta iuventus
[illegible] debilitata [illegible]
Nam sacras edes [illegible] pietas [illegible]
[illegible] nunc [illegible] [illegible]

Sequitur Bernardus super missus est
angelus gabriel
Pulcra permixtio virginitatis et humilita-
tis / nec mediocriter placet deo illa anima
in qua et humilitas commendat virginitatem
et virginitas exornat humilitatem Sed quam
putas venerabilis digna est in qua humili-
tatem exaltat fecunditas partus consecrat
virginitatem Audistis virginem audistis hu-
milem Si non potes virginitatem humilis
imitare humilitatem virginis / lauda-
bilis virtus virginitas sed magis necessaria
humilitas Illa consulitur ad istam
cogeris De illa dicitur Qui potest capere capi-
at de ista dicitur Nisi quis efficiatur sicut parvulus
iste non intrabit in regnum celorum Illa ergo
remuneratur ista exigitur Potes denique
sine virginitate salvari sed sine humilitate
non potes Potest inquam placere humilitas
que virginitatem deplorat amissam Sine hu-
militate autem deo nec marie virginitas pla-
cuisset Super quem inquit quiescet spiritus meus nisi
super humilem et quietum et hu-
milem Super humilem dixit non super
virginem Si igitur maria humilis non fuisset
spiritus sanctus super eam non requievisset Si super
eam non requievisset nec eam impregnasset Quo-
modo enim de ipso sine ipso conciperet Patet itaque quia
ut de spiritu sancto conciperet Sicut ipsa perhibet
Respexit deus humilitatem ancille sue
potius quam virginitatem Et si placuerit
ex virginitate tamen ex humilitate concepit
Unde constat quia et ut placeret virginitas
procul dubio fecit humilitas Quid dicis
virgo superba Maria virginem se oblita glo-
rie de humilitate Et tu negligendo
humilitatem blandiris tibi de virginitate Res-
pexit ait illa deus humilitatem ancille
sue Quenam illa Virgo utique sancta / virgo
sobria virgo devota Numquid tu castior
illa numquid devotior aut numquid tua forte
pudicitia gratior castitate marie /
Et tu scilicet sine humilitate placere suffi-
cias cui tua quidem illa non potuit ex sua
demum quanto honorabilior es ex singulari
munere castimonie tanto tibi turpiorem
facis iniuriam qui eius in te decorem
fedas permixtione superbie Alioquin expedit
tibi virginem non esse quam de virginitate
insolescere Licet omnium quidem est virginitas
multo tamen paucorum est cum virginitate hu-
militas Si ergo virginitatem in maria
non potes imitari Studeat virginitatem
imitari et sufficit tibi Idem in eodem
Solet enim virgines que vere virgines
sunt semper pavide et nunquam secure esse et
ut caveant timenda etiam tuta pertime-
scere scientes se thesaurum in vasis fic-
tilibus portare pretiosum et nimis ar-
duum esse Vivere inter homines ut angelum
et in terris more conversari celestium et in carne

celibem agere vitam / ac proinde quicquid novum
quicquid subito fuit ortum suspectas habent
insidias totum quod ipse machinatum estimant
Pavido et maria turbata est in sermone angeli
turbata est sed non perturbata Turbata fuit
inquid et non fuit locuta sed cogitabat
quasi absens et anno ethos in mente
habuit Ista ergo maria turbata est sed non est locuta
sed cogitabat qualis esset ista salutatio Et
turbata est verecundie fuit virginalis quod non
perturbata fortitudinis quod tacuit et cogitavit
prudentie Cogitabat autem qualis esset ista
salutatio Noverat prudens virgo quod sepe
angelus satane transfigurat se in an-
gelum lucis Et quia nimium simplex et humilis
fuit nil tale penitus a sancto angelo specta-
bat et cogitabat qualis esset ista salutatio
Tunc angelus intuitus virginem et varias
eius sensus volvere cogitationes facilime
deprehendens paventem consolatur dubi-
tantem familiariter vocans ex nomine benigne
ne timeat persuadet ne timeas maria
Maria invenisti enim gratiam apud dominum nichil
hic doli nichil fallacie est nichil deceptio-
nis nullas hic suspicaris insidias non
sathane sic timeas Maria invenisti gratiam
apud dominum / Si scires quantum tua humi-
litas deo placeat quanta tua apud
ipsum sublimitas maneat angelis te
indignam ut alloquio videtur nec ob-
sequio ut quid enim deditam tibi de gracie
gratiam autem / Invenisti gratiam apud
dominum Invenisti quod querebas invenisti
quod nemo ante te potuit invenire Inve-
nisti gratiam apud dominum Quam gratiam dei et
hominum pacem mortis destructionem vite re-
parationem hec est ergo gratia quam invenisti
apud dominum Et hoc tibi signum Ecce
concipies et paries filium et vocabis
nomen eius Iesum Intelligis prudens virgo
ex hoc promisso filio quantam et quam specia-
lem gratiam inveneris apud dominum Et
vocabis ait nomen eius iesus etc

Resat quid petit qui purgatorium petit Auga
Quod minus in elige nec duo extra triste
Ecce virgo concipiet et pariet filium ysaias
Si moram fecerit expecta eum et veniens veniet Abbacuk
O si me moveat ex felix natalitas et simul Gemino instus
debeo eum in carne
O utinam dirumperes celos et venires ysaias
nos liberandum Item domine et noli tardare
Unde visitabis domine miam et et sic et da nobis
Domine inclina celos tuos et descende tange montes et fumigabunt psalmus
Veniet cunctis gentibus desideratus Aggeus

Incipit liber de occultacione viciorum sub specie virtutum composita et principaliter de peccatis mortalibus

Cum [illegible] vera quod virtutum homines [illegible] novissima aut [illegible] ad mortem [illegible] se [illegible] sicut Gregorius in moralibus multa sunt vicia quae sub specie virtutum se [illegible] [illegible] ut [illegible] Gregorius plerumque dissoluta remissio [illegible] mansuetudo et [illegible] [illegible] [illegible] creditur de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et malorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multa [illegible] laudabilis studii [illegible] creditur. Cum ergo culpa velud virtus appareat necessario pensandum est [illegible] [illegible] [illegible] sunt deserit [illegible] virtutis speciem [illegible] [illegible] et [illegible] querit [illegible] [illegible] in [illegible] ostendit sapiens ex duobus [illegible] sunt [illegible] viciorum [illegible] sub specie virtutum [illegible] [illegible] primo declarat [illegible] sub [illegible] magnacionem [illegible] [illegible] Est via que videtur homini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subditur novissima autem [illegible] ducunt ad mortem [illegible] [illegible] illorum evidenciam [illegible] sunt [illegible] declaranda [illegible] primo [illegible] dicendum quibus modis superbia et [illegible] [illegible] capitale sub specie virtutis se occultant. [illegible] videndum est [illegible] [illegible] remedia [illegible] omnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] specialia remedia que sunt [illegible] superbie [illegible] [illegible].

De superbia quomodo se sub specie virtutum occultat

Circa primum est sciendum quod superbia [illegible] sub specie virtutum specie se [illegible] occultat. Primo sub specie zeli [illegible] [illegible] aliorum reprehendendo. Tales enim in se considerent ceteros [illegible] more phariseorum qui [illegible] publicanum redarguit et se [illegible] [illegible] iustificavit [illegible] [illegible] [illegible] in istis duobus [illegible] [illegible] pugnam [illegible] iusticia pugnans cum superbia in phariseo et [illegible] pugnans cum [illegible] publicano in humilitate [illegible] quod ille phariseus [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iustificatur in domum suam descendit. Et [illegible] idem facit Gregorius in moralibus cum dicit aliquando [illegible] superbia [illegible] libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putatur. [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superbie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se ad [illegible] [illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odii [illegible] [illegible] homini [illegible] est necessarium ut [illegible] occultacionem [illegible]

diligenter [illegible] se occultat sub specie spiritualis [illegible] [illegible] [illegible] Sicut dicit Augustinus [illegible] confessionibus [illegible] [illegible] multa [illegible] homini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vite [illegible] in illis actibus [illegible] [illegible] [illegible] pro salute aliorum se immisceat superbia [illegible] Et hoc [illegible] [illegible] [illegible] quod pro salute aliorum [illegible] bona [illegible] in publico [illegible] [illegible] ipse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] in fine mortalis [illegible] quod [illegible] pro sua [illegible] [illegible] inchoata pro honore divino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occultat se sub specie humilitatis et simplicitatis [illegible] Augustinus [illegible] [illegible] in [illegible] quod de [illegible] [illegible] et de sordidis vestibus [illegible] [illegible] sic ipse dicit in [illegible] confessionibus [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] glorie [illegible] [illegible] Et ista [illegible] superbie [illegible] [illegible] [illegible] specie pietatis et religionis [illegible] ut dicit Augustinus. Sed [illegible] [illegible] [illegible] in ille [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] quod de se sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] in [illegible] de sinis bonis actibus [illegible] [illegible] placet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi sic placentes [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit Augustinus. Cum [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Antonio [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] sic ipse [illegible] [illegible] quo [illegible] estimat se ceteris superiorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit in [illegible] sibi de [illegible] paulo primo heremita [illegible] vitam contemplatus [illegible] [illegible] nulo vitam suam estimabat.

Duplex remedium generale contra superbiam

Contra [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] superbiam generaliter [illegible] [illegible] primum est [illegible] humilitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humilitatis [illegible] humilitate [illegible] Mattheum [illegible] [illegible] a me quia mitis sum et humilis corde et [illegible] [illegible] se usque ad mortem [illegible] [illegible] humilis [illegible] Et per hoc [illegible] se humiliat [illegible] se humiliare [illegible] [illegible] [illegible] angelis immortalibus [illegible] esse [illegible] hominibus mortalibus mori pro mortalibus et pati a mortalibus ut dicit Augustinus de [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] in morte. Que superbia sanari [illegible] humilitate filii non sanatur. [illegible] est recognicio fragilitatis humane et primo quod [illegible] recognoscat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] in ventre matris [illegible] [illegible] [illegible] recognoscat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naribus et oculis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contemplatur [illegible] recognoscat [illegible] sua [illegible] mortem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in

pestis vimbus et ramis. Unde ys. xiiii° Sub-
ter te sternetur tinea et operimentum tuum
erunt vermes. Tamquam ista attendit diligenter
omnem elacionem et superbiam a se penitus abdicat.
Tercium remedium est considerare virtutem
iusticie et vitam sanctorum antiquorum et paupe-
rum [illegible] et [illegible]. In quorum com-
paracione omnis nostra perfectio vicium et vilitas est
estimatur. Unde scribit Ysay. Omnes iusticie
nostre quasi pannus menstruate. Cum de quo dicto dicit
quia nullum facimus aliquem actum de genere bo-
norum si non immisceat favor humanus vel com-
placencia propria vel commoditas terrena. Et ex
permixtione puritas actus nostri in tantum effi-
citur sicut pannus menstruate operatur.

Remedium triplex speciale contra superbiam

Contra secundum speciem est quod tercium
est remedium speciale contra hanc
implicatam superbiam [illegible] triplex
palliatam. Primum est remedium quod
reprehensionem temerariam possit evitare est
quod homo zelum iusticie habeat hum-
ilitatem in omni facto quod reprehendendum est
in alio. Primo consideret an ad hoc teneatur
an moneatur ad hoc ex caritate vel non [illegible]
Secundo consideret an sequatur utilitas quam
intendit. Et si hec invenerit observet modum
correctionis fraterne traditum a Christo
Mat. xviii. Si peccaverit in te frater tuus
[illegible] modus fraterne correctionis
[illegible] precepta et doctores [illegible]. Et
hic [illegible] est pensandum quod nullus debet re-
prehendere [illegible] suo defectu [illegible] potest si-
[illegible] qui reprehendit [illegible]
sicut quia totum suum peccatum delectat. Et
hec maxime [illegible]
[illegible] correctioni. Secundum Remedium est quod
[illegible] complacencie [illegible] evitare
[illegible] est ut cum homo laudatur
de suis actibus de illa laude non gaudeat
[illegible] complacentie sed
solum gaudeat de hoc propter utilitatem in
[illegible] actibus. Primo [illegible]
Et si hoc invenerit tunc debet videre an
[illegible] vel plus [illegible]. Et si in hoc opere
[illegible] tunc sibi credere non
debet quod [illegible] perfecte declinat
sed debet [illegible] diligenter inquirere quando
[illegible] sua facta [illegible] ipse de
[illegible]
[illegible]
[illegible] amplius [illegible]. Et si hoc
invenerit [illegible] potest
quod [illegible] complacencie [illegible] facto
[illegible] pre omnibus aut potissime [illegible]
[illegible] quod homo de se ipso [illegible]
[illegible] et [illegible]. Et est [illegible]
[illegible] quod aliis placet et ab aliis lau-
datur et studeat quod ab illa laude [illegible]
remaneat et quod tam laudem [illegible]
[illegible] ad deum totam referat. Unde Bernardus
[illegible] de virtute laudis ascribi
[illegible] virtute non [illegible]. Tercium reme-
dium ad repellendam superbiam que sub

specie humilitatis occultatur in hoc consistit
quod homo cogitet quod nil potest
ex se nisi gracia dei assistente et quod nil
[illegible] esse bonum [illegible]
eius quod [illegible] aliis. Quarta
[illegible]
[illegible] recogitet etiam quod ex se nichil
habet nisi peccatum et quod pertinet sibi
[illegible] de ipsis que pertinent
ad necessitatem et augmentum sue salutis.
Et quicumque ista diligenter recogitare vo-
luerit procul dubio omnem superbiam
a corde suo eliminabit.

De invidia quomodo se occultet sub specie virtutis

Secundo videndum
est de invidia quomodo
[illegible] ideo ex superbia nascitur
[illegible] quod sibi [illegible]
[illegible] et hec invidia [illegible] sub specie
virtutis occultatur triplex. Primo sub specie
[illegible] zeli et rectitudinis. Et hoc maxime
[illegible] qui [illegible] solum
[illegible] vitam hominum et [illegible] diligenter
[illegible] non [illegible] vita
hominum sed [illegible] est quod [illegible]
[illegible] vita [illegible] ex
zelo [illegible]
[illegible] aliis in hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]. Et ita oc-
cultacio [illegible] est nimis periculosa quia
[illegible] est difficilis ad cognoscendum et
ad repellendum. Nam [illegible] Moralium
error [illegible] difficilius emendatur
quia [illegible] credit se exercere virtutis
actum [illegible] vitiosum. Et ex [illegible]
contingit quod homo [illegible]
et occultatur sub specie virtutis aut amoris
[illegible]. Secundo se occultat sub speciali
affectu fraterne caritatis quod apparet in
illis qui [illegible] ex speciali affectu ad aliquas
personas vel ad ordinem aliquem inclinati
[illegible] si aliis ordinibus aliquid
commodi proveniat vel honoris et [illegible]
exterminat bonum quod zelaret in personis alio-
rum ordinum sive in [illegible]
[illegible] salutari quod [illegible] contingit quia timet
quod utilitati et statui alterius derogat ad quod
magis inclinatur ex affectione [illegible]. Et ita
occultacio [illegible] nimis periculosa
est quia [illegible]
[illegible] amor [illegible] quod [illegible]. Non
[illegible] qui ad aliquas personas et speciali [illegible]
afficitur non est ita bonus vel sincerus sicut
estimat nec quia sua privata affectio [illegible]
[illegible] in carnalem amorem degenerat [illegible]
[illegible] in amore [illegible] quo [illegible]
ad omnem statum bonorum [illegible] afficitur.
Et ideo ille est purus sincerus amor [illegible]

Karitas est certior stabilior et ~~dulcior~~ diuinior quam priuatus. Tercium dispendium est eius ne meritorum extenuacio. Nam certum est quod nullum opus est meritorium vite eterne nisi sit informatum caritate, propter quod quanto amor id est bonum caritatis est restrictior tanto valor operis est minor. Hic autem patet amor communis quod auget meritum boni operis. Certum est quod quanto amor diuinus ad plures bonorum per beneficia extendit tanto meritum illius actus multiplicat et auget. Patet quod iste secundus fructus amoris communis meritum meritorie eterne auget quod amor priuatus diminuit. Quartum dispendium est diuini amoris extenuacio et omnium virtutum minoracio per amorem. Nam quantum diuinus amor augetur et omnis virtutes multiplicantur et firmantur quod patet per hoc quod amor est signum amoris diuini, scilicet tenerem amorem perfecte diligit ut quod diligat omne id quod eius similitudinem representat et quanto clarius et sincerius imago dei per vitam et doctrinam resplendet in uno homine quam in alio tanto est per amplius diligendus, et quod homo proprius in hoc descendit quod ubi honorent et venerentur qui ipsi inquantum deficit amor. Autem proximi est quidem caritatis qui amicam iniuriam (?) esse asserbit. Quia est rea et mensura perfecta diuini amoris quantitas, quoniam potest quanta quanto amore ad deum afficitur tantum hic in amore proximi ostendit. Propter quod iste tercius fructus amoris communis est quod proximi amor dei multa auget. Priuatus autem per amorem virtutes extenuat. Ex parte quarta augetur quod patet per hoc: karitas amor boni ad omnem actum virtutis impellit. Secundo amor quanto amor tanto efficacior mollit et impellit ad plures actus virtutum. Ergo patet quod quanto plures actus bonos amoris diuini dilectionis (?) tanto amorem tuum ad plures per beneficia ostendis et extendis et per consequens omnes actus virtutis per talem actum amoris augetur et multiplicatur. Amor autem priuatus ipsam attenuat. Tercio se occultat sub specie amoris non pretendentis salutem proximi. Quod maxime patet in illis qui sub ficta specie amoris humane salutis aliis inuident de bonis sibi diuinitus concessis, asserentes quod ideo faciunt quia timent quod talia bona saluti eorum non expediat et tamen non mouentur ad hoc ex amore sed plus ex fomite odii et rancoris. Et ista occultacio tanto est periculosior diabolus (?) quanto latencius homines decipit sub specie diuini amoris et sub ficto appetitu humane salutis.

Triplex Remedium generale contra inuidiam

Consequenter uidendum est quot sunt remedia et que sunt contra inuidie expulsionem. Et illa sunt tria. Primum est caritatis Christi consideratio. Et primo attendendum est quod tanta solicitudine et diligencia nostram salutem quesiuit ac si totus honor suus et eterna felicitas ex ea dependisset. Secundo attendendum est quod tanto feruore caritatis nostram salutem sitienter ad opus nostre redempcionis tantum acceleravit. Et coram Pilato interrogatus unde nolunt ne opus nostre salutis per momentum temporis differretur. Tercio hoc idem apparet ex eo quod licet minima gutta sui preciosi sanguinis ad nostram reconciliacionem suffecisset, ex amoris tamen plenitudine totum suum sanguinem effundere voluit ita ut nil penitus sanguinis remaneret, quia totum sanguinem in circumcisione effudit, in flagellacione totum sanguinem venarum effudit, in crucifixione quod fuit in manibus et pedibus ubi vene latius corporis totum sanguinem autem cordis in magnitudo (?) effudit per mortem in latere apercionem. Que ... effusionem teste propheta: Omnia ossa eius sicut aremata (?) aruerunt. Tercium remedium est vilitatis et inanitatis (?) quod remordia (?) considerata ponderacio. Nam ipsius vilitas infert homini triplex incommodum. Primo quod ordinem humane nature peruertit. Quia sic ... sui similis delectatur. Mundus autem quod in mundus custatur (?). Ordo quod ordinem et dignitatem rerum peruertit et confundit ... patet quod mundo curvum diuini amoris incipere (?) terrene affectionis. Eternam terrene felicitatis terrenum laborem. Gaudium eterne beatitudinis merorem in eterne afflictionis. Tercio quia animum torquet et rodit. Seneca: Utinam in omnibus ciuitatibus ... aures et oculos haberent ut magis de prosperitatibus omnium torquerentur. Tercium remedium est boni iusto et eterni dilectio. Nam eterna felicitas nequaquam diminuitur a pluribus possidentium. Unde Gregorius: Nemorum (?) Tamen plene peste liuoris caret qui desiderat illam hereditatem. Diligenti quam tuleredere (?) omnes non gustant quam omnibus et singulis una est tota que tanto largior ostenditur quanto ad hanc percipiendam multitudo dilatatur.

Remedia inuidie

Remedia specialia per dicte

Specialia

Ke (?) inuidie specialia qualitate sunt tria. Primum remedium est duplex: primum respicit illius honorum (?) cuiatior secundum illius virum cogniciones (?). Nam qui sciret desiderat [illegible] ipsum hominem vel potius ipsius vicium ... diat. Hic ergo potissime scire potest quod homo se ipsum ... resistere ... et diliget

Attendat vicium suum sincero corde et dubitat ad illud efficaciter cum vicium prosequitur. Et si invenerit quod illud hominem dulcius presentem signum est quod solum ipsius vicium detestatur. Gregorius v moralium: affectus interne dilectionis excludit amaritudinem odii et livoris. Si ergo illud aliqua amaritudine seu odio reprehendit, noverit se non ipsum vicium sed naturam sub specie virtutis detestari. Hinc in moralibus Gregorius triplex ostendit

No signum. Primum est quod facies hominis expallescit qui ipsum cum invidetur intuetur. Secundum quod oculos suos deprimit, ne ipsum delectabiliter vellet intueri. Tercium signum est quod sepe mens hominis pro invidia tacita tabescit amaricatur, quod per internam amaritudinem dentes quadam compressione strident et membra exteriora frigescunt. Secundum autem remedium huius vicii curandi in hoc consistit quod homo discrecionis oculo diligenter pensat. Et propterea proximum bonum sicut in multo dominum magis et ideo gaudebit de bonis proximi unde concessum est de ipso lucro se affluit in tanta dulcedine. Secundum remedium est ad tuendam speciem invidie se occultantem sub specie sancte dilectionis. Et consistit in hoc quod homo omnem amorem referat ad omne bonum et diligens fugiat amorem secularem et privatum ac omnem acceptionem personarum et quod personalem amorem se ad nullum declinet nisi in quantum ipsum ad eternam beatitudinem dirigere potest et imitari quod per hoc omnino excludit omne odium quod se cogitat convenire subtilitate specie sancte dilectionis fraterne. Tercium remedium contra [illegible]. Tercia occultacio invidie consistit in hoc quod homo primo consideret quod se invidia occultat sub falsa specie humane salutis et quod non. Quod ex inde cognosci potest quod considerat quod ipse maius bonum in se haberet quam sit illud de quo in fratre dolet et quod timet hoc esse impedimentum sue salutis suo dispendio. Et si homo invenerit quod de illo bono minori sed in videat tunc clarius scit quod est invidia nascitur ex [illegible] odii persone et non odii viciorum. Et ista invidia per hoc potissime expellitur quod homo sincere desideret quod si alterius profectus bonum sibi [illegible] ad laudem dei et sue salutis augmentum et sic dispendium salutis alterius ~~bella~~ et tribulacionibus turbetur et tunc profecte declinabit [illegible] invidia que sub ficta specie humane salutis se occultare consueverit.

De ira sub specie virtutis palliata

Tercio videndum est de tercio vicio capitali quod est ira. Est autem ira secundum Augustinum [illegible] ulciscendi libido. Ex quo patet quod ira deordinat hominem triplici: quantum ad se ipsum, quantum ad deum, quantum ad proximum. Quia vult vindictam expetere ex se et a se ipso tamen non debet expetere nisi a deo vel a iudice constituto sub deo. Et licet illud vicium sit satis [illegible] consideranda [illegible] generis quod illud vicium sub virtutis specie se occultat. Est quod sint generalia remedia et vicii expulsiva. Tercio explicanda sunt specialia remedia contra triplicem speciem occultatam. Ceterum [illegible] quod vicium illud sub triplici specie virtutis se occultat. Primo sub specie zeli iusticie. Gregorius: Amore proximorum [illegible] vanitas vastat. Quod facit quod zelo rectitudinis rabiem explet furoris. Et iuste quod se facere estimat quod ira nequiter dictat. Gregorius: Amore proximorum in ulciscendis viciis credulitate agitur et iusticia putatur [illegible] immoderata ira zeli iusticie [illegible]. Secundo occultat se sub specie caritatis et proximi et utilitatis eius quod maxime in hoc apparet quia [illegible] non [illegible] vere [illegible] ipsum [illegible] salute [illegible]. [illegible] homines decipiunt quia [illegible] indignacio [illegible] credit [illegible] fomite [illegible] caritate et utilitate [illegible]. [illegible] si in [illegible] decipiant quia sicut [illegible] in aqua turbida apparet sic et in mente dum ira turbata fuerit ut veritas cernet [illegible] perturbacionem [illegible] penetrat [illegible] quia facit sicut piscator astutus qui conturbat aquam ut pisces facilius capiat sic et ipse turbat oculum racionis ut homines possit capere laqueis peccatorum. Tercio occultat se sub colore mansuetudinis et paciencie [illegible] quod illud maxime contingit quando se [illegible] ulciscuntur tacendo et nil loquendo quia forte quod hic [illegible] magis [illegible] proximi commoveret vel utilem caritatem subtrahere ut [illegible] possit [illegible] nocumentum [illegible] malum [illegible].

Remedia contra generalia [illegible] ira

Circa secundum scilicet quod contra iram sunt generalia remedia contra iram generaliter expulsiva [illegible] paciencie et mansuetudinis [illegible] qui cum malediceretur non maledicebat et cum male tractaretur non [illegible]

ad illud eam hortatur sponsus Can 2° pone
me ut signaculum sicut sigillum super cor tuum Amicus
eius id sigillum pacientie cordi suo perfecte imprimere
sit omnem ire impetum faciliter edomabit. Quartum
remedium est ut homo diligenter recogitet
seu consideret nocumenta que homini ex ira proveniunt
que tangit Gregorius in moralibus dicens Iram
primo per iram iusticia relinquitur. Secundo socia-
lis vite gracia amittitur. Tercio per iram concordia
rumpitur. Quarto per iram lux veritatis obtene-
bratur. Quinto spiritus sancti splendor per eam excluditur.
Sexto per eius impetum mens ad insaniam
vertitur. Sexto si Gregorius Iracundus homo
arreptivo simulatur. Nam stimulis ire
cor accensum palpitat corpus tremit
lingwa se impedit facies ignescit oculi
exasperantur nulli noti cognoscuntur. In quo preter
quod nullam arrepticio differt. Quintum remedium est
ut imitemur pacientiam et consideremus frangibilitatem
primum exemplum pacientie Christi ipsi qui obprobria
et iniurias inlicite quorum tollerabat sic enim in libro illa
per verba dura eum commoveri non possunt Demum specialis de socie-
tellis locus super caput eius effudit eo quod
ipse pacatus vidit bene sciebam quod post illa
tonitrua debeat sequi pluvia Secundo per Job
ubi dicitur quasi aquam ignem ferunt extingwit
ad surgentem impetum animi sua culpa unicuique
ad mentem revocatur quam erubescat peter non
peccatum qui vel Job vel primo parata se re-
cogitat ~~irrogasse~~ ulterius irrogasse. Triplex
remedium speciale contra iram

Quantum tamen est sciendum quod triplex est speciale
remedium contra iram de triplici specie ire quam
palliavit. Primum remedium est contra primam ir-
acundiam de qua Gregorius in moralibus Nunquam
seviat quamdiu quidem de mente occupat
et mentem impetum eius vindictam parare
vincere studeat ut eo fiat inferior velociter
dicenti qui ulterior. Rem ulcus erigit ultor
sumus unquam non legitur enim pot valerius maximus
de architas philosopho Qui cum diu pre-
mor philosophus sed pitagora philosophus scribit
tandem per adeptum sue domui et prior re-
versus tota per vestilia negligentia ruptam
videt. Cui non legitur bonum fere dixisse Nunc
de te supplicium caperem si iratus non essem
sed malo impetum hunc dimittere quam
Iram iustam cuius te punire plus est. Leg-
itur plurimum amicum suum castigandum arbitrum
animi quem dedit ferventi sui vehementis excer-
sitato in penitenciam sine mod. Videt
vidit. Secundum autem est contra furiosam quam ira
ex zelo iusticie vel ex impaciencia procedit hoc

sic per cognoscere. Si est ex zelo secundum perdit
mentem cognitionem sed mens inde turbatur
sed quasi tranquilla manet quod patet
per Cassiodorum inde est sepe valor dominus exprimis
minabatur umquam irascebatur placata
et ne sancti possent lacie terrorem vis
videbatur ingerere hec per eius. Secundum quod
in correctione et per illum quibus corrigit
amplius diligit et prout ratio in-
dicat. Contra pauca semit per quorum
oppositum contingit ira que procedit ex
impaciencia. Tertium remedium speciale contra hoc
oculo discretionis fideliter pensat si ipse hoc
agit quod sepe in alio reprehendit an sibi vi-
deatur quod hec posset agere sub salutis sue
dispendio et si de hec facto in alio turbe-
tur sit quod talis turbatio nascitur ex fomite
odii et non ex appetitu iusticie. Unde vi-
cium ex eo potissime videri potest quod hoc sollici-
tudinis sit dicitur sua propria et non tempore vi-
ditis facta aliorum Ideo dicit Tullius de hoc
destructionum hominibus Propri est stulticie
vicia cernere aliena et sua oblivisci propria Sed
hec stulticia ex curiositate nascitur. Unde Augustinus
in Confessionibus Curiosum est genus huma-
num ad cognoscendam vitam alienam et de-
sidiosum ad cognoscendum suam. Tales re-
prehendit dominus Luce sexto Quid vi-
des festucam in oculo fratris tui et trabem
in oculo tuo non consideras. Et habito defectu
contra vos retrahere debet quod legitur de Petro
Johanne Elemosinario qui hanc condicionem habuit
quod nunquam aliquem de suis defectibus iudicavit
sed potius alias iudicantes reprehendit dominus
Peccatum primo contra mandatum domini dicentis Noli-
te iudicare et non iudicabimini. Secundo quia ne-
scit qualiter modo sit cuius peccata ante
scivistis ut dicit Augustinus Sepe contingit ut
tu vides odisse inimicum fratrem odisti et
nescis. Tercium speciale remedium est quod homo di-
ligenter caveat ne taceat racione indignationis
vel etiam provocationis sed sancte racione mansue-
tudinis Et si videro mansuetudine taceat quod ex
primo attendat diligenter an id quod subtrahit
pertineat ad veritatem vite vel ad utilitatem
proximi sed attendat ne ex tali taciturn-
itate proximus magis commoveat et
rem animi proximi magis linire possit
tacendo tunc expectet quousque ira ipse ani-
mi ad mansuetudinem redeat Si vero loquendo
sed cum caritate et verbo dulciori quo potest mentem
suam se insinuat sic dico hec in videt ad
salutem tuam et ad bonum tuum pertinere si non
sit una preces michi quam pro meliori tuo fai
eo quod salutem tuam amplector fidelis tamquam amicus

De accidia sub specie virtutum se occultante

Quarto videndum est de accidia que alio nomine appellatur tristicia que ut dicit Gregorius xxxi° moralium ex ira generatur quia turbata mens cum dulcedine tranquillitatis amiserit nichil nisi habet ex perturbatione pascitur quod se constringit Cum enim mens se vindicare non valet tristicia invadit hec autem accidia nichil aliud est secundum Alexandrum de laudabili virtutum exercicio vel virium languida de recto opere ut sic diffiniri potest Accidia est diffidencia de propriis viribus et auxilio dei ad implendum quod agendum est Ex qua diffinitione patet etiam quod accidia principaliter invadit hominem ex duobus primo ex parte eius mollicia qui hoc tantum supra seipsum inclinat quod non audet aggredi opus arduum et virtuosum Secundo ex diffidencia divini amoris et divini auxilii quod [illegible] de deo confidit quod opus nullum arduum exequi presumit quia se timeat nimio deficere et hoc vicium est sub tali specie virtutis se occultat Primo sub specie ficte discretionis quod maxime patet in illis qui dicunt quod libenter se exercerent in operibus strenuis si in hoc [illegible] discretionem se [illegible] non timerent et sic vicium accidie sub ficta specie discretionis [illegible] se occultat Secundo occultat se sub specie humilitatis quod apparet in illis qui dicunt quod libenter ferventer orarent et crebrius celebrarent vel [illegible] et operibus pietatis insisterent si ex [illegible] laudis vel [illegible] non timerent Unde ut [illegible] vanitatem et elacionem [illegible] ne meliores apud homines reputentur quam appareat [illegible] se retrahunt ab exercicio talium operum virtuosorum Et ita vicium accidie frequenter se occultat sub ficta specie humilitatis Tercio occultat se sub specie devotionis et [illegible] fervoris quod maxime apparet in illis qui dicunt se [illegible] pretermittere [illegible] virtutum exercicia ad que [illegible] exterior occupacio ut intime contemplationi et fervori devotionis eo amplius ad deum illi [illegible] Et ita frequenter torpores accidie sub specie devotionis et fervoris [illegible] occultat [illegible] in errorem [illegible] [illegible] quod dicunt [illegible] perfectorum vite contemplative plene [illegible] virtutes [illegible] et dicunt quod non indiget [illegible] virtutum amplius [illegible] est [illegible] et erroneum [illegible] Gregorius et Augustinus et doctores qui dicunt quod [illegible] virtutum in perfectione spirituali contemplativa [illegible] consistunt [illegible] omnes virtutes

[illegible] potencie anime in rectitudine [illegible] retinet et [illegible] [illegible] perficiunt anime [illegible] [illegible] [illegible] et confirmant ipsum in statu spiritualis perfectionis et in perfecta complacencia divine voluntatis Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in statu perfectionis consistens se retrahere [illegible] [illegible] [illegible] virtuosis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic inclinatur ad carnis delectaciones et [illegible] quod in eodem instanti [illegible] se retraxerit [illegible] virtuosis [illegible] [illegible] in ipso incipit pullulare Et [illegible] [illegible] [illegible] perfecta contemplativa [illegible] [illegible] virtutes [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in statu perfectionis [illegible] [illegible] corporis [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] reverencia [illegible] [illegible] [illegible] in perfectione. si [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] contemplacionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum eukaristie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cogitarent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non rapiatur supra seipsum et a sensibus abstrahatur [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et statuta ecclesie [illegible] [illegible] Constat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] incarnacionis et passionis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in elevacione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genua flectere et reverenciam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pullulat [illegible] [illegible] accidie sub devocionis specie se occultat.

Remedia generalia contra accidiam sub specie virtutis se occultantem

Consequenter videndum sit remedia generalia omnis accidie generaliter [illegible] [illegible] sunt [illegible] Primum est quod homo diligenter penset quanto fervore amoris [illegible] [illegible] salutem [illegible] [illegible] [illegible] evidenter [illegible] inde colligitur [illegible] nos per triginta tres annos cum tanto labore et sudore [illegible] [illegible] et tam acerba [illegible] [illegible] que pro nobis pati voluit [illegible] [illegible] diligenter consideat quod [illegible] tot laboribus [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible] affectuose [illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] et accidia a corde suo potest effugari Secundum remedium est quod homo diligenter recogitet [illegible] [illegible] et vite [illegible] et quod tempus [illegible] quod pro nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Job [illegible] Dies mei velocius cum sole [illegible] [illegible] Et [illegible] quod [illegible] [illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible] hora [illegible] [illegible] [illegible] possimus [illegible] [illegible] [illegible] est quod [illegible] torporem accidie de corde suo [illegible] [illegible] et [illegible] virtuosis actibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manus tua [illegible] operare [illegible] [illegible] ibi [illegible] [illegible] quod nec [illegible] nec sapiencia nec potencia est apud inferos [illegible] nulla racione sapiencia vel potencia nobis [illegible] hanc vitam possumus [illegible] [illegible] a deo Tercium remedium est quod homo penset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidiam et torporem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonorum operum que sibi in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] torporem accidie

Nota [illegible]

[illegible]

mentis fomentum et tedium. Augustinus [illegible] melioris
viciose est dicit Augustinus. Et Cassianus [illegible] priorum
patrum: Ager quidam pigri hominis [illegible] et ex
totum repleverat urtice et cooperuerat superficiem
eius spine, ubi per urticas figurantur titillaciones
pruriencies malas cogitaciones. Per spinas punctiones
et remorsus et aculeos consciencie, debemus autem
quia in illorum corda et carne spine et ma-
las cogitaciones inflammantur, et pectoris acu-
leis pungimur, quia ociosi dediti in virtuosis
actibus se non exercent. Unde in collacionibus
patrum legitur: Quod monachum operantem unus
demon pulsat, ociosum autem innumeri demones.

Remedia specialia contra acediam

Post hec sciendum est quod tria sunt remedia
[illegible] acedie singulariter [illegible]
Primum est quod homo consideret forte ut tot de
biliores eo ad magis ardua [illegible] convertunt
[illegible] perficientes quia sunt illa [illegible]
[illegible] aliquociens inclinatus et infirmus
de adiutorio divino sperat quod ipsum per
suam graciam in bonis actibus potest vigere
et confidenter cum Paulo dicat: Omnia pos-
sum in eo qui me confortat. Et hec via facta
[illegible] in [illegible] homines [illegible] fer-
vorem habeant in exercicio virtuoso. Secundum re-
medium pro dicta acedia repellenda consistit
in hoc quod cum homo possibiliter timet quod sibi de
virtuosis actibus aliquid intercidit complacencie
[illegible] vel lingwe tue dat diligenter pensare
[illegible] ad talia opera exercenda in publico [illegible]
[illegible] ex necessitate puta [illegible] pertinent ad
utilitatem vite sicut doctor intendit vitam
doctrina in publico docere et ea in publico
[illegible] Credo quod sibi illabatur
de hoc aliqua complacencia quod illa de-
bet [illegible] et dicere cum beato Gregorio:
Quod bene non incepi ut propter te dimittam. Si autem
ad illa opera solum est invitatus ex caritate
vel voluntario arbitrio tunc debet cavere [illegible]
[illegible] in privato quousque ad sequenciam actu-
um [illegible] in bono virtutis et
in fervore divino quod possit illos actus in pu-
blico sine periculo inanis complacencie exercere.
Tercium remedium contra talem acediam repellen-
dam consistit in hoc quod homo provide distingwat
[illegible] distinctionem quod aliud est bonum quod conte-
placionis et fervorem devocionis debet vacare et
aliud quo debet virtutum exercicio insistere. Item
diligenter consideret quod sunt quedam opera
ad que homo obligatur ex necessitate divini
precepti vel statuti ecclesie [illegible] quod permitti non
[illegible] contemplacionem [illegible] homo
[illegible] velit pro [illegible] passionis et laudes
debitas persolvendo vel corpori suo reverenciam
exhibeat [illegible] et tempore [illegible] exigunt
[illegible] transgressionem homo fallitur per
[illegible] in articulum dampnacionis in [illegible]
[illegible] Aliud optimum est est in hoc consi-
derare [illegible] homo [illegible]
[illegible] religione [illegible]

quomodo ociosi et cognoscet quia cito fit
[illegible] non ociosi desidie sed cogitacionibus
a locis et heribus vacet, et [illegible] vaca-
[illegible] a strepitu fantasmatum et cure
[illegible] in [illegible] dulcedinem suavitatis
degustare et iocunditate valeat.

De avaricia sub specie virtutis se occultante

Quinto videndum est de avaricia que secundum [illegible]
est quarundam rerum insaciabilis et inho-
nesta cupiditas vel secundum Tullium est immo-
deratus amor habendi. Et illud vicium
secundum Gregorium sic ab acedia quia
[illegible] cor [illegible] bonum leticie
[illegible] amisit unde consolacionem querit. Et tanto magis exteriora bona de-
siderat quanto gaudium non habet ad quod
intrinsecus recurrat. Istud est vicium
sub specie virtutis se occultans sub
confecto colore providencie et necessitatis [illegible]
quod ostendit Gregorius [illegible] 22° moralium: Avar-
icia que de virtutum [illegible] exactione
solet exortari [illegible] quod sine
culpa sit quod [illegible] consuluit
[illegible] potissime quia [illegible]
[illegible] appetitus sed egere pertimescit et quod
alius male retinet hoc in actibus
pietatis utiliter expendit. Aliud
vicium sollicitate repellendum quia secundum
Gregorium: Nemo potest sinceritate et fervido
amore ad bonum divinum [illegible]
[illegible] avaricie que est radix omnium ma-
lorum a corde studeat funditus extirpare.
Et est sciendum quod [illegible] homini ca-
dunt in hoc vicium sic sub specie virtutis o-
cultatum. Primum sicut quando solum sistit in inte-
riori desiderio cupiditatis ut tamen in exte-
riori opere consenciat quia forte quod [illegible]
[illegible] quas desiderat adi-
pisci non possunt quas si haberent se
[illegible] cupiditatem exterioribus
actibus manifestaret. Et ista cupiditas in-
terior est peccatum mortale licet infimum gradum
teneat in gradibus inferiorum [illegible]
[illegible] non res concupiscit [illegible]
[illegible] desiderio concupiscencie [illegible]
consecucionem diligentis studium [illegible]
[illegible] quamvis res illas in ef-
fectu minime consequitur. Et ista cupi-
ditas secundum gradum tenet in a-
[illegible] cupiditatis mortalis. [illegible]
[illegible] solum [illegible] de-
siderio concupiscencie [illegible] et per eius acqui-
rendis tanto studio insistit quod non
[illegible]
[illegible] et [illegible] consequentur. Et ista ter-
cium gradum tenet peccati mortalis. [illegible]
secundum Augustinum. [illegible]
[illegible]
[illegible] ablata [illegible] facultate sua [illegible]
[illegible] que per furtum vel rapinam
aut [illegible]

consequitur Secundo se ostendat sub spe pi-
etatis quod maxime apparet in illis qui
dicunt quod licet nihil aliud temporale appe-
tunt nisi quod habent velint suis parentibus
amicis indigentibus vel eciam ecclesiis
relinquant providendum Et super hoc plerique
multi cum magna aviditate substanciam
congregant ad istum finem Sed religiosi sub colore
cum ad sua religiosa vel prelati ad ec-
clesias suas substanciam congregant [illegible]
[illegible] Ambrosius Recte [illegible] hu-
ius ut congreget [illegible] et erogent et Aliud
vicium simile medium [illegible] homines se-
sunt qui non possunt res de avaricia dimi-
tere [illegible] acquisita ma-
le et pergant ex [illegible] consumere [illegible]
in voluptatibus pompis et huiusmodi
Secundi sunt quibus constat de iniuria rerum
cupiditatis qui [illegible] libris [illegible]
aut [illegible] hoc prohibitum nos
[illegible] procurator [illegible] apparet in
prelatis ecclesiasticis et [illegible] de pri-
oris religiosis quibus [illegible] tanto [illegible]
[illegible] in capite ad [illegible] ut p
hec designat quod mens ipsorum per-
[illegible] desiderium libere [illegible] elevari ad
deum et necesse deprimi ad hec temporalia
[illegible] Sic [illegible] Quelibet
[illegible] meum in [illegible] domine
et [illegible] in [illegible] quod tales quia
cumque [illegible] et [illegible] tempora-
libus [illegible] ultra [illegible] necessitas
exigit vel [illegible] status requirat [illegible]
salutis [illegible] se exponunt Alii sunt
qui non solum res temporales cupiunt [illegible]
[illegible] cupiunt [illegible]
honorem [illegible] in sue salutis dispendium
ut in sequenti membro clarius apparebit
Tercio avaricia se ostendit sub spe liberalitatis
vel [illegible] paupertatis quod maxime apparet
in illis qui sub spe ficte liberalitatis in-
[illegible] cupiunt aliis largiuntur ut ipsis
[illegible] quod [illegible] apparet in
illis qui sunt pauperes [illegible] seculo
dimittendo ut in religione maiores di-
vicias obtineant vel melius [illegible]
[illegible] quod se ostendit sub specie fi-
cte liberalitatis vel paupertatis in illud
vicium simile [illegible] homi-
num sunt qui [illegible] bona in [illegible] dimit-
tunt et ad monasteria diviciarum se [illegible]
ut in ipsis maiores divicias [illegible]
et [illegible] sunt qui [illegible] bene-
ficiis [illegible] in [illegible]
[illegible] liberius [illegible] sunt qui [illegible]
[illegible] et abstinencias se [illegible] ut

ut non exinde deo placeant Sed maiorem
rerum copiam habeant [illegible] magis quod
[illegible] temporalia [illegible] et
[illegible] dispendio [illegible] (·G·)
[illegible] et [illegible] talibus thezaurisat [illegible]
sibi [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] per modum in paupertate [illegible]
[illegible] mala [illegible] expendunt
Cum sunt [illegible] bona sua [illegible] alr cauiat
[illegible] tenentur [illegible]
[illegible] ut [illegible] necesse [illegible] tenet
aliis indigentibus [illegible]
homo [illegible] quod [illegible]
[illegible] in necessario [illegible] Gregorius
[illegible] est [illegible] alia rapere quam necessitatem
patientibus sua negare [illegible] mea te-
nentur [illegible] indigentibus in necesse [illegible]
ministrare Unde [illegible] Pasce esurientem
si non pavisti occidisti [illegible] Primum
Remedia generalia [illegible]
Secundo videndum contra avariciam
est quot sint remedia generalia
[illegible] avaricie [illegible] expugnatur [illegible]
[illegible] attende [illegible]
sui [illegible] largitatem [illegible]
que [illegible] nobis contulit in
[illegible] largitatem deus pater [illegible] hec super-
[illegible] nobis conferret in [illegible] quem [illegible]
de patria [illegible] quia sua preciosa san-
guine nos redemit [illegible] in
redempcionem constituit Ex isto remedio
[illegible] avaricia ex corde pel-
litur Et maxime si [illegible] Augustinus Alte
[illegible] Malediccionis dispensatio
avarus [illegible] largus [illegible]
remedium [illegible] diligenter recogitet
[illegible] avaricie [illegible]
[illegible]
[illegible] culpa [illegible]
[illegible] avaricie [illegible] cupiditatis
[illegible] per rapinam
[illegible] per [illegible]
[illegible] apparet [illegible] est fa-
[illegible] stimulante a-
[illegible] Tercium remedium in
[illegible] avaricie recogitet
[illegible] apparet in
[illegible]
[illegible]
[illegible] elemosinarum [illegible] illi-
[illegible] tam
[illegible] avarum [illegible]
[illegible] Unde
[illegible] pro deo [illegible]
[illegible] avarus [illegible] peior
[illegible]

Avarus autem frequenter pro uno minimo pec-
cato deum in corde suo et scandalum prox-
imi frequenter negat propter quod sequitur secundo
in avarus est infidelis et quatuor
[illegible] per [illegible] Plus quia fere
pessima vicia propter avariciam perpetrantur
ut dictum est [illegible] Nona est contra legem
nec fere generet ad [illegible] nequi-
ciam mirum si illud genus [illegible]
[illegible] dixerim in quo pauper
inveniri ne possit tam ex lege [illegible]
regum Tercia [illegible] quod [illegible]
ut vires optime possunt avaricia et
domini tamen aliquid in [illegible] omnia
fert aliena Augustinus [illegible]
redacta pauperi [illegible] multa [illegible]
cupiscendo omnia amisit Decimo quia
est contra legem scriptam [illegible] Exodi xx Non
concupisces [illegible] proximi tui [illegible]
virgam contingit [illegible] Duodecimo quia
est contra legem [illegible] quod deus [illegible]
bus rebus [illegible] Tertiodecimo quia nulla res est
[illegible] cum [illegible] convenit

de gratia

Remedia specialia contra avariciam

Specialia remedia huius avaricie singula-
riter [illegible] sunt haec Primum est quod
[illegible] fide et providentie [illegible] ad
cupiditatem [illegible] vel in [illegible]
[illegible] vel in [illegible] ad [illegible]
[illegible] expedit sollicite debet advertere
utrum [illegible] in [illegible]
[illegible] plurimi alii [illegible]
[illegible] in [illegible] quod si [illegible]
[illegible] in [illegible] principaliter
[illegible] quod [illegible] sit [illegible]
absque [illegible] potest Secundo quod [illegible]
plura terrena cupidine [illegible]
tanto magis anhelat ad alia [illegible]
[illegible] remedium est optimum quod [illegible]
se thezaurizare ad hoc ut [illegible] expedit
quod aliquis male [illegible] attente considerat
an in bonis [illegible] thezaurisaverit [illegible]
[illegible] et [illegible] eius ad honorem
dei [illegible] quod [illegible] latente [illegible]
[illegible] Tertium
remedium est quod [illegible] facta [illegible]
[illegible] Primo debet
advertere an [illegible] rebus [illegible] necesse
[illegible] quod [illegible] iudicium nature [illegible]
quod in magis [illegible] superflua Secundo
[illegible] Quarto omnis [illegible] necessi-
tas vel defectus [illegible]

Nota

[illegible] considerat [illegible]
sibi vel aliis thezaurizare [illegible]
[illegible] religiosi omnino thezaurisando [illegible]
[illegible] est [illegible] ut
[illegible] possint [illegible]
[illegible] cupiditate [illegible]
deum [illegible] si sibi thezaurizare
[illegible] plus thezaurizat [illegible]
[illegible] conditio et necessitas [illegible]

Et [illegible] hic faciat modo [illegible]
[illegible] considerat an quantum
superfluum ad thezaurisandum [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] non peccat [illegible]
[illegible] est et [illegible] modo et [illegible]
[illegible] non sustineat Secundo omnia
[illegible] persone quod sibi [illegible]
thezaurisare [illegible] et [illegible]
[illegible] in mensura debita statui suo
competentis et quod [illegible] non [illegible]
[illegible] superflua et [illegible]
[illegible] apud [illegible] non peccat nec
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] thezaurisare [illegible] non video [illegible]
prelati vel persone ecclesiastice magis
thezaurizare [illegible] possent [illegible]
congregare [illegible]
[illegible] tenentur in thezauri-
sare magnum thezaurizare thezaurizare
[illegible] congregare Tertium
remedium est ad [illegible]
avaricie consistit in hoc quod [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] ut [illegible]
elemosinas [illegible] donet [illegible]
Si vero [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] agnus
[illegible] potius [illegible] non [illegible]
[illegible] quod pauper fiet [illegible]
temporalibus vel [illegible] ut plus
[illegible] hic [illegible]
[illegible] paupertas vel avaricia [illegible]
[illegible] Quarto omnia [illegible]
sollicitate sunt [illegible]
[illegible] ecclesiastici quam religiosi [illegible]
[illegible] paupertate

De gula que sub specie virtutum se occultat

Sexto videndum est
De gula quae [illegible] est immo-
derata edacitas [illegible] non
contenta vel [illegible] Gula est
immoderata cibi aviditas [illegible]
Gregorius de avaricia [illegible] quantum
[illegible] superflua [illegible]
[illegible] usus [illegible]
[illegible] inducebat [illegible]
[illegible] epulabatur quotidie splendide
Luce xvi Gula occultat se sub
[illegible] specie virtutum Primo sub specie [illegible]
[illegible] quod maxime apparet in
in illo quod [illegible] hospita-
[illegible] Secundo [illegible]
omnia ad usum hominum [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
hic tangit Gregorius [illegible]
[illegible] corde [illegible]

quasi sibi rem placet exhortans Cum dicit dis-
cipulis omnia que apponuntur comedite et qui saciat
cibo comprimit quod aliud est excesso minime
concedit Augustinus de conflictu viciorum quasi sic
inuitans verba profert Tercio celat se sub ficta
specie necessitatis Augustinus 10 confessionum Nempe
sit incertum homini utrum ad hoc necessario cor-
poris causa subsidium petat an cupiditatis
voluntatis fallatur ministerium expetat Quarto
est in modo Cum sic voluptas sub ne-
cessitate se palliat ut eam prorsus
quis vix discernat et licet facile sit
deprehendere deprehende ad ipso esu necessitatis
se occultat Alio adhuc periculosius se
occultat sub ficta specie abstinencie et par-
citatis cum cibus vilibus et abiectis
immoderate sumitur et appetitur Ceterum ma-
gis excessus ubi sunt Recipe cum cibus
sit appetitus in vicio est non et lauti-
ores cibus plerumque sunt caput summitur et
abiectiores non sunt reatu cessie de gula
unde patet est quod Esau pro lenticulam pri-
matum perdidit et hebrei in heremo car-
nes comedendo merentur reatum sumant
primus eciam homo temptatus fuit non de vaccis
sed de pomo Et David se reprehendit
de aque desiderio primo Regum 23 ca adidem
pertinet quod agro liberi reimmat
ut prout delectabilius comedat et tunc
acrius desiderio abinde sumat Reme-
dia generalia contra gulam etc
Generalia remedia totius gule quasi
desperulosima sive tria consilia consistit
unum est homo consideret utilitatem gule
est gula priat Vorago Augustinus contra sude-
dantem sibi reneret exemplo eo de Alia
unus panes et unge et pascentis impletur
vena et silua pluribus depetii bus
sufficit homo ipsius ad esca et mali pa-
sit Atque rem obedientes amara
lind loco mensuram non homo Secunda
vilitas est quod homo inter omnia a-
nimalia bruta stomachi sui non cognos-
cit mensuram Seneca 22 Antiquam
tempore est homo racionali plus abo
ingerere quod non capiat et stomachi
sui mensuram non cognoscit Alia vili-
tas quod corpus gulosorum Deus venter
est Paulus ideo quod pulchre prosequitur
hugo in libro de claustro anime Quo-
rundam diis templa erigunt ad sermonem
ordinant pecudes immolant curam geren-
tes si quidem deo venter templum est
coquina altare mensa minister coci ymmo-
lati pecudes sive cocte carnes fumus

aut maiore est sapor odor talis cum
sit quin illud festum dicitur vivi quando sibi
comedunt Tercium remedium est quod diligenter
consideret nocumenta que homo per gulam
incurrit et sunt tria quia primo incurrit mor-
tem naturalem Ecclesiastici 37 propter crapulam multi pe-
rierunt qui autem abstinens est adiciat vitam
Jo ad thimotheum vidua in deliciis vi-
vens mortua est Item divites vite eterne
quasi dives epulo sepultus est in inferno
Secundum nocumentum est quia gula exclusit hominem
a gaudiis paradisi videlicet in adam Item pri-
vat hominem dignitate spirituali videlicet Esau
qui pro lenticula vendidit primogenita sua
in corde gloria loco adultam ubi inmensum
dicit eicias nos mitte nos in porcos id est in
gulosos et voluptuosos Aliud nocu-
mentum est quod subiacet homines omnibus ca-
lamitatibus corporis miserie quas ullus
homo sensit Et ideo per gulam peccati
vis non sentit Aliud remedium est quod homo
se conformet naturalibus et non cupiditatis
appetitibus ut dicat philosophus seneca Satio
faciens et consueve abundare et miseram
pati quod unum terminus excessus in modo Sic
Ceterum accepit alimentum non ad ingurgitanti-
tatem ventris sed ad reparacionem virtu-
tis ut plus carni tribuit esse necessitatis exigit
sic faciat Cum ad alimentorum mo-
derare minime tollerat ut parcitate virtu-
tem aliquid agat unde omnia largum pater inierat
tunc et consuetudine vero in abundancia
superbiam non extollat ut necessitatis tempus
contrarium supplicia nomen abundare et pe-
nuriam pati Remedia specialia contra
Specialia remedia huius contra gulam
viciorum specialis curatiua
sunt tria secundum quod primam occultacionem Est
una si amanti pauciis est contenta sed
procedendo multa nocumenta facit ideo scribitur
Ecclesiastici 37 Primum vite hominis est
panis et aqua quod debet considerare
quod deus propter unum non omnia creavit
Et propter alios unde eicere per prudenti-
am ordinacionem quod unusquisque volet
deglutire Secundum remedium contra tercium oc-
cultum est quod homo accedat ad sumendum
alimenta sicut ad medicamenta unde Augustinus
10 confessionum Hoc me docuisti propter bonos sic
ad famem ad medicamenta sic ad alimen-
ta sumenda accedam et quod homo recor-
datur non satietatem Ipse se retrahat
ab appetitum et non sinit perire qui
consistencia et delectari Penuria Sed per ne-
cgo quod ipse consideret quod nocitura exce-
tat et sibi resistat Sed quia hic dissimilatur
est obstinare Sequitur pena gulositatis

sue tempore frumenti. Unde Aug. 2° confessionum. Tercio
est cum quis rapiat aliquid ex inevitabili necessitate
sed ille magnus est et magnificus non est. Quartum re-
medium est quod deus ingerat cordi suo exemplum apostoli qui
sustinebat deo in fame et siti in frigore et nudi-
tate. Cum in scala de yme quod nunquam cor[illegible] estens carit
[illegible] quod non est unum [illegible] lingone. Quarto in principio
ecclesie tanta fuit observancia quod ch[illegible] quod inexpli-
cebant et prompcius penuriam sustinebant sibi summas
divicias et delicias reputabant. Et in obsequio quod
deo [illegible] curiositates summe debet cibum teneat
in sensu boni tam 2V cibos delectabilis quod vili-
[illegible] etc. In edendo non solum possit [illegible]
sed [illegible] mitius. Ad hoc aut[illegible] respondet primum
se temporare summe ita quod deo summat ex [illegible]
quod inique faciunt vel voluntarie [illegible] ne [illegible]
Quintum est quod deo sit [illegible] cum gratiarum actione rapiat
[illegible] per gratie actiones ad deum elevando et inqui-
[illegible] delectacionem appetitum inmergendo. Sextum
est quod deo de donis [illegible] sibi sed
deo ascribat et si quod sunt a munificencia divine
largitate recognoscat et ita unum sunt a manu
divine pietatis accipiat sic pauper in hospitali per
manum sibi cibum [illegible] peregrinus pascitur
et nutritur. Et quamvis ista in edendo servat non
solum reatum evitabit sed in magnum meritum sibi
cumulabit.

De luxuria quo sub specie virtutum se occultat.

Est primo videndum est de luxuria quod secundum Aug.
nichil aliud est quam [illegible] desiderium lu-
brica mentis et carnis prostitucio. Unde secundum Grego-
rium [illegible] ex gula ventris nascitur venter [illegible]
mero estuans facile spumat in libidinem. Unde
dicitur quod sufficiens [illegible] inflamat [illegible]
[illegible] inflamatur [illegible] mala desideria
[illegible] [illegible] luxuria tribus sub specie virtu-
tum se occultat. Primo sub specie affabilitatis et bene-
volencie. Secundo sub specie caritatis et amicicie. Ter-
cio sub specie sanctitatis et beneficencie. Primum in [illegible]
[illegible] in illis qui se [illegible] affabiles ex-
hibent. Unde est quando quis ad hoc studet ut ho-
minibus se affabiles et [illegible] exhibeant quia sua
affabilitate [illegible] placere desiderant in quibus
sub specie affabilitatis [illegible] se [illegible] voluptas
et ista occultacio [illegible] est periculosa quia sub ista specie
puritatis virtutis et sinceritatis divini amoris [illegible]
[illegible] per [illegible] amore carnalis voluptate
[illegible] cum quiret Aug. [illegible] 3° confessionum
[illegible] [illegible] [illegible] color [illegible] sordibus cupi-
ditatis [illegible] obnubilabatur et [illegible] libidinis
et tam fedos et inhonestos [illegible] et [illegible]
se [illegible] [illegible] [illegible] Idem 2° confessionum
[illegible] nebule et limosa [illegible]
et obnubilabant atque obfuscabant cor meum. Secun-
do [illegible] in illis qui [illegible] quod ideo sunt [illegible]
ad aliquas personas inclinant ut [illegible]
sue salutis magis curant et ad [illegible]
in deum magis foveant et [illegible] instant et [illegible]
[illegible] [illegible] quod in hoc [illegible] sub specie [illegible]
et salutis proximi [illegible] carnalis [illegible]
[illegible] se [illegible]. Tercio [illegible] apparet
in illis qui dicunt quod ad hanc personam vel ad istam
magis inclinant [illegible] sanctitatis vel [illegible]
[illegible] in ea relucente [illegible] quod ob hoc fa-

[illegible] [illegible] frequentent ut bonis [illegible] illi-
us [illegible] et sub [illegible] [illegible] sub specie
sanctitatis [illegible] latet virus libidinis. Unde
Aug. in libro de cogitacione clericorum et mu-
lierum: Licet eo minus femine timende sunt quo
religiose sunt quo quanto religiosiores
tanto cicius alliciunt [illegible] sub specie
[illegible] sanctitatis latet virus libidinis. Et
quod [illegible] rumpit [illegible] sinceri-
tas divini amoris latent [illegible] tenebre
et [illegible] per carnalem concupiscenciam
et instinctum dyabolicum [illegible] pulcre
docet Aug. [illegible] Amor spiritualis per delectacionem
instinctum dyabolicum [illegible] quando affectuo-
sum affectuosiorem [illegible]
[illegible] quando familiarem [illegible]
[illegible] in hoc [illegible] homines [illegible] alicui
persone devota desiderat [illegible] vel
loquitur et timet [illegible] et [illegible] amore
isto plus [illegible] vel sicut [illegible] ad [illegible]
[illegible] per ipsam [illegible] amor suus ma-
gis [illegible] spiritualis. Per hoc ad amorem
magis [illegible] subdit Aug. Amor spi-
ritualis sepe generat carnalem et hoc contingit
[illegible] Aug. ubi [illegible] in libro de [illegible]
[illegible] clericorum [illegible] expertus
loquor de familiaritate mulierum [illegible] ce-
dros libani cecidisse [illegible] de [illegible]
lapsu non [illegible] quam [illegible]

Remedia generalia contra luxuriam

Remedia generalia contra luxuriam
ad [illegible] expulsionem sunt tria. Primum
consistit in hoc quod deus consideret vilitatem
et nocumenta gravia que sibi per luxuriam
inferentur. Prima carnis voluptas infert
homini tria nocumenta. Primum quia aufert
homini virtutem et virile animum et reddit ipsum
mollem et effeminatum quod evidenter apparuit
in Sampson qui ex [illegible] amore mulierum
virilitatem perdidit. Secundum est quod imaginem
anime totaliter obfuscat et [illegible] divine
sapiencie [illegible] quod evidenter apparet
in Salomone qui [illegible] tantum [illegible]
[illegible] quod [illegible] mulierum complacenciam in ydo-
latriam lapsus fuit. Tercium nocumentum est quod
ex isto vicio [illegible] contemptibilior homo redditur
quam ex homicidio vel aliis [illegible]
[illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod hic [illegible] contingit [illegible]
[illegible] corporalis lascivie [illegible] totaliter [illegible]
[illegible] quod secundum philosophum talis actus [illegible]
[illegible] absorbet quod in eo impossibile
est hominem intelligere et propter hoc tantum vilescit
quod ipsum dignitatem creature racionalis privat et vi-
litati irracionalis creature coaptat. Secundum
remedium est et maximum quod homo fugiat
[illegible] et [illegible] corporalis lascivie
et ut [illegible] [illegible] vitare possint. Primo
incipiendum est a cogitacionibus quod nec co-
gitaciones luxuriose vel voluptuose [illegible]
[illegible] admittantur. Unde Seneca in epistola
ad Lucillum: [illegible] [illegible] cor [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cor [illegible] [illegible] [illegible] esset

[illegible]

quod inprudenter cogitaciones in corde
remanent que mox in hiis latenter
more amplectuntur mentem. Deinde
valde sunt orationes rogantium non solum
dicendorum sed et audiendorum
Seneca in epistola xlij. Claudende sunt
aures malis vocibus. Si hic primus enim
senciunt nocti mali fecerunt immo
ymo magis ad mittunt turba maxima
ingredi presumunt. Deinde claudendi
sunt oculi ne vana et lubrica con
spiciant que secundum Augustinum non possumus
sine amore videre. Contra inprudenciam
oculorum inprudens visus est in cuius
dem claudendi sunt alii sensus. Secundum
Augustinum xxx° in libro de confessione. Aliud
comunicare serpit ... ad ...
spirituales ac ingerit se signis spiritualibus ac
tendantur coloribus obtenebrantur mentis
acies intelligencie per quos et pacem
luce ... inmittere solet inmundas
...
... custodiam mentis
... inviolata castitate conservari
... Gregorius in moralibus
Ex quo mentem alicuius semel
occupaverint ... bona desideria
cogitaciones primitus. Primo enim ...
desiderium ... ex suggestione
oritur cogitacio ex cogitacione
affectio ex affectione consensus ex
consensu operatio ex operatione consue
tudo ex consuetudine desperacio ex desperacione
peccati defensio ex peccati defensione
vana gloria ex gloriacione pena
dampnationis. Tercium remedium consistit in
hoc quod homo indignus de se ipso plene
presumat sed in vigili custodia suorum
sensuum integritatem conservet ...
si quis diligenter considerare
voluerit quia ista peste tot viros insi
gnes tot fortes et sapientes deiectos
de sua fragilitate presumere nemo va
lebit ... supra dixit Augustinus
... corde ... loquor coram deo
non mentior cedros libani sub hac
specie cecidisse de quorum casu non
magis suspicabar quam ambrosii vel
Jeronimi. Idem Augustinus in libro de sin
gularitate clericorum dicit sic. Gratie chri
stiano et lana ... magnalia et mira
bilia signa ... demonum ...
cognoscimus ... feminas naufragasse
quibus leones domavit ...
... de ...
inmiscere de magnis ...

Remedia specialia contra luxuriam

Ultimo considerandum est quod tria sunt
remedia specialia contra vicium
luxurie. Primum remedium contra ...
... est quod ...

sideret diligenter mentem suam et attente se examinet utrum
sic sit affabilitas et amicicie quam exhibet alicui persone
vel inclinacio prava amoris latentis se abscondit et
si quid tale deprehenderit scrutans ... se ...
et mature quam quod sua affabilitate mala inclinacio
in se ipso sustinet vel in persona pervenit. Secundum
remedium ad idem est quod homo tantam magnanimi
tatem cordis altitudinem ... amplecte ...
... dedignetur se ... familiarem ...
unde possit sua mente vilitas inquinari et hec
magnanimitas sine cordis sollicitas nequaquam
ab elacione sed potius ex amore virtutis noscatur
manare. Tercium remedium ad repellendam cordis lasci
viam consistit in hoc quod homo diligenter consideret
quanta vilitas illi persone provenire possit per nimiam
presenciam singularem ad ipsam affectionem ...
... si persona sua ... et studio multum
indigeat nam si homo semper ... aliquam personam
... cogitat quod ... teneat quod
... sine studio sibi vel illi ... occupacio ... no
xia amoris inclinacio premat ... et quod
se ab omnibus aliis actibus destituat ... quibus
... sibi vel alii ... occupacio ... quia ...
... per ... et leves ...
amore in corde ponunt ... in
corde suo ... spiritualis accidit ...
... amore ... alterius persone
... hoc sciri potest si illa persona velit et affe
ctat quod amor tuus in corde suo ... locum
teneat vel si familiaritatem cum ... persona mo
leste ferat. Hec enim sunt tria indicia incli
nacionis noxie et private a quibus quisque sibi
caveat si ... lascivie ...
Quartum remedium contra talem occupacionem consistit in
hoc quod homo vili animo illos actus quos alicui
persone pro sua ... impendit nec persone ...
... complacencia sed ... amor ...
quod illos ... et ... ...
... et multo ... persone vel ... et illud
remedium docet Augustinus in libro de singularitate cle
ricorum dicit ... cum mulieribus non
... presencia ... femine
... fugitiva. Et ... salutare remedium
per Augustinum ibidem et quod ...
insidias ne hostis impugnacio ...
... et quod ... familiaritatem ...
suspectam non habeant que si ... diligenter
... faciliter ... lasciviam a corde
... extirpare. Quod nobis
prestare dignetur qui est benedictus ab eterno
amen.

p. 162.

Incipit speculum peccatorum

Quoniam fratres karissimi in via
huius seculi fugitivi
sumus. Dies autem nostri
sicut umbra preterient. Necesse est
igitur corde sollicito memorari semper
quia nostra fragilitas nostra mortalitas
et infirmitas totiens cogitur oblivisci.
Quid enim est aliud nisi quod omnipotens
deus volens nostrum profectum per beatum
Moysen nobis tribuit consilium dicens utinam
saperent et intelligerent ac novissima
providerent. Tria siquidem esse facilia
potuerimus invenire si diligenter
studuerimus secundum dominum con-
silium quod est mortis remedium antidotum
viciorum speculum peccatorum nos insinuat
dicens utinam saperent etc. O salutiferam
nostri salvatoris sententiam ex qua nobis insinua-
tur sapientie ad inveniendum [illegible] se
[illegible] exaltatio [illegible] quis sicut
dominus [illegible] condempnet. O admiranda
benignitas nostri creatoris. O ineffabilis ca-
ritas nostri redemptoris. O predicanda be-
nignitas nostri salvatoris nos sumus
semper negligentes semper mobiles
[illegible] exigentibus mortem
meremur potius quam vitam. Et ecce pius
auctor vitae dator venie [illegible]
[illegible] ad monet dicens utinam saperent.
Nemo enim pictus homo hec audiens
ista considerans non vehementissime
gratularetur ac ultra quam fieri posset
exultet in gaudio sicut in utero eius
quia ipsi omnipotenti deo ipsi regi seculorum
ipsi domino angelorum ipsi creatori omnium
creaturarum cura est de nobis infimis et
miseris ac mortalibus hominibus cum ma-
gis per maxima nos esse debeamus
[illegible] et sic omnia satis eius pre-
ceptis diligenter obediendo cum devote di-
ligamus et studiose impleamus. Ut nos
in preceptis eius. Teste apostolo qui sic loquitur
omnibus hominibus [illegible] et detentores
[illegible] ut ad exequenda domini
mandata [illegible] et manus extendamus [illegible]
ut omnia odio habeamus que ipsi deo
displicere cognoverimus et illa felici corde
diligamus que [illegible] manifestam
placere credimus. Unde die noctuque ex-
orandus est ipse clemens et misericors deus
et dominus ut nos [illegible] quod illud tam
tam salubre prestat consilium dicens utinam
saperent. Sic sic enim intelligite [illegible]
que legitur consideratio [illegible]
destructio est superbie extinctio [illegible]

medela malicie effugatio luxurie
vacuatio vanitatis et iactantie. Constrictio
discipline perfectio sanctimonie preparatio sa-
lutis eterne. Ait enim utinam saperent. Heu
heu quam pauciorum est hominum ista pau-
corum sapiencia similiter. Pauci sunt quibus
[illegible] salubrem hac nostra salva-
tur oculis ipse fragilis cognitio cor-
ruptibilis carnis corruptio peccatorum
recordatio instabilis mortis meditatio
terribilis gehenne putei consideratio
offertur. Ecce quam utile speculum peccato-
rum. Vere fratres boni si hunc ipsum in [illegible]
sone fortior david carior sa-
pientior salomone pulcrior absalone. Ecce
autem si in hoc speculo sepius conside-
rare neglexerimus in carne suc-
ceptam desideriis corrigeremus. Igitur
si tali vi tam horribiliter lapsi sunt
in [illegible] cum tanta affuit for-
titudo et sapientia quanta cautela et pulcri-
tudo. Considerato igitur studio nobis vigilan-
dum est quibus inest tanta debilitas
tanta que inopia. Porro isti un-
[illegible] ut legimus ista erant ut si
fidelibus non in [illegible] minus [illegible]
cautele quatinus nemo unquam confidat
in sua cautela et fortitudine nullus
presumat de sua sapientia et pulcritudine
[illegible] timendi reatus nostro conscientie
de nostra salute simus solliciti inquirendo
[illegible] mortales obliti. Cum
velut [illegible] negligentes assumimus non
sapimus ut intelligimus ut novissima
providemus in morte et dampnatione [illegible]
dum ut igitur mens nostra cum prudenti-
e studium evigilet dominus nos hor-
tatur [illegible] dicens utinam saperent. Clarius
[illegible] rogo vos discite sapientiam
intelligite prudentiam [illegible] sequite [illegible]
castitatem disciplinam quia dulcior est melle
fortior vino [illegible] prudentiam
provocat diligentes [illegible] corda illuminat
linguam rectificat [illegible] maxime
[illegible] fidem roborat diabolum repellit
[illegible] fugat [illegible]
[illegible] tenebras ignorantie
expellit [illegible] extinguit lu-
cem [illegible] accendit [illegible]
[illegible] sapientes facit
[illegible] de novissimis [illegible] magnos de
minimis efficit nobiles de ignobilibus
commutat [illegible] prohibet
levitatem temperat dolorem [illegible] spem
tonat senes dotat iuvenes [illegible]
declinantes sanat egrotos solvit
compeditos revocat errantes instruit
ignorantes roborat infirmos sono-

lectos ex intuitu onerosos increpat lau-
dantes blasfemat superbos inspirat rece-
dentibus gratiam dat regem humiliat hu-
miles exaltat rectas vias indicat
sapientiam erogat honores multiplicat
creatores a pia veritate ad se corpore
desiderat. O utinam sapientem hanc
ad memoriam salutiferam oculo rationis
consideres carissime non in transitu
immo cum studio et deliberatione sepis-
sime revolvendo quia sicut thymus non
redolet nisi ponatur in igne ita in-
tellectus scripture sapit si mente certa sit
in corde ut diligenter [illegible] singu-
la in corde tuo imprime. Et ultimum superest
[illegible] carissime tibi sicut ita imprim-
am scilicet scientia intelligentia prudentia
sine providentia. Volo ergo domine
ut scias et intelligas insuper et provi-
deas ut scias vitam presentem fugitivam
esse periculosam et brevem insuper et ha-
bitatorem mundi vanitati subiectum
peccatorum sordibus pollutum cupiditate
corruptum et in brevi periturum. Sicut
quanto miserior [illegible] iste esse co-
gnoscitur tanto felicius pro amore celestis
patrie contemptui habeatur. Volo itaque
ut fragilem tuam conditionem intelligas
sic meditando. Meditare quod [illegible] ingre-
ssus es de utero matris tue nudus
reverteris illuc quia terra es et in terram ibis.
In huius vite [illegible] ingressus es [illegible]
gens dies tuos in [illegible] et dolo-
re [illegible] in luctu et dolore hinc
es exiturus. Intelligas ergo quanto sit in-
gressus tuus flebilis progressus debi-
lis et egressus finis instabilis. In-
telligas ergo quid sis in hac valle
miserie quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] labilis et misera ac
in primo moriturus et forte hoc ve-
nias. Esse carissime felix eris si hinc
intelligas et in corde tuo [illegible] in ho-
[illegible] et hanc unam quam tibi trado
regulam conscribere studeas. Pone deo
gratias toti mundo [illegible]. Et [illegible]
meditare per transire [illegible]. Quam
[illegible] [illegible] studia
[illegible] [illegible] quod prudens sapit
et intelligit ac novissima providet.
Carissime tu ergo sic [illegible] legisti
[illegible] in hoc [illegible] quod scire
sapias et quod intelligas. Restat ut
novissima provideas. Certa ergo [illegible]
et [illegible] sit in fine [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] sit ut sciat quid de
sit in [illegible] [illegible] o felix meditatio
[illegible] postulatio. Non plane [illegible]
[illegible] [illegible] que per possum
in sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sis aliena et premiis [illegible]. Exemplo
sapiencie [illegible] homo [illegible] et [illegible]
[illegible] super [illegible] intelligas et cognoscas quod
bona sapiunt scilicet [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible] vides quid amarum
est et malum te dereliquisse te deum tuum.
Malum est in culpa amarum est in pena et in
[illegible] [illegible] quia sunt vana [illegible]
vanitas vanitatum et omnia vanitas.
Et novissima provideas scilicet eternum esse
quantum ad bonos et mortem quantum ad ma-
los ut sibi provideas de salute tua
sicut Joseph genesis [illegible]
omnibus operibus tuis memorare novissima
et in eternum non peccabis. Reveram frater
karissime si [illegible] [illegible] brevitate
attendas et quod tibi deest esse magis
da deo primam in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] sapies et intelliges et mor-
tem ante oculos tuos pones. Procul du-
bio mox [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ac novissima [illegible]
[illegible] [illegible] enim est non tam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo
sic cogitatur de supplicio [illegible] qui
ut [illegible] supplicium effugiet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut sapias et intelli-
gas et novissima provideas. [illegible] que
[illegible] tua novissima illa utique de quibus [illegible]
[illegible] [illegible] loquitur ut [illegible] est [illegible]
Memorare novissima et in eternum non peccabis.
Non melius potest caro [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mortua [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] habitus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] enim [illegible] aliud
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] prudencie [illegible]
illustrat. [illegible] enim in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] argus [illegible] [illegible]. [illegible]
ita [illegible] intelligi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
possidebat. [illegible] si tantum studio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] argus [illegible]
[illegible] [illegible] studiosior [illegible]
ut sapias et intelligas ac non [illegible]
[illegible] [illegible] novissima que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]

homo carnalis iniqua misera anima tua
ex hoc corpusculo corrupto timere est [illegible]
[illegible] Crede mihi tu qui legis haec ac
[illegible] in rei consideratione [illegible] de bu-
[illegible] possidere [illegible] omnibus [illegible]
tum ut ego sciam quae ante sunt et intel-
ligam quae mihi sunt et prudeam quae
in fine sunt [illegible] timeas superna
appetas mundi contemptum et inferni
horreas In illa metuenda et extrema hora
tua quis amicorum quis parentum tuorum
veniet cum gladiis et armis pro te amicum
[illegible] Nos enim [illegible] qui conservet te
et omnibus [illegible] tuis Respice crucis ad
[illegible] et ad iudicium homini [illegible]
tum [illegible] apud deum Recogita ergo te
ad cor meum quo timore timendus quo amore
amandus et diligendus quo honore venerandus sit ipse deus ut [illegible] quod
[illegible] solus [illegible] [illegible] morte
tem Reduc ad animam in [illegible] semper
illud [illegible] tui diem et ante
[illegible] anima tua [illegible]
[illegible] Istius medi-
[illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] adiutorium [illegible]
[illegible] et demonem [illegible]
[illegible] et [illegible]
attende [illegible] est in omni scena
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] in [illegible] dei [illegible]
Ne sine [illegible] consideratio [illegible]
[illegible] tremenda mortis consideratio [illegible]
[illegible] sit [illegible] homo qui [illegible]
tando [illegible] crescit fetor et [illegible]
[illegible] Primus e
[illegible] virtus [illegible]
sit [illegible] nigrescit oculus [illegible]
[illegible] nasus putrescit lin-
gua [illegible] os [illegible]
[illegible] caro marcescit [illegible]
[illegible] Hic carnis [illegible] fetor [illegible]
[illegible] et putredo Hic homo [illegible]
in [illegible] in [illegible] homine
spectaculum [illegible] nimis [illegible]
[illegible] medicina [illegible] doctrina
[illegible] superbia [illegible]
liciam [illegible] libidinem
[illegible] sic [illegible]

[illegible] mortis [illegible] ego [illegible]
sicut [illegible] et [illegible] vilescit
sic homo cum sit corpus ac [illegible]
anime [illegible] committit esse [illegible] domi-
[illegible] in profundo terre absconditur
[illegible] vermibus [illegible] dat
et [illegible] et [illegible]
[illegible] inflammatum in [illegible]
vitio fedatus Cui plus placet
[illegible] plus
[illegible] vilia [illegible]
edificat illud [illegible] sapit nisi [illegible]
[illegible] ed [illegible]
[illegible] Sepultus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible] dies
[illegible] et mortem
[illegible] studio [illegible]
[illegible] est folia colligere
[illegible]
[illegible] profectus et [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible]
sic ebrius et omnis [illegible]
[illegible] est [illegible] homo ebrius ne-
scit quid agit et quo vadat [illegible]
[illegible] ignorat [illegible]
in bibendo [illegible] sciam [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] agant [illegible] ignorant
[illegible] fine [illegible]
[illegible] attende [illegible] tales [illegible]
[illegible] fugientes [illegible] vita terre-
[illegible] dampna re-
et dierum suorum [illegible] oculos [illegible]
[illegible] tremendo iudicio [illegible]
[illegible] de omni [illegible]
[illegible] districte [illegible]
[illegible] amore
[illegible] vana vite studia [illegible]
et de studio vanitatis venissent ad
studium virtutis de studio stultitie ad
studium sapientie hoc est de studio [illegible]
ad studium [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
et castitatis de vita [illegible] ad vitam
[illegible] hoc est de vita [illegible]
ad vitam [illegible] religionis de domo
[illegible] ad domum sancte
[illegible]
[illegible] et [illegible]
de via [illegible]

O quam terribilis sima et nimis metuenda [illegible]
[illegible] non apprehendimus [illegible] hanc sepulture sima
[illegible] quod vivimus [illegible] est quod [illegible] per monstren
dum [illegible] anima que afflicta non fuit die
hac [illegible] de ipso suo Nonne sunt
attentius vel ista anima iugiter vivit que
non fuit afflicta / sed anima per [illegible] per mor
tificationem per pene satisfactionem per cordis
contritionem per [illegible] purificationem Et [illegible] die
hac [illegible] est in [illegible] tempore [illegible] in die [illegible]
vite Unde quod non suscepit tempus pene
post mortem non inveniat locum indulgentie
[illegible] ergo time tu pulvis tu cinis superbi
tu vile cadaver quem adhuc vivente vermes
cotidie corrodunt qui de tuo corruptibili
corpusculo gaudent Contempne superbia
vite vanitatem fuge luxuriam apprehende
disciplinam ne pereas vite in hoc seculo quid
est homo nisi vas contemptus tabe [illegible]
[illegible] lutum putredo fames Unde ergo
sapere et intelligere ac novissima providere
[illegible] fili te memoro ut quidquid agant alii
[illegible] tu ipse tamen vilescit tibi [illegible]
[illegible] in inde [illegible] ergo [illegible] calamit
[illegible] attentius et non [illegible] ingemi
[illegible] et cogitabo per [illegible] non [illegible] ergo miseria
bilem [illegible] conditionis statum deplorare
dic [illegible] ego homo quis me liberabit
de corpore mortis [illegible] [illegible] salutifera apli
[illegible] in corpore [illegible] [illegible] et [illegible]
tum nominavit [illegible] anima quis sapiens est
iam mortem an considerat iam se mortuum
reputat [illegible] se [illegible] sciat [illegible]
de ergo in illa terribili hora de qua loqui
[illegible] peccatrix anima qua de modo [illegible]
[illegible] quo [illegible] et [illegible] est et [illegible] mox
[illegible] maligni et maledicti dyaboli illi
tartarei illi spiritus horribiles et pessimi leo
nes [illegible] ut rapiant predam suam animam
tuam peccatricem et miseram Nunc subito
patebunt horribilia loca [illegible] et ca
ligo tenebrarum horror [illegible] et [illegible]
terror et tremor [illegible] angustie et confusiones
dolor horrende visionis tremor [illegible]
mansionis [illegible] loci [illegible] infelicium [illegible] stridor
dentium [illegible] luctus gemencium per [illegible]
[illegible] [illegible] vere vere nobis filiis eve
[illegible] et [illegible] similia immo plus [illegible]
post [illegible] peiora [illegible] de corpore egressam misera
anima immo misterrima [illegible] videbit [illegible]
[illegible] tunc ac terror erit in ea Nunc singu
[illegible] qualis [illegible] quam magnus tremor
[illegible] [illegible] quis libet [illegible] Unde tu [illegible]
lit [illegible] seculi pompa [illegible]
tas [illegible] [illegible] cupiditas [illegible] poterunt
[illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] curiositas [illegible] [illegible]
carnis mollicies ventris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] crapule ebrietas [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] acquisitio [illegible] [illegible]
[illegible] ista omnia poterunt [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] horrendi et horribiles
leonis et draconis hanc [illegible] aliquis lector
[illegible] sapiat et sane intelligat et in corde
suo retineat [illegible] peccati amor mundi
et carnis deebriatus et [illegible] cui plus placet
[illegible] cadaveris venenosa voluptas quam
anime sue sanitas quam plus studet circa [illegible]
[illegible] circa [illegible] cui plus est de [illegible] quam de
[illegible] legat [illegible] lectionem istam insipidus ille [illegible]
[illegible] est et speculetur in hoc speculo speculare
[illegible] sua Considerat [illegible] [illegible]
[illegible] et quo [illegible] [illegible]
[illegible] quam [illegible] [illegible] metuenda per [illegible]
[illegible] tenebrosum per quorum horrendas manus
misera anima [illegible] tristitia est O stulte peccator
non [illegible] ista providere neglige [illegible] premeditatum est
[illegible] superbia agitat ira [illegible]
malicia volvit [illegible] invidia inflamat luxu
ria fatigat pigricia ligat avaricia Cur
horrenda et imminencia tormenta [illegible] prudens
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ob
[illegible] sepe [illegible] piger et accidiosus ad
opus divinum [illegible] et illud negligenter
agis et [illegible] [illegible] anima non vis
[illegible] quo [illegible] anima ergo sapies et intel
ligeres [illegible] est [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] est solida [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum multa
[illegible] silencium [illegible] [illegible] voce loquitur
Si ille serpens venenosus dyabolus et sata
nas ausus fuit impetum facere in animam [illegible]
[illegible] que erat gemma sacerdotum qua feliciter
animam [illegible] angelis [illegible] in celum [illegible]
[illegible] impedivit Quid non timebis [illegible] tibi pec
catori et [illegible] premeditandum quam horribili
[illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible] artifex ille
[illegible] ille [illegible] Aha frat
[illegible] precepta et [illegible] a corde tuo recedant
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] maria [illegible] [illegible]
[illegible] sue [illegible] que ut legimus [illegible]
[illegible] [illegible] ut in eius [illegible] non [illegible]
[illegible] O si tanta et tam [illegible] [illegible]
[illegible] a visione nefandorum [illegible]
[illegible] Quid faciet anima peccatoris que potest
stare ad horrendum aspectum demonum [illegible]
ad intollerabilem fetorem eius ad flammas
sulfureas [illegible] Certum est quod timor [illegible]
horrende bestie de genere tormentorum superat [illegible]
[illegible] in hoc [illegible] cogitari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de quod [illegible] a timore [illegible] Mira res [illegible]
[illegible] Non [illegible] a potestate sed a timore [illegible]
ad [illegible] quam [illegible] sit [illegible] quam horribil
[illegible] [illegible] et tantus tremor est anime pec
[illegible] solo [illegible] [illegible] [illegible]
horror [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eius tactus O stulti filii hominum [illegible]

166

ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium
Tam cito delectat iniquitas odit animam suam
diabolus sit ideo iniquitatibus repletus Tu propter-
-ea quia oderunt te domine oderam et super ini-
-micos tuos tabescebam Perfecto odio oderam eos
Altissimus in odio habet peccatores et misertus est pe-
-nitentibus Quare tam ociosum tamquam hor-
-ribile non circumspicis miseriam quae non percipis su-
-perbiam quae non extinguis avariciam quae
non contemnis luxuriam quae moribus tuis non
corrigis quae magisterio dei salutiferum cuius
consilium non attendis quae non sapis et intel-
-ligis ac novissima provides Quare o quoque
peccatores terribiliter alloquitur dominus Ego quoque
in interitu vestro ridebo et subsannabo vos cum vobis
quod timebatis advenerit Quam metuenda est
hec divina sententia Ut enim legitur in peccato cordis
quantum contineat amaritudinis quia in xx forum
dimisit quia liber Seneca si sciret omnia dici homo
vitam suam semper custodiret Et dicit postea
quia derisio et subsannatio non cadunt in deum om-
-nipotentem dominus vere cuius incredibilis sanctissima que
non habuit passiones sive irritamenta admit-
-tit Circa hoc ergo cum omnipotenti deo peccatoribus dicit
Ego in interitu vestro ridebo attende qui in-
-terrogas quid dicta vel exponi debeat similia
Ego inquit in interitu vestro id est cum finis vester ve-
-nerit vos derisione dignos clamabo et cum
venerit super vos repentina calamitas sub-
-sannabo id est cum amara mors vos momorderit
etiam subsannatione damnabo Audis tu pec-
-cator terribilem sententiam quam si intelligeres sine du-
-bio expavesceres Si scripturas negligens legis
actus vite tue et mala que facis peccata que
committis semper dicta et opera tua mala non
sapiens respicis Primo velox es ad mensam
tardus ad ecclesiam potens ad potandum si cer-
ad psallendum promptus ad fabulas somnolentus
ad vigilias paratus ad loquendum si tardus
et mutus ad psallendum pronus ad iram et
detractionem piger ad orationem Invidie amator
castitatis pervicax persecutor et festucam in alieno
oculo conspicis sed trabem in tuo oculo non vides
aliorum facta contemnis tua non desiderans
ceteros reprehendis teipsum non corrigis alios vi-
-tuperas et te collaudas malicie inventor
discipline destructor amicus vicorum hostis
virtutum Hec sunt que homines excecant
et a deo separant hec sunt que ... effi-
-ciunt demoniacum corporum efficiunt presump-
-cionem hereticum Cristianum antixpm Cum non
Cristianus non est antixpus est Non est Cristianus
qui vita et moribus Xpo est contrarius Heu
heu in insipiens non cognoscet et stultus
non intelliget hec Et ideo sicut dicit psalmista
Simul insipiens et stultus peribunt Sed que
distantia est inter stultum et insipientem Dicitur
insipiens est stultus Insipiens vero dicitur
qui non sapiens multi enim videntur sapientes
qui tamen stulti sunt Multi enim se iusti et
multi iusti non sunt et tamen iniqui non sunt
Dicamus nosse quis sit insipiens et quis stultus
Insipiens est qui se a paradisi gaudiis
peregrinum non considerat qui se exulem in hoc

mundo exilio non attendit Stultus autem est
qui licet ista cognoscit subiecit tamen animum vani-
-tati et propter mentem ... non intendit Item insipiens
est qui non credit futura supplicia reproborum
et perpetua et gaudia sanctorum eterna Stultus
autem qui licet crediderit tamen ut morte perpetua
evadat gloriam eternam caste vivendo promereri
concupiscendo contempnat non intendit Iuste
ergo dei iudicio simul insipiens et stultus
peribunt quia tamen non fiet si sapiunt et intel-
-ligunt ac novissima providerint Ecce soror mi iam
legisti iam vidisti in hoc speculo peccatoris
quid sapias et intelligas et novissima
provideas Super est ut diligenter discutias
et in corde firmes ut sane sapias
et recte intelligas et ut novissima providere
provideas ut perpetua eterna damnacionis evadas
et cum domino Ihesu Xpo perpetuam eternam possideas
Credo et ille concedat qui vivit et regnat per omnia secula seculorum Amen

Aug. de vita Cristiana

Ego Augustinus primus peccator et ultra
omnes insipientior ceteris im-
-peritior omnibus te ut sanctam et
iusticie viam pergentem exhorter
audaciam libertatis assumo Non quo insipientiae fi-
-duciam tibi sapientia periciam nosse scientie gloriam
sed solo quietam deum animo ac mente perspi-
-cientem tue caritatis compellit Quare peccatorem
ignorantem ad discendum ita provocat et hortatur
ut cum loqui nesciam tacere non possim Vellem
itaque et libenter optarem tecum hanc notionem
esse et sapiencie affluencia est et facundia
et scientia uberior ab omni peccatorum contagione
liberior qui iuste et digne instruere et exhor-
-tari possem Verum meam ita insipiencia
et imperitia terrat ut divinum aliquid nequeat
tecum vel dicere Et hec insuper omnia reddit
conscientia peccatorum ut etiam si quid liberum habere
possit abscondit et ita perit ut penitus dicere
habeo non fiduciam conferre conscientia prohibente
possum Tamen tamen dum peccator apparere possem
et melior videbis amorem meis esto con-
-tenta et tanti da veniam ausis e non ope
quam offerat nunc quod licet libet importat
ad eius notam movens quem cum animo respi-
-ce voluntate et dilectione adorte quia tibi
illa negare potuit qui totum dare potuit quod
habebat obtulisset et quod non habebat si
possideat qui totum quod potuit offerebat Ve-
-nit itaque et si parum qui decurrens rivi
aquam non potest esse contentus donec ad fontem
uberiorem perveniat quia ipsum nunc iam esurire fa-
-cio credo qui cum panes ubiores habet mittere
expectet et tandem Ita et tu dilectissima
soror quia etiam si nimium esurire nimium et sitire
celestia uberiores interim inde panes
donec plurimum cadentes invenies Ergo in

de uita insipientis et stultorum

et turbulentiori uel potius usque quo assueto-
rie et candidioris. Hanc ergo priori. Hec tibi
interim pauca uir christianissime, quamuis uideatur
esse dispendium. Respicito in paruis mauult ore
uidere esse et fortior et celeri conuenientem stoma-
chum faciat ipsum quod corroborat quam pro alijs gene-
as facie uidet uel nitidos et candidos

Quid Cristianus sit facturus

Nunc ergo dicam frater presbiter uideo et quid
cristianum esse conueniat ut possum potero
explicabo. Cuius rei et uir presbiter cristian-
um sunt instituta summa non inuenio cum ut
presbiter christianus ipso uocabulo dispute et cur christiani
cristianus uocetur exponam. Cristum unctum interpreta-
ri sapientum et fidelium non ignorat [illegible]

[illegible]

et rerum peccatorum que et tenebant alienam
[illegible] clementia et paciencia post multa
ab eterna commisse [illegible] adhuc opera fecit iniusticia
cum peccata commissa [illegible]

[illegible]

Nos in placuorum vide circa p que preac sic
fuerunt scelaratos et impios peccata suorum
fine completo et hic iam in tpe iudicabit sicu-
tem eis vitam rogare non mi q futura sunt
hoc ille intelligi pt qui p diuisa tpa dispsit
iudicium impiis scelerate qz vindictam expectat
interitum Timorem ipso posteritatis sublimior
est ad peccandum maior audatior quanto sibi
credit licere q pt Et dum alterius iudicium
non timet qui alios iudicat ita ad peccata
precipites sunt Ideo contigit ut qui hor-
ret non timet iudicium quendam dum iudicem
sentiat et vltorem Et quibus alij qui innocen-
tum amicorum sanguinem frequenter effuderunt
ita iram iudicum qz sentiret ut ipsi proprium
sanguinem sine frequenter effundere cogerentur
quem fundebat libenter alienum Alij vero qui
similia comiserat sic indignationem persenti
sunt ut in sepulchris iacerent et ossa ferri volue-
runt fieret Alij autem qui in [illegible] hominum
multitudine iniuste preerant membratim
particulatim ve concisi sunt ut non minor fuit
sessio membrorum quam quos inflixerant [illegible]
portorum Et quorum iudicio mariti iniuste
puniti multe vidue effecte multis orphanis
orbati et prediis qz deleti quibus propter orbita-
te mendicitatis miseria et inopia Nam ad
dedant impietati qz decreuit crudelitati ut eos
interfectorum occisos spoliaret et liberos Nunc
vero coniuges vidue et filij orphani alimenta
cotidie egentes et panibus Nunc t vide-
illud testimonium in ipsis et comprobari comi-
nationis dei et dicentis Vidue et orphano non
nocebitis Quod si leseritis eos et vociferati
ne clamauerint ad me exaudiam vociferationem
eorum et irascetur animus meus et puniam vos gladio
et erunt coniuges vestre vidue et filij vestri orpha-
ni O indignam crudelitatem o scelestum facinus Quam
amara et non secunda crudelitas dno sententia
et altissima vno spectante in tpe omnium
fit ut rapina succedat Occiduntur pres occiden-
tes mariti quorum facultatibus vidue sepe spoliantur
et orphani Et ita quisque alterius morti con-
gaudebat qz non sit et ipse quam moriturus Merito
ergo damus huiusmodi crudelitatibus et impietati-
bus conueniunt Merito iudicium sumi in quibus
[illegible] aut tempus [illegible] Nullo [illegible] ut
[illegible] vita concedit Timorem nos
nec scelestum nec impium [illegible] iudi-
cium euadere non posse estimemus [illegible] exemplo
Sed hic magis sentire [illegible] quondam pecca-
torum [illegible] fine qz non compleuerit Quo co-
[illegible] nec [illegible] ultionem di-
[illegible] aut [illegible] peccatorum modum [illegible]
[illegible] testimonia declaratur Et
[illegible] vel celerius vel tardius [illegible]
peccatorum [illegible] modo compleuit iudicium
Euidentissime demonstrantur qui Sodomorum et go-
morreorum interitum atque incendio qui sua
iam peccata expleuerat ad abraham loquen-
te dicens clamor Sodomorum complectus est ad
peccata eorum magis vehementer repleta sunt
et gomorreorum

de amorreis qui dicit q sua peccata non dum fine
[illegible] q per multos annos quo [illegible] ciuitates
generate sunt [illegible] deletos Unde imple-
ta sunt peccata amorreorum usque adhuc Quos deo
manifestissime [illegible] et eorum singulos
[illegible] plenitudine consummari et tamen
dum ut conuerterentur sustineri quam diu [illegible]
[illegible] non habuerunt deletorum Nemo se igitur
fallat nemo se decipiat Malos deus non amat
neque diligit [illegible] crudeles et impi-
os Et [illegible] bonos [illegible] similes et in-
nocentes Unde scriptum est Quoniam deus nolens iniqui-
tatem est neque habitabit iuxta te malignus [illegible]
[illegible] omnes qui operantur iniquitatem [illegible] virum sanguinum
et dolosum [illegible] Et [illegible] Quod [illegible] q videt
bonos [illegible] ad malis Illi non pereunt [illegible]
de malorum [illegible] liberantur
et ad [illegible] transferuntur Illi plane mo-
riuntur et penis [illegible] credentes ma-
iore [illegible] supplicium [illegible] et pena [illegible]
[illegible] ac mali bona [illegible]
[illegible] Justi depressi [illegible]
tribulationibus et angustiis vocantur ad regnum
impij vero [illegible] deliciis rapi-
untur ad penam Illi enim vadunt ut iudicentur [illegible]
ut vincant unde celebrem sic scriptum est
justus autem si morte preoccupatus fuerit in refrige-
rio erit [illegible] translatus est [illegible]
[illegible] placita erat anima eius [illegible] de-
medio iniquitatis [illegible] impij [illegible]
[illegible] morte [illegible] in pace Video
[illegible]
[illegible] et non penam [illegible]
liberari [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sibi regnum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] se nosceret iudicare [illegible]
[illegible]
[illegible] ignorantes [illegible] iudicium [illegible]
[illegible]
[illegible] nobis nomina [illegible]
[illegible] indicamus nos [illegible]
si non nobis [illegible] vendicemus alienum [illegible]
si quis tam [illegible] tam infidelis tam
[illegible] tam obstinatus tam [illegible] ut [illegible]
[illegible] tam [illegible] indignationem [illegible]
non metuit [illegible] conscientie erubescat
Et vereat qui [illegible]
[illegible] ab ipsis [illegible] iudicet [illegible]
[illegible] tanta [illegible] sibi nomen vsurpat
alienum Quis tam vanus et miser est qui
[illegible] se cum [illegible] nesciat [illegible]
[illegible] tam [illegible] ut se [illegible]
militem cum nesciat arma gestare Nemo
enim nomen [illegible] Sutor di-
citur qui ut calciamenta [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] faber [illegible] artifex [illegible] fiat ut [illegible]
[illegible] suo nomine vocetur [illegible]
[illegible] cognoscatur Nullus [illegible] actu nomine
sed omne nomen ex actu Cum ergo [illegible]
[illegible] Ex quo [illegible] nullus [illegible]

affectus iusticie boni integri paternitatis
caritatis pendens similitudinem innocentie pie
tatis et honoris. Et tu tibi quid id vsurpas et
vendicas cum tu de plurimis reus nec parum
ta substitueris. Christianus est is qui non tantum
nomen sed et opere christianus est. Christianus est ille qui
solo verbo nec nomine votum sed magis
laudis [illegible] facere et pro precantibus
suis et hostibus orare. [illegible] aliquis
lecte [illegible] nocere potius est [illegible] dampnum [illegible]
Christianus est ille qui per iuste vocem dicere. Nulli
homini nocere iuste [illegible] cum omnibus. Sed ne
quis putet se facile debere contempnere sua
propriis voluntate quibus legis auctoritate loquitur.
Nam nunc temporis legis [illegible] precepta nobis
vite [illegible] capitum tam veteris quam nove.
Incipiam [illegible] conservare et ostendere quod deus
ab initio [illegible] precepit observare
in quo semper placatus fuit vel offensus. Scriptum
est post adam qui a deo primum formatus est de
[illegible] fuisse [illegible] de quibus primus placuit
deo qui innocens fuit et iustus [illegible] sed inno-
centem [illegible] non potuit fuisse scriptura
scriptura designat [illegible] iusticia [illegible] fuisse
[illegible] mortem non sentiret sed ad immortalitatem
de medio omnium mortalium raperetur. Cum [illegible]
dem. Noe [illegible] et ille iustus [illegible]
[illegible] nouimus ut [illegible] iusticie
vita [illegible] toto mundo dampnato. Abraham
[illegible] fidei et iusticie [illegible] fit
[illegible] in [illegible] solus [illegible] amicus dei
[illegible] Loth [illegible] sodome libe
raret incendio [illegible] aliud quam iusticie [illegible] fuit
longum est nos illic ire [illegible] singula et omnia [illegible]
recensere [illegible] semine abraham [illegible] gentibus pre
[illegible] quod [illegible] sibi
placeret faceret et quid observari precepit scire
nos [illegible] in loco quo [illegible]
in [illegible] conservaverat et optaverat [illegible]
[illegible] in aliena provincia [illegible] in egipto
[illegible] Non sine causa nec sine [illegible]
[illegible] sed hanc [illegible] fuisse
pietate et ceteris [illegible] bonis operibus [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] iniuriam [illegible] et labore [illegible]
[illegible] pregrinantibus et labo
[illegible] si ipse [illegible] peregrinacionibus iniuriam
[illegible] nemo nec tam libenter [illegible]
et advene [illegible] peregrinacionis [illegible]
Nemo sic hospites et sub tecto suo [illegible]
et hospicio nisi qui aliud indiguit alieno ne
mo ita esurienti cibum et sitienti potum
[illegible] nisi [illegible] sitim et esuriem [illegible] Ne
mo tam facile [illegible] suis opibus [illegible]
nisi qui [illegible] et fugit [illegible] Neque
sic tribulato [illegible] et laboranti succurrit nisi
[illegible] tribulacionem et iniurie [illegible]
et labore [illegible] et misericordie et pietatis
[illegible] et [illegible]
[illegible] suo misericordie et pietatis

[illegible] precepta [illegible] tradiciones
[illegible] pressuras et tribulaciones
et angustias in terra [illegible] gehenna [illegible]
[illegible] sustinentibus miseri [illegible] sui [illegible]
[illegible] mandat [illegible] fuisse agri
colam qui [illegible] semine mittit in terram [illegible] ara
tris et rastris domat. [illegible] illi tradituro
semine ne pereat ita et deus populum suum [illegible]
maceravit et domavit quam ei salutarium man
datorum semine impertiretur ut [illegible]
[illegible] evidencius claresceret [illegible]
intimare mandata [illegible] Advenam non vexa
bis nec tribulabis eum [illegible] et vos adve
ne in terra egipti et [illegible] legis [illegible]
qui non accipit personas nec munera faciens iudicium
proselito orphano et vidue [illegible] panem et ve
stimentum. Diligite ergo et vos [illegible] fuistis in
terra egipti et alibi. Et Cum messueris segetem in
agro tuo et oblitus [illegible] manipulum [illegible] et reverti
[illegible] illam proselito orphano et vidue [illegible]
ut benedicat te dominus deus in omnibus operibus manuum
tuarum. Et memor eris quod famulus fuisti
in terra egipti [illegible] ego precipio tibi [illegible]
[illegible] affliccionem [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] non [illegible] misereri
[illegible] et [illegible] scriptura est [illegible]
[illegible] et mala [illegible] Valerius [illegible]
[illegible] ut arbitror [illegible]
operibus [illegible] plurimis [illegible] quibus possit
ad manifestandum [illegible] voluntatem suam. Sed ne
[illegible] legem [illegible] et [illegible] precepto iur-
[illegible] et [illegible] quid placeat semper et placuit
[illegible] precepit tam veteris
quam nove legis. Diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota mente tua et ex omnibus viribus
tuis et proximum tuum sicut teipsum. [illegible]
primum est hoc mandatum dei et salvatoris [illegible]
[illegible] lex pendet et prophete. In his duobus manda
[illegible] et [illegible] duobus mandatis omne
[illegible] legem qui hec [illegible] preceptum. Et illud
aliud in lege [illegible] diligas et [illegible]
[illegible] legem [illegible] fecundus [illegible]
in [illegible] peccat. Sed quid deum quid [illegible]
[illegible] sit diligere. [illegible] dissimulare [illegible]
Deum diligit qui se [illegible] in [illegible] mandat
[illegible] diligit [illegible] sanctificat sicut scriptum est. Deum [illegible]
[illegible] Deum diligit qui et
illud [illegible] impleat [illegible] Qui diligit
[illegible] Deum diligit qui non terrena
[illegible] celestia cogitat [illegible] non nisi sanc
[illegible] et iusticie amator est [illegible] diligit
[illegible] aliud [illegible] deus amat [illegible]
[illegible] deum diligere dei et salvatoris doctrina [illegible]
[illegible] Qui audiunt [illegible] et faciunt ea [illegible]
[illegible] diligit me. Si [illegible] diligit qui [illegible]
[illegible] facit [illegible] non facit id non diligit [illegible]
[illegible] non diligit [illegible] manifestum
[illegible] mandata non observant
[illegible] observans [illegible] omne
[illegible] et adulteros et [illegible]
[illegible] Sicut alio in loco [illegible]

[illegible] dilig[illegible]

reputarem ... et tam iniquos odio habui
iudices, ergo qui iusti quam integri esse deberent et sancti
quibus male consentire non licet sed male consentientes
[illegible] sicut beatus paulus ... Certe ... parte
[illegible] cum peccatoribus propter [illegible] ... sic [illegible]
[illegible] fornicator aut avarus aut ydolis ser-
viens aut maledicus aut ebriosus aut rapax cum hu-
iusmodi nec cibum sumere. Decet ergo pro-
fessum deo ... et ... ministerio
et ... alienum talem [illegible] ... in-
[illegible] tam puram tam immaculatam tam sinceram
ut nil in eo ... reddargui possit ac ...
[illegible] sed ... et dicent ...
[illegible] dominus deus ... que elegit in ...
sibi ... et ... et ... ma-
[illegible] et ... et ... irreprehensibile
immaculatam [illegible] ut ... videat sim-
[illegible] et dicat ... dei sunt
[illegible] talis est ... dei ...
[illegible] et ... ut ... qui eum non videt velit
qui non audire [illegible] Omnis qui eum videt
filium dei esse credat ut ... in illo ...
... totum ...
[illegible] Nam ... dei ...
et [illegible] qui demoniis ydolis ...
[illegible] efficiat ... et ... dei ...
[illegible] et dicit Eum cristianum ... dei ...
tam ... est ... tam male ...
tam turpe operatus ... tam impia tam scelerata
tam ... tam sordida ut illius ...
et Nomen dei per vos blasphematur inter gentes
Sed ve illis per quos non aliud fuit blasphema-
tum Deus ... a nobis ... et ...
quam ... nomen eius ... ab omnibus
sicut scriptum est Sacrifica in sacrificium laudis
[illegible] est sacrificium ... quod ...
et diligit ut pro ... ma opera non sunt
[illegible] laudet et deum verum esse ... actu
et opere comprobat. Alii vero deum diligunt qui non
aliud quam vivunt non eum glorificet exceptio ...
deum diligi debeat ut ... dixit. Nunc
vero quid sit proximum tamquam se ipsum diligere
ut possimus explicare quod est ipsius ex-
[illegible] alio loco ... dixisse ...
[illegible] dicit ... non ... ne faceritis
et ... et salvator ... quecumque
vultis ut faciant vobis homines similiter et vos
facite illis Nec est ... qui sibi malum optet
ab ... sed ... proximum sicut tamquam se ipsum
diligit qui ei non malum ... ut sibi vult
sic facit ... bonum ... ab omnibus
optat et ... libenter ... non ...
a cristianis ... ut malo ... sed ut exerceat
bonum ... mala faciat ut bonum ta-
men ad eterne vite ... non admittitur sed gehen-
ne ... sed in ... dicisse
legitur De ... qui mala faciunt ut bonum
aliquid operantur ... a me maledicti in ignem
eternum qui paratus est dyabolo et angelis
eius Esurivi enim et non dedistis in manducare
Dampnabit ergo eos ... mala gesserit
sed ... fecerit condampnabunt ... non

quid sit deum diligere patet

quid sit proximum diligere patet

[illegible] et scripturas ... quid ...
... possunt ... in malis ... ca-
... vita ... mali nil faciunt ... quod ...
bonum non ... in ... sunt ... quod
... ut mali non sunt sed ut efficiantur bo-
ni ... in operibus ... mali ... et ...
[illegible] bonum et ... dicentur ...
[illegible] ... et ... boni et mali
[illegible] est ... omnes ... bonos
[illegible] ... malos ... mala
[illegible] est ... non ... bonum
[illegible] ut ... male ... esse ...
[illegible] bonum ... videantur ...
ut malum ... non bonum ...
[illegible] que ... videri
[illegible] non meruit ...
[illegible] et ... se ...
[illegible] Confessores ... non sunt ...
non ... iusticie et misericordie
opera ... non ...
non sunt ... hospitalitatis ... et
... non amat et non diligit peccatores ...
malum faciat ... dei est Confessores ...
non sunt ... non ... est ...
... nil ... magis ...
... ut ...
... peccatores ... non admittat
... teneat iusticiam ...
... in ... non ...
... non ...
... malicia que ... ad mortem ...
... regnare ... et se ...
... est ... non ...
... audi ... quod ...
Et ... audi ... illud ...
... est ... vitam et ...
... regnum ...
... ne ... angelis
et ... et ... Homines
deus amat et diligit quod malum ... quod
... non ... non ...
... in ... non ...
est que ... Simplicitas est
... non ... non ... deus ... in
... diligit et ... esse ...
... declarantur sicut in ...
... in ... et ...
Et alibi Custodi innocenciam et vide equitatem
quoniam sunt reliquie homini pacifico Quoniam
in ... homini ... si
... testimonio ...
... et ... in-
... se non ... Ego in ... in ...
mea ingressus sum ... non esse
... in ... non
... et alio in loco ... me ...
in ... suscepisti ... modum
... in ... que ... maliciam
... et ... ut ...
... manifestum ... et ...
... in ... iusticiam

non confundemini. Nichil enim deo dignius est
quam esse puro corde. Cum ut innocencia tota obser-
vancie teneatur, licet quod in aliis operibus de-
votus appareat, si illa non fuerit, frustra sibi blan-
ditur. Dominus in iudiciis et sub veteri lege de ge-
nibus qui adhuc vel minima diceban ad hec obser-
vare preceptum est quod te nunc agere convenit. Quando
qui innocentes tuos iubent dare. Quando enim
innocens non est vel cum possis de malis [illegible]
recipere ex bonis. Sed tu forsitan et proximi
tui non ponere [illegible] Et sicut per-
se sequitur qui agnitur [illegible] Cum
[illegible] de te qui nec novi nec veteris testa-
menti precepta custodis. Sed nec sit te con-
blandiaris [illegible] pro nomine
[illegible] ad nos [illegible] apostolus ait
laboret operando manibus suis quod bonum est
ut habeant unde tribuere possit in necessitatibus
patientibus. Omnis sermo malus ex ore vestro
non procedat, sed si quis bonus est ad edificationem fi-
dei ut det graciam audientibus. Et nolite con-
tristare spiritum dei in quo signati estis in die re-
dempcionis. Omnis amaritudo et ira et indignacio
et clamor et blasfemia auferantur a vobis.
Estote autem invicem benigni, donantes
invicem sicut et deus donavit vobis. Estote
imitatores dei sicut filii carissimi, et am-
bulate in dilectione sicut Christus dilexit nos et tra-
didit semetipsum pro nobis oblacionem et hostiam
deo in odorem suavitatis. Impudicicia autem
et avaricia aut omnis immundicia nec nominetur
in vobis sicut decet sanctos, turpitudo aut stultilo-
quium aut scurrilitas que ad rem non pertinet, sed
magis graciarum accio. Hoc enim scitote quod omnis
impudicus aut immundus aut avarus quod est ydolorum
servitus non habet hereditatem in regno Christi et dei.
Ille se multum dampnando indicat qui precepta
apostoli qui secundum Christum iudicat, et iusticie et
iusticie operibus convenit. Non tu illud dam-
pnatus in quo non [illegible] et actus [illegible]
nulla iusticie sed negacie et impie et sceleris
illud non dampnantes qui [illegible] misericor-
diam pauperum [illegible] res alienas
qui ut se [illegible] plus efficit
indignatus [illegible] magis
[illegible] laboribus [illegible] alie-
nis [illegible] videtur
[illegible] nisi [illegible] et obscena et scelesta
[illegible] et turpia. Cum non [illegible]
sua invadit aliena. Et ad aliud [illegible]
[illegible] et temere et maxime magis expandit
impias illorum [illegible]
et ore suo sacrilego [illegible] violatis
[illegible] et turpia [illegible] ad
[illegible] mali sibi [illegible]
impudens [illegible] maiore peccato
[illegible] preceptum et iniurias
rogare quando [illegible] in testimo-
nium pene tue [illegible] ad deum [illegible]
ad quos ille non respicit qui non nisi [illegible] et im-
[illegible] et male cum [illegible]
multiplicentur abhominabilis [illegible]
[illegible] magis [illegible] magis a vobis
[illegible] sanguine plene sunt. Lavamini
[illegible] Tollite [illegible] a cordibus

vestris. Bene sibi et conscientie sue et dixit et sue
innocencie fidus. Cum ad deum manus contendit
et porrigit ad apostolus dicit. Volo autem vos orare
in omni loco levantes sanctas manus. Ille vere
non sibi [illegible] fundit. Ille enim [illegible] contollit
manus ad deum qui potest dicere. In nostri domine
quos scis quam innocentes quam pure sunt ab omni
fraude et iniuria et rapina quas ad te comparat
manus. Cum iusta quam inmaculata labia ab
omni mendacio. Libera a quibus tibi ut [illegible]
preces fundo. Sic potest impetrare quod postulat [illegible]
[illegible] quos [illegible] et avarice [illegible]
[illegible] Et [illegible] illis [illegible]
[illegible] innocentes testi-
monio [illegible] rapina [illegible]
[illegible] agant quod a pre-
dictant ut [illegible] et sui [illegible]
[illegible] Stulti et [illegible] fuisse
[illegible] sint [illegible] Peccati et non [illegible]
[illegible] Et quod
deo [illegible] male [illegible]
[illegible] et de sua [illegible] iustificari
[illegible] elemo-
[illegible] abstulerunt
[illegible] et de [illegible] Beatum [illegible]
[illegible] non elemosinam [illegible]
[illegible] et alterius [illegible] melius
[illegible] elemosinam quam plures [illegible]
et unum [illegible] Illam elemosinam deus approbat
quam de iustis laboribus [illegible] sic scriptum est. Honora
dominum de iustis laboribus tuis et de [illegible] ei de tuis
[illegible] elemosinam [illegible] et [illegible]
[illegible] ut te [illegible]
plurimi maledicunt. Vel quod tibi [illegible] ele-
mosinam [illegible] prestat [illegible] timens
[illegible] non habeat [illegible]
[illegible] Illos autem nova quos ita
insipiencie et imprudencie tenebrosa ignorancia
fallit ac decipit ut [illegible] se simulant [illegible]
iusticie operibus apud deum [illegible]
et hac [illegible] sine metu [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Et [illegible] non solum [illegible]
[illegible] alios in quibus [illegible]
[illegible] laqueis impli-
[illegible] in illis salvatoris [illegible]
[illegible] in foveam [illegible] ab
[illegible] sola
[illegible] iusticie si sola
[illegible] operibus fides [illegible] Sed tam
[illegible] ignorancie ex-
illis qui in lege [illegible] forte [illegible]
[illegible] morti et [illegible] tradebant [illegible]
[illegible] scriptum est. Nolite audire sermones prophetarum
qui prophetant vobis [illegible] visi-
ones a corde suo loquuntur et non ab ore domini [illegible]
[illegible] qui repellunt [illegible]
[illegible] in vanitatibus suis [illegible]
[illegible] in errorem [illegible] mala. Multa quidem vobis [illegible] legis
testimonia adhibemus [illegible]
[illegible] ne legente [illegible]
[illegible] Adam qui

ad [illegible] est homo in primo statu [illegible] an possidere
cum fide [illegible] dampnatus est in quo nil fuisse in
credulitatis in bonis [illegible] solum in [illegible]
[illegible] ea dampnat. Est ergo et omnes suo dampnat
[illegible] Quin non possidet ea sic quod fidem informat et
demonstrat. Omnis [illegible] [illegible] Sic [illegible]
qui [illegible] infic[illegible] non possidet [illegible] legis sicut
Sodoma et Gomorra et repentino cremata sunt
in [illegible] in credulitatis interno
[illegible] peccatorum et scelerum quam sententia [illegible]
[illegible] et de [illegible] sublimitate mali et [illegible]
in conspectu dei [illegible] [illegible] [illegible] indicium
[illegible] statim [illegible] inficere [illegible] et [illegible] non
ne [illegible] [illegible] [illegible] o a vetere lege
[illegible] testimonium non accepisse in et novum testamenti
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
apostolica [illegible] non possidere [illegible] sicut [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

qui peccavit iam filii perditionis effecti sunt et
in hoc tam solacii se [illegible] credunt sicut aliqui
[illegible] potuerunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] peccatores non puniunt [illegible] est illud [illegible]
Si iustus [illegible] peccator et impius [illegible]
[illegible] Et alibi peccatores [illegible] [illegible]
[illegible] alta et iniqui [illegible] et non sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Non humana premit ut possit habere divina
Nam qui hoc solum diligit et qui in presenti tempore
gloriantur audiant quod dicit Ieremias nepotes et amicitia
hominis mundi inimica est deo et quicumque vo-
luerit amicus esse huius seculi inimicus dei constituetur
... ... dilapsa ... christianam ...
... ... mastigiam ...
... dei ... ... christian... ... ta-
les ... ... estimare ...
... te tu viduam habeas exhibere ...
... ... oportet esse ... Vidua autem
esse ... viduitatem te non ignorare ...
quod est celesti premio destinatum que oro-
nibus et ieiuniis die noctuque deserviunt
Aliud vero quod filiorum cura habere videtur et domi-
nus tamquam acceptum ... dignum ut tu peccato
... ... aut ... est in epulis et
divitiis ... morti ... et plene scilicet
scriptum est viduas honora que vere vidue sunt
Iste sunt prime et vere dicuntur vidue que non habent
... ... vita negatur de quibus e-
... autem filios habet et nepotes discat primum
domum suam tractare et parentibus gloriam reddere
... Ille vero tertie sunt de quibus scriptum
est Vidua autem que in deliciis est vivens mor-
tua est ... ... intelligi non omnes viduas esse
... ... deo placere ... tantum vi-
due videntur non ... aut debeat
esse vidua dicit apostolus Que autem vere est sperat
in deo et instat orationibus die et nocte Hec
illud ... volo ... viduas ... apostolus
esse demonstrat et ... actu ... ...
... Et alibi Vidue vere et ... actu
... apostolus ... Vidua e-
ligatur que fuit in operibus bonis testimonium ha-
bens si filios educavit quod subinde deo ... hospi-
... recepit si sanctorum pedes lavit si tribulationem pa-
cientibus subministravit si opus bonum subsecuta
est ... esse veram viduam indico ... ... talia
opera sunt Illa vero ... vidua dicit que nec
talia operata est ... alia sunt vidue nobiles
et potentes quibus forsitan videtur indignum
ut aut filios suos deo et non seculo educet aut
hospitio recipiat advena aut sanctorum pedes la-
boriosos lutulentos et horridos delicatis et
... manibus tangat Sed ne digne erunt
... ... in presenti ... et quos
suscipere noluerunt et ... plantas ...
... Maria ... ... Quamvis ... fa-
... ... in ... ... me ...
... Marie Magdalene ut ... pedes ...
lacrime ... manaverunt ... autem ...
... et viduis ut pauperum pedes ...
... aqua ... ... et ...
... ... male
facere bonum facere erubescunt et confundunt ...
... que ... ... Et que se
morti ultro obtulerit ut in vite ... ad
vitam que hominum magis ... subsannationes ac fa-
bulas ... ... Et quibus ...
est ... placere hominibus quam christo ... esto ...
qualem te dixi esse precepit qualem apostolus iubet
exhibe christo Vidua esto sancta humilis et ...
... et ... ... Et ...
te in obprobrium habeat ... subsannet et

irrideat tu tantum deo placeas et que sunt christi
cogitans cum omnia ... ... tui meditare
mandata orationibus et psalmis incumbe ut si possibile
est nunquam te ... ... legentem inveniat aut
orantem Et cum ... talis ... memento qui tam
te diligis ut quod ... ... possis Co-
... ... Explicit liber beati Augustini episcopi
... de vita christiana

Vide hic de prelatis
Item Augustinus ... ... aliud ...
est prelato qui navem celeste regit ... remi-
tere ... ... Idem ... ...
... navis uno grandi fluctu aut ... rimas
paulatim intrante submergatur Sic ... ...
multiplicata ... ... ut unum grande
... ... non ... ad regi-
... qui ... ...
... ... aut ... ...
... honori ... ... in ...
... ...
... ... co-
... ad ... ... co-
... attendat Crima ... Innocentius omnes ...
... gradus ... ... dignitas ... honestos
In ullo ... honor ... in quo bene
implet opus suum Et ... contemptio ...
in quo neglexerit opus suum ... et sic honor
est hominis et ope non dignitate ... Omne-
lia ... Crima honor debet ... ut
... ... augustinus ... Iohannem ...
... ... student ... ... est ho-
minibus ... ...
Idem ... in moralibus ... ... sunt
contra virtutem honorum ... ...
... sequentur ... subintrant honores
cum ... ...
... ... Omelia ... omnes homines ...
... avaricia et ... ... honores
... ut ... Seneca in epistola ... aut
... in honore ... ... honor ...
... ... tua ... sic ... ...
... ... honorem dignum ... non ...
... ... honorem ut dicit ... in
epistola ... in ... ... igitur
in ordinando sacerdote et ... ... ut sciat
omnes et ... sunt ... ...
omnibus ... qui doctior ... sanctior ... in
... ... eminentior eligitur ... ad sa-
cerdotium ... autem est quod ... Augustinus ...
... ... et testimonium ... ...
... ...
... Augustinus ... ...
Cassiodorus in ... ... dign...
... videtur ut ... ...
datur honor ... ...
... ... nisi ... ... et ...
... ...
studiis et ... ...
et ... ... in ...
... ...

Vide hic de plat et mita alia

Item aug et ponit xl di Quod
pro periculu est plato qui namen
ecclesie quo regit qui tenim tene no nomit
iudez de ve d i Quod mit intest nitz nams
vnis grandi plato aut p rimas paulati
aqua intrate submerga se prius pctta mi
tiplicata tm opprimit ut vnu grandis Gre
gorius in Cris no se promouedi ad regimne ecc
qui ad hunc vitiis subiacet qui regimne sa
cerdotij gtendit appete et in se disturbat
si vita honoris est ggrua Hec ia ptez
g g in pastorali locu regimne despectintib
negandi fugientib offerendi virtutib go pol
lens coactus ad adregimine veniat virtutib
vacuus nec coactus accedat c i m Innoce
tium bonos no facit gradus si vty no dignitas
si honestas In nullo ni homi est honor
nisi in quo bene implet opus suu et na
gtempto ni in qo neglexerit opa sua ppu
ctet honor est hoc et ope no dignit Hec
Cris Omelia xxviij Summa honor dt
exhiberi ut equitas no pponat Et aug
sup Ionez cap vij Hec ne ci student
plerique necesse est homib pibni copulat
coz vita venerari Idem est in moralib
Dum mali ppositi sunt gtra viter honorem
exigit ab omi rectitudine sequitur corda sub
vertit honoris ni vanos promittit dyalo
g simetib Item Cristoforus omelia v Os
homines ppt pecunias auaritiaz et ppt va
nos honores fruiunt in ille Seneca in Epla
pecunia ergo in honore cepit vera honor ce
lum tradit pecunia tua tecu sit in pditione
Actuu v Gra honorez dignus inde no exigas
Item Refug honorez ut dit Ieronis in epla Se
in lib leuitico Requirit igit mordinacio sa
cerdote et ppli pntia ut sciat os et tn sint
qui pstantior est ex omi pplo qui doctor
qui sanctior qui in or virtute eminetior ol
ligit ie ad sacdotiu hec est at qd pcepit
aug Oppt at um et testioniu hre bonu
ab hijs qui foris sunt Hec vin q i Sicut
concor aug xxi mo d i Cuni epus Item
Casiodorus in ino lio Epistolaz Digni
ni vndit ut qui est in sua pndius reddat
honore venerandus Summa vilissimus gputatus
est ni pcellat scia et scitate et qui honore pre
statior est i i vilissimus gr inde lx mo d
ad ie sceat qui maioribus animat studijs
et mit ce th ut n9 in vite et no petetib
det ne pleps in vita epm optatu gtemnet
vel odiat gr q os tangit ab omib elligi
det quia noit no sacit epm si vita no fitoz
filij sit qui tenet loca sca si qui excet opa eoz
ut dit Ieronis Non loca sanctificant hoi si homo
sanctificat locu Hec Cris Idez Non omes Epi
sunt epi Attende nos penam ope Sed ut dit
aptus qui Epatu desiderat bonu opus desiderat
no diuitias ut d si paralipomo primo quod So
lomone postulat a dno sapiaz et Eclo Non au
ru no diuitias no honorz gloriz a deo petit
si ut sciat pplm dei rege indicare In hec elleget
rector corporu intromagis elligat dezit rectore

amaru ut ingressu ad fidez et regressu
ad spez pplo dei demostrat Nostri vo pa
stores no petut a dno sciaz ut possint
Dno deo prodesse Volentes se p ignoran
ciaz excusare alleres Ignorancia excusat pec
catu Cum tn nec d aug No oii ignoran
rans est immunis a pena Ille ni igrans
pt se excusare a pena qui qd discit no in
venit at ipsi hre no pont qui hunc
a quo discent spam no dederunt Et xxx
vij d i p aug Non oes Item reinhardus
sup cantica sermone xxx vo Ignorancia e
mater intui malor Item hoc x Ignorancia
est mat pessia et filie eius pesse sit sitz falsitas
et dubietas Infinita mala proveniunt ex
ignorancia quia homo ignorat se ipm
Hec ibi hoc xxx vo Ignorancia sine dei
fu similis suffit ad damnatoz eternaz
ibi ki Ignorancia dei inducit disperatoz igno
rancia tui psumpta supbiaz Omnis vs
igrat deu qui no volt gunti ad eu Hec
ibi xxx viijo et xxx viijo Ignorancia dei
vmbra mortis est sih dubio opiet eu igno
rancia dei cuius via sunt de via dei declinatu
Hec Cris Omelia vj Item aptus i Cor
xiiijo Si quis igrat igrabit Ignorancia
mat cunctoz erroz maxie in sacerdotib
dei vitanda qui docendi offitiu in pplo sus
ceperit Geriat igr sacerdos sacras scripturas
et canones et qd de opus eoz in pdicatione
et doctrina gsistat atqz edificet cunctos ta fidei
scia qm opi disciplina Di xxx viij Igno
rancia attende lectoni ex hitudie doctrine et
sp pmanet in hijs Et No mo Gra ignorancia
scripturaz ignorancia est cristi xxx viij p Ieronim
ex diligencia lectonu nasciu scia dei Ignora
cia negligencie filia est Gi ii nec oms qui
legunt cognoscunt deu qui cognoscit qui no lec
Quo aut dixis no oms legentes cognosce
pntez dei tui et si volunt inveniri legant
eam ni leges de deo ut invenie deu festi
net venie deo digne et ia gparato eius sol
cit qz lamptade kris ad oculos cordis
eius viam viti eis appiens Qui aut no
festinat venire deo digne leges d no deu
qunt ad salutez suaz si sciaz sitz dei ad
vana gloriaz Ideo et si sp legat nunqz inve
nit sic pbri no invenerunt qui ob hoc eum
quesierunt Et Cris Omelia xxviij Ca na
ctus sova electio dzt esse ad discedum xx
iiij q in hi habes p aug cap elegia
assumendi ad regimne dnii eo docti i spiritu
us di xx vj cap officia Ecclesia porus sunt
danda ecclesia qui ppingenues pbros viij q
i Moises p iniom summa ng sptha accepta
est in sua scientia gtre igrancia est mltiplex
quedam invincibilis et involuntaria et
provt ex defectu vel roc carentia et e omo
excusabilis ingritu tales eu sit omo invo
luntaria Illa est invincibilis et involu
taria provens ex sticti memoria vel dispe
di desidia at ex occupacia inferedi kret
sit involuntaria inqz qui nolle scire absq
labore ceteri e in excusabile inquit est vin
cibile

p(er) debita diligencia ut dicit Ang(elus). Alia ignorancia
e(st) affectata et e(st) illa q(ue) p(ro)venit ex affectione neg-
ligencia et desidiosa qua quis mavult ignorare q(uam)
scire debite co(n)fitendo ut excusatorem habeat
de peccato et talis e(st) ignorancia valde accu-
sabilis in p(ro)fitente iniuste voluntatis d(icen)te p(ro)ph(et)a
[illegible] eius cum [illegible] et dolo noluit
intelligere ut bene ageret. Alia e(st) ignorancia de-
terrima que p(ro)cedit ex superbia malicia qua
videlicet aliquis gratis et exordio detestatum
sciencia debita (et) doctrinam et scripture et p(re)-
dicationem apostolorum sicut p(atet) de Judeis et mag-
nis hereticis sicut cum gratis et contra
et obstinata malicia et invidia crucifi-
xerit Christum et hodierni heretici contra eccle-
siam eius crucifigunt et talis maxime est accu-
sabilis quia directe procedit ex maxima ma-
licia et livoris invidia. Videbunt in quem
crucifixerit et crucifigunt. Alia e(st) ignorancia p(er)-
plexa et e(st) que p(ro)venit ex inopinata malicia
ut si quis occidit animum ignorans putans
se occidere inimicum et talis ignorancia inexcu-
sabilis licet sit involuntaria quo ad ef-
fectum. Alia e(st) ignorancia erronea qua vo-
luntarie quis ex verecundia recedit a via veritatis
et errorem sequitur sponte se precipitat sic
fuit hereticus [illegible] ex proposito perpetrati
[illegible] et talis e(st) inexcusabilis. Alia igno-
rancia indeliberata et e(st) cum aliquis ignorat cir-
cumstanciam actus qua scire tenetur et ex hoc contingit
aliquod malum sed involuntarium propter defectum de-
bite diligencie ut qui [illegible] [illegible]
nec cogitat [illegible] qua [illegible] forte
[illegible] nec [illegible] talis e(st) [illegible]
Alia dicitur [illegible] ignorancie. [illegible] igno-
rancia aut(em) e(st) iuris aut facti. Si facti hec per
se [illegible] adhibita debita diligencia
excusat a tota [illegible] non adhibita diligen-
cia excusat pro [illegible] a toto [illegible]
excusat a quanto adhibuit debitam dili-
genciam. Si non sit ignorancia iuris [illegible] e(st) vin-
cibilis sicut est [illegible] [illegible] sive sint
voluntarie sive involuntarie et non tenetur ex-
cusat. Alia e(st) invincibilis et omnino excu-
sabilis sicut illa que non e(st) voluntaria nec
[illegible] in voluntate [illegible] qualis ignorancia
e(st) infancium et furiosorum qui omnino carent [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] invincibiliter
sciencia atque disciplina [illegible] dicta [illegible] q(uod)
si quis ignorat ignorabitur p(er) Ambrosium

C. Non periurabis

Respondeo in hoc decimo [illegible] impositum dicitur
dictum est: Non periurabis, reddes aut(em)
[illegible] tua [illegible] Ego aut(em) dico vobis non
iurare omnino [illegible] mandatum [illegible] minime
putabat quia qui bene iurat non potest esse pec-
catum [illegible] legis [illegible]
[illegible] [illegible] non potest amputare
periuria [illegible] non iurando [illegible]
[illegible] non est qui sequitur et non [illegible]
[illegible] hec admonet Salomon [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
qui [illegible] sequitur [illegible]
[illegible] et [illegible]
qui [illegible] consuetudinem [illegible]

indigencia sequitur et in [illegible]
[illegible] noluit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si non [illegible] [illegible]
[illegible] generaliter [illegible] [illegible] sententia
docet Salomon [illegible] [illegible]
[illegible] plaga [illegible] [illegible] plaga
[illegible] recedit [illegible] [illegible] recedit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te [illegible] [illegible] te iurare [illegible]
[illegible] [illegible] te [illegible] te iurare [illegible]
[illegible] et [illegible] in veritate [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] te [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] te non [illegible]
[illegible] in veritate iurasse [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Augustinus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] anima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iurare compellis sive [illegible] [illegible]
[illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iurare compellit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iurare compellis [illegible] [illegible]
[illegible] iurare compellis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iurare timet [illegible]
in corde suo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ipsa veritas sit [illegible]. Nec sola [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in corde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iurare [illegible]
[illegible] iurare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] timet [illegible] non timet [illegible] timet [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] non timet [illegible]
[illegible] [illegible] veritatem. Audite [illegible]
[illegible] [illegible] portat [illegible] [illegible]
ab illo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] portat [illegible] [illegible]
[illegible] ab illo incendio. Et qui gladium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iurare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] non sit [illegible] gladium et [illegible]
non [illegible] sit [illegible] [illegible] et [illegible]
non sit. Hec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]

iniustus. Celum aut et cetera de ad ministerium
sibi creavit non comodet ad iuramentum. Terra
enim in lege ponitur ut per ullum iurent nisi
per deum qui autem iurat per celum et per terram quamquam
per [illegible] quod iurat deificat cum perfecta ydolatria sit
[illegible] [illegible] per aliquid iurat et si iurare liceret
non redderet iuramenta domino suo secundum Clemens. Et
cum peccat primum quia iurat [illegible] deificat
per quem iurat. Et inde quia si hac racione [illegible] [illegible]
[illegible] non sed iurare per clementem neque per celum quia magnus
est thronus dei cum non [illegible] neque per terram quia scabellum
scabellum est pedum eius non [illegible] neque per Iherosoli-
mam quia civitas magni regis est et non magnus rex
neque per caput tuum quia non potes unum capillum al-
bum facere aut nigrum ac si dicamus eum montem eius
ut per te iures nunquam potestatem habes vel unum
capillum album facere aut nigrum. Sunt ergo per filios
suos iurent [illegible] sine de se sunt per agnem meli-
orem sic illud [illegible] ad se [illegible] est iurat ac
[illegible]. Non ut sua veritate commendat sed ut iure
in [illegible] liberatur [illegible]. Non enim si non in-
[illegible] [illegible] mentitur sed ut illi apud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
veritate neque [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
mentitur sed [illegible] [illegible] est [illegible] desinit esse
[illegible] [illegible] per morte. Et Crisostomus Rabanus
super illud textum Mathei v. Est est non non [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ne-
[illegible] [illegible] non [illegible] vel [illegible]. Et super
illud Amos vi. Iuravit dominus in sancto suo [illegible]
Ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iurat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et super illud Amos viii. Iuravit
dominus in [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pena [illegible] [illegible] promissio sine [illegible] [illegible]
promissione [illegible] dei iuramentum. Isto vel [illegible]
[illegible] iuramentum et per Ieronimum et per Iere-
miam [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et in
[illegible] [illegible] vivit dominus in veritate et in iudicio
et in iusticia et benedicent eum gentes ipsum quia
laudabunt [illegible] ergo vos [illegible] iurare [illegible]
Et [illegible] iuramentum inquit [illegible] dei et [illegible]
[illegible] [illegible] per quam iurabat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per deum. Et [illegible]
[illegible] Vivit dominus in testamento veteri [illegible] iura-
[illegible] est ad [illegible] mortuorum per [illegible] iurat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] quis ascendet in montem domini et quis stabit
in loco sancto suo. Et [illegible] innocens manibus et mundo
corde qui non accepit in vanum animam suam nec iuravit in dolo proximo
suo [illegible] qui iurat proximo suo et non decepit. Et [illegible]
[illegible] iuramentum [illegible] promissionem accipitur et isto modo
in baptismo iuratur abrenunciare diabolo et promittitur
F Notandum [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
vel [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] modum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] quia iuramentum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] promissi ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
iuramentum promissionem [illegible] in baptismo ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in baptismo [illegible]
[illegible] Similiter in matrimonio [illegible]

fidem cum [illegible] coniugales vel in sacerdotes
[illegible] se [illegible] castitate aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] officiales [illegible] [illegible]
[illegible] legibus [illegible] fideliter [illegible] iura-
mentum [illegible] et [illegible] Et Augustinus super
[illegible] [illegible] Iurare est sine promittere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Ieremia [illegible]
[illegible] iuramentum acceptari et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et iurabit. Vivit dominus in veritate
in iudicio et in iusticia et benedicent eum gentes
ipsum quia laudabunt [illegible] ergo vos [illegible] [illegible]
iurare [illegible] iuramentum per confessionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iurabat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et iurat per deum [illegible] [illegible]
Vivit dominus in testamento veteri. In iurando
est ad [illegible] mortuorum per quos iurantes
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] iuratur [illegible]
[illegible] per apostolum [illegible] [illegible] fidem negat [illegible]
[illegible] [illegible] infideli [illegible] iuranto et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in loco sancto [illegible]
[illegible] [illegible] et in corde [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
nec iurat in dolo proximo suo. Et [illegible] qui iurat proximo suo [illegible]
Et hic modo iuramentum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iusticie fidelitatis iudicii [illegible]
non est [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
sione [illegible]. Et [illegible] modo iuramentum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] modo apostolus
iurat cum sepius dicit testis est michi deus. Aliud
est iuramentum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] vel creature in testimonium [illegible]
vel suppositione in [illegible] eius vel gladio [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] forme ac [illegible] ad hoc iura-
mentum [illegible] et [illegible] si fit per creaturam [illegible]
[illegible] per creaturas iurare est honorem dei in cre-
aturas [illegible]. Si vero fit per deum in rebus et causis
[illegible] [illegible] [illegible] nomen dei in vanum assumitur
et de isto iuramento [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] non pondere-
rato sed [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Conclusio [illegible] [illegible] [illegible] non est
[illegible] iurare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mathei
v. Audistis quia dictum est antiquis non periurabis
reddes autem domino iuramenta tua. Ego autem dico
vobis non iurare omnino neque per celum quia thronus
dei est neque per terram quia scabellum pedum eius est
neque per Ierusalem quia civitas magni regis est
neque per caput tuum iuraveris quia non potes unum
capillum facere album aut nigrum. Sit autem sermo
vester est est non non. Quod autem [illegible] abundancius est
a malo est. Et [illegible] [illegible] [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] [illegible] Iacobi v. dicebat. Ante omnia
fratres mei nolite iurare neque per celum neque per
terram neque per aliud quodcumque iuramentum. Sit
autem sermo vester est est non non ut non sub iudicio
decidatis. Doctores autem [illegible] auctoritatibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auctoritate beati
Remigii [illegible] super Apocalipsim super illo
[illegible] [illegible] Et iuravit per viventem in secula
seculorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
iurare neque per celum neque per terram [illegible] sed sit
sermo vester est est non non. Quod [illegible] amplius est a ma-
lo est [illegible] [illegible] manum ad celum levans iurat per
[illegible] in secula seculorum. Et sacerdotum
[illegible] iurare [illegible] [illegible] in iuramento
[illegible] non [illegible] [illegible] a iuramento [illegible]

[illegible]

... et alios fidelos ... memoratos ...
... Mt. xv ... tradet gentibus ...
... Dic ille Matthei xix dicit ...

[illegible]

Incipit tractatus de paradiso anime cuius registrum sequitur et tractatus per totum

Deus est amor deus est lumen in omni sensu [illegible] est lumen ad cognoscendas omnes rationes [illegible] omni naturarum et finis omnium actionum. Item deus est principium omnium summe veritatis. Augustinus. Deus est [illegible] sine [illegible] finis et origo. Item deus est qui nec [illegible] nec angeri nec moveri localiter potest. Augustinus. Deus est in omni loco omni tempore et omnia [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] omnia non [illegible] [illegible] omnia [illegible] [illegible] omnia [illegible] elatus [illegible] omnia non depressus. [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] que [illegible] sit [illegible] intellectum non capimus. Augustinus. Deus totus est oculus tota manus totus pes totus oculus quia omnia videt, tota manus quia omnia operatur, totus pes quia [illegible] est. Item [illegible] ad plenum [illegible] non possumus [illegible] indubitanter credimus deum [illegible] essencialiter esse nec sine eo esse [illegible] aliquid [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] omnia et a nullo [illegible] quod non [illegible] [illegible] immensitate [illegible] nec [illegible] [illegible] unitate [illegible] nec [illegible] simplicitate [illegible]. [illegible] non solum [illegible] creature [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item intelligamus deum [illegible] possumus sine qualitate bonum [illegible] [illegible] malum sine indigentia [illegible] sine [illegible] sine tempore sempiternum [illegible] mutacione facientem immutabilia. [illegible] Item deus est quem nulla [illegible] sed sola fides comprehendimus. Augustinus. Deus [illegible] omnes [illegible] celestes comprehensibiles [illegible] [illegible]. Item deus est in semetipso [illegible] in angelis desiderabilis in [illegible] delectabilis in creaturis admirabilis in hominibus amabilis. Item deus est [illegible] spiritualis tam amabilis et inestimabilis pulcritudinis tam ineffabilis suavitatis quod septuplum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] desiderat eo insaciabilius [illegible]. Item [illegible] sit deus in semetipso quid in mundo quid in anima quid in celesti [illegible] in [illegible].

Augustinus. Deus in semetipso alpha et omega. In mundo creator et rector in angelis decor et sapor in ecclesia liberator et adiutor in [illegible] terror et horror. [illegible] [illegible] [illegible] quid est deus [illegible] deus in comunitate [illegible] in [illegible] in labore requies in [illegible] in [illegible] in [illegible] fides in altari [illegible] in contemplatione in paradiso [illegible]. Item deus est infinita [illegible] quam nemo [illegible] nisi purgatus nemo [illegible] amoenitas nemo [illegible] [illegible] deceptus. Augustinus. Deus est a quo [illegible] [illegible] est ad quem [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible] est. De modo unionis

Verbum caro factum [illegible] carnis et verbi [illegible] est [illegible] [illegible] Leo papa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signat quod in carne sit dei natura [illegible] [illegible] a [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] caro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingenia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attingere [illegible] angelica creatura [illegible]. Generacionem eius quis enarrabit. Augustinus. Etiam filii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ambo quo filius a patre sit genitus [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] silet non hominis [illegible] et angelorum [illegible] [illegible] [illegible]. Augustinus. Quo filius a patre sit genitus [illegible] [illegible] [illegible] filii dei [illegible] nec apostolus nec propheta nec angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii dei [illegible] angelorum est [illegible]. Augustinus. [illegible] genuit pater de se [illegible] sine diminucione [illegible] ut totus maneret in se et tantus [illegible] in filio [illegible] solus est. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genitus [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] ut non sit natus [illegible] qui [illegible]. Augustinus. Pater [illegible] [illegible] nullo genitus [illegible] semel [illegible] sua natura genuit [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item in patre est eternitas in filio equalitas in spiritu sancto eternitas et equalitate [illegible]. Hilarius. Sed in igne [illegible] [illegible] calore et [illegible] credam quod pater est [illegible] filio et spiritu sancto. Augustinus. [illegible] [illegible] incommutabilis claritas [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] pax in omni [illegible] [illegible] in [illegible]. [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] sit [illegible] et unus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a carne [illegible] [illegible] [illegible]. Item credere quod deus trinus et unus est fides est in [illegible] [illegible] [illegible] est nosse [illegible] vita eterna est. De perseverantia. Augustinus. Perseverantia est [illegible] [illegible] [illegible]. Item perseverantia est [illegible] [illegible] [illegible]. Item perseverantia est [illegible] ordinacio ad [illegible] vitam eternam. Item perseverantia est [illegible] gracie in [illegible] et glorie in futuro. Item perseverantia est gracie [illegible] qua deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] est perseverantia sine [illegible] ad requiem sine [illegible] ad mortem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amplius [illegible] bonum [illegible] ad malum [illegible] malum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum et non [illegible] [illegible] [illegible] esse malum et non [illegible] interire

Dat ei qui no vult ee bonus Quis vult n ei
dat ut sit bonus et in hac tanta obscuritate
nullus est homo diiudicare de peccatorum confusione
et occultam presumat predestinatione Necnon ordines hie
rarchie Deus minores et minus sunt diabolo et a
gelis eius cadentibus propria voluntate ceteros an
gelos in sua dilectione eterne firmat Gregorius
Humani generis massam no totam in sempi
ternum perire permisit sed quos voluit eius
gratuita bonitas repulsis tenebris i
quibus ex sua nativitate peccati originalis
condempnacione versatur resplendendos predestinat
ad lucem Augustinus constat quod non liberat nisi gra
tissima dei misericordia et non dampnat nisi equissima
dei potencia nec iusticia sed profundum dei
iudicium penetrare nemo potest quia sicut tanquam
propicium sic obtinere necesse prius quae prede
stinata no fuerit sed ea quae sibi vi orando
esse non ita predestinata sunt ut precibus obtine
ant Idem Nam ipsa quoque perhennis vite pre
stinata itaque ab omnipotente deo disposita ut ad
hec electi dei eius labore pervenit Evangelium
postulare mereantur aliquid quod eis omnipotens an
tea disposuit donare Idem Inique deus con
futuros malos presciebat scriptura non prius no
missa quibus eorum ipsorum accommodaret Gregorius
Nullum credas ad salutem nisi deo invitante
venire et invitatum invitatum salutem suam nisi
deo auxiliante operari et illum nisi oratorem
promereri Augustinus vasa te Magis deus reddet
intentionem si non spontaneum invenit ho
here peccati Carnali per deus peccati hominem
iuste inferret penam nisi hoc ex predestinatione
dei cecidisset in culpa Idem Si non es pre
destinatus labora ut sis Gregorius Cum in
pia estimat se providerit si possit non Sicut
si eger no prudenter si stultus in estimatione
assidua laborat Augustinus vere deus agnoscere
ne et in incomparabiliter vult non est pecca
quod hoc ad angelorum ordines assumuntur
tot fratres remanserunt eum dispensat tot
assumuntur quot sunt convenerit Deus in nomine
suum salvatorum Idem Et pro quos ele
ctum Augustinus cernis scit ad regnaturos
nominatos habet et mutat deus Gregorius Nota
Non maior numerus eorum qui ceciderit sicut qui
permanserit hoc est ad bonum mittunt Idem
illic credere assensum multitudo quanta
na iam civitatem quae ex hominibus et angelis
consistit ad quam credimus nostri humani generis
ascendisse renatos illic attingit angelos
ascendisse Sicut scriptum est statuit termi
nos populorum iuxta numerum filiorum dei

De profunditate iudicii dei

O altitudo divitiarum Ubi racione
facti profunditatem iudicii dei pene
trare no possumus manifeste tamen sanguis plus quod
dixit et mirum est quod fac Gregorius Quomodo
sed ee non potuit quod multo placuit hec
intimet quae ceterus disposuit apta
tempore ea est et occulta iusticie voluntate

Idem auctoris facta per indiscussa venerande
Idem no preco domine penetrare altitudinem tuam quia ei
nullatenus pari intellectum meum sed desidero cognoscere
tuam intelligere veritatem tuam quam credit et diligit
cor meum Gregorius Tacere quippe et occulte
eius iudicio aliter consilio inherere no est aliud quam
contra eius superbire Sapiencia Quis enim hominum poterit
scire consilium dei aut quis poterit cogitare quid velit
deus Idem Quam incomprehensibilia sunt iudicia tua deus et investiga
bilia verba tua Salomon Non est sapiencia non est pru
dencia non est consilium contra dominum Item Apostolus Qui
operatur omnia secundum consilium voluntatis sue Salomon Qui
qui vult magis scrutari opera dei quam credere no
sit amen sicut filius eius dicit Apostolus Deus omnia
creat in numero et pondere et mensura Item invenit
potencia et sapiencia et bonitas Hugo vide quam po
tenter cuncta sunt creata quam sapienter locata
quam benigne suprema et infima gubernat De
hiis tribus inquit Hugo Tria sunt in dei natura potencia
sapiencia et bonitas vel benignitas ab hiis tribus
procedit ad hec tria refert ea potencia creat sa
piencia gubernat benignitas conservat Sed ne tria
scire deo sunt unum inseparabiliter ita in operatione
creat sapiencia per potenciam benignitatem sapienter
benignitas per sapienciam prudenter gubernat
tenuit maiestatem creatur immensitatem sa
piencia decet benignitatem Idem no humano distri
buit iudicio quod divino gerit sacramento Idem
intellectum salubre credere sunt investigare no pre
Salomon sicut qui comedit mel multum no est
bonum sic qui scrutator est maiestatis oppri
metur a gloria Idem Altiora te ne quesieris fortiora
te ne scrutatus sis sed quae precepit tibi deus illa et in
pluribus operibus ne sis curiosus Anselmus Curio
sitas est studium scrutandi ea quae scire est nulla
utilitas Preciosis Sunt Beati oculi plus est in sub
limitate quae nescimus docet quae non viderit
magna sunt quam quae si non fuerint Et mire et cu
riose quam non sunt de hiis vult Augustinus Suspe
cta est in virtute qua no confirmat sancta au
ctoritas Idem Melius est de occultis dubitare
quam de occultis litigare Idem Ex nostra
nos vobis dicunt libet nostra Idem Si no
eos sapere quam sunt res angelica presumtuosum est Augustinus
Maiora te ne quesieris id quod quod sit rerum
id disce quod sit simile id opta quod sit premium

De paucitate salvandorum

De multis milibus qui exierunt de egypto
tantum duo pervenerunt ad terram promissionis
scilicet Iosue et Caleph Augustinus Et pauci
pauci pervenerunt ad terram promissionis Et pauci
illorum qui mortui sunt ita tunc est quod pauci
sunt salvandi respectu dampnandorum Crisostomus multi
sunt vocati et cetera Glossa Multi per graciam dei
ad regnum celorum vocantur sed ministeria et mer
torum sunt vocati Pauci pervenerunt nisi et debuit
pervenit quod tamen propria sua processu redeuntem
cum profuit tamen redemptor paucorum Crisostomus Sicut
sunt altissima sunt sed multos futuros ros
pauci paucos Apostolus Alii sunt vocati et Apostolus
nec mirum quod in migratione multorum inveniuntur
paucitas electorum quia respectu palee et furfuris
mira est quantitas similis pisorum Ambrosius Si
deus per iram nisi perderet no inveniret quos per
iudicium coronaret Idem Deus non minores

et paenit e salvac(i)o p(er)clemencia quet no pt salvare
p(er) iusticiam Aug(ustinus) Si no(n) precesserit mia donato-
ris quis sustineret iudicium ultoris Idez iusticia
nra ad examen divine iusticie deducta in iu-
sticia e(st) Et sordet in conspectu iudicis q(uo)d fulget
in estimacione operantis Bñs Iusticie nostre
no(n) sufficiunt pro se ipsis quid ergo erit de pec-
catis maxime cu(m) inundaverint diluvium viciorum
Idem quid faciet iniusticia cu(m) sola inutilitas
sufficit ad dampnacionem Bñs Iusticia e(st) motus ani-
mi utilitate servata sua cuique tribuens dignitatem
Idez iustus est qui vult quod debet et servat volun-
Vlo tatem Bñs Iusticia e(st) nobilitas ani(m)e sua
cuique tribuens dignitatem deo obedienciam superiori re-
verenciam minori disciplinam inimico fugam diabolo
resistenciam miseris compassionem operam Idez dicit
iusticia modum suum excedit crudelitas vicium
incurrit Idez Ec(clesiastes) nimium iustus e(st) ipse nimium fit
iniustus Si iustus vix salvabitur et Aug(ustinus) Vela
dei no(n) 2m merita bonorum quibus datur gracia
iniquorum est no(n) omnibus quamvis iustus e(st) tunc in-
iustus eet cum dampnaret Trenorum Misericordie domini
multe quia no(n) sumus consumpti Gregorius Cum mise-
ricordie domini sint tu(n)c me miserie ad memoriam re-
ducuntur Aug(ustinus) Non solum mali punientur sed et
boni defecerint Idez ubi sufficiens est mia et
expandi no(n) potest Gregorius Mie dei ut mensuram
possit ponere ut ipsa diffinire Ambrosius Copia
est mia dei que multis peccatoribus multa bo-
na inspirat blandiens ut ad penitenciam trahat
Bñs Apud dominum mia est copiosa qui no(n) gutta
sed unda sanguinis per quinque partes corporis largiter
emanavit Anselmus De sola parte superiori
mille locis exivit sanguis de corpore cristi
Bñs Sufficeret ad redemptionem huius minoris
pars gutta sanguinis cristi Sed data e(st) copia
ut ex inundancia beneficii virtus innotesceret
diligentis

De nobilitate anime et vitio

Custodi temetipsum et animam tuam sollicite
Bñs Bonum castrum custodit qui animam
suam custodit de vitio Custodite animas
vestras sollicite Bñs Tibi ipsi serva animam
tuam quia pro ea mortuus sum ego Si tu
amiseris eam ego iterum pro ea mori no(n) possum
rogo ergo te ut no(n) facias mi iniuriam Crisostomus
Si animam negligimus nec corpus salvare possumus
no(n) anima pro corpore sed corpus pro anima factum est
Gregorius Idcirco valde curam utilius est potest qui
salus anime providerit Gregorius Cum recte diligis
nichil in rebus amamus magis carnis amicus Idez
nullum lucrum vel sacrificium deo placere potest quam
lucrum animarum ergo ita dicitur dicitur nichil displi-
cet deo magis quam impedire salutem animarum
Aug(ustinus) Magnum e(st) et plus deo placet unam
animam a peccato liberare quam totum regnum a pe-
riculo liberare Bñs Heu tam parum attendimus
anime nobilitatem qua presente corpus vivit cuius
absencia probat quem eius presencia contulerit
quam deus tanti estimat ut pro ea unigeni-
tum filium suum in morte daret quam diabolus
tanti estimat ut pro ea totum mundum offerat
Crisostomus totus presencia mundus ad unius anime pre-
cium estimare no(n) potest Bñs Agnosce o homo quam
nobilis est anima tua et quam gravia vul-
nera eius pro quibus necesse fuit ut vulneraretur
et mori si ista no(n) fuisset mortalia nunquam
pro eis filius dei moreretur Bñs O felix anima
non auro vel argento redempta es sed sanguine
agni immaculati Attende quid vales quid
pro te datum sit cogita noli ergo te ipsam
tradere in perditionem pro qua cristus sanguinem effu-
dit sanguinem pater te tantum bonum qui te
tam caro precio redemit Idez Postquam intelle-
xi me precioso sanguine redemptum nolui
me exponere venalem Idez O homo memento
te de nichilo sed no(n) de nichilo redemptum
anima magno precio redempta es Augustinus Anima
est imago dei capax bonitatis et similitudo
omnium virtutum Idez anima vi iusti ad ima-
ginem et similitudinem dei facta ut creatorem
suum cognoscat et proximum suum sicut se diligat Augustinus
Fecisti nos domine ad te diligendum et inquietum
est cor nostrum donec requiescat in te Gregorius
Anima ad solum deum apprehendum facta est et
aliud quod infra appetit minus e(st) omne aliud me-
ci no(n) sufficit quod no(n) est Bñs Si anima tua
terram totam possideat saciari eius cupiditas
no(n) posset donec eum habeat cuius imago e(st) quia
solus potest implere angulos cupiditatis eius
Augustinus Illi menti nichil sufficit cui eum qui
vel sufficere poterat amisit Quia ut quod dicit
unus mente hic nostra implere potest Gregorius Nichil
extra deum menti sufficit qui vocat deum querit
Augustinus Amens inhiens deo toto mundo potentior
est Gregorius Cum mens ad alta suspenditur
sub ipsa quietis corporis gloria ipsam movetur
Idez anima coniuncta deo anima forte potest Gregorius
post laborem certaminis post temptacionem sta-
tus in excelsum anima suspendetur ut coronem
divine potencie et pacis contemplet Bñs Non
capit deum nisi imago sua habeat ergo prepara
hanc adorna ut inhitet in te dominus de-
us Idez Felix anima que dicere potest qui crea-
vit me requievit in tabernaculo meo Cri-
sostomus Cum indicanda est anima que futura est
templum dei ut aliud mens spectat audire vel
loqui nisi quod ad amorem dei pertinet Idez Unum cui
si templum est anima credentis istam exorna
lam vesti in eam offer donaria in illam xpm
suscipe Gregorius Templum dominum in quo sedes
eius est quieto sita est quam ubi viciorum thronus
Crisostomus templum factum est mens pura et al-
tare optimum cor mundum et sine peccato Augustinus
Mundo deo munda debet esse habitacio Bñs Cum
Beati mundo corde Augustinus Mundo corde sunt
qui nullius mali sibi conscii sunt Crisostomus Bo-
ne mens corpus dei e(st) Mala autem mens corpus demo-
num e(st) malorum Idez quociens no(n) agit peccatum spiri-
tus aut cogitando aut loquendo aut spectando
templum dei destruimus Gregorius Ingens iactura
et dampnum inestimabile bonum aut bonum
incomparabile imaginem dei et deum perdidisse
creatoris Bñs Cum ad imaginem dei facti
sumus cum quid turpe loquimur aut cogitamus
imaginem dei sordidamus Ezechiel abhomina-
bilem fecisti decorem tuum Augustinus Omnis
anima aut sponsa cristi aut diaboli adultera

Decant illi que sponsum legittimum in preciosum forma precellentem hominum nobilissimum dilectissimum relinquit pro adultero leproso turpissimo et pessimo diabolo. De

De visione dei Augustinus

Facies tam dulcis est facies inclita pulcra ut iam visa nil aliud possit delectari. Vnde etiam omnium bonorum erit solemnitas intueri faciem ad faciem dulcedinem sine fastidio saciari eius visione sine defectu. Augustinus. Tanta est delectacio pulcritudinis dei ut ... et ... incomparabilis ... ibi et fastidium ... non est ... fastidium ... non est ... Saciat ... ne saciatas generet fastidium desiderantes ... adversitas ... desiderium ... habebunt de perpetuone ... fastidium ... sacietate ... glorie decorem ... splendorem et regie maiestatis ... potenciam ... elemenciam ...

[illegible]

De contemplacione Augustinus

Contemplacio est ... [illegible]

... est anime vitatis admiracio. Contemplacio est ... ac naturalis motus vigens ... Contemplativa vita est future ... prima et summa est contemplacio admiracio maiestatis ... requirit cor purgatum a viciis et a peccatis mundatum ut facile ad superna levetur ... sicut ... est ut videat in aqua turbida faciem sic et anima nisi purgata fuerit a cogitacionibus ... contemplari ... ad contemplacionis amplexus attingere ... requiescere non solum a malis operibus ... Beda. ... contemplacione ... Bernardus ... facies ... et ...

De beatitudine Augustinus

Beatitudo est ... omnium bonorum sufficienciam ... gaudium ... sine ... indigencia ... Beatitudo est gaudium ... Beatitudo est ... Beatitudo est gaudium sine merore ...

[illegible]

De virginitate Augustinus

Virginitas est in corpore ... [illegible]

De luxuria Augustinus

Homo regnum celorum non potest si sepe in meditatione
sua habet quod impedit est luxuria. Idem luxuria
si semel mente invaserit vix homini cogitare
permittit. Osee iiii° fornicatio vinum ebrietas
aufert cor. Levitici xx° Auterius mulieres eorum
esse senex vir dicit apostolus. Ovidius. Salomon sapiencia
et ... adere mulierum inflatus est. Samson perdidit
fortitudinem Salomon sapienciam David sanctitatem. Quis si fortior
Samsone sanctior David sapientior Salomone. Femina decepit
quis modo tutus erit. Philosophus. Luxuria corpus inqui-
nat famam dehonestat pecuniam tollit. Ieronimus. Immunda
est propria fetet deo et placet dyabolo odibilis est
angelis ... eos despexit in infernum ... eos expe-
dit in celum cito perierit. Augustinus. Crimen luxurie
ablacio pecunie diminucio corporis infectio anime
fetor infamie offensio dei ablacio celestis regni.
Luxuria est pestis ... amici amarum ... maculat
corpus ... pecuniam evacuat deum perdit proxi-
mum offendit et gehennam attrahit. Augustinus. Luxuria
ebria delectatio momentanea amaritudo eterna
lucem odit tenebras appetit. Seneca. Queritur Ieronimus
voluptas carnis preterita non delectat presens non sati-
at futura cruciat. Gregorius. Momentaneum est quod
delectat eternum autem quod cruciat. Idem. Brevis est vo-
luptas fornicationis sed eterna pena est fornicatoris.
Gregorius. Sunt turpis qui pro delectatione momenta-
nea eternis se obligat suppliciis.

De patientia Apostolus

Pacientia nobis necessaria est. ... In
... In pacientia vestra possidebitis animas
vestras. Gregorius. Sine ferro et sine flammis marti-
res esse possumus si pacientiam in ... custo-
diamus. Ieronimus. ... pacientia ostendit in ire. Gregorius.
...nalis quisque apud se lateat illata contu-
melia probat. Pacientia paciet iniuriam tol-
lat qui in se eas tollerari velit. Desiderat philosophus.
Omnis doloris remedium est pacientia.

De yra ... Ysidorus

Frustra inquiunt sibi blandiuntur qui ut liberius peccent ignorant.
Augustinus. Super ... Noluit intelligere ut bene
ageret. Potuit intelligere sed noluit. Venia non habet.
Gregorius. Nescire ignorancia sed scire noluisse super-
bia est. Augustinus. ... potest scire et non vult non igno-
rans sed contempnit est. Gregorius. Non est ignorans potest
se excusare a peccato ... ignorans potest se recuperare
a peccato qui quod disceret non invenit. Illis autem hec
ignoscere non potest qui habentes a quo discerent
operam non dederunt. Ieronimus. Ignorancia scripturarum
est ignorancia dei. Idem. Ignorancia est mater
cunctorum errorum maxime in preceptis dei vi-
tanda est. Ieronimus. Si laycis tollerabilis est imperitia
... qui prestat nec excusatione digna
est nec venia. Idem. Non sufficit prelatis vel gu-
bernatoribus et morum honestas nisi addatur sciencia do-
ctrine. Gregorius. Vilissimi reputandi sunt qui pre-
tellunt ... et non sciencia et scientie. Augustinus.
Irreprehensibiles esse oportet quos preesse necesse est
corrigendis. Idem. ... vita sua pro-
... gubernatio committitur
ecclesie. Idem. ... presidentium salus est
subditorum ... et absurdum est ut hii
... ecclesias regere qui se ipsos regere non no-
verunt. Apostolus. Timotheo. Qui domui sue preesse nescit quomodo
diligentiam ecclesie habebit. Gregorius. Absurdum est
ut qui nescit tenere moderamina vite proprie
iudex fiet vite aliene. Idem. ...
... aliena non debuit. Idem. ... alium
reprehendit qui in ... do-
ceat

ipse ... Gregorius. ...
... tradit ... in fine ...
... ligando et sol-
vendo ... ecclesie ...
et vita tenet. Idem. Alii ... in hac vita
et in hac carne ... ligandi atque solvendi
potestatem sic sancti apostoli ... tenent ... do-
ctrina tenent. Idem. Ligandi atque solvendi potestate
se privat qui ... atque ... subditos
ligant vel absolvunt. ... primas
... sanctorum patrum auctoritate
... iudicare. Idem. ... alitur
qui ... ligat potestatem ... privat
se. Idem. Cause sunt pensande et tunc ligandi
atque potestas solvendi exercenda. Idem. ... confi-
teri peccata sua ut iniungat ... sacerdotem soler-
ter ligare et solvere.

De honore senum Augustinus

C... tamen ... et honore ...
persona ... senum ... sa-
piencia designat. Idem. Corona dignitatis senectus
... senectus vene-
rabilis non ... annis ... Ergo ... felix
et omni beatitudine dignus est qui a senectute ...
... et qui ... salvatoris
... militare. Idem. Finem vite ...
... Gregorius. ...
esse ... fuit etate ... non
... laudabilis ... vituperabile ... in iu-
ventute tua ... et in senectute
... sunt. Idem. ... et male ...
... et more ...
in adolescentibus ... et subiectio et obedien-
tia ... in ...
... corporis continencia
et verecundia. Non abest ... etas si fuerit
... senes in ... infantes ...
... senum ... malicia
... Idem ... loquebatur
ut parvulus sapiebat ut parvulus ... facta
sum ... parvuli ...
... auctoritate ... et
... Daniel ... egressa est
... Seneca ... maiores ...
si illi ... egressa est
... De continencia a ra-
pere Salomon

Duo rogavi te domine ne deneges michi ante-
quam moriar divicias et paupertatem ne
dederis michi sed tantum victui meo tribuas necessaria ...
... et ...
... dimi-
... cotidiana ... dicat ...
... non est rapina ... sa-
... aliena ...
... sibi retinere ...
... non ...
... Augustinus ...
... non ...
... non essent ...

uis cum leticia aut nunc noli multa colligere
Bernardus. O homo quid plus est habere quam necesse est
sicut illi Bernardus. Ille amplius possidet quam
ipsa corporis possit Bernardus. sufficientia studere
simplicitate contenta esse mediocritatem studere Bernardus noli
aliena concupiscere sufficiat tibi que sunt tua

De passione domini augustinus

Nichil tam salubre ad sanandum
mentis vulnera quam frequens in memoria
Bernardus. Iste semper sit tibi in mente et in corde
in fine finem in te Bernardus memoria crucifixi
crucifigit viciam Bernardus. Ideo est maior medicina
ad sanandum vulnera peccatorum quam sit passio
christi medicina Idem. Si passio domini ad memoriam
reducitur nil est tam durum quod non equo animo
toleretur. Augustinus. Dulce dulcius in presentia habitans
quam memoria domini passionis et de aspe-
ritate torrebit fervens eo quod ex eius sanguine
deus sit redemptus Idem. Calamitates angu-
stias presentis vite piniat afflictos parum
patiuntur. Si recordamur quantum bibit ad pa-
tibulum qui nos invitat ad celum Augustinus. Quando
ad mortem christus dixit est morte non salvatur
Idem. Christus alte in cruce ascendit ut ab
hominibus videretur valide clamavit ut ab om-
nibus audiretur clamoribus lacrimas addidit ut
hominibus compateretur Augustinus. O felix anima aspice
christum in cruce pendentem caput inclinatum
ad tuum osculum manus extendentem ad tuum
amplexum cordis suffixionem ad tuum amorem
affectum. Omnium membrorum crucifixionem ad
tue redemptionis affectum Augustinus. O quanta inesti-
mabilis amor tui cum anima fidelis sponsi
crucis est ostendit Iam ipse te diligit
traditum capitur flagellatur attenditur illuditur
conspuitur et manibus ceditur a ... irridetur
et inuocant damnatur spinis coronatur in
cruce levatur caput inclinatur eius manus exten-
duntur pedes ferro perforantur cor lancea ap-
peritur ipse te benedixit ut te sponsa traheret
in amorem suum sponsi tui Idem. O homo
conspice oculis quid tali tanto debito castigare
domine patientis aspice sudore sanguineum
ala parum contumeliam flagellorum in-
iuriam crucis patibulum suspendium oculos
languentes oris palorem fellea cibaria ac-
eto potata caput inclinatum geminatum cla-
morem crucifige Ecce quanta vilissimum
mortis supplicium Idem. vide homo quo amore
diligeret te deus ut sequaris vestigia eius
dilectos. Pro te enim est ligatus ut te a
vinculis solveret pro te flagellatus ut te a fla-
gellis in celis liberaret pro te iudica-
tus est ut tu iudicium eterne damnationis
euadere. Pro te spinis coronatus est ut te
coronaret in celis pro te medicinis infirmatus
est ut sanaret te pro te crucifixus est
ut tu ab corruptione ... crucifixus pro te mor-
tuus ut te a mortuis suscitaret Augustinus.

O quam vehementi amplexu amplexus est me
in cruce. O bone ihesu tu pluebat sanguine
de corde manavit aqua de latere exiit anima
de corpore Augustinus. Requiescat anima mea in regione con-
fessionis super cicatrices amarissima domini tui ihesu
christi quam tanto mansuetudine vides cum doloribus
afflictum pro te Augustinus. Vere amaritudo peccatorum
meorum ipse quid tolleranda tanta amaritudo
est necessaria fuit Idem. Intende o homo quanta
sint vulnera quibus necesse fuit christum
pati Nisi enim esset ad mortem etiam vir
pro eius filius dei moreretur Augustinus. O bone ihesu
oportuit te pati et sic intrare in gloriam
tuam quia nos nisi per penitentiam intrabimus
Augustinus. Licet tamen parum attendimus animae
nobilitatem quia pro ipsa corpus vivit tuos abse-
ntia probat quam enim pretia tribuit Cum autem dominus
estimavit ut unigenitum filium suum in mortem
daret quem diabolus talem estimat ut pro ea
totum mundum offerret Augustinus. O felix anima
non auro vel argento redempta sed sanguine
agni incontaminati intende quantum valeat quod
pro te datum sit Noli quo ... dare impedimentum
pro qua christus suum effudit sanguinem satisfac-
tionem quam qui te tam care pro redemit
Idem. Convertens peccatoribus totiens vulnera christi
sunt vide ne pro culpa tua satis afflictus sum
noli eo infligere ... pena. Plus enim gravat
christum ad crucem diruptio et palmae palma
que spinis coronat quam spinas vel ...
quam enim salvat conspectus ligno suspendit
qui erigit et ... qui est fons
vite ... salo vulnerat vita mori
vis christi passione ... qui non ab-
stinet ... qui non condoleat quis ... ta-
bulis quam coronat quis ... qui non co-
doleat. O homo non aut ... non movet sine
dolore sed non ... Augustinus. Cum ... tu
durum est cuius cor tuum ... tuum petra lapi-
deum ut possit ... clamat ... re-
ti audit redemptorem suum ... sustinet
vos. Cum ... si eos oculis ... lacrima
... salvatoris Augustinus. O felix anima
aperi pectus tuum et vide filium dei in celo re-
gnantem quem iudei viderunt pendentem ... in
celo ... qui ... in terra ambu-
lante ... Omnes compatiuntur christo mori-
enti sol obscuratur petra scinditur velum templi
dividitur in duas partes sepulcra aperiuntur
solus miser homo non compatitur pro quo solo
christus moritur Augustinus. ... adhuc fletum
non turbat ad tuum clamorem non excitatur ad mor-
tem non compatitur ... est terra durior et lapide
... est ... sepulcro Angelis ...
... suspirat. O homo dum sustinet ...
iniurias ... quanta ipse te in domino
... obprobria ... O inesti-
mabile medicinum ... ut servum redimeres fi-
lium tradidisti Augustinus. O dure et indurati et ob-
durati filii adam quos non mollit tanta be-
nignitas et tanta flamma

De beata virgine augustinus

O vir mee tue. O Benedicta
longitudinem latitudinem sublimitatem
et profundum quis queat investigare nam
eius longitudo usque ad novissimum diem revo-
catur ... subiret omnium latitudo eius replet
omnem orbem terrarum ut terra ... mea plena

sit omnis terra sic et sublimitas eius civium superiorum
plene invenit restauratorem et profunditas eius sedentibus
in tenebris et in umbra mortis obtinuerunt re-
demptionem Idem Maria omnibus omnia facta est sapi-
entibus et insipientibus copiosissima caritate debitricem
se fecit omnibus sinum misericordie aperuit ut de plenitudine eius
accipiant universi captivus libertatem eger cu-
rationem tristis consolationem peccator veniam iustus
gratiam angelus leticiam denique tota trinitas
gloriam filius personam carnis humane substantiam
ut non sit qui se abscondat a calore eius Bernhardus
Deus super bonos et malos pluit sicut merito
pia maria sese clementissimam prebet Idem Non
sit tot bona necessitates quot sint in beata virgine
largitas et efficacitas subvectionis Idem sileat misericordiam
tuam beata virgo si quis est qui invocatam te in ne-
cessitatibus suis meminit effuisse Anshelmus Sic
O beatissima omnis a te aversus et a te despectus
necesse est ut intereat ita omnis ad te conversus
et a te respectus impossibile est ut pereat Idem Sic
in conspectu dei nemo bonus ita in comparatione meriti
tui nulla invenitur perfecta quamvis virtutibus eri-
mia compleatur Augustinus Quid dicemus de te virgo
serenissima pulcherrima mulierum sole clarior
purior splendidior rosa floridior lilio
candidior cinnamomo balsamo
et omnibus speciebus aromaticis odore tuo suavius
Omnia privilegia tibi a deo concessa non solum hominibus
sed et angelis admiranda Hugo si omnia
diligenter attendas singulas virtutes in ea
invenies singulares que videbantur esse quasi ha-
bent virtutes angelorum fidem patriarcharum
spiritum prophetarum zelum apostolorum pacientiam marty-
rum temperantiam confessorum et prudentiam virginum
Augustinus Si omnia membra mea verterentur in linguas
beata maria nullus laudare sufficit altior
celo profundior abisso Deus et omnis crea-
tura non capit quem ipsa in utero gestavit Idem
Si linguis hominum loquar et angelorum
non digne potero omnia vel in laudibus eius
nec mereri oportet organum modulati et
celestis cantus sublimiter inferius Hugo
Certe dulcis benigna est et amans nos amore
invincibili quos in te et pro te filius tuus summa
dilexit Idem Omnis status quorumlibet refugeret vi-
aticum suum in mater tuam a prima dextera electum
Idem Advocatus noster ad matrem de-
currere exaudiat matrem filius exaudiat pater filium
Idem O homo securum habes accessum ad deum habes enim
ad filium matrem et ad patrem filium mater ostendit
filio pectus et ubera filius ostendit patri latus
et vulnera ubi nulla repulsio potest esse ubi tot
caritatis occurrunt insignia Idem per te habemus accessum
ad filium O benedicta inventrix gratie mater
salutis genitrix vite per te suscipiat nos qui per te da-
tus est nobis Idem advocatam premisit nostra pe-
regrinatio que tanquam iudicis mater et mater misericor-
die suppliciter Idem quicquid obtulere manum
mariam commendare cura quia non potest remittere
filiorum amator quicquid pie matris manibus
tenemus commendatum Idem Copia vero que a te
supplicat fidelis adam cum universa sobole sua ex-
ul de paradiso que Abraham que David que ceteri
flagitant sancti patres qui et ipsi habitant in regione
umbre mortis que totus mundus tuus circumdat
invenitur que angelorum chori querunt ex ore tuo pendet
consolatio miserorum redemptio captivorum salus
denique universorum filiorum adam ad te clamantium

et qui in celo habitant et qui in inferno ut eripiantur
et qui precesserunt ut fideles inveniantur et qui
sunt et qui secuntur ut glorificentur Beda Merito
te intuentur celestia omnis creatura quia in te
et per te et de te beatissima omnipotens quicquid fe-
cerat creavit Anshelmus in libro orationum O femina
mirabiliter singularis et singulariter mirabilis per quam
elementa renovantur inferna remediantur homines
salvantur angeli reintegrantur Idem O virgo
benedicta per cuius benedictionem benedicitur omnis creatura
non solum creatura a creatore sed et creator a cre-
atura Anshelmus Verbo solo loquatur domina
beneficiis tuis omnes mundum et inferna pene-
trant celos penetrant per plenitudinem eius gra-
tie et que erant in inferno se letantur liberata
et que super celum sunt se gaudent restaurata
Hugo Hec est locus est in quo que ut excludat
mater misericordie Idem Si insurgant venti
temptationum si incurras scopulos tribulationum respice
stellam voca mariam Ipsa est nobilis
illa stella ex iacob orta cuius radius universum
orbem illuminat cuius splendor in supernis prefulget
et inferos penetrat terras et perfusus
et calefaciens magis mentes quam corpora
fovet virtutes excoquit vitia in periculis in
angustiis et rebus dubiis mariam cogita et
invoca non recedat ab ore non recedat a cor-
de et ut impetres orationis eius suffra-
gium non deseras conversationis exemplum ipsam sequens
non devias ipsam rogans non desperas ipsam
cogitans non erras ipsa te tenente non corruis
ipsa protegente non metuis ipsa te ducente non fati-
garis ipsa propicia pervenis ad gratiam et sic in te-
metipso experiris quod merito dictum sit et no-
men virginis maria Idem non timet ecclesia hostes
visibiles et invisibiles et quibus multitudine
castrorum sic acies pertimescit fugiunt mala et peri-
et sic tota a facie ignis ubi sunt inventum
refugium dulcis nominis

De misericordia dei et marie

Nemo de misericordia
dei diffidat quia maior
est enim misericordia eius quam miseria
et quicumque ad eum toto corde clamaverit exaudiet
illum quia misericors est Idem Sic deus non potest
non exaudire quia deus est ita non potest non exaudi-
re quia pius est Idem Si impios quos fecit
dominus pro quibus mori voluit et qui eum non querebant
quos clamantes non exaudiret Ysaias Ali-
quando clamavit ad me exaudiam eum Ambrosius super
lucam Nemo diffidat nemo veterum conscius delic-
torum prima digna veniam non desperet quia novit deus
mutare sententiam si tu noveris mutare delictum Gre-
gorius Salubria corrigit que scito cognoscit
Idem Non est tam misericors deus ut post mala
multa obliviscatur precedentia bonorum Augustinus Ego
non potest tantum peccare quantum deus relaxare
Crisostomus Quippe peccata desperemus propter bonitatem dei
Iacobus Hugo maior est Christi pietas quam
quevis cuiusque iniquitas Idem Tamquam cum scin-
tilla in medio maris sic est malitia ad misericor-
diam dei Idem excedit pietas Christi omnem crimi-
nositatem seu enormitatem Idem Si supra modum
peccatum non desperes sed exacerbatum potest in immanitate
sceleris nostri in iracundia in dolore filii sui
Hugo Nunquam senio te iratum tuum spes te in
tua semper tui irati fuit misericordie accordabere
Augustinus Domine una spes una fiducia una firma
promissio est misericordia tua Hugo Theorem
timentium misericors dominus non placet sine misericordia in
operibus qui dominus ille misertus affuerit

De indignis sacerdotibus

Heu heu quid dicam quod tamen multi sunt sacerdotes
qui lotis manibus illotis vero pedibus et mente
conscientia accedunt ad divina sacrificia
comedunt et sine timore et sine reverentia car-
nes agni qui possidet in celo sic agni quod vendi-
tur in foro nec sic sacerdotes assistentes sed sic
carnifices residentes in macello eructantes allea
porros et cepas egipti. Augustinus. Indignius sacer-
dos quam Judas qui ut in canone recitat tradit in fovea christi. Spiritu
enim clamat tunc et pugno impie percussit. Cri-
stum dedit tunc crucifigit. Cum sumit tunc in cloaca
sui spiritus mundissimi corporis proicit. Talis inexcogi-
tabili pena dignus erit qui sic regem regum in
celo vilipendit. Idem. Magis peccat qui tradit
christum peccatoribus membris quam qui crucifixerunt
ambulantem in terris. Ambrosius. Qui indigne christi
corpus sumit idem est acsi eum interficiat. Audent ta-
men sacerdotes agni immaculati manibus tangere quod
paulo ante carnes meretricum tractaverunt. Bern-
hardus. Non est decens ut ille manibus tractet filium virgi-
nis quo devote tractavit filiam veneris. Idem.
Tangere qui gaudes meretricem qualiter audes
manibus pollutis regem tractare salutis. Idem.
Dic clerice dic sacerdos quomodo eisdem labiis osculari
filium virginis qui devote osculari filiam ve-
neris vel meretricis. Idem. Devote tractaret filiam
veneris et de die filium virginis. Idem. Quomodo pre-
cepit corpus et sanguinem christi percipere et ei pro-
ximis contractare. Idem. Sic inter cuncta nihil
tristius carne sanctius ita eius indigna percep-
tione nihil periculosius. Augustinus. Sacramenta vivunt
et lucida sunt extra corde vel sacra accipientium.
Idem. Sacramentum ecclesie tam magnum est ut
nec ab homicida ministrante polluatur. Augustinus.
Tamen baptizet ebrius vel homicida vel adul-
terius baptisavit. Augustinus. Tamen ipsis qui sancti
sunt et quibus fidem non polluit potest et admini-
stra dei. Idem. Nec ab uno magis nec ab uno
minus confitur a sacerdote. Ciprianus. Omnia
sacramenta cum assumit indigne tractantibus
prosunt tamen eis digne sumentibus. Ethaw (?). Qui
manducat et bibit propter. Sacramentum sume
peccatum digne sumunt dignius indigne sumen-
tibus. Crisostomus. Spiritualis acus sicut aqua recipit ma-
jestate peccatum magis perdit cum sui na-
ture sui acceptus vicium. Augustinus. Multis vita
quam vult accipit vitam. Sed si non mutet vita
ad iudicium sibi accipit vitam. Idem. Non mala
sit quod da malo sed bonum malo ad iudicium dat.
Idem. Melius est spinula pennis obvenire quam
intrinsece mortali velle tangere. Idem in Ceciam.
Vigilius tamen non frequentiam in laborum sed devo-
tionem probat amicorum. Idem. Infelix est sacerdos
qui tota vita sua unam missam potest digne
celebrare. Ambrosius. Panem quem sumimus
in ministerio virginalem intelligo cum manum
spiritus formatus est in virginis utero. In-
nocencius papa. In hoc sacramento totus integer
sumitur ille qui est fons et origo totius gratie cum
si digne sumatur animam liberat in bono confirmat
venialia peccata delet mortalia cavet virtutes au-
get et omnium gratiarum fructus cumulare facit.
Ambrosius. Vita anima in qua deus requiescit
et in cuius tabernaculo requiescat. Idem. Quod
o possessio omnia possidens beatus qui te possidet.

Felix qui te habet ο de.

De dignitate episcoporum

Qui episcopatum desiderat bonum opus. Apostolus.
Desiderat. Crisostomus. Cum amoris desiderat prima-
tum in terra inveniet confusionem in celo. Augustinus.
Nichil enim est hac vita et maxime hoc tempore labo-
riosius et difficilius et periculosius episcopi et sacer-
dotum officio sed apud deum beatius si eo
modo militetur quo imperator imperator jubet. Ysidorus.
Non debent honoris circa suscipere qui negat sub-
ditos tramite vite melioris preire. Crisostomus. Cum
ille ad episcopatum vel alicuius ordinis officium ele-
gatur queratur dignum moribus et vita quidem ut
pollens vocatus ad regimen veniat. Gregorius.
Petitus nec vocatus accedat virtutibus
in dignitate possesse dum in sanctitate si paria possunt.
Vel si remissiori humiliter. Augustinus. Intelligat se
non esse episcopum qui preesse dilexerit non prodesse. Idem. Nec re-
gimen se vocem theme nec sua dilectione deterrere
nec cura illorum nec filiorum deterrere carnis impedi-
mentis quod magister non cupit deserere. Lucas.
Sacris non posse apte aptus officio. Ambrosius. Non
mittit falcem in messem alienam. Dionysius.
Nullus pontificum unde sumus sit contentus. Calixtus.
Nullus alterius terminos sibi usurpet vel alterius
parrochianum iudicare vel ordinare. Chalcedon. Ne transgrediere terminos anti-
quos quos posuerunt patres tui. Idem. Nullus alterius indi-
cans vel absolvat. Augustinus. Illi sacerdoti licet
parrochianum alterius ligare vel absolvere. Jeronimus. Illicita
excommunicacio veritati non ledit sed excommunicantem.
Augustinus. Cum iniustus est et iniuste male dicit
ille qui illi reddit. Jeronimus. Ubi pastor ardens
non est ibi et rura vivunt. Ne forte eradicantes
zizania eradicetis simul et triticum cum illis.

De dignitate sacerdotum

Bernardus. Considerantium dignitatem contulit vobis deus.
Prerogativa est ordo sacerdotalis.
Pretulit enim vos regibus terre pretulit etiam ordinem
vestrum omnibus hominibus imo ut altius loquar pretulit
vos angelis archangelis tronis dominationibus.
Sicut enim non angelos sed semen abrahe apprehen-
dit deus ad faciendam redemptionem sic non ange-
lis sed solis hominibus sed sacerdotibus sui corporis et san-
guinis commisit consecrationem. Bernardus. Magna
est sacerdotum dignitas sed gravis ruina. Valde gau-
dendum est de eorum ascensu sed plus de lapsu. Non
tamen tanti gaudii est ad alta venisse quanti
timoris est ad ima corruisse. Crisostomus. Quanti
timoris est sacerdos coram deo ambulare. Cum tanto
merito et ad protegendum mediator est. Ambrosius.
Sacerdos ut sapiens medicus ingressus
primo sciat sua peccata delere et precatus
detergere et non pubre. Gregorius. Caveat sacerdos
ne peccatum perniciosum alteri manifestet. Anastasius.
Sacerdos ante quam malum committit sacerdotis
ab eius officio deponatur. Maturinus. Sacerdos
in quorum macula sunt non accedat oblationes offerre
domino. Bernardus. Cum post acceptum ordinem lapsus
sunt in peccatum carnis sacro ordine ita careat ut
ad ministerium ordinis altaris non accedat. Clemens.
Tales clerici ad ministerium accipiantur qui digne
possunt divina sacramenta tractare. Ysidorus. Nulla
a presbitero missa audiatur quem scit et dubitanter
concubinam habere. Leo papa. Dominus noster et alii ab
eis sine malicie et aggravandus. Augustinus. Tantum
displicet deo illicitas cogitationes sacerdotis quantum sunt
extra adulterium maculati. Gregorius. Ex hoc in sacris

ordine studiosa compescentia sit illius quam adulterium maculat maculat. **De clericis non continentibus**

Omnes que sua sunt querunt non que Jesu Christi ministri Christi sunt et serviunt antichristo. Honorati incedunt de bonis domini qui honorem domino non deferunt. Idem. Sacerdos qui non servat legem dei probat se non esse sacerdotem. Ambrosius. Mendacium est christum sacerdotem dicere se profiteri et opera que christi sunt operari. Bernardus. O vos sacerdotes dico vos qui claves petri geritis et claves Christi non curatis clamet dominus contra vos. Crisostomus. Multi sunt sacerdotes et pauci non sacerdotes. Multi nomine sed pauci re. Idem. Tales sunt sacerdotes cum, nunc omnes mysteria apostolorum mandant et ipsam modicam non servant, ut non sint sed ut appareant. Bernardus. Mirum est de sacerdotibus qui honorari volunt per ordinem et ipsum ordinem non inhonorant. Jeronimus. Vehementer aliquos deserunt qui meliores laicos quam clericos credunt. Bernardus. Inutilis nunc nemo in ecclesia dei quam qui revocat per sua que pejores sunt clerici quam laici. Jeronimus. Clericum negociatorem ex inope divitem, ex ignobili divitem et gloriosum quasi quandam pestem devita. Bernardus. Minor de clericis qui non laborant ut rustici nec pugnant ut milites nec evangelizant ut clerici et tamen nullum tenent ordinem, ubi erunt ubi nullus est ordo sed sempiternus horror inhabitat. Jeronimus. Clericus aut inhonestior tetrior aut aliis fabula. Isidorus. Clericus admonendus est qui ita se vivat ut eorum vite similitudine proficiant ad veritatem. Clericus professionem suam probet in habitu et in incessu et incessu et in cetera in vestibus nec calceamentis decoram querat. Gregorius. Omnis lascivia et ornatura corporalis aliena sit a sacro ordine. Idem. Omnia que non necessitatis sed propter venustatem adhibentur, scilicet calciamenta. Item concilium. Et ut si bona defunctorum altaris de altari vivant non ad alterius lenonices et superbiis aut in capes, frena aurea aut sellas depictas vel calcaria deaurata et varia pellicia. Idem. Quicumque preter cottidianum victum aut simplicem vestitum de altari retinet, non est rapina est et sacrilegium. Idem. Res sacre est res pauperum non pauperibus dare. Idem. Pauperum elemosinam subtrahere crimen superat crudelitatem. Idem. Clericorum res pauperum est, crudelitas subtrahere quod inutiliter expenditur. Hugo. Omnis clerici sunt pauperum et domus eorum debent esse omnibus susceptoribus peregrinorum et hospitium omnibus debent. Idem. Clericos ecclesie non sapiendus censetur sustentari omnibus parentum et propinquorum prava suppedia suffragat. Omnia autem bonis privatum et operibus sustentari potest si quid pauperum accipiunt sacrilegium profecto committit et committitur et per abusionem talium indicium sibi manducant et bibunt. Canon. Clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur nisi necessitate compulsi. Augustinus. Clericus alee vel ebrietati deserviens aut desinat aut deponatur. Ambrosius. Omni altari deservientes vinum et sinceram non bibat. Contra laicos non omnibus potius vocatur intrepat quia quis inebriari per clandestino ore mysteria altaris vel gnoscit clericos post missarum terminum ad peregrinandum proficisci. Augustinus. Non oportet vel gnoscit ministros altaris spectaculis aliquibus que que nuptiis et conviviis interesse.

De tribulatione. Salomon

Speciosa est misericordia dei in tempore tribulationis quasi nubes pluvie in tempore siccitatis. Gregorius. In summa tribulationis post solaciis consolationi prestat misericordia dei. Bernardus. Domine da tribulationem, ut semper possim esse mecum. Idem. Domine si mecum es in tribulatione semper expeto tribulari ut te semper habeam. Idem. Quotiens consummat tribulationes non putesne debitum sed meriti est scriptum. Cum ipso sum in tribulatione. Crisostomus. Tribulatio est documentum amicitie quia si tete virtutes non sunt probate nec plene nec devote. Idem. Adjutor virtutis tribulatio per prolonga descendens in terram elevat animam per angustias tribulationis intras erigit despectum. Augustinus. Quod fornax auro quod lima ferro quod flagellum grano hoc facit homini justo. Gregorius. Tribulationes que nos hic premunt ad deum nos ire compellunt. Idem. Tribulationes per multas oportet nos intrare ad deum. Nonne sic oportebat pati christum et ita. Bernardus. O bone Jesu si oportebat te pati et ita intrare in gloriam tuam quomodo nos miseri non pacienter. Augustinus. Inique est ut homo peccat et homo justus aut angustias. Idem. Si deus proprio filio suo non pepercit sed pro passionem ad mortem voluntate ut intraret in regnum celorum, absurdum et stultum ut tu qui in peccatis es concepti te putes per delicias intrare posse. Gregorius. Ve felix est anima deo et angelis eius grata que pro nostris tanta quanta vere pro nostris sustinuit volet sustinere. Idem. Idcirco noluit nos dominus in hac vita prosperari sed quam pati ut ostenderet nobis quod per delectationes tedium quanta amaritudine radice dicas. Idem. Si dulcia aspecta ostendit ut primum hic anima tolleremus. Idem. Si dulcia quereris oportet primum ut amara gustes. Idem. Electus sic deus facit iter et quasi ne quis delectet in via obliviscatur ad quod sunt in patria. Idem. Non tormentis deus homines disponit eruditos propter malicias non tuetur. Gregorius. Tanta in deum spes palidior insurgit quanto quis pro eo dura sustinuit. Idem. In honorationes que divinas probat vite tollerantis prima eius perscrutat. Omnes intollerabile pusillanimitas hec leve et facile spes remuneratoris ostendit. Spes est certa expectatio future beatitudinis proveniens ex gratia et meritis precedentibus omnes pariter sustinebitis tu gravia sunt recordari. Augustinus. Venale habeo quod regnum celorum quo emitur paupertate regnum labore requies dolore gaudium humilitate gloriam morte vita. Idem. Regnum celorum nil vilius cum emitur nil preciosius possidetur. Idem. Stultum est requirere regnum celorum sine labore. Idem. Labor est precium regni celorum. Augustinus. Cum audis dominum requiem est per laborem frustra requirit requiem nisi prius laboraverimus. Hugo. Noli pigere laborare veniet et gaudium messis eterna vita data est tibi dominus deus precium ipsius cogitata quanto labore sit empta. Idem. Pro precio penitere non vere. Idem. Cum dicat non laborat vix non sentire laborem cogitata mercedem. Augustinus. Multa sustinentibus in hac vita mercedes salvat servat in celis. Idem. Omnis qui plus laboravit plus mercedis accipiet. Ysidorus. Merces ad bona magis est prosa et perpetua, tribulatio multa quam magna non potest tam magna quam estimari non potest tam diuturna quam finiri non potest. Idem. Si temporalia cum labore acquirimus qua fronte presumimus quamspiam eternam optinere ut pro nichilo perderet laborem. Crisostomus. Si tempestas nauta, vulnera militibus

frigora agricole ut primum tepule levia fiunt
quo magis debent esse levia ut primum eterni
um. Ambrosius vigilias times et magnos
labores sed hec omnia levia sunt meditanti flammas
perhennes. Ieronimus Nichil amantibus durum nec
labor de fructibus cupientibus amemus et nos
Christum et facile videbitur omne difficile. Bernardus
Dura, grevia et difficilia nulla facit amor. Augustinus
Omnino non sunt onerosi labores amancium sed ipsi
delectant sicut venancium aucupancium piscancium
et quia ubi amor in labore non est labor ... set
sunt facilia. Ieronimus Nichil est tam durum ... quod
non amoris igne vincatur. Nichil est quod ...
... vat quod ipse diligit. Idem Facile ... aureum
vincula amor ... et timor gehenne. Bernardus
... si laboris operatum ... labor
... Augustinus Omnia aut plurimis sublevatur
et sine illis gravius sibi efficitur. Hec anima
... dilectionis ad omnia difficilia et ardua sine
labore ... Idem sine dilectione ... sine
... efficitur onerosa. De verbo dei
Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo
quod procedit ab ore dei. Idem ... in omni ...
... qui corpori ... cibum Augustinus non minus ...
... ventres moriuntur sed magnum est ...
animas in eterno ... Gregorius Audire
... verba dei ... signum predestinacionis eterne. Idem
libenter audit. Idem qualis ... dies non percepit ... anima que ... pascatur verbo dei. Idem ... que assidue non
... verbo dei ... cum ... ubi ...
... castitate. De abstinentia
Venter et genitalia ... et omni ... immoderate refitiendum ad contumeliam ... salutem ... Gregorius ... vene
... sanitatis et ebrietas ...
... et ... pudicicia ... Bernardus
... castitas in deliciis ... in multiloquio ...
... Apostolus Nolite inebriari vino in quo
est luxuria. Idem ... nullum secretum ubi regnat
ebrietas vinum et ebrietas ... auferunt
... mortuus est et sepultus ... et quod inebria
... ut venenum vinum et adolescencia ...
... intelligencia ... ut comessacio et ebrietas
... multo ... et potu ...
a copia ciborum ... tem...
... voluptatum ...
Ebrietas blandus est demon dulce venenum
suave peccatum. Idem Ebrietas est magna insania
... homines audaciores reddit ...
... facit linguam impedit ... prodit
sui immemorem facit. Idem Ebrietas aufert ...
... corrumpit sanguinem ... membra debilitat
... salutem ... Ebrietas est ... Idem
... vicii ... racionem
... infamia ... corruptela ... honestat ...
... Idem ... comessacionibus et ebrietatibus ... De die fu-
Placet ultimus dies dei ... turi iudicii Beda
ut observentur omnes dies ...
... itaque dies ... ultimus dies ...
Bernardus ... Ieronimus ... semper ...
... quid futurum sit ... ultimus ... mo-

rituri sumus. Cassianus Si id quod es futurus
sedula cogitacione cogitamus pensamus ... fi-
eri. ... que ... ante in ... Gregorius Quanto
morti propinquior efficieris tanto sollicitior ac timi-
dior esse debes. Augustinus lege relege omnia diu ...
scripta non invenies horribilius quam in statu hu-
mane ... et qui mori non audet ... sit
morte. Cum dominus dicat qualem te invenio
talem iudicabo. Bernardus Certum quod morieris sed
incertum quando vel quo ... te ubique ex-
spectat. Et si sapiens fueris ... expectabis.
Augustinus ... ut ... venio
aut ego vado. Sed plane scio quod mortales sumus
et quia nolumus volumus mortales sumus et mori-
emur omnes ... morte ... et ... hora mor-
tis incertius. Augustinus Cum ... sit vita ... qua
via lubrica quam mors ... et hora mortis ... ita
... ignorancia ... est et diu
mori ... non estimat ... homines. Multos
vite prolongantes mors ... prevenit ...
... expectat quod de morte non cogitat

Sequitur libellus de consolacione theologie

Incipit liber de consolacione theologie compi-
latus per magistrum Mathiam de Cracovia

Quoniam secundum apostolum quecumque scripta
sunt ad nostram erudicionem et doctrinam
scripta sunt ut per consolacionem scripturarum
spem habeamus quia secundum spem gaude[n]-
tes in tribulacione ob quorumdam virtute ...
assidua ... in domino ...
... istas consideratos ... inde
tribulacionibus ac multiplicibus tribulacionum ...
et occasionibus ... multis consolacionibus
contentis ... vel ampliare in septem
quasi redigere in hiis scriptis ut diversis ...
variis consolacionum remediis noscunt indige-
re ... consolacionem in hoc libro valeant invenire.
Et ut ... sua ... invenire valeant
pro qualibet persona turbate consolaciones ...
librum in quindecim libros distinxi ...
... turbacioni ... consolacionum remedia
oportuna continentes.

Primus liber qui continet consolaciones
super carencia mundane prosperitatis ac
fortune necnon super infelicitate adversitate
ac infortuniis et super hiis in ...
prolongacione

Primo ergo de hiis que opponit mun-
dane felicitati non contingere ...
... Domine ut ...
... venerandam ...
in qua multi ... et proficere potest non
... consolari poterunt ... cetera
consolacionum remedia. Nimirum ipse est magistr[um] ...
... qui ... est omnium magister ...
... et dei sapiencia ac ... auctor
... auctoritatis ...
racio ... Si ergo ipsum ...
attendentes ... nichil esse ...

vel audiendum et cohibendo ea in quibus con-
sistit huius vite brevis felicitas vel non habendo
ea in quibus consistit quia suo exemplo efficacius
persuadet nemini tamen utpote Christus sectatorem
[illegible] esse et in bonis mundi felicitatem
querere et in malis infelicitatem timere. Unde Augustinus
Omnia terrena bona contempsit Christus homo
ut contemnenda monstraret et omnia mala terrena
sustinuit que sustinenda precipiebat ut nec in
malis quereretur felicitas nec in istis timeretur
infelicitas. Et item Dominum inquit Iesum
legimus doluisse flevisse obprobria et contu-
melias sustinuisse esurisse fatigatum fuisse
sputa flagella etiam suscepisse nusquam autem
legimus ipsum risisse nec in prima prosperitatum
fuisse. Hinc plane liquet in presenti gaudent omnes
electi cum reperiunt adversitatibus mundi fati-
gari et nullis eius prosperitatibus felicitari.
Scripti sapientes procul dubio non eam veram
sperasse per quam possent ales [illegible]

Ceterum premisse considerationi de
consolatione in miseriis habenda addendum
est quod miseri non paucos sed plurimos sanctorum
excellentissimos in miseriis habent socios
qui huius in vita terrena ex quibus humana
componitur felicitas contraria passi sunt quibus
miserie ratio et infelicitatis titulus imponi
solet solet. Sed et pro huiusmodi miseriorum
solatio debet sufficere solum Christum habuisse
socium. Ipse namque cunctorum Dominus victor esset
miserias sustinere dignatus plurimas quod voluntarie
ne assumptarum estimationem processit quam cum
tante dignitatis et excellencie fuerit quod se-
cretas eius scilicet in hac parte plus confe-
ratur miseris ad solacium quam aliarum
hic centum milia sanctorum in semper de premissis
miseriis non doleas sed gaudeas eo quod cer-
tum sit signum in bonum electus pro bono tempore
admodum sit tediosum. Nam terre quia pravi
felicitate mundana esse quod mundanas homi-
nes habet in exilio infelicitatis. Dictum est
vel magis fallibile [illegible] terra illa
tenebrosam et opertam mortis caligine per
[illegible] ad veram claritatem eterne huius
ergo boni [illegible] in presenti infelicitate
seu mundane felicitatis carentia pro nihilo
efficax premium felicitatis in futuro quemadmodum
felicitas in hoc seculo pro nihilo habet damnatos
eterne. Isto enim die nobis videtur hec scilicet
ut hic qui hic perceperunt felicitatem
ea carent que est in terra. Hii vero qui hic felices
fuerunt ea in terra carent ea que est in
celo. Nimirum hanc divisionem inter eos
[illegible] quedam super illius Iacobi Domine [illegible]
[illegible] manifestat [illegible] bonorum
dampnorum et infelicium in presenti [illegible]

insinuat ita dicens: Non in die tantum
si mali in hoc mundo florent sed vos patimini
in quo non est habere dignitatis in hoc mundo
[illegible] exaltari. Et Iohannes [illegible]
[illegible] in celo vos vero in mundo. Et
propter illius bonum et quod tenditis quicquid
in via contingit [illegible] nihil est
quod unde doleatis unde dubitetis prospera
mundi. Unde Gregorius Dicit Gregorius: Viri sancti
cum prospera huius mundi suppetere conspiciunt pa-
vida suspicione turbantur. Timent enim ne hic
laborum suorum fructum recipiant, timent ne
quod divina iusticia latens in eis vulnus
aspiciat et exterioribus eos muneribus cumulans
ab interioribus repellat. Hec Gregorius. Boni ergo
tamen non dicunt beati si ea felicitate carent
que tamen in minimis et caducis consistit
rebus et hec ipsos non congruit dignitati
utpote quorum dignitas ad modum angelice
dignitatis illam mensuram excedit. Quinimo
ymmo consolari potius gaudebunt et exaltari.
Sic secundum [illegible] Doctrina apostoli-
cam semper gaudentes [illegible] Dei dispensationi
in hac parte semper mittentes. Ita testatur
[illegible] [illegible] [illegible] est ut et pre-
sentibus et futuris [illegible] bonis ut hic
[illegible] et illic [illegible] impleat ut de
[illegible] ad [illegible] transeat ut in utroque seculo
sit beatus ut in celo et in terra appareat glo-
riosus. Unde Hugo [illegible] [illegible]
[illegible] Dei dispensatione divina sunt [illegible]
ista sic considerationis fortissimum argumentum
[illegible] fortuna mundana prospera [illegible] adversa
fortuna non contristetur sed potius plurimum
consoletur quia adversa plus confert boni
et prospera plus mali infert. Unde [illegible]
ultima prosa plus hominibus reor adversam
quam prosperam prodesse fortunam. Illa enim
que dicitur prospera est per speciem felicitatis
falsa cum videtur blanda mentitur hec que
adversa dicitur semper vera est cum se instabilem
mutatione demonstrat. Illa fallit, hec instruit
illa mendacium specie bonorum mentes fruentium
ligat hec cognitionem fragilis felicitatis absol-
vit. Ita quod illam esse ventosam videbis fluentem
per [illegible] hanc sobriam [illegible] et
ipsius [illegible] adversitatis [illegible]
fortuna felix homines a vero bono devios
blandimentis trahit adversa plerumque ad vera bona
reduces unde [illegible] hec Boecius ubi supra.
Seneca: Nihil eripit fortuna nisi quod
dedit. Virtutem itaque non dedit itaque sapiens
nihil perdit ut unius virtutis possessione est cetera
expelli non potest. Seneca: Et plane sapi-
ente invenit nihil suum reputare [illegible]
[illegible] eum [illegible] Unde et [illegible]

gloriosissimum narrat vallem. Cum hostes eum
impadeant pater omnibus possessionibus amissis
a fugientibus interceptus est nec ex bonis
suis secum ferret. Ergo inquit hic mea omnia
mecum porto pectore uel in gestebat non humeris
nec oculis videnda sed animo estimanda in domi-
cilio mentis inclusa nec hoc manibus mortalium
labe factum queunt ut fortibus posito sit ista
fugientes non deserit. Et similia de aliis plu-
rimorum bonis incendio uel naufragia septa sunt
regis demum quod de prolongatione incolatus in hac
valle miserie non est dolendum propter cumulum actu
meritorum. Unde. uel magis boni hos prolonga-
cionem incolatus tanto feliciores reddit in effectu premii
saluatoris sic quod vallis miserie fit utilior
hoc felicior eius fit vallis ultima fructuum
bonorum ubertate fit compos. Itaque et pugne
victoriosus fit mors speculator altissima fit cur-
sus vallis pinguissima ex spiritus pinguedine fit
denique vallis florida atque gratissima florum
honoris et honestatis. Ecce ut causam
gaudii de nostre miserie cum incolatus porro di-
latus. Incolatus diminutum glorie in futuro et in
presenti contra futuras miserias uel pene uel co-
piose indulgentie pro utroque tum causa sunt tepescere
sine tarde te contingat de medio subtrahi ad
contemplatorum uite actiuas quo precedet thesaurus te
forte a deo in melior est celo quod hic istud nam
felicit exoptandum. Ideo etiam sapiens de infortu-
nio turbari non debet quia sicut non potest
Seneca. Nichil eripit fortuna.
Ex sedo libro continet consolaciones super tribulacioni-
bus diuersis super proscriptos et exanimatos et re-
gionum afflictos et mortis illatos et sic
pugnantibus persecutionibus et iniuriis vallibus illatis uel inferendis abeans et
P
Primo ergo de tribulacione non turbetur quia
dicit passionem christi et consolacionem eius dicit
Paulus 2 ad Cor. inquit consolaciones menbris ex-
cipite 2 ad Cor. Et sicut superiores et reges
Unde Vna christi ex quacunque sua passione tribu-
lacionis exclusit secum latus in cruce eadem die
fuit in paradiso. Hec Unde agna ergo tribula-
tio multum deceret semper nobis ex christo collata
est per passionem huius christi ubicumque plenum
debitat totis plenitudo consumit plus gratie et
uite nostre propter hanc factum dicta agna colla-
ta est uel fuit quid christus tot et tanta sus-
tinuit. Unde Sicut agna illa simplex et pura
contra nobis insipida fuisset ex nunc propter nobis
totis amore ardentis et sapore dulcissimo Dicimus
tribulationem patiens habet magis et plures ter-
minibus minus non erat dignus. Patet in ha-
bitat per multas tribulaciones transpetere fide-
les et etiam perfecto et tamen per multas, annumera
seruis et sic Jacob sic Ysaac sic Moyses
et omnes qui placuerunt deo per multas tribu-
laciones transierunt fideles. Et etiam perfecto et tamen
per multas tribulaciones transisse uel deo non pla-
cent. Anima ut dicit Augustinus nullus securus ex
sua tribulacione et si putans te non habere persecu-
tiones nondum cepisti esse christianus. Nam ergo ve-
lis uel presumas esse sine. Neque tribula-
ciones quas aliqui et tantos pueris aliqua
de nouo remansisse habet quo tribulatus sciunt
et ipsum deum qui de tribulato dicit. Cum ipso

sum in tribulacione. Et Augustinus super psalmos. Preta est domi-
nus eis qui tribulato sunt corde. Et sicut tamen
amat tribulatos ... putas de delictum sed me-
ritorum. Septimo quod sunt eum ipso sumus in tribulacione. Et
non est sperantis secundo contra et dilectabilis quod et
plurimum affectanda et a deo propter eam postulanda
est ipsa tribulacio. Unde Bernardus. Domine vellem sem-
per turbari ut sic mecum possem esse. Nimirum Cum
deo enim mecum in tribulacione quae ego degustam
amplius non mihi aliud quam deum meum velle deo
exemplo illius marie Magdalene in eius posita
dicit Origenes. Dominum meum solum quero et ipse
solus sit me consolatur. Et et valde auarus dicitur
cui deus non sufficit si certe ipse uel de deo non con-
tentum quod de quocumque dono dei interior exterior
potest contentari. Deus itaque qui consolatur nos
in omni tribulacione nostra sufficiens est pro consolacione
secunda quod est Omnibus permanent assimiles sibi dicat
in medio illius qui a sinistris eius erunt. Domine
domine non fecisti enim ex indutis meis ut in seculo
miser consolat tribulatio. Dicto non deus de tribula-
tionum dolore. Anima hec signum est in bonum. Signum
quidem tu electos signum est diuine dignitatis
Anima quidem ab hoc dignante agit quod per tribulacionem
assequitur sit via electorum ne eos magis delectat
dum pergere quam reuocans premia. Est nampe signum
predestinationis. Deus eum fidelibus suis hic in mi-
tigat tribulatione aliquid afferat melius. Et et tribu-
lacio porta est regni celorum et etiam porta dei et intra-
uerunt per eam Viam eorum quod euangelista
commendat estimari pati et sic intrare in gloriam suam
Unde In actibus apostolorum per multas tribulaciones
oportet nos intrare in regnum celorum. Aduerte ergo
quantum bonum tribulaciones et aduersitates conse-
quuntur quod homines sursum ad deum respicere cogunt
et ubi solacia querere superiora. Pro hoc quod sunt peluntur
sed inferiora. Exemplum illud apparet. Aues sursum
sunt querere ne que super terram peraciant spe...
de ut trahantur de Trahe me post te premittit
quippe tribulacio homines intendens eius ad ipsum
conuersione petens eam impassibilitate constituit
se fugit et adeo audit quanto sit ad bonum commu-
tabile plus conuertitur se de tribulacioni sicut in
imperia diuertitur. Et ad deum citto conuertitur dicitur
domino per Osee. In tribulacione sua mane consurgent
ad me mane id est cito uel tempestiue uel ortu luminis
gratie et misericordie est etc. O felix necessitas que ad
meliora compellit hec est quod dicit B. Gregorius
Mala que nos hic premunt ad deum ire nos com-
pellunt. Et ipsorum multiplicate sunt infirmi-
tates eorum postea accelerauerunt. De igne
purgatorii Considera quam vim ignis purga-
torii Augustinus Minor grauius est per perpat cum
omnes pena qua hic vmquam in hac vita pati
est uel pati. Et tribulaciones cum sit pro
penis ignis purgatorii tamquam incompatabilis
seruiens illarum tollende quod per ipsas tribula-
ciones debita atque deo obligantur sed paciis
petus debitas possumus equitate et pro uniuersa
diuine accepte de computo rade. Unde sic
Anima aduerte quod latro in cruce se equitat
ad dexteram dei pependit. Ubi perfecte et torme-
tum quod per culpa sua paciebatur ad honorem
tractatus sui conuertit de toto debito se ...
tauit. Nota bene Nosse etc. debet o ...

tribulate q tribulacio [illegible] premia augetur corona in fu-
turo et [illegible] tribulacionum [illegible] seu [illegible]
adiuvat futuri [illegible] [illegible]. Cum enim non impu-
gnatur vel non [illegible] nec repugnat quod vero non [illegible] non
vincit [illegible] de iusto et [illegible] Certamen forte
dedit illi ut vinceret [illegible] non vincit non coronat-
tur sed Paulus Non coronabitur nisi qui legitime
certaverit. Et [illegible] se [illegible] dicit quod quanto
quis plures impugnationes tanto amplius petit et vincit
et quanto plures vincit tanto magis meretur coronari
[illegible] et [illegible]. Si pena [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Dicit [illegible] in [illegible] tribulationibus [illegible]
[illegible] [illegible] Cum enim iustus [illegible]
nam [illegible] [illegible] [illegible] non apte fit in
faciem [illegible] sed [illegible] a tergo per [illegible]
malleo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
se vidit [illegible] Super dorsum meum fabricaverunt
peccatores. Unde Jacobus de temptato per tribulaciones
et paciencie sustinente. Beatus vir qui suffert
temptacionem [illegible] cum probatus fuerit accipiet coronam vite quam [illegible]
[illegible] Bernardus [illegible] de premissis [illegible] recapitulans
[illegible] quod vita vite tribulacio [illegible] vita gloria vita [illegible]
[illegible] vita regni. Oportet in tribulacione ma-
[illegible] spes glorie immo et in tribulacione gloria [illegible]
sicut spes fructus in semine. In semine modo regni
dei [illegible] regni [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
in agro [illegible] Cum ipso sum in tribulacione ait Dominus
[illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] Domine [illegible] sustinere et [illegible]
[illegible] [illegible] Bernardus Bonum mihi domine est
tribulari dummodo ipse sis mecum. Cum regnare
[illegible] epulari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
tribulacione amplecti [illegible] in camino [illegible] magis
quam [illegible] [illegible] in celo. Ubi enim non [illegible]
et ubi in [illegible] [illegible] [illegible] melius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] regnare et [illegible]
[illegible] in tribulacione [illegible] Bernardus De iniuria et
[illegible] si vis [illegible] sine iniuria [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]. Unde Gregorius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tolleramus [illegible] in secreto
[illegible] ad mala [illegible] [illegible]. [illegible] quid
[illegible] quod iniuria [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gregorius et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iniuria nobis
illata [illegible] [illegible] [illegible]. Et unde gaudemus
quod [illegible] [illegible]. Cum enim [illegible] iusto iudice
[illegible] [illegible] oculo non gauderet [illegible] sibi
[illegible] [illegible] animo [illegible] iudice [illegible] [illegible] [illegible]
tende etiam et per consolacionem [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] passi fuerimus in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum Petro ait si [illegible] de
[illegible] in nobis non fuerint [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum Petro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
celestium gaudiis [illegible].

Et tertio libro qui continet consolationes super ingratitudine temptacionum super difficultatem deserendi vicia et acquirendi virtutes super penalibus et afflictionibus dolorum flagellis et penis varnis

Primo quod de temptacionibus non gravis sed
considera quod temptari est passio inevitabilis
et sic de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Temptacio [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] esse volo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempta-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deo [illegible]
[illegible] unde [illegible] fili accedens ad ser-
vitutem dei sta in timore et prepara animam tuam
ad temptacionem. Et maxime [illegible] deo accepti
sicut signum [illegible] divine [illegible]. Unde
angelus Tobie dixit. Quia acceptus eras
deo ideo necesse fuit ut temptacio probaret te et signum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] signum [illegible] [illegible] firmissime sperandum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Unde [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] temptatus quid scit qui non est [illegible] [illegible]
scit. Temptacione humilitas [illegible]. Unde Gregorius
[illegible] temptacionem humilitas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] temptacio [illegible] [illegible] [illegible] Gregorius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] temptacionibus in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Temptacio [illegible]
adiuvat. Unde Seneca. Nullum adiuvat sibi [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] Nulla sunt [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Vasa figuli probat fornax et homines
iustos [illegible]. Temptacio probatum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
temptacionibus ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] quod per ignem probatur. Temptacio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Unde Tobie [illegible]
quod hanc temptacionem permisit deus ideo evenire illi
ut posteris daretur exemplum paciencie illius. Temptacio
in futuro [illegible]. Unde Jacobus. Beatus vir
qui suffert temptacionem [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] noster [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nisi temptata sit [illegible] [illegible]
nari nisi [illegible] nec [illegible] vincere nisi [illegible] nec [illegible]
[illegible] nisi in inimicis et temptacionibus habuerit. Nota
[illegible] in temptacione [illegible] consolacionem cogita et [illegible]
[illegible] quod in tua pugna contra [illegible] temptaciones
deus te inspicit et adiuvat et tamquam [illegible]
[illegible] et coronat. Unde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deus [illegible] [illegible] inspicit et [illegible]
[illegible] considerat et hortatur ut pugnes et ad-
iuvat ut vincas [illegible] contra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unde dominus ad [illegible]
omnium temptacionum superatorem ait Anthoni [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quia viriliter dimicasti in tota orbe [illegible]
te [illegible] [illegible] Delectacio [illegible] contra
[illegible] delectaciones [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum delectaciones
[illegible] que sunt contemptibiles [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et ideo [illegible] [illegible] et [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in habitacione [illegible] [illegible] in [illegible]
ut dicit [illegible] Non [illegible] templa fulgencia
non [illegible] [illegible] [illegible] delectat [illegible] [illegible]
[illegible] ornata [illegible] modi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
in [illegible] habitacio [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] tenebras [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod timeat ne ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
delectaciones que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]

Et hec constat quod digne continuit. Rursum
noli turbari ex hoc quod mala pateris sed potius
inde consolare pene afflicto. Cum mala pati
sit non modica portio vite bone. Nempe bo-
na vita non in bonis valet sed potius in mala pati-
endo consistit. Unde Hugo: Bona vita est com-
to et mala pati et bona facere et perseverare
usque ad mortem. Dicitur vulgo quod qui bona sed patitur
sibi vivit sed metita est iniquitas. Sed hec
Hugo. Porro de malis que sustines et habes
omnia mala opinaris et to ea non posse
mala didiceris non restat nisi consoleris super
quo audi Ambrosium dicit sic. Mala non sunt que
nec anime meritum implicant nec conscientiam ligant
unde paupertatem et infirmitatem egritudinem et mor-
tem nescio sapiens mala dixeris nec in malorum
sorte inveniunt. Dei flagellum secundum decretum et quorum
flagellum est signum in bonum est nisi signum
divine propiciationis. Unde psalmista: Deus tu fuisti propitius
eis et ulciscens in omnes adinventiones eorum. Est
nisi post primam signum divine noticie et
approbationis. Unde Amos in persona domini: Tantum vos
cognovi ex omnibus cognationibus terre ideo
visitabo super vos omnes iniquitates vestras. Est
etiam non solum signum dilectionis divine quinimo pi-
gnus. Unde ipse ait: Ego quos amo arguo et ca-
stigo. Est nisi signum delectabile beneficii et salu-
tis. Unde in libro Machabeorum: Etenim tempore non sinere
peccatoribus ex sententia agere sed statim ultiones adhibere
magni beneficii est indicium. Est nisi signum cele-
ste regni hereditatem possidendi. Unde Augustinus
de flagellatis loquitur ait: nisi hereditatem daturus dis-
poneret deus erudire eos per violentiam non cura-
ret. Quod vero degeneres qui heres hereditatem autem non ca-
pit hec nisi hereditas solis filiis suis debetur.
Unde tamquam de veris loquitur Hebreorum: Dominus inquit
flagellat nisi omnem filium quem recipit ideo
hic receptus est in hereditate eternam nisi iste
etiam vivit qui sine peccato. Attende autem quod
non ait omnis filius quem flagellat est sed omnis
filius flagellatur. Aliter nisi non recipit. Ergo ex-
emptus est a numero passione flagellorum exceptus
est a numero filiorum. Christus nisi flagellat unicum
sine peccato non relinquit adoptivum qui est in peccato
sine flagello. Hugo: Ex quo nobis propositi in pas-
sionibus sunt et iam si nolumus exheredari non ti-
meamus flagellari cogitando Christi passionibus
in nostro corde ac perseverando in disciplina
et patienter ferendo eam. Ergo quecumque afflictiones
quas quidam patiuntur tamen eos affligunt et
mente eo quod nec eorum placent sed cum assi-
ciat et sponte sed passio propria fiat. Ergo vigo
oportunum remedium hec doctrina. Unde Gregorius ad
modicum cor tuum. Si mens in deo forti dilectione
in deum dirigitur quicquid in hac vita amarum constat
fit dulce et de quo affligit requiem putet.
Gregorius: Hoc quo ad consolationem pertinet castigati quod se
ex culpa recognoscat merito castigari. Ergo enim
fratres Joseph castigati dicebant: Merito hec
patimur quia peccavimus in fratrem nostrum. Quid de
ceteris filiis bonum nisi quod et illi dicturi sunt
quando adeo pro culpis suis castigatur. Merito
hec patimur quia peccavimus in deum et proximum
nostrum. Unde Gregorius: Efficacius est consolatio si inter
flagella que patimur ad memoriam delicta re-
vocamus atque hec iam non flagella sed dona

suspirat dicit que tamen peccatum tamen dolore
purgatus. De quarto libro qui continet consola-
tiones super derisiones despectiones deiectiones et humi-
liationes in sui in secreto confessione vel in publi-
co coram aliis super de fructus et infamie et
super obprobriis et confessionibus

Primo ergo de derisione ac contemptu confle-
ct hinc dicit oppositum non verecundare quia
verecundia ista ne dum temporalem vitam
et a nulla re posset eos qui deridentur
doctas tam qualis. De derisione. Unde constat omnes
namque patent illi passioni nulli parcit statui
nulli dignitati sed et de illis propria docet hec
dignius non erat mundus. Nam Thobias semper
operibus pietatum in elemosinis et mortuorum
sepulturis totaliter deditus esset. De quo Tobias omni
ei tecitatis supervenisset scribit quod parentes eius
et cognati vitam eius irridebant. Job vir
simplex et rectus erat timens deum et recedens a
malo quando tamen miseria ei permodum supra-
certe conquerebat se de risu. Ossa domini re-
pleti propiciantes variis linguis loquebantur
de quibus constat hinc dicit mirabili non obstante
dicat propria. Et cum deridebant eos de que
iuniores plenum sunt Jeremias propheta qui in utero
matris sue sanctificatus in sua vel post ans in
persona domini lamentatus inquit factus sum
in derisum omni populo. Denique et ipse Salva-
tor in cuius virginitati dei filius passione
derisionis non evasit qui non semel sed multotiens
est derisus. Ecce itaque non solum perfectus
sed alios insignes patres insimitas sed et ipse
glorie non est dubium derisiones esse passos
quem restat nobis de superbilibus tacetur nisi
prius derisiones quas quidam patiuntur iocundo
risu deridet. Quo etiam derisione non bene
quia iste derisiones a domino facile contemnit.
Unde Job: Qui deridetur ab amico suo sicut
ego invocabit deum et exaudiet eum. Ut
iste derisiones in stultis mittit filios dei spera
los scelerum forte consequenter. Unde in libro
Sapientie in persona impiorum de iustis dicitur:
Hii sunt quos aliquando habuimus in derisum
et in similitudinem improperii nos insensati vitam
illorum reputabamus in sanitatem et finem illorum
sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter
filios dei et inter sanctos sors illorum est.
Unde Gregorius: Hos elegit deus quos despicit
mundus quia plerumque despectio hominem revocat
ad se ipsum. Item Seneca: Non deus felix
es si non te tota turba deridet. Ergo si
beatus esse vis cogitare aptimum non contempnere
ab aliis contempni. Et hoc perfecto sequitur
complendum. Et vel curat se ab aliis se ab aliis
stendas regnum. Cum ergo humiliationes atque de-
pressionem vir humiliatus. Unde Gregorius de
sua humiliatione multo consolaberis. Cum

inquit te humiliari videris. Hoc est illud quod ipse
in bonum animo argumentum esse gratie appropinquantis
Gregorius Nempe et aliis dictis suis patet hoc ac-
cumulatum facile explicari. Bernardus enim et dicit
humiliationem hoc viam esse ad virtutem humilitatis
quae quidem velut hasta mentem quietem in presenti
secundum quod reddit consolationem in futuro. Unde ibidem
Vera humilitas quae est in presenti ab hiis mor-
dacibus curis mentem facit esse quietem et a ma-
ioribus penis in futuro secundum reddit consolationem
Humiliatio via est ad humilitatem sicut paciencia
ad pacem. Sicut lectio ad sapienciam. Si ergo
virtutem appetis humilitatis viam non refugias
humiliationis. Hec autem humilitas tante est virtutis
quod non solum subsistere sed etiam gaudere facit in
angustiis et pressuris ac in tribulationibus falsis
seu mendaciis impositis inquit iniquum sustinens
Dolet de culpa aliena perfecto maxima consolacio
est hoc illud quod facit cor hominis in adversitati-
bus quiescere et gaudere. Unde Augustinus super Dominus
ait Apostolus Beati estis cum maledixerint vobis
homines et persecuti fuerint vos et dixerint omne
malum adversus vos mentientes propter me
gaudete in illa hora et exultate. Ecce enim
merces vestra multa est in celo. Sed in hiis
pressuris et angustiis nequaquam possunt subsistere
Sed quod maius est hiis gaudere nisi veraciter
in conspectu dei et hominum humiles essent. Unde
Dominus Discite a me quia humilis et mitis
sum corde et invenietis requiem animabus ves-
tris. Confusio in confessione. Tercium non sit tibi
amarum vel grave peccata in secreto confiteri
aut culpam in publico recognoscere. Quamvis ut
dicit Augustinus levior est modica amaritudo in
faucibus quam eternum tormentum in visceribus
Sicut autem amaritudo in faucibus cuius consistit
seu penitentis ratione anime et lacrimose confessionis
Et addit modica scilicet in comparatione ad eter-
num tormentum vel cum anime confessio atque quo
ad momentaneam quia non solum evadit eternum
tormentum sed et succedit eternum gaudium. Propter
dicit in Ecclesiastico Pro anima tua non confundaris
dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum
scilicet quae confessionem impedit et est confusio ad-
ducens graciam et gloriam scilicet qualis est illa quae
confessionem perficit. Certum verecundie erube-
scencia quam in confessione patitur est secundum doctores
magna pars satisfactionis. Et videtur causa quia
magnum dolorem inducit post confessionem et
dolorem immensum. Unde quanto rubor verecundie
fuerit maior tanto in anima maior erit decor
et pulcior perficiente deo hoc principali rubore
[illegible] caritatis ipsa verecundia confessionem impor-
tantis. Et minus ad humilitatis via fit ad virtu-
tem humilitatis quanto humiliaberis tanto
virtus in te perfectionis crescabit humilitatis
Denique omnis ante confessionem et contricionem

peccata tua nota sunt deo et celestibus pre-
sentibus non parvis quos et occulta nostra
non latent ab eorum oculis seu noticia
per confessionem fidelis peccatum subtrahitur cum
deus ipse cognoscat quasi tenetur non noscat
et ab aliis ea abscondat. Augustinus Nemo in-
iuriam et tacere prosperat tamquam de dicentes
peccatum hunc hominem quia ipse sibi non pepercit
cognoscamus quia ipse cognovit confessus est ad
penitendum peccatum suum. Confitear et ego ad
liberandum eum. Augustinus. Detractio et iniu-
ria De detractionibus etiam non timeas
cum per illas deo ordinante humiliaris utiliter
Unde Bernardus Licet detractio sit ex vicio
detrahentis tamen iusto dei iudicio non num-
quam adversos iniustos exaltat et bonos ut quos
vel de modestia presumpcio vel aliorum favor in
altum extulerat detractio humiliat. Certum
obprobria et contumelie sunt peccatorum medi-
camentum. Unde Pirrus Chrisostomus consuetudine
vince mille medico efficacius medicamentum
obprobriis et contumeliis [illegible] sint tamen tu
Unde Gregorius Est et contumeliis maius gra-
maius quam [illegible] debeat intrantu quarum
de mente [illegible] clamor [illegible] posse
considerat. Erunt et bonitatis argumentum
Unde Gregorius Bonum per contumelias meliores
existimant deinque sunt ornamentum quia
sicut Christus si eis iniuste passi non indigent
remissione peccatorum propter ipsa coronabimur
etiam clarioribus. Contumelia. Cuiusque con-
tumelia est sicut preciosus lapis in corona hec
quia humilis est ne et virtutis quia facit in
deo placere innanem Unde Gregorius Iustus
iniuriam ait et obprobria recipit ut quem
ne forte elatus potuit repulsis contume-
liis ad sapiencie redeat et eo se nitens in deo
robustius religat cum foris non invenit ubi
requiescat Gregorius Compescit nos pagina
non leviter sed precious gratulari deo propter ea
ex passionibus contumeliis Unde Petrus Commu-
nicantes Christi passionibus gaudete ut et in reve-
latione eius glorie gaudeatis exultantes Sed
et Apostoli quibus non erat dignus mundus dignum
est contumeliis pati materia sunt gaudii
Unde Lucas refert de hoc Ibant Apostoli
gaudentes a conspectu concilii quoniam dignifi-
cati sunt pro nomine iesu contumelias pati et
velut argumentum cuiusque boni a deo recipiendi
Unde cum David a Semei maledicitur et
quidam de familia David hoc vindicare
vellet Dixit David Dimitte eum ut male-
dicat mihi et sequitur Et Respiciet me dominus
et reddet mihi bonum pro maledicto hac
hodierna die Ad Ephesios reparata me:

more vbinm [illegible] salvatoris Beati estis cum vos maledixerint homines Et plane videbis quam maledictiones quas vir iustus patitur [illegible] [illegible] bonum [illegible] copiosum sequatur

Sequitur liber qui continet consolationes contra tristitiam seu privatione mundane vel temporalis potestatis vel dignitatis et maioritatis aut superioritatis atque regiminis seu potestatis cuiuscumque dominii temporalis

Primo ergo noli de potentia qua privatus es turbari quia quanto potentes fuerunt in statu altiori tanto in periculo versantur maiori. Denique ad quid abiectione optanda sit potentia manifestat Augustinus dicens Optandum est ut potestas non detur nisi contra vitam propter quam vitanda potestas. Nolunt esse homines et volunt propter virtutes homines ut que [illegible] non ut veri victi falso vocantur non veritate sed opinione victores. Augustinus Porro si quales sunt vel esse [illegible] aut quem potestates et dignitates temporales contra [illegible] faciunt et que eorum cautela sequatur Crisostomus non sic appetes nec [illegible] eorum cautela dolens. Est primum [illegible] [illegible] In [illegible] [illegible] singulas dignitatum tanta [illegible] vicijs primum quanto maioribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] et supponunt eum sibi subiectum Gregorius Quanto quis aliquis [illegible] tanto [illegible] [illegible] onera [illegible] [illegible] mente et cogitacione [illegible] [illegible] [illegible] dignitate Denique [illegible] [illegible] dignitatis et potestatis ergo ad [illegible] [illegible] [illegible] signat et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non diligit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maiores [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consolacione ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] familiaris ad eum labore [illegible] [illegible] a quo subtiles filios [illegible] [illegible] attende [illegible] maioritas vel superioritas solum [illegible] Primum [illegible] maioritate [illegible] [illegible] [illegible] Quanto quis in loco superiori [illegible] est tanto in maiori [illegible] periculo [illegible] [illegible] maioritate [illegible] [illegible] Quanto [illegible] honore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si delinquit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pene quia ipsi maiores [illegible] [illegible] In [illegible] [illegible] [illegible] maiores [illegible] excessu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] mentis [illegible] et [illegible] [illegible] In Gregorius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad singula [illegible] [illegible] mente [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ne in terra [illegible] superioribus [illegible] ne [illegible] in celo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] In Crisostomus [illegible] desideravit primatum in terra inveniat confusionem in celo nec inter servos Christi computabitur qui de primatu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo alius [illegible] appareat sed quo omnibus inferior videatur. Verumtamen [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] regis maximi vel imperatoris [illegible] [illegible] [illegible] non possit quod aliquo statu vel officio [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] sue dignitati [illegible] [illegible] ut si officium [illegible] mechanicum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquis utpote [illegible] regis [illegible] filius non solum [illegible] in spe sed tandem in re regnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat si [illegible] ad dominium vel statum dignitatis sue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regis [illegible] [illegible] [illegible] Porro si [illegible] doctorum [illegible] [illegible] [illegible] plaxeris [illegible] [illegible] sue dignitatis ecclesiastice [illegible] [illegible] magis [illegible] quam dolebis [illegible] [illegible] doctorum et prelatos ad [illegible] [illegible] [illegible] ecclesiastice dignitates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Crisostomus [illegible] dignitatis [illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subditi In [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] delinquunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gregorius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subditos [illegible] [illegible] [illegible] In [illegible] [illegible] ut tanto se cautius a culpa custodiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adepto [illegible] [illegible] [illegible] Tempore [illegible] [illegible] mores subditorum [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] In Crisostomus Qui ad [illegible] videns arboris folia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquam culpam [illegible] [illegible] radice. Ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in disciplinatum sine dubio cognosce [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] in defectione correctionis pudore verecundia recognoscens. Dicit [illegible] ego vos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una voce [illegible] [illegible] [illegible] in hac parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filios [illegible] [illegible] [illegible] non possumus aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] pudore verecundia [illegible] Hic ambrosius Episcopus non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] correctionem [illegible] [illegible] ut Beda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] desiderans. **[illegible]** Augustinus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dampnabilius [illegible] aut [illegible] officio [illegible]

p̄sumtorie aut adulatorie res agat. Hec
ving. Ex proposito quod pro vno h' res agi va
leat vel p̄sumtorie et peccatum dampnabiliter
putat ipse maxime difficultate integranda Ber
nardus. Nazarenus. Comment. p difficile sit sine
rei .i. regere se obtemperare. Multo difficilius
ē sine aliorum regere. Ita solet regere. Quanto super
et gloria maior ē tanto periculum grauius esse hu
iusmodi intelligunt. Nam et sicut in rectore ē vi
cium multis facile in eos qui adaptat ad
contempnendum ei prepositio sunt sufficienter et multo fa
cilius malum ab eo transit quod sequitur in eo virtus
et industrie fuit. Hec Gregorius. Ex predictis p
positio patet quod paruipēdit clericus vel monachus
humiles quod et inclusi infirmis minor esse
si cum superfluis obedientie suorum libertate
indiscretus sit quam certissime dignitatibus obse
quiis constituitur si ne ebrietate sedulitas prelatorum
predictis. Hec quidam Episcopus ad Ecclesiam principiu
tez promoti miserabiliter et Ecclesie potius
querit promissiones ad tempus constitui penetre
lapides sed lapides ne intret in gloriam dei ha
bentes quidem vnam Ecclesiam intitulatam
voluit et aliam habere quem data et quam antea
pro male reperit eidem propria cum alia da bu
provide presumit vero ergo eius et inde vere est
adhuc vt plurimi mouet et ex auaricia
et ambicione. Tacto de quibusdam Episcoporum
et quibus plurimi sanctitate sine causa acci
piunt a regibus vel imperatoribus regalia que
per hoc in grauamine excusare a culpa. Ex pre
dicto reges et principes potius decet ab Epis
copis ecclesiastica et recta preme arma p
tracto de superfluitate Episcoporum expressa cum
amicis carnalibus et parentibus vtilibus a ci
digneum promotoribus que etiam ipsorum Episcoporum
non modicum faciunt periculum

Ex Sexto libro qui continet consolationes
super carentia magne parentele et li
berorum et fratrum consanguineorum super
defectu natalium et ac carentia nobi
litatis ac super parentele humilitate etc.

P Rimo ergo parentelam magnam habere non
dependeas quia malum inter non desperatores
rursus .i. ad quem displacitum cuius vir
corum fuit apud ipsos perzetas et contempto
ris. Si autem ad displacitum ipsorum te exhibu
eris eum de statu boni et honesti hono
res ipsi non conpeteret mala plurima spi
ritualia et corporalia euadere non poteris.

Carentia parentele humilis. Si caput parentele
fuit quanto ex maiori propria nido te consti
terit tanto citius te monere aor instancia
maior paratus vel vexatio te grauabit.
Porro si tu nec caput sed vnus de cauda sine
de multitudine quem mete consumpta ē contrahere misi
ris et quam nos pro parentalis ab omnibus relin
queris. Cum ergo lucrum quod commodum quod
placitum te attulit magnitudo parentele nisi
forte ignominiam quam vel vtriusque claritudinem
tuam et suam maculabunt vel paupertate si in
constans

fortuna ceperit deserunt gloriam tuam et ipsam tu
humiliabunt. Denique si tu bene prosperaueris
ob modicam parentelam paucam incomoda
sustinebis quam si totam vrbem replere vel cum
patriam videntur. Sciat etiam quod tunc ē magis
parentela requirit quod tunc et magis experien
tie indiciores sed non per sui gratiam dei offici
a. Si vero videt est quam petat ei sub
sidium quod certe impediet non ē grauius obligari
et forte paupertate possit quanto maiorum cla
riorum parentele fuit tanto maior a suis
etiam contentu sustinebit verecundiam cogitando con
sistere verecundant. Et ipse tibi extraneis
assistere timens absit semper reputans veniens
verecundiam laborem miserum victum querere sed dice
bat fodere non valeo mendicare erubesco tu ergo
de magis non appetas esse parentela et alta
sed de humili per consequens libere posse.

Carentia filiorum. Porro si liberos
non habes non multum doleas nescis qua
les futuri essent si haberes. Nam sive pos
set esse quam in eis in ipsorum personis aut
moribus vel in filiis filiorum vel filiarum
defectum reperies aliquid te incredibilitas contrista
tez. Aliquid ergo videtur esse cordi tuo vt libe
ris a liberis ne liberi deus modo te
occupatos a te tolerent animi libertatem

Carentia fratrum. Preterea sine fe
carentia fratrum vel consanguineorum esse do
leas quod rarissime ē quod fratres diligeres vel non
diligeres si ipsos non diligeres vtique eos habe
nolles. Si vero ipsos non diligeres. Terrenum in
regnandi in periculis plurima. Semper quod
habere eos regnans est. Ex predictis quod decere
esse fratres desiderat necesse est vt carna
lem consanguineorum affectionem preponat
per Ambrosium. Non potest deus esse in
christo quare insuper deum nec alicuius imperciat
mentes minime in eum ad alia officia con
ferunt hic religionis cultum deum Sacerdos
Vere enim ne sacerdotes fugerent obedienciam dome
sticam et quedam alienationem corporum mortem esse sunt
se abnegant qui deo fieri congressus non eli
git sed Ambrosius. Insuper si fratrem vel consan
guineos habere desideras quia despondi
bus decipimur in libro primo sic legitur
hic eruditi moribus et tecum vincent verbo
quadam conuiuante constituti si ibi. Et non ne
magis cuius carnalis est illa vera fraternitas
vel cognatio quam non sanguinis vicinitas
sed morum conformitas et amorum vnitas in
esse tacete. Sed exari Ieronimus. Vero illa
ē necessitudo et esse glutino copulata quam
non vtilitas rei familiaris non tum presentia
corporum non subdola et palpans adula
sed dei timor et diuinarum scripturarum
studia conciliant sed Ieronimus. Denique non
carnalis fraternitas vel consanguinitas hereditarie
regem constituunt sed morum ē pietas et custo
dire valeant castitate horum fraternitas vel copula
tanquam filiorum dei patri hereditatem con
stituunt Iohannes qui esse. Ex hiis ergo re
stat quod de cognatione carnali minime ē cu

randum sed de spiritualibus illorum quibus est
in hac ciuitate salutis eterna gaudendum

Defectus natalium Item contra defectum
natalium ne erubescas quia si iuste et ho
neste viuis non est tibi contrarium qualibus pa
rentibus sis natus Unde Augustinus Non enim
ex hominibus nascantur sed parentum vi
tam non sectantur honeste et salui erunt
Et Crisostomus Nunquam de vicijs parentum
erubescas sed unum illud queras ut non sex
amplectaris virtute Et Jeronimus Nasci de
adultero non est eius culpa qui nascitur
sed eius qui generat Et item dicit ut et
ostenderet non solum de alienigenis sed et de
adulterine coniunctionibus nasci nobis ma
gnam fiduciam praui ut qualitercumque mo
do nascamur tamen ut eius vestigia intuentes
ab ipsius corpore non separaremur cuius
per fidem membra effecti sumus simus
sed Jeronimus **Clarencia nobilitatis**
Ceterum de ~~nobilitate~~ ignobilitate generis non tur
beris quia si vero praui more nobilitatem
consequimur potius sit perfecto est illa quae non
ex diuinis tractatibus sed ex thezauris et ter
renalibus venit in decretorum volumine de
nos qui possimus non ex claritate pa
rentum vertit vel generis dignitate sed meri
nobilitate in potestate deuinus unde quod de
nobilitate generis nature curat qui degenerauit
curat Unde Jeronimus Sola apud deum nobili
tas est clarum esse virtutibus Et Crisostomus
Ille clarus ille sublimis ille nobilis ille
tunc integram nobilitatem sibi putet si de
dignatur sed vicijs viuere et ab eis separari
et item ille apud deum est potior nequam
nobilitas generis vel dignitas seculi sed qui
deuocio fidei et sancta vita commendat atte
dere ergo plerumque nobilitatem viuere est amice
Dei et non minus est de ea curandum Un
de Crisostomus Non ulla nobilitas est sola
parere ignobiliter viuere ut minus se et
in hoc modo despiciat qui plus se cetis
aliquid esse meminerit Item perfecto non
omnis est homo metem nobilem quam
carnem Nam si mentem hoc est ad dei
similitudinem imaginem summe et vas in te
ignobilitatis generis inpedire nec gloriosi
efficere Crisostomus Quid prodest quem
sordidat mores clara generacio aut quid
nocet illa generacio vilis quem mores adorn
nant melius est contemptibilis generis
clarum fieri quam de claro genere contemptibilem
nasci melius est ut in te glorientur
parentes quam tu de parentibus sed Crisostomus
Ideo Jeronimus Nulli te unquam de
nobilitate generis preponas nec obscuriores et
de humili loco natos te inferiores pu
tes nescit religio nostra personas nec con
dicionis hominum sed animas inspicit Et Jero
nimus Saltem apud religiosas mentes
sunt nobiles generis et ignobiles non est

dicta quaere si forte apud nos religio
sas sint non est cura Item quod enim bonum
in nobilitate est ipsius solummodo in virtute consistit
Unde Jeronimus Nihil aliud video quod in nobili
tate appetendum nisi quod nobiles quadam
necessitate constringuntur ne ab antiquorum
probitate degenerent Unde Boecius Si quid
est in nobilitate bonum id arbitror esse
solum ut imposita necessitudo videatur
ne a maiorum virtute degeneret

Humilitas parentele Deinde non
erubescas si de tua parentela humiles quidam
sunt et ignobiles Nimirum ut de magnis
humilibus quam tu potius de ipsis debes
gloriari et ipsi de te tanquam de suo pu
ero et magis possent erubescere Gloria
ergo de ipsis et exultando ipsi vero de te
erubescere possunt et tu magis in humiliando
Regula enim est secundum dominum sua ratio vocu
bilis stabit qui se qui se exaltat humili
abitur et quod econtra Consulo ergo tibi ut parentes
inferiores et te existimes et si non maiores minus
ore vel saltem inferiorem homine

**Liber septimo libro qui continet consolaciones
super diminucione seu rerum temporalium cas
sum siue pene vel rerum temporalium
perdicione vel carum abdicacione ac super
paupertate et in opera necessariorum
indigencia**

Primus ergo non contristeris de rebus
temporalibus carencia seu diminucione
propter multa mala que solet operari
Unde Bernardus **Carencia rerum tempora**lium
Sicut qui per illa non habent que possessa
onerant amata inquinant amissa cruciant
Item Augustinus Diuicias paganorum conquiritur
quando et perdit mores quia pecunias et fit deo similis
dum quia in te diuiciae diminucionem accepit
Et Crisostomus Dominus diuicias excitat ut
dilige ac diuicias honore dilige amen
Augustinus et bella que te possidentur amissis in gratia est
acceptimus penuria quam nos ipsos implicati n
on est diuiciarum **Et item** multorum diuicias
est qui inter diuicias superbia non quod si amor
maior amicorum displicet ipso non tenuis
nedo et item amor est mala talis
possessionis inuidia Item est mala calumnia virtutis aurum
malorum est proditor Item hec Augustinus cum
genti stonitate non est nisi certius formator ac
de est scientia secundo post pena anime Et ille
et non censu Et beatus Bernardus est
summa in tot opibus ad libertate d est
crescit post et paupertatis ad sensum recolli
gi Unde et Crisostomus Diuiciarum periculum

divicie [illegible]

in terra (?) [illegible]

et luxuria ita intemperans Seneca in instruct[illegible]
[illegible] superbia omnisque intractabilis motus
Et Gregorius divicie spine sunt quia cogitacionum
suarum punctionibus mentem lacerant et cum usque
ad peccatum cogunt quasi inflicto vulnere cruentant
Et propter predicta mala attende quid dicitur
in ecclesiastico Si dives fueris non eris immunis
a delicto et in Matheo quia dives difficile
intrabit in regnum celorum / et ideo dicitur de beato
Iohanne quod cum ad possidendum alienas [illegible]
non putans se posse et virtutes sic et divicias
possidere magnum pondus auri in mare proie-
cit dicens abite pessime divicie Ego vos mer-
gam ne ego mergar a vobis Igitur quisquis
mala consideratis attende verba Bernardi di-
centis [illegible] eciam divicie in quo
sunt divicie [illegible] Utrum vicii ista
si velles divicias cum virtute comparari [illegible]
[illegible] divicie que [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ille Carencia parentum in
super non dolcas [illegible] vel aliarum rerum
amissionem seu dampnorum illacionem Unde Seneca
si potes gaude de tanti spiritus consolacione
Vel de utilitate Unde Seneca Amicum perdidisti
non omnes potuisti Noli conqueri quod
in adversis sic grande quod amicos quos [illegible]
perdidit et [illegible] perdidisti [illegible] illa
te [illegible] perdidisti Ante felicem
non illa amicum perdidisti [illegible] illa [illegible]
apud te [illegible] felicior quo tanta mali materia
[illegible] est hec [illegible] potest te consolari quod [illegible]
illas [illegible] perdere [illegible] non [illegible] habuisti
Unde Gregorius Magna consolacio in rerum amissione
est [illegible] ad mentem redire [illegible] non contingit
[illegible] quas non perdidit habuisse ut dicit [illegible]
[illegible] videtur quod [illegible] illa non habent [illegible]
[illegible] tempora [illegible] hec Gregorius Bernardus
[illegible] quod ablacio seu privacio rerum [illegible] amatarum
magnum sentitur [illegible] quod [illegible] quod [illegible]
[illegible] pure diligens et que [illegible] sunt
sapiens [illegible] habeat [illegible] que
sunt super [illegible] et quot amor [illegible]
non [illegible] longe [illegible] eterna [illegible]
[illegible] amat [illegible] se privare [illegible] ut
[illegible] longe sunt Abdicacio temporalium
[illegible] non [illegible] et abdicacionem vel rerum
temporalium [illegible] Unde [illegible] anima
[illegible] Tertius (?) [illegible] servi Di-
go [illegible] instat [illegible] non [illegible] Augustinus [illegible] in
[illegible] addito [illegible]
[illegible] existimas [illegible] putas
[illegible] pascit [illegible] non pascit an putas
[illegible] quibus [illegible] et celestia [illegible]
[illegible] caduca cogitacio [illegible] et
[illegible] meditacio [illegible] Bernardus divicias est
[illegible] paupertas nec [illegible] in isto [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible]

[illegible] ut [illegible] et [illegible]
De paupertate nota diligenter paupertas
[illegible] voluntaria ad perfectam vite [illegible]
[illegible] Silendi [illegible] optimum [illegible] contempta
[illegible] sunt [illegible] et ad
celestem patriam [illegible] paupertas
[illegible] linea [illegible] ad [illegible]
[illegible] regni celi [illegible] paupertas [illegible]
[illegible] ad [illegible] inope [illegible] non [illegible]
Deinde [illegible] paupertatem [illegible]
[illegible] consolacionem habere [illegible] quia pre
[illegible] et [illegible] inope
[illegible] et [illegible] paupertas [illegible]
in [illegible] esse pauperes [illegible]
[illegible] pauperes [illegible] pauperes [illegible]
[illegible] indicat [illegible]
pauperes ad [illegible] introducti [illegible]
[illegible] pauperem de inopia sua [illegible] pauperes
elegit [illegible] non elegit [illegible] pauperes in
[illegible] pauperes [illegible]
[illegible] medicus [illegible] et [illegible]
[illegible] pauperum [illegible]
[illegible] pauperes [illegible]
[illegible] loquitur [illegible]
[illegible] pauperi [illegible] in tri-
bulacione sua Deus pauperes [illegible] salvat [illegible]
[illegible] pauperi et inopi [illegible] pauperum [illegible]
[illegible] pauperes [illegible]
[illegible] pauperum [illegible]
[illegible] pauperem [illegible] ultimo [illegible]
[illegible] pauperes et [illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible] pauperem [illegible]
videmus [illegible] ab angelis deportari [illegible] ad
[illegible] in [illegible] legitur [illegible]
[illegible] mori medicum et portare ab angelis
in sinum Abrahe [illegible] in [illegible] dicit
[illegible] pauperes [illegible] bonum vel malum
[illegible] pauperi [illegible] Unde [illegible] dicit
[illegible] meis [illegible] in [illegible]
[illegible] ad consolacionem [illegible]
[illegible] visitacio et [illegible]
angelorum [illegible] vestra
[illegible] consolacionem ut non [illegible] celestem
[illegible] consolamini consolamini [illegible]
dicit [illegible] ad [illegible]
[illegible] faciat non quos [illegible]
a [illegible] consolari [illegible]
[illegible] faciat et [illegible]
[illegible] nosse [illegible] sed [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] consolacionem [illegible]
in eo [illegible] super nos [illegible] Cum non
[illegible] consolatur [illegible]
[illegible] consolacionem [illegible] Bernardus
Ex octavo libro qui continet consolaciones
super carentia vel amissione [illegible]
spiritualis vel carnalis et super [illegible]
[illegible] separacione super perdicione amicicie
[illegible] tempore impense et super [illegible]
[illegible] mali societate super dilacione ab
[illegible] vel alio homine super carencia conso-
lacionis vel adversitate et super solitu-
dine et super odio et invidia

Primo ergo non turberis de amici carencia seu amissione quia si amicum perdidisti et hoc pacienter pro deo sustines habebis coram deo felix commercium pro terrena pro celestibus et pecunia pro eterna commutabis. Amicum perdidisti si malus erat noli dolere quia ipse eum te forsitan te perdidisset. De morte amici Secundo ad propositum potest. Porro si bonus erat quod eum perdidisti si ipsum ad regna celestia premisisti et tibi preparat locum in beatas mansiones. Psalmista de morte amici non gaudere debes sed dolere si tu eum diligas sunt debes quia pro hoc voluntate divina omne ro... conformes vii regum. Placeat homini quod deo placet Ob hoc eum quod deo placet nil ... abstulit tunc I dignus est recipe ... et iste aliud dee... agere et dicere cum Job dominus dedit dominus abstulit sicut domino placuit ita factum est sit nomen domini benedictum. Sane verum hoc sit nomen domini benedictum sonat in graciarum actione et in ma ... ostendit meroris et doloris ... 20 ... nos omnes mori nil ergo restat ... hac moriendi facias utiliter et dum vite et mortis ac in ma... exhibe ... tem ... salutem nature ... offensam ... etiam nobis ... tolerabilis ... mortem ... Morari pluris non esse ... eo modo sonum a labore ... et esse ... cessabunt ... nobis ... mori non ... separabit ... finis vite ... mors ... Ambrosius Nec ... memineris ... Nec obest ... Separatio status spiritualis vel amici ... de amici separatione recordare quod dicit ipse ... ut eo vadam ... Si enim ... ad vos ... Si autem abiero mittam eum ad vos ... Tu ... et ... Gaudeat ergo ... amatam ... Perditio amicitie Noli ... ab eo fugerent imp...

... peccatorum ... hoc elegit ... voluit quod ... si ab amico ... impensam ... Cum sit bonum ... ad ... principium et exemplar et finale ... ad ... celestium amore te inducens ... Unde Ambrosius ... voluit ... ab apostolo suo ... moderate ... mala De mala ... Societate non ... dolere ... ad ... petere ... Mali utiliter ... non valet cum Cayn malicia non exiret ad Abel et ad munera eius ... intelligi quod bonorum ... tanto magis grata et accepta quanto ... malicie repugnaverit si malo ... Si boni ... non mediocriter ... innocencia ... veritate ... Nam et ... comedat et ... delinquam ab omnibus tibi dent esse ... ad ... cambus de divina ... est tu ... humana defecerit Et ... ab omnibus bonis non est ... ingratissima ... attendat ergo ... a quo nil ... magis ... dilectus ... qui adiutor est in tribulacionibus ... Tibi derelictus est pauper pupillo tu eris adiutor ... profecto cum deo dilectus est ... derelictus ... feliciter ... maledictus ... confidit in ... benedictus est qui confidit in deo tunc derelictus est. Carentia consolationis Nec debes tristari de carencia consolationis terrene ... consolatio terrena ... celesti ... delicata est divina consolatio que non datur admittentibus alienam ... filii Israel ... defecit manna de celo si itaque humanas vel terrenas consolaciones ... est totus consolatio ... consolationis ... ad ... et in effectum recipis De inimicis Non ... inimicias patiente ... Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos ... non habere inimicos ... salubre ... apostolus culpa tua exige

facilior culpe tibi re-
missio et levior penitentia. Si vero non exigente cul-
pa ipsius dei maior erit ad te et similiter affectio
et maior tibi debetur meritum in celo. Ex hiis liqui-
de patet quod plus confert ad meritum modicum quod dile-
ctio animarum. Sane quod eius oculus est [illegible] in pre-
stituto terminata et tunc de valetudine quod ad cor-
rectionem tuam manus coronabitur per hec humilia-
beris tu quod tu est per zelum iustitie et ma-
[illegible] anime filii et tue in te poteris matri. Dico quod
ipse fidem et iustitiam servans. Cum enim ordi-
nationem suam omnia dat et si non non ordinans fiem
possit dicta omnia da nisi ille que ordinet dici
debitur et per consequens eius multo melius
accipitur. Martini aut [illegible] curia deo et au-
ctelis non est contra

Ex nono libro qui continet consolationes super carentia deliciarum et super tenui dieta victualium et super sobrietate temperantia ieiunio et abstinentia super carnis et piscis media necessariorum proprie carentia delectabilis et super vinibus et ornatis vestimentorum lectis et lectisterniis et similibus

Primus est non debes turbari de carentia
corporalis voluptatis quia si eius co-
piam habes diminuat consolationem in-
ternam [illegible] Carentia deliciarum
[illegible] undique sit in effectu
amor mundi et consolationibus immo delectatio
rebus suis obsequat [illegible] [illegible] [illegible]
mente [illegible] sed non omnis qui [illegible] [illegible]
consolari anima mea memor fui dei et delecta-
tus sum preoccupatus [illegible] secularibus [illegible]
[illegible] animi delectatio [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] vera vanitas et [illegible] caducus [illegible]
alia corporalibus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
que sensu sunt et que super [illegible] [illegible]
et benignissimus ille magister ait [illegible]
[illegible] et alium paraclitum dabit vobis spiritum
veritatis ut maneat vobiscum in eternum. Au-
diat qui [illegible] [illegible] [illegible] qui
carnem sentit in carne [illegible] in carne [illegible]
[illegible] consolationem superne visitationis [illegible]
superne gratie [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] sed aliqua consolatione [illegible]
non possum immo vere si [illegible] [illegible] [illegible]
quod veniet et non tardabit. Apostoli [illegible] [illegible]
in hac expectatione [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in oratione cum mulieribus et maria matre
ihesu cum nos gratie pro [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a delectationibus et [illegible] [illegible]
consolationibus [illegible] [illegible] dilectissimi
[illegible] corda nostra et [illegible] amat in carne [illegible]
quibus consolationem celestem sive in [illegible] [illegible]
[illegible] sive in [illegible] sive in [illegible] alio et [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
et [illegible] [illegible] non [illegible] est sed [illegible]
impleri ea anima visitationibus [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] tanto magis [illegible] [illegible]
si multum multum. Si parum parum [illegible]
[illegible] [illegible] magis probas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] poterunt. Non enim spiritus et caro [illegible] et
[illegible] in [illegible] domicilio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si [illegible] quandoque [illegible] [illegible] in
[illegible] quod [illegible] [illegible] Dieta tenuis
[illegible] [illegible] dieta et parce victu non debes [illegible]
[illegible] magis [illegible] quia est levioris digestionis
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Non tales
accipiamus cibos quos aut difficulter [illegible]
re aut [illegible] aut [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] at [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] est ut [illegible] [illegible]
quod [illegible] non [illegible] et sine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non
[illegible] et leviori digestione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] et quandoque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quosdam morbo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] laborantes pro [illegible] seu
promissione bonorum ad simplicem mensam ad
[illegible] cibos redactos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] que et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non est [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] dilectissimi [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in domo et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilectissime
[illegible] simplicia [illegible] [illegible] multa [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Nam paulo primo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panem [illegible]
et a [illegible] Antonii [illegible] duplicavit
Eliam [illegible] in deserto [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad caput panem subcinericium et vas aque
ad comedendum et bibendum et ambulat in for-
titudine cibi illius quadraginta diebus
et noctibus usque ad montem dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potuerat [illegible] [illegible]
[illegible] in deserto usque potuerat sed non [illegible]
Danieli [illegible] famulo suo in lacu [illegible]
constituto per Abacuk prophetam misit prandium

[illegible]

messoribus vestrum et intritum pane in aliculo
Rome proviso singulis fercula proditus satis simplex
fuit omnis credo nimium et in nostro ium
sollicitudo et ius dignus laneus prandii
multo restingere potuit cum superfluitate appetitum.
De sobrietate et temperancia. De temperancia et sobri-
etate nequaquam loquitur potes quinimo potius
gaudere si hoc que ex hiis homo posset prerene
siliter adiciens. Hugo. Sobrietas mater
est et custos virtutum omnium et corporum tutela
castitatis et prudencie nutrimentum pudoris
prudencia amicicie pacis que sua honestatis ser-
vicia et animum vinculis omnium propugnat. Et
iterum sobrietas perseverancia inestimabilis est
animi fortitudo. Omnes enim virtutes et omnes
laudis titulos eas sibi coniunxerunt quia sine ipsa
ornari vel placere non possent. Hugo. Dragm.
Sobrietas omnium virtutum vim sibi que enim est
contra omnium viciorum. Jeiunium. De ieiunio
et abstinencia non contristari sed gaudere debes quia
per hoc purgantur vicia et supplicia removentur ac
multa bona promerentur. Hugo. Jeiunium
non solum ablucio est peccatorum sed expulsio et extirpa-
cio viciorum. Non parum optinet veniam sed et meret
graciam. Non solum delet peccata preterita que commi-
simus sed et repellit futura que committere pote-
ramus. Et iterum per eo quod aliquid abstinemus
ea que nobis pro nostris illicita commisimus condo-
nentur. Omnis sed condonare commissa vel remissio
[bonum] ieiunare. Remissio sempiterna qua remittuntur
peccata et. Hugo. Vix tamen. Jeiunium non parum
perfecta virtutis sed cetera virtutum sollicitudo
fundamentum et satisfactio. Porro si per
ieiunium a cibis abstines corporali fame affli-
ges sive siti sive cibum aliquem sine potu. Ut
enim ait Cassiodorus. Corpus siccior et conse-
tudo tibi quod certis aliis nescimus consolari. Quod
ergo fame vel siti affligeris per lustra ac
manum meritum seu artisa merito tue
carne et si quem tibi dulcissimum imperens
tibi dicitur et in spiritu gusta illud illo retine
reficere atque de cella vinaria vino leticie
spiritualis inebriare tibi ac potu hinc spiritualis
gustando non venies in oblivionem ieiunij
et carnali tibi si careas appetitum carnem
insipido. Quia gustato spiritu desipit omnis caro.
De carcere vel domo caritatis. Nec sine capitacione
dicta locare quia in ipsa dicta huius dicit dist-
inccionis et magis inanitate et contrahitate. Con-
tractio enim cum spaciosa loca captacione

operantur nec unquam virtutes evacuat. Et enim
dicta captatio quo excludit frequentatum turbas
hominum eo virtutis inflamat ad se invitat. Quare
ingressum celitudo non impedit sed magis ad
eas invitat et recolligendo compescit hinc va-
lerianus ille maximus dicit eximie tugurium virtu-
tes recipit quod et ipso loco virtuoso parentissimi
diogenis ostendit. Diogenes ni migrat domum car-
cere in dolio se domum volubilem fecit comm-
mutabatur et se cum temporibus commutabat respicere
cum hos dolii vertebat in meridiem estate in septen-
trione et quocumque sol se inclinaverat diogenis
simul pretorium vertebatur nec eam delectabili ha-
bitacione hic sum affectas sed potius illam refugias
quia spem diminuit de futuris in celo fundamentum
deliciis. De lecti sterniis. Instanti etiam
lectisterniis non queras delicias lege quod prefa-
tur recepit. Teste Ysaia subter te sternetur tinea
et operimentum tuum erunt vermes. Quales lectus
sub te et lectisternia et operimenta super que quale
et abhominabile tormentum quod quidem cerudes
multo debes gaudent. Carere deliciis in lectore
et lectisterniorum malicie consistentibus. Nde-
cimo de qui continet consolationes super carencia
gaudiorum et solaciorum mundanorum et exteriorum
super carencia confabulacionibus et conversatione silentij
super omni carencia tristabili et super eo quod mali
in hoc mundo melius sunt quam boni ac super
affliccione timet penam eternam etc.

Primo quod non tristere super carencia gau-
dii exterioris quia secreti interiorum
gaudium per hoc excludit et domus
malis pernicies subiacet. Carencia
gaudiorum unde Gregorius. Cum nos solacia de presen-
tis mundi querimus quam meritum a secreti interiore
gaudio exclusa nostra spe decipit modo pauci-
re vexantur modo dolore deserunt modo sta-
bilitate replentur. Insuper nullo modo est gau-
dio carere quod de gaudio habito pena dolor
et tormenta sentire. Unde ut scriptura dicit extrema
gaudii luctus occupat. Unde Gregorius. In re re-
stat ut quod prius in mundo mercedem habuit
gaudia multi eo quod in apokalipsi. De babilon
scriptum quantum glorificavit se et in deliciis
fuit tantum data sunt ei tormenta et luctus. Et
de carencia illius gaudii non tristere quod repleta
vi gaudii in domum luctus proicit. Sed rursus
dolorem scio merorem unde Bernardus. Illud
re vera est gaudium et solum quod non de creatura
sed de creatore concipitur quod cum possideris nec
tollat a te tui corporalia omnis, cetera iocunditas
meror est, omnis suavitas dolor est, omne dul-
ce amarum, omne decorum sedum, omne aliud
quod delectari possit molestum. Sed Bernardus
denique eo tacete homo et quia anima sanctificanda
omnibus comparata exilium reputat et carcerem
et luctum reputat et merorem. Et ut dicit Augustinus
anima sancta instruit comparata nichil conspiscit
terreni nichil traditorium. Nichil quod ad dolorem
accidit nichil quod ad prius delectet risum luctum
reputet et gaudium in merore mutat cum
rigor carceris et exilio vertatur habitacio cum consilia
de potestis illius vera et quia multo tum

gaudere appetit qui semper deus est. Hic angelus. Absentia ergo mundani gaudii et remotio obstaculi respectu gaudii in deo habiti quod solum est verum gaudium perficit. Hic ergo gaudium tam consolationis in deo habitum grande quam remotum sit obstaculum per carentiam mundanorum gaudiorum. Dilectum facit silentium sine humane confabulationis carentia tristem quia ab humanis colloquiis secretia propinquior est deo. Unde in vitas patrum de quodam abbate dicitur quanto se ab humanis curis et colloquiis sequestrabat tanto illi vicinior et propinquior deo erat nimirum deo etiam solatii per solatio humano nobis constituit nobis sanctos libros quemadmodum libro machabeorum de societate et amicitia mentione Romanorum scripta subiungit nos nullo indigemus solatio habentes sanctos libros. Non ergo sunt homines ad fabulandum necessarii quando vice hominum supplet liber. Item silentii observantia vitat peccata. Ambrosius: plures vidi loquendo in peccatum incidisse vix quemquam tacendo. Est enim fundamentum virtutum. Unde idem Ambrosius: Dicendi parva opportunitas loquendi et continendi dilicias sunt magna fundamenta. Item vitat malum. Unde ... Item homines tacendo melius quam respondendo quis vincit ... superius declinat ... Unde Valerius maximus: Solon ... cum aliis loquentibus taceret interrogatus utrum propter inopiam verborum an quia stultus esset taceret respondit: nemo stultus est tacere potest. Item ergo solus lingua ... quia inquit me locutum esse aliquando penituit tacuisse nunquam. Iuxta illud Catonis: Nulli tacuisse nocet nocet esse locutum. Item Seneca: Taciturnitas homini stulto sapientia est et tacere qui nescit nescit loqui.

De tristicia et leticia

Quod non licet te gravare quia remedium habet tanta ... in vita constituta prelate. Unde Augustinus: Nobis nunquam esse tristes ... bona vita gaudium semper habet. Unde de quibusdam ... apollonio deo servientibus imperatore ... sic dicitur: supra modum leticia et iocunditas eis erat et tanta exultatio quanta haberi ab illo homine posset. Nullus in eis tristis unquam inveniebatur. Exhortabatur eos pater Apollonius dicens: Non oportet nos esse tristes hiis quibus salus in deo est et spes in regno celorum. Tristentur archiac gentiles et lugeant iudei plangat sine cessatione peccatores. Iusti vero letentur. Nam si hii qui terrena diligunt super caducis rebus letentur nam si hii qui terrena ... Nos qui tante glorie spem et civitatis habemus expectationem cur non omnimodo exultatione gloriemur ad quem apostolus invitat dicens: Semper gaudete, in omnibus gratias agite. Hec ibi. Audi equa via vitalis dicentis: Iustitia per vias ... in gaudium perfecto si non permittitur ab eo qui est verax et potens. Pater permissum quod dicis illius lapides reddet in aurum cum congregaverit lapides quos possit plures et maiores. Nunc ait permittit nobis ab eo qui veritas est et potens sit. ... quod tristitia nostra vertetur in gaudium. Igitur melius habent demum sustinere tristitias hominum mundi et possidebunt et porro plures et maiores. Et quia secundum multitudinem et magnitudinem dolorum est multitudo et magnitudo consolationum.

De malorum impunitate

Nec de eo deo conqueramur quod mali in hoc mundo melius habeant quam boni. Dato enim quod iniusti de exteriori pace plus habeant, minus quam ab extra quam iusti impugnantur. Confessio tamen iusti de interiori pace plus habent, minus quam ab intra impugnantur. Unde Cassiodorus: Cum peccatores videntur locupletes multi quod dicant: ipsos ait in mundo non esse qui timeant, pacem habere putant. Sed pax illa cum conscientia semper litigat et vexatur intrinsecus. Et cum hostem non habeat secum certat.

Cassiodorus

Sed tu considera quid melius sit ab intra pacem habere vel ab extra. Quid vero periculosius sit ab extra impugnare vel ab intra. Profecto si inimici homines domestici eius. Si quis eque impugnatur intrinsecus sicut extrinsecus timere debeat multo periculosius est quam si ab exterioribus impugnetur. Cum ergo iusti sint meliores forsitan illam est ... in hoc mundo quam sit peccator. Nam Augustinus: Omnis inordinatus animus sit sibi ipsi pena. Rursus quod mali in hoc mundo plus prosperantur quam boni, hec sit divina dispensatio ad nostram salutem argumentum. Per hoc enim boni admonentur. Potiora et quod mali quamvis non possunt bona querere habere sed in statu glorie reservata. Dicit etiam Augustinus: Cum videmus malignum ditescere non sufferamus. Et cum videmus bonum quemquam mala pati non timeamus, quia illic corona illic supplicia.

Lacrime. Petrus sed ventem

Lacrimarum quam cum gehennam habent quomodo ... si non melius times. Nempe cum omnis vita perdita est, quamquam etiam perditioni propinquus est, per pias lacrimas restituitur in integrum ut in me Petrus [illegible] integer permaneret petra te negantem in lacrima sua amara restituit lacrime. Unde Gregorius: Ipsius redimimus quod parta primam vitam quam lascivendo perdidimus flendo reparamus. Ambrosius: Ex motu fletus et pie lacrime regnum celorum optinet. Ac pergens gehennam evadendi conservat facultatem. Semper lacrime humiles ... regnum celorum optinent. Unde Gregorius: Regnum celorum rapi vult nam fletibus quod ... multis non debetur. Et Augustinus dicit quod nescire

lacrime violate sunt in periculis. O vero o lacrima quid est tua potencia tuum regimen terminat iudicis non vereris delictorum tuorum accusatoribus silencium imponis. Non est qui te accedere vetet. Et sola intrat vacua non redis magis cruciat dyabolum quam pena infernalis. Quid plura vincis invincibilem ligas omnipotentem inclinas virginis filium. Jeronimus. Sic itaque teste evangelio regnum celorum vim pati et violenti rapiunt illud quia sic vim sibi dat postulans precibus lacrimosis.

De undecimo libro qui continet consideraciones super iugo domini portando et preceptis eius obediendo super obediencia superioris exhibenda super propria voluntate abneganda super votorum obligacione [illegible] delicatoribus de vite religiose observancia super capitulum et [illegible] super vinculo excommunicacionis et interdicti ac super irregularitatibus et inabilitatibus.

Primo ergo non debes contristari quod homo de precepto dei et iugo obediencie immo plurimum gaudere quod designat deus obediencia regimine eo quod sine ut et tu si feceris quod regimine hoc quod ab eo requiris infallibiliter consequeris. Unde Jeronimus in sua epistola [illegible] non reprehendit nos [illegible] ad deum quod quicquid petierimus ab eo recipiemus quia mandata eius custodivimus. Unde ille cecus natus a Christo illuminatus dixit si quis dei cultor est et voluntatem eius faciat hunc exaudit. Crisostomus. Non impetrat a deo bonum quod poscit qui eius legi non obedit. Si enim illud quod deus precipit faciamus id quod petimus sine dubio optinemus.

De obediencia. Pondera quam bonum obediencie sit [illegible] ponderat et enim sequitur [illegible] Bernhardus [illegible] ne [illegible] obediencia vitam perdidit qui in signum quod mandato patris obediendo mortalem sustinebat. Inclinato capite tradidit spiritum. Inclina et tu caput tuum caput anime caput scilicet tue superbe voluntatis quae tanquam caput imperat aliis membris. Inclina illud et humiliare sub potenti manu dei [illegible] caput [illegible] semper [illegible] in mensa dignitas [illegible] et omnem in hac parte [illegible] magis quo valor est precepti obediencie [illegible] altius superioris precepto obediens propter deum ad hoc [illegible] magis deo obediunt [illegible] superiori [illegible] vice dei [illegible] non displicet deo hoc [illegible] est [illegible] deum. Et Thomas de Aquino dicit hoc magis [illegible] deo quanto propria voluntate propter deum alterius subiciat voluntati. Unde in summa [illegible] glorificat deum [illegible] obediens qui facit beneplacitum [illegible] et [illegible] persona [illegible] gloria dei est maior quanto persona vilior [illegible]

Sed ad ultimum tanto gloriosior obediens quanto ipse magis deum glorificat et precepto ad precepta ad ultimum sequitur quod quanto vilior quis propter deum obedierit tanto gloriosior ipse erit. [illegible] Bonus si fuit qui est preest imitetur, malus si fuit tolerator [illegible] et iniuncta libenter accipe et in expectacione [illegible] in summa [illegible] indiscreta [illegible] obedias non tantum bonis et honestis sed et discolis. Et in aliquibus [illegible] obediencia. Subditus enim perfecte obediens quasi [illegible] non sola bona exequendo sed et dubia que non sunt [illegible] sensum sed sensum et voluntatem suam [illegible] superioris [illegible] in peccato [illegible] quod alium [illegible] ad peccatum vel periculum in dubio continet non est [illegible]. Sed superiori [illegible] voluntatem [illegible] subditus [illegible] non peccat sed [illegible] si in dubio obediat sue superiori in quo [illegible] melior est condicio subditi [illegible] obediat [illegible] a qualibet [illegible] veritate [illegible] iniusta. [illegible] obediencia [illegible] quasi navis [illegible] non [illegible] quomodo [illegible] obediens in religione sua [illegible] et comedendo et bibendo ad portum salutis [illegible]. Porro si hominem sua inobediencia de paradiso eiecit [illegible] hominem [illegible] obediencia in paradisum recipit et introducit [illegible] in eternam [illegible] in domino [illegible] exaltatum [illegible] obediens usque ad mortem [illegible] voluntate [illegible] voluntatem [illegible] voluntati [illegible] voluntatem [illegible] deum in omnibus obediendi [illegible] a deo remuneracionem [illegible] perfecte voluntati [illegible] sua [illegible] in ordine ad [illegible] omnia que ille [illegible] potuit [illegible] realiter non fecerat [illegible] Jeronimus [illegible] voluntas faciendi [illegible] opere reputata [illegible] in lege [illegible] voluntas [illegible] et si effectum non habuerit [illegible] non amittit [illegible] Gregorius [illegible] vacua a munere si archa cordis plena fuit voluntate.

Votorum obligatio

Ceterum non est spernendum super votorum commissorum
obligacione sed magis consolari. Unde Aug. Noli te
promisisse penitere sed gaude iam tibi non licere
quod tuo detrimento licuisset. Felix necessitas
que in meliora compellit. Item Thomas
de Aquino 2a 2e [illegible] melius est aliquid facere cum
voto quam sine voto. Primo quia votum est actus latrie
que est virtus nobilissima. Quanto autem [illegible]
a virtute nobilissima melius est et magis
meritorium. Secundo quia qui vovet se [illegible] magis se
subicit quam ille qui non vovet sed qui dat arborem
cum fructibus quam qui tantum dat fructus. Tercio quia per
votum voluntas immobiliter firmatur ad bonum [illegible]
quod aliquid cum voluntate ad bonum firmata [illegible]
[illegible] **De reatu mei [illegible]**
[illegible] est vita valde periculosa [illegible]
Unde Aug. [illegible] nichil [illegible]
[illegible] commoditate [illegible] delectacionem et
[illegible] dulcis [illegible]
[illegible] plenius [illegible] in amore
Et [illegible] est periculosior [illegible]
est molestius et magis cauendum [illegible]
diligi [illegible] amonicio cogit [illegible] contempni
in hac vita [illegible] laboratam [illegible]
[illegible] est. Et [illegible] et [illegible]
[illegible] et inmunda consistant [illegible]
in [illegible] que sine [illegible]. Hec vita
misera est mors in [illegible] et [illegible]
negligencie supplicia [illegible]
[illegible] captivitatis detinemur. [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] In solo deo consolacionem
[illegible] et [illegible] quippe [illegible]
[illegible] in deo bonum est in [illegible]
captivitatis mala [illegible] ad [illegible]
[illegible] **De captivitate nec de carcere** [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] delectacione [illegible]
[illegible] penalitate [illegible]
[illegible] delicias. Denique [illegible]
paradisi [illegible] cogi-
tacionum [illegible] in carcere non
[illegible] **De excommunicacione** Secundo si excom-
municacionis sentencia iniuste lata [illegible]
[illegible] potius [illegible]
quia medicinalis est non mortifera [illegible] ut
[illegible] porro si [illegible] in [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] celestem [illegible]
Aug. [illegible] de suspensione
et [illegible] magis [illegible]
quia [illegible] excommunicacio [illegible] est omnis
[illegible] ecclesiastice. Nec [illegible]
[illegible] et in [illegible]
te consolabitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] te disponat. Porro
[illegible] consolacionem ampliatam
[illegible] et [illegible]
te [illegible] consolari quam gravius [illegible]

[illegible] cum ornatum Ecclesiastico [illegible] te
ornabit. **Ex xvo [illegible] qui continet super ipsius
sacre scripture et sacramentorum. Item et aliorum
exerciciorum [illegible] et devocionis subtraccione
et cordis ariditate. Nec non de carencia oppor-
tunitatis orandi propter tarditatem exaudi-
cionis et [illegible] et [illegible] pro profectu pro-
ximorum de impedimento contemplacionis** [illegible]

Primo ergo de predicta ipsius subtraccione noli
turbari cum signum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] de salvatore [illegible] ad discipulos
[illegible] ego abiero paraclitus non veniet ad vos
[illegible] dominus [illegible]
[illegible] ut eum [illegible] amare [illegible] **Subtrac-
cio sacre scripture et sacrificiorum** [illegible]
[illegible] ipse [illegible]
[illegible] corporalem [illegible] consolacio
[illegible] de [illegible]
subtractam [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut corda [illegible]
habeat et dilecta [illegible] dilectum. Sed et [illegible]
hoc xpus amicos suos [illegible] corporali pre-
sencia consolatos in sacra scriptura et [illegible] sacra [illegible]
atque aliis visibilibus exerciciis [illegible]
aliquando [illegible] subtrahit [illegible]
[illegible] tanto [illegible] quo [illegible]
[illegible] in ope [illegible]
[illegible] Hec [illegible]
[illegible] habeas [illegible] et [illegible]
[illegible] subtraccione et [illegible] admaius
[illegible] bonum. Hoc ordinatum [illegible]
[illegible] in cordis ariditate [illegible] a quo devocionis [illegible]
[illegible] et devocionem ipsam [illegible]
non [illegible] subtrahit ut [illegible]
[illegible] devocionis [illegible] ariditate [illegible] sub-
[illegible] bonorum [illegible]
[illegible] devocionis [illegible] et
[illegible] devocionis redimet ampli-
[illegible] ariditas ipsa [illegible] a [illegible]
[illegible] maiorem devocionem [illegible]
[illegible] ad deum [illegible]
[illegible] et dicit [illegible]
sponsa veniat dilectus in ortum suum ut [illegible]
[illegible] comedat fructum pomorum
suorum. [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] ariditatem cordis
consolet et [illegible] non [illegible]
non [illegible] devocionis lacrimas [illegible]
[illegible] nichilominus [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
est [illegible] aliorum **De oracione**
Porro non turberis de carencia oportunitatis orandi
vel [illegible] faciendi [illegible] carencia huius-
modi non [illegible] ad actum voluntatis quo
[illegible] velle [illegible]
exterior [illegible] non valeas et hec [illegible]
tatum [illegible] sufficit [illegible] et [illegible]
[illegible] apud homines. Cum [illegible] facultas
voluntas boni operis [illegible] Experta
[illegible] de oracione [illegible]
[illegible] orare et [illegible]
pedimentum aliquod vel [illegible] carencia [illegible]
tas [illegible] tibi [illegible] sed ne-
quaquam [illegible] apostolus ibi dicit Orabo [illegible]

orabo et mete Sed et officium orato deo
acceptabile p aos doctores Etiā ꝯsolabiliter
exter Augꝰ desideriū bonū ē oro et ꝑtinu
ū ē desiderium ꝯtinua ē oro Unde Ambros Nu
q̄ desinat orāe ū desinat misty ec Sp oat q
p bn agit **De tarditate exaudicionis**
Licet tamen deus oratores difficile exaudi
tor tarditate tibi plurium ad bonum cedentes
ū tarde exaudiendo tantū qm rei petite comē
dat valorem Quo eciā inducias dē rei pe
tite ꝯcedant magnitudo eo ut auget desiderium
ad capacitatem petitis adauget Dū exaudit
precipitor dulcedin Neme et tibi dare dignus
auget ꝯsiriq que quito pt intempori tanto
tibi sumito tandem reddit dulcior seu delecta
bilior Augꝰ Cum tardius dat deus ꝯmendat
dona nō negat dum desiderata dulcius obti
nentur cito autem data vilescūt pete que ita pe
tendo et querendo crescit ut capias fina tibi
deus qd nō vult cito dare ut et tu discas ma
gna magne desiderare Augꝰ Desideria vero
magis dilatione extenduntur ut proficiant et
proficiant et ad hec ut percipiat Sic ꝯvale
scat et excitetur in certamine ut cū maioribus
hominibus cumulat retribucio laboris prolixitas
pugne ut crescat corone victorie **De distincione**
Ceterum ne tristeris de tua distancie profectu
propriorum boni tua nō mutat cedet in magnum
bonum [illegible] Unde Augꝰ Caritas que dum
pa omne ꝯpremet cor iusti p multa ꝯpellit q
tā cito ardencius in deo colligit quanto lacius
ꝯfecta desideria [illegible] Unde Innocencius 3o Ne
absque licencia Romani pontificis occasione qua
cumque deserere presumat suscepta tum Sim
magis bonum minori bono preferatur ita cōmunis
utilitas spirituali utilitati preferatur Et in hoc cau
tele [illegible] doctrina [illegible] sollicitudo contempla
tionis et labor quieti Et q ad ad qd utique de
pugnat virginitas dei filius nō de Rachele
sed carne natus ē sed de [illegible] Nec legit
tam in domum suam recepisse Maria sed Mar
tha Unde qm pt excipere posse et precessisse
nō dicit tedendi postulari licencia aut ex
ꝯstinere hec ic **De contemplacione**
[illegible] ex bonis operibus mens affecta cōmet
[illegible] ꝯtemplacionis quociens bene ut assolet co
placacio subtrahit [illegible] nō [illegible]
[illegible] dum in hoc [illegible] manet sine
contemplacione finem [illegible] quociens iterum
[illegible] a contemplacione [illegible] actu
[illegible]
familiaris redditur in idipsum cum se [illegible]
[illegible] et cohitat hec due pars Est q
[illegible] Marie Martha Est [illegible]
[illegible] et casta contemplacio [illegible]
Domino [illegible] accedit Tanto respirat zelo et
desiderio acquirendi deo qui eum plus diligat
[illegible] contemplacionis pro studia [illegible]
libentissime intermittat Et [illegible] petita
aliquis in hac parte tanto [illegible] reddat
in ipsum [illegible] se [illegible]
[illegible] Et [illegible] se summo contemplacioni [illegible]
valencius ad acquirenda [illegible] polita alacritate
recurrat hec [illegible] Insuper magis [illegible]

et ideo dulcius et delectabilius maior [illegible]
[illegible] Si pro vite active opa [illegible] magis
meriti et ideo ne illa impediant optabile
sit a [illegible] dulcedine vite contemplative nec prop
[illegible] impediri Unde Thom̄ pt magnum ꝯti
[illegible] in operibus vite active plus meretur
quam [illegible] in operibus vite contemplative [illegible]
abundancia dilectionis amoris [illegible] voluntas
[illegible] spiritus [illegible] a
dulcedine contemplacionis ad tempus [illegible]
Et [illegible] quod [illegible] magis [illegible]
ipius [illegible] cultum magis debet [illegible]
contemplacionem et [illegible] ad salutem proximorum
assumere [illegible] Thom̄ pro
facto [illegible] amore dei [illegible]
[illegible] dulcedinem contemplative vite qua
magis caret et [illegible] vite active [illegible]
[illegible] ad [illegible] Primo pa [illegible]
De xiii libro qui continet ꝯsolaciones
sup carencia bonorum corporis ac sup cor
deformitate de [illegible] que sup [illegible]
[illegible] et eius calamitatibus sup debilitate
corporis et eius infirmitatibus sup breuitate
vitae et eius tempestive morte sup
morte de propinquo imminente et [illegible]
[illegible] etc
Primo ergo [illegible] de [illegible]
bonorum corporis [illegible]
[illegible] forma sua [illegible] et [illegible]
delicate [illegible] ne [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] bonis [illegible]
[illegible] ergo amplius [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] bonis [illegible]
[illegible] Cui ergo [illegible]
[illegible] et nō magis gaudet de bonorum corporis
[illegible] **Carencia bonorum corporis**
[illegible] augmentum [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **De deformitate corporis**
De deformitate corporis [illegible]
[illegible] corporis [illegible] magna parte [illegible]
[illegible] nō [illegible]
[illegible] fortitudine ac [illegible]
[illegible] deformitati [illegible]
[illegible] formosi [illegible] ac [illegible]
nō [illegible] corporis [illegible]
[illegible] ornat corpus [illegible]
[illegible] nō [illegible] deformitate corporis
[illegible] pulchritudo [illegible]
et [illegible] placabilior
quae [illegible] Omnibus
[illegible] et [illegible] addita
[illegible] pulchritudo corporis [illegible]
et [illegible] deformitatem [illegible]
[illegible]
[illegible] **De defectu**
[illegible] defectus corporalium [illegible]
[illegible] et [illegible] contempla
[illegible] de die in diem [illegible]

et magis continue in deum tendentes v(idelicet)
in pace. hec sancta simplicitas. In iniquid
simulitum oculos non claudit ferarum crucifi-
xerunt instrumentum animum sed magis
gaudeamus quod in multitudine oculis gloriam
dei speculamur. Seneca. Oculos prodi-
tum inter cupiditatis via mala est o-
culi cum sint instrumenta viciorum ductores.

De desiderio auditus

De decandi-
bus desiderio et cui deo quia in bonum geste
queris quod vana non audias. Et sancta
simplicitas. Audi facillime non eloquentis
quod audiens. Seneca. animum. Vel includit
est ut audire possis auditum melius ...
dulcia et secreta verba divine inspirationis
et quasi colloquia dei hominem intus fre-
quentius alloquentis percipiendo modis omnibus
unde psalmus. Et audiam quid loquatur in me dominus
Deus. Quasi dicat tamquam surdus non audiens
quod sonat vel dicat extra me foris sed audiam
quid loquatur in me dominus deus quia a strepitu
mundi qui foris inquietat sine adversa vir-
salvator. Et mundi audiunt quod moralis
sit in illa. Surdi pronatos exteriori audi-
tu auditum audiunt hominis interioris. Adoro-
re per [illegible] cum proprio odore corporea
cum expedit cum magis quod contendas sati-
ari et delectari modicis vilibus. Nempe
quanto magis odores corporis naturalis perpe-
dis tanto magis ad spirituales et supernatu-
rales odores percipiendos perficies et aste-
des. Et [illegible] quod homo qui spectas tandem inge-
nue decreti [illegible] odoribus celestis
Nonne dignum putas percipiendos esse
odores terrenos mundi ac proinde non curandos
si desiderium habes in actu vel instrumento
odorandi. Tanto magis delectabilis et pro-
fertur suavitas celestium odorum percipias
quanto in spiritu magis adhuc immo in conti-
[illegible] contempnendo sed [illegible] odore
naturalium terrenorum ac prosequens iniciando
desiderium [illegible] vel organum quo nobis sentire po-
tes.

De desiderio loquele

Item oblogne
desiderium [illegible] quia et alia quid in bono
hominis est loquela secreta multo intimior
dulcior et suavior quia hec si copia homini fe-
cerit loquitur cum deo [illegible] evangelis-
tum omnibus sanctis et beatis terre suis et [illegible]
tibus quos sperat esse in societate tamen superiori
sane quanta sit multitudo eorum quibus etiam
[illegible] loqui potest quanta sint dignitatis patet
[illegible] quia tua ei in [illegible] si parue reffec-
tione et multo indignioribus quasi [illegible]
mundi [illegible] hominum loqui non potest. Arsenius
eius [illegible] de loquela tacenda et dicit de col-
loquio cum hominibus. Volo cum hominibus si ce-
perit michi multa narrare et voluero
ad omnia respondere timeo ne amorem meum
plus impediunt quod expediat.

De desiderio aliorum membrorum

Item de aliorum membrorum
desiderium tractari debes quia forte corpus oratio-
ad aliqua illicita provocando temptatur. A quibus
temptationibus non plenum in substantia certus
quid si temptationes habeas nescio si ceas
vincere possis. Et verissimilis in toto pro in-
tegre sunt ... unde [illegible] Si quis forte inve-
tationibus vel pirate [illegible] et eos infirmos
reddit prodest illis sua infirmitas debilitatem
in membra quibus non bene utuntur a malo
opere cessabant. Et per hoc sententie satis con-
cordat id quod salvator. Si manus tua
vel pes tuus scandalisat te abscide eum
et proice abs te sed saltem corde.

De senectute

Item de senectute tristeris que inse iocun-
dissima est. Seneca. Iocundissima etas est
senectus iam non tam ... qui dulcedine vo-
luptates fatigasse aut reliquisse. Et iterum
magnum expectat gaudium si pueritia ... in
dispositionem et te in vire plene custodias
Item Seneca [illegible] demum et iuvenem
et recentem sed in interiori homine senilem et
defectum sed in exteriore quod eo. Et certe si
apostolus hic huius qui foris est noster homo corrum-
patur sed is qui est intus renovatur de die
in diem. Nimirum quod tu seniores et conatus
disponere ut deponas sed pristinum quod partem
veteris hominis et renovere spiritu mentis
novum hominem et approximans ad interiorem
hominem induere. Et ideo si de interiori
tarda turbare sequitur quod de tua utilitate
turberis. De infirmitate corporis. Item turbari
debes de corporis debilitate seu de infirmi-
tate que est de tua utilitate unde Augustinus
[illegible] tarde imbecillitas est anime et in-
fortitudo corporis fortitudo est anime. Unde Virgilius
in se contestans exemplo apostolus ait. Cum in-
firmor tunc fortior sum et potens. Infirmi-
tatem quam tibi immittit deus habeas tamquam
[illegible] et gratiam visitationis et ideo gaude
de signo salutis. Sperans sit tibi preciad
[illegible] salutis tue in remissionem
peccatorum tuorum provisor nunc sic in[illegible]
visitavit oriens ex alto unde dicit glossa
salvator. Si te occupaverit infirmitas corporis
noli pusillanimis. Et pariter tolera et roga
deum ut dona tibi que expediunt hec est quod
voluntatis eius est faciens.

Brevitas vite

Item turbere de vite brevitate sed magis stu-
de agere prudenter et bonos actus quantitatis
multiplicare unde Seneca in quadam Epistola homini
cuilibet plus valet quam impericie longissima
etas. Et iterum sapiens semper cogitet qualis
non quanta sit vita. Non cum vivere bonum est sed bene
vivere. Item Seneca. Et si de brevi vita gaudere
non potes sis velut in diebus. Cum Augustinus cui
plus colloquens cum deo dicit de salute corporis
unquam dum tibi debeo quid michi sit utile
nescio tibi dico hec committo.

De morte

Item de morte in mente turberis sed potius
gloriari quia precium ad domum dei venies
et absque genitrice malorum et ad societatem
civium supernorum. In agone. Erant in
agone non constare in morte in quinque

et salutis quia si virtutes [illegible] cogitaveris non
creabis [illegible] nec dubitabis. Lex 15o [illegible]
qui continet consolationes super vicia [illegible]
et defectu acquisitione [illegible] ac fomitibus vi-
tiorum et inclinatione ad peccandum [illegible]
tate in malo. Item non super tristicia [illegible] De er-
ronea [illegible] virtuti amissione.

Si magis consideres virtutes [illegible] Et
cognosces non longe distare a te [illegible]
[illegible] et necessaria sunt virtutes [illegible]
[illegible] Seneca. Virtus perfecta est virtus omnibus
rebus omnibus [illegible] ad virtutem eligit
[illegible] non [illegible] modo homine contenta est
Seneca. Si quid amas virtutes vel
amas quae in te sunt vel maius [illegible]
tes. De virtutum carentia. Si amabil-
[illegible] quae in te sunt quo credis te virtutes
non habere. Si amas virtutes in aliquibus ex-
cellentes [illegible] virtutes habes. Seneca
Seneca. Multi virtutibus abundant quas
alienas [illegible] libenter quam possides. In tanta
enim difficultate acquirendi virtutes tol-
lerare pro maximo commodo consequentie
in virtute acquisitionem et conservationem. Item [illegible]
adeptis virtutibus consequeris [illegible] omne
ornamentum et interiorem [illegible] virtutes sunt
quasi quaedam picture quibus anima
a deo depingitur [illegible] virtutes [illegible] re-
mittente. Item per virtutes consequeris animae
viciis medicamentum [illegible]
[illegible] virtus nisi medicamentum et [illegible]
[illegible] nisi [illegible]. Item consequeris a viciis mu-
nimentum [illegible] vallus [illegible]
periculis [illegible] in civitate quoniam
induam virtute ex alto. Item consequeris gratiam
hominum. Seneca [illegible] gratiosa est virtus [illegible]
[illegible] sit malis probatur [illegible]. Item com-
munitatem consequeris [illegible] virtus est [illegible]
tas quaedam [illegible]
[illegible] Seneca [illegible] reddunt [illegible]
[illegible] ventu [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] fortuna [illegible] adversa
Item consequeris honorem et honestatem hone-
stus enim [illegible] aliquid quod vel turpi-
tudinis [illegible] honestus est quasi
honorum status. Item consequeris [illegible]
[illegible] Seneca. [illegible] est quo
sunt ad virtutem [illegible]. Item con-
sequeris optimam societatem. Seneca. Nulla
societas [illegible] est [illegible] est [illegible]
[illegible] morbus similes [illegible]
[illegible] quia. Item consequeris [illegible]
[illegible] et bonam mentis [illegible]
[illegible] Seneca vis honorem [illegible] magnum
imperium [illegible] De [illegible]
[illegible] et [illegible]
et inclinacione ad peccandum et [illegible]
ad malum non [illegible] potius [illegible]
tibi scala [illegible]
[illegible] ad celestem paradisum ad locum

illud voluptatis et ineffabile gaudium ad
palacius consistens [illegible] scalam [illegible]
[illegible]
[illegible] descendere [illegible]
[illegible] hanc [illegible] iudicantem quod
vitam tuam et passiones [illegible]
[illegible] scala [illegible] ubi [illegible]
Dei loquitur ascensionem [illegible] quomodo
possimus ascendamus et [illegible] illud
[illegible] mente affectu [illegible] ascendamus cel-
[illegible] unusquisque [illegible] vicia et passiones
sibi [illegible] studeat ac super eas stare a-
[illegible] et [illegible] sibi [illegible] quo
possit ad superiora ascendere. Elevabunt nos
si fuerint infra nos de viciis [illegible] scala
[illegible] si vicia calcamus. [illegible]

De conscientia erronea [illegible] erronee
[illegible] conscientiam pro [illegible]
[illegible] quod in dubiis [illegible] bono-
[illegible]
[illegible] ad facta bonorum [illegible]
[illegible] et si plures tales vel in pluribus
[illegible]
[illegible] conscientiam tua iudicatos [illegible]
et [illegible] non formides [illegible]
[illegible] tales [illegible] et si bonam
[illegible] conscientiam non [illegible] vel si [illegible]
[illegible] tibi forte sic non faciunt et ad [illegible]
[illegible] non est [illegible] est probabile
[illegible] et [illegible] dubium [illegible] habeat
et bonam conscientiam et [illegible] ita [illegible]
sub talibus [illegible] pro [illegible]
tua non [illegible] si [illegible] Attende
et quod [illegible] non solum [illegible]
[illegible] quod agit [illegible] modo [illegible]
[illegible] Si in talem forte [illegible]
[illegible] hostes [illegible] insidiis et [illegible]
[illegible] non possum [illegible]
[illegible] evitanda [illegible]
[illegible] nos [illegible] esse [illegible]
ad descendendum [illegible] vehementer [illegible]
[illegible] stat. Cum [illegible] minora et
maiora peccata [illegible] si omnino [illegible]
[illegible] peccato patet [illegible] eligantur
et qui [illegible] ambitu undique se
fugiat [illegible] in fugam [illegible]
[illegible] minus [illegible]
[illegible] minimis [illegible]
ne in maximis sunt [illegible] peccati. Itaque
[illegible] vehemens [illegible]
[illegible] ad virtutes [illegible] magis
[illegible] minora [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] ut [illegible] aque [illegible]
[illegible] duo mala [illegible] necessitate
[illegible] ad aliquod malum [illegible]
[illegible] positus est inter duo mala [illegible]
[illegible] vitare alterum [illegible]
[illegible] me alium facere debeo elige

in consilio Grego quod per considerationem
esset in magna malo Et Raymundus Quod dicente
quod non per aliquis consultus perplexus vel
necessitate astrictus ad aliquod malum perpetra
dum de cuius glosator nisi per errorem
conscientie ad per malam voluntatem in qua
non vult deponere sicut ad potest videre ex
dictis Thome Aquinensis Simpliciter
loquendo loquitur Raymundus et perplexus absolute
loquendo / sed quodam posito non est inconveniens
non statuto aliquem perplexum fore Sicut in
tenciones mala stante sive fiat actus qui
sit in precepto sive non fiat peccat mortaliter
Similiter esset stante conscientia erronea quod si
fiat peccat non vitatur et ipse homo potest
conscientiam et erroneam Sicut et intencionem
pravam deponere et ideo simpliciter non est perplexus
Et thomas Nota dicit de conscientia
non quod in itinere conscientie multis modis contingit Et
Primo ex ignorantia qui quis scit quid
eligendum sit aut declinandum Secundo
non ex negligentia ut qui quis negligit
consilium disquirere vel eligere vel si nescit se
expedire et negligit ab aliis querere
Tercio ex superbia ut cum quis non humiliat
intellectum suum ut scilicet sapientioribus et melio
ribus se velit credere Quarto ex sin
gularitate qua quis sensui suo proprio
non conformat se aliis ut sequi eligit
quosdam doctores Quinto ex affectu inordina
to qui sepe inclinat conscientiam ad rem
qua homo vult vel appetit et sic facit eam
a sua rectitudine deviare Sexto ex
pusillanimitate qua quis timet non timenda
scilicet etiam indiscrete Septimo ex perplexi
tate qua quis credit se inter duo mala
positum esse quorum alterum inevitabile sit
declinare Octavo ex similitate quia error
ex corde veritate perdit Unde Greg
Bonarum mentium est culpam agnoscere ubi
culpa non est Et ideo confessor vel
consiliarius per passionem conscientie erronee
parcat esse et infinitis scrupulis et in omni
humilitate consulere de vigilantia eius solvere
Conscientia enim erronea multum laudatur licet
non sit mala est in ea magna culpa scilicet solum
error in intellectu seu apprehensione virtute et
defectione intellectus sine timor et amor dei unde
non sit deridenda licet sit infinite
sed magis laudanda ut potest quoniam vigilantia
caritatis et timor dei filialis qui per toto mundo
nollet deum offendere pro modo licet
timor vehementer deum offendendi et
dubitacio de quocumque valde perturbat
quibus obligatur multum est comparandum
sicut quod graciose et benigne pertractandum
quos inmiceant Sed hic per consolari et sua

infirmitas et circumstantias quamque ei magis
sicut infinite scrupulose conscientie vi
si sint laborasse qui tale singularis
sibi deo cooperante per Et videndum hic
qui etiam consolatur super pusillanimitate
et timiditate in genere sive timore quo
quis timet impugnatores hominum
et specialiter invasores raptorum
super timore dyabolice illusionis
super dubitatione hominis de sua predes
tinatione et salute ac sic desperatione
post commissionem peccatorum etiam ut imitatorum
de pusillanimitate et timiditate
Primo ergo nota de pusillanimitate seu
timiditate turbat quia si mala sit et
contrarietur a peiora in se firmat
sicut a presumptione sicut a presumptuositate
et magnanimitate propter pravitatem Unde in
presumptuosis regnat et dolus superbie
quae teste scriptura odibilis est coram
deo et hominibus pusillanimitas quoque
non sit virtus in vitium humilitatis deo
grate et hominibus magis vicina presump
tuosis utilitas sive dum et infesti pusil
lanimes cum solet aliis esse presumptuosis
presumptuosi sicut destrui et inquieti pusil
lanimes cum pavet se bene ut solet
vel pacare ut excessus infirmitatis Et ma
xime propter excessum malicie quemque
dicit scriptura in psalmo vehementer
sic est tenenda Timor deinde
sicut inordinatus timore hominum valet
ita proprie vel deum timere Sed amare
et metu servare seu fiducialiter
timore de ecclesiastice Timentes deum
non oderunt mala Quin in presentacione
dei ille conservabit et liberabit a malo
de amore dei preter eius est quem
vos nocere sic bonum emulatores
sunt Et spe et fiducia dixit pro
In te domine speravi non confundar in e
ternum Et item Iste confido non erub
escam Ut etiam protestatur pro eorum Nam
et Susanna est fiducia habens et a morte
ad quam condemnata fuerat liberata
Unde Item Ergo dicta ea sancti Petri
sancte Ecclesie difficile eorum Nota
contra raptores in via Sunt
enim remedia multa contra nimium
timorem raptorum vel fiducialiter dicere
confitendo de se et ante specialiter perlegere
de plebe tua Et sequendo sancta etc.
dicere confiteor de sancta regina Salve
sancta parens etc. Item in primo
vale et dicere Benedictus itinerarium
ex inde contra timorem vel fiduciam

dicit et specialiter in occursu eorum hec benedicendo: Deus meus, deus meus, deus meus, deus misericordie mee, extollas me et liberas me. Ipse non solum tunc ab hiis qui appropinquant in tempus mortis pullos eruit, me(?) eo deus meus ad adiutor(?) meus et refugium meum, deus meus, liberator meus. Ipse enim cognovit quem voluerit me(?) quia non gaudebunt inimici mei super me, veniam in periculis latronum et periculis raptorum in agone(?), sed potius semper(?) [illegible] mors pericula mimice(?) [illegible] pressi [illegible] sed timore dei vel amore ac fiducia seu spe sine exceptione(?).

De timore diabolice visionis

[illegible] timere [illegible] nocte volentes non [illegible] volentem impedire et magis potentem. Angeli diaboli plerumque volunt nocere et non [illegible] quia potestas sua sub potestate est mea. Nam [illegible] nocere possit diabolus sic vellet [illegible] misteria(?) non tenuisset [illegible] ... [illegible]

[illegible]

albinus(?) dicit: Ego omni die legam totum psalterium [illegible] illud. Demones timebis hic [illegible] sed ne tamen bonum facere fitebat(?) [illegible] modis ne tc.

De predestinatione

Preterea si vis de dubitas de predestinacione salute te gravat non moleste [illegible] in bonum [illegible] ut electus [illegible] per bona opera fiat [illegible] quia [illegible] electio non stat in dubitacionem probabili [illegible] hortatur nos princeps apostolorum Petrus dicens: [illegible] satisagite ut per bona

opera certam vestram vocacionem seu electionem faciatis. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini nostri Ihesu Christi. Nimirum si bona opera facis ad celorum regna tamquam per pennatum te sublevabunt [illegible] illis te [illegible] natum [illegible] ad salutem. [illegible] aquila ab caelo [illegible] et ad volandum [illegible] non [illegible] sine pennis quibus sublevata ad [illegible] cum pullos [illegible] adhuc in nidos [illegible] possint [illegible] volatu [illegible] non manent [illegible] Si pennas eos [illegible] agite [illegible] est homine [illegible] ad regnum celeste non sine [illegible] via [illegible] bonis et virtuosis operibus tamquam pennis [illegible] sublevatus [illegible] [illegible] quae [illegible] Ita [illegible] sunt ut [illegible] Nam ipsa quoque [illegible] itaque ab omnipotente [illegible] disposita ut [illegible] electi [illegible] [illegible] incant(?) [illegible] ad eis [illegible] [illegible] donate [illegible] Gregorius. [illegible] sic ita tua dubitatio si non [illegible] [illegible] et permittas ullo [illegible] et [illegible] ad spem [illegible] bonis operibus in [illegible]

De desperatione

[illegible] in te tamquam pusillanimitatis [illegible] ipsa desperatio [illegible] ut pro [illegible] aqua [illegible] [illegible] Unde Bernardus [illegible] inquit [illegible] abundanti [illegible] Cum ergo animam pusillanimitate et desperatione [illegible] [illegible] [illegible] Ambrosius [illegible] Ambrosius. Nemo desperet [illegible] [illegible] innocentia. Beda [illegible] subito [illegible] [illegible] aliqua [illegible] penitendo [illegible] et [illegible] in innocentia stare [illegible] [illegible] consolacionis [illegible] custodia [illegible] angelus [illegible] homines [illegible] et gloria et laus sit per secula.

Explicit liber de consolatione theologie breuis et utilis quo consolari possint maxime christiani [illegible] tribulatione [illegible] consolari.

Prologus libri
In libro primo
Felicitas humana
Fortuna humana — *in dana* (margin)
Gloria mundi
Deploratio de malicia(?)
In libro secundo
De tribulatione
De ...(?) purgatione
De iniuria
In libro quarto(?)
De derisione
Humiliatio
Confusio in confessione
De detractione infamia
Contumelia
In libro tertio
De temptationibus
De lapsu(?) virtutum
Penitentie afflictio
De flagellatione
In libro quinto
Carentia potestatis in dignitate
De paupertate(?)
De exilio(?)
In libro sexto
Carentia parentele
Carentia filiorum
Carentia feminarum(?)
De sacerdote
Defectus naturalis
Carentia nobilitatis
In libro septimo
Carentia ...(?)
Carentia ...(?)
Ab ... (?)
Humilitas parentele
De paupertate
In libro octavo
De morte amici
Separatio ...(?)
...(?)
Societas mala
Carentia consolationis
De ministris(?)
In libro nono
Carentia ...(?)
Dicta(?) ...(?)
...(?) pectus(?)
De podagra
De ...(?)
De temperantia(?)
...(?)
In libro decimo
Hilaritas(?) ...(?)
De ...(?)
Carentia ...(?)
Silentium(?)
De ...(?)
In libro undecimo(?)
De malorum impietate
De lacrimis
De metu(?) ...(?)
De obedientia
Abdicatio proprie voluntatis
Votorum obligatio
Derelictio mundi
De captivitate
De ...(?) communitate
In libro duodecimo
Sublatio(?) sacre scripture
Sacramentum
...(?) cordis
De oratione
De tarditate ...(?)
De distractione
De contemplatione
In libro tertiodecimo
Carentia bonorum corporis
De ...(?) corporis
De defectu visus
De defectu auditus
...(?)
De defectu loquele
De defectu aliorum membrorum corporis
De senectute
Infirmitas corporis
Brevitas vite
De morte
De agone
In libro quartodecimo
De ...(?)
De ...(?)
De ...(?) ...(?)
Item de ...(?)
In libro xv
De pusillanimitate
De ...(?)
Timor ...(?)
...(?)
De hora ...(?)
De predestinatione ...(?)
De desperatione et ...(?)

Incipit tractatus de conscientia beati Bernhardi abbatis

Conscientia in qua anima perpetue est mansura edificanda est sic primo mundanda ... mundabitur autem confessione et ... ornabitur cogitationibus et affectionibus ... per mores et exempla. Cogitationes et affectiones necessarie sunt ad emendationem conscientie. Cogitationes investigant ...(?), affectiones in exercitatione virtutum. Porro mens debet primum ... virtutem resistendo ... subtrahitur ... orationem ... in amaritudine ... afflictum ... ad bonum et ... a malo ... ad utrumque ... Civitas est ... que firmata est in pace ... bella ... pax ... ad silentium ... dulcedinis gustu ... desiderium tota ... ut in ... voluptate ... quia totum ... possidet in ipso ... iam itaque in semetipsa ... est ... appetit tota mente ... et tota ad ... colligitur ad ymaginem dei reformatur qua in se ... amor ... angeli et archangeli ... dei ... Esto ergo o felix anima templum dei et ... in te ... Deus ... dei ... divina misteria celebrantur in ea. Porro anima que non studet in se ... nec in amore ... desiderium ... per ... alios ... egreditur ... in exterioribus ... redire ... ad se et videns se solam et nudam inestimabili horrore et confusione conturbatur. Et quia nulla consolatione ... que sunt illa que a deo data ... solum ... ad ... sibi mala conscientia ... regimen in se ... illud ... in quo ... conscientie ... Cogita in ... eterna ... Fuge ... quod ... fidem servat dilectoribus suis ... in ... angustie ... cordis distractiones et mentis fluctuationes in unum collige et in solo deo desiderium tuum fige ut ibi cor tuum sit ubi thesaurus desiderabilis ... amabilis ... libenter ... cordis ... pace ... est ... Preterea

se tenens [illegible] ut tecum sit deus tecum in corde
tecum in ore tecum in toto corpore tecum extra
tecum [illegible] nec ante videbit. Anima [illegible] quia
dimiseris [illegible] ipse te dimittet [illegible]
[illegible] solum esse potius cum deus sit tecum
[illegible] Mundum ergo [illegible] et [illegible] pa-
[illegible] ut [illegible] venerit et tecum habitare
voluit [illegible] si in te invenerit maiorem [illegible]
[illegible] de [illegible] in studium et [illegible]
[illegible] in medio [illegible] Anima ergo [illegible]
dum [illegible] in nostro [illegible] ut in singu-
[illegible] in omnibus [illegible] habitat [illegible]
singulorum [illegible] non [illegible]
[illegible] ne [illegible] ipse [illegible]
[illegible] in se [illegible]
et domus sue [illegible] posita [illegible]
non [illegible] domum [illegible] in [illegible]
sunt et [illegible]. Anima vero [illegible]
corporis sui domum [illegible] et [illegible] est
[illegible] sicut [illegible] ipse [illegible]
[illegible] ergo ipse [illegible]
[illegible] in corde suo [illegible]
[illegible] et [illegible] ne [illegible]
[illegible] eius [illegible] voluntas
memoria dignum [illegible]
non est [illegible] et voluntas [illegible] nec
memoria [illegible]. [illegible] anima [illegible]
domum cordis sui [illegible]
[illegible] et [illegible] operibus
[illegible] ut in ea non solum angeli [illegible]
[illegible] domum habitare delectet
[illegible] domo [illegible] mens [illegible]
[illegible] bonis operibus [illegible] ne sit nobis [illegible]
[illegible] que est [illegible]
[illegible]. Redi ergo ad cor tuum et [illegible]
[illegible] diligenter. Considera [illegible]
[illegible] quid [illegible] quid agis quid [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cogitationibus magis [illegible]
[illegible] tangeris [illegible]
temptationibus [illegible] maligni spiritus
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] possibile est [illegible]
ne cogitaveris. Non solum [illegible]
[illegible] est [illegible] de cognitione
[illegible] sublevare potius ad cognitionem dei [illegible]
[illegible] tuum [illegible] ad altiora.
[illegible] forte iam [illegible]
a corde tuo [illegible] et ibi [illegible]
[illegible] ibi [illegible] et maiorem
[illegible] et [illegible]
[illegible] festina [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et absque labore [illegible] difficultate

possis ibi assiduus esse quinimmo potius sit pena tibi
alibi quam ibi mora aliqua facere. Si ergo senseris
desideria tua ita delectationes [illegible] et co-
gitationes tuas ita eas occupari [illegible]
eas ad cor tuum permittis intrare et ibi habitare
[illegible] que se ad sui cognitionem non sublevat
sed ad [illegible] desideria [illegible] et va-
riis cogitationibus [illegible] et illuc distrahit non
potest se ipsum in unum colligere quia non [illegible]
ad se ipsum intrare. Et quia [illegible] in [illegible]
cogitatione et [illegible] non potest ad
ea que super ipsum sunt [illegible] contemplationis
evolare.

Collectiva quedam

Desiderat ergo dispersiones cordis sui con-
gregare studeat, evagationes mentis
in unum colligere [illegible] prima [illegible]
[illegible] a [illegible] mundi [illegible]
sola bona [illegible] amare et illa frequenter co-
gitare qui ad celestem contemplationem anhelat
et qui ad [illegible] notitia aspirat [illegible]
[illegible] et [illegible] quesierit
[illegible] invenerit qualis sit. Restat ad
[illegible] revelatione cognoscat qualis esse de-
beat quibus [illegible] deum placare debeat
[illegible] videat. Cum ita evagationes mentis
in unum collegerit et omnes cordis [illegible]
in uno desiderio [illegible] sicut [illegible]
ad cor suum redierit. Iam ibi libenter [illegible]
et [illegible] delectatur et [illegible] gau-
dio [illegible] non possit super se ipsum [illegible] et [illegible]
[illegible] mentis rapitur et in summa elevatur
[illegible] ita [illegible] se ipsum [illegible] sui cognitionem ascendit ad
cognitionem dei ut [illegible] deum amare
et ipsum solum [illegible] cogitare et in eo
delectari et quiescere. Cum [illegible] sit amor tibi
[illegible] omnibus [illegible] ut negligat
et [illegible] sui non nisi [illegible] et que
sunt illius sentiat. [illegible] arbitror [illegible]
in eo [illegible] habuit qui ita affectus
[illegible] paupertas [illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] dampna
mortem [illegible] reputat immo nec se mori
putat [illegible] magis de morte se ad vitam
[illegible] sic amor dei [illegible]
[illegible] tenet nec ad modicum [illegible]
[illegible] valet sed [illegible] desideriis flagitat et tan-
ta [illegible] et [illegible]
[illegible] sic in amore dei [illegible]. Delectabiliter
frequenter mentis excessum patitur frequenter
ab hominibus raptus putibus et [illegible] coram
deo presentatur et in pulchritudinis eius con-
[illegible] magnitudine pulchritudinis eius [illegible]
[illegible] in eius admirationem suspendit [illegible]
[illegible] regni magnitudinem [illegible]
[illegible] nobilitatem et [illegible] felicitatem
contemplatur glorie [illegible] dei bonitatem

nibus dulcedinis suavitatem et eterne quietis tranquillitatem intrat. Prius peccatum suum [illegible] sapiam [illegible] in angusto [illegible] delectat. De inde ad eius [illegible] intrat et deum contemplatur. [illegible] Quandoque si non est ita [illegible] raptus rapit sola celestia contemplatur contemplando [illegible] Dicit enim [illegible] ista facie [illegible] rediens ad se [illegible] timore quod [illegible] agnitionem suavitatis allectus gustavit dulcedinis suavitatem et illam celestem [illegible] spiritualibus ultra se metipsum intrat et revolvit in corde suo tacita mente [illegible] lucis claritatem intime societatis [illegible] et illud intime quietis secretum et summe tranquillitatis archanum in hunc contemplationis dulcedine mens delectata efficitur et [illegible] tabilis delectat. Vellet [illegible] et non desisteret [illegible] ad regem [illegible] plorat et suspirat [illegible] in lacrimis [illegible] veniam postulet [illegible] unde [illegible] quod [illegible] offendit [illegible] sentiat et ab eo consolationem accipit.

Quis sit conscientie effectus et quibus [illegible]

Multi querunt scientiam, pauci vero conscientiam. Si enim tanto studio et [illegible] sollicitudine quereretur conscientia quanto queritur scientia [illegible] et vita [illegible] apprehenderet et retineret. Cogitatio ergo de conscientia [illegible] est [illegible] et qui custodit illam [illegible] salva [illegible] ad sapientiam nisi [illegible] illa sapientia quae edificat sapientiam [illegible] intelligit omnia ad illustrat conscientia [illegible] conscientia [illegible] in se et in deo [illegible] revolutionem [illegible] in imagine [illegible] creata [illegible] aliud [illegible] gloria in conscientia [illegible] in archa [illegible] maiestatis [illegible] dei quae tanta maiestatis [illegible] similitudinem qui creat nos [illegible] nos [illegible] voluntatem [illegible] mei ipse est meus [illegible] obediendo [illegible] participacionem [illegible] instructionem. O felix et [illegible] dilata affectus et [illegible] totius mundi [illegible] apprehende [illegible] beata [illegible] ambo [illegible] conscientia [illegible] sollicita [illegible] fidelis [illegible] ne tante maiestati [illegible] et [illegible] ut ab eo recedat. [illegible] conscientia [illegible] et [illegible] se deo gratiam [illegible]

conscius

[illegible] pacifice et quietem.

Quid sit conscientia et [illegible]

Conscientia est cordis scientia quod dicitur intelligit rerum illa scientia qua se novit homo ipse vel illa scientia qua per se alia novit [illegible] Cum enim novit per se sua et multa que non per se sua [illegible] appellatur conscientia [illegible] Conscientia bona titulus est religionis, templum Salomonis, ager benedictionis, ortus deliciarum [illegible] gaudium angelorum archangelorum [illegible] thalamus regis, aula dei [illegible] liber signatus et clausus in die iudicii aperiendus [illegible] bona conscientia [illegible] mundus [illegible] corpus [illegible] in die iudicii [illegible] statuet [illegible] testimonium [illegible] bona conscientia [illegible] monet plorat vel videat [illegible] gladio [illegible] supplicio [illegible] et securitas et conscientia.

Comparacio conscientie ad speculum

In speculo conscientie status tocius [illegible] hominis cognoscitur ut anima nostra [illegible] in speculo. Speculum nitidum et clarum et purum totius religionis est conscientia. Sicut enim mulier quae vult suo vel amico placere [illegible] speculi in magnitudine [illegible] et pulchritudinem [illegible] faciem [illegible] maculas [illegible] abstergit et pulchritudinem faciem ordinat et disponit sic anime in quibus [illegible] conscientia [illegible] et intelligit [illegible] conscientiam [illegible] speculo quia in ea tamquam in speculo [illegible] oculis et cordis quod indecens est vel quod decens est in se [illegible] apprehendere [illegible] conscientia [illegible] in corde [illegible] in actione [illegible] beatitudine [illegible] in hiis namque [illegible] visione. O beata visio [illegible] deus est notus et conspicitur [illegible] in celo novo in terra nova [illegible] Bona conscientia [illegible] est vinea [illegible] et [illegible] conscientia [illegible] est

libri vite conscientia ad hunc librum distinctionis et examinandi omnes alii libri inventi sunt. Anima enim de corpore egrediens in aliud librum preter conscientie sue librum portare potest et in illo cognoscere potest quo debeat ire et quid debeat recipere. Ex hiis que scripta erunt in libro iudicabuntur et ideo sicut exemplar libri vite sibi precipit nisi quis aliter habuerit corrigat ne nulla [illegible] collacione cum aliis fratribus abiciant. Sed hoc quis scit cognoscere et describere per hac et rephac conatur. Nam qui sibi displicet deo placet et qui vilis est deo carus est. Ambe sunt conscientie hominis sed illud memoria qua homo cognoscit se ipsum. Quod nobis prestare dignetur qui regit in stellas stellarum amen.

Incipit libellus et utilis de septem impedimentis conscientie que impediunt etc.

Septem sunt que impediunt conscientiam sapientiam et scripturam cognoscere non permittunt et possunt appellari septem signacula sive firmacula libri de quo scriptum est in apocalipsi: Dignus est agnus qui occisus est etc. qui solus potest aperire librum conscientie quia ipse est qui claudit et nemo aperit. Solvit septem signacula que continent septem impedimenta. Impedimenta autem sunt hec que impediunt ne liber conscientie aperiatur scilicet peccatorum defensio, peccatorum excusacio, peccatorum aliorum et non propriorum consideracio, peccatorum celacio, bonorum propositi continuacio, peccatorum multitudo, in vanitatibus occupacio. Et hec septem que nominata sunt possunt appellari septem signacula ipsius conscientie que conscientiam ita signant et ligant ut aperiri non possit nisi eis amotis. Nec patet per illa septem que revelata sunt Johanni in apocalipsi in apertione sigillorum apertione et possunt nominari per ordinem. Legitur enim ibi quod cum aperuisset sigillum primum audivit vocem sicut vocem tonitrui magni et ecce equus albus et qui sedebat super eum habuit arcum. Attende in ista revelacione que in primi libri apertione facta est vocem primum impedimentum quod supius possumus quod est peccati defensio. Sunt enim aliqui homines cum de aliquo defectu arguuntur emittunt voces tanquam vocem in tonitrum magnum in murmure et clamore magno se ipsos defendentes et cordis tempestatem indicantes. De talibus dicit ecclesiasticus: Sicut sagitta infixa in femore canis sic verbum in corde stulti. Sicut canis quando est sagitta infixa in femore clamat et discurrit nec cessat sic stultus si dicitur ei verbum quod non placet dissimulare et tacere non potest sed statim per clamores et querimonias se cunctis manifestat. Et sequitur ibidem: Ecce equus albus. Hoc ad eandem spectat significationem per arcum cum in hoc loco signat maledicta lingua dolosa que semper parata est ad emittendas sagit-

tas verborum vindicacionum et pernitiosarum nisi [illegible] in [illegible] sustinere. Qui simplicia penetrant nisi ad inferiora [illegible] per equum album [illegible] signa. Tales se [illegible] amarius [illegible] capitula [illegible] manifestacionem [illegible] corporis solum [illegible] unius indignacionem sibi sufficere [illegible].

De peccati excusacione

Secundum impedimentum sive firmaculum libri conscientie est peccati excusacio in apertione secundi sigilli designatur. Cum enim aperuisset sigillum secundum exivit alius equus rufus et qui sedebat super eum datum est ei ut tolleret pacem de terra et ut invicem se interficerent. Invicem se interficiunt peccatores cum unus super alium peccatum suum retorquet ut Adam retorsit peccatum super Evam [illegible] dicens mulier quam dedisti michi sociam dedit michi de ligno et comedi. Eva autem retorsit culpam in serpentem dicens serpens decepit me. Sic qui sunt alios culpare [illegible] invicem se interficere videntur et ad peccati excusacionem [illegible] remonere [illegible] in [illegible] malicie.

Tercium impedimentum est aliorum et non suorum peccatorum consideracio quod in tercii sigilli apertione signatur. Ubi legitur et cum aperuisset librum tercium [illegible] et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua [illegible] in manu [illegible] qui [illegible] designat [illegible] stateram dolosam in manu portat [illegible] [illegible] ad magnum [illegible] appendere sua [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] in manu [illegible] dolosam abhominacio est apud deum. Stateram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et tollat. Alios [illegible] [illegible] [illegible] in culpa sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stateram dolosam [illegible] [illegible] [illegible] imponebat [illegible] [illegible] [illegible] mente non [illegible]. Alios [illegible] de [illegible]. Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patienter. Alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alios [illegible] quemadmodum malos [illegible] [illegible] qui [illegible] et [illegible] potentes et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] summa pecunie colligenda [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imponunt [illegible] [illegible] [illegible] solvat. [illegible] [illegible] abbates [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et alios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] remanebunt. Tales [illegible] sunt [illegible] custodibus [illegible] carcerem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos captivos tenent [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] captivis [illegible] et [illegible] dictam assignat nec [illegible] [illegible] carcerem ad [illegible] [illegible] [illegible] captivi tenet [illegible] [illegible] relaxant et vincula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] claustri de [illegible] [illegible] [illegible] delicate vivunt [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relinquentes. Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt nec [illegible] [illegible] carcerem claustri [illegible] [illegible] [illegible] diebus ad [illegible] [illegible] capitulum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stateram dolosam.

De peccati celacione

Quartum impedimentum libri conscientie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in confessione [illegible] [illegible] apud confessores

suos vilescunt et ne iniuria de eis sentiat. Et hoc signum est in apocalipsi in quarto sigillo. Vi[de] legitur ubi cum aperuisset quartum sigillum Ecce equus pallidus et qui sedebat super eum nomen illi mors et infernus sequebatur eum. Quid per equum pallidum nisi hypocrite designantur qui demoliuntur faciem suam ut appareant hominibus ieiunantes. Quid autem mors qui sedebat super equum pallidum nisi aliud est diabolus [illegible] mortem duxit in mundum super terram [illegible] [illegible] intus [illegible] [illegible] opus bonum ipsi [illegible] [illegible] quam per-dunt [illegible] impugnat hoc mors super terram sed [illegible] nomen [illegible] per [illegible] in [illegible] mortem super [illegible] in apocalipsi.

Quintum impedimentum

Quintum impedimentum est bonorum operum in corde propositorum per contemptum suffocatio. Sunt enim qui [illegible] et promittunt et concepta in corde suffocant dum per-fecte nil homini ad effectum ducunt. Et hoc est quod in apertione quinti sigilli designatur. Unde ibi scriptum est: Cum apparuisset quintum sigillum vidi sub altare animas interfectorum et clamabant voce magna dicentes vindica sanguinem nostrum Deus. In terra per altare designatur [illegible] cor super quod omne sacrificium conficitur. Quid per interfectos clamantes vindictam nisi bona proposita in corde suffocata dum ad opus nulla promuntur et dimittuntur [illegible] solvunt et quod in conspectu Dei eos accusant. O quantam gratiam tibi facit Deus cum dat bonum propositum [illegible] quantam culpam committit qui id propositum apud se interficit dum ad effectum operationis amore peccati impedientis non producit. Unde monet apostolus ad Thessalonicenses: Spiritum sanctum nolite extinguere in vobis, id est propositum sanctum in vobis nolite suffocare. Unde Ysaias: Venerunt filii usque ad partum et non erat tempus pariendi. Et in Machabeis: Ve pregnantibus et nutrientibus in illis diebus, id est in nocte.

Sextum impedimentum

Impedimentum sextum est multitudo peccatorum vel peccantium quia multos trahit et [illegible] nebula consuetudinis ne in peccato conscientiam legant. Unde [illegible] id est ex omni latere peccatores quorum exemplis ad peccata trahuntur. Propter quod dicitur in lege: Non sequaris turbam ad faciendum mala, id est exemplum multitudinis non te inducat ad peccandum. Et hoc est quod in apertione sexti sigilli signatur. Unde legitur: Cum apparuisset sextum sigillum ecce terre motus factus est magnus et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus et luna facta est sicut sanguis et stelle ceciderunt de celo. Quid per terre motum nisi innumerabilis multitudo peccantium significatur. Quid per solem nisi prelati [illegible] et quibus lux [illegible] et doctrina et quibus color caritatis recessit et habent faciem nigram effectum sicut saccus. Per lunam vero minores prelati ut abbates et huiusmodi qui versi sunt in sanguinem, id est in peccatis. Per stellas vero subditi designantur qui in terram ceciderunt, id est in terrena cupiditate sunt penitus inclinati. Hec [illegible] in fine seculi quando homines pauci excepti a veritate [illegible].

Septimum impedimentum

Septimum impedimentum est occupatio nimia in mundanis quibus [illegible] [illegible] conscientiam [illegible] ne [illegible] quis aliquid nisi in [illegible] occupatione tenet. Tantum malum occupatio mundana in corde hominis facit quod non potest audiri quod loquitur in libro conscientie. Et in apertione septimi sigilli designatur. Unde legitur: Cum appropinquasset septimum sigillum factum est silentium in celo quasi hora dimidia. Quid per celum nisi conscientia quod per silentium nisi pax ipsius conscientie designatur. Sed quia breve est nimis illud silentium quod per dimidiam horam [illegible] dimidia hora in celo tale fit silentium, id est in illo quam tempestuose et tumultuose huius seculi occupat. Et ideo [illegible] clamat [illegible] animus cogitationibus sed sunt occupati. Ecce septem illa impedimenta que a nobis [illegible] conscientie [illegible] [illegible] in apertione [illegible] ut [illegible] tuis [illegible]. Si vis in libro conscientie legere peccata tua ne diffundas et [illegible] ne [illegible] aliorum non consideres cum pertransieris peccata tua per hypocrisim non celes propositum bonum in corde conceptum non intimas [illegible] multitudinem peccantium sequaris in mundanis non nimium ne sequaris occupationis et tunc sic in illo conscientie poteris legere et librum conscientie [illegible] septimum ut dictum est [illegible]. [illegible] non [illegible] dimittens. Ora ergo ad illum qui [illegible] est ut [illegible] gratiam [illegible] Agnus appareat et supradicta septem sigilla solvat ut in libro conscientie tue legere possis et [illegible] valeas emendare ut in die iudicii quando [illegible] libri apparebunt [illegible] salvationis tue in corde [illegible] et sententiam in die iudicii diffinitivam per te valeas reportare. Quod nobis prestare dignetur qui est in secula benedictus. Amen.

Declamationes de ultimis verbis Jesu Christi in cruce pendentis multa devote ut sit

Per sacratissima septem verba Jesu Christi in cruce pendentis possumus facere declamationes nostras [illegible] [illegible] propter Domini nostri Jesu Christi et causas contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible] et in fine [illegible] quod [illegible] [illegible] orationem sic dicentes: Dixisti Domine Jesu: Pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt. O clementissime Domine quia est clementia tua [illegible] [illegible] sunt et [illegible] sunt cum perditione te receperunt et despexerunt te maliciose et [illegible] et [illegible] illis et si tu [illegible] illis [illegible] [illegible] tantam iniuriam quam Domino meo fecerunt et nunquam tu pater sancte [illegible] qui tantum fecerunt filio tuo et talia possumus [illegible]. [illegible] spiritum sanctum [illegible] [illegible] et [illegible] et devotam orationem. Domine Jesu Christe pater [illegible] ut sicut [illegible] [illegible] tuis et rogasti pro eis tu [illegible] dignaris [illegible] [illegible] et [illegible] tuo in conspectu [illegible] tue commendare me [illegible] semper. [illegible] et peccatis meis quidquid in me est [illegible] tu Domine quia in te credo et te [illegible] [illegible]

p7

te confiteor. In domine qui non solum pepercisti
veniam zachee et infideli sed etiam pro ipsis orasti mi
serere mei misere peccatori. ~~Dixisti ad latronem~~
2 Dixisti ad latronem hodie mecum eris in paradiso.
O domine ihesu benedictum sit nomen tuum et be
nedicta sit misericordia tua quia omnes vie tue miseri
cordia et veritas. Omnes nos debemus in te spera
re et te laudare benedicere et amare tam spe
cialiter pepercisti ei qui tam male consumpserat vitam
suam sed fortassis vidit te primo et benignum et
oculis tuis misericordissimis respexisti sicut
eum sicut petrum in domo caiphe et vocasti
eum in tercia vocatione ad primam ut diceret.
Memento mei domine dum veneris in regnum
tuum. Domine ihesu christe pater amantissime rogo
te ego misera indigna supplico [illegible] ut
sis memor mei dum veneris in regnum tuum.
Ego latro pessimus fraudulentissimus res alienas
[illegible] delectationibus carnis et mundi vanita
tibus et consumpsi res tuas talenta tua perdidi.
Sed tu misericordiarum deus miserere mei in bonum
rogo ut aliquando dicas anime mee quod tibi placuit
hodie mecum eris in paradiso. O vir dulcissime
3 Dixisti ad matri tue desolatissime ecce filius
tuus hoc dictum est pro iohanne. O domina tacite
potuisti in illo cambio iohannem recipere pro filio
qui erat totum gaudium tuum totum bonum
tuum tota vita tua. Nota quod religiosus quidam
habebat tantam devotionem in isto verbo mulier
ecce filius tuus quod fere per triginta annos
continuabat lacrimas in tanta abundancia
quod non reputabat satis fore nisi de ipsis quasi
biberet et cum respondebat dixit. O mulier ecce
ecce filius tuus ecce quo pendet in hac cruce quod
moritur iste vel filius vide quo delictum est.
In incepit religiosus cogitare totam passionem
domini et cum veniebat in locum istum in lacrimas
dissolvebat et de spirituali compassione respondebat
[illegible] dicebat filio sed ipse [illegible] ecce mater tua
ecce quod relinquit mater tua. Tu autem carissime
sic loquaris per matrem ad filium et ad matrem pro
filio ut optineas utriusque graciam et ad illam ut
de iohanne et si alium in spiritu de [illegible]
Omnes tue recommendati sumus domine noster
et sic orabis cum [illegible]. O domine ihesu christe
qui sic [illegible] ad patrem vadens ma
trem tuam quam amantissime [illegible] in passionibus
tue mortis et in passionis tue angustias recor
daris et videns eam afflictam iohanni virgo
virginem commendasti et non solum ei sed toto
[illegible] in hac eius firmitate et honori et obedi
encie subdidisti et committo eius pro tuos
pro consilio et pro [illegible] commendasti. O [illegible]
te magister bone quatenus in eius graciam ut ei
merear [illegible] et placere ut [illegible] et ipsius
graciam merear consequi et amorem eius quod dico
omnes sim filius vocari et famulus et ipse dig
net [illegible] mater mea et domina vocari. Tu quanto
vo potes clamare nunc ad patrem nunc

ad filium nunc ad matrem. O pie pater qui me dele
gisti filium tuum quare sustines quod tot penas tan
quod sustinet dulcis meus dilectissimus [illegible]
[illegible] non habes [illegible] de matribus [illegible]
videbis quod dicitur. Si filius dei est liberet eum
nunc si vult. Et sic debes quod cum tanto clamore
emisit istam vocem quod terra mota est et abissi
et tunc firmiter credo [illegible] mare motibus [illegible]
petre et [illegible] contremuerunt vehementissime
[illegible] tenebra terra et ama-
rissimo dolore per compassione mater sue tota ita
torquebatur in anima cum diceret deus meus
ideo potuit esse delictum et [illegible] esset
liberatum ad matrem [illegible] sic dicere o domina mea
quanto dolore tenebare quando sic clamavit
et cogita qualia verba poterat dicere ad filium
et ad patrem et precari orabis. Domine ihesu
christe qui in passionibus tue preces cum clamore
et lacrimis offerens exauditus es pro tua
reverencia supplico tue clemencie quod tu
[illegible] in omni angustia
michi misero et indigno subvenire digneris
ab tribulatione mea tua salus sit ut possim
cantare gloriam tuam et laudes sic dicens
voce mea ad dominum clamavi voce mea ad
dominum et intendit michi et dic totum psalmum
si volueris. In quinto verbo quod est sitio sic cla- 5º
mabis o domine ihesu christe qui mala [illegible]
qui mala [illegible] crudele acetum et a-
marum potum fel cum aceto mixtum. O domine
quot sunt hodie qui tibi [illegible] afferunt
tibi sicut flagiciis et peccatis. Ecce domine
respondeo et video quod [illegible] sit quid
dabo tibi ad bibendum. Credo quod libenter
biberes lacrimas sed quid faciam cum non possum
[illegible]. O domina ecce filius tuus sitit da
ei saltem lacrimas quas in conspectu eius abunde
effudisti et [illegible] sed ei domine
ihesu si sitis ecce bibe lacrimas tue matris
que cum sanguine manant. Scio quod sitis
meam salutem sed peccatis meis exigentibus
ego non sencio passionem tuam [illegible] sic iste
qui fortiter sitit sive vigilat sive dormiat
semper revolvit circa aquam. Ita nobis est pe-
tendum ut semper delectamur circa passionis
tue memoriam et passionem dulcissimam [illegible]
iste anima mea. Sed non sic accidit quando
sitimus multiplicavit vanitates. O utinam
non essemus de illis sicientibus quibus dabi
tur [illegible] peccatorum [illegible] magnitudine ut dicitur
in cantico moysi. Est draconum vinum
eorum. O amator hominum deus qui dilectionem
tuam demonstrans dixisti sitio ora
sicut ad fontem aque nunc corde dili-
gendo ore laudando et predicando ut
amore ad te habitu ostendam. Tribuas
michi similis tuo aqua de qua dixisti
qui biberit aquam quam ego do non sitiet in et
[illegible] in eo fons aque salientis
in vitam eternam quia apud te est fons vite

salvarentur et non deficerent. Qui vivit et regnat.
In sexto verbo quod est consummatum est dicebat
o domine Ihesu Christe pater bone ecce illud consumasti
opus tuum gloriosum iam [illegible] vadis ad deum qui
te misit et nos manebimus orphani [illegible] sin-
tua pietas. Quia ac benignissime domine non
fuerit ut finiretur vita mea et tamen terminum
et consumatum labor meus et cursus ad regnum
tuum hoc poterit dicere [illegible] mala ... et
tuum hoc potuit dicere [illegible] incepisti domine opera
omnia eorum qui credunt [illegible] et non consumabis illud
tuum ad melius laborem et non consumabis illud
tuum ad melius et maximis dolorum [illegible] benedictum
sit et sic nomen tuum quod [illegible] fecisti ut nos [illegible]
consumati separant te. Et [illegible] consumavit si-
cut legitur patrem domine Ihesu Christe et salvator et
et consumator fidei et operis quod accepisti a
patre consumandum. Rogo [illegible] bonitate
tuam adimere me gratia tua salvator meus
ut possim perficere mandata tua et consumare
omnia opera tua bona que incepi vel incipiam
opera ad laudem et gloriam tuam ut possim dicere
in hora mortis mee. Ecce domine consumavi opus
quod dedisti michi et nunc venio ad te Ihesum
meum Ihesum Christum qui meretur optima corona
inclinato et [illegible] promisisti. In septimo
verbo quod est pater In manus tuas domine commendo
spiritum meum. O domine Ihesu Christe fili dei tu re-
commendatum est patri tuo. Et tu clementissime
commenda nos ei et [illegible] angustiis et tribula-
cionibus dimittis. Tu enim es peccator [illegible]
tu es custos meus et donum meum. Ergo do-
mine in illis manibus perficiat et eleuatus co-
mendo spiritum meum et corpus meum. Tu comme-
dasti spiritum tuum patri. Nos autem commendamus
spiritum tibi quos sanguine tuo redemisti et
a diabolica potestate liberasti. Tu ipsos conserva
commenda et recipe recommendatos qui fecisti in
tempore [illegible] et matrem tuam in celum quod [illegible]
te ipsa est salus mea medicatrix et advocatrix
mea nec nisi gratia mea domine Ihesu Christe qui
in [illegible] tuo dedisti honorem
patri tuo [illegible] gloriosum et ei commendatum
ad exemplum nostrum et commendo sibi devotis-
sime recommendans. Supplico caritati tue per
omnes misericordias tuas quas [illegible] pro nobis
fecisti. Et michi indigno famulo tuo de hoc
[illegible] et de bona [illegible] complacens hanc
petitionem meam compleas ut in novissimo
hore cum anima mea egressa fuerit. De isto cor-
pore et carne fetida possim dicere cum mea
[illegible] fide bona et pura et devota
[illegible] et conscientia bona et spe firma in manus
tuas misericordissimas quas pro me salvan-
do expandisti in crucis patibulo commendo
spiritum meum et audire merear illud verbum pro-
missum de ore tuo dulcissimo hodie me-
cum eris in paradiso. Amen.

Sequitur tractatulus de plantacione sancte crucis

Post peccatum Ade cum de paradiso post peccatum
expulsus dum clamaret in via domini
[illegible] perseverare et benignitate conditoris
[illegible] promissum quod in fine seculorum daret
ei. Verum Adam tamen venit quod Adam in
vallem Ebron cum Eva uxore sua [illegible]
laboris fecit in dolore corporis et ostendit corde
[illegible] sunt ei duo filii quorum nomina erant
Cayn et Abel. Caym quia in sacrificio legitima
in mortalibus sacrificavit respexit deus ad Abel et
ad munera eius [illegible] Cayn
[illegible] quod penitencia [illegible] Caym
tamen quod ad munera sua non respexit deus ac-
census in invidia interfecit Abel dicens quod Adam
et Cayn interfecisset statim fuit ait [illegible] tot mala
[illegible] vivit deus quod [illegible]
[illegible] ab ea quod centum annis et pro
[illegible] tamen cognovit Evam con-
cepit filium loco Abel quem vocavit Seth. Ad-
[illegible] Seth filius est obediens fratri. Cayn non
genuit annis duo [illegible] Seth Adam
in valle Ebron fatigatus [illegible] et [illegible]
[illegible] reclinat se super [illegible] sua.
Cepit quod [illegible] et intime meditari quod [illegible]
mala videbat a posteritate sua [illegible]
in [illegible] et cepit eum vite sue tedere. Vocavit quod
Seth ad se dicens fili veni mittere te ad cherubin
[illegible] in paradiso [illegible] vite cum
gladio flammeo et [illegible]. Ad quem Seth
ait [illegible] et quomodo
sunt angelo [illegible] Ad quem pater dixit
ei [illegible] vite mea [illegible]
[illegible] dolores [illegible] quod promisit
[illegible] patris
in [illegible] Seth ad [illegible]
[illegible] in capite [illegible] vallis
in [illegible] que te ducit ad pa-
radisum [illegible] in [illegible]
[illegible] vestigia [illegible]
[illegible] dum [illegible] in [illegible]
[illegible] de paradiso [illegible] quod [illegible]
[illegible] patris nostri [illegible]
[illegible] non potuit [illegible]
[illegible] ad paradisum in [illegible]
[illegible] splendore paradisi [illegible]
[illegible] ignis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad paradisum. Cum [illegible]
cherubin [illegible] est [illegible] Cui
[illegible] et [illegible]
vite sue dirigit me ad te. [illegible]
[illegible] oleum [illegible]
promissum [illegible] dignetur. Cui
angelus [illegible] ad [illegible] paradisi et intuere
[illegible] capite [illegible]
ea que [illegible] in paradiso apparuerunt. Introspexit

ergo Seth capite intuitus est amenitatem quam
lingua hominis nulla enarrare potest Amenitas
illa in diversis generibus florum et fructuum et can-
tu armonie et aere toto fulgebat inesti-
mabili odore admixto In medio autem paradisi
fontem lucidissimum intuebatur de quo quatuor
manant flumina quorum nomina sunt hec Phison
Gyon Tigris et Eufrates hec sunt flumina que
totum mundum replent aquis Super fontem vero quedam
magna stabat arbor nimis ramosa sed cor-
tice et foliis nudata Meditari cepit ipse
Seth quare hec arbor ita nuda esset recolens
vero passus maternos propter peccata parentum
suorum easdem terre aridatura cepit in corde ar-
borem illam nudatam esse propter peccata suorum
parentum Reversus vero ad angelum que viderat
seriatim narravit. Qui precepit angelus ei ut
iterum ad hostium rediret. Et cum rediisset vi-
dit intuitus est serpentem circa ipsam ar-
borem nudatam per meatus involutum Quo
viso vehementer stupens rediit. Et precepit ei angelus
tercio ut ad ostium rediret Tercio vero ad ostium
regressus vidit arborem iam dictam usque ad
celos elevatam et in summitate eius quemdam puerum
natum et pannis involutum vagientem intuitus
est. Quo viso stupefactus cum videret lumina
deorsum terre vidit radices arboris terram pene-
trando usque ad infernum pertingere in quo re-
cognovit animam fratris sui Abel Reversus tercio
ad angelum que viderat nunciavit. Cui angelus
de visu pueri benigne dicere cepit Puer quem
modo vidisti dei filius est qui deflet iam peccata
parentum tuorum. Et que delebit cum venerit ple-
nitudo temporis hic est oleum misericordie promissum
quod faciet parentibus tuis et posteritati eorum
[illegible] quod est oleum [illegible] Hec est vera pietas
dilectio Post ista adductus ab angelo Seth
cum descendere vellet dedit ei angelus tria
grana illius pomi de quo manducaverat
pater eius. Ita dicens Infra triduum cum
ad patrem tuum veneris expirabit pater tuus
et grana infra os eius pone. de quibus tres
arbores una arbor erit Cedrus altera Cipres-
sus tercia pinus In cedro intelligimus patrem In
cipresso filium In pino spiritum sanctum Cedrus vero
que patrem nos innuit pre omnibus arboribus
fraglantia altius crescere convenit Cipressus
vero in omnibus arboribus fraglantior et dul-
cedine reddit filium innuit Pinus vero que
multas generat nucleos dona nos spiritus sancti
predicat Regressus ergo Seth properans perrexit

venit ad patrem Cuique omnia que audierat ab
angelo pandit. gavisus pater risit et letatus est
sed in vita sua Post letatus Adam et excitatus
clamavit ad dominum dicens Sufficit mihi vita mea
tolle animam meam Obiit ergo Adam infra
triduum sicut dictum est ab angelo Sepelivit eum
filius suus Seth in valle Ebron et grana iam
dicta subtus linguam eius in ore posuit Ex
quibus tres virgule in brevi surrexerunt ulne
unius longitudinem habentes et steterunt in ore
Ade Ibi autem fuerunt virgule ab Adam ad Noe
A Noe usque ad Abraham Ab Abraham usque
ad Moysen numquam crescentes numquam decrescen-
tes numquam viriditatem amittentes
Nota de Moyse propheta Cum autem
Moyses propheta precepto domini israeliticum
egipto a servitute Pharaonis transiens mare
rubrum duceret Pharaone submerso et toto
exercitu suo. venit in Ebron Cumque pro castra-
metatus fuisset Moyses in vespera sanctificato
populo. Apparuerunt ei tres virgule que in ore
Adam stabant Accipiens ergo illas Moyses
in timore domini spiritu propheticus clamavit Vere
iste tres virgule trinitatem sanctam demonstrant
Cumque illas extraheret de ore Ade tanta
fragrantia exivit ut iam se crederent in
terram promissionis translatos Tali indicio [illegible] eas
Moyses certificatus panno mundissimo involvit
et pro sanctuario quandiu in deserto fuit XL annos
secum portavit Cumque aquis in
exercitu percussi a serpentibus essent sine aliqua
noscibilis hominibus [illegible] fiebat veniunt
ad Moysen at de osculates virgas salvabatur
[illegible] at ad Ade [illegible] cum filiis
Israel murmurarent contra dominum Moyses locutus
est in ira sua mox dicens Audite rebelles
et increduli numquid potimus vobis aquam
de petra hac educere. Et percuciens bis silice
virga egresse sunt aque largissime ut bi-
beret populus et iumenta Post autem miraculis
apparuit dominus Moysi dicens Quia non sancti-
ficasti nomen meum coram filiis Israel non in-
troduces populum hunc in terram promissionis Cui
Moyses Quibus ergo introducet eos. Cui dominus
Vivo ego nullus eorum ingredietur terram promis-
sionis. Cui Moyses preter Caleph et Josue
Intellexit ergo Moyses quod tempus vite sue appro-
pinquaret et veniens Arabites montem Tabor
virgulas iam sepe dictas ibi plantavit iux-
ta quos [illegible] sepulture [illegible] in quo
introiens expiravit Steterunt autem virgule

ibi mille annorum spacio usque ad tempus david qui
regnavit in iudea / Notabile de david propheta
Transactis ergo mille annis per [illegible]
admonitus est. Rex david per spiritum sanctum ut tende-
ret in arabiam usque in montem thabor et virgas
ibi sumeret quas moyses plantaverat et aspor-
taret secum usque iherusalem. Per illas enim
[illegible] salutem fidei [illegible] in misterio
[illegible]. Perrexit ergo rex david dirigens iter suum in
arabiam et nona die venit ad montem thabor
invenit ergo virgas de quibus dictum erat per
angelum. Quas cum rex david [illegible] eius
mira fragrancia repleuit, ita ut cito crede-
ret se esse [illegible] vero insimul [illegible]
[illegible] cepit psallere [illegible] tripudiando et non [illegible]
[illegible] leprosi surdi egroti [illegible]
[illegible] et salvabantur et
voce prophetica clamavit. Hodie nobis
orta est salus per virtutem [illegible] et cum gaudio cepit
remeare ad patriam. Cum ergo nona die ad ci-
vitatem rediret iherusalem, rex david cepit me-
ditari quo loco virgas sacras cum honore plantari
posset, posuit ergo illas in cisterna [illegible]
in ea unius noctis spacio [illegible] ita ut in
die sequenti loco [illegible] plantaret. Apposuit autem
luminaria et custodes quibus relictis abiit pausatum.
Miraculum [illegible] divina [illegible]
fallit, nec fallit [illegible] virgulas illas, et in
cisterna radicate sunt ita ut simul et in
[illegible] invenerunt. Mane ergo
rex rediens virgulas simul [illegible] inveniebat.
Viso ergo miraculo dixit rex david [illegible]
[illegible] nationes [illegible] magnificus et mirabilis
est in omnibus operibus suis. Voluit autem [illegible]
[illegible] magnifice illa plantaverat [illegible]
[illegible] faciens circa illas vallo [illegible]. Crevit
[illegible] a deo plantata usque ad tri-
ginta annos, uno quoque anno [illegible] ar-
genteum circa arborem ponens ligamentum ita ut
[illegible] cresceret arbor sancta [illegible] spacio
innotesceret [illegible] triginta annis. De
Salomone [illegible] arbor sed [illegible] gratie
[illegible] sub arbore [illegible] cepit [illegible]
[illegible] Miserere mei deus [illegible]
[illegible] cepit [illegible] templum domino
in [illegible] Spacio autem david
[illegible] annorum spacio templum domini [illegible]
in sanguinem erat, noluit deus [illegible]
ab eo perfici [illegible] Non edificabis [illegible]
domino quia vir sanguinum es dixit. David [illegible]
ergo domine Salomon filius tuus [illegible]
[illegible]
[illegible] ita dicens. Induite salomonem
[illegible] qui elegit dominus. Mortuo autem
david sepultus est in orto regum, et regnavit salomon
[illegible] et perfecit templum domini spacio [illegible]
annorum et domum domini cum gaudio perfecit. In con-
summacione vero templi quia non poterant artifices in-
venire trabem [illegible] ultima [illegible] necessaria erat in toto
libano [illegible] arboribus et [illegible]
[illegible] invenire, quia necessitate [illegible] inciderunt arbo-
rem illam de qua [illegible] trabes una triginta
cubitorum et unum [illegible] cubito [illegible] erat [illegible]
[illegible] Cum ergo [illegible]
in loco suo [illegible] ceterum

cubitis uno quam per lineam [illegible] longior erat
[illegible] vero elevata et [illegible] stupefacti ar-
tifices ad hoc miraculum vocaverunt regem salo-
monem. Iussit ergo salomon [illegible] in templo pone-
re [illegible] ab [illegible] introeuntibus templum
honoraretur. Procedunt vero artifices in libanum
pergentes [illegible] arborem ad [illegible] trabem
[illegible] in consummacione [illegible] domus. Inve-
nerunt autem arborem aptissimam de qua [illegible]
trabem perfecerunt domum domini cum gaudio
[illegible] Notabile. Mos erat [illegible] Adora-
tes regiones iherusalem, quia grandi templum
[illegible] et eum adorabant. Con-
tingit autem quadam die plebem in mirabilem
[illegible] trabem que in templo iacebat venerari
advenit ergo mulier maximilla nomine que cum
incaute resideret super lignum cepit vestes eius
ut stupa cremari quod viso stupefacta cepit
clamare voce prophetica. Deus [illegible] meus
et dominus meus iesus christus. Cumque audissent
iudei ab ea iesum christum vocari iudicaverunt eam
blasphemantem et [illegible] sermone [illegible]
traxerunt [illegible] et lapidaverunt eam
Hec est prima martir que [illegible] martirium
[illegible] pro nomine iesu. Abiecerunt ergo iudei tra-
bem sanctam [illegible] de templo et proiecerunt
in piscinam que [illegible] probatica, in qua abluebantur
corpora mortuorum animalium que in templo offerebantur.
De sibilla regina. Noluit autem deus ar-
borem sanctam divina [illegible] illustracione [illegible]
[illegible] hora tercia et sexta de-
scendebat angelus in piscinam et movebatur
aqua. Quicumque descendit primus in piscinam
post motum aque sanus fiebat a quacumque detine-
batur infirmitate. Viso ergo miraculo iudei
[illegible] arborem de piscina et fecerunt de ea
ponticulum super torrentem [illegible] ibi dicitur
Si quis [illegible] in ligno [illegible]
[illegible] pedibus [illegible] et [illegible]
Iacuit ergo ibi trabes illa usque ad tempus quo
venit regina austri nomine sibilla in iherusa-
lem audire sapienciam Salomonis. Cumque adve-
niret regina [illegible] iherusalem in porta civitatis
qua trabes iacebat [illegible] se et
adoravit arborem sanctam et [illegible] vestibus suis
nudis pedibus pertransiit torrentem et inclinata cepit
clamare voce prophetica [illegible] iudicii signum tellus
sudore madescet. Cumque de multis cum salomone con-
tulisset cepit ad patriam remeare. Iacuit ergo ibi sancta trabes
usque ad tempus passionis christi. Cumque morti adiudicatus
esset dominus iesus christus [illegible] et [illegible] cum me-
ruerunt [illegible] narrabant iudei. Cum ergo [illegible]
a plebe crucifigatur [illegible] et [illegible]
iudeorum voce [illegible] arborem [illegible]
[illegible] et in [illegible] item [illegible] iudeorum [illegible]
[illegible] trabem [illegible] insidentes [illegible]
[illegible] et [illegible] usque ad locum calva-
rie ubi [illegible] cubitos [illegible]
in longitudine, tres in transverso. In ea quidem crucifixus
est dominus iesus christus salvator omnium [illegible]
obediens patri usque ad mortem, mortem autem crucis.
Cui laus et honor per omnia secula seculorum Amen.

Innat' peculiari confessione sancti Thome de aquino

Dicta est quoniam ... sit que pertinet ad veram confessionem ... esse ... singularia ut ... accusat ... vita mea ... [illegible]

[illegible]

sum Iudee quod non. Constat autem quod Augu-
... erat ... [illegible]

[illegible]

primo

2a

vel reconciliatus esse secundum Bernardum ubi si quis per con-
fessionem oris cum prime intencione et proposito recordatur
non tamen peccatum suum prius dimisse confitetur et ei sufficit
si prius intencio penitenciam expleat. Thomas de
Aquino vero dicit est aliud variare confessionem
et viam salutis in aliquo auferre ut multi agunt
confitentes aliquod peccatum enorme quod propter eum
dicunt alteri sacerdoti mille autem [illegible] sanctorum
hic dicunt et peccatum quod hic non est confessionem di-
videre peccata enim sunt multa et sic sufficit quod unum
non oporteat de aliis. Hec nona remorsio
vel nona absolucio secundum predictos. In casu
tamen in quo nobilis et periculosa gravitas
peccati non possit exprimi vel addit aliquod peccatum prius
confessum et remissum tunc penitens illud peccatum
dicat sacerdoti secundum Richardum. Aliqui tamen dicunt quod si re-
cordatus est peccati obliti sic distinguitur scilicet aut
a tempore confessionis penitens adhibuit diligenciam
prout de lege qui homines permittit fragilitas
vel memoria habet peccatorum suorum mortalium
aut sunt ignorantis ignorancia affectata vel
crassa. Si primo credo quod recordatus confiteatur
idem peccatum confiteatur eidem sacerdoti. Si ultimum
commode potest in proximo et non sit ab illo sac-
erdote propter medietatem absolucionis peccatis aut
peccatorum peccatum et omnia alia peccata mortalia
predicto sacerdoti confessa prout potest recolere con-
fiteatur alii sacerdoti. Si primo non credo
proprio sacerdoti teneatur de necessitate illud peccatum
secundum aliquos quia cum de isto fuit absolutus
quod ad mediocritatem [illegible] supplicant in litteris
quod sacerdos absolvit potest a confessione et de pre-
dictis oblitis tamen quod absolvit et oblitis
de intelligi sed hec condicio scilicet ut que redu-
cta fuerint ad memoriam dicantur illi sacer-
doti in confessione qui ab illis potest absolvere
tunc ille confitetur propter eius remotam absolucionem
et distinguitur Richardus de Mediavilla autem ad
superiorem propter enormitatem delicti distinguitur
dum est autem recurrit ad eum propter absolucionem
a pena vel penitentie remissionem penitentie competit
vel vice versa et tunc sufficit quod confiteatur
illud aut propter absolucionem est a culpa et tunc
si superior non remittat ad proprium confessorem
illud sanum est quod ei dicat omnia de quibus
sit non est absolutus
Remorsio et pro illis omnibus absolucionem
peciat et primam recipiat qualem si
habeat aliquid [illegible] reciprocatum
tam cum nullus possit alii confiteri teneatur
illud revelare superiori et alia omnia nisi
ille exprimit cum ab omnibus absolvere
potest dummodo ille faciat penitenciam sibi a sim-
plici iniunctam pro illo peccato quod que peccata
superiori reservantur absolucioni magis propter
gravitatem pene quam superior iniungit distri-
ctius quam proprio secundum Bernardum. Ubi in hoc casu
absolutus proprio presbitero et superiori reman-
sent sufficienter absolucionem prodest tamen
absolucio superioris secundum Richardum et Thomam de
Aquino et de [illegible] quolibet

quod presbiter inferior ab omnibus a quibus
potest absolvere eum de eis quam ad su-
periorem mittit de residuo absolvendum. Si
tamen ille qui confitetur esset excommunicatus non esset
potest nisi prius sit absolutus ab excommuni-
catione quia excommunicatus non est particeps sacra-
mentorum secundum Thomam de Aquino ad hoc. Sciat autem quod
non tenetur iteracio confiteri peccata que alias
legitime est confessus tamen valde utile est
et quia quo ad minucionem pene et vi-
tacionem si adhuc non prodest si aliquos
quia in prima absolucione tamen dimittitur vinculum
quod dimitti potest prodest tamen ad ulteriorem
utilitatem spiritualium instructionem et augmentum
verecundie multum et ardorem contricionis quia si
non habuit effectum prima absolucio potest esse quod
rehabeat quia melius invenit dispositum et si
pro peccatis suis probabilior aliis tamen debet
penitens necesse adhuc quibus confitetur in nimio
gravare primo observat. Constat autem quod
quando multa ponunt salem in vase aliquo cibus
nimio sale desipitur sic sufficit quod aliquis
confessor primam sibi iniunctum a primo confirmat
dummodo sit discreta et si voluit prius impa-
ne desuper aliquid de sale vel potest ne dis-
cedat in absolucione autem plus et magis prout
ad graciam se disponit et potest esse tanta dispo-
sitio quod cessat omnis vel gracia tollit totam penam
Sic quod ut habetur Thoma quibus confitetur peccata
et absolvit eadem die quod remittitur sibi tota
pena omnibus peccatis suis debita et ita
Crisostomus peccatum remittitur omnia peccata medica-
mentis sacerdotis prime de culpa peccati
in modo plures dicunt non tamen efficacia et pe-
nitencia nisi fiat cum tota vera debita satisfacta
ad quod requiritur quod de cuius peccati
non iteret nisi ad vetere novo modo deviat
vel nova contricione proficiat modo talis
posset corrupi quod tota pena remittetur
Sic tamen dicitur potest peccatum remitti sed pena quam
Christus sustinuit propter peccatis crucifixa
labori et sollicitudo in penitendo et confitendo
est magna pena. Septima confessio
debet esse nuda et hoc dicit prime quia non valet
confiteri per nuncium vel per epistolam sed viva
voce et ore et qui peccatum peccat
per se crucifixit ubi peccat dicitur mandavit
simul ore confitentur ora sacerdotibus
corporalibus prima confitendum non per nuncium nec
per scripturam. Racio huius est quia confessio
non tamen est actus virtutis sed etiam sacramenti
licet ad eam sit quod est actus virtutis
sufficeret qualitercumque fiet et sic non confiteretur
discretus in uno sicut in alio sed confessio
est pars sacramenti sed determinato actu sicut
alia sacramenta habent determinatam materiam. Et secundum
in sacramento ad significandum interiorem absolucionem
assumit elementum aliud autem est materia
vis in abluendo illa in actu salutari
ad manifestandum actus iste confirmatur

ordinate quo maxime manifeste plenius
sz sp(irit)u(m) vi(rtut)um / ab alijs eius modi inficiatur sed
ad supplementa elemosinarum tamen presbiter integret
confitentem et ille integrata [illegible] sufficit quod
maculata. De quibus integre non sit [illegible] quam presbiter
dimittit confitentem quamvis ore suo confiteatur peccatum
eius ex simplicia confessione. Secundo de eo quam non eorum
copiam presbiter [illegible] et [illegible] per licentiam confitentem
[illegible] non [illegible] intelligere necessitatis quod ad hoc
de pena dimittitur sed plus et minus puniendo
obligatur homo. Quando nec [illegible] ut [illegible] dominus ut [illegible]
[illegible] et hoc est racionabile sacramentum eius potest
ne non est in iudicio publico sed secreto [illegible]
[illegible] presbiter confitentem diligenter examinare ut
per eum integret [illegible] consilium et reme-
dium ad [illegible]. Quando autem tenetur intencione ne-
cessitatis ab [illegible] presbitero confitentem per [illegible]
nam [illegible] ne autem confitentem [illegible] in predicta
[illegible] ut de peccatis penitentis replicare
[illegible] ne [illegible] per [illegible] aut per [illegible]
maliciose aperiri aut per medium ignorancia
[illegible] ille tamen non [illegible] quam [illegible]
aut sacerdos confessio malliciose [illegible] iudicari
confessionibus [illegible] et quod penitentem per ma[illegible]
suam [illegible] quod [illegible] possit depellendi
[illegible] tamen penitens [illegible] videtur expedi-
[illegible] peccata sua per [illegible] insinuare per scelio
recipiendo si [illegible] non sufficit ad [illegible]
[illegible]. Sexto confessio debet esse nuda quod non
debet esse [illegible] vel [illegible] [illegible] palliata.
Debet quidem peccatum de [illegible] suo [illegible] nominare
[illegible] tempore / sufficit illud exprimere per [illegible]
[illegible] ita [illegible] quod presbiter possit intelligere ma-
[illegible] puta sic [illegible] dominum vel tali
aut cognoni [illegible]. Unde non debet confiteri
[illegible] ut [illegible] dicit [illegible]
[illegible] circumstancie peccati quod [illegible]
quandoque sunt [illegible] et [illegible] et
maxime ille quae ponunt actum in alio genere
4o peccati. Septimo confessio debet esse discreta et hoc
[illegible] primo ut distinctim separatim quis
singula peccata confiteatur sicut illud [illegible]
bo per singulas noctes [illegible] meum lacrimis
meis stratum meum rigabo [illegible] est per
singula peccata conscienciam meam [illegible] ut [illegible]
peccata [illegible]. Octavo confessio debet esse voluntaria
et non sit sicut confessio [illegible] [illegible]
qui [illegible] peccatum voluit confiteri [illegible]
de [illegible] sicut confessio [illegible] labius
in [illegible] pendentis. Unde [illegible] voluntarie
sacrificabo tibi et confitebor nomini tuo domine
Nono confessio debet esse verecunda [illegible] fuit confessio
publicani de quo dicitur in evangelio [illegible]

[illegible] a longe [illegible] [illegible] oculos in celum [illegible]
pectus [illegible]. Unde Augustinus [illegible] penitens [illegible]
[illegible] eius [illegible] erubescencia et quia
verecundia magna pena est qui erubescit
pro [illegible] sit dignus misericordia. Sed nec tamen debet
verecundia in confessione [illegible] ut [illegible] non
[illegible] peccatum [illegible] sed [illegible] absolvat
eum in magna parte a pena [illegible] debitor erat 81
Decimo confessio debet esse integra ut sic omnia peccata
[illegible] simul uni confiteatur sacerdoti quot-
quot [illegible]. De quibus [illegible] non sunt legitime
confessus presbiter [illegible] aut ab omnibus aut a nulla
culpa absolvit [illegible] presbiter intendit
absolvere confitentem ab eo quod celat [illegible]
Quando autem [illegible] confessio legitima [illegible] eius confes-
sionem [illegible] in universali. Quando [illegible] aliquod
peccatum commisit quod [illegible] commisit confiteri
[illegible] est confessio de [illegible] peccato et [illegible] quas
qualitate [illegible] sed peccatum illud [illegible] se
commisisse [illegible] est quod peccatum [illegible]
[illegible]. Sicut [illegible] in medicinali
corporali quod medicus non [illegible] membrum quod
[illegible] cognoscat sed [illegible] totum [illegible]
[illegible] quod unus morbus [illegible]
[illegible] alterius [illegible] et [illegible] medicina quae
uni membro [illegible] non [illegible] alteri. Similiter
[illegible] est in spiritualibus morbis quod [illegible]
aliis peccatis contrarius sit infectus ut dicit beatus
Gregorius in pastoralibus et [illegible] est quod
omnia peccata homo quae confiteri debet
uni confiteatur alias non esset confessio sed con-
fessionis simulacio. Caveat ergo penitens
ne verecundia ducta dividat apud se con-
fessionem ut [illegible] velit manifestare
quod [illegible] laudat et [illegible] tende
[illegible]. Quando [illegible] confessor
[illegible] ad [illegible] confitenti reducat peccatum
sive peccata quae [illegible] audivit eum
commisisse. Unde [illegible] de aliquibus [illegible]
conscienciam et [illegible] opinionem reddi-
[illegible] ad [illegible] confitenti. Confessor
[illegible] quod [illegible] timet ne confitens [illegible]
[illegible] ignorancia [illegible] quae non [illegible]
[illegible] ad [illegible] diligenciam
ad [illegible] peccata [illegible]. [illegible] confessio debet 84
esse secreta sed ut homo confiteatur uni soli
sacerdoti in secreto peccata sua nisi sit peccatum
a deo [illegible] quod [illegible] vel
[illegible] quod [illegible] debet quis in publi-
[illegible] confiteri et in publico solempnis [illegible]
imponatur et [illegible] se cognoscit vel [illegible]
Hic igitur [illegible] est de lege communi confessio
debet esse in secreto uni sacerdoti [illegible] [illegible]

publica fiat in similia mala committentium pe-
ta ripe discordie et infamie. Unde confessio
est valde onerosa et ignominiosa et periculosa
occultanda. Aliis scilicet prima intentio secundum Augustinum
[illegible] confiteri et ideo agitur de occulte con-
fessione quia fiat in [illegible] quod est unius
dicunt doctores quod pluribus confiteri sic confiteri
sacramentalis confessio non videtur quia confessio
xiiijo sacramentalis secretissima debet esse. xiiijo confessio debet
esse lacrimabilis et amara. Unde Jeremie vel
tren. Deduc quasi torrentem lacrimas per diem
et noctem. Et beatus Jeronimus: Christus lacrime lavant de-
lictum quod voce est pudor confiteri. Et quod est cum
pudore et verecundia confitendum. Item debet esse da-
ta. Unde psalmus: Rugiebam a gemitu cordis
mei. Et beatus Jeronimus: Statue tibi speluncam
ubi [illegible] dige et ubi in via tota
die [illegible] multa sunt. Sextum est
verecundia de qua beatus Augustinus sic dicit: Laborat
mens patiendo. Septimum signum est humilitas
unde apostolus: Humiliamini sub potenti manu dei. Unde pu-
blicanus non audebat oculos suos ad celum
levare. Octavum signum est lacrime. Unde Treno-
rum: Deduc quasi torrentem lacrimas per diem et noctem,
non des requiem tibi neque taceant pupille oculi
tui. Et Cassianus: lacrime lavant delicta verbo. Nonum signum
est fortitudo scilicet ut in Maria Magdalena que alie fortes
sunt in confitendo quod verecundia pudore obstante publice
confesse sunt [illegible] peccatorum ut timuit unde
beatus Jeronimus: Amor dei omnia superat [illegible]. xv
Decimum signum est perpetuitas obedientie. Ut
in dono [illegible] quod factus est Christus obediens usque
ad mortem mortem autem crucis. Et Augustinus: Ponat se
penitens omnino in potestate medici, in medio
sacerdotis, nil sibi reservans sui et omnia eo iubente
paratus sit facere pro recuperanda vita anime quo-
modo facit pro vitanda vita corporis. xvjo confessio xvi
xvijo debet esse festina. Unde ecclesiastici vo: Ne tardes con-
verti ad dominum et ne differas de die in diem
subito enim veniet ira illius et in tempore vindicte
disperdet te. Et beatus Augustinus: Nullus expectet quousque
peccare non possit. Confessionem est ergo ad penitentiam
propter multa. Primum propter horam mortis incertam. Unde
Luce xijo: Veniet dominus servi illius in die qua
non sperabat et hora qua ignorat et dividet eum
partemque eius cum infidelibus ponet. Unde et
ei qui multa congregaverat et dimitteret se reputa-
bat dictum est ei: Stulte hac nocte repetent animam
tuam a te que congregasti cuius erunt. Secundum propter peccatorum
accumulationem unde apostolus Romanos ijo: Tertium in fervore
est [illegible] actione. Et beatus Gregorius: Peccatum quod per penitentiam
non diluitur mox pondere suo ad aliud trahit. Unde
propter dei elongationem unde psalmus: Longe a peccatoribus
salus. Quartum et finaliter [illegible]
cum confessionem [illegible] credit
[illegible] quod ne [illegible] cogitatione sufficiat
dierum malicia sua [illegible]

et Jeronimus: [illegible] consuetudine contineri
[illegible] quid potest cogitare potest quod sedit et
illud rapuit [illegible] vel
[illegible] dolor et Augustinus: morbus vires penitentie
[illegible] quos [illegible] et [illegible]
[illegible] ad se vocat tene ergo [illegible] dimitte mea
[illegible] age penitentiam dum sanus es non differas
usque ad infirmitatem. Quintum propter dei obli-
vionem et clamoris non exaudicionem. Unde Cassianus
et beatus Augustinus: Hac animadversione percutitur peccator
ut moriens obliviscatur sui qui dum viveret
oblitus est dei. Unde Proverbiorum: Qui obturat
aurem suam ad clamorem pauperis scilicet Christi
[illegible] peccatoris in [illegible] et clamorem pe-
nitentie [illegible] clamabit et ipse scilicet in infirmi-
tatis tempore vel in die iudicii et non exaudietur.
Unde [illegible] post vocavi et renuistis extendi
manum meam et non fuit qui aspiceret
omne consilium meum despexistis ego quoque
in interitu vestro ridebo. Clamavit cum di-
ceret in inferno et non est exauditus. Et ideo
dicit psalmus: Convertere domine et eripe animam
meam salvum me fac propter misericordiam tuam vel da
mihi spatium faciendi in vita et sanitate
veram penitentiam ut sic salutem obtineam quoniam
non est in morte qui memor sit tui vel diffe-
ro usque ad mortem vix sanabor quoniam nec
peccatorum tunc memorabor. Festina ergo
ne tardaveris age penitentiam. Quindecimo debet
xv esse accusatoria ut dicat se commisisse peccata
ex propria malicia se fore excusando
non credo excusationem in peccato sic fecit
[illegible] penitere unde proverbiorum xviijo: Iustus
prior est accusator sui. Sedecimo
xvi confessio debet esse morosa ut non dicatur
peccata intus [illegible] sic computat campsores
nummos sed cum mora et deliberatione ut
ergo devotio attendatur et maior verecundia.
Sed numquid confessio debet esse informata vel
[illegible] sacramenta que ordinata sunt ad gratiam
acquirendam ut baptismus et penitentia. Sunt
vero ad gratiam promovendam sive augmentandam
ut confirmatio et eucharistia. Dico ergo quod sic
ista sacramenta non exigunt efficaciam nisi in suscipiente
habere caritatem sic ut prius nisi indisponatur
se ad caritatem et sic tenetur ad eucharistiam
accedere cum caritate et quod necesse debet habere
veritatem sed sufficit cum probabilitate sic
non est necesse quod accedens ad confessionem ha-
beat caritatem vel dispositionem ad caritatem
sufficientem in veritate sed sufficit cum pro-
babilitate. Licet autem dispositio vel alia
quam sepe in confessione et absolutione [illegible]

sciencia foveat per graciam ut gratus fiat vel ad eam gratiam subsequatur. Unde sufficit quod homo probabiliter se disponat ad graciam per omnium peccatorum detestationem quod si non facit sed in voluntate peccandi accedit mortaliter peccat quia sacramentum uiuum facit quantum est in se quod non est sine contritione. Sed queritur unde requiratur hec confessio. Respondeo quod est opus sacramentale ad iustificationem ordinatum. Unde hoc dicit confessio est ad absolutionem ordinata. Non tenetur ergo quis confiteri ex caritate sed tenetur confiteri vel ex caritate vel ex dispositione ad caritatem sufficiente. Quoniam vitari non potest probabiliter. Hec ibi. Et queritur tunc contra Ricchardum si quis cum proposito peccandi confitetur utrum confiteri teneatur et hic accedit esse unum pro confiteri. Aliqui qui clamat cum audivit si postquam adhuc mereri non tenetur. Alii vero obiciunt quod recipiet sacramentum tenetur se disponere ad recipiendum effectum eius ficte accedit et mortaliter peccat sed effectus confessionis non est nisi iustificare taliter ergo tenetur sic confiteri ex caritate. Respondeo Nemo recipit eius effectum nisi habeat caritatem saltem in principio confessionis vel in medio vel in fine. Multi autem habent in fine qui non habent in principio et aliqui se credunt habere in principio et in fine qui forte non habent et aliqui non habent ut credunt. Primi incurrunt offensam sed accipiunt graciam. Secundi evadunt offensam licet non acquirunt graciam. Tercij accipiunt. Unde aliqui non dicunt licet confessio facta sit in mortali peccato fructum non valet remedium tamen disponit tamen adhuc valet sed quod talis non est precepti transgressor cum nec actu peccator non quod tenetur explere ex caritate ad vitam eternam. Licet sine caritate actus non meretur premium. Unde talis non tenetur necessario eadem peccata in nova iterum confiteri postquam licet non recipit tunc fructum absolucionis recedente tamen fictione incipiet proficere sicut est in aliis sacramentis et sicut qui sine caritate accedit non tenetur iterare confessionem sed confiteri tenetur peccata sua fictionis. Et pro hac opinione facit quod dicit Magister qui dicit quod veniunt ad confessionem et non penitent quod eorum confessio est admittenda et crebris salubribus monitis est prima ingerenda et ducenda absolvendi tamen non sunt. Unde si absolutionem non recipiunt nec sacramentum nec confessionem nec confessio fit sancta. Sed in quantum est de contritione et satisfactione que sunt de eo sed confessio fit et ideo de eo est quod sic est per caritatem omnino non dicit de iterando confessionem vel etiam post si oblitus quando audit si adhuc.

Sequitur de Superbia

Superbia igitur cum sit radix et fons et origo omnium malorum de ea nascuntur principalia vicia que criminalia dicuntur. Avaricia luxuria invidia yra et accidia et gula. Hiis septem vicijs nos captivos doluit redemptor in decreto ad specialis prelij certamine septiformis spiritus gratia. Superbia igitur ut dicit Augustinus est proprie excellentie nimius appetitus. Superbia autem dividitur in superbiam interiorem et superbiam exteriorem. Interior superbia dividitur in superbiam intellectus et superbiam affectus. Circa autem quatuor species. Superbia intellectus quatuor habet species. Prima est species cum quis credit bonum quod habet a se ipso habere estimat et non a deo. Secunda species quando quis credit se habere bona que habet a deo sed suis meritis habere. Contra tales graciam ipsam a deo datam destruit. Et initium et primum operatur in nobis sine nobis. Omnia opera nostra operatus es in nobis. Augustinus quamvis bonum communiter ad tuum. Tercia species est quando quis iactat se habere bonum quod in veritate non habet. Quarta species est quando quis in opinione sua prefert se aliis que species vocatur presumptio. Contra tales agit Bernardus: Nolite preponere maioribus, noli minoribus, noli equalibus. Nemini te dico preponas. Scopulum est cum quanto maior es humilia te in omnibus. Nos se pluit falsa plus hominibus inflat. Superbia vero affectus est appetitus proprie excellentie et hec tres species habet scilicet appetitum dominacionis sive dignitatis, appetitum magisterij aut appetitum singularis excellentie aut quod aliud excedere videtur in scientia et nobilitate. Superbia exterior scilicet apparere est in ipso corpore vel extra corpus. In ipso corpore ut in capite elato collo extento in oculorum excellencia in gressu in cantu in verbis pomposis et consimilibus. Extra corpus ut in vestitu et ornatu in equitatu cingulis frenis sellis edificijs conviviis lectis amicitie multitudine et consimilibus. Superbia autem secundum Bernardum xij gradus habet. Curiositas. Mentis levitas. Inanis leticia. Iactancia seu singularitas. Singularitas. Arrogancia. Presumptio. Defensio peccatorum. Simulata confessio. Rebellio. Libertas peccandi. Consuetudo peccandi. Curiositas ut sunt magni sumptus magna familia alta edificia varii colores vestes singulares sumptuosi et similia. Mentis levitas superbit. Deinde demum alios in spiritu superiores refugit inferiores despicit superiores invidet inferiores deridet. Inanis leticia modo facilis ad risum modo promptus ad locum. In quo scilicet superbus exhibet. Iactancia est in interloquio nunc vituperat nunc laudat super omnia extollit ... et dictat facta propria et aliena et consimilia. Turpe est enim ei qui se plus ceteris iactat si plus ceteris agat. Cenodoxia singularitas qui contra omnium opiniones semper sumit oppositum. Arrogancia que de omnibus que facta plus sibi quam ceteris credit et quicquid de se laudabile agnoscit non deo sed suis meritis semper ascribit. Presumptio quibus presumit aut quibus presumit quod alii non possunt ut qui presumunt se suis antecessoribus. Secunda cum quibus presumunt de quo presumunt non est ut de viribus potentia et divitiis nobilitate et de fortuna. Tercia cum quibus presumunt ut cum quibus presumunt de sanctitate que adhuc est in ...

t macula in quibus presumit quod resset et erat
aptus quando voluerit cum tamen a toto mundo tempus
sit tamen non possit Est etiam presumcio vicium
quando quis de donis a deo concessis temorarie
gloriatur ut de scientia sanctitate fanutate for=
titudine nobilitate forma divicijs et e=
loquencia bona fama de spiritualium et
naturalium donorum excellencia et hec refertur
ad hanc speciem Est etiam presumcio cum
aliquis appetit primos accubitus in mensa
inconsultus primo respondet non vocatus
accedit sed de se quando de aliis presumit
de ordinat ordinata reserat secunda quando
per propriam scientiam non facit non recte ordinata
iudicat Animus eciam superbus intellectualis
habitu superfluus in incessu et verbis
pomposus temerius dicta factis alterius desuper=
iori loco sedeat melioribus se refert
et facta extollit et laudat et iactat rerum
vanitatem in obsequio non facit sed defen=
sio sine excusacione excusat se multis de
Si male facit dicat se non mala inten=
cione fecisse vel dicit nescius feci et ille
dicit vastator aliena feci et querit ex
cusaciones in peccatis aut dicit se excusa=
do non feci aut dicit feci quidem et bene
feci aut si male tamen non multum male
Simulata confessio Nam cum aliqui ex
cedunt manifesto delicto in ve[illegible]
argumentum defensionibus in dolo [illegible]
recto quo [illegible] perferunt corpus effundunt
lacrimas eiulitus suspiria dat verba ge=
mitus et singultus simulato modo Rebellio
superbus cuius vult rebellare et libertas pec=
candi per quam nec subditus timet supe=
riorem nec curat in scire nec videt
quem timeat nec timet fecisse quos rene=
rentur quanto libencius tanto securius Consuer
tudo peccandi superbus cum libertate et
delectatione per licitis utitur iam cum ab illi=
citis cogitandis investigandis cum magis
et peccatis non abstrahit sed quicquid ad eorum in=
stinctu venerit perficit [illegible] quasi
malignas magnificas et facinorosas Nota
hic errores quosdam de superbia provenientes
arrogancia irreverencia inobediencia per vana
gloria De arrogancia nota quod omnis hereticus
est arrogans superbia cum sit hereticorum
Et nota multos errores divinacionis ex
arrogancia provenire nec puta modo
divinacionibus divinum donum que deus repleti
plenum hic presumunt dicere futura divina et
revelare occulta que deus ad se in deum
pertinet Et licet multe sint species divinatores
que sunt in aere in igne aqua et terra
per malignos spiritus per mortuos per astrologi=
tores et per multa alia quocumque modo
fuerit prohibite sunt et maledicte a deo
et a sancta ecclesia Irreverencia que fit cum
aliquis negat honorem cui debetur debet
exhibere primo et ante omnia deo et
aliis et sanctis deinde prelatis [illegible]

et debite deo consecratis ut eciam religiosis primis
placencia ex superbia oritur sed multi ex
superbia hominibus placere volunt et ab hominibus
laudari et ideo faciunt ut pareant facere ea
placencia placere quibus ut de pulcritudine
de bona fama de cantu de vestium pluralitate
de colloquio de effectu Alius deo per [illegible]
cum hominibus placet cum confusio sit et dei [illegible]
et inobediencia que committitur cum solempnitates
sanctorum et dierum celebrandi et precepta decalogi
non servat et curat excommunicacionem et [illegible]
que excommunicet cum precepta decalogi non
servat cum invit nullo transgredi [illegible]
cum in [illegible] [illegible] non implet cum [illegible]
ieiunia non ieiunat et festa sanctorum non celebrat
cum excommunicatos non vitat cum maioribus
reluctantur cum parentes amicos contempnunt Inobe=
diens sit sequitur de vana gloria Vane
De autem est inordinatus homines bonam opinionem
de aliquo vel ut Tullius vana gloria est
dicti alicuius vel facti frequens fama cum laude
vana gloria dividitur in gloriam duplicem cum est tem=
poralem et spiritualem Carnalis gloria est gloria
in [illegible] ut vestium pulcritudo multitudo fa=
[illegible] Spiritualis est ypocrisis que est
simulat se servire deo et in occulto non timet
eum offendere Item est [illegible] occulte et manifeste
sua bona opera ut homines ab hominibus videantur
Item cum quis maiorem ypocrisim [illegible]
ut in maiori et subtiliori ypocrisi permaneat
ut cum quis [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
sit ut dicatur ypocrite non [illegible] Item [illegible] superbia
et bonam vanam gloriam hanc [illegible]
sit appetitus proprie excellencie cum appareat
sibi magnus vana superbus sed vane glorie
appetit mores aliorum apparere magnus et lau=
dem [illegible] Item inanis gloria inobediencia quae
ullo modo vult videri inferior Inanis glorie con=
tencio quae per vincit cum clamore Inanis
glorie iactancia quae multa profert ut inde lau=
dem [illegible] apparent Inanis glorie ypocrisis quae
[illegible] que deum defendit ne extrare in
omne [illegible] Inanis glorie discordia quae contra
omne deum sunt oppositum Inanis glorie nova
[illegible] quae multa nova dicit ut ex
hiis laudem consequatur ypocrisis est vicium
cum aliquis se meliorem fingit quam in veritate
sit ut ab hominibus sanctior appareat
~~[illegible] sunt [illegible] discordiam e heretici~~
~~[illegible]~~ ypocrite locum predicatores ut
missas libenter audit faciem ex[illegible] ut bonus
appareat [illegible] sed [illegible] Discordiae
e hec [illegible] aliquibus reprehendere discor=
diam inter [illegible] seminare discordantes nolle
concordare pacem cum nullo servare rebelles
confortare Item superbia in superbiam car=
nalem et spiritualem Carnalis superbia [illegible]
est cum quis elevatur de bonis naturalibus
que fortuna [illegible] de pulcritudine corporis fortitu=
de nobilitate vocis agilitate eloquencia amicorum
multitudine vestium pulcritudine [illegible]
hospitalitate elemosinis Spiritualis quando
consiliis et testimoniis bonis ex [illegible] [illegible]
verbis non [illegible] [illegible] ut cum quis elevatur
de graciis et laudari appetit et ingra=
ciositate inter alios de scientia bonitate
sua morum honestate vite castitate ma
[illegible] legitimitate [illegible] predicacione confes=
sionis et devocionis lacrimarum effusione
paciencia obediencia paupertate et aliis virtutibus

Item qui alios precellit virtutibus anime media
intentione bona voluntate ingenii perspicacie
et similibus. Item qui contemnunt et spernunt pec-
catores credentes se per eos inquinari et ad
nichil spirituale proficere contradicere sibi et in
vita mentis claritate suspirant et ipsa opera a
liis preferre et alios ad eorum opera virtu-
osa trahere ut auctoritas videtur ne contem-
natis de pusillis qui nunc accidit in Beda
Alduini et in simili devotione deo devote sunt
quod multis abundant virtutibus et suorum supe-
riorum despiciunt. De superbia in summo no-
et primo de initio superbia per quam quis opina-
tur et credit omnia que habet a se habere et non
a deo ut scientiam nobilitatem potentiam pulchritudinem
eloquentiam potentiam divitias bonos mores bo-
nam famam bonam corporis dispositionem sani-
tatem. De superbia de qua quis credit
bona que habet a deo suis meritis habere ut
divitias scientiam et quod ab omnibus vene-
retur et laudetur et in multis preferatur
et quod sibi assignatur. Item quod timeatur.
Item quod diligatur. De superbia cum quis ia-
ctat se habere quod non habet. Non credit et ia-
ctat quis se esse sapientem discretum sanctum
devotum [illegible] providum in consiliis deceptivum
predicantem bene legentem nobilem sic se esse
dicit cum tamen non sit. De superbia per quam
homo prefert se in opinione aliis et omnia
opera sua habet et presumit cum quis tenet glo-
riam de nobilitate de linea parentum et vir-
tutibus et amicorum pluralitate de largitate
et consimilibus. Superbia que est in affectu et
desiderio appetit excellentiam ut dominium prin-
cipatum potestatem dignitatem magistratum offi-
cia regiminis. Item appetit similiter excessum
in aliquo gradu ut scientia in cantu in voce in
agilitate in predicatione et similibus. Item nota
per ordinem omnes gradus superbie. Curiosi-
tas mentis levitas inanis letitia iactantia
[illegible] singularitas arrogantia presump-
tio peccati defensio simulata confessio rebellio
libertas peccandi [illegible] vana gloria inobedientia
contentio hypocrisis pertinacia discordia novita-
tum presumptio. Item superbia exterior dis-
tinguitur secundum diversitatem rerum in quibus so-
let superbia apparere et primo in ipso corpore in
capitis curiositate in pileis in mitris in fron-
tis crinis in quibus dispositis in collo erec-
to vel extenso in corpore vestes. Item cin-
gulo argenteo vel de auro manice stricte
nodi fibule varie aspicere [illegible]
Item aliqui incessus varie [illegible] qui
[illegible] in ecclesia et per vicos transeun-
tes. Item de iniquitate corporis sanitate
et agilitate. Item eloquentia nobilitas
et contentio de [illegible]. Item cum volunt
alios transcendere et supprimere per divitias
et amicorum multitudinem et audaciam
[illegible]. Superbia autem que fit ex corpore
in capitulis in frenis in sellis et in armatura

scutum in edificiis et in edificiis sumptuosis
in vestitu familie in domicilis in ornatu mi-
litie et similibus etc. Capitulum de avaricia
Sequitur de avaricia quod in hoc loco accipitur
secundum indebitus amor pecunie. Avaricia
ut ait Tullius est immoderata habendi
cupiditas. Bernardus est [illegible] qualitatem
habere inanis insatiabilis et inhonesta cupiditas.
Avaricia corporalis est immoderatus rei appeti-
tus corporalis vel dignitatis vel potestatis secun-
dum species autem avaricie sunt rapina usu-
ra furtum fallacia fraus inquietudo
proditio dolorum et [illegible]
[illegible] ad [illegible] ministeria em-
ptionis et venditionis et commutationis. Non
[illegible] appellat Isidorus in-
humanitate non committitur [illegible] per rapinam
quia violentia applicatur rapina non pa-
lam committitur in emptione et venditione
fallacia est qua quis decipit in [illegible]
[illegible] deceptio que fit in [illegible]
decipit et inquietudinem [illegible]
[illegible] appetitum circa lucrum eo quod
avarus numquam quiescit. Proditio [illegible]
deceptio quod fit in [illegible]
decipit. Proditio alias est in mala fide
usure due sunt species videlicet manifesta et pallia-
ta. Manifesta quilibet tradit pecuniam [illegible]
ut reddat aliquid ultra sortem. Palliata
que fit circa pignora vel obsides. Et hic
fit quatuor modis. Prima species et principalior pal-
liate usure est cum quis in pignore accipit
fundum sive agrum sive [illegible] vel pra-
tum et fructum percipit ultra sortem. Secunda
qui quis vel pignoribus sibi obligatis ut
equis vel [illegible] est cum quis equos re-
cipit in pignore vel obsides et in pabu-
lo vel expensis plus recipit quam equum
[illegible] quis recipit obsides et de ex-
pensis ipsorum [illegible] cum obsidi-
bus illas dat [illegible] nisi [illegible]
percipiat. Tertia species palliate usure est circa
venditiones et emptiones et hec est [illegible] fit.
Primo cum usurarius emit aliquam possessionem
et fundum vel aliquam rem leviorem pro
[illegible] quam valeat ut venditor in recompen-
satione suppeditat. 2o qui aliqua res ad aliquem [illegible]
[illegible] venditur quam in [illegible] valet
3o qui ante tempus emitur frumentum mi-
nori precio quam valeat et valere tunc pos-
sit. Quarta species palliate usure est qui
aliquid accipit ultra sortem sine pa-
cto expresso et [illegible] vel
[illegible] vel [illegible] voce quorum
differt et prolongat tempus solutionis.
Quarta species committitur in societate cum
quis mutuat pecuniam ut sit [illegible]

Emptio de usure palliate

lucrosum sit et in dampno Item cum aliquis tribu-
tiones vel auxilia tali condicione ut si fuerint
in mora Quinta species est cum quis mutuat
pecuniam et instat tamen pena non ut creditur ser-
vat Sed ut amplius Sexta species est cum palliata
usura translatione facta a re ad rem a persona in
personam A re ad rem sicut translata ut cum dives
non exigit a paupere aliquid ultra sortem
sed facit eum laborare in vinea aliquibus diebus
A persona in personam cum usurarius non vult
accomodare sed habet aliquem amicum qui ca-
rius mittet Avaricia autem spiritualis est hec
est appetitus spiritualis dignitatis cum quis
pre ceteris desiderat in religione Dicit enim
Beatus Bernardus Innocens aliquis posse de-
pictus Deum meum prius cantando Item cum
quis scienciam appetit pro lucro vel gloria vel
curiositate hec enim sciencia inflat Item cum quis
in contemplacione sentiat ut michi dulcis magis
appetat vel de talibus loqui sciat de quibus
loquitur Apostolus Non plus sapere quam oportet
Rapina temporalis committitur cum res alie-
nas multo dominus auferunt Spiritualis
rapina committitur cum quis alicui aufert pacem
pectoris et devocionem mentis eius infestando
honorem auferendo vel publice infamando
Item cum aliquis vis muneribus et involvens
se amicum amicabilem facit ut cor alicuius
occupet et se ad amicum inclinet Sequitur
de furto Avaricia cum enim aliquis vendit
iudicat se carius emisse quam emit et
mendacium sepius facit periurium Sequitur
de fraude Nota quod multa mala fiunt et per-
petrantur per ementes et vendentes Primum quia
vendunt quanto carius possunt et emunt quanto
levius possunt Et tunc committunt periurium Se-
cundum malum est quod abundant mediatores
Tercium est quod sepius mittitur periurium Contra
illud Non assumas nomen dei tui in vanum
Quartum malum quod faciunt iura pondera
et mensuras et stateras ficta et fraudes
In talibus enim sit fraus multipliciter Primo cum
quis emit ad maiorem mensuram et ven-
dit ad minorem et econverso Secundo cum
quis licet iustis ponderibus et mensuram et ca-
male mensurat et ponderat Tercio cum quis
ponat quod res sit ponderosior ut qui mer-
catur lana vel argentum Quintum malum
est vendere ad longum tempus carius quam
res valeat quod est species palliate usure ut dictum
Sextum est dicere bonum et vendere malum
Septimum est vinum celare et rem vilem nimis
commendare Octavum est loca tenebrosa eligere
vel apparencia Nonum fallacia est pro re tamen pro bono
ponere vilem rem vel bonam rem cum vili com-
posita miscere Decimum fallacia fit cum unum ore dicit
et aliud in corde gerit cum in negocio primum
commune cum bonum promittat et vile tribuit

Ex precedentibus de nobis bonum malum impedi-
mur sufficit dimittimus promittimus et nocemus nimis
culpam aliquis excusamus cum peccata palliamus
Item species avaricie multiplices sunt hec scilicet
sunt acceptiones munerum Dives enim diligunt
munera ergo … enim sicut persona minima est
… quantum avarissimum est quod … omne reppue-
…lissimum est Item est peccatum et vicium ministro-
rum Item avaricia advocatorum et eorum qui
tractant causas in iudicio Item avaricia ministros
curie ut simonia Simonia est studiosa
voluntas vel cupiditas emendi vel vendendi
aliquid Dicitur autem simonia a Simone qui
voluit emere graciam spiritualem a beato Petro
Apostolo Sed venditor spiritualium dicitur Giesita quia
in veteri testamento voluit Naaman Siro
gratiam sanitatis vendere Et utroque autem et emptor et
venditor dicitur ipsi Symoniaci Simonia
nunc circa … primum locum optinet et
committitur tribus modis scilicet precepto et obsequio
Simonia qua per se fit adulacionem vel fa-
vor distinguitur ordinat vel eligit quod
aut suis precibus vel alicuius in prima ca-
quantumque sit dignus si respectu non habetur
ad deum sed ad preces simonia est In secundo casu
vel aut ille preces sunt carnales vel spirituales
Si carnales et sunt pro indigno simonia est
Tunc enim preces succedunt loco precii Si autem
carnales sunt et dignus tunc est simonia
quando ordinator vel elector ubique non
ad preces sed ad deum et nota persone Item simonia
que committitur obsequio distinguitur quia aut est
temporale et spirituale In primo casu si obsequium
est honestum puta si tacuit fuit clericus vel
capellanus vel prelatus sine dominus in licenciam et
honeste dum non sine pacto tunc enim licet
et non est simonia Si autem obsequium inhoneste
… non licet Non de eo quod pro obsequium vult
optinere beneficium de quo dicit … Bernardus
clericus ut scilicet explorator inveniens
per que modum placeat sequitur obsequitur si-
mulat dissimulat Laudetur adulator lau-
dat manibus et pedibus repens ut possit
se introducere ad patrimonium Ihesu Christi
Tercia simonia quod precio committitur non quod
ordinans et ordinatur patronus et promotor
simoniam committit sed quod sine peccato aliquid
…tum sine malo dolo intravit Et non
quod possessio sine pecunia simoniace accepta
sed restituere tenetur in omnibus in utroque data quod
a quocumque accepta fuerit sine clerico sine
laico sine principali sine mediatore Sed
non quod in quibus casibus licitum est dare pecu-
niam cum … dat Secundo cum dat
ex donis spiritualibus … tenet quod offi-
cio Tercio pro operibus spiritualibus debitis ut
pro consecratione … Quarto pro vita
eterna et peccatorum remissione ut elemosine

Quinto per redimendum vexacionem quam alteri fit in iniuste super iure spirituali. Circa penam simoniacorum distinguere quod aut simoniacus in ordine aut in beneficio. Si in ordine, non recipit execucionem sic quod ipso iure suspensus quo ad se et quo ad alios sive sit occultum sive manifestum sicut et notorie fornicator. Item qui recipit beneficium simoniace debet renunciare beneficio et restituere omnes fructus perceptos. Et quod sola interior voluntas et non studiosa seu explicata faciat simoniacum sicut et usurarium. Item distinguere: Aut emere aut vendere ... Item in veteri novo per voluntas. Circa simoniacam mentalem in quibus sufficit sola ... sunt simoniaca ut ... nepoti vel alteri in quibus sufficit sola ... ad actum. Simonia committit aut quod bona spiritualia emit vel vendit ... simoniacus appellatur. Alii committunt ... ut Giezi ... Simonia committitur in sacramentis, in sepultura, in absolucione ... in beneficiis ... in dignitatibus ... carnali ... pacto celebrat ... carnales vel armatos ... vel per malorum prelatorum. Item in prelaturis ... in pluralitate ... Item ... Nota de avaricia lusorum ... in domibus ... vestimenta ... quod est avaricie quam intelligi ... bona sua.

De luxuria et eius speciebus

Luxuria fit cum quis ... aut inordinate affectionibus ... maculatur. Item luxuria est ... desiderium venerum lubrica inter et carnem ... Luxurie species sunt fornicatio, meretricium, adulterium, stuprum, sacrilegium, incestus, vicium contra naturam. Fornicatio est illicitus coitus soluti cum soluta. Meretricium est duplex: quando ... libidinem ... vel cum publica venali ... Adulterium est quando coniugalis thorus violatur. Stuprum est quando virginalis integritas corrumpitur. Sacrilegium est quando ... sacrata ... libidine et in religiosis et clericis ut in ... in sacris con... Incestus quando ... consanguinee vel affinitatis ... Vicium contra naturam ut Sodoma ... Octava species ... coniugalis ... fragilis ... aut sit ... reddendi debitum ... in se ... cantilene ... in ... venale ... impetuose sola libidine venerea ... et delectacione ... descendit quod fit ... per nimia cum ... libidinis ... meretricales blandicias ... contra naturam ... sive etiam in vase debito et ... Item ... cum ... contra naturam ... Item in hoc ... coniugatum ... in vase debito ... Nota errorem ... mortem ... presumpcio ... Item ... Nota quod ... ad accumulandam ... Item ... quo ... Item ... Item aspectus mulieris ... cantilenarum amatoriarum ... instrumenta ... Item ... voluptatibus ... Item ... in amore aut timore ... reddere ... Item ...

Sequitur de invidia

Invidia sive odium ... et dolor ... invidus ... vult ... in adversis ... felicitatem ... Unde Seneca: ... Invidia spiritualis est ... dilectionem ... auditum acceptus est

in predicationibus et in audiendis confessionibus
Invidet quibus de bono alterius vel de bona fama
honore de potentia de facilitate de prosperita-
te filiorum et filiarum de divitiis aliorum
Item invidus culpam invenit ut solet libens
inculpare et detrahere eis quibus invidet
cum sint boni sint Item solent ipsis impone-
re crimen Item malos laudat Item a bono re-
trahunt Item gloriatur cum bonis detrahitur

De ira capitulum

Ira secundum Augustinum est ulciscendi libido
Et secundum Cassiodorum ira est motus animi
excitatus ad poenam Ira vero habet duas
species quedam enim subita est et cito transit et est
sine deliberatione rationis que venialis
est alia est cum deliberatione rationis et consensu
que mortalis est has duas species tangit
David cum dicit Irascimini et nolite peccare
qui etc. Subita ira surgit in nobis non
consentiat vobis Ira vero que cum deliberatione
fit si inveterescit odium est dei Est enim
odium ira inveterata Rixa est audax vo-
luntas et vindicandi [illegible] in ira
[illegible] est prava voluntas
[illegible] minor [illegible] inimicitias sed
vindicandi propter aequales inimicitias [illegible]
contumelia est vindicans [illegible]
maiore clamor est exaltatio vocis propter
[illegible] indignatio est voluntas vindicandi
propter aliquid molestie [illegible] declaratum [illegible]
et voluntas vindicandi in [illegible]
quam quidem male putantes [illegible]
ipsis illatam esse vel suspectis [illegible]
que ex ira proveniunt [illegible]
[illegible] homicidium rapina violentia
incendia Nota de peccato incendii
[illegible] quia in propria auctoritate et
voluntate incendit civitatem villas et domos
et segetes magno studio et pro vindicta
Si autem faceret auctoritate illius qui habet
potestatem iudicandi in bello [illegible]
tenetur incendiarius ex quo esset in [illegible]
[illegible] de homicidio [illegible] propter iram
[illegible] carnalis aut in [illegible]
quibus [illegible] de [illegible] aut [illegible]
aliquo damno illato aut [illegible]
propter voluntatem sue [illegible]
austeritate [illegible] austeritate de
laboris vite sudore et consimilibus [illegible]
[illegible] aut debemus dolore et [illegible]
de defectibus quia non habemus debitam
diligentiam et fervorem ad bona opera nec
puram intentionem in [illegible]
[illegible] custodiam ad [illegible] sensibus
nec dolemus quod deum [illegible] offendimus
neque [illegible] cum [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
Irascitur quis alicui corde et dicit se
[illegible] dimisisse cum [illegible] habeat
causam offensionis Item ostendit quis
[illegible] diligendi et [illegible]
[illegible] species [illegible] ira [illegible] ad [illegible]
[illegible] aliquis provocare solet [illegible]
et [illegible] alios ad iram per verba [illegible]
et in [illegible] odium [illegible] Item [illegible]
[illegible] in anima movet [illegible]
species [illegible] ira [illegible] in [illegible]
et ad homicidium [illegible] consilio [illegible] auxilio

Item ad damnum [illegible] aliquos ad dam-
num aliquorum impediendo [illegible]
[illegible] Item irata [illegible] in persona [illegible]
clericos [illegible] religiosos Item [illegible]
aliud Item augmentat iram et odium [illegible]
aliorum Item in ira [illegible] quantum [illegible]
Item [illegible] ex ira quibus aliud [illegible]

Sequitur de gula

Gula [illegible] ut ait [illegible]
Augustinus est immoderata cibi appetitus
Item gula est vorax [illegible]
[illegible] non contenta Item gula est immode-
rata sumptio cibi et potus Prima carnalis
est cum aliquis sumunt [illegible]
[illegible] in ferre [illegible]
quam sue [illegible] persone [illegible]
sumit aut nimis delicate aut [illegible]
[illegible] Prima spiritualis
[illegible] cum quis nimis ardenter instat orationibus
[illegible] habendis vel [illegible]
[illegible] Item cum quis [illegible] assiduus [illegible]
[illegible] et [illegible] orationibus [illegible] instant-
ius et [illegible] laborat sic quod persona sequitur
et nimis [illegible] capitis [illegible]
[illegible] modo [illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] quod in [illegible]
[illegible] et consolationibus [illegible] de-
lectari Nota quod [illegible] distinguit
quinque species gule Prima est cum quis [illegible]
comedendi [illegible] quis
nimis vult delicate [illegible] Tertia cum quis
nimium comedit Quarta est [illegible]
ad [illegible] et [illegible] tante [illegible]
[illegible] Quinta cum quis nimis [illegible]
ardenter sumit [illegible]
[illegible] Prima cum quis [illegible]
assidue et [illegible] comedit [illegible]
[illegible] in die [illegible]
[illegible] bonus est [illegible] bestia
[illegible] Secunda cum quis [illegible]
[illegible] Tertia cum quis [illegible] et [illegible]
[illegible] querit Quarta cum [illegible]
[illegible] Quinta qui sumptuose et studiose [illegible]
[illegible] nimis aut ardenter [illegible] species aut
gule sunt [illegible] in
[illegible] in [illegible] turpitudo [illegible]
[illegible] in [illegible] est [illegible]
[illegible] in [illegible] solet [illegible]
[illegible] ut [illegible] vanitas [illegible]
et similia [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] gule [illegible]
[illegible] ebrietas [illegible] ebrietas [illegible]
[illegible] quia est blandus demon dulce [illegible]
[illegible] peccatum quod qui habet se non habet
quod qui facit non facit peccatum [illegible] est [illegible]
[illegible] mala operatur ebrietas ut ait [illegible]
[illegible] ebrietas aufert memoriam
[illegible] consumit intellectum [illegible]
[illegible] in [illegible] lingua [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible]
[illegible] diminuit et anime salutem [illegible]

De accidia

Accidia est que fit
cum aliquis [illegible] laudandi deum
tedium gratias agendi orandi [illegible]
[illegible] meditandi tempore et loco [illegible]
et negligens fit in [illegible] dei et bonis
operibus Item accidia est pigritia [illegible] qua

negligere et tepide operibus. Ite accidia est
pigritia per quam negligitur quod faciendum
est. Aliqua vero sunt tristitia species: aliae autem
sunt tepiditas, mollicies, sompnolentia,
ociositas, dilacio, tarditas, negligentia,
imperfectio, impenitentia, remissio, dissolutio,
incuria, ignavia, indevotio, tristitia
tedium vitae, desperatio. Tepiditas est parvus
amor bonum et est prima radix in pecc-
atis. Mollicies est impatientia que cum
in re dura vel aspera aut absurda durum
vertitur ipse ab opere desistit. Sompnolentia
est contemplationis et servitutis dei negligentia.
Ociositas vicio si tollas. Dilacio namque
omnium hominum qui hoc vicio laborat totum
genus humanum et nunc et nocuit sic
differre pars [illegible]. Qui non est hodie
cras minus aptus erit. Cras dabo non hodie
tenuit tota cras. Nota in duo sunt
que dilationem quae inducit nocere hominum
scilicet dilatio iustitiae et dilatio confessionis.
De primo: Non tardes converti ad dominum deum.
De secundo: Non differas converti de die in diem,
subito enim veniet ira eius et quia nescit
quo loco mors eum expectat. Tarditas
est tardus in opere inchoato male proficit
sive per levitatem vel cautelam
formidat negligentia. Negligens enim est
qui non curat quando opus inchoatum perficit
recte vel bene vel male. Impenitentia
est non consummatio boni operis inchoati.
Ignavia dicitur qua quis elegit per-
manere in magna inopia quam
aliquibus laboribus sustinere. Tristitia
vitium valde detestabile in servicio divino,
et est quasi absintium positum ad esca.
Incuria est negligentia vel vicium re-
qui suorum curam non gerit, sua non extollit
in lecto vel colligit collecta non custodit.
Remissio hoc vicio laborat ille qui quotiens
destiterit incohat aliquod opus
primo die aliquid operatur secundo die
minus tertio et ultimo nichil. Dissolutio
hoc vicio laborat ille qui deficit
manens in suo regimine et mutat se for-
tunae circa gubernationem. Indevotio
que a virtutibus spiritualibus gratie confundere
ad quas se homo disponere vel per-
venire non vult qui mos est ita leviter
ut plurima. Unde Bernardus
loquens deo qui devotionem amisit
cum superbie [illegible] a liber et magis
vitiis incepit me languor animi
et ariditas insolita que inveni
spiritus superbie inventa est in me et
[illegible] declinat a servo suo in ira
sua non opere mugiant ad haec magis
quam tanta est duritia cordis mei non
sape possum non legere libros non orare
delectat meditationes solitas
non invenio. Ideo [illegible] ad opus manuum
ruris ad vigilias sompnolentiam ad
[illegible] pertinet ad eundum pertinax

languere et gule indulgere quasi obtu-
sus ad predicationem et psalmum et lassus ad
omne bonum. Tedium vitae est vicium acci-
die proveniens ex longa tristitia in servicio
dei per quam aliquis in tristitia patitur
paulatim corrumpitur animus et ut non di-
splicerat solum dei servire sed etiam vivere. De-
speratio est ultimum vicium accidie proveniens
ex nimia tristitia ut dicitur [illegible] xv
In merore animi deicitur spiritus sed in spiritu
divino. Unde dicit beatus Ysidorus: Judas magis
offendit deum in hoc quod se suspendit
quam in hoc quod eum tradidit. Multum enim
spes et fiducia in deo ad fortitudinem
corroborandam. Et sperent in domino non
infirmabor non fortitudo sit eorum qui
sperant in eo quia non speravi in domino
et delectus est. Item accidia est pigritia per
quam negligimus ea que facere debemus
et bonum tristitia et sic secundum beatum Gregorium septem
sunt species que sunt malicia, desperatio, pusil-
lanimitas, rancor, torpor, vagatio circa
illicita, assidua tristitia. Malicia est
voluntas machinans malum. Omnis
animus infectus malum sine iniuria re-
nascitur hoc statim desperatio appellatur
nomine diffidentia et est gravissimum
peccatum in eo quod quis diffidit de misericordia et
bonitate christi ita ut peccata quae commisit
deus dimittere non posset. Pusillanimitas
nascitur ex diffidentia proveniens ex consi-
deratione propriae infirmitatis vel operis arduitate
et cordis austeritate. Rancor est invetera-
tum odium. Torpor est instabilitas circa
precepta et observancias quia nolunt homines
se observare et exequi precepta dei.
Assidua tristitia valde detestabilis est
in servicio divino. Nam dicit scriptura: Hila-
rem datorem diligit deus et psalmus: Ser-
vite domino in letitia. Et alibi: In domum
domini letantes ibimus. Et alibi: Servire
deo regnare est. Gravissimum vicium est
indigna sumptio eucharistie quod fit cum aliquis
accedit in peccato mortali sciens aut cum in
voluntate peccandi manet sine reverentia
communicat. Et consuetudinem tamen sunt. Et cetera.
Non sunt nec omnino septem sicut [illegible] regnum
successi. Incipit [illegible] Thome confessio

Quoniam fundamentum et ianua virtutum om-
nium est gratie ac spiritualis
consolationis principium est confessione
puritas ac cordis munditia ad
quam principaliter et super omnia per puram et plenam
integram et perfectam confessionem peccatorum attin-
gitur. Ideo fratres et vobis qui vobis sumus
ad statum gratie et ad acquirendas virtutes
ac peccata declinanda sufficienter confes-
sione ac modum confitendi ut decet viros
ad statum perfectionis electos cum summa dili-
gentia et sollicitudine consuluimus precipue mor-
talibus et timidis. De prima confessione

Sciendum igitur primo videndum quod confessio
debet esse prima quod peccata debent simul
dici absque duplicatione et circumstantie

sic hoc reddit ea manifesta esse coram deo
ut dicitur ea dici pgliancia aut rooperientia
vel minucia pctm sic faciunt multi magnas
philaterias et hystorias longas dicentes
antiqua pctm explicant ut sic ex illa ondere
se nimis culpabiles de pcto quod quidam pctm
in fine vox velorum superfluorum concludunt
omittenda igitur sunt superflua et excusationes
a vera si pure dic pcta tua et sim te
a tuis similiter non dicit dici quod cadat in infa
miam aliqua aut quod possit pbere confessori
turbacionis occasionem contra aliquem aut maxime
condempnandi Unde si ex pcedret nominare
pcta alterius consitendo gravia tunc tibi ex
plicetur quod confessor nullo modo possit intellige
personam ad quam peccavisti nec possit venire
in noticiam complicem in pcto sic si dedisti pe
no occasionem peccandi cum peccat non debes
ipm nominare sed sufficit et dice sine causa
commisisti tale pctm cum quadam persona
De vera confessione
Confessio debet esse vera ita quod pccata stiras
solicitum sciens nec aliquod dubium
affirmetis sed certa ut certa dubia ut du
bia sint dicenda Et ideo cum confiteris non
dicas dico culpam meam si feci tale quod ex si d
di malicia turbatus talia fecisse tunc pena
si potuissem Sed dic simpliciter feci sic et et ap
petivi sic et cetera vel voluntate deliberata fa
ciendi tale pctm et non dimisissem nisi quia
non potui vel nescivi vel quod timui ve
recundiam aut penam temporalem Sunt autem quidam
qui nescientes et verecundantes et non cernentes
specificare pcta apte incautius in confessione
quia faciunt dicho quedam generalia ad quidem
cautela quibus comprehendat pcta omnia que fecer
int Dicunt enim dico meam culpam de quinque se
sibus male custoditis sed visu et cetera Et si tamen
interrogarent de quolibet pse invenirentur
non offendisse in aliquo predictorum maxime pe
quam confessi sunt et dicunt de septem vicii
capitalibus cum tamen non offenderint in omnibus
per confessionem vera certa Talis ergo modus ma
xime abhinc qui se confitetur est vitandus Sed
dicat vera et necessaria et dimittat falsa
et superflua Similiter autem confessorem scripsos di
ligenter examinet et dicat pro omnia vicia
et gravia que pro certo se noverint fecis
se ita quod se tantum simulet ipse aliquis quatuor
nullatenus mentiat et postea potest dicere gene
ralia et levia que non potest speciali expli
care Sicut sunt cogitaciones ociose vana scopa
negligencia et pigricia circa oraciones amissio te
poris dispersatio cordis ad orationes vel orando
ingratitudo beneficiorum dei superflua cura de cor
pore et de rebus temporalibus turbaciones leves
contra proximum indiciis leve aliquid cordis
despectus proximi quo ad personam vel quo ad vi
tam sine mocione non contrarium de omnibus que dix
et aut facit et sic permittit et sic simplia
que licet sint inevitabilia ab anima
infirma non possunt tamen in nimio delectari Sed po
tius expedit ea cottidie delere cum lacrimis et
propter ipsam in infinitate quidem recognoscere et de hum
litate debita pmanere De confessione integra
Confessio debet esse integra ut omnia pcta que
habes in memoria et quorum oblitus fueras co
fitearis et non recordaris integre confitearis ut
dicas partem uni confessori et partem alteri quia
nulla dedit dimidi tale faciunt illi qui timent
defforci a confessore vel reputari minus boni
pter verecundiam tunc tenetur verecundia quod intel
lecta parte magis et quidem pudenter Similiter
si oblitus est quod confiteris aliqua pcta et postea
dic sequenti aut alia recordaris si potes debes
recurrere ad eundem confessorem ut confitearis si po
tes habere copiam aut aliud ad quem sufficit tibi
bona voluntas Sed si non ex oblivione aut ex
malicia aut ex verecundia oblivisceris confiteri
aliquod pctm teneris recurrere ad primum confes
sorem Et si potes recurrere ad eum teneris confiteri
omnia pcta prius confessa et id quod admiseras
et omnia quia pccata commisisti a prima confessione facta
et teneris confiteri de mendacio et simulacione
quam commisisti et debuisti intelligere confessio
nem quod prius integre finisti confessionem De plena
Item confessio debet esse plena quia confessione
debet continere circumstancias aggra De plena confessione
vantes pcta que sunt locus in quo peccans quia
gravius est peccare in ecclesia et in loco sacro quam
in domo Et gravius est cogitare aliquid inhonestum
quam dicitur missa vel officium vel quando oras
quam quando stabes et gravius est respicere et tangere
aliquid impudicum coram hominibus sub pannis
quam manum vel pedem quod magis libidinosa de
lectacio est ibi et facias dicatur mulier locum
Tempus in quo peccatur De circumstantiis
Certe gravius est confabulari in missa et orari
die dominico vel in festo sollempni quam in die
alia simpliciter Et gravius contrahit pctm in magis
sollempnitate committere quam alio tempore Et gravius
est non vacare oracioni vel esse dissolutum in le
gendo vel relaxatum in gula quo tempore debet co
municare et in die quo tempore communicat quam alio
tempore De modo peccandi
Gravius est dicere vel facere aliquid contra consci
entiam et tunc sunt occasiones peccandi
quam id dicere vel facere graviter Et gravius
est simulare se esse paratum ad vel cor
de cum ostendit se turbatum et est non devote tamen
eam pro turbacione vel mali qui occasiones
ut dicit Gregorius Et ideo non sufficit dicere sum ira
tus de uno in dicto sed dicas et simula
vi me esse paratum in verbis et signis exterio
ribus ut reputarer humilis vel alia superbus ita
quod eciam simulare addidi mendacium ad iram
quam occultavi Et hic est gravius tangere alterum
osculando quam ipsam in eodem loco tangere cum
peccato quia modus tangendi est magis impudicus
Unde non sufficit dicere tetigi talem impudice
sed oportet te dicere locum corporis quem tetigisti si

manum vel pectus super pannos vel ad in-
et du[illegible] diceres modo sic cum ore maius vel p-
de certum ibi maius peccatum vel maior mo-
ra gravabis sive sit delectatio carnalis sive metal-
lica sive vera et ad eum teneas per mensem et per annum
et sicut est mora examinanda in peccato cogitacio-
nis videndum est si in ipsa mora ratio succumbebat
sensualitati consentiendo in opus voluntate delibe-
rata si posset. et tunc non est minor culpa quam
si peccatum opere perfecisset. quia sic voluntas pro facto
reputabitur. Si autem succumbebat ratio consentiendo
in delectacione sensualitati. ita quod non vellet in opus
procedere. sed vellet tamen interius in delectacione volu-
ptari. tunc licet tamen ibi non sit plenus consensus
tamen ibi est peccatum mortale sicut dicit sanctus Augusti-
nus quia est unus consensus primus. quia in primo
est consensus in delectacione in opus. Si vero
in neutrum consentit sed ibi facit moram in-
vite. quia si eas nescit vel non potest expe-
llere. tunc dicat occasionem datam. Communiter
sufficit satis dicere. locum habeat in peccatis
carnalibus sicut est notificatum in homicidio
et in aliis multis peccatis. Communiter autem sic
expedit confiteri. Inde sancte perdurans excitavi
in quotcumque cogitacionibus viciosis morose
multum peccavi. De iteratione peccati

Nam communiter sufficit quotiens peccatum tuum
iteraveris aut cum aliquo sexus corporis tui
vel sic. et ideo si potes recordari debes spe-
cificare vices malarum cogitacionum et motuum
libidinosorum in carne et voluntate faciendi
aliquod peccatum vel quibus iterasti respice in speciale
aliquid per delectacionem visus et quibus turbasti
aliquem et murmurasti etc. Et si non es me-
mor de uno die bona fide si quod indicas
te totiens iterasse peccata. Et attende quod
cogitaciones leves et levia non sunt
unde explicanda nisi essent occasiones alicuius
gravis peccati vel vicii. aut esse debent in
aliquo genere septem viciorum capitalium. Si tamen
per aliquam cogitacionem levem habes nimis longam
distractionem mentis in oratione vel psalmodia
credo quod bonum esset explicare. si essent mentes
per magnum dispendium quod facit. Si etiam per
verbum solaciosum vel leve aliquem turbares aut
orerentur aliqua mala suspicio vel aliquod
malum. tunc debet specificari propter malum quod inde
effectum. sicut quod etiam ociosa et levia sint spe-
cificanda quando propterea inerit aliquod grave
delictum aut dampnum alicui inde peccandi.
Sufficit ergo dicere sic. Sunt distractiones
mentis in oratione horarum et in officio propter co-
gitaciones leves. sic dico. Dico meam [illegible]
culpam de nimia distractione mentis vage

ciones quas habui in orando audiendo missas
et dicendo horas propter cogitaciones leves et inutiles
et vacuas in quibus cor meum nimis occupatur
sic ibi quod non fui intentus sicut potui et debui.
Cogitaciones autem viciose privatae et cum delibera-
tione receptae omnes sunt explicandae. Confiteor sic
[illegible] ad qualitatem et moram et vite sic [illegible]
Cogitaciones vero quantumcumque male et viciose
si non sunt studiose provocate nec cum delectacione
recepte nec cum morosa [illegible] ne dedisti eis
occasionem remedii quod erat tibi et potuit intemperanciam
[illegible] sed subito venit et recessit de peccato
[illegible] inter te et statim quod sensisti ut potui-
sti expulisti et repellere procurasti occupando te
in lectione et in meditacione sancta tales dico non
sunt confitende quia non sunt talia mihi non offendunt sed
multum merentur tamquam pugil pugnator et victor. Unde
dicis [illegible] quia stantem incipit cogi-
tacionis insultat cogitatum et allidit ad petram Christi.
sed hoc [illegible] tales cogitaciones confitentur potius
ad laudem dei et gloriam regni ut confessor ipsum
reputet spiritualem tunc talia erunt occultanda sicut
in confessione tacenda quia non sunt confitenda quia sic onde-
runt peccatorem. Unde tales non thezaurum dei la-
trones quia vane glorie appetitores et ideo pena la-
tronum puniendi. sed nota de talibus cogitacionibus
quibus sic resistitur dicitur Cassianus. quod fuit datum
in tentacione provocatur quod dicit hoc quod talibus re-
sistendo meretur. Et ideo intelligo quod duo sunt
[illegible] et peccat confiteri a
alterius tamen [illegible] apte manet
et apparent maliciose et [illegible] De motu vane glorie

Quoniam gravamus et bene va[illegible]
na gloria de gratia spirituali a deo recepta
et de bonis operibus naturali unde confiteri
debes de vana gloria et spirituali et [illegible] et [illegible]
[illegible] dolore de bono spirituali alterius et de bono tem-
porali ipsius et [illegible] de invidia sine
[illegible] peccatum in proximum quod est peccatum irre-
missibile [illegible] dolor ex simili procedit invi-
dia et ideo sufficit dicere dolui de bono alterius
per invidiam sine debes specificare si de bono spiri-
tuali vel temporali et [illegible] gravamus et gaudeo de spi-
rituali dampno proximi sicut de peccato quod facit vel
quod incurrit gratiam dei quam habeat et de ipsius
infamia quam gaudeo de temporali dampno
ipsius. Caveas tamen et qualiter confitearis peccatum
vane glorie de gratia spirituali ne forte [illegible]
[illegible] in magnam vanam gloriam in confitendo illud
[illegible] confessori quod [illegible] va-
na gloria quod [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel laudatus quod [illegible] quod ex hoc
[illegible] peccatum vane glorie quod confessor [illegible]
te reputet spiritualem [illegible] caute explicare
confessori [illegible] gratiam et a deo datam in oratione
et [illegible] potest tamen dicere sic [illegible]
[illegible] vel audiens [illegible] vel predicationem feci
[illegible] aliquid per quod [illegible] videtur
cogitavi quod [illegible] habere aliquam [illegible]
[illegible] et quod in ipsa cogitacione habui com-
placentiam et [illegible] dolui [illegible]
[illegible] appetivi quod [illegible] me [illegible]
[illegible] habere et [illegible] feci [illegible] actus
simulatos. Et idem intelligas de aliis pec-
catis. Communiter caute confitearis vanam gloriam
quam habuisti in exercendo aliquos actus virtuosos

sufficiat tibi non explicando dicere, sed aliquid
actum, quemque non appetivi totam laudem dei
sed propter honorem quod non solum volui reputari
ab illo tamen sed vel dixi quod deum sed eius appet-
ivi ut aliis applicaret. Et non quod cogitaciones
de vana gloria non sunt consone, nisi quando
est ibi complacencia, consensus et delectacio mo-
rosa. Si autem statim cum veniunt cogitaciones tue non
sole veniunt, et ex hoc statim displiceant tibi
quod veniunt, et per hoc statim recurris ad deum
ut eas expellat aut saltem te consentire non
sinat, scias certe quod non peccas in eis, sed potius
pro eis coronam recipies. Dic ergo statim in corde
de tuo cum senseris eas: Deus in adiutorium me-
um intende. Vel Domine vim pacior,
responde pro me. Et caveas ne per remedium de-
sperationis cogitaciones dimittas aliquod bo-
num opus incipere aut inceptum continuare
ex quo ponitur instinctus est bonum spiritu-
alem. Hoc multi faciunt credentes spiritum diffi-
dencie qui facit eos quod perdunt quicquid agunt
sed in bonis actibus propter cogitaciones vani-
tatis contingunt. Respondeas ergo tali spiritui di-
cendo: Non propter te facio, nec volo facere istud
bonum, nec propter te dimittam. Unde quando-
cumque sentis in illis cogitacionibus com-
placenciam aliquam et consensum, doleas et
pure confitearis, nec propter hoc cesses a bono ope-
re [illegible] prius [illegible]. Sed prius vilita-
te et contemptu, orando deum ut custodiat opus
suum. Si autem es naturaliter passionatus et stimu-
latus de vana gloria, sicut sunt quidam qui
nil boni quod faciunt aut dicunt sine pa-
trone [illegible] ut non delecteris in loquendo
multum de deo aut de vita spirituali docendo
alios super spem caritatis, quia peccat sub spe-
cie caritatis, latet anguis venenosus. Sed pri-
mo esse studeas ac magis expediens [illegible]
[illegible] et silere a bonis, ne forte etiam non
infirmeris, quia mens tua adhuc eget custo-
dia et fomento [illegible] quod languor tue donec
illa passio in corde [illegible] non cessat, alio-
quin sicut dixi salvando aut salvando alios
tuam deseres sanitatem, exemplo vide im-
[illegible] doctoris et vide quod tibi [illegible]. Si
vero necessitas inevitabilis vel magna et ra-
cionalis convenientia loquendi exigit, tunc
loquendo quod talis, quod ita te sicut alios re-
[illegible] et doceas. Et quia ibi eius non de-
cet spiritus vane glorie, cupiens quod per talem
modum loquendi reputaberis humilis et discre-
tus. Si eius exigit tibi loqui cum taceas, sed
cum de laudacione te humiliare ex corde, neque

aliud ibi remedium, nisi confessionem, preces
et lacrimas adhibere contra hanc pestilenciam
maledictam. Est autem valde timendum vere
de spreto timore humane, tenens hec via
nimium confiteri negligatis, quousque ab ipso te no-
[illegible] nec ut nimis verecunderis [illegible]
sepius confessaris, imo ut plus quam [illegible]
[illegible] sepius et clamans [illegible]
[illegible]. Sicut enim dicit humilis confessio-
[illegible] ille omnes expellit et per eius lucem con-
fessionem se ingerat, ut doleat mihi et [illegible]
confessionem aperte [illegible]. Et si te sen-
cies voluntatem non timeas in fine confessionis
detegere illud ultimum peccatum. Est non sem-
per communius quod esse in abscondito [illegible]
patri aut matri esse, qua ille tamen non sic
tamen obediens vel reverenciam adhibere et gra-
vius quod tale unum [illegible] hominem aut de-
ducit, quod unum hominem vicosum. Et
communius est per nature unam personam religi-
osam ad aliquod peccatum quod contra confessio-
nis quam unam personam secularem in-
[illegible] ad idem peccatum. Et communius est implicite
impudice unam mulierem quam mulierem
et unam spiritualem secularem [illegible]
De [illegible] [illegible] quod non [illegible]
[illegible] et [illegible] dico esse communius illud [illegible]
[illegible], quod est communius concupiscere [illegible]
[illegible] idem intelligo de quocumque actu, et [illegible]
impudico. De condicione persone cum qua
peccatur sufficit ex iam dictum. Non
ergo oportet sic dicere non bene custodivi
visum, aut dicere [illegible] pluries aspectum
in faciem cuiusdam persone cum complacencia
et imaginacione impudica. Sed dic qua-
litatem et condicionem persone. Et si [illegible]
[illegible] expedit dicere, multo [illegible]
[illegible] impudicis provocativo ad peccatum, et
tactum aut [illegible] carnis libidinosa,
[illegible] collocucionem vel appropinquacionem
ad corpus alicuius. De habita intencione in [illegible]

Communius est facere quod circa peccatum
cum intencione provocandi aliquid
ad simile aut ad aliquod peccatum quod ad
satisfactionem [illegible] vel per [illegible] de
[illegible] alicuius ut facias ipsum [illegible]
[illegible] reputari propter [illegible] vel
aliam maliciam et per [illegible] aliquem actum
[illegible] aut cum manibus [illegible] aliquem
per [illegible] ut [illegible] eam ad malum

peccatis studiose sicut non tibi in dando
facientes sicut in proximi delectamentum
quae quando peccata non sufficienter confitentur
nisi explicent intentiones maliciose
tales isti assimilantur demoniacis
et sicut contra christi qui sanguinem amabilem
pro quorum salute christus sanguinem
suum effudit. Item defensus de
peccato in praesentia est diligenciam praesentandi
non est ita quod peccatum simpliciter
sicut est illud cum occasionibus plura
alia sunt commissa. Item si studiose
fecisti aliquid defectum tuum quod alius
fuit culpatus de hoc et non excusasti
innocentem. Item si promisisti
iniuste pati vel si pro defensione
unius mendacii varia et iniuriosa
protulisti verba et mentitus illud alia
verba mala vel mendacia aut si
pro excusatione unius peccati misisti primum
et alius fuit suspicio de alio
vel factum est iniusta [illegible] super aliquem
aut [illegible] est [illegible] vel aliqua [illegible]
[illegible] me [illegible] contra [illegible] etiam
quae ex peccato primo sunt consequuta. Item
primo propter peccatum plenius explicando

De circumstanciis peccatorum

Similiter de plenitudine confessionis
est dicere non solum circumstancias
praedictas vel similes sed etiam occasiones
et causas peccatorum semper quas movisti
ad peccatum videlicet quia negligenter
vitae sic potuisti et sequisti
[illegible] sunt [illegible]. De quo
te cum ipsis accusabis et non excusabis
sic quidam faciunt imponentes culpam
dyabolo sic dicentes: Peccavi dyabolus
me diabolus tentat me de tali
peccato quod me oportuit consentire
ut peccatum me defendere [illegible]
non est confessio sed excusatio causa peccati
et nimia vilis tui et excusatio dyabolus
forte non est culpa hic ibi. Non
enim omne peccatum fit per suggestionem dyaboli
nec omnis temptatio fit a demone sed
Jacobus: unusquisque temptatur a
concupiscentia sua abstractus et illectus.
Multi ergo nequiter dicunt demon
se seduxit ad tale peccatum quod sibi consensit
sed sola sua concupiscentia temptatus
cecidit. Et ideo dicas cum senciens
me similem ad tale peccatum peccavi
sum negligens in evitandis occasionibus
me sollicitantibus ad hoc sicut locum
et tempus et personam et sum negligens
in adiuvando me ieiunio
et oratione et aliis necessariis sicut
sanum et potui. Unde per negligenciam
et maliciam meam commisi. Nam peccatum
raro eligeretur si non suggestio et tali
hic suggerenti quum spiritus sanctus
inspiraverit michi quod illud vero

feceram. Aliqui imponunt culpam proximo
sic fecit Adam qui dixit: mulier quam
dedisti michi sociam dedit michi de
ligno et comedi. Dicit enim quidam persona
tamen instigavit michi rogando et blandiendo
dicendo et aliqua dona dando quod
illius de modo peccatum se defendere
vel quod opportunitatem consentire sed quod
oportuit me finaliter consentire. Aliqui
dicunt: Grandem dixit michi tantum
malum de quodam quod fecit me irasci
de illo et illum despicere. Sed sic excusatio
confessio dicere potest de primo Primum
[illegible] quod [illegible] et [illegible] alios [illegible]
[illegible] proprie cum michi [illegible] et
[illegible] et [illegible] cordis mei ad
[illegible] personam aut [illegible] ad me non
[illegible] plus ne [illegible] dixit [illegible]
et in [illegible] et in [illegible] eius [illegible] in
[illegible] complacenciam sensualem [illegible]
per [illegible] in magnitudine impudicicie
de illa cum [illegible] motibus [illegible]
[illegible] quod per hoc debebam fugere
[illegible] michi locum sine sequi voluntatis
carnis [illegible] quod ad illum deveni
[illegible] cum ea [illegible] me et [illegible] in [illegible]
De secundo dicit sic audiens dicere
aliqua mala de quadam persona facilius
ea credidi quam credidissem bona si
audivissem propter [illegible] cordis mei
et [illegible] et quod debui
[illegible] et [illegible] in corde [illegible]
de quo ille [illegible] eo statim [illegible]
[illegible] cum illo confirmando malum quod
dicebat vel addendo ad illud quod
dicebat et per hoc dedi sibi occasionem
magis [illegible]. Et nota quod [illegible]
[illegible] quibus nominare ne [illegible]
de quo [illegible] ne per eum de quo
[illegible] quod scilicet talis nominato [illegible]
[illegible] tui vel infamiam. Item
si te accusas de te [illegible] Item
[illegible] de [illegible] habitu [illegible] aliquem [illegible]
[illegible] non debes exprimere illum [illegible]
ut per hoc ostendas te [illegible]
[illegible] [illegible]. Item si videar [illegible]
[illegible] aut [illegible] Sunt
enim quidam qui dicunt in confessione
vidi [illegible] defectum vel audivi [illegible]
[illegible] et de hoc sum valde [illegible] quia
est contra honorem dei et [illegible]
[illegible] et malum [illegible]. Sed forte
[illegible] quid [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et nichil penitus confitetur [illegible]
peccatum tuum quod fecisti videndo alienum
defectum qui fuit forte gravior quam
[illegible] defectus alterius quod [illegible]
[illegible] tui dicas [illegible] et mentiris
dicendo te fuisse [illegible] propter [illegible]
dei et proximi cum tamen [illegible]
[illegible] [illegible] tuam et [illegible] non [illegible]
[illegible] quae non permittit [illegible]
aut [illegible]. Sed [illegible] dicas [illegible]
vel audiens ferret dicta aliquid [illegible]
[illegible] esse malum et forte esse

pcius qua sunt pt malicia mea quae non
permisit me excusare scitum ut intencionem fecisse
sicut potui et debebam non sum motus ad com
paciendum illi vel ad orandum pro christo ipso. Sic
debui ex caritate sed magis sum commotus adversus
contra ipsum contemnendo et indignando in ipsum et
appetendo statim vindictam vel huiusmodi peccata pro
merendi. Et hic accidit michi pro dulce [illegible]
et quia non cogitavi pacienciam dei quae
supportat me in continuis peccatis absque ulla
vindicta eius. Sunt autem alii qui se clamant
laudant in confessione dicentes per graciam dei
sat bene me custodivi a tali tempore citra
a tali vel a talibus peccatis. Illa bene continuam
missas officium predicaciones et dies meas sanctifico
quamvis volunt male quia ego intendo facere bene
sicut mea et me custodire a peccatis melius
sed faciat maior pars viciosa vitiorum intendo
Et quia dominus me permittit accidere quod facere
tale peccatum et in me non sentio animi defectum
non quia sum ingratus de beneficiis dei nec ut sum
sufficiens ad regraciandum deo qui me libet
ab hiis peccatis quae faciunt multi alii. De
dei isti sunt similes pharisaeo qui ascendit
in templum ut oraret cuius oracio fuit tota
exaltacio sui ad deum sic et isti qui debent se simul
accusare in confessionibus super se ad laudent
narrando bona quae faciunt. De superbia et
et presumpcione que latet interius. Dicunt
Sunt alii qui confitendo peccata sua totam culpam
imponunt deo. Sic enim dicunt deus debuit non
nos ita precisum et punita ad tale peccatum
quod non possum in caute. Isti dicunt cum Adam
quando dixit Mulier quam dedisti michi decepit
me etc. Si non dedisses michi non peccassem
Sed isti apte mentiuntur [illegible]
quia non potuit vincere ut volente [illegible]
ipso dicunt. Et non est peccatum sed tamquam
illius peccati vocat [illegible]. Ergo [illegible]
pro quos violentiam a concupiscencia naturali. Sunt
alii qui dicunt Cum decepti a tali temptacione
quod deus voluit me [illegible]
[illegible] oracionem et ad ipsum recurrere. Sed et
ibi [illegible] sua et negligenciam
qua voluerint vitare occasionem peccandi
et perseverare in oracione. Assistit enim deus esse
in ipsum et meditate qui [illegible] dicit in persona
[illegible] ad me et ego exaudiam eum. Et alibi
venite ad me qui laboratis et onerati estis
et reficiam ego vos. Et alibi petite et accipietis
etc. Et apostolus fidelis deus qui non patitur vos
temptari supra id quod non potestis sed faciet cum tempta
cione proventum vel proventum. Sic et isti
quod ideo non delinquunt a deo sed quia insipidi
et sine fide orant ut volunt [illegible] contra
se ipsos ut perseverare pacitur ut postulatores
[illegible] sicut dicitur sed volunt [illegible]
statim sine labore petentes etiam illa a deo non
humilitate sed presumptuose tamquam [illegible]
deus obligatus eis. Orant ipsum cum securitate
quadam et exaudiant statim ut ipsi volunt

et non sicut ipse vult. Sunt quia putantes ipsum [illegible]
ad [illegible] provocant ad [illegible]
quia superbe et presumptuose attendunt ad ipsum
Causa ergo lapsus eorum est superbia et negligencia
quia [illegible] simpliciter accusare.

De occasionibus quae dantur aliis in peccatis

Dicunt etiam explicande in confessione occa
siones date aliis ad peccandum quia
omnium illorum peccatorum est quasi principalis
occasione prebuit maliciose vel non mali
ciose. Sic confiteri debes si maliciose vel ignoranter
dedisti causam ut nominare debes dicatur vel
non dicatur persona cui dedisti causam et peccatum
sed sola occasio est dicenda [illegible]
et ab ea occasione cui potest dici explicare [illegible]
quia notum confessori non illud quod fecit aliquem
dicat solum qualitate [illegible] [illegible]
peccatum mollicie vel huiusmodi tale verba quae
dixi et per tale malum exemplum quod dedi. Item
si habuisti odium cum socio in itinere vel
in aliquo tempore et personam dixisti male [illegible]
quia male [illegible] non debes [illegible]
[illegible] me tamen in tali facto et dixi male
[illegible] per [illegible] socii mei quia sit [illegible]
[illegible] in [illegible] notitia possit confessor
[illegible]. Sic ergo habui odium cum aliquo
per [illegible] quia ipsum dixi verba iniuriosa
et ipsum provocavi ad dicendum michi et si illius
culpa fuit dic habui odium cum quadam
persona per impacienciam meam quia [illegible]
[illegible] in caritate per aliqua verba ab eo michi dicta
vel dixi male [illegible] cum [illegible] in tali [illegible]
et dicente in [illegible] ut [illegible] per [illegible]
non [illegible]

De pollucione

Si habuisti pollucionem carnis vigilando
dic causam expresse si dormiendo dic
causam quia dedisti tibi [illegible]. Cause
autem possunt esse cibi et potus intemperancia
sic precedentes aut alio modo. Et sicut debet
dare intelligere confessori dico precedens. Cogita
ciones inhoneste habite ante dormicionem
quas explicare debes potissime quia sompnias
ipsa quae precogitasti ut sunt recitanda [illegible]
[illegible] vel inhonesta ut ante cogitasses
et per sompnium cum delectacione et mora et modo [illegible]
[illegible] cogitasses. Et [illegible] sunt dicenda tamquam
cogitata magis quam sompniata. Si vero sompn
iasti hic [illegible] actum impudicum cum persona
ad quam habes sensualem affectum et quam
ante conspexisti oculo impudico hec debes ex
primere ut causam illius sompnii. Et quia [illegible] plus
in talibus delectatur et multi per sompnium gaudent
se talia sompniasse [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] causa vel similibus [illegible] de sompno [illegible]
dicendo quia nulla culpa ibi. Et tunc sufficit
dolere in corde et adquietando conscienciam per
dicere habui sompnium inhonestum cum delectacione
tam quam [illegible] dico mea culpa.

De complacencia habita in memoria peccati

Secundo [illegible] pres[illegible] causa po
llucionis nocturne [illegible] vora
citate gule et superhabundancia cibi et
potus quae est diligenter examinanda

[illegible]

modeciamne [?] ... fictiones ... [illegible] ... polluciö
... turpi sompni intencio ... Sic ergo ...
... hic ... in ... tribulacio ... in ...
... qui ... illusionem posset
[illegible]

De pollucione nocturna si vitanda sacrati altaris percepto

S[ecundu]m [?] ... vigilanti ... circumspectione ... ad communionem salutarem ... nos sompni illusione pollutos ... medicina ... reprehensibilius ... obleccionis assensu si ... impugnacionis ... consensu voluntatis ... ad ... salutarem ...

[illegible]

... ponit ... ad hoc ... sacramentum ... instancia ... et assidue oracione ... medela ... a domino ... et devocionis ... et fide ... ad que ... et corporis medicina ... et ... sensum ... moderacionem ...

De fluxu libidinis

Pretermittendum ... contingit ... a prima ... magna ... infirmitatibus absque ulla commotione carnis et cogitatione ... per ... secretum egredium sine delectatione ... insensibiliter ... nisi ... sentiunt madefactos ...

aliquam ignorantiam turbam et etiam pu-
tantes se esse pollutos et ideo sciendum est
quod illicitus humoris effusio non est pollutio
sed ut dicunt [illegible] sine libidinosa de-
lectatione et carnis motione [illegible] nullus
[illegible] pollui vigilando [illegible] in ef-
fusione humoris [illegible] naturalis [illegible] dicto [illegible]
[illegible] ad
[illegible] disponi [illegible] et [illegible] tac-
tus [illegible] quibusdam [illegible]
hic [illegible] cogitandi [illegible]
et alloquendo [illegible] in [illegible]
appetitu [illegible] sensualitatem et vana
seu ad quam inordinate afficitur [illegible]
aut per tactum in pudendum [illegible]
aut imaginando [illegible] actus [illegible]
[illegible] et [illegible] In hiis [illegible]
[illegible] et aliis similibus [illegible] inve-
niuntur calefactiones et commotiones car-
nis libidinosas [illegible] humorem
[illegible] emittere [illegible] et [illegible]
[illegible] quibus fugere
et vitare [illegible] de hoc
se [illegible] seu ad hoc [illegible]
[illegible] debilita-
te [illegible] orationes [illegible] non excitant
Sed posse [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] in-
ordinate afficitur fugiendo et alloqui-
ones et aspectus [illegible]
[illegible] per [illegible] effusionem [illegible]
[illegible] forte [illegible]
[illegible] illius
effectus [illegible] et
[illegible] Et [illegible]
[illegible] de [illegible] absque [illegible]
[illegible] violentiam [illegible]
hac parte fugiendo [illegible]
[illegible] cum eis omnem [illegible]
se itaque [illegible] qui a quibusdam
[illegible] libido si [illegible]
studiose non [illegible] cum
suis orationibus et negligentiam [illegible]
[illegible] Si vero contingit [illegible] non [illegible]
[illegible] vel
loquitur cum persona vel [illegible]
[illegible] complacentiam [illegible]
[illegible] non [illegible] et in hiis et similibus [illegible]
[illegible] tam de [illegible] et in potentia [illegible]
[illegible] de [illegible] libidinis dolor [illegible]
et habendo [illegible] in talibus
que spectant ad conscientie puritatem est [illegible]
de [illegible] potius hic [illegible]
mentis et pacem [illegible]
non [illegible]

De complacentia [illegible] in memoria peccatorum

Sciendum [illegible] cogitas de prete-
ritis receptis et in illa memoria [illegible]
te cum aliqua mora et appetis [illegible]
[illegible] aut [illegible] esse [illegible]
te aut [illegible] Aut imaginaris aliquid
facere aut aliquem [illegible]
[illegible] hec omnia sunt [illegible]
[illegible] si [illegible] in mente tua [illegible]
iniurie si aut [illegible]
que fecisti non habes dolorem [illegible]

lectationem in eis et [illegible] delectationem satis
[illegible] non credo expedire quod [illegible]
peccata [illegible] si alias [illegible] confessus
es ea et si non habuisti [illegible] delectationem in
mente sufficit [illegible] ad memoriam
tuam quedam vindicte vel iniurie [illegible]
quedam peccata [illegible] que [illegible] de quibus non
[illegible] non habui dolorem in tua cogitatione [illegible]
de ipsis cum multa complacentia cogitavi et
si aliquid [illegible] in [illegible] vel in mente [illegible]
[illegible] complacentiam [illegible]
peccatum ipsum [illegible] debes confiteri ut [illegible]
Si de peccato luxurie [illegible] habuisti me-
moriam et [illegible] motum carnis vel
pruritudinem [illegible] peccatum ipsum [illegible] fecisti pluries
[illegible] pluribus [illegible] sic dicas [illegible] imagi-
natione qua habui de quodam peccato luxurie
habui motum carnis et complacentiam in [illegible]
et appetitum [illegible] fecisse [illegible] et cum [illegible]
[illegible] non oportet te indicare confessori te [illegible] fecisse
id peccatum nisi forte [illegible]
et nisi pro maiori humilitate et [illegible] vel
ipsum ei [illegible] simul explicare Si autem
recordaris te habuisse [illegible] opportunitatem
faciendi aliquod peccatum quod non fecisti et
in illa recordatione non [illegible] te [illegible]
id peccatum [illegible] Deo qui te custodi-
vit ab ipso et abstulit opportunitatem ac
voluntatem faciendi ipsum et omnia ita sunt
plenius [illegible] magna in [illegible]
[illegible] et peccati commissi voluntaria
Sed si in predicta recordatione peccatorum et
maxime carnalium non posses vitare com-
placentiam et motus carnis [illegible] vel ea re-
[illegible] studiose [illegible] te ipsum excitando
ad compunctionem et dolorem Consulo tibi
quod non [illegible] ut [illegible] peccata
quorum non potes sine complacentia recolere
sicut [illegible] vel per aliquem
de [illegible] tua aut [illegible] vel [illegible]
[illegible] peccata tua [illegible]
[illegible] sub duobus sive superbia et delectatione
carnis confiteri [illegible] Tercio medi-
tando et [illegible] culpa de
superbia quam habui contra Deum et proximum [illegible]
[illegible] et [illegible] mundi [illegible]
appetendo [illegible] indicando Dei creaturas
[illegible] bonum reputando [illegible]
[illegible] de Dei [illegible] ac [illegible] et [illegible]
[illegible] bonas eius [illegible]
[illegible] et [illegible] sua beneficia negligendo [illegible]
[illegible] et nomen Dei in vanum [illegible]
[illegible] lingua mea contra veritatem [illegible]
[illegible] et [illegible] et simulationes [illegible]
et adulationes [illegible] et multa alia [illegible]
loquendo [illegible] et [illegible] et de me [illegible]
[illegible] de fide dubitando de [illegible] Dei
[illegible]
[illegible] de Deo et proximo et de hiis [illegible] cupiendo
[illegible] Dei [illegible] affectando dona Dei
[illegible] temeritatem [illegible] non in veritate
[illegible] et [illegible] quorum [illegible] am-
bulando et multa alia per superbiam [illegible]

et corporaliter exercendo peccatum postquam igitur confessus es
taliter dic Anime tue maxime gaudio videns te
morti proximum O anima mea confessus tuus appropin-
quat et tempus est vindicte superbie tue et finis dele-
ctacionis [illegible] et inquietudinis carnis tue quia
delectacionibus tuis corporalibus protulisti plus
ipsam amando quam deum plus complacendo
quam tibi plus laborando pro ipsa quam pro te
plus obediendo eius concupiscenciis quam diuinis
inspiracionibus et consiliis Debet deus compen-
sare satisfacere in delectacionibus carnalibus et la-
scivie [illegible] et diuersis modis opere et voluntate
atque sacrare eius visum auditum gustum tac-
tum odoratum quam iniuste et qualiter potuisti
et consumpsisti amore ipsius carnis tue preter
maxima tua tempus superfluendo dormiendo
et quiescendo in mollibus lectis vicissim te occupa-
tam illius nimia cura et sollicitudine eius corpora-
lium et temporalium te gerendo plus quam auxilii
tuam et delectacionem quam pretereuntem consu-
mpsisti eius pericule [illegible] ad [illegible]
dum et eius sollicitudini [illegible] ad [illegible]
dum malum quod potuit in hiis fuit vita mea
in hiis expendi tempus meum Ubi ergo est o
vanitas mea et superbia mea qua [illegible]
delectacio carnis mee quid michi attulisti quid
in religione [illegible] subiectione et obediencia quod
vobis tot annis servivi [illegible] vobis quam mutavi vita
[illegible] amisi deum et acquisivi infinitum perdidi
gaudia infinita et lucratus sum lamenta eterna
[illegible] societate sanctorum et angelorum et mereri
feci [illegible] infinitos Considera ergo o anima
mea qualem te fecit deus quia ad imaginem
et similitudinem suam et nunc tu es deiecta
[illegible] ut aqua [illegible] in te [illegible] Con-
sidera [illegible] in te imagine [illegible] que te
deprimunt [illegible] superbie [illegible] luxurie avari-
cie [illegible] morbis et acedie [illegible]
et [illegible] et odii et vindicte [illegible]
[illegible] dei et [illegible] amorem [illegible] te indu-
cit [illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ponderans et tua omnia vicia ne videres
Non videas O anima mea nisi ut procedas ad
[illegible] fletum et planctum [illegible] et lamentum
et clamores humiliter et ferventer ad deum dicens
Domine ne in furore tuo arguas me neque
in ira tua corripias me Miserere mei domine quoniam infirmus sum Sana me
domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea Et anima mea
turbata est valde Et tu domine usquequo Conuertere domine
[illegible] Convertere et eripe animam meam
salvum me fac propter misericordiam tuam Et dont [illegible] nobis
[illegible] Qualiter cogitaciones inhoneste sunt

Plerique dubitant si cogitaciones confitende
[illegible] inhoneste sunt [illegible]
et credo quod [illegible] sit [illegible]
et magnum [illegible] credo [illegible]
nisi quando ex nimia mora [illegible] in cogitacione
illa homo [illegible] ad [illegible]
et [illegible] cogitacionem [illegible] opportunitate

qua vellet et si [illegible] ex illa vehementi
cogitacione molesta et si mordaciter affectum
ad aliquam personam et de ipsa multum molestatur
in cogitacionibus [illegible] imaginan-
do [illegible] ad ipsam [illegible]
[illegible] affectum inordinatum debet exprimere
[illegible] cogitacionibus et motibus carnis proceden-
tibus ex ipso affectu dicendo sic habui affectum
sensualem et mordacem ad quandam mulierem
vel quendam iuvenem talis condicionis et [illegible]
affectum [illegible] complacencia [illegible] in aspectu et
colloquium ac presencia corporali [illegible]
[illegible] de ipso habui tot [illegible] et mul-
tas [illegible] imaginaciones turpes respiciendo [illegible]
[illegible] vel [illegible] facere vel aliud pe-
te [illegible] et imaginando [illegible] ipsa per-
sona amplexus et oscula vel talia [illegible]
impudica et in hiis feci moram per magnum
spacium [illegible] ibi motus carnis [illegible]
et [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] negligens [illegible]
[illegible] ad [illegible] talia [illegible] nimiam
delectacionem [illegible] ut [illegible]
[illegible] oculos ab aspectu [illegible]
[illegible] Cum [illegible]
tales et tali modo cogitaciones et affectiones
[illegible] viciosas ab eis cito liberabitur Quoniam
tali confessioni continuacio oracionis et custodia
[illegible] quod [illegible] non potest [illegible]
[illegible] confessionis per superbiam et [illegible]
humilitatem et [illegible] Et ideo non est me-
lior via et facilior [illegible] evadendi temptaciones
superbie et luxurie quam omnes cogitaciones
viciosas cum sint [illegible] in [illegible]
ne vel mente [illegible] et clare detegere confessori
et tociens [illegible] revocant De mo-

tibus carnis

Sciendum est quod motus carnis quandoque
non provenit ex cogitacione impudica
absque voluntate et sine [illegible] visu vel auditu
seu ex aliqua [illegible] inhonesta tunc
procul dubio provenit ex nimia replecione per-
facta in cibo et in potu Quidam tamen putant
quod proveniat ex nimia vigilia quod potest esse ma-
xime quando constat [illegible] quod non provenit ex aliqua
[illegible] et ideo [illegible] esse [illegible] in dieta quo
ad qualitatem et quantitatem [illegible] de talibus mo-
lestatur contra voluntatem et displicenciam
[illegible] quia [illegible]
[illegible] et genitalia proxima sunt
et sic intelligo quod non a [illegible] et [illegible]
[illegible] ab aspectibus et colloquiis
et a [illegible] in [illegible] presencia
sentit se sensualiter delectari alioquin ille
qui videtur motus naturalis fiet viciosus Et quamvis
sit [illegible] taliter motus procedentes sint
[illegible] viciosa [illegible] videtur esse [illegible]
[illegible] sint [illegible] per ipsos non [illegible]

et desiderium pravum in corde carnalis cogitacionis
non maculat. Qui vero procedunt a tali vicio
per consuetudinem fiunt tamen locorum et temporis et mora con-
tracta in eis et vites motum sicut supra
de circumstanciis peccatorum dictum est. Nota igitur
sufficit dicere generaliter culparum vel motuum sed
debet dicere sic dum essem in ecclesia vel choro
vel dum audirem missam aut predicatorem
cogitavi de actu turpi aut de tali mere-
trice atque [illegible] in tali affectu iam de va-
na complacencia aut [illegible] amorem
et aspexi in ecclesia talem personam contemplata
impudica [illegible] de tali motu carnis to-
ciens et [illegible] modum. Et si dixisti illi per-
sone verba [illegible] vel proluta et fecisti
signa similiter malitiosa ut tibi compla-
ceat libidinosa et motus carnales pro-
vocabat modum tuum confiteri [illegible] maxime
si tu non dixisses vel similiter non fecisses sed
prolixe et de [illegible] pravitatis delectacione non [illegible]
[illegible] ut consistat etc.

De periculo familiaritatis carnalis

Quoniam mihi videtur affectio negligenter
affectiones suas viciosas et pravas non curant
confiteri cum tamen diligenter sint presentande et e-
tiam viciis convenientibus et ipsis exprimende
dico obmittere non potendo quod multi homines
afficiuntur ad [illegible] quidam ad alienas personas
quidam ad honores quidam ad divicias et
temporalia. Et quia hec sunt que magis mentem de-
tinent et animam [illegible] bonis [illegible]
et [illegible] sicut in via dei proficere ut hec [illegible]
[illegible] orationes et maxime quando est carnalis
affectio ad personam et de hac intendo modo lo-
qui. Nam talis affectio multos spirituales [illegible]
[illegible] amicitie spiritualis a statu impedit
hec est inquietudo mentis pestifera oracionis
[illegible] et mentis inficiens diffugiens affectus
[illegible] in mente generat et excitat. Nam
sicut oracio pura mentem purificat et illu-
minat letificat fortificat et impinguat
sic et carnalis affectio immundam mentem efficit
et obscurat contristat et debilitat et desiccat
et totis eiusdem maledictionibus implicatur. Et
quamvis spiritualibus [illegible] licet et [illegible] quoniam
ita [illegible] nocuerunt ipsi quod licet carnalis
affectio sit omnibus perniciosa et dampnosa ta-
men perniciosa magis est maxime quod [illegible]
[illegible] que spiritualis videtur. Nam [illegible]
[illegible] videtur primum esse [illegible]
[illegible] tamen familiaritas est vel domestica
[illegible] delectabile et [illegible] et malum
occultum boni coloris depictum. Tunc quod
familiaritas quanto plus crescit tanto plus
inflammatur principale motivum et utriusque

[S]ensibus maculantur, non tamen statim quod con-
descendunt, quia sagittarius [illegible] non in-
[illegible] sagittas venenatas, sed solum ali-
qualiter vulneratus et amorem augmentans
ad [illegible] debilem devenit ut non vide-
bunt angelos, sicut [illegible] se invicem
alloquuntur et videant, sed tamquam carne
vestitos se mutuo intuentur et sentient
[illegible] quidem se commendacionibus ac
verbis blandiciis et adulatoriis, qui
videntur [illegible] devocione perdere ac in
[illegible] incipit alterius aspectu presentiam
corporalem, quia [illegible] utriusque in
utriusque mente [illegible] instat eos ad vo-
lendum presentiam corporalem, quia in [illegible]
[illegible] mentalis sic quod spiritus [illegible]
[illegible] in corporalem et mentalem
et sic [illegible] que solacium [illegible]
[illegible] medio loco nunc [illegible]
et demum alter alterius post corporalem [illegible]
que velant et obtenebrant [illegible] spi-
ritus, faciem dei [illegible] Et
non mirum [illegible] est, cum magistri [illegible]
[illegible] et emendare debent, in
[illegible] totum
[illegible] iudicant et [illegible] caritate
[illegible] et sibi invicem
[illegible] conferunt, quod in oracione
[illegible] magis eis delecta-
[illegible] ac si [illegible] oracionem cogni-
[illegible] et vite [illegible], ac per hoc [illegible]
[illegible] sensualem, quam tamen in ca-
[illegible] fetida [illegible]
predicta [illegible] affirmant et asserunt
esse spiritualem [illegible] et divinam, qualis
[illegible] a sagittario su-
pra dicto, [illegible] quae [illegible]
[illegible] illusionem mentalem,
[illegible] horribile [illegible] declarare
[illegible] namque in oracione [illegible]
[illegible] mentali [illegible] igitur [illegible]
a sagittario illo iactum, quem credunt et
dicunt esse ignem caritatis et spiritus sancti
[illegible] volentem [illegible] spiritum [illegible]
spiritum alterius vinculo caritatis, cum tamen sit
ignis libidinosi amoris [illegible]
manifestant, et inde deliberant, sed
tamquam spirituales [illegible] posse [illegible]
[illegible] ac pluries simul loqui, et quod
in hoc [illegible] Quidam
[illegible] et [illegible] inutiles
ad invicem, quibus [illegible] simul [illegible]
[illegible] allocuciones, [illegible] ali-
[illegible] utilitate ac necessitate [illegible]

in ipsa vanitate nil aliud sit quam / visiones
cum eo iam succumbit. Hec itaque carnalis
complacencia temporis / quo aliam conversacionem
in oracionem extendere ac meditacionem postulat compre-
hendit in quibusdam familiaritatibus et collo-
quiis perdunt. Et sic quod dolendum est allo-
cuciones divine per carnalibus commerciis
a suo igitur ipsi mora sedativa capiunt /
aut alia inevitabilia causa, post abun-
danciam discedere / et tunc invicem tristes re-
cedunt / Hec autem tristicia est certissimum
indicium quod carnis vinculis sunt alli-
gati et per hoc visitaciones et consolaciones divi-
ne a carnalibus et diabolicis declinant
Denuo quia quamvis sic multis compone
periculis / et multa mala inficiunt quod
obtenebrant oculum contemplacionis indic-
ant quod sibi tamquam spiritualibus complacu-
ita / quae sicut nequiverunt absque peccato
et periculis / invenitur in melius esse ita
multa de hic talibus enarrare / hec in-
tacta sed velo / quamvis aliqualiter referam
[illegible] quia non longe a quibus ipsis si-
milia contingunt / tamen spirituales fore
ti / quibus se [illegible] permittunt / ut se
invicem familiariter tangant sub specie
caritatis / refrenentes sibi invicem im-
mensum cordis amorem, quod impudici-
talitatem appellant. Sed in hac refeccione
amoris est summum periculum / quoniam
de hic fabricant sagitte / quae mentes
corda vulnerant fortiter ac venaliter
Et quod super omnia est vere horrendum
deo et angelis et hominibus et demonibus
/ sunt iam aliqui spirituales nomine / spiri-
tualiter inscie imbuta / quae in [illegible]
sic libidinis perversum sentiunt dicen-
tes [illegible] in illis tactibus impudi-
tis neque sentimenta de deo quod [illegible]
indicio aliud esse / et quandoque meta-
mentis indigentur ad similia / sed
nunc vos mittamus / et priora repetamus
Dic in quibus accedis et ad que res / sic
ipsi sunt vere spirituales / ut asseris / quomodo
tunc loqui aut aliud facere debent nisi quod
a spiritu sancto procedit aut vel procedit / ab eo
autem hoc procedit liquet nimis / si solum
quod est utile et honestissimum [illegible]
spiritum sanctum de tactibus et consimilibus / aut
qualem honorem inde consequitur deus
et quae utilitas / aut quae necessitas
tibi ad salutem vel alii / ut hec tactu

[illegible] aut pravos / quae contemplacio spiritus
ad libidinem carnis quae igitur tua pessi-
mo ut hanc continenciam infirmas / spiri-
tum sanctum absens sibi hic impudi-
cicie fetorem / quem vix demones pati-
untur / quae numquam te maculas tua immun-
di peccata a facie dei proiecta / ut dicas
delectacionem carnis libidinosam / et
graciam et consolacionem divinam. Recede
fera pessima de finibus meis / quia de-
mones tuam nequiciam perversam sustinere
Hec itaque sunt certissima in quibus
hec opera sunt infecta / ut sciat unus-
quisque / quod hec verba nova affecta sub
colore spiritus acquisita sinunt impedire
puritatem confessionis et cordis immundi-
ciam / ut se hanc fugiat tamquam morbum
turpitudinem / quae vix potest aboleri de
mente / si alicui sunt applicata. Sed
tempore quo tales persone quod dum sic
hac sagitta percusse / quod inquinacione
et integre confitentur / eo quod ipsum morbum
despectabilem in persona spirituali recitare
verecundantur / plene et integre con-
fessori quia verecunde exprimunt aliquas
inspiraciones [illegible] affeccionum [illegible] / que
vel tacent vel exprimunt imperfecte ve-
tentes [illegible] dictum morbum
/ sicut sunt [illegible] / quia contra
[illegible] dilectam et moram et in
[illegible] actibus [illegible] et imaginaciones
[illegible] vana complacencia cordis
in medio et in apparatu mentali [illegible]
et negligencia [illegible] evitando omnes per-
sonas et colloquium / et alia quae [illegible]
exprimunt / [illegible] mutant confesso-
rem [illegible] vellent imitare si possent. Sic
[illegible] sunt et [illegible] sunt frequen-
tum [illegible] affeccionibus fluctuantes in men-
te / quod [illegible] confessionis imperfecte / [illegible]
[illegible] contenti / Sed [illegible] est [illegible]
debent querere medicos spirituales cautos
et expertos ac peritos / qui sciant illam
egritudinem et causas eius agnoscere / et
congruum remedium adhibere. Non hoc
[illegible] / quia [illegible] semel ad a-
liquem talem pervenerit ipsum [illegible] fug-
iunt / ne redeunt ad ipsum. Sunt enim quo-
confessores idiote et simplices / qui nec
morbum intelligunt / nec causas eius cog-
noscunt / nec ideo sciunt congruam ad hoc
medelam tribuere. De hac materia dicta
sufficiant / ut per hoc animam mundam
penitenciam veram et immaculatam
in corde / et fuge periculosam pestem

simulationem mulieris [illegible] specialiter quae [illegible] melius quam fugiendo vitari. Quia possit quis hac sagitta percussus se ieiuniis et vigiliis ac disciplinis affligere ac orare, quia nisi fugiat personam et omnem occasionem de speciali muliere, nichil valebit, illo morbo magis augebitur. Aliud vulnus est quod signat consilium. Ieronimus dicit: Frater, crede michi quia vidi cum gemitu multos diligere [illegible] corporalia sequi [illegible] incentivum libidinis maxime cum mulieribus est, et numquam ab [illegible] melius vincitur quam fugiendo. Nam in ceteris viciis et morbis quis possit resistere, contra istum non nisi per fugam. Et alibi: Cum mulier voluit vincere omnem qui iam erat in paradiso, non est mirum si eos impediat qui non dum ad paradisum pervenerunt. Et ibidem: Solus cum sola ne sedeas in secreto absque arbitro et teste. Et idem: Nec sub eodem tecto sola cum muliere manseris, ne in preterita castitate confidas, quia nec tu Samsone fortior nec Salomone sapientior. Bernardus dicit: Etiam corpus mortuum est, dico quod diabolus vivit [illegible] flatus [illegible] Item [illegible] omnes et puellas equaliter dilige aut equaliter ignora. Item Augustinus sermone [illegible] et rigidus cum mulieribus est habendus, nec tamen quia sanctiores sunt ideo minus cavende. Quae enim sanctiores fuerint eo magis alliciunt et sub pretextu [illegible] blandi sermonis immiscent se [illegible] viciis in pessime libidinis. Credite michi, quia sum in christo, loquor non mentior. Cedros libani altissime contemplationis [illegible] et [illegible] magnos prelatos ecclesie sub hac specie corruisse repperi, de quorum casu non [illegible] presumebam quam Ieronimi et Ambrosii. Sicut autem [illegible] cum muliere et continens [illegible] scandalum [illegible] tolle materiam et tolles scandalum, quia [illegible]

De vitiis viciosis quod diximus [illegible]

Ultimo sciendum est quod [illegible] et [illegible] distincte sunt ostendende [illegible] et occasiones [illegible] de immundicia quae [illegible] absens [illegible] vel [illegible] propter odium vel vindictam vel invidiam [illegible] cogitasti vel [illegible] aliquid [illegible] despexisti [illegible] alicui [illegible] vel alicui audienti [illegible] de illo de quo dixisti vel aliquid mali

accidit ad velle [illegible] Ideo confessor dicat [illegible] de [illegible] ista [illegible] Non tamen dicas defectum de quo [illegible] nominando personam [illegible] dicat [illegible] personam [illegible] sicut [illegible] de [illegible] sancto [illegible] dixi quod [illegible] defectus [illegible] et debet revocare coram illis [illegible] multum [illegible] defectus [illegible] est [illegible] quia [illegible] confessori [illegible] personam [illegible] in [illegible] mala [illegible] odiosa [illegible] Dicitur quod [illegible] in cordibus suis [illegible] confessionem [illegible] illa persona [illegible] nomine [illegible] quia ut placeant confessori personam [illegible] offenderunt [illegible] impediendo [illegible] personam [illegible] confessores [illegible] ostendendo [illegible] confessio [illegible] caritatem proximi [illegible] faciunt confessionem [illegible] gaudet quod [illegible] et de iniuria [illegible] alterius [illegible] putans [illegible] tractare [illegible] confessoris.

De detractione quae est peccatum [illegible]

Quando autem detractio est quod [illegible] homo [illegible] spirituale [illegible] sicut [illegible] aliquem laudari de [illegible] et sufficientia [illegible] de corde laudantis aut [illegible] illam bonam opinionem quam habet de illo negando id [illegible] defectum illius [illegible] appellando [illegible] laude [illegible] vicino [illegible] gloriam [illegible] detractor [illegible] laudari super alios [illegible] super illum [illegible] timet [illegible] reputari quam ille qui laudatur [illegible] ad [illegible] ad [illegible] de [illegible] laude [illegible] statim [illegible] ad audiendum [illegible] de ipso gaudio [illegible] vicino [illegible] nullos [illegible] pulsat [illegible] accipiunt [illegible] non [illegible] alius

ne et ipsi despiciant aut diminuat de ipsis
appareat sed illud ab aliquo fieri et omnia etiam
in motivis et causis sunt confitenda integre
De duplicitate quae dicitur mendacia que
est cum lingwa et intencio non concordant quia
facit intelligi et credi quod non est. Tales quasi
sunt duplices proditores sicut fuit Juda qui
dixit Ave Rabi. Isti mel in ore gerunt et me-
ntis [illegible] pungere querunt. Nam [illegible] fecit
[illegible] [illegible] de simulacione que est in
signis et [illegible] exterioribus cum contrarium est in
mente. Hoc est [illegible] ypocrisim [illegible]. Est autem sim-
ulacio falsitas veritate depicta vel virtutum
[illegible] et actibus virtuosis [illegible] simulatio in
[illegible] est quando te dicis inspicientem et viciosum
ut per hoc humilis reputeris. Et [illegible] perfectus
qui [illegible] non credat nec reputatur quia [illegible]
[illegible] et sufficiens reputare et de contrario [illegible]
[illegible] reputeris. Et ergo humilitas in verbo super-
bia in mente simulata in opere et quando fit acti-
bus virtuosis vel [illegible] forma sola. Simulata
in [illegible] est quando pretendit [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et plenum inhonestate ut [illegible] ab
opere nisi quia [illegible] opportunitate qua vellet.
Sunt quidam religiosi de die qui videntur ut
putentur sancti et [illegible] [illegible] suos maxime
[illegible] et maxime in [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et psalmos faciendo sed de nocte nulla
devocione [illegible] dormiunt [illegible] [illegible] videri.
Sunt quidam se macerant abstinendo ut religiosi
appareant et [illegible] [illegible] [illegible] appareant pa-
cientes subridendo cum sint pleni ira et [illegible]
Dolent de minima re [illegible] [illegible] Omnis ypocrita
est simulator duplex et falsus et [illegible]
[illegible] et [illegible] veritatis. Et ideo [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible] diligenti examinacione debet
in confessione [illegible] [illegible] mendacia
[illegible] [illegible] confitenda quedam sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
de libertate [illegible] [illegible] quae committuntur
[illegible]. Quedam sunt [illegible] ad [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] sunt attenda [illegible] dicunt
mendacia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loquentes debent confiteri
quae nesciunt [illegible]. Tempore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] historias [illegible]
[illegible] fabulas [illegible] [illegible] scripture sancte [illegible]
indebite ut [illegible] [illegible] male faciunt et
confiteri debent quia [illegible] veritatis sunt in [illegible]
scriptura quae [illegible] [illegible] mendacia [illegible]
[illegible] adulaciones ut sunt [illegible] blandicia ad
complacendum vel ut comedat vel ut [illegible]
fiat vel ut [illegible] [illegible] sunt confitenda
tamquam mendacia [illegible] intencione quam habue-
runt in [illegible] et potissime qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
ut ostendant [illegible] et compassionem ad
aliquem quia tales omnes sunt mendaces [illegible]

Erudicio utilis ad omnia supra dicta

Vt autem scias confiteri melius stude sal-
tem semel in die examinare quo tempore
[illegible] et [illegible] per singulas horas

cogitando loca in quibus fuisti cum quibus personis
quid cogitasti quid dixisti quid audivisti et quid
fecisti ut cognoscas [illegible] [illegible] lingue et
sensus in quibus et quociens offendisti et dixisti ali-
[illegible] [illegible] offendendo. Et [illegible] ordina in mente tua
sicut [illegible] memor [illegible] commisisse quia melius
[illegible] [illegible] quorum fueris memor. Et ita per
vices extracta et ordinata [illegible] in mente tua
nec te [illegible] [illegible] [illegible] examinacione quia
pax et leticia mentis quam inde consequeris sup-
[illegible] [illegible] [illegible]. Et si [illegible] [illegible]
difficultate magna et cum multa tranquillitate
animi [illegible] [illegible] [illegible] stude in pa-
[illegible] [illegible] ut pauca possis [illegible] et confi-
teri. Confessorem eligas compatissimum [illegible] in
temptacionibus ut et in vite sue continencia [illegible]
cum cui sepe confitearis et aperies omnes [illegible]
tuos clare et lucide et stimulos quibus molestaris.
Sit ille caritativus humilis discretus et intelli-
gens sic quod ad ipsum possis confidenter recurrere ut
sciat tibi remedium adhibere. Valet autem si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ambo in fovea cadunt [illegible]
ista melius [illegible] [illegible] est solitudo quae
est via [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible]
ad custodiam unde si es religiosus si pere-
grinus [illegible] [illegible] [illegible]. Cella si [illegible] [illegible]
sit qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] plangas pax est in cella foris
autem plurima bella et habeto [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] ab omni offensa dei [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] omni peccato liberari et [illegible]
deus permittat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
labi in aliqua peccata [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] permit-
tit ut [illegible] te [illegible] et [illegible] te [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] boni [illegible] [illegible]
[illegible] capias et proponas [illegible]
[illegible] orat et non desistit [illegible] orat [illegible] non
[illegible] [illegible] facere et mala vitare [illegible]. Sicut
ab [illegible] bono [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] spirituale edificium quod est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad quod [illegible] humilitas que
[illegible] in bono [illegible] et [illegible] [illegible]
de [illegible] et [illegible] [illegible]
omnes creaturas et [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gaudes de passionibus et penis temporali-
bus quam de consolationibus [illegible] [illegible] ista
[illegible] et esse utilia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diligas. Si ergo omnia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] timeas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] culpa [illegible]
et quis [illegible] et accusatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et metalli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
affectat [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
amplectitur et ibi in [illegible] [illegible] et sui cordis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omni [illegible] [illegible] [illegible] et de
[illegible] ad veram et puram integram et plenam
confessionem se preparat et disponat. **De modo confitendi** [illegible]

Postremo qui vult ad sui perfectam correctionem totaliter et finaliter provenire ac perfectam pacem cordis possidere primo cor suum expellat ab omni amore et affectione sensuali ac quacumque persone et re temporali sic quod cor vivat in deum et cor suum nullum sit [illegible] et nihil diligat quam deum et propter deum et re talis affectio non est medium impediens sed coadiuvans et cooperans. Secundo ut considerat cor suum ab omni inordinato ad seipsum [illegible] ut sit sui et latro honore et laude appetendo [illegible] et his que debentur soli deo. Similiter [illegible] terrenum appetat nisi propter dei servitio vel utilitate anime sue aut proximi et abneget propriam voluntatem cupiat alienum velle ponens [illegible] suum perfecte ut a voluntate dei ac eius permissione animi sui non discordet. Tercio ad sue [illegible] complementum faciunt se spectat memorando peccata delicta sepius arguendo de negligentia concupiscentia et nequicia. De negligentia quidem se arguat si cor suum non custodivit si tempus inutiliter expendit si opera sua in finem debitum non reduxit. Adhuc si fuit negligens in oratione in lectione et bonis operis exercitiis quorum unum non sufficit sine aliis. Adhuc si fuit negligens ad agendam penitentiam de commissis ad resistendum temptationibus [illegible] de premissis ad proficiendum in bonis sibi offensis. De concupiscentia autem se reprehendat cogitando si in se vivit [illegible] concupiscentia voluptatis concupiscendo dulcia et mollia cibaria splendida vestimenta delicata et oblectamenta luxuriosa que omnia in [illegible] modo sunt fugienda. Item si vivit vel in se vel vixit concupiscentia curiositatis appetendo scire occulta dei [illegible] videre pulcra habere preciosa et similia que omnia procedunt ex avaricia. Item si in se vivit aut vixit concupiscentia vanitatis appetendo humanum favorem vel honorem laudem et [illegible] gloriam. Hec omnia que faciunt homines vanum sunt fugienda a quocumque et maxime religioso qui debet ambulare in virtute coram deo et hominibus et [illegible] bonis operibus suis et ordinare cor verba et opera in laudem dei et edificationem proximi et utilitatem sui contra deum [illegible] appetendo. De nequicia vero se arguat cogitando si in se vivit et vixit iracundia [illegible] in anno in exteriori [illegible] et si aliquem iracundia prodidit ac [illegible] non potest corrigi nisi per [illegible] virtute [illegible] quia incidunt per peccatum mortale ac per hoc bonitatem dei abiciat et pacientiam que ipsum sustinuit usque nunc nec adhuc eum dampnare vult cum iuste possit ac potuit quociens mortaliter deliquit. Sed quod [illegible] et ibi permanet omne cor [illegible] et furiosum efficitur [illegible] et mansuetum et cor durum et impium efficitur [illegible] et compassivum [illegible]. Item cogitet si in se vivit et vixit nequicia invidie que de bono alterius contristatur et de malo iocundatur quod vitium [illegible] peccato et [illegible] de invidia oritur peccatum in spiritum sanctum quod dicitur invidencia gratie [illegible] quia eorum sunt bona. Et ideo hec peccata invidie remittuntur in hoc seculo nec in futuro. Item consideret si in eo est nequicia accidie que consurgit ex tedio in bono vel ex cogitatione nimia circa [illegible] timorem aut dolorem alicuius mali et ex hac oriuntur pessime [illegible] maligne cogitationes blasphemie diffidencia et de [illegible] desperatio. Ad hec sequitur primum insolencie [illegible] et qui se in bonis [illegible] suum [illegible] vel non qui nimis est ambiciosus appetendo excessive honores. Talis qui appetit [illegible] sive sufficientie [illegible] quod appetit sed quod peius est iusto dei iudicio [illegible] habentes [illegible] et [illegible] per alios [illegible] occasiones [illegible] que sunt amor [illegible] et immoderantia [illegible] duas [illegible] peccata [illegible] occasionaliter [illegible] Sodomam et Gomorram [illegible] fugientes de seculo ad desertum [illegible] accidie [illegible] et dissipat omnem [illegible] principaliter puniebant.

De septem capitalibus

Omnium viciorum capita [illegible] totalium vitium est vitium scilicet ingratitudo cuius radix est timor male humilians et amor male inflammans. Et hoc fomentum est concupiscentia carnis concupiscentia oculorum et superbia vite. Septiforme est caput superbia ira invidia accidia avaricia gula luxuria. Inter que sunt quinque peccata spiritualia et duo carnalia. [illegible] peccatum mortale non sit aliud quam recessus a deo per eius contemptum in se et in suo precepto. Sed contemptus autem dei sit superbia necesse est ut omnis peccati mortalis culpa initium sumat a superbia. Causa enim quia nemo contempnit deum vel suum preceptum nisi quia ab ipso aliquid timet perdere aut vellet acquirere. Ideo quia omne peccatum actuale trahit originem ab hac duci radice amore vel timore. Omnis autem timor procedit ab amore quia nullus timet perdere nisi quod amat. Et ideo amor et timor [illegible] fiunt. Et quia amor inordinatus est rei boni temporalis et id est magis [illegible] et [illegible] peccatum in [illegible] carnis [illegible] ideo [illegible] sunt fomenta peccatorum actualium [illegible] ordinate [illegible] omnia peccata actualia ordinantur et quia hec est septiforme modus [illegible] sunt septem peccata mortalia [illegible] peccatorum.

De peccato in spiritum sanctum

Peccatum [illegible] et [illegible] esse in [illegible] aliquando in [illegible] in spiritum sanctum peccatum autem in spiritum sanctum est irremissibile in hoc seculo et in futuro non quod in hoc seculo non possit dimitti sed quia non dimittitur nisi raro aut vix in hoc seculo quantum ad culpam et modicum in

sentio quantum ad penam respicit aut peccati. Alii
sunt dicentes. Invidia superne gratie, impugnatio
veritatis agnite, desperacio, presumpcio de
salvacione, finalis impenitencia. Primum est contra
caritatem dei in quo dolet quod donum dei
a bonis qui ex bonitate sua dat gratiam
et est contra caritatem proximi. Secundum est contra
veritatem fidei que est fundamentum nostre
salutis. Tertium est contra misericordiam quia credit
plus peccasse quam deus possit parcere. Quartum
vero est contra iusticiam dei quia totum
presumit de misericordia dei quod credit se non
debere puniri de peccatis ac peccatores se re-
traxerit ad peccandum et penitere non curat.
Quintum est contra gratiam penitencialem que
facit resurgere a peccatis commissis. Sextum est contra
gratiam penitencialem que facit peccare a commit-
tendis, si quis ipsum finalis impenitencia de-
esse propositum non penitendi sit in se species
peccati in spiritum sanctum. Septimum autem est quod
finalis impenitencia que dicit continuacionem
peccati usque in fine sic est sequela omni mor-
tuo peccatore qui in hac vita non remitti-
tur et maxime omnium specierum peccati in spiritum
sanctum et sic omne peccatum in istis sumit
a superbia et finem sortitur a finali penitencia
in qua quicumque vixerit punitur in eterna
gehenna finaliter impenitencia nec peccantes
morales possit liberari nisi in Eternali
gratia mediatore Christo. De primo mortali et ve-

Quoniam omne peccatum dicitur recessum
a voluntate a primo principio in quantum
ipsa voluntas nata est agi ab eo
et in ipsum et propter ipsum ideo omne peccatum
est inordinacio mentis seu voluntatis
ex qua nata sunt esse vota et vicia. Peccatum
igitur actuale est actualis inordinacio vo-
luntatis. Inordinacio autem ista aut
est tanta quod ordinem exterminat iusticie
et sic dicitur peccatum mortale quod natum est au-
ferre vitam ipsam separando a deo per eiusdem
ciuisque anime iusti. Aut est tam modica quod
ordinem illum non perimit sed aliquem tantum
perturbat et tunc dicitur peccatum veniale quia
de ipso cito possumus veniam obtinere pro-
pter quod quia per ipsum non tollitur gratia nec
meretur in inimicicia dei. Ordo autem iusticie
est ut bonum eternum preferatur bono temporali
et bonum honestum preferatur utili et dei volun-
tas preferatur voluntati proprie et iudicium ra-
tionis presit sensualitati humane. Et quia
lex dei precepit hoc et vetat oppositum et ideo
quando etiam temporale honesto utile prefert
sensualitas racioni ac voluntas propria
prefert dei voluntati committitur peccatum
mortale de quo dicit beatus Ambrosius sic:
Peccatum est prevaricacio legis et celestium inobe-
diencia mandatorum. Hoc autem contingit si ob-
mittatur quod lex precipit sive fiat quod lex vetat
ex quo oritur. Duplex genus peccati scilicet de-
lictum et commissum. Cum vero bonum temporale plus
debito modo diligatur sed non preferatur eterno

et honesto non preferatur utile similiter voluntas
naturalis plus debito amatur sic tamen quod non pre-
fertur divine et caro concupiscit non tamen prefer-
tur iudicio recte racionis tunc est peccatum tantum veniale. Quamvis
licet hoc sit preter legem divinam non tamen est contra
eam. Cum enim sensualitas appetitur non prefertur
racioni recte nec quin racio ei consentit et ideo peccatum mor-
tale non committitur sine consensu si tamen sensua-
litas inordinate movetur tunc ea inordinacio ad
malum inclinet et hoc racio non consentiat aliquod
peccatum est quia aliquid ledit ordine iusticie. Et quia
in statu innocencie non movebatur sensualitas
nisi secundum motum racionis. Ideo stante hoc non
poterat ibi esse veniale peccatum nunc autem quia racioni
repugnat sensualitas volumus nolumus. Ideo
necessario habemus committere veniale peccatum aliquod
per quod movemur. Et licet particula et sigillatim possit
deteriorare quia tamen nullo potest caveri. Quamvis
sit peccata sunt et pene peccati originalis vel actualis.
Et ideo minus dicuntur venialia quam hoc ipso sit digna
venia vim quam racio his consentire non compellitur
si post consensum delectacio sequatur in opere tunc est
plenius consensus ac plene est peccati consummacio que
perperit usque ad supremam potentiam racionis ex qua
pendet plenitudo consensus. Quamvis vero non
solum consensus est in opere verum eciam in delectacione. Con-
sensus est in quo inferior pars seu sensualitas
et in delectacione superior id est racio consenciat et suc-
cumbat propter quod fit sub vicio ordinis recti et sic sub vicio
fit iusticie propter quod committitur peccatum mortale quamvis non
grave quia non solum imputatur inferiori parti racionis
sed superiori que debet compescere et cohibere in-
feriorem licet consenciat. De confessione sive huius ordine

Quare describis totum mundum sicut Cassius
et consciencia pravam vix ego in mundum
et maculas illud me ostende sicut et me
ipsum nesciens alienos nos destruens diiudicans
et meos non inspiciens vicia et occasionis vicior
nobis aperies et ipse vicia in me ipso corrigere
negligens festinem in oculo alieno prospiciens
et in meo trabem non videns aliene vite dirigere
presumens et moderanciam vite proprie non tenens omnium
mores distinguens et meos deserens erga me ipsum
certus permanens et tamen alios occultans quamvis rapina
tamen caritate tractus cuius enim statum curare
sincere amplector eo magis cuius eos sencio
perfecta cordis affectat mundicia indulgens solli-
te ac studiose perquirere quo ipsam valeat at-
tingere ut scriptum est vera caritatis delectacio
humiliter et benigne suscipiat ubique sunt in-
perlo et ego verissime ut a et ianua per
quam ingreditur anima in atrium domus dei quod est
consciencie per veritatem. Diligentissime specia-
liter attendentes quod ad dictum atrium nullus
unquam in hac vita pervenit nisi modo supra dicto
se ipsum cognoscere studeat secundum noticiam sibi datam

a domino suamque conscientiam munda et immaculata servare per confessionem veram puram et integram semper incorata. Ipse namque modus confitendi sine humilitate perfecta fundatur procedens ex filiali dei timore qui non patitur in corde habitare peccatum ut circumstantias peccati quibus putet deum offensum denuo statim eveniat per confessionem secundum peccata et notitiam habitam de offensa. Et ideo sollicitudo servandi cor mundum et conscientia pura est signum gaudii et evidens quod quis inter dei electos filios reputetur. Cum talis anima secure potest dicere Domine dilexi decorem domus tue et indicia anime et locum habitationis glorie tue et puritatem conscientie. Et grato in voluntate tua constituisti decori puritatis mee virtutem. Ego in iusticia apparebo puris et mundis in conspectu tuo et satiabor cum apparuerit gloria tua. Ad quam nos perducat ipse deus qui vivit et regnat in secula.

Incipit tractatulus sancti Bernhardi Meditationum

Multi multa sciunt et se ipsos nesciunt alios inspiciunt et semetipsos deserunt deum querunt per ista exteriora deserentes sua interiora quibus interior est deus. Ideo ab exterioribus redeam ad interiora et ab interioribus ad superiora ascendam ut possim cognoscere unde venio quo vado quid sum et unde sum et ita per cognitionem mei valeam pervenire ad cognitionem dei. Sed non adhuc sic viti sed ob ipsa deserenda per vanitatem animo sic vanitati homo vanitati similis factus est. Et quid vanius qui diligit vanitatem et quid iniquius quam contempnere vitam. Quid vero iniustius quam contemptoribus ipsam negare cogitationem. Sed iniquum iustius ut ea de cogitatione velit et possit qui de cogitatione non est sollicitus. Itaque appetitus vanitatis est contemptus veritatis eius qui creavit. Et quia non probaverunt deum habere in notitia tradidit illos deus in reprobum sensum. Ecce ista namque in cognitione mei proficio tanto ad cognitionem dei accedo. Secundum interiorem hominem tria in mente invenio per que deum recolo conspicio et concupisco. Sunt autem hec tria memoria intelligentia voluntas sive amor. Per memoriam reminiscor per intelligentiam intueor per voluntatem amplector. Cum dei reminiscor in memoria mea eum invenio et in ea de deo et in eo delector sicut ipse me donare dignatur quantum et sicut et vult. Intelligentia intueor quid sit in seipso quid in angelis quid in sanctis quid in creaturis quid in hominibus. In seipso incomprehensibilis est quia est principium et finis principium sine principio finis sine fine. Ex me ipso intelligo quam incomprehensibilis sit deus qui meipsum intelligere non possum quem ipse fecit. In angelis est desiderabilis quia in eum desiderant prospicere. In sanctis est delectabilis quia in eo assidue felices letantur. In creaturis est admirabilis quia omnia potenter creat sapienter gubernat benigne dispensat. In hominibus est amabilis quia eorum est deus et ipsi sunt populus eius. Ipse in eis habitat tanquam in templo suo et ipsi sunt templum eius. Non dedignatur singulos atque universos cum suis meminit cum eum intelligit atque diligit. Tunc enim diligit eum deus quia ipse prius dilexit nos et ad imaginem et similitudinem suam nos fecit quod nulli alii creature donavit. Volunt ad imaginem dei facti sumus hoc est ad intellectum et notitiam filii per quem intelligimus et cognoscimus patrem et accessum habemus ad eum. Tanta cognatio est inter nos et deum vel dei filium quod ipse imago dei est et nos ad imaginem eius facti sumus. Quam cognationem etiam ipsa similitudo testatur quia non solum ad imaginem sed ad similitudinem eius facti sumus. Cognoscat itaque id quod ad imaginem factum est tanti imaginem conveniens et non in vacuum nomen imaginis usurpare. Reperitur ergo in nobis imago eius in appetitu pacis et inquisitione veritatis in amore castitatis tenacitate in memoria preteritorum in consilio et ubique presentium venientium speciem in ipso eius imago est quo eius capax est eiusque particeps esse potest. Non propterea eius imago est quia sui meminit mens quia intelligit ac diligit sed quia etiam potest intelligere meminisse ac diligere a quo facta est. Quod cum facit sapiens ipsa est. Nichil enim tam simile illi summe sapientie quam mens rationalis que per memoriam intelligentiam et voluntatem in illa ineffabili trinitate consistit. Cognoscere autem in ea non potest nisi eius meminerit intelligat ac diligat. Meminerit itaque dei sui ad cuius imaginem facta est eumque intelligat diligat atque colat cum quo anima per potest esse beata. Beata anima apud quam deus requiem invenit et in eius tabernaculo requiescit. Negat ei sedem requiem celi non patitur. Cur ergo nos deserimus et in his exterioribus deum querimus qui apud nos est si nos volumus esse apud eum. Revera nobiscum est et in nobis sed adhuc per fidem donec videre per speciem mereamur. Nomina enim apostolus habitare Christum per fidem in cordibus nostris quod Christus in fide fides in mente mens in corde cor in pectore. Per fidem recolo deum creatorem atque redemptorem expecto salvatorem. Credo videre in omnibus creaturis et in me ipso et quod hiis omnibus ineffabilius iocundius ac beatius est cognoscere deum in seipso. Patrem namque et filium cum sancto spiritu cognoscere vita est eterna beatitudo perfecta summa voluptas quod oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit quanta claritas quanta suavitas et quanta iocunditas manet nos in illa visione qua deum facie ad faciem videbimus qui est lux illuminatorum requies exercitatorum patria redeuntium vita viventium corona vincentium. Hec in mente mea quandam imaginem illius summe trinitatis invenio ad quam summam

trinitate recolenda misericordia diligenda
ut eius recordetur eam delectetur ut eam contempletur
totum id quod unius deo referre Mens imago
dei est in qua sunt hec tria scilicet memoria intelli-
gencia et voluntas Memorie tribuimus omne
quod sapimus et si inde non cogitamus intelligencie
tribuimus omne quod vero cogitando invenimus
hoc ceterum memorie commendamus Per memoriam patri
similes sumus per intelligenciam filio per vo-
luntatem spiritui sancto Nichil tam simile
est in nobis spiritui sancto quam voluntas vel amor sive
dilectio que excellencior voluntas est di-
lectio namque donum dei est ita quod nullum sit
donum dei excellencius dilectio namque que
ex deo est et deus est et proprie spiritus sanctus dicitur dilectio
per quam caritas dei diffusa est in cordibus
nostris per quam tota trinitas habitat in
6 nobis. Tamendum exteriorem hominem de pu-
(S)epulchris illis venio qui me ante fue-
runt dampnatam qui nati pec-
catores peccatores in peccato genu-
erunt et de peccata nutrierunt. Miser-
um miserum in hanc lucem miseriam produ-
xerunt nichil ex eis. Ego vero miserum et pec-
catum et corruptibile hoc corpus quod gesto
ad illos vado festinus qui hinc morte tran-
sierunt. Cum eorum sepulcra respicio non
invenio in eis nisi cineres et vermes fe-
tores et horrores. Quod ego sum illi fuerunt
quod ipsi sunt ego ero. Quid sum ego homo
de humore liquido factus nam in momento
conceptus de humano semine conceptus deinde
spuma illa coagulata modicum crescens caro
facta est postea cum ploratu et ululatu traditus
sum huius mundi exilio. Et ecce maior plus
iniquitate et abhominacionibus iam iam pre-
sentabor ante districtum iudicem de operibus
meis racionem redditurus. Ve mihi misero cum
venerit dies illa iudicii et aperti fuerint
libri in quibus omnes mei conatus et cogi-
taciones dicto penitus recitabuntur. Tunc demisso
capite confusionem male conscientie mi-
sero coram domino stabo trepidus et anxius
utpote tremebundus. Scelerum meorum
conscia quid tunc dicet. Ecce homo et opera
eius cum reduxerit ante oculos omnia delicta
et peccata mea. Quadam namque vi divina
fiet et cuiusque opera sunt bona vel ma-
la cuncta in memoriam revocentur et mentis
intuitu mira celeritate cernantur et accuset
vel excuset conscientia atque ita simul et sin-
guli in die illo iudicium faciet gestorum
cuiusque suorum cuncta quoque cunctorum
tunc archana patebunt. Cum non [illegible]
[illegible] tunc omnibus manifestabitur
et quod [illegible] simulando totum illud
vindex flamma comburet. Ignis ubique fe-
rox [illegible] regnabit [illegible]. Tanto
diucius deus nos expectat ut emendemus
tanto districtius vindicabit si neglexerimus.
Cum ergo tanto tempore vita ista quam despiciamus

in qua quanto amplius vivimus tanto plus pec-
camus. Quanto enim vita longior tanto culpa
maior. Cotidie namque crescunt mala et subtra-
huntur bona. Assidue variatur homo per prospera et
adversa et ignorat quando moriatur. Sicut non stella in
celo coruscans et relucet et repente deficit et
sicut scintilla [illegible] subito extinguitur et in cinerem
redigitur. Sic ergo finitur vita ista. Dum enim liberius
ac iocundissime vivat in mundo. Cum quis se victurum
arbitratur ac multa in longum tempus disponit agenda
subito rapitur in morte et improviso rapitur a corpore.
Recedit cum magno metu multisque doloribus separatur
anima a corpore. Veniunt ei angeli assumere eam
et producant eam ante eternalis iudicis [illegible] metuendi
et tunc illa memorans opera sua mala et pessima
que die noctuque commisit contremiscit et querit illa fugere
indutias quod petit dicens Date mihi inducias usque
saltim unius hore spacium. Tunc quasi loquencia per-
versa opera dicunt Tu nos fecisti tua opera sumus
non te deseremus sed semper tecum erimus tecum pergemus
ad iudicium. Vicia quoque multis et multiplicibus
criminibus eam accusabunt. Multa quoque fuerunt testimonia
adversus eam demones inveniant quibus vix ad
dampnacionem satis sufficere possent. Demones
non terribiles ac horribiles vultu et aspectu circum-
terrebunt [illegible] perspiciunt et comprehendunt
tam horribiles quam terribiles volentes eam retinere
et possidere non sit qui eripiat. Tunc anima inveni-
ens oculos clausos et os atque aures corporis omnes
per quos solebat egredi et delectari in huius seculi rebus
revertit ad se et videns se solam et nudam et inopem
horrore concussa desperacione desiccat in se et cadet
sub se et quod amore mundi et carnis voluptate
dei amorem derelinquerat derelinquet a deo missa
in illa hora tanta [illegible] atque demonibus tradita
in infernus trahenda. Ecce anima peccatoris in die
qua ignoravit et hora qua nescit rapitur a morte
separatur a corpore perit quasi miseriis plena timens
ac dolens et cum nullam excusacionem habeat quare
peccatis suis possit ostendere contabescit et contremi-
scit ante deum apparere. Ingenti horrore tenetur
et multiplicibus cogitacionum estibus agitata ad in-
certe instabilem solucionem tenditur et producitur [illegible]
[illegible] se et illud tunc conspiciat
[illegible] appropinquat et per paululum hoc invenit quod in
perpetuum non potest mutari. Considerat [illegible]
[illegible] quod districtus veniat et ante se veritatem
tante iusticie quod racionem in te sive ponebat
ponat ignorat. Si non cuncta opera quam [illegible]
potuit devitat veritatem tamen eodem districto iudi-
ce illa maius quare in se cogita semet ipsa
non intelligit pertimescit cogitat parvi eam cepi-
tat quod in via vite huius nequaquam sine culpa tran-
sire potuit nec hoc quod laudabiliter vixit sine culpa
[illegible] est per remota pietate iudicium. Quamvis non
considerare valeat quanta mala per momenta temporum
perpetravimus et quanta bona neglexerimus. Non
est enim peccatum et delictum. Sicut non peccatum peccatis
est mali sic delictum est deserere bonum. Scriptum
siquidem iactura est cum nec bona facimus nec cogitacio-
nes [illegible] per vana et inutilia deserimus. Vacare
non Nimis cum difficile est [illegible] tene et ab illicita
cogitacione abstinere. Nimis [illegible] difficile est ter-
renas occupaciones absque peccato ministrare. Magna
[illegible] semet ipsum diiudicare ac comprehendere

et presente sed multis cogitationibus occupatus sibi
incipit aliquid manet incognitum et ergo quod
colliget iugiter ea presente contu [illegible]
terret metu, quia et si illa quiescit unquam se fu-
misisse meminit formidet tamen ea quae iugiter

Anima insignita dei imagine decora-
ta similitudine desponsata fide dotata spiritu
redempta per sanguinem deputata cum
angelis capax beatitudinis heres bo-
nitatis rationis particeps. Quid tibi cum carne
unde tot mala pateris. Per carnem aliena tibi peccata
imputantur et tuae iustitiae quasi pannus
menstruatae reputantur. Atque turpiter
ad nihilum es redacta quam nihilum
et inane reputata. Nichil aliud est
est caro cum qua tibi est tanta societas
in qua si femina caro facta flagiti
vestita decore. Sed erit quisque cadaver mi-
ser et putridus et cibus vermium. Nam
quomodocumque extollatur pro caro est. Si
diligenter consideres quid per os et nares
ceterosque meatus corporis egreditur
vilius sterquilinium numquam vidisti.
Si singulas eius miserias enumerare
velis qua sit onerata peccatis irretita vi-
tiis pravis concupiscentiis occupata
passionibus polluta illusionibus plena
semper in malum inclinata [illegible]
plenam omni confusione et ignominiam in-
venies per omnem homo vanitati simi-
lis factus est quia se illa contraria mundi
trahit cum captivus tenet et [illegible]
ut diligat vanitatem et querat in-
iquitatem. Attende ergo homo quid fuisti
ante ortum et quid es ab ortu usque
ad occasum et quid eris post hanc vi-
tam. Profecto fuit cum non eras quod non
erat. Postea de vili materia factus
et in vilissimo panno involutus me-
nstruali sanguine in utero matris fuisti
nutritus. Anima tua fuit pellis [illegible]
[illegible] sit indutus et ornatus venisti
ad nos ut tu memor es quam sit vilis
origo tua [illegible] forma feminam ipsa [illegible]
[illegible] speres quae insigne tibi
nosce quid sit homo. Sicut enim aliud
est homo quam sperma fetidum saccus stercorum
cibus vermium post hoc vermis post vermem
fetor et horror. Sic in non hominem vertitur
omnis homo. Cur ergo superbis o homo.
Attende quod fuisti vile sperma et san-
guis coagulatus in utero deinde mise-
riis humanae vitae expositus
et post peccata vermis et cibus vermium
futurus es in tumulo. Quid superbis cinis
[illegible] cum [illegible] culpa nasci
miseria vivere poena mori angustia
Cur ergo carnem tuam [illegible]
[illegible] et adornas quam post dies
[illegible] vermes devoraturi sunt in sepul-
cro animam vero tuam non ornas bonis
operibus quae deo et angelis est praesen-
tanda in caelis. Cur ergo animam tuam
vilipendis et ei carnem praeponis dominam
ancillam et ancillam dominam magis

corrosio est. Totus siquidem iste mundus
ad unius animae pretium comparari non potest.
Non enim pro toto mundo deus animam suam
posuit quam pro anima humana
dedit. Sublimis est ergo pretium animae
quae non nisi sanguine Christi redimi
potuit. Quantum ergo [illegible] dabis
pro anima tua. Quae pro [illegible] das
illam. Nonne filius dei cum esset
in sinu patris a regalibus sedibus [illegible]
descendit ut eam liberaret a potesta-
te diaboli quam eo videns peiorem [illegible]
[illegible] civitatem suam [illegible] demonibus
tradendam ut morte perpetua damna-
retur. Flevit super illam quae se flere
nesciebat. Nec solum flevit sed ad se re-
[illegible] promisit ut precio sui sanguinis
eam redimeret. Sic pro te mortalis
pro te datur hostia talis. Cognosce sic
o homo quam nobilis sit anima tua et
quam gravia eius vulnera fuerunt
pro quibus necesse fuit Christum vulnerari.
Si non essent haec ad mortem sempiter-
nam numquam pro eorum remedio dei
filius moreretur. Noli ergo vilipendere
animae tuae passionem cui a tanta ma-
iestate tantam vides exhiberi compas-
sionem. Fudit ipse lacrimas pro te, lava
et tu per singulas noctes lectum tuum lacri-
mis compunctionis lacrimarum assiduitate. Fudit
ipse sanguinem suum funde et tu tuum
cotidiana corporis afflictione. Quod si
semel etiam pro Christo ponere non potes
saltem minori quodam sit longiori
martirio pone. Noli attendere quid caro
velit sed quid spiritus possit. Anima [illegible]
[illegible] immo nihil enim gloriosus erit cum
ad dominum suum redierit. Ita tu si ce-
teris sicut iumentis [illegible] et deter-
[illegible] Si vis dicere dixit
[illegible] non possum [illegible]
carnem meam odio [illegible]
Ubi sunt amatores mundi qui ante
pauca tempora nobiscum erant. Nihil
ex eis remansit nisi cineres et vermes.
Attende diligenter quid sunt vel fuerunt
homines fuerunt sicut tu comederunt
biberunt riserunt duxerunt in bonis
dies suos et in puncto ad inferna
descenderunt. Hic caro eorum vermibus
et illic anima ignibus deputatur
donec rursus de infelici collegio coniu-
gati sempiternis involvant incendi-
is qui socii fuerunt in vitiis. Una
namque poena implicat quos unus
amor in crimine ligat. Quid profuit
illis inanis gloria brevis laetitia
mundi pompa carnis voluptas fal-
sae divitiae magna familia et ma-
gna concupiscentia. Ubi risus ubi iocus
ubi iactantia ubi arrogantia. De
tanta laetitia quanta tristitia. Post tantam
voluptatem quam gravis miseria. De tanta
exultatione ceciderunt in magnam
miseriam grandem ruinam et ma-

gna

tormenta. Timor eius accedit et accidit. Et quia homo est homo de humo limus de humo terra es et de terra venis et in terram reverteris. Veniet dies ultima que subito veniat et forsitan hoc vel cras erit. Tertio est quod morieris sed incertus quando aut quomodo vel ubi quia mors ubique te expectat. Tu ergo si sapiens fueris ubique eam expectabis. Cum si carne sequeris peribis in carne. Si in carne delectaris cruciaberis in carne. Si curiosas vestes requiris per ornatum postea sorte te sequetur tinea. Tormentum enim erunt vincula. Quid iusta enim aliud indicare vos potest nisi quod merentur opera vestra. Tantum enim plus diligit quod deus filium quam claustrum. gulam quam abstinentiam luxuriam quam castitatem. servum diabolo ibit quod et in supplicium eternum. Tunc in istam miseriam ... [illegible]

... [illegible] ...

Ita anima peccatoris aut in inferno perpetuo cruciatur aut in paradiso pro bonis gaudet... Non autem est duobus unum eligendum aut ... aut ... [illegible] ... Bonum et malum mors et vita ante nos sunt posita. Ita ut ad quod volumus manum extendamus. Si tormenta nos ... [illegible]

Premium est videre deum vivere cum deo esse cum deo esse in deo qui erit omnia in omnibus habere deum qui est summum bonum et ubi est summum bonum ibi est summa felicitas summa iocunditas vera libertas perfecta caritas et secura eternitas ibi est valetudo plena scientia omnis pulchritudo et omnis beatitudo. Erit enim pax pietas bonitas lux virtus honestas gaudium leticia dulcedo vita perhennis gloria laus requies amor et concordia dulcis. Sic cum deo beatus homo erit in eius gloria ... non fuit ... videbit enim ad voluntatem habebit ad voluptatem

... ad iocunditatem. Tertia virgines in puritate fulgebunt in bonitate gaudebunt ... sic enim ... civitatem ... cognoscendo ... et ... civis ... filius ... splendor ... civitas ... delectatur plenus sunt ... homines ... gloriosa dicta sunt de te civitas dei. Sicut letantium omnium habitatio est in te. Quod letantur in leticia et exultacione omnes delectantur in deo ... dulce delectat ad videndum suaviter ad ... dulce ad ... Ipse est ... sufficit ad ... sufficit ad ... in illo quecumque ... in illo totum inveniet quicquid desiderat ... in illo delectatur et illo fruitur ... illo ... et ... cognoscendo et diligendo ... affectus ...

... [illegible] ...

... incomprehensibilis divinitas comprehendet ... incomprehensibilis ... arcana ... videbitur et audietur ... visio et dilectio ... implens ... erit illius ... erit omni ... indefessa ... erit integra corporis et anime societas ... sicut sol ... glorificata ... carnis et spiritus sanitas ... angelorum ... Non languescet amor nec ... liquescet dilectio ... cum omnibus bonis illa ... beatissima ... maiestas ... potencia sapiencia iusticia ... et intelligencia ... erit in illa pace ... et ... ibi totius ... voluptas ... appetitus cumulata societas ubi ... felicitatis ... signum ... felicitatis supereminentis gloria superabundans leticia. Ergo ad quod ... perfecto vero penitens bonus obediens ... penitens ... in dolore et labore ... laborat ... futurus ...

signum [illegible] est sui [illegible] dolor sic
plangit commissa ne committat plangenda. Ani-
sor namque est et non vere penitens qui adhuc agit quod
peniteat. Si ergo vere penitens es cessa a peccatis
et noli amplius peccare, quia maxima est [illegible] quam
semper [illegible] [illegible]. Homines obediens dat
suum velle et suum nolle ut possit dicere paratum
cor meum deus paratum cor meum [illegible]
[illegible] ad nutum [illegible] obediencie [illegible]
ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
in celestium contemplacione [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et nulli [illegible] [illegible] ad
[illegible] benigne ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] Superiora [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] inferiora ad [illegible] nulli
[illegible] inferiora [illegible] ad utiliter [illegible]
ad [illegible] superiorem superiora sequens inferiora
[illegible] ab illis [illegible] ista [illegible] fideli-
[illegible] est in contemplacione et custodia sui [illegible]
[illegible] ergo me [illegible] adhibe [illegible] diligenciam
[illegible] nunquam posse sufficere ad te custodi-
endum tuam [illegible] [illegible] clemenciam
[illegible]. Itaque ad contemplandam vite [illegible]
tui [illegible] bonum et [illegible] placentem et [illegible]
angelicam coram [illegible] tutelam [illegible]
[illegible] [illegible] super te [illegible] per singulos
supplica [illegible] et simul [illegible] clama et dic
[illegible] mei [illegible] mei salvete vos [illegible]
mei. Recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanguineum in sanguine redemptoris [illegible] [illegible]
stetit ad hostium et clamat et pulsat [illegible]
[illegible] et [illegible] ad regem ut [illegible]
[illegible] eo iudicem et omnes iniurias meas et
necessitates quas [illegible] ad [illegible] non placito
tuo [illegible] tuum [illegible] [illegible] [illegible] consigna
illud in eo [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et super cor tuum sic
signaculum [illegible]. Cum enim [illegible] hostium cor-
dis tui [illegible] et est cordis [illegible] et per illud egre-
dientem et ingredientem [illegible] familie corde
// [illegible] // [illegible] [illegible] angelorum ad fores [illegible] [illegible]
[illegible] nec [illegible] alienigena [illegible]
illas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
custodiam.

Interrogatur me [illegible] [illegible] vitam
tuam [illegible] [illegible] [illegible]
attende [illegible] quantum proficis et quantum de-
ficis [illegible] in moribus et [illegible] in affectibus, quam similis
sis deo et quam dissimilis, quam prope vel quam longe
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Unde
cognosce te quia multo melior est et laudabilior
si te cognoscis quam si te neglecto cognosceres
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]. Redde ergo te tibi et si non [illegible]
[illegible] saltem [illegible]. Rege tuos affectus [illegible]
[illegible] corrige [illegible] [illegible] [illegible] in te remaneat in-
[illegible] [illegible] omnes transgressiones tuas
ante oculos tuos statue te [illegible] [illegible] [illegible]
et sic temetipsum plange [illegible] [illegible] et
[illegible] quibus deum offendisti. Indica ei miserias
tuas [illegible] malicias [illegible] tuorum. Cum
[illegible] coram eo te in lacrimis [illegible] [illegible] [illegible] te ut
[illegible] [illegible] mei. Ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te in
[illegible] diligo te et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] cogitaciones [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible]. Ad altare namque domini [illegible]
[illegible] [illegible] sacerdos tua me [illegible] [illegible]
An vero in [illegible] cedes si me amaveris et ora-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi pro te et familiaribus
[illegible] devotas preces coram deo fundo. Hec [illegible]
[illegible] [illegible] quoniam [illegible] ideo amas quia magis
[illegible] dei ita tibi [illegible] et tu [illegible] [illegible]
[illegible] tu es substancia hic [illegible] ergo [illegible] deo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam in se
[illegible] imaginem dei quam tam [illegible] [illegible] [illegible]
illam in se [illegible] invenit in [illegible] homine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est. Si
ergo te vides me [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]
tu. Et si deum diligis imaginem dei diligis et
ego diligendo deum diligo te et ita [illegible]
[illegible] et ad [illegible] tendimus [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] in quo nos diligimus.

Cum ad orandum sive ad psallendum
[illegible] [illegible] fluctuacionem [illegible]
[illegible] tumultum [illegible] relinque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
deo possis vacare [illegible] [illegible] ut cum deo
[illegible] loquatur [illegible] toto mundo [illegible]
[illegible]. Intende ergo illi qui intendit tibi.
Audi illum loquentem [illegible] ut ipse exaudiat te
loquentem, et ita [illegible] si [illegible] laudibus [illegible]
debita reverencia et solitudine assistas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diligenter attendas. Non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod facere velle
et non facisse penitet et non facere [illegible]. Ut vo-
[illegible] maior gracia concessa est [illegible] et devocio [illegible]
[illegible] [illegible] domini [illegible] te flecte lacrimis et
suspiriis [illegible] [illegible] [illegible] clemencie [illegible]
[illegible] [illegible] spiritualibus in omnibus [illegible] tuus la-
[illegible] et glorificetur. Nil vero magis [illegible] spiriti-
bus [illegible] [illegible] nil [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sicut ipse testatur. Sacrificium laudis
honorificabit me. O quam felix es si spiritualibus
[illegible] semel intueri posses quam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] psallentibus in medio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quo [illegible] [illegible] [illegible] cantantibus assistunt
orantibus [illegible] meditantibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Diligunt
[illegible] suos [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
qui hereditatem capiunt salutis, [illegible]
gaudent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de nobis expectant civitatis sue [illegible]
[illegible] diligenter querunt et libenter audiunt
bona de nobis [illegible] [illegible] [illegible] inter
nos et deum nostros [illegible] ad eum [illegible]
portantes. Non dedignantur esse socii nostri
quia [illegible] [illegible] sunt ministri [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad religione et [illegible]
ad [illegible]. [illegible] ergo [illegible] in nobis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ne
[illegible] [illegible] in [illegible] quos [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] vos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
Nam si sunt [illegible] [illegible] si sunt corda [illegible]
[illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et suspiriis sed desideriis quotidie nos salvum
angeli et angelos civitatis nos expectat. Ex-
pectat nos deus pater tamquam filios et heredes
ut constituat super omnia bona sua. Expectat
nos dei filius tamquam fratres et coheredes ut fructum
sue nativitatis et passionis sui sanguinis deo patri
offerat. Expectat nos spiritus sanctus. Ipse siquidem
est bonitas benignitas in quo ab eterno predestinati
sumus ut dubium non sit predestinationem suam adimple-
ri velit. Expectat tota celestis curia nostrum adventum
et desiderat. Desideremus ergo quanto possumus desiderio.
Cum magna namque confusione et rubore ad illam
veniet quisquis eam vehementer [illegible] non desiderat.
Tamquam vero magis oratione et assidua meditatione
in illa conversatur eo statim hinc exierit et cum
magna letitia suscipietur in ea. Ubicumque ergo fueris
intra temetipsum ora. Si longe fueris ab ora-
torio noli locum querere quia tu ipse locus es. Si
fueris in lecto aut in alio loco ora et ibi est templum
et frequenter ad orandum et preces tuas mens
erigat ad deum. Sicut enim nullum momentum
est quo homo non utatur vel fruatur dei bonitate
et misericordia sic nullum debet esse momentum quo eum presentem
non habeat in memoria. Sed dicis est quotidie
oro et orando mee nullum fructum video sed
sicut accedo ad illam sic et recedo. Nemo michi
respondet nemo michi loquitur nemo quicquam donat
sed incassum laborasse videor. Sic enim loquitur
humana stultitia non attendens quid veritas di-
cat et promittat. Quare dico vobis quicquid
petitis credite quia accipietis et fiet vobis. Noli ergo vilipendere
orationem tuam quia ipse ad quem oras non vilipendit
eam. Sed antequam egrediatur de ore tuo ipse scribi
eam iubet in libro suo et unum et duobus dubi-
tamus sperare [illegible] quia aut dabit nobis quod petimus
aut quod noverit esse utilius. Cogita ergo de deo
melius quam potes de te aut amico [illegible] potes
et vales. De te vero minus et de illo vero amplius
crede quam cogitare potes. Omne tempus
in quo non cogitas de deo hoc te computa perdi-
disse. [illegible] siquidem terra aliena est a nobis terra
autem nostra est patria ergo et ubi tu met fueris
ibi tuus esto. Noli [illegible] trade. Sed commenda
quocumque loco consistis cogitationes tuas tracta
et aliquid salutare in animo versa. [illegible] siquidem
loca ad meditandum congrua est tota ergo [illegible]
animum tuum recolligens hic tecum habita
et in latitudine cordis tui deambulans ibidem
[illegible] grandem statuta deo domino [illegible]
Mens namque sapientis [illegible] apud deum [illegible]
[illegible] autem [illegible] hic demum presentis sumus virgis
et sapimus. Propterea vero ut essemus [illegible]
auctore ipsum [illegible] ut sapientes simus hic
demum doctorem. Et ut [illegible] simus [illegible] sua
[illegible] et in hac imagine omnis
hic est illius forme [illegible] in
nobis. Ita sicut ille [illegible] et sapiens est et bonus
est sit et nos [illegible] sumus et nos
esse scimus et [illegible] esse et nosse diligimus [illegible]
corpus velud dei templum [illegible] quod in te est
simile deo [illegible] sumus [illegible] in
[illegible] et imitari demum [illegible] si primus
es templum [illegible] est deo meo pia et
altare optimum cor eius [illegible] si miseri-
cordie es [illegible] ipse [illegible]

hostia siquidem acceptabilis est deo sacrificare
omnibus [illegible] deo qui dignatus est te filium vocare.
In omnibus vero que agis deum tecum presentem
cognosce. Cave ergo ne eo quod male delectat
vel visio tua vel cogitatio rememoretur
ne dicas ne facias quod non liceat si libet
ne alio facto vel signo deum offendas quo-
cumque [illegible] sunt [illegible]. Magna
custodia tibi necessaria est quia ante oculos
iudicis stas cuncta cernentis. Cum illo enim [illegible]
[illegible] si tecum te speramus vel tecum
adesse dignetur. Si tamen non est per gratiam
adest per vindictam. Sed ve tibi si ita tecum
est imo ve tibi si ita tecum non adest. Ille
namque irascitur deus quem peccantem non
flagellat. Nam quem flagellando non
emendat in futuro dampnat.

Certum est quia mors ubique tibi mi-
natur. Diabolus insidiatur ut rapiat
animam tuam cum egredietur de corpore. Tu
vero noli timere quia deus in te habitat si in
te habitat eripiat te et a morte et a de-
mone. Fidelis enim socius est nec deserit
sperantes in se nisi ipse prius deseratur.
Deseritur autem cum cor per pravas et inutiles
cogitationes vaga mente discurrit. Toto
ergo custodia et sollicitudine illud cu-
stodire et tenere debes ut in illo deus
possit requiescere. In omni namque creatura
que sub celo vanitatibus mundanis occupatur
vel humano cordi [illegible] vel nobi-
lius vel deo similius reperitur. Certe si-
nil aliud querit a te nisi cor tuum.
Agenda ergo illud per [illegible] confessionem et
assiduam orationem ut modo deum inde possis
[illegible] In omni loco
subditus esto ei et subiectus et mitis.
Compone mores tuos ut sis in te pa-
catus. Dilige omnes homines et omnibus
te amabilem exhibe ut sis pacificus et
dei filius. Sic eris bonus monachus
servus humilis et rectus et tui [illegible]
[illegible] Omnibus vero in quibus ista dico
et non facio et si aliquid facio non diu
persevero. Ista habeo in memoria et non
habeo in opere. Habeo in sermonibus et non
in moribus. Legem in corde et ore tota die
et tempore et contra legem ago in eadem
religione et plus diligo lectionem quam ora-
tionem. Nil aliud dico [illegible] sacra scriptura
nisi religionem amare [illegible]
[illegible] Ego autem miser et mi-
serabilis [illegible] ad lectionem quam ad
orationem libentius volo legere quam missas
auscultare. Expectat meas volens in
loqui de necessitate sua ego vero aliquem
librum accipio quem ille vel ille vellet
hic lego in eo et legendo amitto ca-
ritatis fructus pietatis affectus compunctionis
fletus [illegible] utilitatem celestium
contemplationum. Nichil enim in charitate
dulcius sentitur nil quod avidius sumitur
nil tam metum ab amore mihi separat
nil quod animum sic contra temptationes
roborat nil tam hominem excitat et
animat ad omne opus et ad omnem laborem.

Ve michi deus quia ibi plus pecco ubi
peccata mea emendare debeo In monaste-
rio namque sepe dum oro non attendo quod
dico Oro quidem ore sed mente foris vaga-
te orationis fructu privor Solve siquidem mi-
sterium si corde canterem et labiis pro deo quod dico
parum michi prodest sola voce cantare sine cor-
dis intentione propterea magis punitur immo
magis infamia est quod cum dei maiestate
loquor in oratione presumimus et inseparabiliter au-
rem cordis et nescio ad quas ineptias
convertimus cor Magna certe infamia et grande
indignacio est cum vilissimus pulvis loquitur
ad se dedignatur creatorem omnipotentem Ineffa-
bilis vero est divine dignationis bonitas que coti-
die vocat nos infelices quasi aversores co-
gitantes corda et in longinquum clamat ad nos
dicens Redite prevaricatores ad cor vaca-
te et videte quoniam ego sum dominus loquens in deo
in ipse et ego illi nec tamen cum ipsum dico at-
tendo cum ipsum precor Vere magnam iniuriam
deo facio cum ipsum precor ut et precem meam
exaudiat quam ego qui fundo non audio De-
precor nec ut in intendat ego vero nec mi-
hi intendo sed quod deterius est immunda et in-
utilia in corde versando fetorem horri-
bilem eius aspectibus ingero

Nichil est in me corde meo fugacius
quod quotiens me deserit et per pravas
cogitationes defluit toties deum offendit
Cor meum cor vanum vagum et instabile
dum suo ducitur arbitrio et divino caret con-
silio nec consilio in seipso non potest consiste-
re cunctis mobilibus mobilius per infinita di-
strahitur et hac illac quoque per innumera
discurrit et dum per diversa requiem querit non
invenit sed in labore miserum et requie va-
cuum manet Sibi non concordat a se dis-
cordat nec consonat a se resilit volunta-
tem alterat consilia mutat edificat nova de-
struit vetera destructa reedificat eadem
que iterum aliter iterum alia mutat et ordinat
quod vult et non vult et numquam in eodem statu
permanet Sicut enim molendinum velo-
citer volvitur et nichil respuit sed quicquid
imposuerint molit Si vero nichil apponitur se ipsum
consumit sic cor meum semper est in motu et
numquam requiescit sed sive dormiam sive vigilem
sompniat et cogitat quod sibi occurrit Et
sicut molendinum arenam si imposueris exterminat
picem inquinat paleam occupat sic cor
meum cogitatio amara conturbat immunda maculat
vana inquietat et fatigat Ita cor
meum dum fuerit non magis contentum non di-
vinum querit amplius ab amore celestium
elongatur et in amore terrestrium occupatur
Curiositas exagitat illaqueat in illis et involvit
vanitas recipit curiositas deducit
cupiditas allicit voluptas seducit lu-
xuria polluit torquet invidia turbat
iracundia cruciat tristitia Sicque miserum
talibus subiungitur criminibus vitiis quia cum unum
deum qui sibi sufficere poterat dimisit per mul-
ta distrahitur et hinc illuc querit requiem
esse possit et nusquam invenit quod ei
sufficiat donec ad ipsum redeat A cogi-
tatione in cogitationem ducitur et per varias
occupationes et affectus variatur ut saltem
varietate ipsarum rerum impleatur quarum
qualitate saciari non potest Hanc labilitatem
cordis miseria subtracta dei gratia Cum
enim ad se redit et discutit quid cogitat
nichil reperit quod non oportuit sed ineptima co-
gitatio que componit multa de nichilo et
denique decipit imaginatio quia sortitur
demonum illusio Impetrat in deo ut pro-
batur cor meum et quia in parvulo deo non
sum obediens et subditus in suo rebellatur
et quod ipsum in submittam non potest deo
illi non fuerit subiectus Nichil est quod sima
nolere qui ei sime nolui velle Tanto
plura imaginatur cor meum uno momen-
to quam omnes homines perficere possunt uno anno
Cum deo non sum unitus et ideo cum meipso
sum divisus Cum ipso enim non possum
nec per caritatem nec subici nec per humilitatem
nec vere humiliari et possum nec per virtutem Ex-
pedit ergo ut in vita me destruam et
recognoscam quam vilis quam fragilis quam
labilis sum Deum cum omnes miserias meas
cognosco necesse est ut illi intendam per quem
sum sine quo nec sum nec facere possum
Et quia a deo peccando recessi nisi per veram
confessionem redire non possum Fateri ergo ad
quod faciendum est nunquam tacebo sed ea iterare
que peccavi peccata mea confessus sum nec omnia re-
cordatus sum sed alia propter vetustatem et propter negligen-
tiam si aliqua confessus sum non pure confessus sum propter tur-
pitudinem Confessus sum cum magno diversi ut
diversis sacerdotibus diversa narravi et manife-
stavi et ita veniam totam ad quam propter pluri-
ma venire putavi Confitenda namque sunt
peccata deo et sufficit teneat ratio rem non
intrinsecus eradicatur Nonne utilis est confessio
si in tribus voluntate et corde premittitur et ut ne-
sint qui testimonium dicant de nobis coram
deo et si et ceteri ad quas testes sacerdotes
cordi et ori illi in ore dicitur vel tandem te-
stimonium sed testimonium Sed dicet sufficit
michi soli deo confiteri quod satis sum ego a pec-
catis solvere me non potest ad quod non confitetur
intelligere respondet dicens Confitemini alterutrum pec-
cata Convenies namque videlicet est ut nos qui
deo peccando contumaces fuimus per
unitatem suppliciter sacerdotibus et iustitie
eius simus Et ideo qui ad gratiam confugiendum
mediatorem non exiguit iam tam recuperare
non nisi per mediatorem hominem posset Exemat
ergo et suspiret et anxietatem suppeditans timeat

et expauescat solitas desereat ami-
cicias et interfectiones quicquid prosternat
se similis homini qui similis voluit a
sancte cantari Nam et hic salubrimum est ut
(ho) corde peniteat et ore defectum suum con-
fitens qualis deus qui prius adest et graciam
eius per primam compungat dolor lassit ut co-
fiteri peccatorem remanet tribulet [illegible]
forte peccator qui penitent si interveniente di-
licto negeret ad confessionem pervenire non pos-
sit confidenter credere debet quod summus sacerdos complet
in eo quod mortalis non potuit et ita apud
deum factum constat quod hic exspondere voluit
si non voluit adimplere quod confessionem non con-
tempsit exclusit sed impedivit necessitas

In capitulo ubi peccata mea emendare
debui peccavi peccata cumulavi cum de
illis clamatus a quibus excusavi et ex toto ne-
gavi et quod dixi et defendi et impacienter
respondi cum nichil sit peius a quo non sum [illegible]
[illegible] et contumacia non possum [illegible] est
remota [illegible] caritate [illegible]
[illegible] accepi clamare [illegible] per liberam
[illegible] a peccato proprio vel peccando

Voluntatem ingratitudo meam expauescere
delictorum suggestiones reprehendere timui et
ad mortem aliorum [illegible] qua [illegible] cla-
mando expellere potui non expelli indig-
[illegible] qui me de [illegible]
reprehendebat et quod amare debui odivi [illegible]
[illegible] noctibus [illegible] ut non essent
[illegible] quod in [illegible] bona et a
bono [illegible] si [illegible] in noctibus [illegible]
mala [illegible] et male eis [illegible]
[illegible] in me est [illegible] in nocte
[illegible] in [illegible] Optavi et
[illegible] nescit et [illegible]
[illegible] et ita volui deum esse im-
[illegible] et impotentem quod si esset deus
[illegible] non esset [illegible] non est superbia per
superbia mea [illegible] conferebam vel delecto
in meorum Suspecta [illegible] superbia
mea [illegible] in gloria re-
[illegible] quibus non licuit [illegible]
celo in celo nata est si voluit [illegible] quia
via [illegible] accidit illud [illegible] reddere non po-
tuit Unde plurima [illegible] nimio frigore
et calore [illegible] contra deum [illegible]
[illegible] Omnia namque que ad usum vite [illegible]
[illegible] ad usum [illegible]
est ut qui in [illegible] peccatis in [illegible]
[illegible] sepe [illegible] voce [illegible]
[illegible] ut dulcius [illegible] magis delectabar
in vocis modulatione quam in cordis compun-
ctione Deus [illegible] non abscondam [illegible]
[illegible] peccatis non querit vocem [illegible]
sed cordis [illegible] deum [illegible]
vocibus [illegible] Deus [illegible] male
agit in [illegible] quibus licencia loquendi
vel faciendi sepe nimia [illegible]

vel calliditate [illegible] a [illegible] meum [illegible]
[illegible] demens [illegible] quod [illegible] se decepit [illegible] velle
vel [illegible] satagit ut hic [illegible] imaginat
quod [illegible] desiderat [illegible] vel intellectum [illegible] a
[illegible] desiderans [illegible]
[illegible] confessionem [illegible] non [illegible]
[illegible] veritatem [illegible] non [illegible] dictat [illegible]
[illegible] vel preciosa [illegible] Quam [illegible]
[illegible] Non enim intellectum
[illegible] sed intellectus appetitus [illegible] animum
est [illegible] anxia cupiditas In labore
non laboravi [illegible] debui vel quietum [illegible]
In silencio est otiosus quod est maximum
peccatum In silencio namque nemo se debet
esse otiosus ut in corde [illegible] non
cogitet [illegible] neque sit otiosus ut [illegible]
placere deo non [illegible]
[illegible] post [illegible] me [illegible]
[illegible] ubi erat [illegible]
[illegible] et sic de [illegible]
Iusticia namque [illegible] suum [illegible]
crudelitas [illegible]
[illegible] disciplina [illegible]
[illegible] vicia [illegible] remissa
[illegible] negligencia [illegible]
[illegible] Inveni me
esse quod non eram dixi velle quod nole-
bam aliud ore dicebam et aliud corde
[illegible] et ita [illegible] velle [illegible]
[illegible] abscondebam [illegible]
[illegible] confessio [illegible]
[illegible] confessio [illegible]
[illegible] compunctio [illegible]
[illegible] sine [illegible]
[illegible] sine [illegible]
[illegible] me
[illegible] me
[illegible] Quam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] si forte
sua pietas [illegible]
[illegible] salutis
magnum [illegible]
[illegible] statum
[illegible] longe a [illegible]
[illegible] in o-
mnia [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible]
[illegible] sunt
[illegible] sit [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] negligen-
[illegible] ad be-
[illegible] ad mala et tardius
ad bona
Si me non [illegible] nescio [illegible]
[illegible] me [illegible]
[illegible] Tanta [illegible] in me [illegible]
[illegible] et confusione et
[illegible] me [illegible]
[illegible] in misericordie
[illegible] Vix [illegible] namque [illegible]
[illegible] diem sine peccato [illegible]
[illegible] peccare [illegible]
[illegible] in diem [illegible] addo [illegible]
[illegible] non habeo [illegible] Ubi

secunda video nec erubesco dolendum in
tueor neque doleo. ipse mortis signum et dam
nationis indicium est. Cerebrum non quod do
lorem non sentit mortuum est et morbus
insensibilis est et incurabilis. lepra sed
et morbus insensibilis et incurabilis est et
dissolutus neque me corrigo sed ad peccata
iterare [illegible] cotidie redeo neque
tantam sentiam iniquitatem quod ego reg[illegible]
aliud cadere vident. Angustie plurime do
lore debeam pro malis que feci et bonis
que facere neglexi. Proh dolor reprimere
non in [illegible] sed [illegible] fugere [illegible]
[illegible] et non sine sensu [illegible]
et se flere incipiunt non possunt. Ubicumque
vado conscientia mea mecum ut semper portat
quicquid in ea posui sive boni sive ma
li. conservat pro modo restituat de furto de
posuimus quod si gaudium recreavit [illegible] ma
le factus ille adest ut modo. sanare mortuo
ubicumque confusio miserabilis. quomodo te
deposuit dicit in domo mea hic esse quod
familia accusatores iudices et torto
res. accusat me conscientia. testis memoria.
ratio iudex voluptas carcer. timor tor
tor. oblectamentum tormentum. Quot
autem oblectamenta mala tot erunt tor
menta. nam inde punimur unde delectamur.

Angustie mihi sunt undique. Deus meus mi
seria me angit mea. ecce undique conclusus
corpore scilicet mundo et diabolo. a
corpore fugere non possum neque a me ipso
fugere. mundus circumdat illud necesse est quod
alligatum est mihi. ratione nos [illegible] regere
sustentare et iam illud impingere hoste
[illegible] adversum me [illegible]. Cum satis
comedero illud robustum fortis [illegible]
[illegible] in adversum me. Mundus vero
circumdat me et obsidet undique et per
quinque portas sensuum cor meum sagittis su
is vulneravit me. et mors intrat per fe
nestras meas. Oculus respicit et intel
lectum avertit. Audit auris et interiorem
cordis affectum. odoratus cogitationem
impedit. os loquitur et fallitur. ardor
libidinis per aliqua occasione peccandi
[illegible] et mens [illegible] respondet subito
totum corpus occupat et restringit et [illegible]
et ingreditur primo modicum turpe titillat
deinde delectatione turpi mentem ma
culat ad extremum per consensum [illegible]
tate mentem sibi subiugat. Porro diabo
lus inimicus [illegible] [illegible] possum et ideo ad
eo minus cautus [illegible] [illegible] sum
et in eo [illegible] me sagittas suas ut sagit
tet me [illegible] ut absconditos laque
os et [illegible] dixit. Ymo videbitur [illegible]
quem posuit in auro et argento. In ou
nibus quibus ab ipsis [illegible] in [illegible]
le delectamur et illaqueamur. Non [illegible]
eaque posuit sed [illegible] est amor pos
sessionis [illegible] cogitationibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quibus
[illegible] [illegible] et [illegible] ne pro me

contemplatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
possit. Dispositio diaboli simul [illegible] [illegible] invidia
luxuria et cetera vicia quibus anima vincatur. Et
[illegible] est qui iacula eius restringere possit et extinguere.
Proh dolor hostis talis superat superat sepe anima
[illegible] [illegible] mihi quoniam undique bella video undique
in tela volant undique in temptamenta undique
pericula. Undique me urgent nulla securitas et
quecumque [illegible] et que molestant omnia timeo
et esuries et refectio et sompnus et vigilie et
labor et quies militant contra me. Nonnumquam
e [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]. Multos perime
[illegible] scandaliza in nunquam [illegible] [illegible]
quam adversa prospera [illegible] [illegible] sua me
[illegible] [illegible]. Adversa vero pro [illegible] amari
tudinis [illegible] [illegible] [illegible] amara me [illegible]
[illegible] et timidus. [illegible] Magis timeo [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] in aperto. Malum
namque quod nemo videt nullus reprehendit
et ubi non timetur reprehensio [illegible] [illegible]
temptator [illegible] [illegible] [illegible]. Minimum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] timeo et sic
in [illegible] [illegible] [illegible] ac illac quod [illegible]
[illegible] est et ad omnem [illegible] [illegible]
est. Caro succumbit in mollia [illegible]
[illegible] diabolus amara [illegible] [illegible] carnali
[illegible] mea importune pulsat de
[illegible] de potu [illegible] et similibus [illegible] et cete
ris carnis [illegible]. Caro in [illegible] diabolus in ambitio
ne [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. Conscientia
vana in corde [illegible] de mundo. Mundo autem
ad iram ad iracundiam vel ad amaritudinem
animi provocat. Diabolus [illegible] suggestio tamen non
aliud [illegible] [illegible] diabolo resistendum est [illegible]
ab ea cavendum est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suggestiones malas [illegible]
[illegible] et illis non consentire. Nam quotiens re
[illegible] diabolum [illegible]. Angelos letificat
deum honorificat. Ipse enim nos hortatur ut pugne
mus adiuvat ut vincamus certantes spectat
deficientes sublevat vincentes coronat.
[illegible] Caro mea de luto est et ideo lutulo
sas cogitationes et voluptuosas ab illa
[illegible] vanas et curiosas de mundo a diabo
lo amaras et deliciosas. Isti tres inimici me
impugnant et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] et [illegible] [illegible]. Diabolus vero plus
obsidet in adiutorio carnis quam magis nocet
domesticus hostis. Illa vero ad subversionem mei
[illegible] [illegible] [illegible] ut pote de peccato nata et in peccato
nutrita nimis corrupta ipsa [illegible]. Sed multo
amplius viciata prava consuetudine. Hinc est quod tanto
acriter concupiscit adversus spiritum quanto [illegible] [illegible]
[illegible] et impaciens est disciplina quia [illegible]
suggessit [illegible] [illegible] [illegible] inhibet [illegible]
[illegible] hinc accedit [illegible] [illegible] hac [illegible]
[illegible] ille serpens hostis [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hic est qui [illegible]
malum machinat [illegible] [illegible] [illegible]
suggessit [illegible] decipit illicitos motus [illegible]
et venenatas cogitationes inflammat movet
bella nutrit odia [illegible] [illegible] movet libidi
nem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parat pec
ut [illegible] nocendi [illegible]. Homini [illegible] non
[illegible] hic est qui [illegible] [illegible] nos [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Data est nobis in adiutorium fiat nobis in ruinam et in scandalum. Grauis satis et grande periculum est aduersus domesticum hostem pugnare. Et maxime cum nos aduene simus ille ciuis et ille quasi inhabitator regionis et nos exules sumus et peregrini. Magnum discrimen aduersus [illegible] astuciam tam crebros immo continuos sustinere conflictus quo-tam assiduum stare contra subtilitas qua longa exercitatio machinatur hominem.

Eripe me de inimicis meis deus meus et ab hiis qui insurgunt in me, mecum conspirati sunt super me. Ecce iam [illegible] ad hanc diem contra me vixi iam iam reparare tuam vitam incipiam. Si vivere domine ut cum corpore a vinculis cepit exorari in sepulchro amaro fetido lateret in tenebris [illegible] desiderandus est qua est iterum illud festinare domine ubi [illegible] et ubi mori incipit timeo [illegible] amarum istam labilem et caducam vitam vobis in tanto labore viuimus ubi comedendo dormiendo vix necessitatibus carnis satisfacimus multo magis amare debemus eternam vitam ubi nullum laborem sustinebimus ubi summa felicitas summa libertas et summa beatitudo ubi simul erunt homines angelis dei sublimati iusti sicut sol in domo patris sui. Quale putas tunc erit splendor animarum quando solis splendorem habebit lux corporum. Nulla enim ibi tristicia nullus dolor nullus timor nullus ibi labor nulla mors sed perpetua sanitas perseuerat. Non surgit malitia nec tercium inscia nulla ibi [illegible] nulla necessitas non est ibi fames non sitis non frigus non estus non lassitudo ieiunii neque ulla temptatio inimici neque peccandi voluptas neque delinquendi facultas sed tota leticia tota exultatione possidebunt homines cum angelis sociati sine ulla carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi est iocunditas infinita beatitudo sempiterna in qua quem susceperit semel semper tenet. Ibi est requies a laboribus pax ab hostibus amenitas de nouitate sua tota atque dulcedo de dei visione. Nullus est ibi peregrinus sed quicumque illuc venire merebuntur secure in ipsa patria manebunt semper leti et saciati de dei visione. Et quanto plus quis ante deum diligens fuit tanto ampliorem mercedem habebit. Quanto quis deum amplius amabit tanto propius eum videbit [illegible] vit dies hominis sicut umbra super terram et nulla est mora et tunc ipse [illegible] cum ergo thesaurizat in terra hic sine dilectione tristatur et illud quod colligit et ipse qui colligit. Et tu [illegible] quem fructum reportas in mundo cum fructu ruina cum finis mortis veniat [illegible] et post nouissima [illegible] quidam qui per annos plurimos tecum familiariter vixit ad mensam tuam sedit cibum de manu tua suscepit et in sinu tuo dormiuit cum [illegible] colloquium [illegible] hic inre hereditatis [illegible] adolescentie delicate cum [illegible] et [illegible] super caput tuum et demum in seruitute te [illegible] redigit et tunc [illegible]. Sed fortasse dicis quis est iste. Certe vetus homo tuus qui [illegible] tuum [illegible] depredationem que scilicet carnis sue semper habite a natiuitate tua [illegible] et [illegible] a [illegible] Rebellis [illegible] et [illegible] et [illegible] innocentie et [illegible] ambulat in magnis et in mirabilibus super se. Arrogantia [illegible] fortitudo eius [illegible] Dicit in insipiencia sua non est deus [illegible] bonis et pascit malis non fa-

cit in illis [illegible] usque ad finem disperdit et dissipat [illegible] sicut [illegible] cupit et rapit aliena sicut auarus [illegible] et [illegible] simulatus et [illegible] Ideo [illegible] in [illegible] et [illegible] Amicus [illegible] mei [illegible] in [illegible] capit [illegible] talis [illegible] misericordia dei et [illegible] testamentum [illegible] disciplina [illegible] sum [illegible] sum. Cum videret furem et cum eo et cum adulteris portionem suam ponit aduersus filium matris sue ponit scandalum super te et [illegible] in die nec [illegible] a te hereditate tuam tolle et de super terram aufferre et [illegible] tanta iniuria [illegible] vindictas sed dissimulas neque ei dicis [illegible] loqui neque [illegible] sed blandimenta [illegible] et [illegible] que [illegible] simplicitatis [illegible] mors iam te in [illegible] quam [illegible] ipsi sub pedibus eius [illegible] o miser et instabilis homo quis te liberabit de vinculo [illegible] et cadat [illegible] Cadat et [illegible] homo ille [illegible] dei [illegible] Noli ergo dissimulare noli desistare noli [illegible] sed [illegible] ardent instant [illegible] in quo est salus et vita ad quem [illegible] corde clamante [illegible] audiat hodie mecum eris in paradiso. O [illegible] pietas inopinata [illegible] sed gratuita est et [illegible] dei dilectio tam inopinata dilectio tam inopinata [illegible] stupenda dulcedo [illegible] ut qui [illegible] gaudiat illud quam [illegible] dei quam ineffabilis [illegible] heri erat in tenebris hodie in splendore lucis heri in ore leonis hodie in manu mediatoris heri in porta inferni hodie in deliciis paradisi. Et quid [illegible] amore [illegible] mortis [illegible] et [illegible] Ita ergo [illegible] dilectionis ut [illegible] et [illegible] et [illegible] hominem et [illegible] labor [illegible] in [illegible] in gaudium et [illegible] tenebras [illegible] surgent [illegible] solem iusticie in quo sponsus [illegible] et [illegible] deum [illegible] et [illegible] secula.

O beatissime [illegible] respice [illegible] debite [illegible] sanguinem [illegible] flagellorum [illegible] patibuli [illegible] latus [illegible] pedes [illegible] titulum [illegible] et [illegible] homo [illegible] cor lapideum et mente obstinatam [illegible] non [illegible] in lacrimas saltem [illegible] et vite redieris [illegible] non [illegible] non [illegible] sed [illegible] necessitate hoc

omnia sustinuit. Hec meditare, in hiis esto, et pro minimo reputabis quicquid in presenti vita sustinere poteris. Amen. Secunda consideratio fiet mei ab ineunte etate et mea conversione pro certo multo tempore que in [illegible] fastidio sine colligere et mox verba mea collocutus animi collectum ex omnibus anxietatibus et angustiis domini nostri Ihesu Christi. Primum sustinuit [illegible] labores quos sustulit in predicando, fatigationum in discurrendo, vigilarum in orando, temptationum in ieiunando, lacrimarum in compatiendo, insidiarum in colloquendo, periculorum in falsis fratribus, conviciorum, sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, clavorum, lancee et similium. Et ex hiis provenit utilitas [illegible] quod ita [illegible] fiebam ac si numquam peccassem, quod [illegible] in thesauro virtutum [illegible] fuissem in virtutibus. Tercio quod [illegible] et sibimet ipsum [illegible] a domino accepi in omni tempore estimarem me sui dilectionem adepturum, si mortuus [illegible] fuissem. Quarto quod hec cogitationes non sinebant me frangi in adversitatibus et erumpnis. Quinto quod per eas [illegible] possidere in [illegible] Sexto quod reformant pacem inter me et creatorem meum quociens ipsum irritavi. Septimo quod me perfecte et sollicite fecerunt ad cognoscendum dei voluntatem, et hec meditationes ita assidue occupaverunt cor meum quod numquam alia cogitatio in mente mea manserat, optime potuit. Unde et vos dilectissimi fratres testes estis quod talibus materiis assidue loquebar. Ideo et vos fratres habete [illegible] fasciculum potius quam videtis angustias domini [illegible] portabitis vos amplectamini.

Epistola beati Iheronimi ad Nepotianum de vita et honestate clericorum

Petis a me, Nepotiane carissime, litteris transmarinis et crebro petis ut tibi brevi volumine digeram precepta vivendi, et qua racione is qui seculi militia derelicta vel monachus ceperit esse vel clericus rectum Christi tramitem teneat, ne ad diversa viciorum diverticula rapiatur. Dum essem adolescens, immo pene puer, et primos impetus lascivientis etatis heremi duricia refrenarem, scripsi ad avunculum tuum Heliodorum exhortatoriam epistolam plenam lacrimis querimoniisque, et que [illegible] et talentibus adhuc rethorum studiis atque doctrinis quedam scolastico flore depinxi. Nunc iam cano capite et arata rugis fronte et ad instar boum pallearibus circa guttur dependentibus frigidus obsistit circa precordia sanguis. Unde et in alio loco idem poeta cantat: Omnia fert etas, animum quoque; et post modicum: Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoque Moerim iam fugit ipsa. Et ne de gentilium tantum litteris proferre videamur, David annos natus lxx bellicosus quondam vir, frigescente senectute non poterat calefieri. Queritur itaque puella de universis finibus Israhel, Abisag Sunamitis, que cum rege dormiret et senile corpus calefaceret. Nonne tibi videtur, si occidentem sequaris litteram, vel figmentum esse de mimo vel Atellanarum ludicra? Frigidus obvolvitur vestimentis et nisi complexu adolescentule non tepescit. Vivit adhuc Bersabee, superat Abigail et reliquae uxores et concubine quas scriptura commemorat: omnes quasi frigide repudiantur et unius tantum grandeve calescit amplexu. Abraham multo David senior fuit et tamen vivente Sara aliam non quesivit uxorem. Ysaac David duplices annos habuit et cum Rebecca iam vetula numquam refrixit. Taceo de prioribus ante diluvium viris qui post annos nongentos non dico senilibus sed pene iam cariosis artubus nequaquam puellares quesivere complexus. Certe Moyses dux israhelitici populi cxx annos habuit et Sephoram non mutavit. Que est ergo ista Sunamitis uxor et virgo tam fervens ut frigidum calefaceret, tam sancta ut calentem ad libidinem non provocaret? Exponat sapientissimus Salomon patris sui delicias et pacificus bellatoris viri narret amplexus: Posside sapienciam, posside intelligenciam; ne obliviscaris et ne declinaveris a verbis oris mei. Ne derelinquas eam et apprehendet te; ama illam et servabit te. Principium sapiencie posside sapienciam, et in omni possessione tua posside intelligenciam. Circumda illam et exaltabit te; honora illam et amplexabitur te, ut det capiti tuo coronam graciarum, corona quoque deliciarum protegat te. Omnes pene virtutes corporis mutantur in senibus et crescente sapiencia sola decrescunt cetera: ieiunia, chameunia, vigilie sine illud quod dicitur peregrinorum susceptio, defensio pauperum, instancia orationum, perseverancia, visitatio languencium, labor manuum unde prebeantur elemosine, et ne sermonem longius traham, cuncta que per corpus exercentur fracto corpore minora fiunt. Nec hoc dico quod in iuvenibus et adhuc solidioris etatis hiis qui labore et ardentissimo studio vite quoque sanctimonia et oratione ad dominum Ihesum frequenti scienciam consecuti sunt frigescat sapiencia, que in plerisque senibus etate marcescit; sed quod adolescencia multa corporis sustinet bella et inter incentiva viciorum et carnis titillaciones quasi ignis in lignis viridibus suffocatur et suum non potest explicare fulgorem. Senectus vero eorum qui adolescenciam suam honestis artibus instruxerunt et in lege domini meditati sunt die ac nocte, fit doctior, usu tricior, processu temporis sapiencior, et veterum studiorum dulcissimos fructus metit. Unde et sapiens ille Grecie Themistocles, cum expletis c et vii annis se mori cerneret, dixisse fertur se dolere quod tunc egrederetur e vita quando sapere cepisset. Plato octuaginta annis scribens mortuus est, et Socrates xcix annis in docendi scribendique dolore labore complevit. Taceo ceteros philosophos, Pitagoram, Democritum, Xenocratem, Zenonem et Cleantem, qui iam etate longeva in sapiencie studiis floruerunt. Ad poetas venio: Homerum, Hesiodum, Simonidem, Stesicorum, qui grandes natu cigneum nescio quid et solito dulcius vicina morte cecinerunt. Sophocles cum propter nimiam senectutem et rei familiaris negligenciam a filiis accusaretur amencie, Edippi fabulam quam nuper scripserat recitavit iudicibus, et tantum sapiencie in etate iam fracta specimen dedit ut severitatem tribunalium in favorem theatri converteret.

tamen est Katho censorius et Romani generis disertissimus ille senex grecas litteras nec erubuit nec desperauit. Certe Homerus refert quod de lingua Nestoris iam vetuli et pene decrepiti dulcior melle oratio fluxerit. Sed et ipsius nominis Abisaac sacramentum sapientiam senum indicat ampliorem. Interpretatur enim pater meus superfluus vel patris mei rugitus. Verum superfluum ambiguum est et in presenti loco virtutem sonat quod amplior sit in senibus ac redundans et larga sapientia. In alio autem loco superfluus quasi non necessarius ponitur. Abisaac autem id est rugitus proprie appellatur quando maris fluctus resonat et ut ita dicam de pelago veniens fremitus auditur. Ex quo ostenditur habundantissimum et ultra humanam vocem in senibus diuini sermonis tonitruum commorari. Porro Sunamitis in lingua nostra coccinea dicitur ut significet sapientiam calere et diuina lectione feruere. Quod licet domini sanguinis indicet sacramentum tamen et feruorem ostendit sapientie. Unde et obstetrix in Genesi coccinum ligat in manu Phares qui ab eo quod parietem diuiserat duos populos separantem, diuisor id est Phares sortitus est nomen. Et Raab meretrix in typo ecclesie resticulam misterium sanguinis continentem ut Iericho pereunte domus eius saluaretur appendit. Unde et in alio loco de viris sanctis scriptura commemorat: Hii sunt qui venerunt de calore domus Rechab. Et dominus in euangelio: Ignem inquit veni mittere in terram et quam volo ut ardeat. Qui in cordibus discipulorum accensus cogebat eos dicere: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur nobis in via et aperiret nobis scripturas. Quorsum hec tam longe repetita principio? Ne a me queras pueriles declamationes, sententiarum flosculos, verborum lenocinia et per fines singulos capitum acuta breuiterque conclusa, que plausus et clamores excitent audientium. Amplectatur me modo sapientia et Abisaac nostra que numquam senescit in meo requiescat sinu. Impolluta et virginitatis perpetue et que in similitudinem Marie cum cotidie generet semperque parturiat et incorrupta est. Hinc reor apostolum dixisse: spiritu feruentes, et in euangelio dominum predicasse quod in fine mundi quando iuxta prophetam Zachariam

stultus pastor esse ceperit, sapientia degenerabit, refrigescet caritas multorum. Audi igitur ut beatus Cyprianus ait non diserta sed fortia. Audi fratrem collegio presbiterum sermonem qui te ab incunabulis fidei usque ad perfectam ducat etatem et per singulos gradus viuendi precepta constituens in te ceteros erudiat. Scio quidem ab auunculo tuo beato Heliodoro qui nunc pontifex Christi est te et didicisse que sancta sunt et cotidie discere normam vite ad exemplum habere virtutum. Sed et nostra qualiacumque sunt suscipe et libellum huic libello illius copulato ut cum ille te quasi monachum erudierit hic clericum doceat esse perfectum. Igitur clericus qui Christi seruit ecclesie interpretetur primo vocabulum suum et nominis diffinitione prolata nitatur esse quod dicitur. Si enim cleros grece latine sors dicitur propterea vocantur clerici quia de sorte domini sunt vel quia dominus ipse sors id est pars clericorum est. Et quia vel ipse pars domini est vel dominum partem habet talem se exhibere debet ut et ipse possideat deum et ipse possideatur a deo. Qui enim dominum possidet et cum propheta dicit: pars mea deus, nil extra dominum habere potest. Quod si quippiam aliud preter dominum habuerit pars eius non erit dominus. Verbi gratia si aurum si argentum si possessiones si variam supellectilem cum hiis partibus pars eius fieri non dignatur. Si autem ego pars domini sum et funiculus hereditatis eius nec accipio partem inter ceteras tribus altaris oblatione sustentor habens victum et vestitum hiis contentus ero et nudam crucem nudus sequar. Obsecro itaque te et repetens iterum iterumque monebo ne officium clericatus genus arrogancie vel genus antique militie putes id est ne lucra seculi in Christo queras militia ne plus habeas quam quando clericus esse cepisti et dicatur tibi: Cleri eorum non proderunt eis. Ad mensam tuam pauperes et peregrini reficiantur et cum illis Christum conuiuam esse noueris. Negociatorem clericum et ex inope diuitem et ex ignobili gloriosum quasi quandam pestem fuge. Corrumpunt mores bonos confabulationes pessime. Tu aurum contempnis alius diligit. Tu calcas opes alius sectatur. Tibi cordi silentium est mansuetudo secretum; illi verbositas attrita frons fora placent ac platee et medicorum taberne. Inter tantam morum discordiam que potest esse concordia

hospitiolum tuum aut raro aut numquam mulierum pedes terant. Omnes puellas Christi et virgines aut equaliter ignora aut equaliter dilige. Ne sub eodem tecto manseris et ne in preterita castitate confidas. Nec David sanctior nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper quod paradisi colonum de possessione sua mulier eiecerit. Egrotanti tibi sanctus quilibet frater assistat, germana vel mater vel probate quamlibet apud omnes fidei. Quod si huiuscemodi non fuerint consanguinitatis castimonieque persone, multas anus nutrit ecclesia que et officium prebeant et beneficium accipiant ministrando, ut infirmitas quoque tua fructum habeat elemosine. Scio quosdam convaluisse corpore et animo egrotare cepisse. Periculose tibi ministrat cuius vultum frequenter attendis. Si propter officium clericatus aut vidua visitatur a te aut virgo, numquam domum solus introeas. Tales habeto socios quorum contubernio non infameris. Si lector, si acolitus, si psallens, si psaltes te sequitur, non ornentur vestibus sed moribus, nec calamistro crispent comas sed pudiciciam habitu polliceantur. Solus cum sola secreto et absque arbitro vel teste non sedeas. Si familiarius est aliquid loquendum, habet nutricem maiorem domus virginem vel maritatam. Non est tam inhumana ut nullum preter te habeat cui se credere audeat. Caveto omnes suspiciones et quicquid probabiliter fingi potest ante devita. Crebra munuscula et orariola et fasciolas et vestes ori applicatas et oblatos ac degustatos cibos, blandas et dulces litteras sanctus amor non habet. Mel meum, lumen meum, meumque desiderium, et ceteras ineptias amatorum, omnes delicias et lepores et risu dignas urbanitates et cetera in comediis erubescimus, in seculi hominibus detestamur; quanto magis in monachis et clericis, quorum et sacerdotium proposito et propositum ornatur sacerdotio. Nec hoc dico quod aut in te aut in sanctis viris ista formidem, sed quod in omni proposito, in omni gradu et sexu et boni et mali reperiantur, malorumque condempnacio laus bonorum sit. Pudet dicere: sacerdotes ydolorum, mimi et aurige et scorta hereditates capiunt; solis clericis et monachis hac lege prohibetur, et prohibetur non a persecutoribus sed a principibus christianis. Nec de lege conqueror, sed doleo cur meruerimus hanc legem. Cauterium bonum est, sed quo mihi vulnus ut indigeam cauterio? Provida securaque legis cautio, et tamen nec sic refrenatur avaricia. Per fideicommissa legibus illudimus, et quasi maiora sint imperatorum scita quam Christi, leges timemus, evangelia contempnimus. Sit heres, sed mater filiorum, id est gregis sui, ecclesia, que illos genuit, nutrivit et pavit. Quid nos inserimus inter matrem et liberos? Gloria episcopi est pauperum opibus providere; ignominia sacerdotis est propriis studere diviciis. Natus in paupere domo et in tugurio rusticano, qui vix milio et cibario pane rugientem saturare ventrem poteram, nunc similam et mella fastidio. Novi et genera et nomina piscium, in quo litore concha lecta sit calleo. Saporibus avium discerno provincias, et ciborum me raritas ac novissime dampna ipsa delectant. Audio preterea in senes et anus absque liberis quorundam turpe servitium. Ipsi apponunt matulam et obsident lectum et purulentias stomachi et flegmata pulmonis manu

propria suscipiunt. Pavent ad introitum medici trementibusque labiis an commodius habeat sciscitantur. Et si paululum senex vegetior fuerit, periclitantur, et simulata leticia mens intrinsecus avara torquetur. Timent enim ne perdant ministerium, et vivacem senem annis Matusale comparant. O quanta apud deum merces, si in presenti precium non sperarent. Quantis sudoribus hereditas cassa expetitur! Minori labore margarita Christi emi poterat. Divinas scripturas sepius lege, immo numquam de manibus tuis sacra lectio deponatur. Disce quod doceas. Optine eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem, ut possis exhortari in doctrina sana et contradicentes revincere. Permane in hiis que didicisti et credita sunt tibi, sciens a quo didiceris, paratus semper ad satisfactionem omni poscenti te rationem de ea que in te est spe. Non confundant opera sermonem tuum, ne cum in ecclesia loqueris tacitus quilibet respondeat: Cur ergo hec que dicis ipse non facis? Delicatus magister est qui pleno ventre de ieiuniis disputat. Accusare avariciam et latro potest. Sacerdotis Christi os, mens manusque concordent. Esto subiectus pontifici tuo et quasi anime parentem suscipe. Amare filiorum, timere servorum est. Si pater sum, inquit, ubi est honor meus? Plura in eodem viro observanda sunt nomina: monachi, pontificis, avunculi. Et episcopi sacerdotes se sciant esse, non dominos. Honorent clericos ut clericos, ut et ipsis a clericis quasi episcopis honor deferatur. Scitum illud est oratoris Domitii: Cur ego te, inquit, habeam ut principem, cum tu me non habeas ut senatorem? Quod Aaron et filios eius, hoc esse episcopum et presbiteros noverimus. Unus dominus, unum templum, unum sit etiam ministerium. Recordemur semper quid apostolus Petrus precipiat sacerdotibus: Pascite eum qui in vobis est gregem domini, providentes non coacte sed spontanee secundum deum, neque turpis lucri gratia sed voluntarie, neque ut dominantes in cleros, sed forma facti gregi ex animo, ut cum apparuerit princeps pastorum, percipiatis immarcessibilem glorie coronam. Pessime consuetudinis est in quibusdam ecclesiis tacere presbiteros et presentibus episcopis non loqui, quasi aut invideant aut non dignentur audire. Et si alii, inquit, fuerit revelatum sedenti, prior taceat. Potestis enim per singulos prophetare, ut omnes discant et omnes consolentur; et spiritus prophetarum prophetis subiectus est. Non enim est deus dissensionis sed pacis. Gloria patris est filius sapiens. Gaudeat episcopus iudicio suo, cum tales Christo elegerit sacerdotes. Docente te in ecclesia non clamor populi sed gemitus suscitetur; lacrime auditorum laudes tue sint. Sermo presbiteri scripturarum lectione conditus sit. Nolo te declamatorem esse et rabulam garrulumque sine racione, sed misteriorum peritum et sacramentorum dei tui eruditissimum. Verba volvere et celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere indoctorum hominum est. Attrita frons interpretatur sepe quod nescit, et cum aliis persuaserit, sibi quoque usurpat scientiam. Preceptor quondam meus Gregorius Nazanzenus, rogatus a me ut exponeret quid sibi vellet in Luca sabbatum deuteroproton, id est secundo primum, eleganter lusit: Docebo te, inquit, super hac re in ecclesia, qua

in omni populo acclamante coegisset invitus fateri quod nesciret, et tunc solus taceret, solus ab omnibus subsannaretur. Nihil tam facile quam vilem plebeculam et indoctam concionem lingue volubilitate decipere, que quicquid non intelligit plus miratur. Marcus Tullius, apud quem pulcherrimum illud est elogium: Demostenes tibi preripuit ne esses primus orator, tu illi ne solus, in oratione pro Quinto Gallio quid de favore vulgi et imperitis concionatoribus loquatur attende. Ipse enim his de rebus loquor que mihi nuper acciderunt: unus quidam poeta dominatur, homo perlitteratus, cuius sunt illa convivia poetarum ac philosophorum, cum facit Euripidem et Menandrum inter se, et alio loco Socratem et Epicurum dissidentes, quorum etates non annis sed seculis scimus esse disiunctas. Atque his quantos plausus et clamores movet! Multos enim condiscipulos habet in theatro, qui simul litteras non didicerunt. Vestes pulle eque ut sordide ornatus pari modo fugienda sunt, quia alterum delicias, alterum gloriam redolet. Non absque amictu lineo incedere, sed pretium vestium linearum non habere laudabile est; alioquin ridiculum et plenum dedecoris est referto marsupio quod sudarium orariumque non habeas gloriari. Sunt qui pauperibus parum tribuunt ut amplius accipiant, et sub pretextu elemosine querunt divitias, que magis venatio appellanda est quam elemosina. Sic bestie, sic aves, sic capiuntur et pisces: modica in hamo esca ponitur, ut matronarum in eo sacculi protrahantur. Sciat episcopus, cui commissa est ecclesia, quem dispensationi pauperum cureque preficiat. Melius est non habere quod tribuam quam impudenter petere quod tradam. Sed et genus arrogantie est clementiorem te velle videri quam pontifex Christi est. Non omnia possumus omnes. In ecclesia alius oculus est, alius lingua, alius manus, alius pes, alius auris, venter et cetera. Lege Pauli ad Corinthios: diversa membra unum corpus efficiunt. Nec rusticus et tantum simplex frater ideo se sanctum putet si nihil noverit; nec peritus et eloquens in lingua estimet sanctitatem. Multoque melius est e duobus imperfectis rusticitatem sanctam habere quam eloquentiam peccatricem. Multi edificant parietes et columnas ecclesie subtrahunt; marmora nitent, auro splendent lacunaria, gemmis altare distinguitur, et ministrorum Christi nulla electio est. Neque vero mihi aliquis opponat dives in Iudea templum, mensam, lucernas, turibula, pateras, sciphos, mortariola et cetera ex auro fabricata. Tunc hec probabantur a Domino quando sacerdotes hostias immolabant et sanguis pecudum erat redemptio peccatorum. Quamquam hec omnia precesserunt in figura; scripta sunt autem propter nos, in quos fines seculorum devenerunt. Nunc vero cum paupertatem domus sue Dominus noster dedicaverit, pauperes cogitemus crucem et divitias lutum putabimus. Quid miramur quod Christus vocat iniquam mammonam? Quid suscipimus et amamus quod Petrus se non habere testatur? Alioquin si tantum litteram sequimur et in auro atque divitiis simplex nos delectat historia, cum auro observemus et cetera: ducant pontifices Christi uxores virgines; quamvis bone mentis sit qui cicatricem habuerit et deformis est, privetur sacerdotio; lepra corporis anime vitiis preferatur; crescamus et multiplicemur et repleamus terram, nec immolemus agnum nec misticum pascha celebremus, quia hec absque templo fieri lege prohibentur; figamus septimo mense tabernaculum et sollempne ieiunium bucina concrepemus. Et si hec omnia spiritualibus spiritualia comparantes scientes cum Paulo quia lex spiritualis est, et David verba cantantes: Revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua, sic intelligimus ut Dominus quoque noster intellexit et interpretatus est sabbatum, aut aurum repudiemus cum ceteris superstitionibus Iudeorum, aut si aurum placet, placeant et Iudei, quos cum auro aut probare nobis necesse est aut damnare.

Convivia tibi vitanda sunt secularium et maxime eorum qui honoribus tument. Turpe est ante fores sacerdotis Domini crucifixi et pauperis et qui cibo vescebatur alieno lictores consulum et milites excubare. Iudicemque provincie apud te melius prandere quam in palatio. Quod si obtenderis facere te hec ut roges pro miseris atque subiectis, iudex secularis plus defert clerico continenti quam diviti et magis sanctitatem tuam veneratur quam opes. Aut si talis est qui non audiat clericos nisi inter phialas, libenter carebo huiuscemodi beneficio et Christum rogabo pro iudice, qui magis potest subvenire. Melius est enim confidere in Domino quam confidere in homine. Melius est sperare in Domino quam sperare in principibus. Numquam vinum redoleas, ne audias illud philosophi: Hoc non est osculum porrigere sed propinare. Vinolentos sacerdotes et apostolus damnat et vetus lex prohibet: Qui altario serviunt vinum et siceram non bibant. Sicera hebreo sermone omnis potio nuncupatur que inebriare potest, sive illa que frumento conficitur sive pomorum succo, aut cum favi decoquuntur in dulcem et barbaram potionem, aut palmarum fructus exprimuntur in liquorem coctisque frugibus aqua pinguior coloratur. Quicquid inebriat et statum mentis evertit, fuge similiter ut vinum. Nec hoc dico quod Dei a nobis damnetur creatura; siquidem et Dominus vini potator appellatus est et Timotheo dolenti stomachum modica vini sorbitio relaxata est; sed modum potandi pro etatis et valitudinis et corporis qualitate exigimus. Quod si absque vino ardeo adolescentia et inflammor calore sanguinis et succulento validoque sum corpore, libenter carebo poculo in quo suspicio veneni est. Pulchre dicitur apud Grecos, sed nescio utrum apud nos eque resonet: Pinguis venter non gignit sensum tenuem. Tantum tibi ieiuniorum pondus impone quantum ferre potes. Sint tibi pura, casta, simplicia, moderata et non superstitiosa ieiunia. Quid prodest oleo non vesci et molestias quasdam difficultatesque ciborum querere, caricas, piper, nuces, palmarum fructus, similam, mel, pistacia? Tota ortorum cultura vexatur ut cibario non vescamur pane. Audio preterea quosdam contra rerum hominumque naturam aquam non bibere nec vesci pane, sed sorbitiunculas delicatas et contrita olera betarumque succum non calice sorbere sed concha. Pro pudor, non erubescimus istiusmodi ineptiis nec tedet superstitionis? Insuper etiam famam abstinentie in deliciis querimus. Fortissimum ieiunium est aqua et panis. Sed quia gloriam non habet et omnes pane et aqua vivimus, quasi publicum et commune ieiunium non putatur. Cave ne hominum rumusculos aucuperis, ne in offensam Dei populorum laudem commutes. Si adhuc, inquit apostolus, hominibus placerem, Christi servus non essem. Desivit placere hominibus et servus factus est Christi. Per bonam et malam famam, a dextris et a sinistris Christi miles graditur; nec laude extollitur nec vituperatione frangitur; non divitiis tumet, non contrahitur paupertate, et leta contemnit et tristia. Per diem sol non urit eum neque luna per noctem. Nolo te orare in angulis platearum, ne rectum iter frangat aura popularis. Nolo te dilatare fimbrias et ostentui habere philacteria et conscientia repugnante [illegible] circumdari; [illegible] dependet [illegible] quid taceat et quid [illegible] loquar. Tot et tanta [illegible] Quanto melius est hec non in corpore sed in corde portare, Deum habere fautorem, non aspectus hominum. Vis scire quales querat Dominus ornatus? Habeto prudentiam,

fortitudine hic celi plaga intende hic te quadriga velud auriga dei ad metam concitus fertur. Nil hic mo[...] nulli preciosius. Ne habeat ex eorum varietate decretum ex omni parte detractores linguas et prurientes et ornamenta sibi sunt et minimi contemne. Vituit in sententia. Caue quoque ne aut linguam aut aures habeas prurientes, id est ne aut ipse aliis detrahas aut alios audias detrahentes. Sedens inquit adversus fratrem tuum loquebaris et adversus filium matris tue ponebas scandalum. Hec fecisti et tacui. Existimasti inique quod ero tui similis arguam te et statuam contra faciem tuam. Sermones et cuncta que de aliis eos loquitur ut tua propria mediteris in ipsis deprehendisque que in aliis arguebas. Neque vero illa iusta est excusacio referenti ab aliis iniuriam facere non possum. Nemo invito auditori libenter refert. Sagitta in lapidem numquam figitur sed interdum resiliens percutit dirigentem. Discat detractator dum te videt non libenter audire non facile detrahere. Cum detractoribus ait Salomon ne misceaeris quoniam repente veniat perdicio eorum et ruinam utriusque quis novit. Tam videlicet eius qui detrahit quam illius qui aurem accomodat detrahenti. Officii tui est visitare languentes nosse domos matronarum ac earum liberos et nobilium virorum custodire secreta. Officii tui est[?] non solum oculos castos servare sed et linguam. Numquam de formis mulierum disputes, nec quid agatur in alia parte domus alia per te noverit. Ypocras adiurat discipulos antequam doceat et in verba sua compellit iurare. Extorquet sacramento silencium sermonem incessum habitum mores describit. Quanto magis nos quibus animarum medicina commissa est omnium christianorum domos quasi proprias amare debemus. Consolatores nos in merorib[us] suis potius quam convivas in prosperis noverint. Facile contempnitur clericus qui sepe vocatus ad prandium non recusat. Numquam petentes raro accipiamus rogati. Beatius est enim dare quam accipere. Nescio quo enim modo etiam ipse qui deprecatur ut tribuat cum acceperis viliorem te iudicat et mirum in modum si eum rogantem contempseris plus te postea veneratur. Predicator continencie nupcias ne conciliet. Et qui apostolum legit superest ut et qui habent uxores tamquam non habentes sint, cur virginem cogit ut nubat. Qui de monogamia sacerdos est quare viduam hortatur ut bigama sit. Procuratores atque dispensatores domorum alienarum atque villarum quomodo esse possunt qui proprias iubentur contempnere facultates. Amico quippiam rapere quippe furtum est, ecclesiam fraudare sacrilegium est. Accepisse pauperibus erogandum et esurientibus plurimis vel cautum esse velle vel timidum aut quod apertissimi sceleris est quicquam inde subtrahere omnium predonum crudelitatem superat. Ego fame torqueor et tu iudicas quantum ventri meo satis sit. Aut divide statim quod acceperis, aut si timidus es dispensator dimitte largitorem ut sua ipse distribuat. Nolo sub occasione mea sacculus tuus plenus sit. Nemo mea melius me servare potest. Optimus dispensator est qui sibi nihil reservat. Coegisti me Nepociane carissime lapidato iam virginitatis libello quem scripsi Eustochio Rome scriptum post annos x rursus Bethleem ora reserare et confodiendum omnium me linguis prodere. Aut enim nihil scribendum fuit ne hominum iudicium subiremus quod tu facere noluisti, aut scribentes nosse cuncta maledicorum tela esse contra nos torquenda. Quos obsecro ut quiescant et desinant maledicere. Non enim ut adversariis sed ut amicis scripsimus, nec invecti sumus in eos qui peccant sed ne peccent monuimus. Neque in illos tantum sed et in nos ipsos severi iudices fuimus, volentes festucam de alterius oculo tollere nostram prius trabem eiecimus. Neminem lesi nullius saltim nomen descriptum signatum est. Neminem specialiter meus sermo pulsavit. Generalis de viciis disputacio est. Qui mihi irasci voluerit prius ipse de se quod talis sit confitetur.

Explicit epistola ad Nepotianum beati Jeronimi

[illegible] de gradibus [illegible]

Cum sit dicit infimus gradus caritatis est diligere amicos a quibus homo diligitur, honoratur, beneficiatur et in omnibus adiuvatur. Quia hoc non facit caritas naturalis. Diligere amicos nec est. Maior gradus est diligere inimicos ex corde propter deum, quia ad imaginem dei facti sunt, sanguine Jesu redempti. Contra[?] Crisostomus[?]: Amare non amantem gracie est. Quia hic non facit nisi quod filius dei qui solem suum facit oriri super malos et inimicos beneficiis ad amorem. Unde Salvator Math. v: Bene facite hiis qui oderunt vos. Hoc faciunt publicani. Sed vos perfectissimi. Item altus gradus est eum quod valitate anime ipsos nos querit. Maior cum condicione anime eum damno suo querit. Altissima cum bono anime cum propria morte querit, quod utique Jesus Christus Marie filius fecit. Apostolus cum dixisset in epistola Dei Johannes: maiorem hac dileccionem nemo habet. Item altus gradus est eum qui diligit absentem re. Maior cum diligit absente corpore vel membris. Altissimus eum diligit absentem propter infirma virtutes et bona spiritualia et ipsum deum quacumque actione.

De obediencia

Altus gradus est obediencie vitatori, redditori et remuneratori in omnibus preceptis et prohibicionibus obedire quia nil precipit nisi quod ducat ad summum bonum et nil impedit quod abducat a summo bono. Maior est eum obedimus homini prelato discreto in presencia dei. Altissima eum obedimus indiscreto et discolo in presencia dei. Ut in Canonica obedite dominis non tantum bonis et modestis sed et discolis et immodestis. Math. xxiii: Dixerint vobis facite. Item altus gradus est deo vel homini ob timorem pene. Maior propter spem eternitatis in presenti et glorie in futuro. Altissima propter nullum istorum sed simpliciter propter deum, quia deus est et nos sumus eius. Nam caritas non querit que sua sunt.

De humilitate

Altus gradus est subdere maiori. Maior est se equali subdere. Altissimus se subicere minori, et hoc sub[?] abundancia. Sic Christus Jesus fecit accipiens baptisma a Johanne. Item altus gradus est eum quod humiliat in verbis. Maior est in factis. Altissima eum vere humilis in corde fuit, quia virtus est in corde non in verbis nec in factis. Quoque iniustus[?] tenus est quia se negat humiliter et interior eius plena sunt dolo. Hanc Christus Jesus docuit et docuit dicens Math. xi: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Item altus gradus humiliare se propter magnitudinem delictorum. Maior se humiliare propter abundanciam virtutum, sic nobilis arbor inclinat propter abundanciam fructuum. Altissima propter imitacionem dei humiliati Jesu. Item altus gradus humiliare se de omnibus malis commissis. Maior se humiliare de bonis commissis et de bonis que operantur. Altissima de omnibus bonis in vacuum precepti

De Castitate

Altus gradus est castitas coniugalis altior vidualis altissimus virginalis. Hoc patet per fructus horum statuum ... [illegible] ... In altiori sunt ... [illegible] ... Altus gradus est detestari ... [illegible] ... Altior detestari ... [illegible] ... Altissimus est detestari voluntate ... [illegible] ... Altissimus est detestari cogitaciones ... [illegible] ... Iob pepigi fedus cum oculis meis ... [illegible] ... De virgine ... [illegible] ... castitas ... [illegible] ... familiaritates malas ... [illegible] ... dulces ... salutaciones blandas ... [illegible]

De Paciencia

Altus gradus pacie est pacienter sustinere amissiones rerum ut Iob. Altior pacienter sustinere ... [illegible] ... Altissimus ... [illegible]

De Misericordia

Altus gradus misericordie ... [illegible] ... Altior misereri ... [illegible] ... Altissimus misereri ... [illegible] ... in purgatorio ... [illegible] ... ut Abraam nulli negavit hospicium

Altior ... [illegible] ... Altissimus ... [illegible] ... In altissimo ... [illegible] ... in inspirando

De Veritate

Altus gradus veritatis est libenter cognoscere veritatem et de veritate. Altior loqui eam et de ea. Altissimus ... libenter ... eam ... et alios ... [illegible] ... Altus cognoscere veritatem. Altior ... Altissimus se et alios ... [illegible] ... Altior ... eam defendere ... [illegible] ... Altissimus est ... defensores ... [illegible] ... Altior res et amicos ... veritatem abnegare. Altissimus res et amicos ... [illegible] ... ponere

De Paupertate

Altus gradus paupertatis est relinquere res temporales. Altior relinquere amicos seculares et spirituales. Altissimus relinquere se ipsum ... [illegible] ... in omnibus ... [illegible]

De Prudencia

Altus gradus est cognoscere ... [illegible] ... Altior ... [illegible] ... Altissimus ... [illegible] ... in purgatorio ... [illegible]

De Fortitudine

Altus gradus est fortiter vincere ... [illegible] ... Altior vincere carnem ... [illegible] ... Altissimus est vincere se ipsum ... [illegible]

tradere ad mortem pro eius [illegible]. Item
altus est resistere peccatis corporalibus scilicet
gule et luxurie. Altior resistere spiritualibus
ut in potissimum complacencie proprie displicencie
aliene personarum acceptacioni. Altissimus
vitare occasiones tam corporalium quam spiritua-
lium ut numismata etc. Item altus est
non consentire peccato operis. Altior non
consentire peccato locucionis. Altissimus non con-
sentire peccato cogitacionis. Item altus est for-
titer laborare in hoc mundo pro sancta vita
que consistit in bona consciencia et mo-
ribus bonis. Altior laborare pro
societate angelica. Altissimus pro amore dei
et vita eterna.

De iusticia

Altus gra-
dus iusticie est reddere proximo quod suum est
scilicet gaudere cum gaudentibus flere cum
flentibus. Altior reddere sibimet ipsi suum
scilicet dolorem promissionis [illegible] istud dolere
quasi firmamentum etc. et cautelam con-
committenda [illegible] ab omni specie mala
abstinere vos. Altissimus reddere deo quod suum
est scilicet timorem quia dominus honorem quia pater.
Malach. i. Si ego dominus ubi est timor et
amor est quia sponsus. Item altus reddere
numquam bonum pro bono. Altior bonum pro
malo. Altissimus reddere optimum pro pessimo
sic christus iesus fecit dans corpus suum inde tra-
ditori. Item altus iustificare est operari ut
deo placeat. Altior iustificare locuciones.
Altissimus iustificare cogitaciones voluntates
et intenciones. Item altus videre naturalem iusticiam
[illegible] quod sibi fieri non vis alteri ne fe-
ceris. Altior [illegible] iusticiam. Altissimus
[illegible] defendat.

De temperancia

Altus gradus temperancie est moderare se in
omnibus accionibus scilicet visu habitu in-
cessu sompno [illegible] et omnia ordinate fiant
[illegible]. Altior temperare se in affecti-
bus et motibus interioribus ne nimis [illegible]
[illegible] excipiant. Altissimus temperare
cogitaciones ne [illegible] excedant. Item al-
tus est restringere se ab illicitis exterioribus. Al-
tior restringere se ab illicitis interioribus et
ex illicitis [illegible] ad licita. Altissimus
restringere se a licitis usque ad mortem.
Item altus moderate loqui de defectibus
hominum in presencia ipsorum. Altior non loqui
de excessibus hominum vivorum et mortuo-
rum in absencia tamquam si essent presentes.
Altissimus de facto tam vivorum quam mor-
tuorum excusare in illis qui habent
excusacionem. Item sic [illegible] altus est gradus
temperancie cibi et potus ut esuriem
fugiat. Altior ut saturitatem effugiat. Altis-
simus [illegible] sibi et potus ante
intellectum operetur.

De pace

Altus
gradus pacis est cum [illegible] spiritum
[illegible] exhibeat se ad omnia
mala [illegible]. Altior cum [illegible]
spiritum [illegible] exhibeat se ad
omnia bona facienda. Altissimus
cum [illegible] deo amore [illegible]

eius tam in [illegible] quam
in [illegible] cum viribus observando
sic [illegible] gradus [illegible] in [illegible].
Item altus gradus est misericordie [illegible]
si in aliquo [illegible]. Altior [illegible]
[illegible] si afflicti fuerint ita quod
faciunt eis bonum quod sibi vellet fieri.
Altissimus voluntatem suam voluntati
superioris conformare. Item altus est [illegible]
[illegible]. Altior [illegible] in
facie [illegible]. Altissimus [illegible]
[illegible] signo vel nutu in omnibus [illegible]
christus iesus qui dicit non veni facere
voluntatem meam sed eius qui misit me.
Item altus gradus est [illegible] mala
ne publicentur. Altior bona [illegible]
diminuere ne fama denigretur sed extolle-
re. Altissimus de [illegible] memoria [illegible]
et [illegible] eorum [illegible] stabiliat.

De constancia

Altus gradus constancie
est cum homo tenetur [illegible] deo quod
[illegible] ad [illegible] malum [illegible]
[illegible] ab aliquo bono [illegible]
placeat pro amissione rerum temporalium sicut
Job Tobias et Malach. Altior cum non
[illegible] cogi per mutilacionem membrorum [illegible]
[illegible] et malach. Altissimus cum
non [illegible] per ablacionem vite temporalis ut pau-
lus qui dicit non possum [illegible] sed
et mori [illegible] pro nomine domini Iesu.
Item in altum [illegible] qui non recedit
a deo in prosperitate sicut [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible] qui non recedit a deo in adversitate sicut
Stephanus. In altissimum
[illegible] a deo in adversitate [illegible]
[illegible] ut Job qui [illegible]
[illegible] non defecit.
Item in alto est qui non consentit temptaci-
onibus peccatorum [illegible] sed [illegible] sustinet.
In altiori qui non consensit temptacionibus
peccatorum spiritualium sed [illegible] sustinet. In altissimo
qui non consentit sed [illegible]
temptacionibus carnalium et spiritualium
peccatorum. Item in altum ascendit qui
non [illegible] bona [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] In altiori
qui non [illegible] adulacionem vel laude [illegible]
[illegible] malorum. In altissimum qui non
[illegible] laude bonorum.

De largitate

Altus gradus largitatis est [illegible]
dare [illegible] temporalia ut fecit [illegible]
cum. Altior dare spiritualia ut fecit [illegible]
qui [illegible] et [illegible]
[illegible] se fecit. Altissimus qui dat
corpus suum sicut christus iesus. De-
hinc est corpus [illegible]. Item in altum
ascendit qui dat quicquid ab eo
petitur [illegible] qui petit a te da
ei. In altiorem qui plus dat quam
petat ut naaman [illegible]
[illegible]. In altissimum qui [illegible]
petentes inducens eos ut petant
ut christus Iesus Jo. 10 [illegible]

mo petiit quicquid petite etc. In alto gradu longanimitatis stat qui dat aliquid hinc spe recompensacionis. Unde omnes munera diligunt sectantur retribuciones. In altiori qui dat aliquid sine spe recompensacionis ut apostolus dans spiritualia d. Non quero vestra sed vos. In altissimo qui refert gracias accipientibus dona sua sicut Christus de corpore et omnibus que recepimus nos. Christe desideravit a nobis per quem salvati sumus recipiendo et accipientibus gracias agendo. Item in alto stat qui dat bona temporalia indigentibus. In altiori qui dat indigentibus eternis. In altissimo qui dat indigentibus et non indigentibus ut deus qui solem suum facit oriri super bonos et malos.

De compassione

Altus gradus compassionis est mediocriter condolere amico afflicto. Altior condolere inimico afflicto. Altissimus condolere deo et contumelia illata. Item in alto est qui condolet famis in afflictione corporali. In altiori qui condolet infirmis in purgatorio. In altissimo qui condolet purgandis in purgatorio. Item in alto stat qui afflictis in corde condolet. Apostolus quis scandalizatur et ego non uror. Sic igne compassionis. Item in altiorem sic quis condolent in corporali morte. Item altissimum qui plorat afflictos ut david cum plebe bat. Compassionis [illegible] Et nos qui dicit flebat super afflictos. Item compaciebatur quia ut pauperes sic et Christus super [illegible] altius qui compaciatur afflictis corporaliter. Altior afflictis spiritualiter. Altissimus qui condolet omnibus in defectibus spiritualibus. Item altius condolere afflictis ad tempus breve. Altior ad longum. Altissimus condolere afflictis ad longissimum tempus.

De congratulacione

Altus gradus congratulacionis est congratulari congratulari omnibus hominibus ad ymaginem et similitudinem dei factis et congratulari eis de omnibus bonis que a deo perceperunt. Altior congratulari angelis et signanter de [illegible] Altissimus congratulari deo de eterna et immensa beatitudine quam habet a semetipso per naturam. Item altius congratulari de omni beneplacito suo quod fecit in celo et in terra ab hominibus. Altior congratulari deo de beneplacito quod fecit ab angelis in celo. Altissimus congratulari sanctissime persone divinitatis ut beneplacito quod fecerunt vicissim persone ad alias personas. Item altius est congratulari omnibus hominibus in bonis fortune. Altior congratulari de bonis naturalibus ut corporis et anime. Altissimum congratulari eis de donis spiritualibus et virtutibus. Item altius est congratulari sanctis in omnibus profectibus. Altior congratulari peccatoribus. Altissimus congratulari inimicis. Item ad congratulandum instigat natura. Altior caritas. Altissimus. Item hoc facit in persona divina

De abstinencia

Altus gradus abstinencie est vitare oblectamenta corporis in victu et vestitu. Altior vitare delectamenta carnis que subito veniunt et cito transeunt ut luxuria vel gule delectamenta et similia. Altissimum vitare delectabilia spiritus que cito veniunt et diu permanent ut amicicia temporalis et pecunia [illegible]. Item altus est vitare illicita oblectamenta que difficulter [illegible] Altior vitare delectabilia que faciliter fiunt. Altissimum vitare illicita delectabilia [illegible] ut patet per vij peccata. Ita est licitis abstinere [illegible]. Item altus est vitare consolacionem transitoriam in rebus visibilibus. Altior fugere consolacionem singularem ipsius dei ut maria magdalena que non curat de angelis per quibus Christum quem amiserat. Altissimum vitare ad tempus consolacionem que potest in eterno pro salute proximi sicut apostolus ait optabam esse anathema a Christo Ihesu pro fratribus meis.

De concordia

Altus gradus est concordare cum sanctis in fide christiana. Altior concordare in vita bona et laude dei. Altissimus concordare cum deo in perfecta voluntate. Item altus est concordare cum fidelibus de fidelibus cordis operando. Altior concordare cum perfectis affectu cordis operando. Altissimus concordare [illegible] voluntati cordis in omnibus operando. Item altus est concordare cum sanctis et bonis precepta dei servando. Altior concordare cum perfectis consilia dei perficiendo. Altissimus concordare cum [illegible] omnibus et moribus conformando. Item altus est pacem cum omnibus hominibus concordare que ingerit pacem sicut in se ipso aspiciat. Altior concordare cum omnibus ne de pace [illegible] omne concordari ne [illegible] Altissimus concordare cum omnibus ut per misericordiam [illegible] bonum a te veniat ut aliquis [illegible] alienum.

De beatitudine

Altus gradus beatitudinis est ponderare naturalia dona hominis ut memoriam intellectum et voluntatem. Altior est ponderare bona corporis ut sanitatem etc. Altissimus digne ponderare dona gratuita ut sunt virtutes et bona hominis. Item altus est ponderare bona hominis a deo collata. Altior ponderare nostram prelationem ad bona hominis. Altissimus digne ponderare dona eterna a deo procedencia. Item altus est gracias agere de solo rectitudinis per testamentum. Altior gracias agere de spiritu sancto. Altissimus agere gracias de doctrinis Christi et eius et eius moribus. Item altus gradus agere gracias de omnibus creaturis in terra. Altior de omnibus creaturis in celo. Altissimus agere gracias de omnibus bonis que sunt in ipso deo.

De religione

Altus gradus religionis est agnoscere vias imperfecta religionis et ea odire sicut est omnes dissolucionis mala societatis curiositas

minimus [illegible] Alter cognoscit maturitatem religionis
et ea desiderare ut est maturitas, solitudo, taciturnitas
bona, sobrietas bona et alia. Altissimus est operari in
operibus que pertinent ad religionem et virtutes. Tercius alter
est servare omnia precepta religionis. Alter servat consilia
religionis vel saltem maiora set et minima. Tercius
qui minima negligit paulatim decidit. Altissimus
imitari optimos in religione et ipsis se conformare. Item
alter est relinquere res temporales. Alter relinquit omnes amicos.
Altissimus relinquere propriam voluntatem. Item alter amare et
servare religionem propter penam vitandam quam debetur religio-
sis. Alter propter gratiam in presenti et gloriam in futuro.
Altissimus caritate simplici [illegible]. Tercius alter
initi ad opera [illegible] [illegible] quam [illegible] Alter
semper initi ad crescendum in virtutibus et donis spiritualibus.
Altissimus [illegible] dolere quod per omnia desicit de-
vote [illegible] [illegible] angelis

De contricione

Altus gradus contricionis est de corde dolere pro omnibus peccatis
mortalibus. Alter dolere pro venialibus magnis. Al-
tissimus dolere pro minimis. Item alter dolere vehe-
menter pro peccatis operis. Alter dolere pro peccatis verborum.
Altissimus pro peccatis cogitacionum et affectionum. Item
alter dolere de commissione malorum. Alter de obmis-
sione bonorum. Altissimus dolere de perdicione temporis.
Item alter dolere de peccato mortali. Alter de peccato dolere
quod fecit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Altissimus
dolere de peccato quod de solo fecit [illegible] [illegible] in conscien-
ciam set in [illegible] [illegible] [illegible] Item alter dolere
de [illegible] quod [illegible] sibi per peccatum intulit. Alter quod
[illegible] intulit. Altissimus pro contumelia quam deo intulit.
Item alter [illegible] contricionis deletur culpa et pro pene
Altissimus [illegible] [illegible] deletur et omnis pena. Item
alter qui dolorem [illegible] indicat in ore [illegible] con-
fitendo. In altero qui indicat oculis lacrimando. In
altissimo qui dolorem indicat [illegible] [illegible] vigili-
is [illegible] carnem affligendo

De confessione

Altus gradus confessionis est [illegible] [illegible] [illegible] semel
in anno [illegible] omnia peccata [illegible] Alter con-
fiteri singulis mensibus. Altissimus semel in die
[illegible] sit [illegible] [illegible] in die [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] Item in alto est quem ad confitendum movet
horror et fetor peccati. In altero [illegible] movet desi-
derium regni celestis. In altissimo quem movet honor
dei. Item in alto stat quod confitetur ut a malis emen-
detur. In altero ut per indicium sit [illegible] assimiletur.
In altissimo ut per indicium ad deo [illegible] [illegible]

De satisfactione

Altus gradus satisfactionis est digne emendare pro peccatis. Alter peccata bo-
norum [illegible]. Altissimus peccata [illegible] Item alter emen-
dare peccata [illegible] [illegible] Alter [illegible] [illegible] Altis-
simus [illegible] Item alter emendare in domo pro-
pria. Alter in peregrinacione. Altissimus in monasterio
vel heremo. Item alter est emendare per elemosinas.
Alter bonis operibus scilicet ieiuniis et oracionibus et peregri-
nacionibus. Altissimus passionibus corporalibus [illegible]
[illegible] [illegible] et ciliciis [illegible] Marci [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonis operibus [illegible]

De contemplacione

Altus gradus contemplacionis est cognoscere deum in creaturis. Alter cognoscere deum in
[illegible] Altissimus cognoscere deum in sua potencia
[illegible] et bonitate. Item alter cognoscere deum in
[illegible] qui ad imaginem eius creati sunt. Alter ipsum
in angelis qui sunt signaculum similitudinis dei.
Altissimus cognoscere deum in sua [illegible] Item alter
est cognoscere deum in operibus suis operibus. Alter
cognoscere deum in suis moribus. Altissimus ipsum
cognoscere in sua claritate [illegible] [illegible] [illegible] vi-
debit claritatem meam quam dedisti [illegible] [illegible]
fieret. Item in alto tendit qui abstrahit animam
suam ab operibus [illegible] et colligit eam ad se
[illegible] velud [illegible] Ad altiorem tendit qui cogno-
scit qualis sit in se anima collecta supra [illegible] et supra
corpus et secundum quod ymaginatur. Ad altissimum
tendit qui cognoscit deum ad eius magnificenciam
et [illegible] suo illi se conformat

De dilectione

Altus gradus dilectionis est [illegible] ordinare [illegible] [illegible] [illegible]
nis temporalibus. Alter uti bonis naturalibus in corpore et
anima. Altissimus uti donis gratuitis in anima. Item
alter servare precepta scripture. Alter servare consilia
scripture. Altissimus [illegible] doctrinam et [illegible]
[illegible] et mores [illegible] [illegible] Item alter est cognoscere
[illegible] beneficia dei. Alter de beneficiis eius gracias agere.
Altissimus laudare bonitatem eius qui se ipsum tradidit ad
dandum beneficia. Item alter est [illegible] [illegible] coram [illegible]
[illegible] ne scandalizentur. Alter coram religiosis.
Altissimus est coram iudice ne offendatur

De spe

Altus gradus spei est expectare celestem hereditatem quam
[illegible] se nobis obligavit deus per pignus spiritus sancti
in baptismo. Alter expectare eternas hereditates
quas nobis se [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Altissimus expectare [illegible] sic
nobis in lege et prophetis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audivit absque te [illegible] [illegible] diligentibus
se. Item in alto est qui expectat [illegible] ex operibus
misericordie et iusticie in quibus se deus [illegible] In
altero qui omnia expectat ex pietate [illegible] qui nobis omnia pro-
meruit. In altissimo qui [illegible] expectat ex mera bonitate
et [illegible] dei qui nos ad eam creavit. Item in alto est qui [illegible]
[illegible] de eterna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] In altero
qui [illegible] de ea et non [illegible] [illegible] In altis-
simo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] In alto tenet eo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] In al-
tero qui expectat [illegible] [illegible] diligenti custodia angelorum.
Altissimum [illegible] qui expectat [illegible] diligentissima custodia diuina
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]

De timore

[illegible] gradus timoris est timere inferni [illegible] Alter
timere [illegible] Altissimus timere [illegible] [illegible] Item alter
timere [illegible] quod potest perdere corpus et animam in [illegible] [illegible]
Alter timere [illegible] qui potest punire animam in purgatorio. Al-
tissimus qui potest mittere corpus et animam in gehennam [illegible]
eternam. Item in alto est quem timor cogit fugere [illegible] [illegible]
a familiaritate dei [illegible] [illegible] In altero [illegible] fugit timore
elongacionis a familiaritate dei longo tempore. In altis-
simo quem timor fugere cogit omnia que separant a fami-
liaritate dei omni tempore. Item in alto est [illegible] [illegible] timor
dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod timet deum
[illegible] [illegible] displicencia sint ei. In altero [illegible] timor
[illegible] [illegible] negligere [illegible] [illegible] voluntatem dei.
In altissimo est cum timor [illegible] bona [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

De dolore

Altus gradus doloris est tristari de corde de omni [illegible] in-
commodo corporali. Alter tristari de omni incommodo spirituali.
Altissimus tristari de omni contumelia dei. Item alter
tristari [illegible] [illegible] cotidie maculant peccatis venialibus.
Alter tristari [illegible] [illegible] maculant peccatis mortalibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vulnera [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Altissimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] co-
tidie [illegible] [illegible] baptismi [illegible] morte [illegible] peccati
mortalis [illegible] [illegible] [illegible]

Sepius rogatus a disci-
pulis quasdam questiun-
culas enodare importu-
nitati illorum non fuit fa-
cultas obviare presertim
metuens illo eloquio mul-
tari si creditum talentum
mallem in terra silendo
occultare. Ideo divicias quas devoravit
extrahet deus de ventre eius quas
abscondit in die famis parientem
Et ut labor meus non parum proficiat
etati disputata cuncta stilo summitto
posteritati rogans ut quicumque his
studuerit legendo recumbere pro
me satagat ad preces effundere.
Titulus itaque operi si placet Eluci-
darius prefiguratur quia in eo obscu-
ritas diversarum rerum elucidatur. No-
men autem meum ideo volui silencio
contegi ne invidia tabescens suum
iuberet utile opus negligendo con-
tempni quod lector postulet ut in celo
conscribetur ne quandoque de libro vi-
vencium deleatur. Fundamentum ergo opu-
sculi super Christum iactatur et tota ma-
china quatuor firmis columpnis fulci-
atur. Primam columpnam erigit prophe-
tica auctoritas. Secundam stabilitat
evangelica dignitas. Terciam robo-
rat expositorum sagacitas. Quartam
figat magistrorum solers sublimi-
tas. Incipiunt capitula libri primi

Gloriose magister rogo ut ad inquisita mihi ne pigeat respondere ad honorem dei et utilitatem ecclesie. Magister Eodem faciam quem invocas ipse dabat nec me frustrabit iste labor. Discipulus Dic quod in vere sonat quid sit deus et valde absurdum videtur adorare quod nescimus. Ab ipso igitur exordium sumat et dic in primis quid sit deus. Magister Quantum homini licet scire. Deus igitur est substantia spiritualis tam ineffabilis sanitatis inestimabilis pulcritudinis ut angeli quem sic lem sua ... in vultu pulcritudine in sit desiderant incursu insatiabi-

Prospice. Discipulus Quomodo intelligitur trinitas in deo. Magister Conspice solem in quo sunt tria ig-
nea substantia splendor et calor que in tantum
inseparabilia sunt ut si velis splendorem
segregare frustra moliens sole et itidem
si calorem temptes semper carebis
sole. In ignea igitur substantia intellige patrem
in splendore filium in calore spiritum sanctum.
Discipulus Quare pater dicitur. Magister Quia omnia ipse
est fons et origo a quo filius procedit
cuius filius sapientia appellatur. Discipulus Quare
filius. Magister Quia ut splendor a sole ita
a patre filius generatur. Amborum autem caritas
spiritus sanctus nuncupatur. Discipulus Quare est
spiritus sanctus. Magister Quia ab utroque et
valle procedit et semper ad eius spirat.
Illa itaque vis divinitatis que omnia
talit creavit pater vocatur. Illa autem
que omnia continet ne in nichilum dissol-
vatur filius appellatur. Illa vero in spi-
rando omnia vivificat et ordinat spi-
ritus sanctus nuncupatur. Expone omnia per
filium omnia in spiritu sancto omnia. Pater me-
moria filius intelligentia spiritus sanctus
voluntas intelligitur. Discipulus Cum omnipo-
tencia vel summa intelligencia vel clemencia
de patre predicatur quare non non dicitur
Magister Quia omnia generaliter principaliter apprehende-
dit. Cum vero veritas vel sapiencia de filio di-
catur cur non filia appellatur. Magister Id est quod
filius similior est patri quam filia. Discipulus Cur
spiritus sanctus amborum filius non dicitur et non
est per alium. Magister Quia simul et equa-
liter ab utroque procedit et ipse vinculum
tocius divinitatis existit. Discipulus Ubi habitat
deus. Magister Cum ubique potencialiter
tamen in intellectuali celo substancialiter. Discipulus
Quomodo est hoc. Magister Tres celi dicuntur unum cor-
porale quod a nobis videtur aliud spi-
rituale quod spirituales substancie inhabitare di-
cuntur. Tercium intellectuale in quo sancta
trinitas a beatis facie ad faciem contem-
platur. Discipulus Quare dicitur quod fuit deus in principio cre-
avit celum et terram. Videtur quod in celo
trinitatis quia illud continet celum et in-
teriorem. Discipulus Quomodo capiendum. Magister Omnia deo de
in omni loco totus esse et simul et semper
et in nullo loco esse. Magister In omni loco
ideo esse dicitur quia in nullo impotens
est quam in alio ut enim in celo sic potens
est et in inferno. Non dicitur esse deus quia eodem
momento quo in oriente eodem cuncta
disponit in occidente. Semper autem
in nullo loco predicatur quia cum in omni
tempore cuncta moderatur in nullo esse
deus quia alicubi est corporeus deus aliter
incorporeus et animo illocalis quia
nullo loco continetur cum ipse contineat omnia
a quo vivimus movemur et sumus.
Discipulus Sit ne deus omnia quia intus omnia ut

...pita pictura futura que tempora se posita con-
spicit, et angelica natura creator omni-
bus prorsus et angelorum et hominum
omnia mores et voluntates dicta seu
cogitaciones ac si presencialiter prospicit
[illegible] efficaciter, omnia videns. D.
Qualiter deus loquitur angelis et hominibus? M.
Angelis interna inspiracione, hominibus
vero per angelos. D. Est deus sine inicio? M. Fuit
in eternum credendum est quod ante creaturas in
eterna solitudine vitam duxit. M. Sapientiam
est ei [illegible] in ipso vita erat, in
quo potest omnium creaturarum semper fuisse
visibilem in deo preformacio, que postea
visibiliter per creaturas apparuit, in
creatore et artifice qui vult domum con-
struere prius tractat quod velit, quomodo disponere
[illegible] et machina que post surgit in edifi-
cio prius stabat in ingenio sic deus. Deus
non est antiquior sue creature tempore sed
dignitate. Deinde capitulum secundum

Que fuit causa ut crearetur mundus?
Bonitas dei. M. ut essent quibus
graciam suam impartiret. D. Qualiter est
factus? M. [illegible] dixit et facta sunt omnia
dixit [illegible] M. deo dicere est verbo
i. e. filio omnia creare, ut omnia in sa-
piencia fecisti. D. Fuit mora in creando?
M. In ictu oculi, i. e. tam cito [illegible] apti
possit lucem sentire. D. Creavit deus
per partes omnia? M. simul et semel fecit
ut dicitur: Qui manet in eternum creavit
simul omnia. D. Distinxit omnia per
partes sex diebus? M. Tribus elementa
et tribus ea que sunt infra elementa. Pri-
ma quidem die fecit diem eternitatis, i. e. spiritualem
lucem et omnem spiritualem creaturam. Secunda
[illegible] spiritualem creaturam fecit et cor-
poralem [illegible] et etiam aliis tribus
diebus que infra sunt. De elementis capitulum iii

Prima die fecit diem temporalitatis, in
supremo elemento quod est aqua pi-
sces et volucres. Et pisces quidem in infe- (i. e. solem lunam et stellas)
riori parte atque reliquum volucres ad
superiorem partem quod est aqua aer sub-
stulit. Tercia die bestias et homines de
ultimo elemento idest terra condidit. D.
Sentiunt elementa deum? M. Nichil enim
deus fecit quod insensibile sit. Quamvis
sint inanimata nobis que sint insensibilia
et mortua, deo autem omnia vivunt et omnia
suum creatorem senciunt. Celum quippe eum
sentit, quia iussione eius [illegible] irrevocabili
revolucione semper circuit qui eum fecit
celos in intellectu. Sol et luna et stelle
eum senciunt, quia loca sua cursus inmu-
tabiliter [illegible] repetunt. Terra eum sentit,
quia semper certo tempore fructus et gramina
producit. Flumina eum senciunt, quia ad lo-
ca unde fluunt semper redeunt. Mare
et venti eum senciunt, quia ei impe-
ranti mox quiescendo obediunt. Mor-
tui eum senciunt, quia ad eius imperium re-
surgunt. Infernus eum sentit, quia quos
devorat eo iubente reddit. Omnia
bruta animalia deum intelligunt que

sibi legem [illegible] institutam inquit [illegible] custodiunt.
[illegible] omnia [illegible] angelorum fuit [illegible] D.
[illegible] dicatur, sicut est vespere et mane? M.
Vespere est finis iam consummati operis, ordi-
nati operis mane autem incipientis vel
ordinandi operis. D. [illegible] omnia
[illegible] De palacio celi capitulum iiii

Primo igitur ut potens rex construxit [illegible] palatium quod
est regnum celorum. Deinde carcerem
[illegible] in quo [illegible] locum
infernum. Ad quod palacium predestinavit
quandam certum numerum electorum multitudinem que
non licet excelli, et qui inter esse [illegible]
[illegible] voluit constare
ex angelis et hominibus. Dionisius
[illegible] numerum determinatum in [illegible]
ordines angelorum et x hominum [illegible]
numerum angelorum. De angelis capitulum v

Propter quid [illegible] in novenario [illegible]
[illegible] sit repetitus. D. Quia
[illegible] potest [illegible] et trinitas
in unitate ab angelis et hominibus
laudaretur, colitur, adoratur. D. Cum
electorum numerum voluit constituere ex angelis
[illegible] duas [illegible] creaturas fecit, unam
spiritualem, alteram corporalem? voluit
ut ab utraque laudaretur, de spirituali ab an-
gelis, de corporali ab hominibus. D. Qui
[illegible] sunt angeli? M. [illegible] deum [illegible] fiat
[illegible]
[illegible] illorum sublimis natura
[illegible] D. Que est
natura angelica? M. Spiritualis ignis, ut
[illegible] angelos de flamma ignis.
[illegible] nomina angelorum [illegible] tanta
[illegible] in angelis ut non indigeant nomi-
nibus. D. Michael Gabriel et Raphael non
sunt nomina? M. Sunt agnomina, quia
ab accidente sunt eis [illegible]
imposita [illegible]
[illegible] et De dyabolo capitulum vi

Unus angelus ab [illegible] nominatus
est Lucifer [illegible] de quo [illegible]
[illegible]
omnes ordines angelorum et [illegible]
excellebat. [illegible] voluit deo
equalis imo [illegible] D. [illegible]
equalis vel maior? M. Excelsiorem
statum quem ei deus dederat dedignatus vo-
luit deo invito [illegible] et aliis pre-
[illegible] D. Quid tunc?
M. De palacio est expulsus et in carce-
rem retrusus. Et sicut prius pulcherri-
mus ita postea teterrimus, et sicut prius
splendidissimus ita postea tenebrosissi-
mus, et sicut prius omni honore lauda-
bilis ita postea omni horrore execrabi-
lis. [illegible] ad [illegible]
D. Quamdiu mansit in celo? M. Non plenam
horam [illegible] stetit [illegible] ut
creatus est cecidit. D. Cur non diutius
ibi fuit? M. [illegible] de [illegible] dul-
cedine gustavit [illegible] naturam
sibi talem maiestatem usurpavit.
D. Quid alii peccaverunt? M. [illegible] consenserunt

D. Qualiter eis placuit cum Dei excellentia cogitantes se Deo parificari? M. Ipsi angeli sic convincuntur in potentia. D. Quid evenit eis? M. Eadem hora proiecti sunt in exteriorem locum, id est in infernum. Alii in hunc tenebrosum aerem, in quo tamen ut in inferno ardent. D. Quare non omnes in infernum? M. Ut electos probent et magis coronent. Reprobi autem per eos seducuntur et in extremo examine cum eis eterno incendio tradentur. D. Quare non sunt reversi? M. Non potuerunt. D. Quare? M. Quia sicut nullo instigante ceciderunt, ita nullo adiuvante surgere debuerant, quod erat eis possibile, et illud amiserant. Quia sponte sua malum elegerunt, iuste ablata est eis voluntas cogitandi bonum, et ideo non valent. Et quia non valent, numquam redire potuerunt. D. Cur non redemit eos Christus sicut homines? M. Angeli sunt quibus sunt creati, non ab uno angelo sicut homines ab uno homine nati. Si Christus ab uno angelo angelicam naturam sumeret, illud solum redimeret; alii autem extra redemptionem remanerent. Nec solum illum redimeret, quia mori non posset. Deus autem pro satisfactione nisi mortem posuit. Angeli autem immortales sunt, ideo irrecuperabiles permanserunt. D. Quare non creavit Deus eos tales ne peccare possent? M. Ut ipsi ostenderet ut quod minus illorum esset, quod iuste dampnare debuisset. Si enim ita creati fuissent ut peccare non possent, quasi ligati fuissent, et hoc meritum non haberent quod coacti facerent. Dedit ergo eis Deus liberum arbitrium, ut sua sponte vellent et possent eligere bonum. Et si hac voluntate eligerent, iuste remuneratorem acciperent, ne umquam peccare possent. D. Cum ergo Deus praescivit tales futuros, quare creavit eos? M. Ipsi ornatum sui operis. Ut enim pictor nigrum colorem substernit ut albus vel rubeus pretiosior sit, sic comparatione malorum iusti clariores fiunt. D. Cur non creavit alios angelos pro eis? M. Alii non debuerunt pro eis restitui, nisi tales essent quales illi fuissent si permansissent. Non vero ulla poena punitandum; hoc erat impossibile, nam ut illi peccaverunt, mox in poenas ruerunt. D. Sciunt demones omnia? M. Angelica natura inest eis plurima scientia, non tamen omnia. Et natura illorum subtilior est homine; tanta memoria et artibus periti sunt, quia in multis hominum seculis vixerunt, multa experientia colligunt. Et quid cogitationes eorum sciunt? Porro cogitationes et voluntates nemo scit nisi solus Deus, et cui voluerit ipse revelare. D. Possunt omnia que volunt? M. Quia a bonis angelis permittuntur. D. Sepe mala cogitatio et pessima opera reputantur in diabolis. M. Ignorat.

M. In imaginibus fantasmatum immissas ab his quae angelica(?) ..., tenebre obtegunt ... adeo immissas, et in mente receptas non vident, quia ut in aspectu solis ita ipsi splendorem ... non prevalent. Iustorum quoque nequaquam temptarent si se ab eis superari scirent. D. Possunt quae volunt bonum? M. Nec volunt nec omnia possunt ad malum. Valde efficaces sunt ... quantum volunt, sed quantum a bonis angelis permittuntur. D. Quid dicis de bonis angelis? M.

De bonis angelis capitulum vii

Post lapsum illorum mox ita confirmati sunt ut numquam nec cadere nec peccare possint. D. Quid ergo non possunt? M. Numquam volunt. D. Cur et illi non sunt similiter confirmati? M. Non tamdiu expectaverunt. D. Casus illorum fuit causa confirmationis istorum? M. Nequaquam, sed meritum ipsorum. Cum enim viderent illos malum superbie eligere, indignati sunt et summo bono fortius inheserunt; et continuo ... remuneratione confirmationem acceperunt, et quia propius de sua fortitudine crevit(?), tunc sancti facti sunt. D. Qualem formam habent angeli? M. Quemadmodum angeli Dei ut imago cere imprimuntur, signaculo sit expressa et similitudo Dei. D. Quae similitudo? M. Unicuique ... cum pulchritudine decorati. Unusquisque in lectione ... quod eis latet, et cum videro omnia conspiciunt. Omnia que facere volunt, sine difficultate potuerunt. D. Ratione sua malorum ... bonorum.

De homine capitulum viii

Sed ut impletur electorum numerus, est decimus creatus. D. Unde? M. De spirituali et corporali substantia. D. Unde corporalis? M. De quatuor elementis. D. Unde? M. Et microcosmus, id est minor mundus, unde dicitur: sed enim corporalem carnem ex terra, sanguinem ex aqua, flatum ex aere, ex igne calorem. Caput eius est rotundum in celestis spere modum; in quo duo oculi ut duo luminaria in celo micant, quod etiam septem foramina ut septem celi armonie ornant. Pectus, in quo flatus et tussis versantur, simulat aerem, in quo venti et tonitrua concitantur. Venter omnes liquores ut mare omnia flumina recipit. Pedes totius corporis pondus ut terra cuncta sustinent. Ex celesti igne visum, ex superiori aere auditum, ex inferiori aere olfactum, ex aqua gustum, ex terra habet tactum. Participium duritie habet lapidum in ossibus, virorem arborum in unguibus, decorem graminum in crinibus, sensum cum animalibus. Hec est substantia corporalis. D. Unde spiritualis?

De anima capitulum ix

M. A spirituali igne, ut creditur, in qua imago et similitudo Dei exprimitur. D. Que est imago vel similitudo? M. Imago in forma, similitudo in qualitate. Imaginem considera, quod divinitatis consistit in mente; hanc imaginem tenet anima, quia habet memoriam, ...

Preterita et futura recolit. Per intellectum quo
occulta et invisibilia intelligit. Per voluntatem
que mala respuit et bona eligit. In deo
concupiscit omnes virtutes huius similitudinem
per amorem que capax est omnium virtutum.
Et sicut deus non potuit comprehendi ab omni
creatura cum ipse comprehendit omnia. Ita
anima a nulla visibili creatura potest compre-
hendi cum ipsa omnia visibilia comprehen-
dit. Per rationem potest ei celum obsistere. Mundo
celestia tractat. Non abyssus quin inferna-
lia cogitat. Haec spiritualis est. D. Formavit
eam manibus? M. Jussu tantum per hec verba
intelligitur innuitur nobis ex figulis na-
D. Quare de tam vili materia eum creavit?
M. Ad dedecus diaboli ut plus confunderet
cum iste fragilis et luteus gloriam intraret
de qua ipse gloriosus cecidit. D. Unde accepit
M. eius nomen? Adam accepit nomen
ex quatuor climatibus mundi que grece dicuntur
anatole dysis arctos mesembria. Terra
genus suum in mundi partes erat impleturum. In
hoc autem habuit similitudinem dei ut sicut
deus preest omnibus in celo sic homo omnibus
preest in terra. D. Cur deus creavit cum
his non indiget homo? M. Presciuit deus eum
peccaturum et his omnibus indigiturum. D.
Creavit deus muscas et culices et
alia que sunt homini nociva? M. Tantam
exhibuit deus diligentiam in muscis
et formicis formandis quantam in angelis
creandis. D. Ad quid? M. Ad omnia ad
laudem gloriae sue. Muste quoque et culices
et his similia propter superbiam hominis cre-
ata sunt ut cum punguntur quid sit cogi-
tet cum minimis vinculis resistere non pos-
sit. Pharaonem leones non vastaverunt sed rani-
fex et culices afflixerunt. Formice vero sue
cavende sunt. Vel terra que insistant operibus
non sunt creati ut de eis studia et per labo-
res sumant. Omnis itaque dei creatio con-
siderantibus magna est delectatio dum in quibus-
dam sit decor ut in floribus. In quibusdam
medicina ut in herbis. In quibusdam
pastus ut in frugibus. In quibusdam
significatio ut in vermibus et avibus. Omnia
igitur bona et omnia propter hominem creata
sunt. D. Ubi est creatus? M. In Ebron vel
ubi mortuus et sepultus et positus in
paradisum. D. Quid vel ubi est paradisus?

De paradyso capitulum xxi

Locus amenissimus in oriente in quo arbores
diversi generis contra diversos defectus erant
constitute. Verbi gratia ut si homo in tempore de uno
comederet nunquam amplius esuriret et con-
tinuo tempore de alio nunquam sitiret et de alio
non et nunquam lassaretur. Ad ultimum de li-
gno vite sumeret et amplius non senes-
ceret nec infirmaretur nunquam moreretur.
D. Ubi creata est mulier? M. In paradiso de la-
tere viri dormientis. D. Quare de viro?
M. Ut sicut in carne una sit et in dilectione
esset cum eo inde vir et mulier. D. Qualis erat
ille sompnus? M. Extensus spiritus namque

In celestem paradisum enim rapuit et
Cristum et ecclesiam dedit nascituram vidit
Unde evigilans mox de illis prophetavit.
D. Cur non sunt omnes creati pariter
ut angeli? M. Voluit deus ex uno homine
Adam in similitudinem ut sicut ab ipso
omnia sic omnes homines nascerentur ab eo
et Eva ab eo. D. Quomodo creavit
deus eos tales ut possent peccare? M.
Per manus nutum. Quia si cum temptati non
consensissent mox ita firmati essent
ut nec ipsi nec posteri eorum peccare
possent. Voluit ergo deus ut bonum eligerent
bene et illud acceptarent in remunerationem.
D. Qualiter cognituri essent si in paradiso perma-
nsissent? M. Quemadmodum manus manum
ita sine concupiscentia misceretur et sic opu-
lentis ferret ad videndum ita sine delecta-
cione illud membrum insensibile ageret suum
officium. D. Qualiter pareret? M. Sine
dolore et absque sorde. D. Essent infantes
ita debiles et non loqueretur? M. Mox ut
nascerentur ambularent et absolute loquerentur
et omnia singulorum desiderantibus de lignis
ibi positis vescerentur et prescripto a deo tempore
de ligno vite ederent et sic in uno statu
per tantum permanerent. D. Quamdiu debu-
erunt esse in paradiso? M. Usque quo numerus
electorum qui erat implendus impleretur
angelorum qui ceciderunt et ille numerus electorum
qui erat implendus si angeli non cecidissent.
D. Quo possent paradisum omnes capere? M.
Sicut nunc generatio in moriendo per mortem
preterit et generatio nascendo per vitam ad-
venit ita tunc parentes in meliori statu
sumerentur filii sub assumpto tempore quod
creditur esse xxx annos per comparationem
vite sue posteri cederent et ad eo-
ternum omnibus angelis coequarentur.
D. Erant nudi? M. Nudi erant et non
plus de illis membris quam de oculis erube-
scebant. D. Quid est quod post peccatum viderunt
se nudos quia hoc antea non viderunt?

De lapsu Ade capitulum xxii

Post peccatum mox
corruptam concupiscentiam membra eius concupiscentiam senserunt
et in illo membro erupta est confusio. Unde
humana prodit propago. D. Cur in illo me-
bro plus quam in aliis? M. Ut sciant quod to-
ta posteritas illorum eorum crimine obnoxia
teneatur. D. Viderunt in paradiso? M. Passu-
ptam formam ut abraham et alii prophe-
D. Quomodo seduxit eos dyabolus? M. Propter
invidiam invidit autem illis ut ad illum
honorem pervenirent de quo ipse superbus
cecidisset. D. Per quid invenit aditum tem-
tandi? M. Per superbiam. Voluit enim in propria
potestate manere quam in abundantia sua dixit
non movebor in eternum. D. Cur permisit eos
deus temptari? M. Ut sciret eum superare. M. Quo-
niam quanta bona de eius bonitate essent
consecuti. D. Locutus est serpens? M. Dyabolus
locutus est per serpentem ut et hodie loquitur
per obsessum hominem quemadmodum locutus
est angelus per asinum ut sciret per eas

Illa sibi sonaret. Q. Cur magis plus
de serpente quam de alio animali. R. Quia ser-
pens est tortuosus et lubricus et dia-
bolus quos sibi sociavit facit tortuosos
fraudulentia superbia. Q. Quare fuit scientia
boni et mali in illo pomo cum non in
pomo sed in transgressione. R. Quia per istud scie-
bant hoc bonum et malum per scientiam [illegible] per
sciunt malum per experientiam et bonum per
desperationem. Q. Nascerentur mali in paradiso
cum tamen electi. Q. Quare [illegible]. R. Ut
electos ut exercerentur per illos. Q.
Quot horis fuit homo in paradiso. R.
Septem horis. Q. Cur non diutius.
R. Quia mox ut mulier fuit creata con-
festim est prevaricata. Tertia hora vir
creatus imposuit nomina animalibus. Hora
sexta mulier formata continuo de vetito
pomo presumpsit et viro quasi morte por-
rexit qui mox ob amorem eius ingra-
tus comedit et mox hora nona dominus
eos de paradiso eiecit. Q. Quid fuit
Cherubim cum flammeo gladio.
R. Gladius fuit ignis maximus quo
quasi circumdatur paradisus. Cherubim
vero angelica custodia ut ignis corpora
arceret angeli autem alios voluptates
inhiberet. Q. Quo missus fuit Adam post
proiectus est de paradiso. R. In Ebron
reversus ubi est creatus ibique filios pro-
creavit. Occiso autem Abel a Cain
centum annos luxit. Alias fuerunt
Eve amplius noluit copulari. Sed
quia ex maledicto semine i. de Cain
nasci noluit Adam paululum ammo-
nitus Eve iterum sociatus et Abel
est Seth [illegible] de cuius stirpe est Christus
natus. [illegible] celestis quatuor Ade
usque ad tempus [illegible] non pluit [illegible]
fuit et homines carnes non edebant et
vinum non bibebant. Erat totum tempus quasi
vernalis temporis copia [illegible] omnium rerum
que omnia post [illegible] fuerunt per pec-
catum. Q. Quare peccavit homo sic expul-
sus est de paradiso. R. Sic debet esse contu-
[illegible] preceptum de interdicta
arbore comedisse. Quod fuit magni
comedisse pomum. R. Tantum enim peccatum
fuit ut toto mundo redimi non posset.
Hic peccata. R. [illegible] ne sibi [illegible] homo
obediat divine voluntati. Q. [illegible]
[illegible] ut [illegible] creatura [illegible]
[illegible] voluntati creatoris
[illegible] voluntas dei maior est [illegible]
mundus. Q. [illegible] R. Si igitur tu stares
coram domino et [illegible] respice re-
tro aut [illegible] deus
[illegible] ut [illegible]
[illegible] creator omnium rerum et angelorum
ut [illegible]
R. Sic Adam fecit coram deo stetit et [illegible]

infirmitate. Lectio assumpsit et magis
peccavit quam [illegible] commisit. Q. Quo-
modo. R. De vii peccatis. Cap. xiii.
Omnia vii criminalia flagitia misit homo
cum admisit et sua septem etates sine
[illegible] involvit. Q. Quomodo fuit.
R. Primo superbia quia deo equalis
esse voluit et [illegible] omnia [illegible]
fuit [illegible] Q. [illegible]
[illegible] quia exaltet [illegible]
[illegible] inobediens [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt ei omnia inobe-
dientia que plus [illegible] obedientia
subiecta [illegible] nolle
[illegible] avaritia [illegible] plus
[illegible] concupivit et [illegible]
[illegible] Hic [illegible]
[illegible] sacrilegium [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] meruit [illegible]
[illegible] formatio an-
[illegible] fornicatio [illegible]
[illegible] adulterium commisit et [illegible]
[illegible] amisit [illegible]
[illegible] formicavit [illegible] Sexto ho-
micidium [illegible] et omne genus
humanum in morte precipitavit. Cete-
rum [illegible] occidit morte moritur. Cena
[illegible] et [illegible] homine mox [illegible] mortuus
iacuit in sepulcro corporis mortuus
sepultus. Q. [illegible]
[illegible] et [illegible]. R. [illegible]
[illegible] Si enim quis
[illegible] opus [illegible] et [illegible]
[illegible] foveam [illegible]
[illegible] ille [illegible] domino
[illegible] in foveam [illegible] et [illegible]
[illegible] remansit non esse [illegible]
[illegible] obstat
[illegible] alia qua
[illegible] opus in potestatem [illegible]. R.
[illegible] Adam [illegible] contempsit [illegible]
[illegible] foveam mortis
[illegible] Q. [illegible] oportuit eum
[illegible]. R. Honorem quem deo abstulit
reddere [illegible] et [illegible] satisfacere quod facit
[illegible] iustum est ut [illegible]
ablata restituat et [illegible]
satisfaciat. Q. Quid abstulit [illegible]
[illegible] quod proposuit [illegible]
[illegible]. Q. [illegible] debuit ablatum
honorem reddere. R. Ita [illegible]
ut est [illegible] et [illegible]
[illegible] restitueret qua-
[illegible] permansissent. Q. Quo
satisfaceret. R. [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible]. Q. [illegible] nulla bona facere
potuit [illegible] in morte [illegible] et [illegible]
[illegible] periit. R. [illegible]
[illegible] non potuit [illegible]
[illegible] Q. Quomodo

est honor dei perditus hominis peccato? M. Quia qui
dulcem patrem ut filius in gloria contempsit
hunc suum dominum in tormentis ut rebellis ser-
vus sensit. D. Cum plus vellet et non pos-
set, cur deus eum in terris fecit non ei domi-
naretur aut talem in gloria fecit? M. Si
sibi esset ei reddere dimittere suum honorem quia
contra non posset impotens esset. Si autem hono-
rem peccatorem impunitum in gloriam suam assu-
meret unde angelus suus pro una cogitatione ex-
trusit iniustus esset. Porro si peccatum im-
punitum remaneret aliquid in regno dei in-
ordinatum esset. Sed in regno eius nil
relinquit inordinatum. Peccator ideo puniri
debuit. Quemadmodum gemma de sterco sublata
tamen in thesauros suos non expectatam
recondit. D. Quid ergo contigit advenire

De reparacione hominis c. viij

Quemadmodum transfuga famulus cum fur-
to domini sui ad crudelissimum profugerat
tyrannum, filius regis .i. christus est
missus de palatio in carcerem post quendam
servum qui tyrannum vicerit et fugitivum ser-
vum cum rebus in gratiam regis reduceret.
D. Quare homo non potuit redire post
lapsum? M. Quia sicut non per se sed per alium
impulsum cecidit ita dignum erat ut per se
non posset ut nollet pristinum adiutorem re-
surgeret. D. Cur deus non misit angelum
ut eum redimeret? M. Si angelus hominem
redemisset illius et servus esset. Homo autem
sic restitui debuit ut equalis angelis esset.
Et ad obiectat angelus in sola natura inva-
lidus erat hominem redimere. Si autem homo
fiet vix posset. D. Quare non creavit
alium hominem de terra et misit eum
pro perdito? M. Si novum hominem deus creas-
set et misisset ad redimendum homines tunc
adhuc ad redemptio non pertineret de
suo genere esse debuit qui pro homine satis-
faceret. D. Cur non misit patriarchas vel
prophetam? M. Patriarche et prophete excepti
et nati erant in peccatis ideo genus humanum
redimere non potuerunt. D. Evolue cetera ce-
tera.

De incarnatione domini c. xiiij

Quia igitur angeli redimere non de-
buit et homo satisfacere non potuit
dei filius per quem omnia et ut recrea-
ret per eum assumpsit plenum hominem
et in duabus naturis factus est una
persona et in illa natura qua deus erat
prelat angelorum ut ipse hominem crea-
rat et omnibus predestinatis celum ap-
eruit et angelis coequavit quod plus deo
potuit in ea autem natura qua homo fuit
in nimia maiestatis modo placuit eum in-
terim in debitum subiit quod solus ho-
mo facere debuit. D. Benedictus sermo

omnis tunc qui de celis dederunt in filium dei
dixit. D. Cur filius dei sit incarnatus et non
pater nec spiritus sanctus? M. Si pater vel spiritus sanctus incarna-
retur duo filii in trinitate computarentur, unus
filius virginis qui esset incarnatus, alter fi-
lius dei. Et alia causa erat: filius est dei simi-
litudo. Angelus autem et homo assimilari
sibi simulaverunt. Dixit ergo ille cum patre
iniuriam sed fecit eum misericorditer salva-
ret et illum iuste damnaret. Aliud est quod
omnia per filium ideo omnia per eum.
Cur voluit nasci de virgine? M. Quia hec
prima in mundo virginitatem vovit. Quatuor
modis facit deus homines: unum absque patre
et matre de terra ut Adam. Secundo de solo patre
ut Evam. Tertio de viro et femina ut cottidie
nascuntur homines per totum mundum. Quarto
de femina solo privilegio soli christo reservatum
esse ut sicut mors per feminam virginem intravit
ita vita per virginem feminam intraret que
mortem excluderet. D. Quare non venit
illo tempore ante diluvium vel post diluvium? M.
Si ante diluvium venisset dicerent homines eo
tempore non fuisse natum cum venisset cum i-
psi a parentibus suis omnia bona didicissent
qui nuper de paradiso exissent et deus et angeli
eius omnia edocti essent. Si autem post diluvium
venisset dicerent deum Noe et Abraham locutum
fuisse et omnia agenda vel vitanda ab eo
didicissent. D. Quare non venit tempore legis? M.
Si tunc venisset dicerent iudei se per legem a le-
ge esse instructos, gentiles vero gentiles
vero per philosophos abunde edoctos. D. Quare non
distulit usque circa finem mundi? M. Cum pau-
ci eum intellexerunt et electorum numerus non
impleretur. Natus ergo cum fuit venire qui
venit plenitudo temporis. D. Quid fuit tunc temporis?
M. Quod prefinit deus pater ante tempora secula-
ria scilicet cum iudei legem scriptam magis gravari
se et ceterum ingemiscebant et gentiles reli-
cto naturali iure contra naturam turpiter vive-
bant et nullus sacerdos nec rex ... subveni-
ret. Natus erat ut verus samaritanus
veniret qui se inimicis inventis suum corporis
imponeret ad stabulum sancte ecclesie perduceret. D.
Quomodo potuit nasci sine peccato de massa pa-
tris? M. Abrahe quondam deus quasi se
familiarem elegit de aliis segregavit. Deque
quasi virga de linea decisa pullulat que
velut aliam virgam aridam sine humore florem
ita sine copula viri edidit salvatorem.
D. Quare genuit eum?

De nativitate domini c. xv

Sine sorde et sine dolore clausa in-
tegra thalamo uteri introivit. Quemadmodum
nam sibi egreditur clausa porta sol sponsus
suus de thalamo processit. D. Cur voluit
se fieri clausus intrare? M. Ut homines
qui erant clausi misterio humani generis in-
fernum reduceret ad consortium angelorum ordinum
angelorum. D. Qua hora natus est? M.
Media nocte ut dum nox medium
iter teneret omnipotens sermo tuus a regali

libris sedibus vel. Q. Cur in nocte. R.
primo quia occultus erat deus ut eos qui de
nocte errantes erant ad lucem reduceret
veritatis. Q. Scivit aliquid infans. R. Quia
plane repletus deus in quo fuerunt omnes the
sauri sapientie et scientie absconditi. Q. Potuit cum
clare loqui mox natus. R. Sed peregrinam
utrumque potest sed secundum humanam nam per
omnia absque peccato imitari valebat. Q. Con
tingit aliquid mirum eo nascente. R. Septe
miracula que fuerunt ista. R. Stella nimis
fulgida 2o circulus aureus et purpureus circa
solem claruit 3o fons olei de terra erupit
quartum templum maximum fuit quintum universus
orbis ad censum est descriptus sextum viii
xxx milia hominum qui deum renuebant sunt
una die occisi septimum animal brutum lo
quebatur. Q. Vellem horum misteria au
dire. R. Stelle signant sanctos. Stella igitur
clara illuxit quia sanctorum spiritus vel clerus
circa solem fulsit. Quia sol iustitie circum
sine amorem sive divinitatis illustra
te et purpura carnem vel celum designat
mihi et fons olei de terra fluxit. Quia fons
misericordie de virgine maria et puer ingenitus exivit
quia pax vera apparuit. Mundus autem ad cen
sum descriptus est. Quia ad sanctorum regnum
christianitate est signatum. Humanitas genus
quod deum renuebant occisi sunt. Quia qui
dixerunt nolumus hunc regnare super nos de
perierunt. Pecus loquebatur et populus gentium
ad laudem dei convertebatur. Q. Omnes que desi
derat cor meum audio. Q. Quare attraxit
tres magos cum muneribus. R. Quia tres
partes mundi Asiam Africam et Euro
pam fide et opere ad se trahere voluit.
Q. Cur magis fugit in Egyptum quam in
aliam terram. De fuga christi. c. xxii. R.
Ut ostenderet se verum expulsorem. Sicut e
nim moyses populum dei de pharaone et egypto
liberavit in terram duxit promissionis
ita ipse populum fidelium de diabolo et infer
no liberavit ad regnum duxit beatitudinis
viii et per vii annos fuit ad terram ista
hel. Quia per vii dona spiritus sancti redu
cit nos de mundo in celum celeste. Q. Quare
ex in xxx annis non docuit nec signa fecit
R. Quia vel in patrem lo voluit prius facere
et deinde docere vel quia cepit ihesus facere
et docere pro hoc ergo exemplum prebuit ne quis ante
legittimam etatem docere presumat vel prius ve
lit docere quam discat. Q. Cum in eo fuit ple
nitudo divinitatis corporaliter et nihil posset
ei esse accedere. Q. Cur post pinna inge
nis. R. Quia peccato sua usque ad mortem
penitere differunt non ipsi peccata sed peccata eos
deserunt. Quia eos diutius facere vo
luit. Quia tamen qui corde penitent e
tiam in ipsa morte veniam consequuntur
sicut latro in ipsa morte veniam vel
quacumque hora ingemuerit tu salvus eris

tempus acquirendi vitam eternam in ista tri
vita deus homini dedit et voluit esse
primam servitus sint quia quotiens ipse ho
ngerit qualis iniquus qualis anxius si toto
corde ruminavit peccatis plenus et penis in
Q. di non solum corporis sed etiam sordes sa
cramentis sudat et malorum operum maculas
lacrimis dilavit dulce abluit cum peccato
omnium indulgentiam mox habebit. De ba
Quid nobis aquas. ptismo christi c. xxiii. R.
sanctificaret. Q. Quare in aqua ba
ptisatus est. R. Aqua quia est igni
Quid est primus nisi ignis sit in anima
ira in carne concupiscentia vel et igne sup
plicij punitur. ut hic ignis extinguatur in a
qua baptisati est et aliud. Aqua sordes
abluit sitim extinguit imaginem dei per culpam
amissam reddit. Ita spiritus sancti gratia in
baptismo sordes peccatorum abluit sitim anime
vo dei extinguit ymaginem dei per culpam
amissam restituit. Q. Cum spiritus sit de
us ut. Q. Specialis forma possibilis homini esset
corpore pulcher. R. Ostendit nam talis fuit christus
in monte discipulis apparuit. Quia formade
spicabilis fuit. Q. quia homines eius
claritatem sufferre non poterant sub larva
apparuit. Quia forma despicabilis fuit
ut videmus eum non cognovissemus neque
dereliquissemus. Q. Erat passibilis vel mortalis
Ostendit nam impassibilis et immortalis. R.
Passio vel mors pena est sed ipse absque
peccato vel et sine peccato vixit sed sed peregrinam
utrumque voluit esse passibilis et mortalis
Ostendit nam impassibilis et immortalis fuit
De morte christi. c. xxiiii.
Quare mortuus est. R. Propter obedientiam
ut factus est obediens patri usque ad
mortem. Q. Exegit ab eo pater mortem. R.
Minime. Q. Cur occiderunt eum iudei. R. Veri
tatem audire. R. Quia iustitiam amando et ve
ritatem docendo indeclinabiliter tenuit hanc
obedientiam humanitas divinitati debuit hanc
deus ab omni rationali creatura exigit. Q. Ergo
unigenitum pater innocentem et bonum filium occidi permi
sit si prohibere posset. R. Cum deus videret filium
suum tam egregium opus velle et tirannum
expugnare et captivum ab eo liberare ad tam
laudabile opus ei consensit et eum mori permisit. Q.
Quod opus deum iustum fuit quod optimum
pro mappis dedit. R. Quia pessimus hominem
sinceriter redimat iustum erat ut optimus
pro eo dormiens fieret qui pessimum reprimeret et
hominem captivum pristine libertati restitueret ta
lem non suam caritatem deus ostendit vel ut servum
redimeret filium tradidit. Q. Et pater filium tra
didit seipsum vel ipse filio non pepercit deus
sed pro nobis omnibus tradidit illum. Et si filius tradidit
seipsum ut et eum tradidit seipsum pro nobis
Q. Quid peccavit iudas qui etiam tradidit

cum m[agister] pater tradidit filium vel filius seipsum
propter caritatem Judeis aut propter [illegible]
avariciam. D. Quare voluit mori in li-
gno. M. Ut eum qui per lignum vite vin-
ceret [illegible] illum qui in ligno cecidit redi-
meret. D. Quare in nocte. M. Ut quos tenebris
[illegible] salvaret. D. Valuit mors eius
ad exemenda omnium peccata. M. Trans-
cendit et infinite. D. Quomodo. M. Cum cristus
coram te staret et eum dominum maiestatis
scires et aliquis diceret tibi interfice hunc
aut totus mundus inibit interficeres eum
ut salvares mundum. D. Nequaquam. M.
Quare. D. Quia vita eius longe di-
gnior videtur quam infiniti mundi et tale
periculum videtur ut quanto quam minimo mun-
dus non possit comparari. M. Sic igitur eius vita
dignior infinitis et innumeris mundis ita
mors eius preciosior fuit innumerabilibus
mundis, ideo suffecit ad redemendum omnium.
D. Quid dat pater ei pro hoc [illegible]. M. Dedit
dare ei omnem suam sententiam [illegible] ut filii
omnia mea tua sunt. D. Non potuit ipse
recedere sue mortis dare cum velle. M.
Potuit [illegible] eum [illegible] quomodo
homo sustinuit propter impassibilitatem
in morte immortalitatem pro peregrinaci-
onem etiam vel [illegible]. D. Quot horas
fuit mortuus. M. xl tantum. D. Quare. M.
Ut per partes mundi qui in decalogo erant
mortue vivificaret. D. Cur dixerunt eum
tercia [illegible] a Judeis et gentilibus mori volent
Judei mortem eius compellati sunt pagani
non dixerunt eum. D. Cur iacuit duas
noctes in sepulcro et unum diem. M. Ille
due noctes signant nostras duas mortes
unam corporis alteram anime. Dies autem
sit mortem suam que fuit lux [illegible]
moracionem vitam consulit et altam cum [illegible]
[illegible] reliquit quam demum [illegible]
commutabit. D. Quo ivit anima eius
post mortem. M. In paradisum celestem [illegible]
[illegible] ad latronem hodie mecum eris in pa-
radiso. D. Cum descendit ad infernum. M. In me-
dia nocte in qua hora angeli Egiptum
devastaverunt eadem hora in media nocte cri-
stus infernum despoliavit et cum triumpho
[illegible] rediens repertos in paradiso collocat
corpus in sepulcro visitat quod de morte
[illegible] sentiunt [illegible] ab eo
[illegible] mortis [illegible] eum esse
[illegible] absens [illegible] resurgent
D. Quare non statim post mortem resurrexit.
M. Dicerent eum immortuum fuisse sed in
tormentis [illegible] Si autem post [illegible]
tempus resurrexisset esset dubium an ipse
esset an alter. D. Cur tam cito resurrexit.

De resurrectione cristi c. xix

+ [illegible] ordinis nos sit in limbo patrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ut carnes suos consolaretur qui de sua morte
tristabantur. D. Quare in prima die ebdoma-
de. M. Ut ea die mundum innovaret qua eum
creat. D. Cur tercia die. M. Ut eos qui tribus
temporibus ante legem, sub lege, sub gratia in peccatis
mortui erant sublevaret et ut nos qui operibus et
cogitacionibus dubiis perfidis sancte trinitati resur-
gamus. D. Ubi mansit illis xl diebus. M. In
terreno paradiso ut creditur cum Elia et Enoch et
cum illis qui cum eo surrexerunt. D. Qualem
formam habuit post resurrectionem. M. Septies splendidiorem
sole. D. Qualem formam videbant eum sui. M.
Talem ut eum ante videre consueverunt. D. Apparuit ve-
stitus. M. Vestes ex aere assumserat quo eo a-
scendente in aerem evanuerunt. D. Quotiens ap-
paruit.

De apparicionibus cristi c. xx

M. Undecies. Prima die ostendit se Joseph
ab Arimathia in carcere in quo positus erat
quia eum sepeliebat ut scripta Nicodemi declarant.
Secundo matri sue ut Sedulius manifestat. Tercio Marie Ma-
gdalene ut Marcus asserit. Quarto duabus a sepul-
cro revertentibus ut Matheus pandit. Quinto
Jacobo ut Paulus manifestat qui se in vi feria
devovat non manducaturum donec videret Christum. Sexto
Symoni Petro ut Lucas fatetur qui pro negatione ab
aliis segregatus in fletibus permanebat. Septimo duo-
bus in via Emaus euntibus et item loquitur Lu-
cas. Octavo omnibus apostolis ianuis clausis in sero
ut Johannes describit. Nono in octavo die quando
eum Thomas palpat. Decimo ad mare Tiberiadis.
Undecimo in monte Galilee postea recumbentibus [illegible]
Cum sit creatura apparuit primo M Magdalene.
M. Cur primo [illegible] summa auctoritate sunt edita et scribere
nolebat nisi ea que sibi nota erant ut dicitur Multa
fecit Ihesus que non sunt scripta in libro hoc. Idem est in aliis.
In aliis autem quod non tam omnia invenimus que aut
fide convenire scribere noluimus. Unde in suscitacionem
Lazari Johanne solo narrante alii evangeliste tacu-
erunt. D. Ascendit solus.

De ascensione c. xxi

Omnes qui cum eo surrexerunt cum eo ascenderunt.
D. Qua forma ascendit. M. Ut visus est ad [illegible]
[illegible] ea forma qua ante passionem susceperat [illegible]
ea qua in monte apparuit. D. Cur non statim ascendit
cum surrexit. M. Propter tres causas. Primo ut sui corporis
[illegible] veritatem surrexisse cum quo vide-
rent manducare et bibere. Secundo per xl dies vo-
luit ascendere ut demonstraret eos qui decalogum legis
per quatuor evangelia implevarunt per se celum ascendere.
Tercio [illegible] per [illegible] antiquo
[illegible] Demum post xl dies ascendit
ascensuri celum. D. Quomodo est [illegible] in dextera
patris sedere. M. Equalem in gloria [illegible] regressor
qui interpellat pro nobis patrem in [illegible]
sua passione [illegible]. D. Cur non mox misit Spiritum
Sanctum post x dies.

De sancto spiritu c. xxii

M. Ob tres causas. Primo ut apostoli ieiuniis et orationibus
se aptos ad eius adventum prepararent.
Secundo quia [illegible] sanctum spiritum perceperunt qui decem precepta
compleverunt. Tercio quia in primo sermone ut sicut

populi. Unde post liberacionem ab egipto 50 die accepit legem
timoris. Ita populus fidelium post liberacionem suam quinquagesimo
die accepit legem amoris in iubileo vero 50 anno
recepit populus amissam libertatem et hereditatem ita hic
die recepit populus noster amissam libertatem et heredi-
tatem perditam. Dicitur eciam nunc plenum gaudium.
Non gaudium non habet continuum non habet continuum ad sui
personam plenissimum continuum ad corpus suum adhuc non
sunt i. in quo catholici adhuc eciam non sunt electa suis
peccatis eius contra invidis ut adhuc blasfemantur
a gentibus profanatur ab hereticis dilaceratur a ma-
lis christianis impugnatur in membris eius sed quando omnes quo-
tidie patitur cum sibi omnia ad se colligit tunc plenum
gaudium habebit. Dicitur quinto corpus christi et a
lecti mensa. De tercio c. xxxiii.

Ut corpus capiti inheret et ab eo regitur ita
et ceteri per sacramentum corporis christi ei coniunguntur
immo unum cum eo efficiuntur quod dicitur in suo or-
dine ut membra a capite gubernantur cuius capitis
dicit sicut propheta quod futuri providerunt sic apostoli quod
alios de via erroris ad terminum inspicere et
dirigere ancilles sunt audientes nares sunt discernentes
flegma quod per nares eicitur hereticum quod indirecte
egrediuntur de capite christo a quo emunguntur. Doctores
dentes sunt qui septem sentenciis. Manus alie de-
fensores. Pedes agricole aliarum prosequentes
venter sunt quibus de ventre porrigitur sunt inde
infirmi aliarum famosi qui velut in membris alie re-
nes qui per mortem digestionem excommunicantur
foras devorat quod corpus totum comprehendit cuius in unum
conveniunt. Dicitur corpus christi pane et san-
guine. Unde et vino efficitur. De corpore christi c. xxxiiii.

Corpus de pane sicut ipse dicit ego sum panis
vivus sanguis autem de vino quod autem
secundo sum vitis vera et sic corpus pane nu-
tritum ita christo cibo animam confirmat et sic panis ex
multis granis efficitur ita corpus christi ex multis electis
colligitur et sicut panis igne coquitur ita christus in
ara passionis assatur quod panis coctus ipse ut
agnus pro nobis immolatur vinum et de multis race-
mis eligitur et in torculari exprimitur ita corpus
christi ex multis iustis compaginatur qui compressione crucis
torquentur. Quod vinum in sanguinem ut aqua in
sanguinem et per hoc vivificetur. De eius specie panis
et vini videatur quo vino et sanguis perditus.
Nam cum vero sit id quod Maria genuit quod in cruce
pependit quod de celos penetravit species vero panis
et vini remansit ne si in propria ut vere est stilla-
ret de latere sanguinem cruentes tunc labore alti-
us abhorreret et ut manus mutuo hereses cum
non visum sed intellectu credere. Dicitur quod sal est in hoc
sacramento sicut cum esca in sanguine comederetur
et in carne gustaretur saporis cibi in ore per redigi-
tur per fidem modo prius et compescere pro eu-
charistiam in capitulo. Deinde quoniam conspexeris ut et immigi-
nium per alium coelestem ei intravam et ideo necessi-
tas qui ex illuc quod cum transferentur. Dicitur quod plus
scitur quod plus accipimus. Nam ut de manna legitur
qui plus colligit non plus habuit nec qui
minus colligit minus habuit ita omnes equaliter
sumunt et unus quisque totum deum quem comedunt
et hic integer in celo permanet. Dicitur quod inve-
niam habuit quod hic tenent. De sacerdotibus c. xxxv.

Duplici primo communicatur una cena

quod cui ad reverenciam tetigit altare quod se ad hoc
dignius moribus coaptare conabuntur. Dicitur quod
de eis sentenciam quod hic indigne et contra canonum
statuta agunt quod contra nunc filius publice infor-
macione vitam ducunt vel alias a ordines
communiter et pro eos ipsum in ordine et hoc
de terrene descendunt quam hec sunt domino tradi-
tores simul ut capharnaite. Dicitur pro. Nam qui
a dicto sacerdotes missas celebrare. Nam deus fa-
cilius et sue salutis ac tamen alie sed quod licet
celebrare ut vis ab hominibus honorem et
temporalibus rebus diligent. Hi sunt mistici
pastores qui pro famosis cum nummo et temporali lucro ven-
dunt quod aliud agunt quam deum tradunt cum
in sordidis manibus et polluta conscientia illud
tractare presumunt et omnis conspectu nec celi mundi
sunt quod dicunt firme quam deus confringere. Dicitur pre-
suli quod eis crapam trahere. Nam cum filii heli
pollunt sacrificium domini totius pene populi cui
sibi initio reum quod contra istos reos dicere
in furcam fecerunt immo quantitas eos committi
turbat quod eis et penis precipitem. Dicitur quod
si inseri eis commiserit. Nam quod ab iniqui
inquinabitur ab ea et non quod eis primis inseri co-
mutare in ab eis obtineret quod si resipuerit
non errori nocebit. Dicitur quod tamen tales corpus do-
mini sumere dampnantissimi et per eam quod reantur
sit corpus domini non minus si quod se conservat
per unicos filios salutem operatur ipsum et a pes-
simis non peiora et ab optimis non meliora
sic solis radius a ceno et luce non sordidatur
et a sanctuario non splendidius. Dicitur cum ergo
bonum sit quod per eos efficitur et accipientibus non
ab eis sed a deo datur cum bonum recipienti in
premium datur. Nam bonum recipienti non sanum prodesse
immo et obesse sed quid inditum hec ideo accepit ideo
a quo non debet. Dicitur pro. Nam in paradiso nullum
malum pomum erat cum deus fecerat omnia valde bona
sed ideo bonum ad malum sibi vertit cum hoc a ser-
pente immo a diabolo recipere non sperunt. Dicitur quod
quis positus est in morte periculo morum premendo
et ab hismatico. Nam quod zelo iusticie ab
eius communionem accipere renuerit et se pro eis sacer-
dotio in vinum calicis quotidie communicare non dubitamus
tunc credo hac fide salvari si obierit si quod non
operi esse cooperans et bonum per venerans suum
ab eis caveat et tunc credo hac fide salvari per
et ioseph corpus ipsum a pilato accepit. Dicitur pre-
dum peccare populo. Nam immo magis offendunt
sic enim magis ecclesia tota sancta gemunt vestes
sacras et vasa deo dicata sic tactu contaminant
hos abhorreat angelorum presencia hos fugit ipse
dominus ut dicit de ipso provocaverunt me filii
sui in sordibus ideo abscondam faciem meam ab
eis. Dicit dominus filios quos apponendum dixit non
filios quos sordes susceperit horum sacrificium
non suscepit dominus sed abhominatur ut dicit dominus
sacrificium vero odit anima mea quia pollutum
panem obtulistis michi coram domino cum pollui
nequeat quia in ipsis est polluunt cum inde-
cente ut aliud panem indigne sumunt ideo
corpus non suscepit sed ficte in petiam quam non
ex a dedit dominus. Unde et dicitur corpus
in male dictum quietem dicit dominus ipsos
comunicat hij corpus domini. Nam testa filii dei
acceperunt corpus idest nos sumus compendii et
deum respiciunt hij dicit qui in eo non manent

Primo videant ad os porrige corpus non summe
si indigne sed manducat et bibunt corpus Christi p
mag angelorum sacre in celum offert carbo ara Se
mon cis in os pirat ut ispana testatur et p hoc
summe ut aliud vn yte cis in fel draconum
et in venenum insanabile aspidum D. Nonne indig
nis accepit quod petrus M licet magis quam petrus Qui dile
xit eo accepit sacramenta cum domino communicat Judas
vero quam cum odivit scientiam qua primus accepit et vitas
sacramenta in eo remansit ideo post buccellam primus
intravit dyabolus in eum intravit Primus in non corpus
sed buccellam tinctam intincta i. non consecrata dedit D. Et
cis est obediendum M. vi bo preposite non eis sed domino
est obediendum Item n. et non faciunt vi malum in
pene contemnendi sed quam obedire oportet Deo magis quam
hominibus D. prius solvere vel ligare M. Et ab eccle
publice iudicio separati non sunt contrariis ipsi forte ligati
si sue utique prius Contra non spes hoc pro eorum offi
cium ligat et solvit Et alii iudicia eorum fuerint Tollen
si spernendi sunt ut ethnici Secundum iudas cum
apostolis fuit et amicus apparuit ut alii apostoli predi
cavit baptizat sicut fecit quam ab eis recessit
ut publicis hostis apparuit Ita sunt Secundum sunt
in communione eorum omnia sacramenta pro eos facta et com
rata si seclusi fuerint contraria excitati eorum re
in ad Tertio Sed mores eorum ipsi mores ne
pericus sit tormentorum eorum D. non potest cor
poraliter fieri nec quam si boni a malis sep
erentur id nemo ad bonum post eos reciti in corpore
Et ut sed nec ad consiguendi alium summe fug
erendi sunt mente et voluntate ne consentiat operibus
illorum mala sed laudant et ad penetranda flagicia consilio vel promissa moliuntur ideo non sed
Responsio mali Secundum ab eccla non sunt Sepe
et subditi in malo consentiunt tunc sibi mod
sunt proficiendi quam tunc sunt cum anime preli D.
debent malis dei Sed dico M. Si faciunt non
cis dicendi qui ponitur est qui eis non sunt hostes
zelat secreta Dei ut Sed nolite sed dare canibus
nec mittatis margaritas ante porcos ne conculcent et irridant Sed al nesciunt p electos sed me
cas sed latent querendi sed simodo Sed pertendi sunt
Omnibus non cessat petro et aliis salvandis inspirare
in salute quorum facit medici et phariseos inde
scandalizantur eradicari D. Sed tollerare cum dominus
tollerat indo M. mali in ecclesia sunt tollerandi
et non imitando quod sit sed cum ventilabro ve
mat grana de paleis separat et zizaniis igni
tradendo triticum in horrea sua recondat D.
segregandum ab omni malo collocet te Deus bone
magistra in celesti gremio Amen Expli
cunt tabula primi libri et secundum sed libri

Anima mea exultabit in domino quod de dono ignorantiae nubilo tanto per te illustratus sum sacre radio quesitionique doctoris ecclesie ut liceat michi ad aqua inspice M. quere quod vis et audire quod cupis D. Sed malum nichil esse et si nichil est valde miror unde cum Deus hodie homines vel angelos dampnat cum nichil faciat si aut aliquid est unde a Deo esse cum omnia sunt per ipsum et sequitur quod Deus auctor sit mali et ministri eos qui hoc faciunt Satanas

De malo c i M.

Deo namque sunt omnia i. omnia facit bona valde et eo maxime peccat vel peccatum esse. Omnia autem opera fecit Deus sustinent omnia non solum bona est sed malum non habet substantiam i. malum nichil est. D. Et cur non dicit nichil Deus est quod vi non est bonum secundum cecitas vel non est visus aut tenebre in non est lux Cum cecitas et tenebre non sint spetie Tria sunt creatura natura factura Creatura ut elementum natura ut ea que nascuntur facta que quilibet homo facit et patitur Faciunt peccata preter peccati hoc Deus non fecit sed permisit ut Sapiens Deus

incertum non sit peccatum aut nihil aliud est quam
quod praeceptum est non facere aut aliter quam praeceptum
est agere sic ut maximum est agmen nisi bono
facere quod saltem voluntatem habent a Deo tantum
sed cum sit per rationem contra quam sit Deus iuste
non damnat eos Deus scilicet non dat eis
gaudium qui non faciunt nec aliter faciunt quam
sit praeceptum Dei. D. Omnis actor est peccati
M. Ipse tamen inventor non dicitur. D. Ergo quae
peccata a summo peccatore scienter committuntur
in toto mundo. M. Omnia aut mali nec peccati
agitur totum in laude Dei vertitur et bonum
omnis creatura Dei nihil mali esse nec fieri com-
probatur. D. Quid dicis de homicidio vel adul-
terio nonne est malum. M. Homicidium et
adulterium saepe bonum praedicatur ut occisio
Goliae ~~a [illegible]~~ David et Olofernis
a Iudith. D. Quomodo hic malum dicitur quod esse
cum [illegible] peccatum. Coniugium bonum
praedicatur sed tunc malum est adulterium quod ali-
ter quam sit concessum quae tamen in laude
Dei vertuntur tamen a Deo iuste puniuntur. Sicut
non imperator est laudabilis qui milites suos
remuneravit ita et est laudabilis nimo
laudabilior quando praedones et latrones
damnat ita utique sic Deus in salvatione
iustorum glorificatur sic in perditione impiorum
per omnia laudatur. D. Omnino fecisti sit nihil
odisti eorum quae fecisti quod dicit Deus bonos
amare malos autem odire. De dilectione Dei

Cuncta diligit Deus quae fecit sed non c. ii. com-
mittit in uno loco omnia sicut pictor diversos colo-
res diligit sed quemque per alios eligit et unumquemque
apto loco ponit ita Deus unumquemque sibi conven-
ienti loco disponit. Quos diligit constituit in caelesti
palatio quos vero odisse dicitur infernali carcere
includit. D. Quid est liberum arbitrium. De libero arbitrio

In statu homo habuit velle et posse. c. iii. M.
bonum et malum. Post paradisum homo habuit liberum
nunc vero captivus sed bonum non vult nisi gratia Dei
praeveniatur nec perficere nisi subsequatur. D. Quid dicis de his
qui saeculum relinquunt et religionem arripiunt tunc
aliquo tempore vivunt et priora sed sunt sunt
sine. De hypocritis et apostatis. c. iiii. M.

Dum adhuc in aqua baptismi et poenitentia deserti
ad insipientiam redeunt. De his dicitur simulatores
et callidi provocant iram Dei. Saepe siquidem elevantes
filium ad patrem [illegible] et ipse ad opus suum vocat
ita isti electos ad Deum [illegible] et ipsi ad mala
studia redeunt. Sic et timor caritate ad ignem
ducit et ipse non intrabit sic in diabolo sunt
quos sunt diaboli quae in [illegible] gloria principes
desperant esse in palatio sed [illegible] laboriosum
fabrum in [illegible] ut [illegible] totum [illegible]
[illegible] successo nolebat [illegible] facta eius
suum [illegible] fabri [illegible] afflictio et
tribulatio [illegible] tutor lamine [illegible]
linguae maledicentium et detrahentium [illegible]
et his [illegible] purgat ipse aurea vasa celest-
ia hoc sunt electi in quibus renovat imaginem Dei
[illegible] quos vero [illegible] agunt ipse tortor [illegible]
[illegible] sunt diaboli [illegible] sunt [illegible]
[illegible] electi [illegible] eos [illegible] ad regnum simulatione
impellunt adversitate simulatione [illegible] eos trahunt

ne [illegible] potius simulant quam intimus non amet
et tunc filii Dei ad eum in [illegible] per eorum [illegible]
[illegible] accipiunt qui toto corde diligunt et ad illi
bona deserunt quia non amore veri [illegible] incepto
bono inhaeserunt ut enim cum mali angeli ca-
derent boni firmius steterunt adversitate autem eos
impellunt ad eos [illegible] quae plus iusto diligunt
auferunt et ob ne per infernalia desideria implere
praevaleant absistunt [illegible] et diabolus et mali [illegible]
[illegible] nimio [illegible] comprobant ad [illegible]
eos electi et animae ad caelestia deportantur. D.
Cum mali divitiis affluunt potentia florent
sanitate vigent quam boni inopia tabescunt a ma-
lis iniuste opprimuntur debilitate marcescunt. De vita

Propter electos omnis mali te malorum. c. v. M.
[illegible] multimodis passionibus
impendunt divitiis primo abundant ut mala quae
concupiscunt iusto Dei iudicio compleant per potentiam vale-
ant. Secundo ut si quid boni faciunt per hoc remunerentur
[illegible] quia faciunt per tempora agunt [illegible] et mercede
sua hic recipiunt. Potentia splendent primo propter se ipsos
ut mala quae agunt potentes compleant. Secundo propter probos
ut eos in malis defendant. Tertio propter electos ut eos
castigent et a malis actibus emendent. Sospitate
vigent [illegible] ut pollent [illegible] cum quibus flagella sentiunt in-
[illegible] eos [illegible] dolor [illegible]. De miseria

Boni autem ideo media oppressione iustorum. c. vi. M.
sione languore afficiuntur ne in malis
delectentur et si qua eorum Deum egerit deleant.
[illegible] per [illegible] cohaerent. D. Cur quidem boni eorum
quam divitiis [illegible] potentia [illegible] valitu-
dine roborantur mali autem penuria oppressione
infirmitate laborant. De potentia iustorum. c. vii. M.

Omnibus electi [illegible] conducunt ut bo-
ni quidem aderat [illegible] valeant et per hoc ad
[illegible] si tamen [illegible] quibus mag-
[illegible] videntur potentia [illegible] primo propter se ipsos
ut boni quae mente concipiunt potentes opere possint.
Secundo propter alios ut eius huius bono tutela sint. Tertio propter
probos ut eos opprimant ne tantum quantum velint
noceant sanitate solident ne iusti de eorum equi-
tudine [illegible] sed de eorum salute laetentur.
De miseria malorum. c. viii. M.

Accidunt quidem mali [illegible] egestate afflicti corporis
dolore suspirant ut per hoc discant quam ama-
ra sint [illegible] plus morbi [illegible] D. [illegible]
quidem mali diu vivunt quidem vero boni [illegible] ma-
turi et cum [illegible] boni diutina vita durant ma-
li vero celerius obeunt. De longa vita malorum. c. ix. M.

Mali ideo vivere diu permittuntur ut electi
per eos exerceantur et a vitiis corrigantur. Ipsi
tunc ideo maiori supplicio torqueantur. Boni autem cito
tolluntur ne diutius hic adversis atterantur sed
mansionis gaudiis inferantur. De longa vita

Accidunt longe in vita iustorum. c. x. M.
[illegible] ut virtutum [illegible] augeantur [illegible] plures per
eos [illegible] convertuntur. Mali saepe celeriter ad tor-
menta rapiuntur ut electi ad [illegible] timor
in[illegible] et ab eorum [illegible]. D. Sunt feli-
ces quibus adversa se non tangunt. De infelicitate c.

Omnino infelicissimi sunt quibus permittitur. xi. M.
[illegible] sua [illegible] vivere et omnia desideria
pro libitu suo implere sed adversitate non tanguntur [illegible]
[illegible] ut arida ligna ad ignem mittuntur. De felicitate

Accidunt sunt felicissimi quibus a suis. xii. M.
desideriis arcentur et multis asperitatibus urgentur
[illegible] ad regnum ut filii flagellis erudiuntur

ut dicat ~~effectus eius autem terrentibus timor~~
~~immineat et sic ab errore retrahit~~ Deus
flagellat omnem filium quem recipit. / De electis
et reprobis c. xlix.

Valde est sciendum quod reprobi quamvis coronare
qui hic [illegible] omnino impotentes sunt
et numquam sine suppliciis erunt. Electi
vero quamvis captivi in terra sunt semper
potentes sunt et magis premio carebunt.
D. Ubi dei amore sic ... referimus
auctoritate. M. Reprobi impotentes sunt quia
preventi ira dei bonum nolunt et id malum
possunt malum vero possunt et volunt
quia malum perpetratum est [illegible] id constat
eos posse sine suppliciis non sunt quia
sua conscientia terrent [illegible] timor anxiat
ne rapiant ne occidant ne res suas
tollant. Unde dicitur non est pax impiis
dicit dominus. Electi vero nimium potentes sunt
quia preventi gratia dei et quia bonum volunt
et possunt malum vero respuunt premio non
carent quia sine timore manent et future
beatitatis gaudent. Unde dicitur iusti autem
terre erunt. Aliud est quod volo tibi insinuare
quod malis nil boni contingat et bonis
nil mali eveniat. D. Mira nimis
quod loqueris. Nonne mali hic divitiis
delectantur decore et [illegible] inter
[illegible] purpura veste [illegible]
et magnificis edificiis exaltantur. Hic
boni [illegible] includuntur [illegible]
fame et siti et aliis cruciatibus affliguntur.
M. Cum fortuna malis prospera arriserit
et eos copia [illegible] bonis
[illegible] repleverit tunc assimilantur
pisci qui mordens hamum [illegible] de
[illegible] stipendio [illegible]
[illegible] melius [illegible] et [illegible] sine fine
amaras [illegible]
repleverit ut ille [illegible] amaritudinis [illegible]
[illegible] amor [illegible]
[illegible] inquinat [illegible]
[illegible] et edificiis [illegible]
[illegible] unde dicitur ducunt in
bonis dies suos et in puncto ad infernum
descendunt. M. Porro boni quos [illegible]
modi similes sunt illi qui [illegible] ut aliquam
rem amaram vel herbam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] gaudium et leticiam [illegible] fame
et siti non [illegible]
[illegible] fugiet dolor [illegible]
probat [illegible] et beatos [illegible]
[illegible] semper et [illegible] D. [illegible]
sunt dignitates / De dignitatibus c. [illegible]

Nec itaque sunt omnes dignitates vel potestates
malorum seu bonorum ut dicitur non
est potestas nisi a deo. Cur autem alii mali alii
vero boni [illegible] potestate et iam [illegible]
e. D. [illegible] qui eas [illegible]
ne [illegible] M. [illegible]
[illegible] ibunt qui [illegible]
[illegible] in corpore animus in [illegible]
Habent prelati [illegible] apud deum

in ordo officii a dignitas prelati [illegible]
[illegible] si [illegible] M. Porro quod in [illegible] ut
[illegible] tot [illegible]
[illegible] ut dicitur [illegible]
[illegible] constituet eos. Si autem [illegible]
et eos [illegible] mortis [illegible]
tot [illegible] hereditabunt [illegible]
[illegible] neglexerunt ut dicitur
cui plus committitur plus ab eo exigitur. D. [illegible] potes
potentes tormenta patiantur. M. [illegible] prelati sunt
ut iudices et reges si iuste iudicant et subiectos
[illegible] a iusto iudice
[illegible] bonum [illegible] sibi
[illegible] Si autem iniuste et crudeliter [illegible]
[illegible] supplicia habent [illegible] iudicium
fit his [illegible] et iudicium sine misericordia fiat ei qui
non facit misericordiam. D. [illegible] electi [illegible] mundo cur
non [illegible] patiuntur adversa mundi. / De electis xv. c. M.

Omnia mala [illegible] eis [illegible] tollerant
[illegible] vero [illegible] se [illegible] a deo [illegible]
infortuniis affliguntur. D. [illegible] ut dicitur omnia
[illegible] voluit fecit et [illegible] posse omne quod
voluit [illegible] de eo quod [illegible] non possit ut est mentiri
et peccatum non facere [illegible] / De deo xvi. c. M.

Cum [illegible] de deo dicitur non impossibile [illegible] summa potentia
[illegible] creatura negat [illegible]
[illegible] ut velit statum suum mutare. D. [illegible]
providentia dei. / De providentia dei xvii. c. M.

Ea cogitatione qua omnia futura [illegible]
[illegible] ut providentia. D. [illegible] futura [illegible]
[illegible] et ea ita vera [illegible] et non possit
in sua providentia falli [illegible] et terra [illegible]
[illegible] dicit possunt immutari [illegible] ex necessitate
[illegible] vel [illegible] vera
sunt. / De necessitate xviii. c. M.

Due sunt necessitates una naturalis ut sole [illegible] oriente
[illegible] vel die nocte sequitur. Altera voluntaria ut
[illegible] ut fiat [illegible] et
terra inevitabile est non evenire omnia que futura homines
facturi erant [illegible] futura [illegible]
[illegible] sua [illegible] necessitatem intulit eis ut
[illegible] voluntatem expleverunt. D. Accidit aliquid casu / De casu
xix. c. M.

Nichil omnino sed omnia dei ordinatione.
D. [illegible] vel edificia [illegible]
[illegible] casu [illegible] casu
[illegible] sine causa [illegible]
[illegible] non [illegible] ut
[illegible] D. Contingit autem
[illegible] edes [illegible]
fiat [illegible] inhabitantes eas [illegible]
[illegible] homines [illegible] diligunt [illegible]
[illegible] mortem vel infirmitatem [illegible] dei [illegible]
[illegible] D. [illegible] mors et egritudo sunt [illegible]
[illegible] / De pestilentiis xx. c. M.

Per ea [illegible] puniuntur [illegible]
[illegible] dolore vel morte [illegible] D. [illegible]
de domesticis quid [illegible] de agrestibus. M. [illegible]
egritudine vexantur [illegible] a corrupto aere vel ab aliis
[illegible] que ob [illegible] hominis [illegible] mutantur

Quod quaedam praedestinatio. De praedestinatione dei c.

Ad ostensionem quod in tantum sectum est vel xxxiii
sed aliis summo regni perditur de gloria multis
perire possit et de salvari necesse sit. Quod nullus
salvari nisi praedestinati ad quod alii tanti sunt
vel in quo sit ratio quod perierit. Quod praedestinati sa-
tius perire nequeunt ex sua cognitione in deo et ipsa
per eum in quo sua firma summo continet eum et
de sua salvatione uberiores laudes deo deferunt
quod ubi aliquid per electos sunt tam ut per eos debentibus
... et a nobis colligatur et de ore ... ...
gloriosiores appareat et eum eorum in regione viderint
de sua evasione amplius gaudeat quod quia per se ipsos
iuste perierunt de sua mala sponte elegerunt diligunt et
vellent sine fine vivere ut possent sine fine peccare.
Quod ipse permittit eos electos peccare ut pateat in eis
divitias misericordiae suae. Quod salvatur praedestinati
si non laborent. Quod praedestinatio non est instituta
ut parvuli non laborent operari ut de per multas
tribulationes nos oportet intrare in regnum dei. Petrus itaque
per mortem dignitate praerecta a statu dei praedestinatus
per laborem ... quod non scriptum est in domo patris
mei mansiones multae ... ubi mansiones
diversae quod non ... in eodem loco possidebit
... plus laborare potuit ... ...
... alia mansio sibi quod habiturus erit si eo
... praedestinatus fuit et non
ita ... facere ... ...
... ...
... ...
praescivit ut ... bonum vel malum facerent
ut de Esau ... Jacob autem dilexit. Quod
... quod in bono perseverant
nisi in fine quod praedestinati erit quod non in malo
nisi in fine perseverant quod de reprobis erit. De prae-

Sicut illi videntur rei quod multa ... ... c. ...
... et obsequi noluerunt ita videtur
... quod ... audierunt et non facerunt
... sunt ita tamen ut ... praedicatores
... creatori suo per id quod ... non ... alii ne
... ...
... quod ... ... homines in primo
... ubi nolunt non sit ... ad ... ... vel alibi
... ... et in illas ... ...
... ... audierunt ... ...
et non sunt inexcusabiles. Quod ... quod ...
ignorant et ... et non faciant mala ... quod ignorant
ignorabiliter. Quod ... in fide et opere ...
ignorant ... ut ... ... quod ...
... ... ut ...
ignorant ... ... non ... ... ut ...
... et non facit plagis vapulabit multis quod non bona
audire noluit et quod ... ...
plus ... ...
... ...
... ut de ... ... et
... ... in die furoris domini ... ...
... ... a nobis ... ...
volumus. Quod quid est originale peccatum. De originali

Iniustitia ... plenius ... ...

dei ... ... fecit iustitiam ... iustitia
... et ... ... iustitia ... ...
... ... iustitia ... debitum ... ...
... ... adam deservit ...
iniustitia originale ... ...
iniustitia originale peccatum ... ...
homines damnatione ... in baptismate ... mor-
tem redemptoris dimittitur. Quod ... peccatum
sola voluntate ... non video quomodo iusta in
fantibus ... ... peccatum ... ...
... ...
... iustitiam ... non ... ...
In infantes ... ... non ... ...
... ... non habe-
... ...
... ...
existit ... ...
... ... fecit ... ...
... iusta ... debitum ... ad
... adam deservit ... ...
... ...
... ... portabit ... ...
... ... portabit ...
iuste ab infante exigit ... a parente de-
linquitur ... ab alio exigit
... et ... ... iustitia
... ab ... homine iustitiam exigit
... ...
... adam in ... filius adae ...
... ... iustitia ... non ...
... adam ... deservit ... ...
... ... iustitia ...
infante ... ... iustitia ... ...
... ...
... ...
... ...
... dei ... ...
... ...
... in ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... parentium
filii in sua iustitia ... ...
... ...
... ... in ... ...
... ...
... ...
... ... ab adam ...
... a deo ... ... ab ... exi-
git ... ... non ...
te ... ...
hominem esse ... ...
... ab ... ...
a carne exigitur ... ab ... ...
... ...
in semine humano ... non culpa
sit ... in sanguine ... in spermate esse ...
et ... in ... a deo ... ... anime
... ... ad ... debitum
iuste adae exigit ... in ... ...
et iniustitia ... ... iusto statu. Quod ...
in iniustitia ... ... concupiscentia
... ... debitum sine concupiscentia
... sicut ... ...

aliqua delectatione sed quia primus homo in misteria
vite recessit et maledictum concupivit mox concupis-
centiam suam sibi subiecit et ipsum omnes qui postea de
suos in concupiscentia generare cepit ergo omnis qui in
concupiscentia concipitur misere nascitur cum primo et ideo si absque
baptismo qui est mors Christi moritur in eternum angelis con-
cumulatur non assimilatur illi tempore angelis corrupta
bitur nisi cum ea ministrata sicut enim Iob dicit
nemo mundus a sorde nec infans unius diei
in orbe. Et adhuc scrupulus animi mei est
cum fortiter inficit ar. item sanguis d. d. Amen cum
insensibilis sit ac per se nil facere possit nulla vero
vicio quamvis adversus spiritum concupiscere dicitur et eum
ad se sibi attrahere affirmatur / De concupiscentia xxiiii

Hec clamat david cum se resciabit i. e. ad
imaginem hominis carnis ab adam aliquam anime a
deo habere constat sed a concupiscentia ut a deo ex aba
dam habere non ignorat tamen vero anima carni iuncta
fuit concupiscentia trahit ab ea dicitur anime carnes
unde mens non dubitet vel quare corpus viuificat
qualitas vel sensualitas vel carnalitas vocatur
illa quare invisibilia contemplantur spiritus vel
mens vel intellectus vocatur inferior ergo pars anime
quare qualitas vocatur a corpore quo corruptibile
aggravatur et sensibus carnis reuinsca ab eis o
blimsca ipsualia tamen sed tenens delectationem et ideo
tamen appellatur et concupiscere contra spiritum affirmatur
Superior autem pars vel spiritus vel intellectus vocatur
spiritualia sentit caduca respuens invisibilium
contemplatione delectatur et ideo adversaria
prohibetur. Dicitur autem caro concupiscere sicut anima audie-
re. Unde pars spiritus ab anima separari non sicut
adam ab eva anima namque uxor spiritus secundum
carnis vxorem ancilla dicitur spiritus itaque imperat
uxori et rationem anima obedit marito suo et dilectionem
ut si uxor illecta mariti ad consensum malum
inclinaverit id ipse tamen ea et ancilla petitum
prebaverit ideo ita superens ostendens mulier con-
cupiscens vir consentiens sed penis sed dicitur
sic mente caro illicita anima concupiscens spiritus
consentiens simul a gaudio excluduntur. Et
unde ergo facile. si. Sara et anima ebreci
spiritum ad habens carnalia respuens spiritualia
concupiscat agar ancilla et carnem suam
vigilans remittit ad bona opera constringat
et sic eis ysaac et vim gaudium nascitur quo
non discordans sed illorum pace concordes
gratulantur. D. lex metendum autem est. Ideo
quidem sed varium D. Unde nascitur quidam sed
factum dum autem carnales sunt ut dum animi
suum hominem in vitiis mutat vero corpore
quod vel autem in his corporis colligant
sed adulterii aliquam infirmitate sensu por-
tant. D. fuit autem ab inicio autem tam
quotidie / De anima c. xxv

Deus omnia simul et semel primum fecit ut dicit
qui fecit futura sunt sicut creata in mun-
sis vel formant autem quotidie per speciem
et mutat in corporum effigie ut dicitur pater meus
usque nunc operatur et ego operor et alibi qui
finxit singillatim corda eorum et animas. D.
Cum deus summe bonus et summe sanctus sit non nisi

bonas et sanctas animas creat et ipse propter
obedienciam eius corpora intrare compellun-
tur et omnis semper in inveniendum an-
tecedit in infernum. D. illud corpusculum vigin-
ta mortuum est. Deus autem omnis bonitatis
et omnis sanctitas non nisi bonas et sanctas
creat animas et ipse natura desiderant cor-
pora in nos mundi et naturaliter corpori Deus tibi
ad intraverint in mundo et polluto vas-
culo tantam immunditiam in applicatur et per
delectat in quo deo instantiis est ut cum
ipse perdidit vas quo caret quo claudit
amore dei privatur cas deus a conspicie
suo excludet. D. sane aqua anime corpori-
bus infunditur cum legitur de Iohanne quia an-
tequam adhuc in matre primum sensit adventum.
Unde per animas qui puerilis sola non care
sed per debilitate corpusculi non posse se erigere.
D. Cum vero in mundo de xpiano natum sit
Anima de mundo semen accepit. Anime per fa-
cere mundi de in mundo accepta semine et a libi-
dine in iniquitatibus conceptus. D. In
homo totus in baptismo mundatur et quicquid
bonum predicat. Ideo eius semen in mundum de-
sistat. Nam homo in baptismo intus et exterius
sanctificatur sed remissum fomes eius per carnis con-
cupiscentiam conciliatur. D. Cum illa commix-
tio negat fieri absque delectatione carnis li-
bidinis et ille infans non posse sine ea pugnare carnis
tibus ut puta adhuc informatis. Cum
est ipse immundus aut pene vel culpe
obnoxius / De infantibus xxvi

Cum hic polluta parentis semine
infundit quod hereditatis iure in qua
tam prolis et ideo tenentur obnoxii culpe
adeo in quo omne culpaminis et in quo est
mortem sui. D. In deo in ad mortem quod
nascuntur omnium. Sicut si quis ad ceciam
tenebras se demitaret et statim et veritatem
vidit hoc nascens est si demitaret in mundo
et mox in morte reciperet. D. Si peccato
eius nascuntur. Sicut si quis vel aqua passi fuit
ventes corruptum omnes panes et ea tantum
eas mortem sic adam fuit massa corrupta
et ideo omnes per eo nati sunt corrupti et ex
tunc morte digni nisi fuerint in morte
redemptoris per baptismum viuificati. Hec
ergo parentes pro se scripsit sub baptismo ad
Dapi ita filios corrumpit per mortem
Christi in baptismo renovari Omnis in Christo
vivificabuntur. D. Cum non per multos dei
quos nasci vel baptizant aut natos per
ius mortem perpetue cum regnant. D. Iu-
dicia dei abyssus multa ideo occulta quomodo
eam in hiis celebratur tu non est ut ipse eos
fiat ut pateat istos tamen immundos et pene
sine peccato videntur in pena et se per illam sa-
cramenta tamen in debitos in cuius loco

mbilites de gtes referat eo grat tā̄ multas
peas evaserat. De sponsis xxxvii c.
Quam pcat̄ cōmi pueli in tenebras im. Sic
cret aliis infirmitatib; ch̄ de illicito cōiugio id
e de adultio vel cognat ul mochis ul moni
alib; nascunt. N. Nichil omino si fuerint bi
ptismo gsecrati sunt. Sic nec tatiō nos si fu
eratur sunt p fmez et sunt seminati. De hoc
pcd parētu filios ul filioz pentib; ch̄ Sepius c p
ind portabit ministe filii mt filii ministe prius ch̄
filii pentib; in melius nō gsenserit aut pntes
filias ab hijs phibe nō poterint ul noceriint
sed alterutrū altitū. Sic ut Iosue nocuit ch̄
rayim cōmit et mosē nō obfuit ch̄ nequaquam
consensū pbuerint in pctō mali. ch̄ al ipis co
nō p aliorz [illegible] sunt dampnabunt. ch̄ Et cōgue
poti dnce cognatam. De illicito cōiugio c xxx
Secundū nat ulim statutu ecce maiorum in
cōiugio. Et quid hic pbeds. N. Nūm fuit petrum
commede pomū si cōn. Sed prepter sunt maiori
Et ipe tu[illegible] sed pres suas duxere gsaguineas
in cāritas apud illos nō extendit se latius quam
(m)ea. De ut dō. Augustinus quod et ideo hebre
filias acciperē gstā possent amorem fo cognatore
nos nunc extendit se caritas et ad minores ut
d. Augustinus minores hos et ius p̄e sangwis nos
tanguit cognatos. Augustinus statuit ecclā p. filium som
nos sit alicarū vincla quod caritas se dilatat
p. de gte. Continuo. Et quod pbat ud de petrum
cognata dnce. N. lic. duobus filibus dnas sorore
gnata p eius sanguinē. Amplius sic theo cogitus
neūm c petrum cum dnxit mes sim melz et
sua cogitari. ich si nat ullum e petrum si nupcium
illicitu gnatres ul filiolas dnce. N. Hoc
sic dixi. simplici si nat nō de petrum si si sacra
metū sic uxor tua c filii tui unū in carnali
eius in in spuali generacōe et ita sit tua gō
mater soror tue uxoris et filiola tua soror
gpater. i. se sim pt[illegible] et nō lic uli duas
sorores a uibi duos fres in cōiugium accipere.
Sed p. sacratiō tē cōiugiū cōpentib; illicitu
Et cum ma spāctam ch̄ ea q desiderat cōiungit
te audū eā. unus nobilis donoi pro sed spus
tibi scrimido infusū gsecutus largiens coniucto et
q nunctū iā de pluit sponsus de illegi[illegible] ecclie
ministri qui seruans in sūma. ch̄. De ministris
Primo sacerdotes si sint ut ecclie xxix
bono pelo sic elus undi si rect docuerint
tre sunt sal tre r'lig. ud ministri sunt fenestre
in domo divini p quas lumen sacre splendor hijs
q sunt in tenebris et ignorancie si eū vinxerint
et nō docuerint sunt carbones ign q ardent et nō
lucent si bū docuerint et nō vixerint sunt
ardens candela q aliis lucet et sibi met cera h
quiescente deficit ul campana de q aliis dulc
sona reddit et ipsa assidue pulsu atterit̄ si

ut nec bn viuunt nec docent sed fumus q
ignem obfuscat et oculos oculorz lacrimarum
De hijs dicit stelle nō lucent sed de celo ce
ciderunt. ch̄ q dicitur de iudicibus gtentoribus sic
indecentis ul aliis statu religiosis. De venia
Suppositū sunt religiose. inn[illegible] seculi xxx. c. M.
Sp[illegible] plebeum vincēda cu duo iudices cum
Et ad mirabilior est sed oib; qui nō habent
nec secum nec dm. de ipis. Et desederint in m
sermone vineas q̄ sicas. ch̄ q̄ sunt semus
de militibus. De militibus xxxi. M.
Petrus boni de pctis n viuunt de rapina se
restiuit ne el possessiones sibi coemunt et in
busca redimunt. De hijs d. descendent in vani
tate dies eorz eo ita descendit sup eos
Et quā spem cōmit mercatores. De mercatoribus
Pecuniā ut nā de fraudibus xxxii. c. M.
Primeris de quo cōmit acceptis et nonne sae
loca frequens visitat sed libent sacrificat elemo
sinas multas dat. N. h. eciam iō faciunt ut dn̄s
eis res suas augeat et cāritas q̄ instrogiat
et p hoc rapina mercede sua. De hijs deq(ui)
stibimini i. militie Innocate sunt ut oves
in medio ponent. more depascet eos. Et quod
vari artifices. De artificibus xxxiii. c. M.
Bene sed primū nā qs agunt cum magna
fi[illegible]de faciunt de hijs dicit nō sunt
tenebre et nō e umbra mortis ut abscondantur
ibi q operantur iniquitatem. Et cōmit sp[illegible] iociulatores
De ioculatoribus. c. xxxiiii. M.
Nullā tū nat intencōe sed nescit scitur
ne de hijs dicit dm. nō cognouit et
dns spuit eos et dns spernabit eos q de
aspice deridenc. Et q dicit de publice peni
tentibus. De penitentibus c. xxxv. M.
Noli dicit de penitentibus sed dm. irridentes
dm. n irrident seipos decipiunt q leta
cū mala fecerint et exultant in rebus pessimis
e id accidunt cantant cu adulteraverint exultant
cū pincerat a sacrilegiū pcetrat cachinat in
penitencia gstituti diuersa fercula cōmit varie
pocula inebriati gestunt et dib; delicijs pl[illegible]
qui alii desistunt. De hijs dicitur dabit dns in
carnē eorz ignem et vermes et i ignem
inextinguibilem. Et q̄ sentit de fatuis. De fa
Tenuit pueros gpetentes tuis xxxvi. M.
cos melius dn̄ sic nesciunt et ideo salua
Et quid de agricolis. De agricolis xxxvii.
Ex mag pte salua[illegible] q sunt vinunt et po
pulū dei suo labore et sudore pascunt
ut d. labores manuum q manducat bt sunt p
mag bn̄ pte eis messe. inuidia. Et q de pu
eris. De paruulis xxxviii. c. M.
Omnes nō loquentes ut sunt recinnes dum
taxat baptisma gsecuti saluantur ut de
talibus n est regnum celorum [illegible]
[illegible] qui [illegible] ut semp [illegible]
dum [illegible] saluantur. Et ut vix [illegible]
a saluant. M. Arta est via que ducit
ad [illegible] ambulant per [illegible]
sic [illegible] colligit ita
[illegible] delictis [illegible]
[illegible] colligit [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible]

supponi sic xpc pro impiis mortuus est et gra
dum ponendo constituit mortem pro sui morte
eius impius / De impiis xxxix c.

Christus pro solis electis mortuus est cum qui erant
impii et in infidelitate positi ponendo autem est
de omnibus gentibus et de omnibus linguis in omni
solium dicit se pro omnibus futuris pro eis si erunt
in inferno damnati ut non solum pro nostris
nisi qui eum recipere deus ideo deus
neque est redemptor omnium credentium et angelorum
uero quare preuenit sui electi quos venit xpc
sua morte redimere ut ego mea pono pro omnibus
meis ipsius dixit non pro illis de quibus dixit vobis
est de omnibus nobis quia hec pro his rogo non pro
mundo et item dilexisti eos sicut mundi constitucionem
De his de his sanguinis cum ponet effunde
non pro omnibus nec cecidit redemptoris morte rem
nisi in iusto denunciacionem et ita non xpc mortu
us est eis cum magni abyssum non confessi
sed ut in morte xpi ut remaneat hec omnia sua
consideratam istam in malicia sua Deum defecit
ipsa una et intencione eius sicut omnia opera eorum
cum venit videre non iustos sed peccatores Cum non
est iustus eorum c. Iustus est sui eos
in mare cum se cognoscunt ut corde Impii
cum putant se iustos ideo non vocat eos do
minus ut non iustificato omnibus cum eorum in
iniquitatem et cum ipse sit ipsa iusticia si super
membra dyaboli fecerunt eius una esse
iniustus ergo iusto est una Omnis iniusticia
peccato iustificatur eius sui omnia opera eorum
sunt solum sine factis eius iusti pro iustos in
iustos et pervenit sui eos et pascit eos De
sunt aliquis signum inter se nobis bonum ma

De signis bonorum et malorum c. xl c.

Possunt iusti nature sibi bene conscii inde futura
ipse cum sunt vel illatis ociosi et eorum
quadragesima mitteret in incessu modesti et
abundancia corde dulces sunt in viis charit
atis de prava consciencia et de cordis amari
tudine sui nebulosi vis et tristes insta
biles risu inmoderati tristicia mordaces
in esu turpati i. non tardi in festini ve
nerunt quod gorde gerunt amara aut impium
dantes fundunt Et si in morte xpi peccata sunt
remissa cum baptisatur quia peccata per mortem
xpi relaxantur et in fide baptisatur / De gradibus

relaxantur peccata dimissa vi c. xli c.

Septem modis a quibus in primo per baptismum
secundo per martirium tercio per confessionem
et penitenciam ut Confitebor iniusticiam meam
et tu remisisti iniquitatem peccati mei Quarto per lac
rimas ut de illa cum lacrimis cum ipsi consola
buntur ut per elemosinas ut sapiens sicut aqua
extinguit ignem ita elemosina plangit peccata
Quinto per indulgenciam in nos peccantibus
ut dicit in ewangelio si remiseritis peccata hominibus
et pater vester remittet vobis peccata vestra Sexto
per caritatem opera ut Jacobi caritas operit
multitudinem peccatorum c. Septimo per confessionem De

confessione capitulo xlii c.

Quantum baptismus sic ut in baptismo
originalia peccata ita et in confessionem re
mittuntur peccata actualia est ergo iudicium
duo sunt iudicia dicitur unum per confessionem

aliud in ultimo die per examinacionem in quo
ipse deus iudex Di hic accusatur homo
reus fiet In primo sacerdos est iudex
homo et accusator et reus et pena
est sui quia hic iudicabit ibi non consuetudo
ut non iudicat deus bis in idipsum Si nos
ipsos iudicaremus non utique iudicaremur
Sed per penitenciam et elemosinas si non defuerunt
peccata Sicut omnia medicamenta non
valent ad sanandum vulnus quamdiu ferrum
sunt infixum nisi ferrum extrahatur Ita omnia
beneficia non prosunt nisi peccatum relinquere
quam sancta peccatum sunt et peccatum et nemo
per aliquid suum liberum facere De prosunt
beneficia malis pro omnibus que fecerint
bonis recipient hic retribucionem sive
in hac vita sive in futura Non in futura
vero ut Recipies plus actapenitencie Ita eorum
de omnibus que fecerit hoc malis punietur
aut in hoc seculo vel ante et in futuro etiam
dum bis sit in celo Aut ipse homo
punit puniendo a deo vindicat punienda
Nec Concessit deus magis legalia sacri
ficia ordo non auferat peccata / De sacrificiis c.

xliii c.

De idolis immolacione quia sicut in
egypto positi dedicacionem ideo ex
sunt morem obliviscerent et ipsi
sicut iudaicis pro illis ad sacrificia
ra in sacrificio in pascali agno ves
vitulo rufa vel hyrco pro peccatum aut
ultas buccinas dac velit qui leges
det umbra hec fiunt impossibilis
et sine sacrificio quod confert secundo
sacrificium offerens in scriptum Item hoc
non colebat nisi unum deum a principio
et iudeorum et aliter scriptum / De invencione

Apud abel tunc fuga xliiii c.

idolatrie a dictum Aug. ubi fidei suo altitudinis tr
imo stadiorum fuit super in comprim
regnaverit que belo patri suo ymaginem
faciens victoris sibi subiugatos cum
adorare imperavit quem plus alii imi
tati carius suis aut propinquis regi
bus mortuis ydola fecerunt quibus in me
quibus colere conparuerunt ut cretensem
suo regi Jovi et athenienses cecrops
latum nauro ramam romano unde
in primo in orbe deos fecit timor deo
nec vos formulas intrabat et ipsum
intrabat pro iussu redunt in ludisficabant
Quia fuit babel et in loco quo nunc
est magna babilon Est dilatatus et bini
mi construxit Semiramis regiam
Ut latent lateribus bitumine resistere
longitudinem et latitudinem per lx miliaria
extendisse dicitur Ammon vero latitudinem
arboribus et longitudinem arborum construxit
fecit In illa civitate idolatria tempore
Wilberet in hac eam ambit nasi scribi
De babilona totus exibit qui
totum nunc deprecabit Presbiter est lepra
per alia loca inveniuntur

De peregrinantibus c. xlv ca

Melius est peccatum ad quam itur sit in paupertate
expendere quam cum amore et affectu nulla confessione
peregrinum sicut in prima de gratia hec dicitur nil proficit
sudore acquisita fuerint et se in itinere apud
congregatos scolarium ordinibus commendaverint
et de rebus suis ipsis vel aliis pauperibus in-
partiuntur equaliter sunt. Lucia et helena atque cetera
[illegible] laudat que hec fecerunt. Si vero propter curio-
sitatem vel laude ad sacra loca destinantur hec
in mercede recipiunt quamvis eadem loca edificia
videant et laude quam querunt. Sicut autem pe-
regrinantur pro lucro aut pro fraude aut pro rapina
aut pro confessione quam a curato porrexerunt
nichil de illis sed accepti erunt sic hiis qui filium
coram patre immolat etc. Ceterum magis ad eum
veniat. D. Cum deus non concessit homini in isto
cibo salute perceptam posset esse illo De
fame c. xlvi ca

Fames est una de penis peccati non sit curanda
ut si vellet sine labore [illegible] vincet postquam
cum terram non nisi per labore esse potuit et
si fame vel frigore et cetera incommoda non susti-
net laborare nollet et pro ceteris a regno ma-
net. Unde dicit ergo ei deus fame ut hac necesse
coactus laboraret et ad eternam [illegible] oc-
casionem rediret [illegible] et hec tamen contra celicis ac
ipse [illegible] omnia ad penam sunt. D.
Est homo tamen in vite constitutus et si per hac
cedere vivendo ut perveniat morando De fine
Omnium statutus est ad quam hominis xlvii ca
venire dicit in hoc seculo ultra quem tamen ho-
mine vel unum momentum non potest ultra in dies
constitutum tibi terminus eius quem preteriri non po-
terunt. Potest autem multis modis ante venire sine incur-
ma in bestias eunde seu veneno vel
laqueo vitam extorquendo aut flammis vel
undis insiliendo sic incurrunt. Plurimi mollem
per efficere ut non solum incedere penitentiam
anima eodem tempore tantum ex peccata. D. Ps. [illegible]
ca. Deus eduxit filios israel de egipto et in-
duxit eos terram promissionis quam propter peccata sua
non sunt adepti sed antequam illuc pervenirent sunt
in deserto prostrati. D. Peccatum mortis si eos primo
immo peccat similiter punit vindex est enim ne di-
in hac pena constitutum. D. Peccatum [illegible] quam in-
dicibus missi dampnatur morte supplicium inter
ca. Nunc sed pocius lavat magis suas misera
quamne peccatum. D. Cum in carcere fuerint
deprehensi et a iudicibus ad aculeum vel ad
aliud supplicium dampnati et imposito mortis [illegible]
penituerint est spes aliqua de eis De punitis [illegible]
xlviii c ca

Magna spes est de eis qui [illegible]
sunt supplicium purgantur relatio [illegible]
salvatur [illegible] ordinibus [illegible] a penis li-
berantur. D. [illegible] qui punit [illegible] prius dixi-
mus quam [illegible] De punitis xlix c ca

Qua anima adhuc in ipsis est nova et ad [illegible]
[illegible] in senibus vero quotidiano
visu vel auditu est sensus obtusus et per illarum
cogitationes attenuatus. D. [illegible] pro [illegible]
testamento. ca. In morte hierusalem extra [illegible]
a babilonis [illegible] precepto domini
dedit eam in sepulcro mortis [illegible]

hoc tempore non in isto afficia et [illegible]
[illegible] reclamabit. D. [illegible] non sunt
iusti signa in hoc tempore facere sicut fac-
ca. Nec [illegible] in istorum fiat [illegible] signum
[illegible] deus [illegible] sit sui menti celum
[illegible] dicitur. Cum eo qui fecit in abba-
[illegible] olim propter incredulos visibilia
signa pro ipsos faceret. Dum [illegible]
[illegible] nunc maiore pro [illegible] spiritu-
alia perpetrat. Dum vanis modis animas
curat [illegible] et dum recte exteriora
signa per suos agit [illegible] et [illegible]
[illegible] propter miracula sit in [illegible]
[illegible] penitentibus deus [illegible]
anima pro signa non [illegible]
[illegible] signa [illegible] ab ecclesia
[illegible] pro temptationes [illegible]
abundantia [illegible]. D. Intellexerunt
prophete qui [illegible] De sacra scriptura c.

Intellexerunt. D. [illegible] ita profunde
ita obscure sua scripta dederunt. ca. Ne
[illegible] vanes [illegible] pictores
[illegible] itaque designatum [illegible]
[illegible] prophete fundamenta eius
[illegible] posuerunt apostoli parietes [illegible]
[illegible] illorum [illegible] depinxe-
runt [illegible] et sacra scriptura non est nisi [illegible] dei
scripta quibus [illegible] pro clave. D. Apertis
[illegible] clausa nam filii [illegible] vident
et non [illegible] quia [illegible] ut [illegible]
D. Habent homines custodes angelos De
angelis custodibus c. l ca

Unicuique genti unicuique civitati presunt
angeli qui [illegible] leges [illegible] dis-
pensant et ordinant [illegible] cum anima [illegible]
[illegible] angelo committitur qui eam semper
ad bona incitet et omnia opera eius deo an-
gelis reservat. D. Cum deus omnia fecit et [illegible]
angelis [illegible] quod [illegible] eis [illegible]
[illegible]. ca. Angelis [illegible] deo et [illegible]
angelis [illegible] ad quam de [illegible]
[illegible] in deo congratulatur ut dicitur gaudium est ange-
lis [illegible] peccatore penitentiam agente sic
[illegible] illorum [illegible] est de [illegible] male
gestis indignari. D. Sunt in [illegible]
[illegible] quos custodiunt. ca. Cum [illegible] fiat in
angelis [illegible] maxime [illegible]
[illegible] sicut [illegible] remedium
[illegible] ad terras et [illegible] ad
celum [illegible] qui [illegible] ad nos descendunt
[illegible] intima non [illegible] quia [illegible] videt
faciem patris quotiens [illegible]. D. [illegible]
apparuit hominibus in forma hominis homo
etiam cum sit corporeus non potest videre [illegible]
[illegible] sumunt corpora de aere [illegible] possitan-
tive et videri [illegible] aut [illegible] est [illegible]
quam [illegible] non tamen omnibus visibile
nisi [illegible] quibus se volunt manifestare
D. Sunt demones hominibus insidiantes
De demonibus c. li ca

Unicuique [illegible] presunt demones qui [illegible]
se habent in [illegible] qui [illegible]
[illegible] vitia efficiunt et mala hominum
suo principi cum magno cachinno referunt

Si quibus tamen illorum ab aquis iustorum per-
egrinantibus vivant, mox ab angelo custode eius
in abyssum retrudit, nec amplius
cum aquis sanctorum congredi permittit. Qua-
vis aliquando a principe demonum meis tormentis
subregentur sunt. Ut Christo a diabolo victo mox
de paradiso est eiectus, ita autem quibus demoni-
a sanctorum superat confestim confusi intacta dimit-
tunt. Non possunt obsidere quos volunt.
Ut greges porcorum intrare non potuerunt
nisi permissi a Christo, unde homines aliqui
pulchri virtutibus corporaliter obsident illis ad re-
gnum sibi aut ad penam aliorum aut ad amo-
nitionem semper obsident. Interdum per terra repatet.
Corpus hominis in baptismate dedicatur, ut dicitur:
Templum dei sanctum est quod vos estis. Igitur
hoc templum semper aut spiritus sanctus aut
immundus spiritus inhabitat. De eo valet
vel ... virtus infirmis. De vinculo in
sermone c. lxiii.

Peccata confessa et non iterata non cotidi-
ana per ... relaxantur ... et
deus si in peccato est dimittuntur ei, sed de peccato
penam non exigit. Ita non veniunt nisi sunt ei ne-
cessarium sed ... obest. De pena
in extremis. De pena c. lxiiii.

Qui in peccata sua vixerat ad mortem, peni-
tentiam distulerit, non ipsi peccata sed peccatores
deserunt, quia diutius eos peccata habere volunt.
Tamen tamen ex corde penitet in ipsa morte
veniam invenit, sicut latro in sua morte.
... et dicitur: quacumque hora ingemuerit
salvus erit. De unde dicitur mors. De morte c. lxv.

Ex amaritudine et a morsu pomi vetiti
unde mors est orta sunt autem
tres mortes, scilicet prima et infantibus actuali
in penitentialibus et senum. De cum peccata
in baptismo dimittuntur et mors sit pena
peccati, cur permittitur per baptisma, dicitur:
... ut possint pro Christo pati et ma-
ior corona est eis. De immortalitas
corporum in baptismo datur non pro deo sed pro
immortalitate. Ad baptismum ab omnibus festi-
narent ut numquam ad regnum redderent. Peccatum quod
in baptismo dimissum penas peccati non remi-
sit, ut iusti per fidem ambulant per operationem
se exercent donec mors a vita desistat.
De cum dimittitur reperta peccata in baptismo.
De reperitis c. lxvi.

Dimittitur sed tamen ipsi per mea peccata
relabuntur que dimissa erant. Etiam
meos ... ut dicitur: omne debitum
dimisi tibi et mox subdidit: Tradidit
eum tortoribus donec redderet universum
debitum. De cur permittit eos ad baptisma
et ad alia sacramenta accedere cum sciat eos
desistere. ... electos ut dictum est, ut habeant
eos ... De ... est blasphemia spiritus
qui non remittitur neque in hoc seculo neque in
futuro. De blasphemia spiritus c. lxvii.

Invincibilis desperancia in spiritu sancto datur
reprobo peccatori, qui per hoc de gracia dei sperare
diffidit et non penitens blasphemat spiritum sanctum
et hec est irremissibile peccatum. De nocet bonis sed
sciendum quod subita morte rapiatur. De morte
bonorum c. lxviii.

Nichil penitus nocet eis subita morte
moriuntur qui se semper cogitaverunt
morituros. Sive hoc sancto in proleribus
sive a bestiis dilaceratur aut flamme vel undis
immergantur aut suspendantur vel in rota fran-
gantur vel quomodo infortunio moriantur, semper est
in conspectu dei chorus sanctorum quod ut feratur quia iusti
morte moriatur iniusta, quod non auferet ab eo. Et si
mors non obest, ymmo multum eis prodest, cum a se
vel gesserunt pro humana fragilitate relaxat per mor-
tis acerbitatem. De prodest malum si diu decubant
in lectis antequam moriantur. ... quandoque in morte
moriantur et subita moriuntur, cum in domo non
moritur et qui se numquam cogitaverunt morituros. Et ideo
dicitur mors peccatorum pessima. De obest iustis aliquid si in
cimiterio non sepeliantur. De sepultura iustorum c. lxix.

Nichil prorsus totum namque mundus est templum
dei quod dedicatum est sanguine Christi et sive in mari
seu in silva vel palude vel in quovis loco se-
peliantur vel proiciantur aut ab hostibus aut avibus
devorantur semper in gremio ecclesie consistunt que
... diffunditur. De confert eis aliquid
quod in sacris locis tumulantur quia per quosdam
iustos loca sancta iacent in quibus tumulantur, quia aut
in penis sunt. Iis hic prodest quod corpora eorum in sacris
locis sepeliuntur, quod eorum parentibus admonentur
quibus per sepulturam sciant, et tunc hec est prodest ad
illorum animo querentis. De monimenti admoniti pro
eis deo preces fundunt. De prodest malis si in
sacro loco sepeliantur. De sepultura malorum c. lxx.

Omnino multum obest si eis per sepulturam in ecclesia
a quibus longe per meritum distinguntur, unde
et multi legunt sepe per demones effossi et a sa-
cris locis longius proiecti. Dicit longe faciet te deus
a malis, bone doctor, et cum eis celestis faciet te
esse in astris. Amen. Incipiunt capitula 3 libri.

Quid in visione ubi eterna pietas [illegible] alijs alternis renascentibus [illegible] alia. Lux celica decipe gladiate lingue nobilis et spiritus sponsum magna cervo fuerit ut lucerat in cerebundo [illegible] te ad capud sancte preciar vel qui et quod ita moventes agat evolue.

De exitu sanctorum. c. xiiij.

Sicut sponsa cum multitudine simul cum ad suscipiendam sponsam venit ad eam cum tanto gaudio adducit. Ita ipsa cum in exitu agat angelus suus custos cum multitudine angelorum venit et animam eius sponsam de carcere corporis tollit cum maxima dulcedine melodie tantum et immensa luce ac suavissimo odore ad celeste perducit palatium in spiritualem paradisum.

De spirituali paradiso. c. xv.

Non est locus corporalis quia spiritus non habitat in loco. Sed est spiritualis domus mansio. Quam eterna sapientia perfecit ab initio. Et est in intellectuali celo ubi ipsa divinitas qualis est facie ad faciem conspicitur. Quo perducuntur illuc dei quatuor ordines. Pro istorum dictum a corde [illegible] inter illud [illegible] quo tamen sunt perfecti.

De perfectis. c. xvj.

Omnibus precepta non sufficiunt sed plus quam precepta sunt faciunt. ut micti virgines [illegible] et virginitas et solitudine abrenunciato non sunt precepta sed divina consilia. Ideo quia hec faciunt regni celorum hereditatem possidebunt. Ut dicitur dedit dilectis suis somnum ecce hereditas domini. Iusti autem qui [illegible] mansionibus adhuc deficiunt de [illegible] ut illuc perficiat ad honores nos autem ad [illegible] [illegible] sunt iusti.

De iustis. c. xvij.

Qui precepta dei implet sed venialia hic a [illegible] corporis exuti in terrenum paradisum vel potius in aliquod spirituale gaudium ab angelis perducuntur. cum spiritus in locis corporalibus habitare non [illegible].

De imperfectis. c. xviij.

Est quidam ordo iustorum qui imperfecti dicuntur qui tamen in [illegible] deum omnes diligunt ut sunt coniugati qui mortui [illegible] in amenissima habitacula recipiuntur. Exibit [illegible] ante diem iudicij [illegible] sanctorum et electorum [illegible] in maiorem gloriam assumentur. Et [illegible] per mediatorem per [illegible] angelis associantur.

De purgandis. c. xix.

Sunt de electis quidam quibus multum deest de perfectione qui et anima sua diffinit [illegible] hij sicut peccantes filij [illegible] traditur ad

lauandum ita a sanctis angelis demonibus permittuntur ad purgandum qui tamen non plus eis nocere poterunt quam ipsi permiserint. Et quam sancti angeli permittunt. Quamquam [illegible] liberantur hij [illegible] misse elemosine orationes aliorum pro labores eis prosunt maxime si ipsi vivi [illegible] pro alijs fecerunt. Et quod tricesima septima die aut [illegible] alij anniversario quem per multa tempora liberantur hij per [illegible] deo cum suppositis angelis recipiuntur. Quia cum magis agitur hi dies de vij.

Tria et quatuor sunt septem ut xxx dies in mi[illegible]. Tria fidei trinitatis per quatuor quia homo constat ex elementis [illegible] et [illegible] vires qui sit visibiles invisibiles concupiscibiles et per [illegible] septem diebus voluit agere ergo septimus dies ut [illegible] anima in [illegible] sunt quatuor constitutes temporis in fide trinitatis in vij diebus [illegible] se perfecerunt spiritus peccant quod in baptismo suscepit relaxatur. Tricesima per tria decem singula [illegible] novam legem per fidem trinitatis per decem veterem legem per decalogum. Tricesimus ex diebus omnem misericordia agitur. Quod xxxx ut quia homo in visione in nova vel in veteri lege deliquit. Delecatur annus et [illegible] annum acceptabiles. Omnes menses sunt xij apostoli ut benedicet corone anni benignitatis tue sole [illegible] per annum tempore [illegible] per mensem agitur in anniversarium ut [illegible] soles iusticie [illegible] et luna ecclesia et doctrina apostolorum qui sunt menses boni qui cepit remittatur.

De purgatorio igne. De igne purgatorij.

Omnibus [illegible] est purgatio in ista vita c. [illegible] cruciatus corporis quos aut mali inferunt aliqui ei afflictiones carnis quas sibi ipsi per ieiunia per vigilias per alios labores ingerunt quandoque per tardare vel rerum amissio quandoque dolores vel egritudo aliquando victus et vestium egestas quandoque ipsius mortis acerbitas. Post mortem autem purgatio erit cum nimius calor ignis et magnus rigor frigoris et aliquod genus pene [illegible] tamen minimum maius est quod maximum quod in ista vita excogitari potest. Ibi autem est [illegible] assunt eis angeli vel alij sancti [illegible] quos in hac vita coluerunt et aura et suavem odorem et aliquo solatium eis impendunt. [illegible] liberati intrabunt [illegible] mansionem quam non recipit ullam maculam. Quia [illegible] ubi posita.

De forma mortis. c. xx.

In forma corporis qua hic gesserunt sancti et etiam demones qui eas cepta decepere demones in qua cruciantur cum corpus sit insensibile et per [illegible] possit spiritus [illegible] per [illegible] instinctum quod est dampnata.

De corporibus. c. xx[illegible]

Quum homines mortem suos possident et pinnes [illegible] edificia [illegible] deferunt vel incendunt [illegible] cruciatum [illegible] ut de amissis rebus doleat in [illegible] et de illatis vulneribus in corpore [illegible] ergo est anime restinctum vel habitaculum quod [illegible] contempto diligit desierunt et ad eius [illegible] ut [illegible] et de habitaculo vel mortuo [illegible]. Est et anime instrumentum non quod est fictum [illegible] vel carpentaria [illegible] sed ita ei ea coaduna[illegible] ut [illegible] cepit [illegible] et [illegible] dicatur et [illegible] ea sanat. Est anime peccantis ad celum [illegible] est ubi [illegible] singulis [illegible] ordinibus angelorum associabitur. Post in [illegible] a deo [illegible] [illegible] de [illegible] die ista malorum [illegible].

De fine malorum. c. xxj.

Cum mali in extremis sunt, demones cum maximo strepitu conglobati veniunt, aspectu horribiles, gestibus terribiles, quatenus animam ad pristina tormenta de corpore extrahant et crudeliter ad infernum clausam pertrahunt. D. Quid est infernus vel ubi?

De inferno c. xii. M.

Duo sunt inferni, superior et inferior. Superior pars huius mundi que plena est penis, nam hic abundat nimius estus, magnum frigus, fames, sitis, varii dolores vel corporis ut verbera, vel animi ut timor et verecundia. De hoc dicitur: Educ de carcere animam meam, hoc est de inferno. Alius inferior est locus spiritualis ubi ignis inextinguibilis, de quo dicitur: Eruisti animam meam de inferno inferiori. Qui sub terra dicitur, ut sicut corpora peccatorum terra operiuntur, ita anime eorum sub terra in inferno sepeliuntur, ut de divite dicitur: Sepultus est in inferno. In quo novem speciales pene esse leguntur. D. Que?

De novem penis inferni c. xiii. M.

Prima ignis qui ita semel est accensus ut si totum mare influeret non extingueretur. Cuius ardor istum nostrum ignem vincit ut iste pictus ignem qui ardet non luce. Secunda est intollerabile frigus, de quo dicitur: si igneus mons mitteretur in glaciem verteretur. De his duobus dicitur: Ibi erit fletus et stridor dentium, quia fumus de igne fletum oculorum, frigus stridorem dentium [illegible]. Tertia vermes immortales, id est serpentes et dracones visu et sibilo horribiles, qui ut pisces in aqua ita vivunt in flamma. Quarta fetor intolerabilis. Quinta flagella cedencium ut malleus ferrum percuciens. Sexta tenebre palpabiles, ut dicitur: Terra tenebrarum ubi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Septima confusio peccatorum quia omnia ibi patent omnibus et se abscondere non valent. Octava horribilis demonum visio et draconum qui ex igne scintillante videntur, et miserabilis clamor flencium et insultancium. Nona sunt ignea vincula quibus singulis membris constringuntur. D. Quare tot inflictas paciuntur? M. Quia ordinem amoris [illegible] neglexerunt, iuste novem tormenta [illegible] incidunt. Et quia hic in igne concupiscencie exarserunt, iuste ibi in igne debent [illegible]; et quia hic frigore malicie riguerunt, iuste ibi gehennali frigore stridebunt. [illegible] ex nimio igne tandem ut ferrum in fornace candentes ante frigori ut glacies in hyeme [illegible], ut transeunt ab aquis nimium ad calorem nimium. Et quia invidia et odio hic corde ut vermes corroserunt, merito ibi vermes eos mordebunt. Quia fetore luxurie [illegible] hic delectabantur, iuste ibi fetore putrido atrociter cruciantur. Et quia [illegible] nolunt et ad hominum flagella non meruerunt, ideo ibi sine cessatione demonum [illegible], ut est: Parata sunt [illegible] blasphemantibus et percucientes malleis stultorum corporibus. Et quia tenebras vicii hic amaverunt et ad lucem Christi venire noluerunt, ideo horridis tenebris ibi obscurabuntur. Et quia [illegible] non videbunt [illegible] confiteri [illegible] non erubuerunt, [illegible] ibi [illegible] confunduntur. Et quia hic [illegible] videre et audire dedignabantur, iuste ibi horribili visu et miserabili auditu replebuntur. Et quia hic per singula vicia erant dissoluti, iuste ibi per singula membra catenis igneis constringentur. D. Patent mali et sic [illegible] mors ab eis. D. Qualiter ibi sunt? M. Capita sunt eis deorsum versa, dorsa versa ad invicem, [illegible] pedes sursum erecti et undique in penas distenti. D. Heu, quam [illegible] et natus homo [illegible] tali plectitur supplicio. M. Quid fles, quid lacrimas fundis? [illegible] et sua membra ista placent. D. Qui sunt membra eius?

De dampnatis c. xiiii. M.

Superbi, invidi, fraudulenti, infidi, gulosi, ebriosi, luxuriosi, homicide, crudeles, fures, predones, latrones, invidi, avari, adulteri, fornicatores, mendaces, periuri, blasphemi, malefici, detractores, discordes. Cum in his finiunt [illegible], ipsorum supplicia in eternum redduntur. D. Nunquam videbunt eos iusti? M. Iusti videbunt malos in pena ut magis gaudeant quia hanc evaserunt. Mali etiam usque ad iudicium videbunt beatos in gloria ut magis doleant quia hanc neglexerunt. Post iudicium autem boni semper videbunt malos in penis, mali vero nunquam amplius videbunt bonos. D. Non dolent iusti cum vident eos ita torqueri? M. Non, licet pater videat filium aut filius patrem in pena, aut mater filiam aut filia matrem, ibi conspiciat aut vir uxorem aut uxor virum, non solum non dolent sed est ita eis delectabile sicut nobis cum videmus pisces in gurgite ludere, ut dicitur: Letabitur iustus cum viderit vindictam peccatorum. D. Non orant pro eis? M. [illegible] Dominus sentiret si pro dampnatis oraret. Ita [illegible] iusti sunt quod omnia iudicia Dei per omnia placent, ideo et in eis gaudebunt. D. In quo inferno erant iusti ante adventum Christi?

De iustis c. xv. M.

In superiori in loco quodam iuncto inferiori, ubi poterant conspicere quod erat ibi; quibus [illegible] supplicio videbatur eis esse in inferno cum essent separati a regno [illegible]. At qui erat in inferiori videbatur refrigerium paradisi [illegible], quod et dives rogabat a Lazaro guttam super se stillari. D. Qualem penam habebant ibi? M. Quasdam tenebras tantum, unde dicitur: Habitantibus in regione umbre mortis lux orta est eis. Quidam etiam ex eis erant in quibusdam penis. Veniens ergo Dominus ad infernum superiorem nascendo ut liberaret oppressos a diabolo, descendit ad inferiorem moriendo ut redimeret captivos a tyranno, ut in prophetia: Dicens his qui vincti sunt: Exite, et his qui in tenebris: Revelamini. Vinctos vocat qui erant in penis, alios vero in tenebris, quos omnes absolvit et in gloriam duxit. D. Vere gloria. Cognoscunt se ibi?

De agnitione animarum c. xvi.

Anime miserorum se cognoscunt et nomine et [illegible] et multa opera [illegible] quod si cum eis fuisset malos [illegible] cognoscunt, ut per [illegible] unusquisque ibi sit tristicia mali, quia malos cognoscunt, et bonos quos videbunt [illegible], ut eorum [illegible] sciat, ut dives Abrahe et Lazari. D. Orant aliquid pro [illegible] suis?

De oratione sanctorum c. xvii. M.

Iusti orant pro his quos in terra agnoverunt vel pro his qui eos adorant ut a malo salventur.

alios sciverint et audiri temptaverint libenter
et si in errore sunt ut corrigantur et eis re-
lictis assenciunt. Item generaliter orant pro desi-
derio caritatis quod est erga illos quamquam desiderant
sine dilacione perfici per illorum eciam oracionem est
tractata carta 18 de hoc gesta sunt vel domo
conventus non tamen cognoscunt nisi quod
deus disposuit facere aliquando in aliquibus me-
diate. Item habent plenum gaudium / De s-
licitudine sanctorum capitulo xviii

Nequaquam sicut in voto ad gaudium venie-
rint de sua susceptione sunt leti de
absentibus amicis solliciti / cum autem omnes
simul convenerint amplius gaudebunt ita ani-
me sanctorum de sua iam gloria quamquam letantur
nostri de sua iam nostra sollicitantur. Anime
de absencia autem nostra ad domos in vita
aut terra recesserint ad domos in vitam
convenerint tunc gaudium plenum habebunt
que est domus dei patris et multo maiores
De domo dei capitulo x

Domus patris est visio dei quam ponit
in mansi ut in domo quamvis ma-
siones sunt diverse quia diversi meritis
sicut anime que hic aguntur / De scientia anime / capitulo xx

Vestrorum anime omnia sciunt
que hic geruntur que autem in penis
sunt nesciunt nisi quod eis angeli vel sancti
referunt que vero in inferno sunt non plus
nesciunt quod hic agatur quam tunc scierint quo
ibi ordinatur sicut olim patriarche quidam
scierint que nos ignoramus. Nos tamen
beatitudinem anime in malos que sunt
que ab nesciunt quibus non summum que eis
vel que nesciunt et volunt vero eis amor
vel dilectio vel in vivencium penitentibus
et illorum remediis
quibus possunt apparere quod potest et quibus volunt
/ De apparicione eorum capitulo xxi

Anime sanctorum apparent quibus volunt
quibus volunt sive vigilantibus
seu dormientibus que autem in penis sunt non
apparent nisi ab angelis permittantur ut per
liberacionem sua rogent aut liberati gaudium
suum amicis suis nunciant. Certe at quem
dampnati sunt nulli apparere possunt. Si autem ali-
quando videntur apparere in sompnis sive vigilan-
tibus non ipsi sed demones in illorum specie
quia eciam se in angelos lucis transfigurant
ut decipiant a veritate quod ingenio p...
ut multo fit ut sancti martiris anime talionis
sancti multo sicut ut sanctus martinus ... destruxit ... parentela
apparuit per altare destruxit ... per amicicia
fratrum vel amicorum Benedicti in monasterio apparuerunt
quorum ... et ... relic...
Sicut ... que se dicunt nocte ... et
... loca ... et per indicium ... ignis
aspersit olla iehennali. Item ... appa-
ruit in humano corpore assumpto de aere s
unde venit sompnia / De sompniis capitulo xxii

Aliqua a deo que alia fiunt revelacio sicut
Ioseph per stellas et manipulos quod sibi
... ... nocte amovet ut ...
... ut fugeret in egyptum. Aliqua ad ...
... ... videt ... ...
mittit ut in passione domini ... pilati
... ab ... ... videt et
audivit et cogitavit hic in sompniis ...

iudicat et in timore posita ... in sepe
... Benedictum dei ...
... ...
... audierit libenter de antiquo audivimus

Nascetur in magna / De antichristo capitulo xxiii
Babilonia de meretrice ... dan
nascetur et in matris utero dyabolo replebitur
in corozaym a maleficis nutrietur ...
orbi imperabit totum genus humanum quatuor
... subiugabit reges nobiles sibi ... demonis
accedent que magie sibi assencient ... ab
scondita pecunia erit ei manifesta ...
sibi terrore subdet que magia ... ...
... ...
aliquorum ... ...
et sepulcra ... ...
... ut sunt ... signis et prodigiis
... fiunt et stupenda miracula et in-
... ... descendere et ad ...
... ... et mortuos resurgere
et sibi testimonium dare. Item ... ...
... ...
... ...
... ... et ... ...
... ...
in ... ... destructum
edificabit ... ...
... ...
... et ... ...
ad ... religionem redibunt et omnes ...
... ... subibunt. Item ...
... ... in ... ...
ti sunt qui eciam ab antiquo qui ... ...
... antichristum ... ...
... ... et dimidium ... de in-
... ... ad expugnandos iustos
in monte oliveti ... ...
sub ista morte mortuus ... ...
... ... dei ... ...
... ...
... ... Europa Azia Affrica
... ...
antichristus ... in latina ... ...
... ... dies illi ... ...
... ... dies ... ...
... ...
... ... dies ... ...
... ita longe erunt ... ...
... ... dies ... ...
... ... tres semis ... ...
regnabit ... ...
... ...
antiquorum. Item ... ...
... ... dies ... qui eius terrore
... lapsi sunt ... possunt
... ... iudicium ... ...
... Item ... est novissima tuba / De
/ tuba angeli capitulo xxiiii

Cum dominus dedit legem in monte
audita est vox tube ita angeli
... ... et ... de
aere sunt ... iudicium. Item sonitu
tube ... ... tuba
et ... ...
sonitu et altissima voce clamabunt
mortui surgite ... media nocte clamor

fectus est ad quam etatem Christus mortuus fuit et mali in ictu oculi et quam alto posset oculus apparere resurgent. D. Cuius est re(surrectio) prima. De resurrectione prima capitulum xxv M.

Sicut sunt due mortes ita sunt resurrectiones una anime altera corporis. In homo peccat anima moritur quia a vita deo deseritur et in corpore quasi in sepulcro sepelitur. Cum vero per primam ad vitam domini redierit quasi a morte resurgit. Alia est corporis. D. Qua die. M. In die pasche ea hora qua Christus resurrexit. D. Erit agmen tunc in mundo. M. Ita plenus erit hominibus ut est hodie quia erunt ita parantes ut hodie. Edificabunt quidam navigabunt quidam plantabunt alius et aliud facturi sunt. D. Quid de illis fiet. M. Iusti qui resurgent mox ab angelis in aere obviam Christo rapientur et electi vivi qui eis rapiantur et in ipso raptu morientur et reviviscent sicut precessit in Maria et Johanne. Maria que recepto corpore post mortem in gloriam est assumpta. Johannes qui cum corpore raptus et in ipso raptu dicitur mortuus reviviscens. Reprobi vero de ipso terrore morientur et confestim reviviscent et hoc est iudicare vivos et mortuos. D. Resurgent qui in matribus mortui sunt. M. Et qui [illegible] acceperunt resurgent. D. Qua etate vel qua mensura. M. In ea etate qua Christus erat triginta annorum vel futuri erant si [illegible]. D. Aliquem devorat lupus hominem et caro hominis vertitur in suam carnem lupum vero ursus ursum leo. Quomodo resurget de hiis homo. M. Quod fuit caro hominis resurget quod bestiarum remanet. D. Sed [illegible] bene lacerare. M. Qui sciunt et [illegible] cuncta condere sive ergo membratim a bestiis sive a piscibus sive a volucribus devorantur omnis in resurrectione restaurabitur ut nec capillus de eis pereat. D. Si capilli et ungues precisi in locum suum redierint nonne deformes erunt. M. Non est intelligendum quod sint reddendi in priorem locum sed sicut fistula si vas nominis [illegible] et de eodem luto alium faciat non attendens quam partem ansa vel fundus fiat ita formator deus de eadem materia alius corporis hominem nullo dissimile reformabit cum omnis deformitas et infirmitas absit et omnis integritas et decor assit. Quamvis enim quodcumque membrum de suo loco decreverit restaurare possit. D. Qui hic habuerint bina capita vel plura membra vel quibus

defuerint cetera aut pinguedo aut macres fuerint. M. Cum hii duo capita habuerint duo corpora resurgent et una queque anima habebit suum corpus cum nil videtur. Et deforme adhereat et omnia membra sana atque integra omni pulchritudine plena habeat. D. Quid sentis de abortivis. M. Inquietudo et fame pro resurget in morte. D. Qualia corpora habebunt. M. Immortalia et incorruptibilia et ut splendidum vitrum perlucida et spiritualia quia sol immortalia Christus ibi fine ingit in morte dolencia et incorruptibilia ubi [illegible] qui tunc omnibus penis efficient non consumentur [illegible] tenebrosa. D. Circa hoc fiat iudicium. De iudicio capitulum xxvi M.

Media nocte et hora angeli egiptum depopulabant et dominus infernum spoliavit ea hora electos suos de hoc mundo liberabit. D. Quomodo veniet dominus ad iudicium. M. Sicut imperator ingressurus civitatem corona et alia insignia preferuntur per que adventus eius cognoscitur ita Christus in ea forma ascendit cum omnibus ordinibus angelorum ad iudicium veniet angeli crucem ferent sicut mortuos tuba et voce in occursum eius excitent omnia elementa turbabuntur tempestate ignis et frigoris mixta undique furent ut apostolus ... et in circuitu eius tempestas valida et ignis precedet per eo [illegible] inimicos. D. Erit iudicium in valle Iosaphat. M. Vallis Iosaphat dicitur vallis iudicii vallis est presens mundus; vallis hic est mundus et celum in valle ergo fiat iudicium id est in isto mundo sed in aere ubi iusti ad dexteram ut oves statuentur impii ad sinistram ut edi ponantur. D. Quod ad dexteram vel ad sinistram. M. Ad dexteram scilicet sursum in gloria ad sinistram deorsum in terra. Iusti enim gemmis alis tunc ad alta sublevabuntur ut evadant iusti penas ut aquile; impii autem peccatis ut plumbum ad terram quam toto corde dilexerant deorsum deprimentur. D. Quali forma apparebit ibi deus. M. Talis in ea forma qua in monte Tabor apparuit et Christus vero in ea qua in morte pependit. D. Erit ibi crux sive ligni in quo dominus est passus. M. Nequaquam sed lux in modum crucis splendidior sole. D. Quomodo faciat filius iudicium. M. Filius est similitudo dei angeli autem et homo usurpaverunt sibi similitudinem dei [illegible] ego ut cui est facta iniuria iudicium faciat per vindictam quamvis pater et spiritus sanctus cooperentur. D. Est ibi sedes in qua sedeat ut videbunt super sedem maiestatis. De sede dei capitulum xxvii M.

Spiritus dei nunc stare et per celia sua sponsa pugnare dicitur devictis hostibus et sponsa ad se recepta in maiestate sedebit id est humanitas in divinitate requiescet sive sedem suam sedebit quia ab omni labore in ecclesia cessabit. Tamen quia homo ibi apparebit super sedem de aere sumptam ut iudex sedere credatur. De sede apostolorum xxviii M.

Videbunt apostoli sedes ut dicitur Sedebitis
super sedes duodecim etc. Consideraciones
ipse sunt sedes eorum in quibus de victo
mundo et viciis quasi in sede triumphantes
quiescent. Vel et ipse super sedes resi-
debunt sedes ut dicitur Sedebunt sedes in
iudicio. Qualis fiet iudicium. De
minor ordinibus xxiiii. etc.

Quare sunt boni et mali mixti et
multi videntur boni qui sunt mali
et multi putantur mali qui sunt boni.
Tunc ab angelis boni a malis ut grana
a paleis separabuntur et iiii ordines dinu-
merabuntur. Unus ordo est perfectorum cum deo iudican-
cium. Alter iustorum per iudicium salvandorum.
Tercius impiorum sine iudicio pereuncium. Quartus
malorum per iudicium dampnandorum. Qui
sunt qui iudicabunt. De iudicibus c. xxxi
Apostoli martires monachi virgines. Quos
iudicabunt. Iustos. De iudicandis
capitulo xxxi. magister.

Convincent eos suam doctrinam et sua
exempla sumpse imitantes. Et illos
regnum dignos. Qui sunt qui
iudicentur. etc. Tercium opera misericordie in legittimo
coniugio exercuerunt vel qui peccata sua penitencia
et elemosinis redimerunt. Hiis dicetur Ve-
nite benedicti patris patris mei etc. Esurivi
et dedistis mihi manducare que facta sunt ibi.
Quomodo dicetur hic. Bonus ubi. etc. Christus
ubi homo apparebit et ipse in corporibus assi-
stant prout quisque per hec verba sonaliter fiant
tamen cum sit ibi omnibus manifestum per quod
unusquisque salvetur vel dampnetur
magis nobis per hec verba innuitur per quae
vita salvetur. Quare indicentur etc.
Celesti palacio que hic fecerunt dignum
pensantur. Qui sunt qui sine iudi-
cio pereunt. De impiis c. xxxii. etc.

Qui sine lege peccaverunt in paga-
nismo et illi iudei qui fuerunt post
passionem Christi nam post passionem
suam lex abstinencia ignorantia de salute
suspectos. Videbunt ipsi Christum. Unde vide-
bunt eum ad suum iudicem ut dicitur
Videbunt in quem transfixerunt. Dominus namque
impii in recitum domini ... Quare
dicitur De eis non resurgent impii in iudi-
cio etc. Non contingit illis ut ibi iudicentur
sicut hic fecerunt ut dicitur Pones eos
ut clibanum ignis in tempore vultus tui.
Qui sunt qui iudicantur et pereunt. De
dampnandis c. xxx tercium etc.

Iudei qui ante adventum Christi
sub lege peccaverunt et mali christi-
ani qui malis operibus deum negave-
runt hiis dicetur Discedite a me male-
dicti in ignem eternum etc. Quorum sententiam
omnibus verbis innuit nobis quare dampnati
qui crimina sua redimere elemosinis con-
tempserunt et notata quod non dicit venite

benedicti vos sed quia estis benedicti venite
et quia estis maledicti discedite. Quis
benedixit istos et quis maledixit illos
etc. Christus scilicet quotidie per ora suorum
et iustos electos benedicat ut dicitur Be-
nedicat vos deus. Et iterum Benedixit deus
sed vos ... per ora omnium maledicat
ut dicitur maledicti qui declinant a manda-
tis tuis. Quis iudicant eos sancti etc.
Omnes iniuste dampnaverunt eos vel facta vel dicta
sua despicientes et illos supplicio destinens
hic in ira sua conturbabit et separabit
eos ignis. Quare habet deus furiem vel
iram. De ira dei c. xxx iiii. magister.

Ira dei non sunt tales motus qui ut
dicitur Deus cum tranquillitate iudicat
Sed cum in reos suam iustam dam-
nacionis profert vocabuli eius qui hec pa-
ciuntur videtur. Quare habebunt iusti defensores
aut mali accusatores. De consciencia sanctorum c. xxxv

Consciencias suas ita namque ... ful-
gurare illustrabunt ut sicut
nunc sol ab omnibus ita omnibus hic
... tunc consciencie ab omnibus in propatulo pro-
patulo videbuntur. Quomodo est quod dicitur
libri aperti sunt et liber vite et iudicati
sunt mortui. De hiis que erunt in libris
etc. libri sunt prophete apostoli sunt alii perfecti
qui libri tunc aperti erunt quia doctrina et
exempla eorum omnibus patebunt in quibus
omnes quasi in libris videbunt que facere vel
devitare debuerunt. Liber vero vite est
vita Ihesu in qua omnes quasi in libro legent
quod de precepti eius vel fecerunt vel negli-
exerunt. Liber etiam vite vis divina
in qua omnes suas consciencias quasi scriptas
videbunt. Quomodo deus fugiunt. De adventu
Christi c. xxx vi. magister.

Peracto iudicio dominus cum toto
corpore suo id est omnibus impiis in
carcerem id est in stagnum ignis et
sulphuris precipitabit sponsus cum sponsa sua
id est cum omnibus electis suis id est cum triumpha-
li gloria in civitate patris sui id est in celeste
Iherusalem reintrat. Quomodo Dominus hic
ministrabit transiens illis etc. hic est remo-
ta simul forma tamen qualis est videat
se electus in propria gloria ut dicitur manifesta-
bo eis me ipsum. Quomodo deus est tradet re-
gnum deo patri et deus erit omnia in omnibus
De regno dei c. xxx vii. magister.

Hoc est humanitas Christi et eo etiam
in divinitate regnabunt et deus
erit gaudium omnium et singulorum.
Singuli namque singulariter gaudium
habebunt et omnes simul de visione dei

gaudebunt de perpetua eius de mundo. De conflagra-
tione mundi c. xxxviii m

Conflagrabitur sicut olim aqua diluvii mundus
prevaluit et super omnes montes xv cubitis
excrevit ita tunc ignis prevalens super omnes mon-
tes xv cubitis altius excedet. D. et interibit pe-
nitus mundus. m. Rerum mutabilitas et pene fa-
sci frigus estus grandines tonitrua fulgura terre-
motus et alie incommoditates penitus interibunt
elementa vero purgata permanebunt ut innovata
et mutabuntur. Et sicut in primo figura corporis no-
stri transibit et lege alia carnem corruptibilem
habet ita primi mundi figura preteribit et longe alia
incomparabilis glorie forma erit ut deus faciat omne
celum novum et terram novam. De innovatione
mundi xxxix c m

Denique celestia sol luna stelle aque que
in motu festinant cursu irretardabili quasi
appetentes in meliorem statum immutari tunc
fixa stabilia manent et quieta manent immu-
tabili glorificatione immutata nam celum solis
gloriam induet sol septempliciter plus quam nunc
lucebit ut sol habebit lumen vii dierum luna
et stelle vestigentur ineffabili splendore aqua
que vero circa terram [illegible] et sedes de baptiz-
[illegible] cristalli [illegible]
quod omnis [illegible] in [illegible] suo [illegible] tota erit
ut paradisus et quasi [illegible] irrigata
colorata floribus liliis rosis violis immarcesci-
bilibus erit pretiosa decorata et hec est innovatio
D. et quasi terra que erit maledicta et spinis abdi-
ta tunc in perpetuum a domino erit benedicta et labor
et dolor non erit ultra. D. replesti me bonis
[illegible] at dic gloria corpora habebunt sancti in-
speraci quam sol splendidiora et [illegible] agili-
ora. D. in qua etate sit vel mensura. De eta-
te et mensura sanctorum c. xxxx m

Ut xc anni [illegible] hic sit
delectabile pueros senibus [illegible]
[illegible] longe [illegible] incredibile est
multo delectabilius esse ubi omnes etatibus sint
iuvenes [illegible] et mulieres [illegible]
[illegible] dic est delectabile dulcissima [illegible] in
organis vel fidibus audire [illegible]
[illegible] in illa etate et in illa mensura resurgere
et ubi apparere quod contingit eos de hoc migrare
de [illegible] vel mundi. De vestitu sanctorum
c. xli m

Nudi erunt sancti [illegible] fulgebunt et no-
bilius [illegible] quam [illegible]
[illegible] erat [illegible] ve-
stimento nam deus induet eos vestimento salu-
tis et [illegible] eorum indumento [illegible] et letitie
et sicut diversa genera florum ut in liliis albedo
in rosis rubedo ita diversa genera colorum reddentur
in corporibus sanctorum ut aliud colorum [illegible] aliud
habent virgines et [illegible] reputabuntur
De libertate sanctorum c. xlii D.

Possunt [illegible] facere quod volunt m [illegible]
[illegible] volunt [illegible] volunt libere agunt
et ubicunque esse volunt sine mora ibi sunt. De operibus
sanctorum c. xliii D.

Nullo operantur m [illegible] et videt deum in se
[illegible] laudibus [illegible] quod est laudi
[illegible] sanctorum m [illegible] ubi [illegible] laudant est tanto

de visione eius gaudebunt. D. recordantur malorum que
in corpore patiebantur. De [illegible] malis [illegible]

Omnium recordantur. D. non tamen inde dolo-
rem. m. immo magis gaudebunt propter hoc
quod hec omnia devicerunt sicut [illegible] qui olim periculum
belli evasit et [illegible] gaudens narrabit
D. si [illegible] sustulit me [illegible]
[illegible] die in illorum [illegible] De gaudio sanctorum
c. xlv m

Gaudia sanctorum erunt que oculus non vidit nec
auris audivit nec in cor hominis ascen-
dit que preparavit deus diligentibus se. D. que sunt hec
m. vita eterna [illegible] bonorum suffi-
ciens omnis indigentia. D. [illegible] plenius [illegible]
species speciales glorie habebunt corpus et vii anime
in corpore glorificato pulchritudinem velocitatem fortitudinem
libertatem voluptatem sanitatem immortalitatem. m. In
anima vero sapientiam amicitiam concordiam potestatem hono-
rem securitatem gaudium. D. [illegible] me super-
[illegible] que [illegible] audire hoc lo-
co [illegible] De vii gloriis
c. xlvi m

Placeret ne tibi si esses ita pulcher ut Ab-
salon in cuius corpore non erat macula in
cuius coma multa pretio ponderabatur. D.
[illegible] m quid si tu hic deberes esse tam velox ut
Azael qui cursu pedum preveniebat capreas. D. [illegible]
m. quid si tu his diebus ita fortis esses ut
Samson qui mille viros armatos prostravit una
maxilla. D. [illegible] m quid si tu his
diebus esses tam liber ut Augustus cui totus
mundus serviebat. D. [illegible] m quid si tu hic
[illegible] ita voluptate affluens ut Salomon [illegible]
[illegible] suo [illegible] D.
[illegible] m quid si tu [illegible] ita sanus fores
ut Moyses [illegible]
ligavit oculos. D. [illegible] m quid si
his omnibus [illegible] fieri ita longevus
ut Mathusalem qui pene ad mille annos vixit
D. magnificentia m. vide si tu [illegible]
[illegible] eligere tu
[illegible] omnibus [illegible] toti mundo
[illegible] m [illegible] ut [illegible]
[illegible] De vii gloriis anime
Quid si tu omnibus superioribus ita c. xlvii m
sapiens esses ut Salomon cui omnia occulta et ab-
scondita erant [illegible] D. [illegible] m quid si sem-
per [illegible] tibi amici ut [illegible] Jonathe
[illegible] ut [illegible] D. [illegible] m quid si tu
[illegible] tibi ita concordes ut [illegible]
de quibus [illegible] D. [illegible] ineffa-
bilitas m quid si ad hec omnia ita potens esses ut
magnus Alexander qui Asiam Africam Europam sibi
potens subiugaverat. D. [illegible] m quid
si [illegible] ita honorarer ut [illegible]
ab [illegible] ut deus D. [illegible] secu-
ritudo m quid si in omnibus his ita securus es-
set ut Elias vel Enoch. D. [illegible] m quid si
his omnibus haberes [illegible] gaudium [illegible]
[illegible] ad [illegible] repente in [illegible]
[illegible] ad [illegible] D. [illegible] m quid
si [illegible] haberes [illegible] ut [illegible]
simile tu ut [illegible] his [illegible] no-
[illegible] gaudium haberes et [illegible] his
bonis affluerent nonne tot gaudia haberes. D. [illegible]
inenarrabilitas ita delectoris in sermonibus tuis
sicut in omnibus [illegible] videtur quod

si quis quoque corporis sui situ omnia habet dig-
ni toti mundo esset, sed quis huius omnibus esset pote-
rius videbitur in via dei in rote sunt sunt sibi
ipsi longe excellenciam excedit. De pulchri-
tudine sanctorum capitulum xlviii.

Absolon namque formositas ibi esset defor-
mitas, pro illorum speciositate erit ut sol
claritas ut dicit fulgebunt sancti sicut sol in regno pa-
tris eorum. Tunc septuplo plus quam nunc fulge-
bit. Ut eis promittit reformabit corpus humilitatis nostre
configuratum corpori claritatis sue. Nemo dubitat quin corpus claritatis
sit quasi sol in porta corporis creature quam corpus
creature hominis aut templum dei dicuntur
cum sol non dicitur. Ergo corpus sanctorum corpori christi
quasi sol non dicitur ergo quasi sole consignant ut
deus hinc splendidior et quasi sole consignant ut
omnes lucis in interpretatis tabernaculum est
ut templa dei magis speciosa sunt quam sol
glorie habeat. Ecce qualis sanctorum pulchritudo
De velocitate sanctorum capitulum xlix.

Azahel agilitas esset ibi pigra tarditas,
sancti enim ita veloces sunt ut quam cito
oriens sol occidente suo radio tangit, tam
cito ab oriente in occidente venire possunt et
quam cito oculos se elevans visum ad sidera celi
dirigit, tam cito de celo ad terram de terra ad celum
relati potuerunt. Hec autem etiam angeli facere possunt
quibus nos coequales erimus ut dicitur erunt equales angelis
dei. Ecce qualis sanctorum velocitas. De fortitudine
sanctorum capitulum l.

Sampson fortitudo esset [illegible] tantis
valitudo tempore illorum talis
virtus erit ut si montes et omnem molem terre
de dextere vellent movere possent et tam
facile quam nunc videre [illegible] nemo dubitat
angelos posse quibus ipsi dicuntur equales. Ecce
qualis istorum fortitudo. De libertate sanctorum
capitulum li.

Augusti libertas ibi esset captivitas
nimis qui potuit claudi carceri
ipsi [illegible] ut omni obstancia pe-
netrare valebit et nulla creatura eos retinere
poterit. Sicut sepulcrum domini non potuit
quando sic [illegible] et genus clausis intravit
inde resurrexit. Ecce quales corporum libertas
ipsi consignabunt. Ecce qualis libertas.
De voluptate sanctorum capitulum lii.

Salomonis delicie essent eis miserie. Qualis
de illorum voluptate quibus ipse deus fons
est bonorum et inseparabilis [illegible] due
quo omni honore et in [illegible] alta ma-
sunt beatitudines una maior paradisi
[illegible] regni celestis [illegible] experti sumus
hoc de eis comparatur que nescimus et que sunt ma-
de eis comparatio que nescimus et que sunt ma-
sic una maior hinc mundi alta maior in fu-
turo quibus una solitudine [illegible] comparatur
[illegible] non [illegible] que novimus sic [illegible]
[illegible] capitis [illegible] et sic [illegible]
[illegible] transfert sic illa [illegible]
[illegible] habet ita ipsi [illegible] membris
[illegible] voluptatem habebunt
[illegible] sui [illegible]
De gaudio mundi capitulum liii.

Hec est voluptas mundi intuitum videre
aut nimis speciosas vide vestes pre-
ciosas varia consistentia dulcia [illegible]
[illegible] organa liras cithara et [illegible] audire
cinnamomum et alia diversa pigmenta odorare
variis epulis deliciarum blanda et mollia
[illegible] nulla pecunia et vanum super
possidere. Hec anima illius in [illegible] redundat.
De voluptate visus capitulum liiii.

Equalem voluptatem visus ipsi habebunt
qui ita clari sunt oculis quod [illegible] vide-
bunt quibus singula membra ut oculis [illegible] erunt
qui [illegible] [illegible] suo [illegible] [illegible]
[illegible] et omnes sanctorum intus et extra [illegible]
[illegible] dei gloriam angelorum gloriam patriarcharum
gloriam apostolorum gloriam martyrum gloriam confessorum

gloriam virginum gloriam omnium sanctorum videbit sues
[illegible] suas fratres omnia sua membra inte-
rius et exterius dicunt cogitationes singulorum
intuentur. Omnia que sunt in novo celo et
in nova terra contemplantur et inimicos suos quos
olim affixerunt iugiter in inferis [illegible]
et de eius omnibus in [illegible] gaudebunt.
De voluptate auditus capitulum lv.

Equalis voluptas auditus eos quibus
incessanter sonant armonie celestes
concentus angelicus dulcisona organa
omnium sanctorum. De odoratu capitulum lvi.

Equalis voluptas olfactus qua suavis-
simum de ipso fonte suavitatis de-
haurient et odorem de angelis et de aliis
sanctis percipiant. De gustu capitulum lvii.

Equalis qualis voluptas gustus illos
ubi epulentur et exultent in gaudio dei
et omnium apparuerit gloria dei inebriabuntur
et ab ubertate domus eius inebriabuntur
et de torrente voluptatis eius potabit eos.
Qualis volup De tactu capitulum lviii.

O [illegible] tactu ubi omnia aspera et dura
abierunt et omnia blanda et suavia acci-
dent. De divitiis capitulum lix.

O quam magis [illegible] dulcedinis divici-
as in gaudio domini super omnia bo-
na sua constituent. Ecce [illegible] sunt divicie
beatorum. De sanitate sanctorum capitulum lx.

Non sanitas esset illis magis debilitas
[illegible] [illegible] a domino quos si
temptatio in petre ferro non plus posset
nocere quam nunc radius solis [illegible]. Ecce
talis est sanitas sanctorum. De [illegible] capitulum lxi.

Matusale longevitas esset illis [illegible]
a morte [illegible] quos mors et dolor
fugient et qui in pectore [illegible] eum [illegible]
habebunt vite diuturnitate in [illegible]
vite [illegible] hereditabunt eternitate et hec sunt
bona sua corporis. Sicut dulcis fons
[illegible] ita delectabilis [illegible]
[illegible] tuo dulcissimo [illegible] meam
[illegible] animam. [illegible] incomparabilia [illegible]
qui ad tam [illegible] bona sunt [illegible]
et [illegible] sunt qui [illegible] in domo dei
quia in [illegible] vincet in [illegible] De sapiencia capitulum lxii.

Vis Salomonis sapiencia esset magis insi-
piencia porro ipsi omni sapiencia affluent
omnem scienciam de ipso fonte sciencie
haurient. Omnia quippe [illegible] et si
que sunt futura perfecte scient. Omni omnino homi-
ne [illegible] sive in mundo nova [illegible] opera
bona vel mala umquam ab eis [illegible]
et [illegible] eos latebat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible]
[illegible] lacrimas [illegible] [illegible]
fons tue eloquencie. [illegible] sanctus
que [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] agnus [illegible]
sive bonum sive malum in [illegible] [illegible]
[illegible] tue [illegible] confessio et [illegible]

[Q]ui nec delebuntur et si ipsi dicunt feda et
turpia mea flagicia sic que vix abhorreo
recitare. D. Cur? M. Quia abhorres quod tunc
an peccatis quod tu scis tunc ibi confundaris
et fedissimus et turpissimus antequam tunc confitearis
et peccata tua. Non plus verecundaberis
quam si quis nunc de navicula que olim
confracta in qua nec plus erubescebat quod si vul-
neratus in prelio accepto sanatus esset nil
est amplius peccata dimittere vel delere quia non
puniuntur post penitenciam et confessione remittuntur.
Sed Dei et de sanctis scientia magis debui.
D. Vellem hic quid ero [illegible] cum magis
eos quos David his in adulterio et adulteram
percussit. D. Eos cum magis nosti maiorem
iniquitatem peccatorem fuisse quod Christum primo
abnegasse Paulum vel ecclesiam [illegible] impugnasse
esse. D. Non cum credis eos esse in celo.
D. Credo. M. Si poteris tu adhuc corrupti-
bilis et fragilis hec nosti quanto magis illi
noverunt qui ab omni corruptione et fragilitate
liberi erunt. Non tamen nunc verecunda-
buntur magis de sua salvacione in Domino gloria-
tur. D. Non abhorrebunt angeli illos vel
sancti qui pene nil peccaverunt non habebunt
eos penitus. De amicicia sanctorum c lxiii ca.
[N]equaquam hiis amicis congaudebunt
qui naufragium vel aliquod extreme
periculum evaserunt. Ita angeli et sancti
de illorum evasione congratulantur quibus hoc
est ipsa peccata in bonum cooperantur. Et sicut me-
dicus magis [illegible] super eo salva-
vit laudatur ita Deus ultimus de illorum
salvacione glorificatur. D. O immensa leticia.
M. Damus et [illegible] amicicia illos esse in
immensa. D. O qualis dulcis amicicia eos
copulat quos Deus ut filios suos amat et
ipsi Deum plus quam seipsos diligunt. De
concordia sanctorum c lxiiii magister.
[H]umanis et supremis concordia esse illa
discordia sine concordia eos est. Et
ordo quos unus aspicit magis sic altera
velint fieret quicquid aliquis illorum vult hoc
Deus hoc angeli hoc omnes sancti volunt. D.
Ergo Deus et omnes sancti vellent quod ego
nunc vellem similis esse Petro. M. Certe
si hoc voles cum eis non dico Petrus
sed sancto Petro similis nam si cuperes Petrus
esse cuperes non subsistere. D. Si non cuperes consen-
ciam. Concedo nil esse quemquam ullo plus
ibi cupiat quam promeruit sicut nec pes cupit
oculus esse [illegible] vir esse mulier.
D. Si non plus cupient ad plenum gaudium non
habent sed omnes plenum gaudium habebunt
quod nil plus cupiant quam habent et

nil plus potest addi gaudio eorum quod quamquam
unus sit non habuerit in altero habet. [illegible]
Paulus in Iohanne habebit gloriam virginitatis
et Iohannes in Petro gloriam passionis et ita quisque
virginum quia erit cum et gloria omnium virginum.
D. Dic ergo quid cupere plus poterit quam angelis
coequales erunt et hec omnia que iam numeravi
et plura habebunt. De potestate sanctorum c lxv
[A]lexandri ampla potestas esset illius amplissima
custodia [illegible] nempe illos tam efficaces
esset potestas ut si alius celum et aliud transferre
velint poterunt possunt. D. Sunt non filii Dei et co-
heredes Christi et ideo dii ut dicit ergo dii dixi
et quia domini sunt omnia que volunt possunt. D. Et
si possunt [illegible] cum Deo
nil impossibile [illegible] intelligunt quod eadem in inferno et maius
et penitus [illegible] absolvet et si alius fecerit celum
esset suppositum. Et nil vellent quod sit nocivum
et superfluum nam etiam multa possumus que
tamen non facimus ut saltare tamen sic possumus
credi. D. Ex plus et primus sanctorum cum nos hic
erunt. M. Si nobis in [illegible] concedit
cum [illegible] omnis [illegible] erunt coequales
angelis. D. Sicut in regno potens [illegible] in strenuo
iacente vult que levari [illegible]
suus [illegible] nomen suum ei imponet in
filium eum adoptabit regnum ei in hereditatem
dabit. Ita Deus [illegible] nos in luto peccatorum
de quo nos per fidem levamur baptizat nomen
nobis sue divinitatis imposuit in regnum
suum heredes ascripsit ut [illegible] quotquot
receperunt eum dedit eis potestatem filios Dei fieri
[illegible] a [illegible] per aquas [illegible]
[illegible] per [illegible] una
domum patris [illegible] mansionibus [illegible]
[illegible] visione Dei et consorcio angelorum
perpetuant. De honestate sanctorum c lxvi
[I]psi honor esset eis [illegible] gloriam
[illegible] ipsi habebunt quos Deus ut filios
honorat angeli ut principes omnes sancti ut deos
venerantur. D. Debitor non est eis Deus quia hec quod
de eis statuit fecit ut hec fiet toto visu se
[illegible]. D. Debitores sunt eis angeli omnes quia per
eos ruina est impleta quando in ipsis sunt ipsi
[illegible]. D. Debitores sunt eis omnes sancti quia unam
solam immo centuplam propriam et eis eternam
partem habebunt. D. Debitores sunt eis celum et terra
et omnis creatura quia per tam excellentes immutata
sunt ut ibi felices simul [illegible] permanerent. De
securitate sanctorum c lxvii magister
[E]hic et eorum securitas esset eis timor
anxietas qui ita securi sunt de vite morte
nec aliquod infortunium timebunt et hec omnia
nunquam amittere pavebunt. D. Deus eos non auferret
quod filii eius sunt carissimi et ipsi amittere nunquam

pellent ipsi magis ea per ventum De electis per
cepti et in regnum rapti si qui fuerint ma
xime latent et nunc tibi letitia gestit spiritus
summa mesticia. De gaudio electorum capitulum lxviii

Qualem leticiam et exultacionem ipsi
habebunt qui in gaudium domini
sui intrabunt. Deus quale gaudium
habebunt qui patrem in filio et filium in patre
et spiritum sanctum caritatem in utroque sicut est facie
ad faciem ... habebunt gaudium habebunt
de consorcio angelorum gaudium de gubernacione
omnium sanctorum gaudium itaque de bonis domini
internis et externis supra se et infra se in circuitu
et undique ad hoc omnes amicos suos quos
multa milia sunt hinc electorum affluere et super
abundare gaudebunt. Certe hoc est gaudium
magnum et plenum plenum habet e omnibus bonis
sufficiencia sine omni indigencia. Dulcia re
pleti gaudiis cor meum quod vidi faciem domini
in iubilo rapta in celi gremio. Ista letor
super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa.
Sicut enim hi anima dei felices in domino
exultabunt perhennit ita econtrario miseri eius
in nimium miseri et infelices inmensum cruciabunt
et sicut illi ingenua decore illustrabunt
ita isti maxima horrore detrupabunt
De reprobis miseris capitulum lxix

Sicut illi summa agilitate alleviati
ita isti summa pigricia aggravati
sine pregravati. Sicut illi perpetuo robore
solidati ita isti sunt perpetua sunt imbecillitate
debilitati. Sicut illi angeli libertate potiuntur
ita isti arta servitute opprimuntur. Sicut illi
immensa voluptate deliciant ita isti inmensa
miseria amaricantur. Sicut illi perfecta sa
nitate vigent ita isti infinita infirmitate de
ficiant. Sicut illi de beata immortalitate
letantur triumphantes ita isti de dolencia
sua diuturnitate lamentantur. Sicut illi
repolliti sunt splendore sapiencie ita isti obscu
rati sunt horrore insipiencie. Sicut qui cum
sint. Sicut ad augmentum dolorum sciunt.
Sicut illos dulcis amicicia copulat ita istos
amara inimicicia excruciat. Sicut illi concordem
concordiam cum omni creatura habentes ab omni
creatura conglorificantur ita isti cum omni creatura
discordiam habentes ab omni creatura ex
ecrantur. Sicut illi summa potencia sublimantur
ita isti summa impotencia angustiantur. Sic illi
maximo honore sunt preditI ita isti maximo
dedecore sunt dediti. Sicut illi certa securitate
tripudiant ita isti nimio pavore trepidant.
Sicut illi sunt ineffabiliter gaudio inebriati
ita isti insatiabili merore sine fine cumulatos.
Quam ni bene dei qui quanto in ipsis erat
obstiterant ne umquam civitas eius edificaretur.
Quam bene angelos qui quantum potuerunt
effecerant ne umquam numerus eorum impleretur.

Quam bene omni sanctos quantum valu
erunt resistendo contigerunt quod magis plenum
gaudium habebitur. Quam bene a novo celo
et a nova terra et ab omni creatura qui quantum
in ipsis erat impedierunt ne umquam inmutaret.
O O mutabilis condiciones. Sicut illorum
gaudia sunt ~~incomparabilia~~ inexcogita
bilia et inenarrabilia ita istorum sunt supplicia
incomparabilia et ineffabilia. Hi hec recitantur
predicta quia a terra dei sunt lapsi. Et ne infinito
De edificio dei et terra eius capitulum lxx. mansio

Domum deus palacium construxit pre
primus lapsus est qui angeli corruerunt
quem deus volens restaurare misit filium
suum vivus lapidibus ad hoc edificias constitue
qui stantes cecinum multos erexit lapsos
unde reliquit ut dicitur Ostendens super equos
tuos et quadrigae tue salvati o dei quadrige
sunt iiii evangeliste equi sunt apostoli quorum
predicatio est summa christum in hac terra per mundum
traxerunt et multos ad dei edificium colle
gerunt lapsi de terra sunt hecia et sapiencia
ut dicitur Et nobis generunt et non erunt
et nobis Quam autem sunt ad ducti ut lapi
des quadrati a summo artifice in edificio
celesti sunt collocati hic sunt electi quorum
virtutibus scilicet prudencia fortitudine iusticia
temperancia politi quibus mira hierusa
lem sunt reparati ut dicitur Hierusalem edifi
catur ut civitas. Quam modo vero sunt lapides
asperi et impoliti ab artifice sunt reprobati
et in ruinam missi et in calicem versi
nunc quia hinc sunt quia cemento caritatis et ornati
sunt hii impii a celesti edificio eiecti et
in fornace gehenne proiecti. Et quorum quia
iusti vinculo caritatis qui cemento inviolabiliter
firmius compaginat et cor collatarum glo
riosius decorati sine fine in domino ioc
undantur. Quamquam qua iocunditate et ex
ultacione repleat te deus optime mansio
et in sanctos glorificacione et ut videas
regem in gloria in suo decore et videas bona
hierusalem omnibus diebus vite tue
Amen. Scito fine pia te laudo virgo maria

Hec sunt dicta sancti Bernhardi responsa
ad inquisita sui discipuli super diversis
dyabolis suggestionibus ei ad que
venit a Bernhardo magistro
scientiam de amore divinitatis eum
Cum domine ... sunt
... Deo gratias ... 1472

Incipit psalterium glorie virginis ma-
rie quod si quis ipsum semel in die
devote dixerit sciat verissime quod
virgo decora sibi largissime succurret
in hora mortis

Ave beatissima origo genitoris virgo
fecundissima prelata celi choris Ave
que ut cedrus crevisti quia deum peperisti
Ave de qua lux effulsit que pastores circum-
fulsit Ave celi luminare ut sol fulgens
stella Ave dux leticie virtutis et iusticie
Ave decus pudicicie fons vere sapiencie
Ave dulcoris vas et honoris Ave piscina
voluntatis flebilium tumulum medela sanitatis
Ave clemens precatrix succurre nobis miseris
Ave in angustiis liberatrix ad te clamo vite
datrix Ave salus oppressorum tu refugium
es reorum Ave virgo gloriosa super omnes
speciosa Ave domina angelorum regina omnium
regnorum Ave domus ordinata caritate
superaffluens bonitate Ave columba pul-
cra tota super innocentes leta Ave Christi et
qua fuit ortus salutis nostre spes et porta
Ave de qua venit mors mundo in ma-
redemptionem Ave cuius cor patiens deo fuit et
mundatum Ave electum vas honoris salve
mater salvatoris Ave dei et hominum mediatrix
pia nobis sis auxiliatrix Ave dolorum
medicina cuius rogo da regina Ave dulcis
rivulus indeficiens ad te ero fluens Ave
debilium solacium tu finis penitencium Ave
adiutrix inestimabilis omnibus incomparabilis
Ave incomprehensa bonitas me trahat
astringit benignitas Ave decoris in-
timo sponsus presidet thalamo Ave [illegible]
mater selecta eternalis virgo manens beata
Ave amabilis florens ortus spes lapsorum
tutus portus Ave electa mater dei virgo
felix salus mee spei Ave imperatrix glo-
sa spina carens rubens rosa Ave bal-
samo suavior omni dulcore dulcior Ave
electorum primum tu sanctorum gaudium Ave
beata celi [illegible] per te fit mea redemptio
Ave in qua et iusticia pax et leticia
Ave dulcor inenarrabilis vita mirabilis
Ave nardus humilis palma pietatis florens
amigdalum cipressus puritatis Ave
deifica vinaria cella celi splendor maris
stella Ave dei mater sanctificata salve
virgo illibata Ave exaltata super celos te
dulce dilecta deo hymni melos Ave
benignissima te pater providit et elegit qui
potens cuncta regit Ave que detersit
eve luctum terra sancta ferens fructum Ave
que intacta concepisti plena peperisti florem
stella solem Ave delectabilis lactans
regem filia supra candorem liliorum
lac et lilia Ave affluens [illegible] fecunda
ferens salutem via Ave dulcissima
memoria dans vere cordis gaudia Ave
ortus in quo Christus [illegible] deitatis latuit
porta que soli deo patuit Ave mater
tu filio cui applaudebas puellari
gremio Ave archa manna plena

donum sordis aliena Ave deo dedicata super
nubem atque nivem dealbata

Prima quinquagena etc

Nunc imperatrix tibi restat supplicare que
quibus peccatis vales impetrare Ave
pia et peccatoribus misericordissima [illegible]
Ave datrix vite vena venie flos florum
regina glorie Ave de qua Christus voluit nasci
et de cuius lacte dignatus est pasci Ave
eximia dei mater tibi filius est pater Ave
mitis clemens pia sis et propicia Ave
in iesu Christi defende nos a nece tristi Ave
spes desperatorum miserare miserorum Ave
[illegible] bonitatis tutela libertatis fulta privi-
legio tu virtus lenitatis Ave delectatio
sponsi mentem et accendis peccatum Ave
consignatio peccatorum tu sanitas et languidorum
Ave nobilis virgo pestes pelle et nostra
anima [illegible] Ave disciplina morum spes
animi [illegible] Ave excellentissima insignis
omnium [illegible] pax [illegible] Ave turtur ca-
rens felle [illegible] [illegible] pelle Ave
illuminatrix sole serenior [illegible] [illegible]
Ave dulcedo cordium excedens omne gaudium
Ave ethere sublimior et manna candidior
Ave splendens margarita per te venit nobis
vita Ave decora in syon virga florens
aaron Ave iocundissima nil [illegible]
serenius cuius tu et tuus filius Ave deside-
rabilis super mel et omnia tua dulcis [illegible]
Ave que Christum lactasti sua carne nos cibasti
Ave venustissima virgo flore irrigatum
vallis rore Ave [illegible] lilium placa
nobis filium Ave nobilissima puerpera
ut alma fructifera Ave in [illegible] gratiosa
gemma splendens speciosa Ave cuius decor
[illegible] mulieres suavissimus cuius decor suffi-
ciunt Ave dulce refrigerium et ardens
desiderium Ave que laudantes [illegible] et
tu in [illegible] Ave exemplum castitatis
et compages unitatis Ave ducissa re-
galis et ineffabilis super omnes es lau-
dabilis Ave dulcis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Ave que gustasti quam sit dulcis
que gestasti Ave benigna per te nobis
iusta [illegible] pluerunt colles lacte Ave invi-
olata radix immortalitatis flos deitatis
[illegible] Ave fulgens solis stella rege
[illegible] [illegible] Ave [illegible] habitaculum
expressum dei signaculum Ave mater
orphanorum plenitudo gaudiorum Ave dig-
nissimum receptaculum Christi sic palma floruisti
Ave que deo prebuisti mamillam quod per
te [illegible] [illegible] maxillam Ave [illegible]
de te quod agamus ut digne filio tuo pla-
ceamus Ave dulcissima in ore meo mi-
chi [illegible] in corde dulce canticum Ave dul-
cissima consolare flebiles sublevando debi-
les Ave vite via lux divina nos [illegible]
a ruina Ave castissima per te summe
[illegible] [illegible] [illegible] tui nati Ave [illegible]
dei mater [illegible] [illegible] quia potes etc

Aue sceptrum filij dei ad frangendum [illegible] rei
Aue diadema decoris tu thalamus pudoris
Aue inclita mater que dignaris sine fine
te laudare Aue mater pietatis salua mor-
tuum in peccatis Aue desperatis spes optata
Aue virgo stirpis beata Aue benigna in cor-
spectu(?) mei [illegible] stetero in conspectu dei Aue
beata femina virtutum celi domina Aue cle-
mens et benigna nos filio tuo reconsigna
Aue cuius oro [illegible] tua saluator Aue celi
fenestra angelorum gaudium advocata mea
Aue paradisi vite lignum te videre fac me
dignum Aue domina omnium virginum flos
et corona puellarum Aue dignissima omni
laude omnipotentis genitrix in eternum gaude
Aue vera castitatis et [illegible] trinitatis
Aue beatitudo ineffabilis via non arabilis(?)
Aue luna celi luminosa caritatis victori-
osa Aue [illegible] umbraculum virgo gratiosa
tu nubes pluuiosa Aue deitatis vas
signatum pro nobis in capella nati Aue
clementissima cuius cor beatum [illegible] sunt
exaltationum Aue lumine Simeonis tibi
nulla par in thronis Aue columpna virga
moysi ianua vite paradisi Aue beatissima
omnium domina regina regens omnia Aue
ablutio peccatorum sublevatrix peccatorum
Aue lux astrorum flos campi fons ortorum
Aue [illegible] [illegible] splendor caritatis
Aue [illegible] per te cor inclitum meum
sensus purificatum Aue nobilissima
iudicie(?) cortina sine culpa prima Aue
que per rubum designaris [illegible] [illegible]
mortem Aue immaculata mater dei miserere
re mei Aue nobilis virga [illegible] [illegible]
[illegible] tuis fac me [illegible] Aue stella
matutina [illegible] nobis [illegible] Aue
~~benigna~~ benigna te celestis armonia dulce
laudat simphonia Aue deliciis afflu-
ens lux eclipsim nesciens Aue decora
[illegible] gratiosa claritate radiosa Aue mellis-
sima stilla rore inestimabilis odoris
Aue mater cuius potencia manet in eter-
na Aue [illegible] signo sanitatis [illegible]
nos [illegible] a peste Aue laudabilis vo-
ce te clamantem [illegible] lapsos Aue
[illegible] iustitie tu lumen claritatis [illegible]
[illegible] sophia flos mire novitatis Aue
specialis virginitatis templum summe maie-
statis Aue clara [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Aue dulcissima cor [illegible] dulcorum
et [illegible] [illegible] Aue [illegible] [illegible] civitas
nobilissima virginitas Aue dilectissima
que non pressuram nec dolorem sensisti
pariendo creatorem Aue [illegible] [illegible]
[illegible] sumpsit non per carnem Aue divino
perfusa rore que protulisti florem no-
bilem novum mel Aue botrus [illegible] filii
mel fluentis thronus salomonis [illegible]
[illegible] Aue [illegible] candens castitatis
aurum fulvum caritatis Aue lux [illegible]
in qua [illegible] dei patris Aue dulcissima
splendore vultus tui fac ut sequentem
[illegible] tui Aue liberatrix fulgidissima de te
[illegible] [illegible] quod Aue
lux egregia salue plebs regia Aue con-
clusus ortus fons signatus fauus stillans
auri status Aue melliflua largitrix
[illegible] salutis amatrix Aue gratie [illegible]
genitura te laudet omnis creatura Amen
Explicit psalterium beate virginis Marie etc.

Consilium vanum destruxit Mediolanum
Nota Mediolanum civitas media erat impe-
rialis cum [illegible] civitate imperator [illegible]
[illegible] ad bellum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] imperatricem [illegible]
[illegible] Mediolani [illegible] cives [illegible]
[illegible] consilium vanum prefatam impera-
tricem nolentes super eos regnaturam
de civitate inhonestissime expu-
lerunt [illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicens [illegible] [illegible] [illegible] imperator [illegible]
[illegible] bellum [illegible] [illegible] [illegible]
urbem suam nobilem Mediolani [illegible]
ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] imperatrici etc.
Consilium vanum destruxit Mediolanum

Egredietur virga de radice yesse et flos de radice eius ascendet ys. xi. Contra [illegible] metha[illegible] de via [illegible] ex se age[illegible] a superioribus inferioribus sit gubernata corpora inferiora causata sit a superioribus et ab eorum motibus gubernantur. Ideo [illegible] ipsa excellentissima divina gubernacione motus et superioris ordinacionis prophetizat nativitatem beate virginis marie cum lege autem promissa erat patriarchis et regibus Abrahe in promissis erat in gen. In semine tuo benedicentur gentes [illegible] in ysaac quod significabat cristum florem odoriferum nostre salutis. David autem [illegible] et [illegible] promissio facta ut ipse testatur per psalmum De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Cristus in duobus promissio facta erat ut in eo originali dignitas sacerdotalis et regalis in cristo ostenderetur. Sacerdotalis ex Abraham qui erat iustus et fidelis [illegible] deum. Regalis ex david qui [illegible] fuit [illegible] propter quod david [illegible] Abrahe in generacione cristi tamquam [illegible] Mt. i. Liber generacionis ihesu cristi filii david filii Abraham ut cristus ostenderetur nasci non ex iusticia sed ex sola misericordia [illegible] non venit vocare iustos sed peccatores non iudeos tamen sed et gentiles non [illegible] tamen sed et steriles. Et quia Johachim et Anna in sua natura ^ ut natura erat [illegible] steriles et iusti coram deo ideo angelus gubernabat eos per motum superioris [illegible] et [illegible] de Johachim Anna uxor tua sterilis pariet tibi filiam et vocabis nomen eius mariam. Hec erit deo consecrata ab infancia sua et adhuc in utero matris sue replebitur spiritu sancto ex qua nascetur filius dei cui nomen erit Jhesus cristus. Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. [illegible] superio[illegible] [illegible] et nomen virginis maria etc. O virgo benedicta [illegible] [illegible] integra [illegible] electa [illegible] [illegible] [illegible] a patribus prefigurata a prophetis promissa ab angelis honorata [illegible] coronata [illegible] [illegible] si membra omnia nostra mutarentur in linguas [illegible] nulla generacio eius sufficienter declarare posset quia divinis et angelicis [illegible] excellentie [illegible] et [illegible] benedicta [illegible] ineffabilis virgo gloriosa et ideo fratres dilecti propter tantam habundanciam [illegible] rogamus [illegible] ut ipsa virgo benedicta dignetur nos peccatores sua gratia [illegible] ut in nobis [illegible] [illegible] salutem [illegible] Amen.

Egredietur virga ut supra. In quibus verbis tria nobis [illegible] fratres [illegible] ponuntur [illegible] festivitatis. hic Primo dispositio [illegible] Dixi egredietur virga de radice iesse. Secundo [illegible] conversacio [illegible] et flos de radice eius. Tercio de perditorum restauracio per redemptionem [illegible] in hoc [illegible]

[illegible] est descendit. Et [illegible] Dyonisi primo [illegible] ut aliquid [illegible] aliquid [illegible] sequitur [illegible] nobilis [illegible] altissimi [illegible] nobilissimi ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] monteat [illegible] altissimi [illegible] nobilissimi [illegible] quod [illegible] maria virgo [illegible] virga yesse [illegible] humilitatis et disciplinae [illegible] Disciplina tua correxit me [illegible] in [illegible] de nativitate cristi [illegible] egredietur virga [illegible] ab angelo plena gracia [illegible] predicata et ab utero sanctificata per Joachim et Annam deo dedicata [illegible] virgo gloriosa [illegible] sic [illegible] deo [illegible] celebravit [illegible] eius nativitas ab ecclesia hodie per universum orbem celebratur per [illegible] nativitatem gaudium est universo [illegible] et toti [illegible] [illegible] qui plena [illegible] ad [illegible] [illegible] filia [illegible] nata [illegible] [illegible] [illegible] fide [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filio [illegible] [illegible] ordinata [illegible] [illegible] [illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regina [illegible] nata [illegible] [illegible] ecclesia [illegible] gaudet nativitas tua sancta dei genitrix [illegible] universo mundo [illegible] [illegible] [illegible] yesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a deo est [illegible] [illegible] natus est [illegible] maria [illegible] erat [illegible] maria [illegible] generat [illegible] qui omnia fecit ipse [illegible] maria fecit. Et quod [illegible] angelus [illegible] potuit [illegible] de nullo [illegible] voluit [illegible] violata sine maria [illegible] fratres dilectissimi incarnatus est ex maria ut [illegible] erat [illegible] [illegible] et salvata et [illegible] elegit sibi [illegible] que non [illegible] nobis de[illegible] [illegible] suam [illegible] Ecci. xxiiii. [illegible] me [illegible] omnis vite et veritatis transite ad me omnes qui concupiscitis me [illegible] [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] Cant. iiii. [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mater ab angelo [illegible] predicata [illegible] eva facta est nobis mater malicie mater discordie [illegible] [illegible] Jere. xv. [illegible] mater mea quia me genuisti [illegible] discordie in universa terra omnes maledicunt [illegible] Sed beata virgo maria facta est nobis mater dilectionis [illegible] malicia mater [illegible] [illegible] discordia mater [illegible] [illegible] [illegible] Ecci. xxiiii. [illegible] mater pulchre dilectionis et timoris et agnitionis et sancte spei. [illegible] [illegible] Jacob xxviii. [illegible] per quam filius dei ad nos descendit ut nos per ipsam ascendamus ad celum [illegible] tria facta [illegible] [illegible] [illegible] primo quia ad [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] sanguinibus [illegible] marie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinata [illegible] [illegible] Tercio quia ipsum in utero portavit [illegible] [illegible] quia ipsum [illegible] et usque ad debitum augmentum perduxit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Simachus [illegible] [illegible] et quarta questio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] de celo attulisse et [illegible] [illegible] virginem beatam alios filios peperisse

Derogantes eius virginitati. Et contra
fortinianos et helvidianos [illegible] dixit cristum
conceptum fuisse a maria nuptiali concubitu. Con-
quod dicitur xx iiii q. ii in fine. Cuius enim con-
ceptio comparatur lune quia fuit semiplena
sive conceptio filii sed plena eius claritate in ea ple-
nitudo divinitatis. Galen priva luna lucem nobis
nisi a sole sic beata virgo maria est illumina-
ta in cristo ipsa est sol rutilans inflammata
autem radiis sic calore comparatur soli undique
diffundens et universo mundo fuit lux illuminans
hic dicitur expresse comparatio lune quod virgo glo-
riosa sit concepta in originali peccato. Dicit ii sanctus
Thomas de aquino ad sanctum egidio 3a et
iiii dist. q. ii 3a articulo 1o et libro de baptismo
parvulorum disputantes contra arrianos quod solus
cristus fuit conceptus sine peccato et nullus alius
et eius et dicit 3o quod beata virgo fuit sine peccato
concepta est dicere eam non fuisse membrum cristi
quod utique inconveniens est et absurdum. Et sanctus au-
gustinus contra pelagium exponens illud Johannis baptiste
Ecce agnus dei quia ipse salvator et redemp-
tor ergo aut sanavit fides deum quantum qui [illegible]
baptizati ex eadem concupiscentia sunt concepti sed
Solus cristus sine peccato quasi inter mortuos
liber. Ambrosius ii [illegible] et omnes egent gratia dei
Item beda et venerabilis anselmus et da-
mascenus dicunt et expresse quia et alii
s. s. [illegible] in ea [illegible] et sic esset
in originali iustitia concepta sicut [illegible] beatus
augustinus de gavo Thomas de [illegible] dicunt
ter tenent eandem oppositionem sed magister [illegible]
quod virgo beata [illegible] est sanctificata [illegible] sic concepta
[illegible] in primo [illegible] et hec fuit ad similitudinem [illegible]
secunda sanctificatio fuit in filii sui conceptione et ita
fuit ad similitudinem etiam [illegible] [illegible]
quorum est opinio. Et qui offunt [illegible]
[illegible] nullus sanctus [illegible] invocando [illegible]
orat nisi ad mariam. Primus gratiam [illegible]
[illegible] ut sanctus Thomas de aquino et sanctus
augustinus non [illegible] quia mariam [illegible]
conceptam in originali [illegible] Ista enim virgo [illegible]
[illegible] lux sic [illegible] in nocte [illegible] in diluvio
[illegible] in die Nox est culpa seu mortale peccatum
diluvium pena [illegible] Igitur qui in mira-
[illegible] in nocte culpe mortalis peccati respiciat
lunam depretetur mariam. Ipsa est maris stella
ex stelle [illegible] in filii sui nativitate. Sicut enim stella
maris emittit radium sic maria filium ut dicit
[illegible] in hoc loco ut ipsa [illegible] filium [illegible]
ad [illegible] illustrat et [illegible] ad diluvium
[illegible] respiciat amorem depretetur mariam ut ipsa
[illegible] filium [illegible] ad satisfactionem [illegible]
[illegible] ut [illegible] gratiam respiciat solem
iustitie cristum depretetur mariam ut ipsa [illegible]
eius [illegible] ad [illegible] Et sic peccatoribus
est luna quia [illegible] illorum lucet sic [illegible]
illustrat [illegible] et incipientibus est auro-
ra [illegible] ad [illegible] agendum [illegible]
[illegible] est sol [illegible] sic [illegible] illuminat
[illegible] ordinata [illegible] abcor [illegible]
[illegible] de quibus [illegible] Cantor vio [illegible]
ista que progreditur sicut aurora consurgens
[illegible] ad [illegible] [illegible] ut luna [illegible]
ad [illegible] filii electa ut sol. Quantum ad gra-
tiam cristi sol causat generationes ut [illegible]

[illegible] Dole [illegible] in aliquo [illegible] fiunt genera-
tiones et corruptiones [illegible] ut [illegible] or-
dinata ad membrorum organisationem que spiritu-
[illegible] cui et stabilis [illegible]
[illegible] disciplina qua supplantatur diabolum [illegible]
[illegible] et ipsa conteret caput tuum et tu insidiaberis
ei. Et quia flos electus sic virga est inter radicem et
fructum sic virgo maria est mediatrix inter genus humanum
et cristum [illegible] dicitur advocata nostra ergo
[illegible] ut ipsa interpellat pro nobis ad dominum
[illegible] et [illegible] salutis [illegible] ipsa [illegible] tendit
[illegible] ut [illegible] sicut [illegible] quia
[illegible] sine [illegible] in tota [illegible]
ta dicit ii Augustinus [illegible] peccato maria
[illegible] et [illegible] glosa in [illegible]
[illegible] sanctis et [illegible]
[illegible] illud [illegible] sit in [illegible]
[illegible] dicit in cantica
[illegible] qui [illegible]
[illegible] et nos [illegible] et [illegible]
omnes alios sanctos [illegible] ipsa sua virtute
ipsa ii fuit [illegible] ad [illegible] flore flores genuit
Alii dicunt [illegible] cesar augusto
[illegible] vidit mariam
[illegible] salvatorem [illegible] [illegible]
[illegible] O maria tu es [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quia non potuit peccare [illegible]
[illegible] quia [illegible] longanimitatem
[illegible] quia regnat in eternum [illegible]
[illegible] quia [illegible] sedibus [illegible]
filium dei ad se traxit incarnatum [illegible]
[illegible] quia [illegible]
virginalem conceptionem quia sola virgo [illegible]
[illegible] fructifera per partum salutarem quia
nobis fructum salutis [illegible] virgam
[illegible] emittet dominus ex syon et alibi [illegible]
[illegible] virga regni tui [illegible] ad [illegible]
[illegible] quia flos [illegible]
dicit hic [illegible] Jesse et [illegible]
ut [illegible] nos [illegible]
[illegible] paupertate [illegible]
[illegible] clara [illegible]
[illegible] vilis qui [illegible] ornant
[illegible] aurum et terra [illegible] aurum
[illegible] et [illegible] Ista ergo virga
Jesse [illegible] virga aaron [illegible]
sine [illegible] et sine [illegible]
[illegible] amigdalum sic
[illegible] advocata virgo maria [illegible] humana
humanum [illegible] nobis [illegible]
amigdalum de se [illegible]
[illegible] cuius amigdali cortex amara
est [illegible] passionis [illegible]
[illegible] et [illegible]
dulcis [illegible] Ista est
flos florum [illegible]
[illegible] et fructus [illegible]
bonitate [illegible] De isto [illegible] flore [illegible]
[illegible] in persona [illegible]
[illegible]
[illegible] in natura [illegible]
[illegible] flos [illegible] Et si [illegible]
[illegible] salva-
torem [illegible] virga Jesse in filii conceptione
ut [illegible]
[illegible] et [illegible] et glorificationem [illegible]
[illegible] cristi que est [illegible]
in [illegible]
est et [illegible] est [illegible] arborum

est vitas in vrom et refloruit caro mea
refrictus in ascensione In hac ergo arbore xpi
glorificati similiter resident in eius glorificacione
et in doctrina informacione Et sic in resurreccione
spe reflorescimus in ascensione eius fructus
dimus preponimus spiritus sancti missio dea
lis de quibus dolor ipse Ego sicut vitis vitas
et vita vera pro arbore vitas ad florem et vi
tam ad fructum et sic flos et fructus sibi invi
cem obviat ita cristi vitas et vita quia ad
florem promissio vitat que antiquis patribus
facta quia abraham et in fructum promissionis
per unam ad impletionem quia David ergo lignum
Deus abrahe promisit in fide in david
vita adimpletur et sic illa virga maria
virgo Glosa dominum peperit vita ipse contulit ut
fide abrahe unitatem david sapienciam salomonis
iusticiam ezechie sanctitatem Josie iuvenem
sed veniam ipse habuit sed et omnium illorum fidem
et virtute cristus quando concepit Can xxiiii
agnacionibus [illegible] in quo cristi
sancta mater ecclesia que nunc in eius filio mili
tat fide et spe ad regni vero militabit
quando ad [illegible] de patrum restaura
cio et sic per odores redolencia non [illegible]
dicit iste decima Omnis odor suavis [illegible]
e anime et quis odor est repire dulcior et
suavior [illegible] domino ihesu cristo deligere
beata maria virgo matre eius Glosa ipse enim
dat odore omnibus odoribus mundi [illegible]
non solum quesiturus sed ceteri misti [illegible] et odo
re sicut augustinus preciosum inter odores fragrat
odor eius assistit in siti ita prima in abstinen
cia tua eius sapore [illegible] odorifica qui ma
teriam per abstinenciam sibi dixit non tu me
mutabis inte sed et [illegible] carnis tue sed tu ma
tabeceris in me. Iste odor suavis et amenus
tue redolenciam suam sparsit per universum mun
dum non [illegible] iustos sed peccatores venit dicit Math
xviii Non veni vocare iustos sed peccatores [illegible]
enim ipse fuit insipidus per culpam nec esse
aliquid boni et meritorium potuit agere nisi isto
odore dulcissimo ihesu cristo gubernatur eo quod na
tura per se agere nisi a superioribus intelligentiis
sit gubernata quod in themate est propositum vir
gini et quia david magis fuit insipidus
quia peccator quam abraham qui fuit iustus ideo
iste odor primo david dedit et spargit
salutiferum [illegible] Mathei primo liber generacionis ihesu cristi
filii david et cristus est designatus est noven
filius david ut nemo peccatorum desperet sed credat in
fide sicut nos cum abraham et primum agendum
David quia ipse in prima Salomonis dicit [illegible]
sic pueri laboravi sed omnibus exquirentibus
veritatem ut [illegible] in generacione cristi non david et
abraham non filius adam beatis [illegible] sive sed filius
noviter adam ihesus et nomine eius utique maria
ut in eorum generacione refloreat hic per graciam et in
futuro per gloriam adquam nos perducat [illegible] Iesse
maria mater virgo benedicta cum flore suo
ihesu cristo domino nostro Amen vivit et regnat deus
in secula seculorum amen

Gregorius super evangelia omne peccatum
visitata culpa deligat mentem ita ut mi
nus surgere possit ad rectitudinem licet labo
rat et conatur quia vi sponte deum [illegible] presti
tit etiam vi noluerit cruciate cadit

Circumdederunt me gemitus mortis [illegible] Ista
verba solebat Job rememorans ad similitatem acer
bitatem mortis et eam nobis ad memo
riam revocans et hic dicit circumdederunt me
Sed quia si vellemus diligenter cogitare
que et qualis sit vita nostra et qualis fi
ne terminaretur et quantus sit dolor inferni tunc
nunquam aliquis nostrum plene gauderet sed
suspiraret et fleret cum Job et diceret Circumde
derunt me etc Attendite quid dicit Gregorius [illegible]
peccatum addunt suum demonium et quodlibet de
monium adducit suum supplicium quia ibunt
ab aquis nivium calidis ad calorem nimium
etc quantus dolor et gemitus ideo notare
debemus quod quatuor sunt que si homo ea co
gitaret raro vel nunquam peccaret primum quia
post mortem anima sola nimium et pauper et
nuda exit a corpore et nullus amicorum et
cum ea nec aliquid secum ducit de rebus in
ste vel iniuste acquisitis nam nulla omnes
creaturas nulla est homine pauperior omnes
creatura que nascitur in suo tegumento na
scitur ovis in lana avis in pennis piscis
in squamis [illegible] Solus homo nascitur nudus
et moritur unde Job nudus egressus sum de
utero matris mee et nudus revertar
vos omnes qui exponitis corpus et animam
ut divicias habeatis dicatis mihi
ubi sunt reges et principes qui ante centum
annos fuerunt nunc mortui sunt et nil
secum tulerunt sed animam hic dimiserunt
sola misera anima egressa est nuda quid ergo
o miser homo proderunt tibi divicie cum
non sunt opera nunc hodie habes et cras
non habebis cras morieris et nil habe
bis que promissa sunt in vita illa p
te invenies tunc tabulae divicie tue
amici tui corpus vermibus anima forte de
monibus vide ergo quid in periculo es et quo
divicie te decipiunt promittentes tibi pro
mittatem et dant falsitatem tunc enim re
pente mors veniat unde quia ista bo
na divicie sunt tibi concessa ad tempus breve
ut cum eis emeres vitam eternam sicut dicit
Petrus nulle ante oculos tuos tamquam
dies hesterna que preteriit Recordare et Prover
noli obliviscaris anime tue pro qua xpus
fudit suum sanguinem quae si decedet cum
uno mortali peccato damnabitur morte eter
na et ideo dicas cum Job Circumdederunt me
Secundum quod post mortem eum oportet ire ad
terram ignotam per crudeles hostes qui capi
ant animam miseram nisi habeat sigillum
de angelos sanctos in adiutorio o
pro dolor [illegible] sunt qui sine adiutorio
ad penas descenderunt et hic [illegible] ad
veniam et graciam cordis [illegible] quid
ergo facies o homo dum morieris et
anima tua ibit ad ignotam terram nullo
adiutorio preveniente Tunc dices sicut
Psalmista Eripe me de inimicis meis deus meus
et videbit dominus sicut Psalmista Ubi sunt
dii tui in quibus fiduciam ponebas
surgant et liberent te de manibus ini
micorum tuorum tunc anima rapietur et dam
nata penis cruciabitur ab inimicis tunc
tamen misera anima totum mundum si haberet
daret [illegible]
Convertimini ad me in toto corde vestro et ego
convertar ad vos Zacharias primo [illegible] de pe dis
[illegible] cum [illegible] contendentibus

Fortitudo

posset reddere sed impossibile erit quia zelus
et furor non parcet in die vindicte nec accipi
et cuiusquam precibus nec suscipiet pro redem
ptione dona plurima ideo redeamus ad mise
ricordiam quia misera anima nullum habet amicum
qui eam defendet ab inimicis Ideo exhibeamus
sanctis dei et angelis aliqua servicia oracio
nibus ieiuniis elemosinis et oblacionibus ut ibi
in exitu anime nostre ab hostibus nos defendant
sicut defenderunt quendam militem qui in visi
one raptus fuit ad legionem demonum que
legio continet in se vi milia vi c lxvi Ter
cio quod homo cogitare debet qualis sit infir
mitas pro ibi dolores ut prophetat hic Ibi
querent homines mortem et non invenient
eam Pene autem infernales sunt hee Ignis
... fames flagella fetor horror
... flamma vincula tenebre unde Salomon
ne tardes converti ad dominum peccator et ne differas
de die in diem Quarto Quia qua hora non
putat filius hominis veniet et more ...
homo agas penitenciam quamdiu vivis Bernhardus
dicit hominem oportet agere penitenciam hic aut in
purgatorio aut in inferno Qui ergo non vult hic
agere penitenciam in inferno aut invitus purgabit eam
in purgatorio quod est gravis pena penitencia sicut
patet in quodam proposito qui xxx annis male
vixit Videte ergo carissimi quantus ibi dolor
quanta tristicia Ideo penitemini peccata vestra
quia non adeo tam magnum peccatum ... potest
cessare a peccato deus parcet sibi ... Quinta
quacumque hora ingemuerit peccator ... hoc patet
in illo quem diabolus baptizat Nono quod
homo cogitare diem iudicii sicut hic dicit Iob quid
faciam cum surrexerit ad iudicandum deus et cum que
sierit de peccatis meis quid respondebo sibi Et
si sancti timent diem iudicii quid tunc facies
tu homo Quia vix iustus salvabitur et tu
qui iam per multas iniquitates peccatorum con
taminasti Cum dicetur tibi redde racionem non
tantum de factis sed etiam de illicitis verbis et co
gitacionibus Secundo facies quod Christus ostendet tibi ci
catrices suas et vulnera sua faciendo quasi in
de peccatis tuis tecum quia eum crucifixisti Dicet
Ego propter te factus sum homo propter te statue al
ligatus sum propter te cesus sum Ubi est precium
sanguinis mei ubi est tua Tercio facies quod
diabolus dicet O equissime iudex istum meum
esse iudica per culpam qui tuus noluit esse
per graciam tibi enim fuit inobediens consilium ...
... et meum ... audivit opus tuum non fecit
meum ... Quarto facies quod terra dicet
tuis maledictis pedibus super me ambulasti
meos fructus comedisti deum qui omnia dedit
dereliquisti Quinto facies quod aer dicet pes
tuis infecisti Sexto facies quod totus mundus
dicet et stabit accusando ... vellemus ipsa pre
cogitare raro tunc vel nunquam possemus peccare
vel gaudere Sed audi quid dicit Ysidorus In die
illa nichil erit quod videamus Ubi celum
terra aqua sol luna dies et nox stabunt
accusantes te quid tunc facies quod videbis iu
dicem supra te frementem infernum apertum in
fernum deglucientem curate totum mundum ar
dentem a dextris peccata accusancia a sinistris
demonia ad supplicia trahencia Septimo fa
cies quod angeli tuis facient querimoniam
de te Ego dedi consilium ut mane surgeres et
orares et ieiunares et tunc tu nunquam au
dire voluisti nec facere Ideo dico vobis ...

vindicta me in eo Tunc Christus commovebit to
tam curiam celestem et nullus sanctorum inter
cedet pro aliquo peccatore Tunc plangent super
se iudei quod cum manibus suis turpiter Christum
tractaverunt Tunc plangent super se heretici
et pagani quod fidem suam tam hostiliter impu
gnaverunt Plangent tunc mali christiani quod eum
peccatis suis tam crudeliter crucifixerunt Tunc dicet
deus tunc eis qui a sinistris eius erunt Disce
dite a me ab omni luce ab omni leticia a meis
fidelibus quorum consilio nunquam acquiescere vo
luistis nec aliquam reverenciam eis exhibere
voluistis Discedite a meis angelis ut vos
non custodiant sed in manibus inimicorum vos
relinquant Discedite a meis apostolis quorum
doctrinam contempsistis Discedite a mea dilectis
sima matre cui nunquam honorem exhibuistis
Discedite a me oculi vestri faciem meam nun
quam videant nec aures vestre vocem meam nunquam
audiant nec manus vestre coronam glorie nun
quam recipiant Sed dicet eis Ite maledicti in
ignem eternum His dictis ibunt hii in ignem e
ternum Iustis et sanctis dicet Venite benedicti
in regnum patris mei et hii ibunt in vitam eternam

Penitenciam agite appropinquabit vobis regnum celorum

Penitenciarius omnis iam incipit

Peniteas cito peccator cum sit miserator
Iudex et sunt hec quinque tenenda tibi
Spes venie cor contritum confessio culpe
Pena satisfaccionis et fuga nequicie

Dubitum in isto libello ... Nota ... prima ... Ambrosius ... peccatores de planctu et planctorum ... commissio ... Non tardes converti ad do
minum et ne differas de die in diem subito enim veniet
ira illius et in tempore vindicte disperdet te ... Oracio
illius ... Ieronimus Deus patris ...
salvare sua clemencia ... Nota
Spes ... et gracia dei et multe ...
... Confessio ... est ...
est legitima coram sacerdote habente claves et potestatem ...
... Et fuga nequicie ...
... Derisor est
et non penitens qui adhuc agit quod penitet nec videtur
deum poscere subditus sed superbus ...
...

Ut dimittas aliis peccata dimitte
...

Hec quinque satisfaccionis quos te lesisse fateris

... Ambrosius in ... est ...
huic dampnum parcit aliis quod parcere glorificat

Primo nota quod peccatum secundum Augustinum est omne dictum
vel factum concupitum contra legem dei ...
vel ... est defectus ... boni
et mutabilis ... adhesio ... Nota
quedam ... peccant ... facientes
... et sic peccantes ... peccare videntur ...
... faciendo malum ... dimittendo
bonum ... bonum

pena e mala ... plangere ... plangere ...
... dimittere ...
... penitentes
... ad ... penitentes
... satisfa
... pro
... pro
... c
... dist. CCVI
... dimittere et dimitte
tibi

quare

Ut et etates ... distantem ... [illegible] ... tocius fuit ... pecca ... [illegible]
detrimentum allegorice ... gravitate ... [illegible] ... in longo

Item nota primitus ... dimitte ... [illegible]
mal ... et ut Boecius iiii° de con. phie dicit
puniri malos ... et ipsos ... impu-
nitos ... [illegible]

Sperne voluptates ludos spe(c)la,

Desere consortes ... [illegible]

Sectans ... pretas ... [illegible]
... [illegible] ... Crisostomi dicit Sicut impossibile est ignem
in aqua inflammari sic impossibile ...
cum cordis compunctione in delectationibus vi-
vere. Item dicit Bo. de Con. phie ... plura
... adulterata peccata ...
... dicit ... amato ... et
ludi in vita sunt ... vite et ... de ...
de ... Item ... Societas mala ducit
... adversa malam. Item ... Cum
bonis ambula et ... Cum sancto
... cum perverso ...
... [illegible] ... in paucioribus ... Boni. Item ...
... Vade ... Tu autem cum
orans intra cubiculum et clauso hostio
ora patrem tuum. Item ... Primo ...
... vita corporis anima vita anime deus
est et sic mortuum ... sine anima ... ita anima
mortua est sine deo. Item ... [illegible]
... [illegible] ... amatores
... et dei sunt ... infirma ...
... appetunt ... et ...
... desperata
... [illegible]
... [illegible] ... bona
diligit velit nolit timoris et doloris
pene succumbit. Item ... illius ...
et ... Ambrosii dicit ... iudicium est
deum et ... qui ... [illegible]

Omnia peccata plangens ... [illegible]

Sectans etates ... loca ... [illegible]

Deplorans acta noles omitte ... [illegible]

plangens amissa ... [illegible]

plura ... sic cancer ... [illegible]

Primo ... Contritio ... [illegible]
est ... et timore ... [illegible]
... dolor voluntarie ... peccati ...
cum proposito confitendi et satisfaciendi. Item
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... recordatio futurarum penarum
consideratio ... [illegible]
... [illegible] ... valeat ... nota ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... de peccatis ... [illegible]
... [illegible]
... Sanctus ... [illegible]
dicit ... aliunde peccatum nisi per
videndo audiendo ... odorando
gustando ... tangendo ... et alias
... mortis ... fenestras ...
... [illegible] ... alibi ...
... per portas ... et
... [illegible]

Et ... [illegible]

... [illegible] ... dampnificati

Te pudet ... [illegible]

... [illegible] ... dicit ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... bona ...
... dicit ... penis est
quod culpam ... Item Isidorus
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... Item ... pudor ...
... theologie et ... auctor
... [illegible]
... [illegible] ... dimitti ... adultus ...
... [illegible] ... abstineat et con-
fiteri et ... satisfacere ... [illegible]
... [illegible]
... de pe. ... magna ... pietas
dei ut ... peccata dimittat
que ... sunt ... et ...
... [illegible]

[Left margin notes:] ... [illegible]; ... in abscondito ... reddet tibi ... [illegible]; ... [illegible]

[Foot notes:]
... [illegible] ... nemo ... [illegible] ... nolo peccare
... [illegible]
... [illegible] ... de pe. dis. ... [illegible]
... [illegible]
... de pe. dis. ... [illegible]
... [illegible]

Et pluvia vis de ... sed confessori testis ... deo ... testimonio ... [illegible]

Et furta vel ... defunct ... et latrones si infirmitate ... [illegible] ... sepulturam ... non negando

Quod sit integra tibi sit confessio pura

Sit ... frequens humilis spontanea nuda

Sit discreta lacrimosa mora fidelis

Penitens plorare si vis peniteat te

Non per legatum nec per scriptum refer ipse

Hic docetur qualis debeat esse confessio. Ubi nota quod ad hoc quod confessio proficiat requirunt plures condiciones. Prima quod sit recta id est simplex scilicet quod dicatur verum et non admisceatur falsum immo nec cum humilitate. Unde Aug. Cum humilitatis causa mentiris si non eras antequam mentiaris mentiendo eris efficaciter. Unde Sapiens Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. Secunda condicio quod sit integra scilicet quod dicat omnia et nichil penitus dimittendo. Unde ... Summa dei pietas veniam non dimidiabit Aut nichil aut totum te penitente dabit. Caveat ergo ne verecundia ducta dimidiat confessionem. Tercia condicio quod sit tuta id est fortis exemplo Magdalene que adeo fuit fortis in penitendo quod propter amorem interius compunctionis nullo pudore obstante publice fuit confessa turpitudinem peccatorum suorum. Illud confortans est ut nunquam dilecto peniteat. Quarta condicio quod sit pura id est non propter ypocrisim nec propter consuetudinem nec propter vanam gloriam sed pure propter deum veniat. Quinta condicio quod sit cita id est festina. Unde Sapiens Ne tardes etc. Sexta condicio quod sit firma id est cum proposito non recidivandi. Unde Ysidorus Irrisor est etc. Septima condicio quod sit frequens ut fiat non solum de peccatis ... sed et ... Septies in die cadit iustus ... quod eadem peccata frequenter confiteantur. Unde Aug. Quanto confitebitur quis plurimis ... tanto facilius consequitur veniam remissionis. Octava condicio quod sit humilis. Unde ... humilem spiritum suscipiet gloria ... Unde Apostolus Humiliamini sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore visitationis. Nona condicio quod sit spontanea id est obediens. Unde Aug. Ponat se penitens omnino in potestate iudicis id est sacerdotis. Unde Sapiens Decima quod sit propria. Unde ... Deus ... Secretum meum ... nunquam annunciabo tibi et meum et non alienum. Unde nulla debet nominare alium in confessione nec sacerdos

... et pena ... culpa ... potest ... consentientur ... peccato

Dicit enim deus ... alicui ... interroget. Undecima condicio quod sit discreta id est quod distincte et separatim peccata confiteantur. Unde ... per singulas ... peccata ... constitutionem ... sic discreta et eligat peritum medicum. ne seligat legentes ... Aug. Sacerdotem querat qui te sciat ligare et solvere. Duodecima quod sit lacrimosa. Unde ... per diem et noctem ... Et ... Terciadecima quod sit mora id est cum maturitate et deliberatione ut quod ... Quartadecima condicio quod sit fidelis id est quod tam confitens quam confessor sit in fide catholica et quod fiat secundum doctrinam ecclesie. Quintadecima quod sit nuda id est quod non sit nominibus ... palliatis sed ... ut sit turpe ... honeste. Sextadecima condicio quod sit verecunda. Unde Aug. ... facit ... confessione ... Unde Sapiens Ne confundaris ... dicere verum. Decimaseptima condicio quod sit accusatoria. Unde Sapiens Iustus in principio accusator est sui. ... et excusabit eum.

Vel Sit simplex humilis confessio pura fidelis Atque frequens nuda discreta libens verecunda Integra secreta lacrimabilis accelerata Fortis et accusans et sit parere parata

Copia ... sapienti de meliori

Presbiteris multum prodest si confitearis

Copia presbiteri si desit pande sodali

Corporis ut macules aie sic cuncta pandes

Cauta sit ... prima furta libido

Quae latet livor odium tumor ira cupido

Unde ... primi versus ... quendam doctorem in sententiis confessorum dicitur. Sacerdos dicit ... et ... et dicit ... et non ... confiteri ... non ... abhorrere peccata confitentis ... prima sit ... Ne abhorreas ... Dic ... Deinde ... dicit quod duplicia sunt peccata

Et ... doctor ... voluptatum ... [illegible]

a // Superbia est virosa elatio animi qua inferiores despiciens su- / perioribus et paribus satagit dominari
b. luxuria est corporis ingluvies que spiritu carnis originem trahens
? invidia est dolor felicitatis aliene vel tristicia in bonis alienis
Accidia est animi torpor bona negligentis inchoare vel a bono incepto d.
cepto deficiens vesliv

// largior ... 4 dist. ... de pe dist. 1 Medicine est c / auid obvery
// luxus avaricia pastus iram accidia tristis
hec eadem septem versus complecti iste
luxus gustus avet tristis furit invidus ambit

...sa carnalia Et sunt ea que exeunt ab anima simul et ~~corpore~~ ... corporalia et eadem exeunt ab anima simul et mente qua mediantibus organis dicit apostolus primo de anima Anima non habet aliquam operationem quam non communicet corpori Alia peccata sunt mentalia scilicet ea que procedunt ab anima tantum et exeunt a corpore utpote ex antedicta premodicta divisione ... peccatorum ... dist. 3 ... libro 4o ... capitulo xxo ponit differentiam inter ista peccata ratione ponderositatis unus Maior est culpe malitie quam occulte peccare Duplex enim reus est qui aperte delinquit quia et agit et docet Et talibus Ysaias dicit Et peccata sua quasi sodoma predicaverunt Multi enim publice delinquentes sine ullo pudore sua flagitia prodigant nec ulla mutabilis scelerum verecundia est
... maxime ... peccata ... in ... recordere ... consistens ... originalia ... et mortalia

Sepe solent septem mortes capitales
... mortalia ... peccata venialia ... a morte procedencia
Non solum fontes sed rivos inde fluentes
... peccata mortalia ... quia ... plures ... sunt ... tyrannia ... venialia peccata
Fonte suo rivos magis est quam nocivus
... vide ... illis ... luxuria ... cit ... gula ... viri
Nam loth incesta fuit peior ebrietate
... et illius viri ... fuit ... ebrietas ... fragilitas ... iracundia
Atque chaim crimen cedes fratrum fuore

Nota primo peccatum mortale dicitur ideo quia mortificat animam quantum ad vitam futuram nisi deleatur per confessionem Vel dicitur ideo mortale quia statim ex quo committitur statim morte inficit hominem coram deo quantum ad opera que tunc omnia bona opera sua in conspectu dei dicuntur mortua et vana Vnde Nota secundum M. C. peccatorum quedam sunt mortalia quedam venialia Quantum ad venialia peccata simpliciter loquendo non sunt confitenda de necessitate Cum enim de natura sua sit venialia quia esse veniam importat sunt per se veniam consequi sine penitentia interiori ... contritionem in generali de ipsis sine per confessionem assumptam sine per ... peccatorum et similia Nondum venialia multis modis dimittuntur etiam sine confessione Primo per confessionem generalem que fit in prima et in completorio et in principio misse Alio modo per benedictionem episcopalem et idem dico non habet confessionem de benedictione sacerdotis que fit in fine misse Alio per aspersionem aque benedicte de consecratione dist. iij Aqua sale aspersa benedicitur ut ea cuncti aspersi benedicantur et sanctificentur Alio per perussionem pectoris Alio quando quis devote dicit orationem dominicam scilicet Pater noster et hic venit illius clausule et dimitte nobis debita nostra // Alio modo ut

Dicitur aliquis per ingressum ecclesie consecrate et intelligo quod ingreditur ob orationem Alio per elemosine largitionem Vnde danielis quarto capitulo peccata tua elemosinis redime De pen dist. prima Medicina est et cetera // Et ... per ... bonum opera deleantur ut in ... per ... Alio per devotam sumptionem eukaristie et potissime eucaristie De consecratione dist. ija Cum omne crimen ... que tamen quod dico sic et sic peccata venialia dimittuntur scilicet quia non habet ... peccata venialia quia si haberet mortalia ... venialia sibi remitterentur quo usque mortalia essent remissa Cum ergo ... venialia quantum est de natura sua non sit de necessitate confitenda tamen est utilium ... maxime viris perfectis sicut sunt prelati religiosi et ceteri deo dicati quia constituti quia per ea eorum ... minuitur ... clamor
... ipsorum ... peccatorum ... originalia peccata ... superbia ... dia ... invidia
Culparum fontes sunt fastus livor et ira
... gula ... et ... luxuria ... peccata
Accidia fastus avaricia sed luxus //
... amor ... ista ... septem peccata mortalia ... fuge
Vt est sit vita semper saligia vita
... ita ... omnia ... peccata ... fuge
Si vitam eternam diligis hec singula vita

Hic nota peccata mortalia sunt septem sunt
Ista intelliguntur per saligia per S superbia per a avaricia per l luxuria per i ira per g gula per i invidia per a accidia Vnde Superbia ... dist. 8 ... libro ... capitulo ... Vnde est origo omnium criminum et ... virtutum // Vnde Crisostomus Tolle superbiam et sine dolore et labore omnia ad vitam constitutam Aliud peccatum mortale est Avaricia Et sicut Bernhardus dicit est ... rerum ... et inhonesta cupiditas Vnde ... Supra de ... Nam peccatum peius est avaricia et amor pecuniarum Vnde Salomon Nihil est scelestius quam amor pecuniarum Aliud peccatum est luxuria Vnde luxuria sicut Augustinus ... ex ... desiderii ... et ... Vnde ... supra ... Sapientem et ... forma ... sunt ... capit ... Et parum ... luxuriosi ... superbis ... plus ... existunt et subvertit ... duobus ... quinque ... qui ...

"tam ... ...

" de conse dist. iij de quotidianis 2 dist. ... hono
Sexto per solam generalem ... si vocavit ... / ... modo per devotam pectoris tunsionem de pe dist. 1 Tres actiones 2 dist. / ... decimo per baptismi susceptionem ut de pe dist. 1 una est / undecimo per extremam unctionem ... c ... / ... dist. v ... vto / 2 per quodlibet bonum opus ac primum ut ... / de pe dist. 1 auid obvery

Tertio
Quando non est in casibus papae vel episcopi reservatis. Primo quia necessario sacerdos de peccatis suis plenarie consideraret. Secundo si mallet probabiliter quod confessor revelaret. Tertio cum quo fornicatur cum filia spirituali vel consanguinea sacerdotis proprii quod ... vel ... Cum enim quis multa peccata deplenderit ... si velit alium confessorem ... eligere ... petere ... si sibi licentiam non velit concedere ... sacerdos ... de sua propria ... Nullus

[illegible] per superbiam invidia et luxuria ... nos
Aliud peccatum est Ira. Unde Ira secundum Augustinum
Est ulciscendi libido cum in proprie vindicte
Unde Cato: Impedit ira animum ne possit cernere verum. Aliud peccatum est gula.
Unde Gula secundum Tullium est immoderata ebrietas. Sed secundum Augustinum est immoderata
edacitas in cibis non contenta. Aliud
peccatum est invidia. Unde Invidia secundum
Augustinum est dolor de bono alieno et felicitate dolens et de malo gaudens. Aliud
peccatum est accidia id est tristicia. Unde accidia
secundum doctores est de laudabili virtute ... ... langwida ... Nota
In summa ista peccata secundum attinentiam ad se invicem
Superbia enim attrahit invidiam, invidia
odium, odium iram, ira homicidium, homicidium tristiciam, tristicia accidiam, accidia avariciam, avaricia gulam, gula luxuriam, luxuria mortem eternam. Unde
saepius plures gula occidit quam gladius.
Ideo superbia attrahit quorum istorum ... tertia
a ... ad ultimum ... pariter ... ...
[interlinear glosses: ... successive ... per ... secundum peccata ... ...]

Cum singillatim mortalia dixeris unum
[gloss: ... peccata ... ... omnia ... ...]

Sic tua delicta quaerens ut tempore tenela
[gloss: id est et propterea ... id est mala ... ... fuge ... peccata] malas
Ebrius aut meditans ut scandala vita
[gloss: ... ... aggravat ... sequentia]
Cuncta sit quaecumque generat commissa
[gloss: id est peccata ... ... id est peccata intendisti] vel
Sic extra statum quem mittis quae voluisti
[gloss: ... ... peccata ... ...]
Sic venialia dic ac sunt ante elapsa
[gloss: ... peccata ... ...]
Ista tenens in mente qui peccata fatetur
[gloss: ... omnia ... peccata ... ... apparet]
Si duo sunt ... specialiter oblitum ... ...
Vel ... dicat ut nil dixisse videtur
[gloss: ... peccata ... ... sacerdoti ... prima]
Postea ... si quis bene confiteatur
[gloss: ... ...]
In pectore quaesi si quid redit ... commissa
Hic Nota ... Confessio ... peccata ... ... culpas
Est necessaria ... de omnibus ... ...
... peccator ... omnium ... tamen ... nec recordabitur et ita ...
Si sola contritio sufficit. Respondeo ... non
... ... in ... ... misericordia et
iusticia ... ...

sola dimittuntur peccata. Sed Raymundus in
sacie ... confitentur. Unde Salvator dixit ... in Evangelio ... et ...
et nos sacerdotibus ... quod ... contritio ...
ne sufficit ... confessio subsequatur. Tamen
... in Glosa. Contritio ... et ...
... per peccatum ... ... ad delendum
peccata sufficit. Unde Gregorius: Iustus quacumque
morte ... fuerit salvus erit. Et non sit
in ... ... apparet ... ...
... ... impia ... et ...
... ...
... poenitentiae. Nota quod statuto
concilii generalis quod ... ... Talis
Omnis utriusque sexus ... ad annos ... discretionis ... tenentur ad minus semel
in anno in quadragesima confiteri ...
... M. C. ... ... una
est ... ...
et ... ...
... ... in paschate ... Tertia ... ...
... ...
agnos. Nota ... ... M. C. ... ...
... ad Thimotheum ... capitulo
... ... est ut sine peccato
aliquis inveniatur ideo ... ... sit
... ... cogitatione cordis et confitendo ...
... peccare. Unde Gregorius: ... ...
... est ibi ... ...
[gloss: ... ... septem ... ...]

Aggravat ordo locus peccata scientia tempus
[gloss: ... ...]
Etas conditio numerus mora copia causa
[gloss: ... ...]
Et modus in culpa status altus lapsus
[gloss: ... ...]
Et ... ... et ... ... adia
[gloss: ... ...]
Ne imponas ... peccata ... ...
[gloss: ... ...]
Hac tibi complebit ... sit ... ...
Primo nota ... ...
quos ... ...
iterum ... ... ista ... quodlibet istorum
aggravat peccatum. Item dicit Augustinus in libro
... ... Necessarium est ...
circumstantias peccati ut quae sunt quae aggravant
peccatum et quae sunt quae diminuunt. Item ...
et Considerat ... ...
Nota de ... ...
sunt ... ... Discipline
... ...
Corpus ... Monachi ... ...
... ...
... ... in claustro
... ...

... xxxiii
... ...
... ...
... ...
... ...

Vis in capitulo dissolutio in choro irre-
verentia circa altare. Dives sine elemosina
infirmus sine providentia. Dux sine virtute. Clericus
sine fide. Homo contenciosus. Pauper superbus.
Presbiter bellicosus. Dives mendicus. Unde
Aletrista. Sunt tria que salomonis displi-
cuere. Dives mendax senex fatuus pauper superbus.

Si migrat absolvat quevis nec plebs ...

Hic quod peccet clenat remissio dona suorum

Ut sit peccatum rubor tibi vultus officiatur

Tutor ut fiat magna ut fateatur

Iudicio tego, extremo confessio culpas

Ne demon videat a demone quod fuit illa

Ut isti lib. Raimundi consonat dictis beati. Ipsa peccata
dona remissio. Ideo ista absolvunt anime quas
peccatum detinet captivas. Facta illi versus ut sit
consonat hic dictis dicens. Cum peccator scit se peccata
commisisse peccatum erubescat. Et beatus ambrosius
erubescere debemus de peccato ipsum quam confitemur non
aut excusare. In summa dicitur quod auctor ammonitio-
nis ad vitam spiritualem dicat fugere peccatorum dicens.
Vigilandum est sicut sapiens circa initium temptatio-
nis quia tunc facilius vincitur si hostis non intrare
mentis ullatenus intrare sinitur sed extra limen
statim ut pulsaverit obviatur. Unde quidam
principiis obsta sero medicina paratur. Nam primo occurrit
menti simplex cogitatio. Deinde fortis ima-
ginatio. Postea delectatio et motus pravus
et assensus. sicque paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto. Dum illi non resistitur in
principio et dicto divinus ad resistendum quis
torpuerit tanto in se quottidie fit debilior
et hostis contra eum potencior

Confessor sint affabilis atque benignus

Sit sapiens iustus sit dulcis compatiens quod

Ut penitens tunc celat peccata recordans laue

Sit pius ad peccata sit velox admisericordiam

Et doleat secum fecit ille culpa pudorem

Infundat vulneribus oleum vinum quod flagellis

Hic vigeat pius nunc debeat vbera matris

Sedes ut ...

Sibi lateat et caute cogat scrutatus

In primis queat grata que credat

Si credat quod sine confitetur et ore

Sic he ... peccatum vel quod caute

Cum nam culpa non exprimat ullam

Nec super enormi sit simplex de copia

De quo nil sciunt adhuc sic moneat

Hic docetur quod confessor debeat se here
ad confitentem. Unde primi duo versus con-
cordant cum illo lib. vi. Estote misericor-
des sicut et pater vester misericors est. Item ad
verum dictum est in deuteronomio. Non accipiet
personas nec munera que excecant oculos sa-
pientium. Item tercius versus ut dicit
beatus Gregorius dicit. Caveat sibi confessor
ne peccata revelet confitentis hominis vel
exterius. quod si fecerit ab officio deponatur
ut diebus vite sue penitenciam arcta agat.
Item illi versui et doleat concordet. M. C.
dicitur legitur enim de beato ambrosio quod quan-
documque confitebatur lapsum suum ita amare
flebat quod confitentem compellebat obstina-
tum ad flectum et ad lacrimas provocabat.
Item pro illo versu in primis de Augustino.
Eumdem penitenciam scio nunc scio quod
ignoro. Item illi versui Nunc virgo
Consolat auctor tractatu de occulta colloca-
tione sub specie vestitu dicens licet
minima gutta sui preciosi sanguinis
ad nostram reconciliationem suffecisset ex
amoris tamen plenitudine totum suum sa-
nguinem effundere voluit ita ut nulla
remitur sanguinis remaneret. Quod enim in
sanguine, multitudinem effudit in fla-
gellacione totum sanguinem venarum effu-
dit in crucifixione quia fuit fixus
in manibus et pedibus ubi vene ter-
minus corporis conveniunt. Sanguinem
autem cordis in vacuo effudit post mortem
in lateris apertione etc.

Tunc ibi In primis queat

Ut Ro. illius versus concordat nature, et
dicit Jeronimus dicens Ubi homo bonus
peccata multa coram hominibus exprimere
non consuluit quam audivimus aliorum per
pressionem ignotorum eminus in peccato tunc
primus non moveat made ... Item hic
Augustinus. Tribus gradibus pervenit ad

Credens dicat esse confessor hiis virtutibus ...
prudens discretus mitis pius esto benignus
Confessor dulcis affabilis atque suavis
... ut dicto circumstancias peccati mutat de
de pe ...

... quod pater reuela
... illi qui possit ...
... non obesse ...
... hic ... quod ...
... de peccato audito
de confessor

... si ... et non vult ...
... confessor revelare potest illud
... quod non sit ... casus ...
lat ... de off. ordinarii. Si sacerdos
... vel alii superiori et ei di-
cat custodire sigilla ... eius ...
in ... non obstat ... alii ...

[illegible] lege legitur tres mortuos suscitasse scilicet filiam cuiusdam [illegible] adolescentem [illegible] lazarum quadri[duanum] [illegible] // per quos intelligere [illegible] peccatorum / Nam per filiam occulti peccatores per adolescentem [illegible] per lazarum [illegible] [illegible] filiam in domo privata suscitat adolescentem in porta civitatis [illegible] sed [illegible] vel in sinagoga lazarum [illegible] et quamquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filiam [illegible] adolescentem difficilius lazarum difficillime lego suscitasse puellam [illegible] adolescentem [illegible] lazarum [illegible] fremuit et flevit [illegible]

Peccatum suggestione delectatione et consen[su] Iste itaque [illegible] peccati sive differentie [illegible] offense scilicet peccatum in corde peccatum in ore et peccatum in consuetudine ita quod peccatum quod est in [illegible] est [illegible] peccatum in corde scilicet [illegible] est in consuetudine // Unde [illegible] differentie sive offense peccatorum intelliguntur per tres mortuos quos cristus dicitur suscitasse scilicet filiam archisinagoge / filium vidue et lazarum Puellam suscitavit [illegible] adolescentem [illegible] [illegible] et [illegible] lazarum [illegible] et [illegible] et lacrimis ad ostendendum quod maior penitencia [illegible] peccato operationis [illegible] peccato cogitationis et multo maior peccato consuetudinis Puellam suscitavit in domo [illegible] peccatum cogitationis adolescentem [illegible] in porta civitatis [illegible] peccatum operis lazarum quadriduanum in monumento [illegible] [illegible] peccatum consuetudinis [illegible] nota [illegible] peccatum enormium [illegible] [illegible] cum ex [illegible] [illegible] [illegible] concurrunt plura peccata Primo [illegible] desi[derium] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnium malorum [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ibi blasfemia [illegible] heresis [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nono ibi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] illo tempore [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nemo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a sacerdote [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Uxor adulterii rea confessore perito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sic luat commissum ne sit suspecta marito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adulterium
Sepe sibi moneat confessor ne recidivat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si que relabuntur confessa confiteantur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et vitent causas ad lapsus allicientes
[illegible] [illegible] [illegible] confessor [illegible] confessore
Solvat pena compelle satisfaciendo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Abstineat caute sese cum patre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
In pravos actus hoc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
Hoc est difficile magis observare [illegible]

[illegible] sacerdos illud [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] lapidem mittat in illam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] lapidem [illegible] [illegible] [illegible] lapidaret [illegible] [illegible] lapidaret [illegible] [illegible] de pe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatis Non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispensaverit

Hic ponuntur quedam cautele spectantes ad confessorem [illegible] Sepe sibi moneat Crisostomus dicit [illegible] et ingrata [illegible] [illegible] statim peccavit post confessionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gregorius dicit peccatum [illegible] per penitenciam non [illegible] [illegible] suo pondere trahit in aliud [illegible] ibi Solvat [illegible] [illegible] satisfactionem Unde Satisfactio seu satisfacere [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum causas excidere et earum suggestionibus aditum non indulgere // [illegible] Nota quod satisfactio valet ad plura Primo ad [illegible] [illegible] Secundo ad [illegible] augmentationem Tertio ad eterne pene ablationem Item Nota [illegible] [illegible] satisfactionis [illegible] peccatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Mattheo [illegible] dignos fructus penitentie Item Satisfactio consistit in tribus Primo in maceratione corporis Secundo in elemosinis Tertio in devotis orationibus et in elemosinis [illegible] [illegible] [illegible] de primo et de secundo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Primo [illegible] [illegible] carnales et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] Tertio impetrat gratiam virtutum et celestium [illegible] Et ista tria [illegible] in [illegible] quadragesimali in qua [illegible] [illegible] corporalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] largitur et [illegible] [illegible] De tertio [illegible] [illegible] [illegible] orationis [illegible] [illegible] [illegible] ad aliquid impetrandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clandestina [illegible] multa mala nascuntur maxime [illegible] Primo [illegible] clandestina oratione orat non credit deum ubique esse et non credit [illegible] absconsa audire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absconse orat Primo [illegible] [illegible] Secundo [illegible] [illegible] [illegible] absconsa audire [illegible] et audit Nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] placandus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corde auditur Secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] audientie [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tertium [illegible] [illegible] [illegible] orans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]

Ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prohibetur

[illegible] non [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] velut apparere [illegible] [illegible] Allegant [illegible] [illegible]

Qui facit incestum deflorans aut homicida
Sacrilegus patrum percussor aut sodomita
Transgressor voti periurus sortilegusque
Immitit sibi facens medicus [illegible]
Oppressor [illegible] et adulter
Pontifices [illegible] devote adibit

[illegible]

Sic medicus medicina varias medelas
[illegible]

Sic dic mihi odio careat vel amore
[illegible]

Confessor possit onerare vel alleviare
[illegible]

Ille more vel patris [illegible]
[illegible]

Sit quoque moys pene [illegible] medela culpe
[illegible]

Et tantus timor [illegible] maior
[illegible]

Ut medici curat vario medicamine [illegible]
[illegible]

Nec sanat febres [illegible]
[illegible]

Sic aie egre varias possit medicare
Circa istud decimumtertium [illegible] dicit
[illegible] aliqui [illegible] medicam penitentiam
[illegible]
[illegible] considerate [illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] pro [illegible] mortali [illegible]
septennium [illegible]
[illegible] corpore et anima [illegible] corpus constat
ex quatuor elementis et anima [illegible]
[illegible]
[illegible] corpore [illegible] quatuor [illegible]
[illegible]
[illegible]
penitentia septennis [illegible]
[illegible]
[illegible] hodie [illegible]
[illegible]
[illegible]
papa vel [illegible] Raimundus
[illegible]
[illegible] papa [illegible] villa [illegible]
incestum faciens deflorans homicida
sacrilegus patrum percussor aut sodomita
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Si quis parentum [illegible]
[illegible]
Si pater aut mater [illegible]
[illegible]
Si [illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] medica et [illegible]

Ut medica [illegible]
[illegible] medicis [illegible] in sua summa
[illegible] medica [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad [illegible] celebrare [illegible]
[illegible]
[illegible] non solvens decimas [illegible] raptor [illegible]
[illegible]
[illegible] penitentia non [illegible]

Et matre cognata [illegible] polluit [illegible]
Presulibus [illegible]
Et subdit [illegible] confessore [illegible]
possit [illegible] Non [illegible]
[illegible]
Item sunt casus [illegible] confessor
[illegible] Raimundus [illegible]
[illegible]
[illegible] consensu
[illegible]
maiore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voluntate
[illegible] Confessor [illegible]
[illegible] medicinas [illegible]
[illegible]

Opponens igitur anime contraria morbis
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Inde timore [illegible]
[illegible]

Debilitas [illegible]
[illegible]

Amoveat [illegible]
[illegible]

Nota [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

Ut [illegible]
[illegible] in [illegible]
Nota [illegible] de consecratione dis.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] medicus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Raymundus

facta sunt scilicet per se facta et elemosina
adhuc manet levius effectum scilicet diminuta
scilicet temporalibus dantur similiter peccatis
aliquibus remanent adhuc magis effectus
remissionis qui et satisfactionis corporis remaneant
et etiam opera sint in peccato mortali
facta non opera que iterantur Alia sunt
opera satisfactoria que per se sunt facta mortalem
animam de eis sicut oratio et ieiunium si fiant in
peccato mortali opera que iterantur Et ita hoc
sciendum quod opera facta in caritate mor-
tificantur per sequens peccatum mortale et vivifi-
cantur peccata precedentia per [illegible] si sequatur Quia
ia [illegible] numquam viva fuerunt illa que fue-
runt facta in peccato mortali numquam possunt vi-
vificari Nota Illa reviviscunt que viva
nata sunt Numquam non possunt que mortua
nata sunt Item [illegible] illius ut [illegible]
et regula iuris quod non dimittitur peccatum
nisi restituatur ablatum

Vestio cibo poto [illegible] do visito solvo
Consulo compatior [illegible] dono remitto
Corrigo supplico consulo do sidentibus [illegible]
Affecto ieiuno vigilo ieiuno lavo flagello
[illegible] peccatis [illegible] [illegible] peregrinor
Lectio lego [illegible] sit magis
Hic docentur de quibusdam ad
penitentiam pertinentibus. Nota quod hic tanguntur centum
opera misericordie que salvator ponit in
evangelio dicens Esurivi et dedistis michi
comedere etc. Beatus Gregorius dicit quod
seu [illegible] et impenditur [illegible] a
te qualiter in vita tua fuit dispensatum
Et Hieronymus [illegible] quod venit hora
veniet hora in qua nemo potest operari Item
ibi [illegible] Magna [illegible] est
si cum non potuisti et peccasti Item
ibi ieiunio Nota ieiunium [illegible]
et abstinentia [illegible] per [illegible] in [illegible]
nagla [illegible] Item [illegible]
ieiunium [illegible] quedam corporis [illegible] a cibo
[illegible] et [illegible] abstinere
a [illegible] Item ieiunium est [illegible] abs-
tinere a peccato mortali Et hic [illegible] ieiu-
nia [illegible] [illegible] corpus [illegible] castigare
Dormire cum ieiunare a cibo nisi re-
tineatur a peccato mortali etc.

Sanctus [illegible] Elucidarius [illegible]
Anime [illegible] cognoscentur et nomine
et genere et natura ipsorum [illegible] semper cum eis
fuissent angelos etiam intuentur cognoscent
ut [illegible] quod [illegible] sciant
iusti animas quoque malos cognoscent [illegible]
nos intuentur ut etiam non illorum sciant

Quibus [illegible] confessis que sit iniungenda nobis
Publica si fuit noxa sit publica pena
Si lateat culpa pariter lateat quoque pena
Hoc est qui peccat occulte peniteat clam
Singula confessor prudens sit medicus
Affectu [illegible] notetur
Ut sibi pro nullis gloria non [illegible] debet
Ut sibi pro modicis non modica gloria detur
Nota triplex est penitentia scilicet publica sollempnis
et privata Publica est pro enormi peccato
ut homicidio sicut [illegible] peregrinari per
mundum nullibi duabus noctibus pausando Sollemp-
nis est [illegible] penitentia [illegible] etiam
[illegible] pascha Privata est illa que [illegible]
etiam [illegible] Item [illegible]
in decretalibus quod penitenti multa bona eve-
niunt Primum quod penitens [illegible] corde contri-
tione est effectus [illegible] et eius [illegible]
[illegible] plus et quod in [illegible] Secundum
quod penitens dimittit malum et sequitur
bonum [illegible] Angeli [illegible]
penitentie [illegible] fuit
ad [illegible] transit Tertium bonum quod ipse fit
particeps omnium bonorum que fiunt in tota ec-
clesia et ergo dicit quidam canon [illegible]
[illegible] qualibus [illegible] etiam
ut [illegible] Quartum
bonum est augmentum bonorum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] videt penitentie [illegible] et [illegible]
[illegible] Quintum bonum quod
penitens [illegible] Sextum
bonum capacitas [illegible] Sapiens
In malivolam animam non introibit spiritus
sapientie Septimum bonum quod penitens di-
ligitur [illegible]
[illegible] Octavum bonum quod talis
diligitur a bonis [illegible] a malis
Ergo concludit [illegible]
homo qui [illegible] penitentiali

Addunt [illegible] sunt hec [illegible]
Ignis [illegible] mors [illegible]
Et pene [illegible]
Cum expectantur ad magis sit quod vocamus
Ne mors premat [illegible] paralogiset
Et sathan putat a vita celi detrudat
[illegible] detrudat [illegible]
[illegible]

fides nec [illegible] deans nisi [illegible] diligit [illegible] diligit [illegible] / [illegible] ipse nec non adulterabis
non occides non furabis [illegible] testio et [illegible] non [illegible] [illegible] et si [illegible] mendacia
[illegible] non [illegible] dilige [illegible] [illegible] alterius [illegible] non [illegible] [illegible] te [illegible]
[illegible] dilectio [illegible] eius

Unum deum esse [illegible] · adorare · et · dei · honorem · honora

Disce deum cole non [illegible] sum venerare

Ydola spernere dei non sumas non [illegible]

Sabbata sanctifices habeas in honore parentes

Non mechaberis nec [illegible] cede necari · [illegible]

Fur caveas fieri non sis testis nisi veri

Non cupias nuptias nec res [illegible] alienas

Cristus constituit septem sacramenta per orbem

[illegible] baptismum [illegible] in fide · eucaristia

Ordo conjugium fons confirmatio penitencia

[illegible] in hac vita [illegible] extrema

Unctio postrema confessio hec sunt septem

[illegible] ponuntur [illegible] ad primam [illegible]
dam que [illegible] in [illegible] ubi [illegible]
de [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible]
[illegible] qui est [illegible] in [illegible] loco debes
[illegible] mortem [illegible] et [illegible] deus
[illegible] Moysen
nobis tribuit consilium salutare [illegible]
sapient et intelligerent ac novissima [illegible]
et [illegible] novissima et [illegible]
[illegible] peccato / Unde ibi [illegible]
[illegible] ponuntur [illegible] [illegible]
[illegible] sic ordinatum [illegible] ad
[illegible] debito et [illegible]
[illegible] Alia [illegible]
[illegible] et secundum [illegible]
sunt descripta digito dei in duabus ta
bulis lapideis et tradita filiis Israel ad
[illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] in epistola [illegible]
adorare deum [illegible] et [illegible]
ibi ad romanos [illegible] Item [illegible]
[illegible] in epistola [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alias / Unde ibi / [illegible] Nota sa
cramentum [illegible] sic [illegible]
Sacramentum est invisibilis gratie et visi
bilis forme signum et eius similitudinem
gerens et [illegible] [illegible] Nota

[illegible] sunt sacramenta [illegible]
ad vitam sunt necessaria [illegible] non
Nam ordo conjugium [illegible] sunt de bene
esse Sed baptismus confirmacio eucha
ristia confessio sunt necessaria ad
vitam eternam quam nobis det [illegible]
[illegible] in secula seculorum Amen

Qui exceptus est a passione
flagellorum etiam exceptus est a
[illegible] [illegible] ad [illegible]
inter eosdem

Sequitur de Johanne Crisostomo

Imperator quidam Civitatem insigni
te constantinopolis ituris ad bellum
in partes longinquas in medio civita
te iam dicte statuit quandam sta
tuam [illegible] capite de au
ro [illegible] [illegible] vt [illegible]
[illegible] tenent plures [illegible]
[illegible] instituens [illegible] ut [illegible]
sentenciatus morti vel [illegible]
eam refugeret [illegible] libera a pena
et a culpa et [illegible] ante
ipsam [illegible] aliquam [illegible] nec
[illegible] de [illegible]
[illegible] statue ante [illegible] [illegible]
Johannes Crisostomus [illegible] in absen
cia dicti imperatoris [illegible] imperatorem [illegible]
[illegible] arguebat dictam statuam [illegible]
[illegible] quam [illegible] statue
[illegible] fregit et ornamenta spoli
[illegible] quod imperator mota cum
suis sequacibus [illegible] eum Johannem
[illegible] civitate insignitam
[illegible] de [illegible] pepulit et [illegible]
in [illegible] [illegible]
[illegible] dominat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] via non erat apta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quem [illegible] plures [illegible]
[illegible] [illegible] erant [illegible]
[illegible] [illegible] celebrando [illegible]
[illegible] Allexadrinus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Johannes tu ne
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Johannes
[illegible] pluribus [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] minas [illegible] vite
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Johannes [illegible]
[illegible] et [illegible] Johannes
[illegible] [illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de Johanne [illegible] non potuit [illegible] [illegible] decreverunt in
[illegible] [illegible] ignominiam [illegible] sibi [illegible] Crisostomum
et [illegible] Crisostomum [illegible] [illegible] a Christo dicitur et [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible]

Ore dei sunt [illegible] in magistri
[illegible] mandata [illegible]

Qui non transcendit mandata dei bene tendit
Et nisi comprendit ea quis se male vendit
Que si comprendit super vndis hic ata pedit

Idola non colas sumpta [illegible] fide bene dicas
Vive deo soli quod amat cuo querere noli
Illud non fiat gula sculptu [illegible] [illegible]

Cognoscas decem precepta. Nemo bonus sine deo et [illegible] omnibus in factis pagentis sine [illegible] decem [illegible] [illegible] humane [illegible] Et primo [illegible] [illegible] [illegible] in principio libelli huius [illegible] Volumus et [illegible] efficacie [illegible] causa efficiens [illegible] fuit huius libelli fuit [illegible] [illegible] Florianus [illegible] [illegible] [illegible] in castro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Angelus [illegible] est ille qui fecit omnem hominem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Explicator est ille qui fecit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ille [illegible] [illegible] decem precepta [illegible] et [illegible] fecit [illegible] Nota quod iste libellus [illegible] intitulatur tractatus de decem preceptis [illegible] [illegible] [illegible] Exodi [illegible] ut sic Non habebis deos alienos. Non assumas nomen dei tui in vanum. Memento ut diem sabbati sanctifices. Honora patrem tuum et matrem tuam. Non occides. Non mechaberis [illegible] [illegible] Non furtum facies. Non loqueris falsum testimonium [illegible] proximum tuum. Non concupisces [illegible] proximi tui nec desiderabis uxorem eius. Et in Matheo [illegible] Ecce adolescens [illegible] [illegible] ait Ihesu Magister bone quid boni faciam ut habeam vitam eternam. Qui dixit ei Quid me interrogas de bono [illegible] est bonus deus. Si autem vis ad vitam ingredi serva mandata. Et ille [illegible] Ihesus autem dixit Non homicidium facies. Non adulterabis. Non facies furtum. Non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum et matrem tuam. Diliges proximum tuum sicut te ipsum et si [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] diliges proximum [illegible]

Dixit ei adolescens Omnia hec custodivi a iuventute mea quid adhuc michi deest. Ait illi Ihesus Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo et veni sequere me. Cum autem audisset adolescens verbum hoc abiit tristis erat enim habens multas possessiones. Ihesus autem dixit discipulis suis Amen dico vobis quia dives difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum celorum. [illegible] luce [illegible] [illegible] [illegible] Nota [illegible] [illegible] [illegible] porta [illegible] [illegible] que foramen acus dicebatur per quam camelus nisi deposito onere et flexis genibus transire non potuit sic dives peccator non potest intrare ad [illegible] ad [illegible] eternam nisi deposita sarcina peccatorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] difficultate [illegible] Idola

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omni homine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Unde [illegible] huius [illegible] Nemo vir sine deo est bonus [illegible] illud non fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligere plus quam deum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omelia [illegible] [illegible] [illegible] ventre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deum offendere [illegible] [illegible] pecunias [illegible] [illegible] et [illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passim ad [illegible] vel [illegible] ad honorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alteri non [illegible]

Solum cole deum nec iura vana per ipsum
Sabbata sanctifices habeas in honore parentes
Non sis occisor fur mechus testis iniquus
Non cupias nuptam nec rem possidere alienam
quecras

Sic factus est sequens simul dico ne mane

Verbum vendens fallax et Simon vocas

Tersimo sermone sic tua sanguine casso

Sic faciens est sequens scandalo ne mane

In hac parte ostendit secundum preceptum et prohibendo innuit eius transgressores. Ubi notandum quod istius transgressionis conveniat inter hic dicitur. Inter vendentes et ementes vix potest esse conversacio sermonum quin non interveniat mendacium. Ait Salomon de puero angelum molestat diabolum letificat sanctos turbat Christi vulnera renovat deum abnegat animam et propriam et talibus condempnat. Ait beatus Augustinus si vis te salvare debes perjurium evitare. Nota hoc preceptum scilicet prohibita est omnis dei nominatio vana et irreverens nam cum hominem non propter aliud creavit nisi propter gloriam suam sicut ipse ait In gloriam meam feci eum. Igitur vult a nobis honorari et venerari licet honorum nostrorum non indiget et ideo sermo nisi sit ipse est est non non. Nam quidem sunt tam fatui qui dicunt iam non est vel deus hoc videt furiamur hoc vel illud vel forte dei honor est. Item quidam sunt aufferunt que sunt dei alias attribuunt quibus deus dederat sed demon abstulit cum tamen eius est dare et auferre. Item de transgressoribus huius mandati dicitur ecclesiastici xxiii vir multum iurans replebitur iniquitate et de domo eius plaga non discedet. Ait Mecrista decretalium qui cogit reliquum peierat iuvat ambo rei sunt. Ait Crisostomus Amice admoneo te ne aliquem hominem iurare compellas sive facias existimes eum bene iuraturum sive male existimas iuraturum. Et subinfert o insipiens qui alterum iurare compellis nescis quod vel quantum perniciosius facis perituram quam salutem proprior tibi videatur anima tua quam res tua. Nam si rem aliquam perdideris vivere potes si vero deum perdideris quo vives qui dicit humilius. Ait Aug. primo dicit Isidorus de summo bono et est habetur xxii q. quarta quacumque arte verborum quis iurat deus qui conscientie est testis ita hoc accipit sicut ille qui iurat et intelligit.

Tercium preceptum sabbata precolere

Sabbata mutant vitans dicis

Hoc si fuerit dominica die

Sabbata scilicet festa

Mandatum tercium hoc violat

Pantos

Hic maximale fuit sedibus

Hic tercie fuit et pro mala

Hic ostendit tercium preceptum et considerandum quot modis tamen violetur. Et primo quare dies dominica sit celebranda. Diem istam dominicam colere et sanctificare debemus propter honorem et gaudium resurrectionis. Unde quod in sabbato dicitur diem dominicam et venerabilem resurrectionem domini nostri Ihesu Christi non solum in paschate verum etiam per singulas ebdomadas continue in imaginem frequentemus in hac enim mundus sumpsit exordium in hac et mors per resurrectionem Christi accepit finem. Et celum et elementa sunt et angeli in ea sunt. Et in ea sancti angeli ad deum sunt gavisi et glorificati. Et in ea aliquem spiritus sunt electi. Et in ea dominus pluere cepit manna de celo filiis Israel. Et lex et decalogus datus est. Christus natus et infirmis surgentes patres de terra et resurrexit. Hac quippe aperuit et post eum se resurrexisse apparuit. Et in ea Thomas incredulus lateri palpavit. Et in ea Spiritus sanctus datus est apostolis. Et Iohannes Evangelista vidit Apocalipsin. Paulus et Barnabas voce lapsa de celo in gentes ab apostolis sunt electi. Et Christus resurgens hac die. Et in ea omnes electi resurgent et septi dicuntur. Et in ea dominus celos ascendit. Et eadem die venturus est iudicare secundum Pignem. Et in hac die multa que nunc fiunt evenerunt. Unde conditus est mundus animati angeli corpus. Et Christus surgit de morte paschalis ista laudatur quod in hac die ipse. Ait beatus Gregorius in registro dici dominici convenit dicendum a labore terreno cessandum et omnino orationibus insistendum ut si quid negligencie per sex dies agatur per diem resurrectionis dominice expugnetur. Sex enim diebus operaberis opera tua septima autem sabbatum domini dei tui est. Non facias omne opus tuum tu et filius tuus et filia tua iumentum tuum et advena qui est intra portas tuas. Item hoc preceptum duobus modis principaliter violatur scilicet corpalia et gaudio mundano que si tollentur in magna parte

Hi domini voluntatem sabbatisaverunt
Quamquam ipsa deus mutuo se consequentur
ut patet Exodi xxxiiii° Dedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere.
mandatum dei s. in ore · s. mandatum · constat · difficile strictum

Preceptum quartum fit quod dicitur actu
s. benefactores non reverebere · s. benefactores · s. parentes · attestans · propagatores et baptisando preceptores

Hos non turbabis quorum puer es per
parentes · nutrices et parentes · s. in ore · quasi contra · s. in ipso passe

Immo facillat valeas quam consequi munus
s. parentes · utilia · s. tibi · s. et qui parentes · magna · utilia sustinuit potestate

Cum bene genuit mala pertulit apta lues
s. parentes · s. et · educavit · in angustia · s. et genuit te

Pavit nutrivit custodit bona dedit
s. ideo · vestimenta · s. parenti · s. ab · terrori · remoti

Ista rependas ei subtractis fraudibus ante
s. indigere · s. et · s. hostes · vitas

Da claudi sociis que fugis hosti
s. de quo praeceptum loquitur · qualibus · s. parenti · hostis · s. est

Iste pater qua dicitur cui renovata data est
s. vinculis peccatorum · s. alter a patre · s. confessor et professor · s. alter a propagatore · fonte levator

Christi carnalis baptisatis et spiritualis
Nota quartum preceptum dicitur actum et verbo ad complementum ad penam transgressionis damnatorum unde tertio hic
vero hos non turbabis dicitur s. per adulterium se
[illegible] Et tertio aliquis immo facillatis dicitur
diceris indigere [illegible] ille qui in damnis beneficiis
[illegible] Et tertio [illegible] Ista rependas capitulum
dicitur Non [illegible] amicitie qui debuit facere
ab aliquo et alibi Cuius persona despicitur restat
ut et locus contemnatur Et ... Augustinus Cum quis te
in veritate suo patri spirituali non obedit prius deserit
[illegible] a prima [illegible] remonebit et
agnovis [illegible] Nota de transgressoribus huius mandati dicit Paulus ad Thimotheum
iii° Hoc autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa et erunt homines se ipsos amantes
glosa se amantes i. non deum vel proximum sed se et
propria ex amore tamen quo radice omnia mala oriuntur
ut dicit Augustinus Cupidi et amat qui sibi placet
et sibi dat cupidi · elati · superbi · blasfemi
parentibus non obedientes · ingrati · scelesti
sine affectione · sine pace · criminatores · incon-
tinentes · immites · sine benignitate · proditores · proter-
vi · tumidi · [illegible] voluptatum amatores magis quam
dei · habentes speciem quidem pietatis · virtutem eius
autem abnegantes · et hos devita Et tertio ad Colossenses
iii° capitulo Filii obedite parentibus vestris in omnibus
hoc enim placitum est domino Honora patrem tuum et matrem
tuam quod est mandatum primum in promissione ut bene

sit tibi et sis longevus super terram Exodi xxi°
Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur
i. peccat mortaliter et nisi penituerit digne
morietur in alio Dicit dominus Proverbiorum xx°
Qui maledicit patri suo vel matri extinguetur
lucerna eius in mediis tenebris Et Ecclesiastici
iii° Honora habe parentes tui omnibus diebus
vite tue Hic nota quod mali filii et male
filie nascuntur propter duas causas Una est maledicta
et propria parentum quarum ad naturam Unde
[illegible] Secunda divitias eligunt non mores
pulchrum non fidem et quod in meretricibus solet
[illegible] in coniugibus optat Tertia non querunt [illegible]
subditos sibi ut dei [illegible] contemnatis [illegible]
[illegible] in penam sue irreligiositatis non
in solacium senectutis Quarta causa est quia ipsi
parentes fuerunt suis parentibus ideo pueros
in suis vindictam generant quia non potest
arbor mala fructus bonos facere Dicit Ecclesiastici
iii° Qui honorat patrem suum iocundabitur in
filiis suis Contrarium autem qui inhonorat in filiis
suis constabitur · mordere · [illegible] [illegible]
[illegible]

Non occidimus quum iussi tenemur
operibus · consensu · [illegible] interveniendo

Factis et linguis et corde consilio sive
[illegible] · lingua · [illegible] · mandato

Detractor lingue fit consilio sive iussu
[illegible] · traditor

Consilio Caiphas [illegible] voce negavit
[illegible] · occiderunt

Iussu sumpsit milites [illegible]
[illegible] · proponere · [illegible]

Sic fecit David Goliam qui negat
[illegible] · dedere

Est triplex facto quum vincit et tradicione
sententia · [illegible] · alieno · sua [illegible]

Indicio pravalet auxilio prava [illegible] // et dat consilium
[illegible] · prima dictis · [illegible]

Corpus inde [illegible] male [illegible] negat
Istud est preceptum quintum [illegible] nota quod hoc
preceptum in quinto loco potest ad designandum quod quintum preceptum [illegible] et transgressio quod ostendit se ad primum [illegible]
qui maledixerit patri vel matri morte
moriatur Nota istud preceptum duo
dictat s. [illegible] occides s. te ipsum vel proximum
corde ore et opere te ipsum in nullo in casu
propria [illegible] auctoritate sed auctoritate
[illegible] esset [illegible] aliquod preceptum et cum ex
[illegible] iustos nec damnes maleficos
nec sinas vivere super terram Et quoniam
inter omnia peccata capitalia peccatum
homicidii est horrendissimum quamvis

alia sint ita gravia et interdum graviora ideo ipsum specialiter et principaliter quo ad primum est prohibitum
Item ad detestationem homicidii et homicidarum sciendum quod peccatum homicidii in tantum alia excedit quod est crimen horrendissimum ... Item peccata sunt actorem clamant ad summum deum pro vindicta et talia sunt quatuor Unde versus Clamitat ad celum vox sanguinis et sodomorum Vox oppressorum merces detenta laborum Item genesis ... Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra propter quam ulcionem sanguinis sceleris notabiliter dicitur ibidem ... capitulo Quicumque fuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius et in novo testamento Omnis qui gladium acceperit sine auctoritate proximum occidendo gladio peribit Ira quam ipsum preceptum diligenter est inculcandum Quia sicut homicidium ita et iracundia sit peccatum mortale propter quod evangelium ... De qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem dixerit racha reus erit consilio Qui autem dixerit fatue reus erit gehenne ignis ... nisi ... ut non occidas tunc primum ... ira ... quia si ira ... ut maledictus ... iram ... percussio et ... occisio et hoc est ... vel frequenter
fundato ... semper ... in hoc ... fornicator in mundo

Sexto decimo mandat ne sis mechus vel
in ordinate ... alterius aliena ... fornicator

Illicite tangere videre ne velis ... mechari
in mente ... alterius ... alteratus ...

Mechetur ... ...
... ... mechari ...

Auditu visu tactu mechor sic actu
fornicatur in mundo ... Mecha fiat
Hoc mandatum nota quod dicit Socrates ... sic est ille et fit beatus quem libido ... non devincat Unde salomon castitas facit hominem esse deo proximum Et Aristoteles ... de animalibus dicit ... animalia ... ... vite quod casta Item hoc ... dicto i. illicite tangens ... Est carnalis cogitatio que ... et ... libidinosa actio ... illicita ... est mechicia Et ideo ecclesiastes ... Oculis tuis fac hostia et auribus tuis ... seras Item ... paulus ... posuit hic mandatum dicens Noli ... ... neque fornicari neque idolis servien-

tes neque adulteri neque molles neque masculorum concubitores neque fures neque avari neque ebriosi neque maledici neque raptores quia tales regnum dei non possidebunt
Item ad ... ... fornicatio aut ... et omnis immunditia aut avaricia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos aut ... ... aut scurrilitas que ad rem non pertinet sed magis gratiarum actio Hec enim scitote intelligentes quod omnis fornicator aut immundus aut avarus quod est idolorum servitus non habet hereditatem in regno christi et dei Item ad hebreos ... fornicatores et adulteros deus iudicabit i. dampnabit Debent autem virgines ut ... in summa ... sexus ... et nunc ut virginitatem ... quam ... corpore ... immaculatam ... in ... dum ... magistro mathia dictante
... ... voluntate ... possessor

Cum quicquid rapio non possessore volente
...

Hic furtum facio sine patre rapio
...

Res inventa facit furtum nisi restituatur
...

Dispergo rapio ... ...
...

Pauperibus consilio quod sit prohibitum
...

Servus et ancilla dum furantur ...
...

Si quid eis rapiat non ... pertineat
...

Sive ... ...
...

Et summe ... ...
...
... ... non furtum facias ... Nunc fiat
... furtum ... rei alienae invito domino ... Unde Mathia ... ... illos Unde ... in sua ... Omnis ... et maledicti Unde ... ... non vel ... fuisse

... ... sit ... ... carnis
... ... debita solvat
... ...
... sine ... ...

... mala intencio Unde beatus Gregorius ... sunt in maioribus sed ... in minoribus [illegible] Alienum ibi [illegible]
in [illegible] docent [illegible] furti [illegible] Nota hoc precepto prohibetur omnis
[illegible] contractu et de in bonis temporalibus
[illegible] secundum Augustinum [illegible]
furtum [illegible] rapina non [illegible] sed [illegible]
[illegible] condempnavit [illegible] rapina fit visibiliter [illegible] ablacio
furtum vero occulte Regula [illegible] punit ra
ptor [illegible] fur [illegible] illud [illegible] dentur [illegible] fur
[illegible] iurista [illegible] patrati
sceleris non eget accusatore Nota versus
Artifices sive mechanici sive spirituales
[illegible] fraudes fur [illegible]
[illegible] fraudes [illegible] operi si furta facit

Furta colonus facis si non [illegible]
Artifices sive mechanici sive spirituales
Fraudes [illegible] operi si furta fovendo
[illegible] non [illegible] fraudes [illegible] probat
Furta facis si non [illegible] que [illegible]
[illegible] fur dico si [illegible] in officio [illegible]
[illegible] furto [illegible] pro
Est ubi lex [illegible] que de [illegible]
[illegible] furatur [illegible] ludens [illegible] furatur
Iudex [illegible] princeps miles spolia
Cuius [illegible] male [illegible] dona
[illegible] ponitur [illegible] quinta sexta septima et octava [illegible] Nonum
[illegible] Nota secundum [illegible]
[illegible] dator decime [illegible] quadruplici
dono [illegible] Primo abundanciam [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] indulgenciam [illegible] celestium [illegible]
[illegible] Unde dominus [illegible]
[illegible] decimas [illegible] abundanciam [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible]

[illegible] maledicti [illegible] et angustia [illegible]
mala [illegible] si tu decimam non dederis
[illegible] omnibus [illegible] qui non dat decimam
[illegible] sit quemtus non est in statu salutis
[illegible] ibi artifices [illegible] dicat
[illegible] vel plures [illegible] quantum
[illegible] est regula iuris [illegible] ibi furta facis
[illegible] que ad [illegible] non est sine [illegible]
[illegible] ibi [illegible] sic in
[illegible] Minor [illegible] qualiter [illegible]
[illegible] quam [illegible] loquela [illegible]
[illegible] ut [illegible] sancti [illegible]
[illegible] et ponit [illegible] alterius
[illegible] possesse [illegible]
ibi [illegible] condicionem [illegible]
in hoc [illegible] est [illegible]
[illegible] fenerator [illegible] [illegible]
[illegible] dat scandala [illegible] post
male [illegible] [illegible] Con
[illegible] aufert post hoc
[illegible] dicas

[illegible] tuos [illegible] socios tu [illegible] loquar
Pectus si [illegible] gravius [illegible] testificare
Nunquam [illegible] sine [illegible] scia [illegible] x nota
[illegible] dico falso vel quod predico
[illegible] ponit octavum mandatum [illegible] necesse
[illegible] non loquar [illegible] testimonium necesse
[illegible] Et [illegible] hic preceptum [illegible]
Augustinum prohibetur de nocumentum [illegible]
quis per [illegible] sine locucionis [illegible]
[illegible] Et [illegible] hic precepto prohibetur de
mendacium [illegible] Unde mendacium [illegible]
[illegible] fit [illegible] ad [illegible] decipiendum
[illegible] in omni [illegible] petim [illegible]
in deum [illegible] quia [illegible] non [illegible]
et [illegible] qui fallitur Nota [illegible]
[illegible] et mendacium Nam [illegible] negat
[illegible] verum [illegible] mendacium dicit [illegible] fingit
illud quod [illegible] non [illegible] nota [illegible]
et [illegible] [illegible] peccat
mortale [illegible] Unde decretalium
libro [illegible] Item [illegible]
[illegible] privat ambo [illegible] Unde Iohannes
[illegible] dicit si diligere deum et
mandata eius non custodit mendax est Et
tale mendacium abundat iam apud cristi
anos [illegible] tempore [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
et simulatis Unde [illegible]
[illegible] se nosse [illegible] deum [illegible]
negant [illegible] in [illegible] ibi
[illegible] ponitur in canone [illegible]
in [illegible] mendacium quia omnes qui
amant mendacium [illegible] sunt [illegible]
[illegible] in falsis [illegible] in simulatis

i. fictis et ypocriticis operibus mendatium
Mendacium namque consistit in se dicit
et ypocrisyn non stare. Mendacium
est episcopum sacerdotem et clericum se
profiteri et contra hunc ordinem operari
Dicit Ambrosius [illegible] duodecim sunt gradus
[illegible] in hoc peccatum. Sequitur
de [illegible] magistri mathie

i. condicionis i. imprimas i. iunctis i. vite i. copulas [illegible] sicut

Sex sic as vite copules tria prime

i. dicta i. va[illegible] sequentes

Est prima condicio Est secunda condicio

Non dic mendacia dicenda premeditari

i. prius i. dubium vel falsum i. proferas i. sicut ne dicere et tunc Est tertia condicio cessitate quarta condicio

Ne dubium proferas multa loqui que caveas

i. comprehende i. quinque i. attende qui dicas [illegible] condicio loquendi Est sexta condicio

Attende tempus et loca dum quis loquitur / necnon

vanitatis i. et i. [illegible] dilectationis i. cupiditatis premandi

Non adiris lucrum ut adorat sit cautus tractandi

i. et i. mediate i. homo i. caveat i. suo

Non quis tenus virus dans prius honore

i. in i. gratiam famam i. pene i. de iniqua decepcione

Non veniat copia tempore contra fraudem ma-

i. [illegible] decepcionem i. prestare [illegible]

Te ne fide laudi ut constitue / legis

i. in testificaliter i. detrahe i. [illegible] i. [illegible] augustinus

Non putatis causa quod tu falsa putabis

i. causa [illegible] se [illegible] dicit

Alterius ponderabis ut lucidaque magis

i. causa [illegible] testifica se dicit augustinus

Despiat testes falsus ut ait augustinus

Hic ponit cautele in sermone servande
et sunt sex. Prima ne dicas mendacia. Unde
Augustinus: Mendax os occidit animam. Unde mendacium
est falsa vocis prolatio cum fallendi intentione.
Secunda cautela dicenda premeditare.
Unde poeta: premeditata loqui conveniunt sapientibus.
Et Cato: Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.
Tertia cautela ne dicas ambigua dubia. Unde [illegible] Nil dicas nisi verum et certum sciat.
Quarta cautela pauca loquaris.
Unde illud: Multa loquela nocet / nocet verbositas lingua. Unde Sapiens: Stultus qui multa; Sapiens pauca. Bernhardus:
Unum et verbosus vir iustificabitur [illegible]
Et multa copia sermonis non est temporis rationis. Sepius offendit ne ante vana loquendo.
Quinta cautela attendas tempus loquendi.
Unde Metista: Dum sapiens loquitur attendit
tempus et horam. Sed multa patitur stultus
fere moram. Sexta cautela attendit locum

loquendi ita quod in ecclesia non loquaris.
Tertio ubi non premunis. Ubi nota quod primum
[illegible] in adventu [illegible]
[illegible] omnia volunt [illegible]
voluntate et non simpliciter. Unde Salomon:
Vir multum iurans replebitur iniquitate
et non discedet de domo eius plaga. Ubi
Nota [illegible] li. iii. capitulo [illegible]
[illegible]
[illegible] premunis [illegible]
[illegible] fallit [illegible]
[illegible] condicio [illegible]
testes [illegible] fama et fortitudo fides in
[illegible] ista requiruntur

i. [illegible] aliter coniungis zelator [illegible] precipue

Non sis alterius vxoris cautor et vxor

e contra i. maritum [illegible] alterius uxorem

Et connubio virum ne petat alienum

i. istud [illegible] maledictum i. hominum i. ad [illegible]

Hoc violat iussum quisquis adulter erit

i. [illegible] i. castiget i. adulterium [illegible]

Et iactu lapidis obviat hunc populus

[illegible] precepto [illegible] i. milege i. antiqua i. lex

Ut iussit moysi lege vetusta dei

i. [illegible] i. talis apteris i. amatis i. [illegible] i. ut diligaris

Non sic dyneris gold(?) precare quam amicis

[illegible] videlicet i. homines [illegible] i. ut i. ab aliis alios ad amandum

Non cupias alieni sed gaudere quod cupiant

i. sua i. sua potestas i. [illegible] i. sui i. petere

Lingua sine mora visu gressu penitus

i. quia aliquis i. [illegible] laude i. considerare [illegible] i. affatibus

Alloquitur ludit crimi(?)ssperat et quod stupet

i. ut i. decerni apparatus alius i. [illegible] i. artificialibus [illegible]

Set pius et fieri faciat factum colloquia aptat

Hic ponit nonum preceptum scilicet Non desi-
derabis uxorem proximi. Ubi nota quod cautor
aliene uxoris et cautrix alienum maritum
[illegible] sine adulterio [illegible]
Nota [illegible] lingua [illegible] mala [illegible]
Unde [illegible] dampna [illegible]
[illegible]
[illegible] contra dum tali sorte [illegible]
[illegible] vita [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] plana [illegible] patuit

i. requiratur i. alios ad cadendum disponit i. homines

Multi non capiunt sed faciunt alios

[illegible] i. deducunt [illegible]

Corpus ornatu peccat / paruae docet [illegible]

Adeo si [illegible] intercrate(?) in [illegible] de [illegible] gitam

[illegible] plena rethorica laus / manifestatio [illegible] declarare [illegible]

Et sic peccantes homines peccatis videntur
Alliciunt alios hoc faciendo docentque
Cum discunt alios hos non possunt revocare
Mente ieiunet sed corpore sufficiat hoc
Ro[m]. firma lex est evangelistae dicentis
ve illi per quem scandalum venit et iterum
ibi exemplum. Vnde ieiunes quatuor dicit
finare ... Omnis ieiunes considerat
quatuor ista scilicet letus largus
mensuram servet et horam ... ...

Vt pompa domine careat discretio pellit
Scripta sub pur... addi quies ... illud
Ornatum vestitu vitando iacens hoc
Indue sampsonem david reges salomonem
Has orare iube discendo deus ... alme
Os factor vite ne mittas velle profana
Non extollas oculos nec ... vana
Sic potens dicitur non sis agitor via
Coniuge ... intantas magis ... pu...
Eorum ... de milite ... dicam
Demone ... capto ... est ... tertia tracta
Non est res ficta ... ... adiecta
Res credo vatum quam bene ipse ... ...
... ponitur cautela specialis ista
dominas quidam in confessione vel in iustitia
moralis ... tibi gratia vel sapientia forma
quia detur ... la superbia ... ...
... committetur ... ibi indue ... ...
ita adam sampsonem david ... reges
salomonem ... accepit quibus ...

titutus erit ... ubi ... has orare iste
iube debent admonere ad orandum in
confessione quia sunt leves ... ...
... levius flama flumine quid flu-
mine ventus ... vento mulier quid
in ... ... precium est
constans quam petit obtinet instans ...
... ... sunt vota

Has vitus ... ...
Cum ... virum ... ...
abnegat inde demum se ... ...
... ... dum cadit ... ...
... dolor ... ... strepitum ...
... ... miser ... ...
... ...
... dulcedo sine ... amaro
... ...
Non ... ...

Vir autem ... quendam ... mentis
... de milite ... ...
... ... in ... ... exemplorum ponit
... ... caro ... ...
et ... in operibus qui ... ...
... ... quando ... ...
... non potens ... ...
... ... quando ... ...
... ... demon ... demon ... ...
... in ... demone ... abnegavit ...
... quia demon seduceret dictam dominam
... demon ... miser ego ... sociis
... laboravi ... seducere nec potui
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... quae aliud non ... ...
... demon in ... ...
... et ... ... demo
... ... demon ... ...
... ... dicat illud

[illegible]

de fine vite

de mandatis dei agit deut. xx[...] ... in vno nisi et vno [...] benedictiones et maledictiones [illegible] ...

sequid amicorum et indicta gaudens seruis [illegible] ...
templum in [illegible] cepit unum de [illegible] inde
in [illegible] suus audientes autem vir et
amici illius domine mortem eam tradiderunt
Ita quod anima eius per demones fuit arrepta
eo quod sine contricione moriebatur et per
mediam consuetudinem ... Virgilius
demon autem non poterat optinere animam
... ad [illegible] prostitutus
impedivit ... cuius cadentis collum fregit
cum anima per [illegible] in aere cum
magno fletu dicens ve michi ve misero
nam miserere pro

Consulo sinceriter qui vis de morte
ne subeas penas eternas alias
Destruit hoc non complet [illegible] amaram
Hic nota duplicem esse mortem
scilicet corporis et anime. Corporis est se[...] separacio
[illegible] anime a corpore et hanc nemo evitare
potest. Unde David. Quis est homo qui non vi-
debit mortem ... anime
est illa qua anima ... mortale peccatum
vel peccata per obitum sic traditur in pe-
nas eternas. Unde ... Mors tua
mors ... Et dolor
[illegible] memoranda ...

Precipitur decimum hic est decimum dona
auferas si ... sine ...

Perfecto complesti si toto corde velis ista
Hic ponitur decimum et ultimum preceptum
Unde ... Illa ...
Non est sine culpa qui rei que ad ipsum non
pertinet se inmiscet. Unde in ecclesiastico
dicitur Beata vir qui non abiit post aurum
nec speravit in thesauris pecunie. Quis est hic
et laudabimus eum. Fecit enim mirabilia in vita sua. Po-
tuit enim transgredi et non est transgressus facere mala et non fecit ...
est et laudabimus eum et ...
sentenciam ... non ...
titudine et ... in peccato mortali ...
tuas perseverans ... vigi-
[illegible]

Hec sunt decem quisque tenere ...

Est dignum ... quisque tenere ...

[illegible] ... nostre ...

[illegible]
Non est divisa sed ... vicia ...
Corpus ... quod ... salutifer
Ruris ... frangit ... adesse ...
Uno damnatur transgressor pro ...
Hic nota ... perfecit ... Dolor ...
... in veteri lege sunt iste
Si audieris vocem domini dei tui ut facias
atque custodias omnia mandata eius que ego
precipio tibi hodie faciet te dominus deus tuus
excelsiorem cunctis gentibus que versantur
in terra, venient super te universe benedictiones iste
et apprehendent te. Benedictus tu in
civitate et benedictus in agro. Benedictus
fructus ventris tui et fructus terre tue fructusque
iumentorum tuorum et greges armen-
torum tuorum et caule ovium tuarum. Benedic-
ta horrea tua et benedicte reliquie tue.
Benedictus ingrediens et egrediens. Da-
bit dominus tibi inimicos tuos qui con-
surgunt adversum te corruentes in
conspectu tuo per unam viam veni-
ent contra te et per septem fugient
a facie tua. Emittet dominus benedictionem
super cellaria tua et super opera manuum
tuarum. Videbuntque omnes populi quod
nomen domini dei tui invocatum est
super te, et timebunt te. Abundare te
faciet dominus omnibus bonis fructu uteri
tui et fructu iumentorum tuorum fructu
terre tue. Aperiet dominus thesaurum suum
optimum celum ut tribuat pluviam
bone terre tue in tempore suo. Et feneraberis
gentibus multis et ipse a nullo feneratum
accipies. Constituet te in caput et non in
caudam et eris supra et non subter si
tamen non declinaveris a mandatis eius ad
dexteram neque ad sinistram. Male-
dictiones autem sunt premisse ...
... placeat ... sagaci ... placida sit ... ista precepta

Si non subtili placeant hec carmina ...
Non pravo vili sed placeant ...

Sunt precepta dei tota ...
Hic autor ... quibus finem ... libellum complet
Unde Salomon Melior est ... cum mi-
libus ... quam ... spolia dividere

Que autem penitencia ... canones ... peccatum ... septem ... ... Tamen circumstancie aggravant vel minuunt peccatum ... circumstancias sacerdos alleviabit vel adaugebit penas penitencie ... Que apud deum ... mortificet ... abstinencia ... arbitrarie ... confessoris ... sacerdos ... tota ... debes ... vita tua non possit sufficere ... tamen tibi ... vel boni aliquid feceris ut ... [illegible]

~~154~~ / 311
158

rum suppl[illegible] et s. Ambrosius deo [illegible]
desp[illegible] facit demones [illegible] sanctis
angelis facit fletus. Et salomon: qui custo
dit mandata custodit animam suam, qui autem ea
negligit vias suas mortificat. Dan.
sapiens melior est profecto homine et fortis
quam [illegible] superbus motu celi considerans
Maledictiones transgressorum precepta [illegible] iste que
si nolueris audire vocem domini dei tui ut cu
stodias et facias omnia mandata eius venient
super te maledictiones iste et apprehendent te.
Maledictus eris in civitate, maledictus in
agro, maledictum horreum tuum et maledi
cte reliquie tue, maledictus fructus ventris
tui et fructus terre tue, armenta boum tuorum
et greges ovium tuarum, maledictus eris
ingrediens et egrediens. Mittat dominus
super te famem et esuriem et increpacionem
in omnia opera tua que facies donec conterat
te et perdat velociter. Adiungat tibi dominus pe
stilenciam donec consumat te de terra. Per
cutiat te dominus egestate et febre et frigore
et ardore et estu et aere corrupto ac rubigine
et persequatur te donec intereas. Sit cadaver
tuum in escam cunctis volatilibus celi et be
stiis terre et non sit qui abigat. Percutiat
te dominus ulcere egypti ac amencia et ce
citate et furore mentis et palpes in meri
die sicut palpare solet cecus in tenebris et non
dirigat vias tuas. Uxorem accipias et alius
dormiat cum illa. Domum edificies et non
habitabis in ea. Omnia rapiantur in conspectu
tuo et non reddantur tibi. Sementem multam ia
cies in terram et modicum congregabis. Au
gebit dominus plagas super te magnas
et perseverantes, infirmitates pessimas
et perpetuas. Hec quibus [illegible]
[illegible] omnis hec [illegible]
[illegible] in presenti et in futuro [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
secula seculorum. Jesus christus maria

Passio sanctorum decem milia militum [illegible]
[illegible] militibus fuerunt martyres et alibi
venerunt et colitur dies iste x kalendas julii
qui [illegible] uno die [illegible] fuerunt [illegible] nec
[illegible] adriano imperatore et aliis [illegible] regibus
qui venerunt in adiutorium sibi. Cum igitur
Acharius, Achacius et Eliades [illegible]
[illegible] nobilissimi adhuc [illegible]
[illegible] milicia [illegible] milites ad novem
milibus militibus [illegible] paganis [illegible]
[illegible]
ad novem milia [illegible] quid vobis [illegible]
fuge ne [illegible]
[illegible] triumphum [illegible]
in fugam [illegible]
[illegible] angelus domini [illegible] Acharius quod
[illegible]
audite et [illegible]
et statim [illegible] clamabant
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] monet
et hostes in fugam [illegible]
[illegible] gladio [illegible]
[illegible] angelus domini [illegible]
[illegible] ad montem [illegible]
Ararath qui distat a [illegible]
[illegible] que sita est in armenia quasi
stadiis ducentis [illegible] angelus
domini per triginta dies [illegible]
[illegible]
[illegible] angeli [illegible]
baptisavit et in fide [illegible]
[illegible] martyrum [illegible]
[illegible] in medio [illegible]
septem angeli de celo missi descenderunt
de quorum visione milites [illegible]
[illegible] angelus [illegible]
[illegible]
[illegible] angelus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et in [illegible]
[illegible] ne [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Ego [illegible] in [illegible]
[illegible] ne [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] milites [illegible] sunt gaudio magno [illegible]
Et [illegible] Adrianus imperator [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] milibus
[illegible] innumerabilium
[illegible]
et [illegible] ne [illegible]
[illegible] Achacius [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] dicens [illegible]
[illegible]
[illegible] militum [illegible] descendunt
[illegible]

[illegible] nos [illegible] ne [illegible]
[illegible]

sed non pusillanimi. Deinde sancti exercitus
duces: Domine Deus noster Mauricius [illegible] qui eri-
puisti Danielem de ore leonis, eripe nos
de manu mortis quia tua futura sumus.
Erat autem in exercitu Maximiani regis fortis
magister militum nomine Theodorus, sub ipse
mille militibus qui [illegible] martires
obstupuerunt [illegible] planxerunt: Domine Deus
noster [illegible] dignare nos [illegible] cum
sanctis tuis ad palmam martirii pervenire.
Deinde Theodorus vox insigne [illegible]
suscollens cum suis mille militibus ad
sanctos se contulit sic quod Deus perfecto
denario numerum suum complevit. Adri-
anus iratus iussit eos diu torqueri et multi-
tudine clavorum sanguinolentorum [illegible] et sup-
[illegible] et super eos [illegible]
[illegible] pedibus [illegible]. Angeli autem [illegible]
debant clavos [illegible] in primo ne
eorum pedibus infigerentur. Statim [illegible]
[illegible] imperatori. O sine [illegible]
que ita [illegible] ut [illegible]
[illegible]
audivi de [illegible] qui [illegible] dicit
[illegible] spinea corona [illegible] et [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et [illegible]
[illegible] coronas de
spinis quot sanctorum primo suffecit [illegible]
[illegible] et calamis [illegible]
[illegible] capitibus imponebant
flagellis [illegible] tunc imperator
cum regibus suis insultabat dicens: quid
vobis [illegible] potuit
vos [illegible] a [illegible]. Milites dixe-
runt: O mala messis [illegible] zizania
et [illegible] pullulabit. O impe-
rator infelicissime, quod Deus non [illegible]
[illegible] opera manuum [illegible] adorat et timet.
[illegible] de corpore [illegible] fluxerunt
mille [illegible] militibus Theodori qui nondum
erant baptizati [illegible] sanguine
[illegible] fiat [illegible]
sanguis noster in misterium baptismale
in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. [illegible]
[illegible] baptizati sunt [illegible]
[illegible]
decem milia crucifixi sunt et [illegible]
[illegible] sanctos ad sepulturas
usque [illegible] crucifixerunt. Erat autem
in [illegible] sanctorum [illegible] primicerius
[illegible]
quattuor comites [illegible]
[illegible] domesti-
[illegible]
[illegible] familias [illegible]
[illegible] Prima ad tormenta [illegible]
passa est [illegible]
[illegible]
[illegible] et magno pere [illegible]
[illegible]

apta est et multa corpora sanctorum mortuorum
surrexerunt et omnia signa que apparuerunt
in tua passione [illegible]
[illegible] fideles [illegible] ad Dominum
unanimiter dicere: Domine Deus omnipotens
memento nostri in hoc patibulo [illegible] et suscipe
preces nostras et ea que a te exposcimus nobis
concedere digneris. Ut quicumque memoriam
nostre passionis devoto corde et ore et ieiunio
et oratione vel elemosinarum largitione celebra-
verit, mereatur a te consequi [illegible]
[illegible] sanitatem corporis, medicamen
anime et in domibus eorum [illegible] et [illegible]
omnium bonorum ubertatem concede et prosperitatem
et si in prelio fuerit [illegible]
[illegible] et invisibiles [illegible] pugnante et si
in via aut in mari [illegible] ubicumque [illegible]
in qualicumque tribulatione nomen tuum [illegible]
invocaverit ab omni adversitate eos libera
et custodi dies eorum in tua pace et
[illegible] et eos [illegible]
[illegible]
et post hanc vitam ad eternam gloriam [illegible]
pervenire concedas. Dicens quod [illegible] ieiunium
nostre passionis [illegible] penitentiale [illegible]
[illegible] devote [illegible]
te petimus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] morte et cuncta mala ab eis [illegible]
[illegible] et ne memineris iniquitatum
eorum in extremo die districti iudicii ne
dampnentur cum impiis sed salventur cum
electis, [illegible] laudabile et gloriosum
est nomen tuum in secula seculorum. Et audi-
ta [illegible]
[illegible] et venit vox de celo [illegible]
vos dilectissimi mei omnia que petistis
sciatote vos [illegible] impetrasse. Gau-
dete ergo et letamini quia [illegible] vestre
coram Deo rege immortali sunt exaudite
et [illegible] in confessione mei fidei sine
dubio [illegible] sunt [illegible] regni
celorum et hic [illegible] passi sunt feliciter
emiserunt. Hora autem ille [illegible]
[illegible] et sanctorum eorundem corporibus se-
pulcra [illegible] ubi usque in hunc diem
corpora sanctorum in pace sepulta sunt
et Deo disponente innumerabilia signa
[illegible]
[illegible] in secula seculorum.

[illegible] Ioseph fratres sui [illegible]
[illegible]

[illegible]

Hec sunt testamenta duodecim patriarcharum in quibus sunt apertissime et pulcre de Christo prophetie que magister transtulit magister Robertus quondam Lincolniensis episcopus de greco in latinum.

Ruben

Transcriptum testamenti Ruben quecumque mandavit filiis suis priusquam moreretur in centesimo et xxv anno vite eius post annos duos mortis Joseph ad egrotantem congregati sunt ad visitandum eum filii ipsius et filii filiorum eius et dixit eis: Filioli mei ego morior et viam vado patrum meorum. Et videns illic Iudam et Gad et Aser fratres suos dixit eis: Erigite me fratres ut dicam vobis et filiis meis quecumque habeo in corde meo abscondita. Deficiens enim sum amodo. Et exurgens osculatus est eos et dixit eis plorans: Audite fratres mei, auribus percipite Ruben patrem vestrum et ecce testificor vobis deum celi hodie ut non ambuletis in ignorantia iuventutis et fornicatione qua effusus sum et contaminavi lectum patris mei Jacob. Dico enim vobis quoniam percussit me dominus plaga magna in lumbis meis per menses septem et nisi pater meus Jacob orasset pro me ad dominum quoniam voluit dominus occidere me. Eram enim annorum triginta quando feci hoc malum coram domino et septem mensibus infirmatus sum usque ad mortem et electione animi mee septem annis penitui coram domino. Vinum et siceram non bibi et caro non intravit in os meum et omnem panem desiderii non gustavi lugens pro peccato meo. Magnum enim erat et non fiat in Israel. Et nunc audite me filii que vidi de septem spiritibus erroris in penitentia mea. Septem spiritus dati sunt adversus hominem a Beliar et ipsi caput operum iuventutis et spiritus septem dati sunt ei in creatione ut sit in eis omne opus hominis. Primus vite cum quo constitutio creatur. Secundus spiritus visus est cum quo fit desiderium. Tertius spiritus est auditus cum quo fit doctrina. Quartus spiritus est olfactus cum quo fit gustus datus in attractione aeris et spiraminis. Quintus est locutionis ad quem fit cognitio. Sextus est gustus cum quo fit cibatio comestibilium et potabilium et fortitudo in ipsis creatur quoniam in cibis est subsistentia fortitudinis. Septimus spiritus est seminis et coitus cum quo coingreditur per concupiscentiam voluptatis peccatum. In omnibus his octavus spiritus est somnus ad quem creata est extasis nature et imago mortis. His spiritibus commiscetur spiritus erroris. Primus fornicationis in natura et sensibus iacet. Secundus spiritus est insatiabilitatis in ventre. Tertius spiritus est pugne in epate et colera. Quartus spiritus est placentie et machinationis ut per superfluitatem decorus appareat. Quintus spiritus est superbie ut moveatur et magna sapiat. Sextus spiritus est mendacii ut in perditione et zelo sufferendi sermones eius abscondat et familiaribus. Septimus iniustitie cum quo furta et distractiones ut faciat concupiscentiam voluptatis cordis sui. Iniustitia enim cooperatur reliquis spiritibus per doli assumptionem. In his omnibus spiritus somni octavus spiritus copulatur erroris et fantasia et ita perit ut omnis iuvenis obtenebrans mentem a veritate et non intelligens in lege domini neque obediens doctrine patrum suorum quemadmodum et ego passus sum in iuventute mea. Et nunc filii veritatem diligite et ipsa custodiat vos. Audite Ruben patrem vestrum: non attendatis in visionem mulierum neque sitis cum femina que est cum viro neque circumstantem operationes mulierum. Nisi enim vidissem Balam balneantem in cooperto loco non incidissem in iniquitatem magnam. Concipiens enim mens mea mulieris nuditatem non sinebat me dormire usque operatus sum abhominationem. Absente enim patre nostro Jacob apud Isaac patrem suum existentibus nobis in Gader prope Effratam domum Bethleem Bala erat ebria et dormiens revelata iacebat in cubiculo et ingrediens inspiciens et videns nuditatem eius operatus sum iniquitatem aliis impietate et relinquens eam dormientem egressus sum. Et confestim angelus dei revelavit patri meo Jacob de impietate mea et veniens lugebat super me non amplius tangens eam. Non igitur attendatis pulcritudinem mulierum neque cogitetis operationes earum sed ambulate in simplicitate cordis et timore domini et laborantes in operibus et in libris discentes et in gregibus usque dum det dominus vobis coniugem quam ipse vult ordinabit ut non patiamini sicut ego. Usque ad mortem patris mei non habebam fiduciam aspiciendi in faciem Jacob vel loquendi aut cum fratrum meorum propter obprobrium. Et usque nunc conscientia mea continet me vel gravitate de peccato meo. Et consolatus est me pater meus quoniam oravit pro me ad dominum ut transiret a me ira domini sicut ostendit mihi dominus. Extunc igitur custoditus sum. Propterea filii mei omnia custodite quecumque mando vobis et non peccabitis. Perditio enim anime est fornicatio disiungens a deo et appropinquare faciens ad idola quoniam ipsa est faciens errare intellectum et mentem et deducit iuvenes ad infernum non in tempore ipsorum. Etenim multos perdidit fornicatio quoniam sive sit aliquis senex vel nobilis obprobrium ipsum facit apud filios hominum. Ruina enim custodivit se Joseph ab omni muliere et cogitationes purgavit ab omni fornicatione invenit gratiam coram domino et hominibus. Etenim multa fecit ei egyptia et magos advocavit et farinata ei optulit et non suscepit anima eius desiderium pernitiosum. Propterea deus patrum meorum eruit ipsum ab omni visibili et abscondita morte. Pessime sunt mulieres

filii mei qui non habentes potestatem et virtutem
super homines dolose agunt in formis quo eorum
ad se attrahant et quem per fortitudinem
non possunt vincere hunc per deceptionem vi
cunt quia et de eis dixit michi an
gelus dei et docuit me quia mulieres
vincuntur a spiritu fornicationis super homines
et in corde machinantur adversus homines
et per ornatum errare faciunt mentes eorum
primo et per visum venenum inferunt
et tunc opere captivant. Non enim potest mulier
cogere hominem. Effugite ergo fornicationem filii et
precipite mulieribus vestris et filiabus ut
non ornent capita eorum et vultus quia
omnis mulier dolose agens in hiis in pu
nicionem seculi servata est. Ita enim seduxe
runt vigiles ante diluvium et illi con
tinuo videntes eas effecti sunt in de
siderio ad invicem et conceperunt mente
operacionem et transfigurati sunt in homines
et in coitu virorum suorum comparuerunt
eis. Ille enim desiderantes mente imagina
ciones earum pepererunt gygantes. Apparuerunt
enim eis vigiles usque ad celum attinge
ntes. Custodimini ergo a fornicatione et si vultis pu
ri mente custodite sensum a femina sed et
illis precipite non commisceri cum hominibus
ut et ipse puri sint in conversatione et intelligentie
et si non operantur hunc spiritum ipsi quot sunt
egrediendo in salutem. Vero vobis exitium
Belial sempiternum. Non fornicacio neque
intellectum neque pietatem habet in se et omnis
zelus habitat in desiderio eius. Propter hoc
mando vobis zelabitis filios Levi et que
retis exaltare super eos sed non poteritis. Deus
enim faciet vindictam eorum et morietur
morte pessima. Levi enim dedit deus prin
cipatum et Iude cum hiis et michi et Dan et
Ioseph ad esse in principes. Propter hoc man
do vobis audire Levi qui ipse noscit le
gem domini et dividet in iudicium et sacri
ficia pro omni Israel usque ad consummacionem
temporum principis sacerdotum Cristi quam dixit
dominus. Adiuro vos per deum celi facere veri
tatem et veritatem unusquisque ad proximum
suum et ad Levi appropinquate in humilitate cor
dis ut accipiatis benedictionem ex ore ipsius.
Ipse benedicet Israel et Iuda quia in eo elegit
dominus regere super omnes populos et adorate se
men eius quia pro vobis morietur
in bellis visibilibus et invisibilibus et erit
vobis rex seculorum et mortuus. Ruben
precipiens filiis suis et posuerunt eum
in theca usque referentes eum ex Egypto
sepelierunt eum in Ebron in spelunca
dupplici ubi iacent patres eius.

Transsumptum Simeon que locutus
est filiis suis antequam moreretur. [C]
vicesimo anno vite sue in quo
mortuus est Ioseph venerunt enim visi
tare ipsum egrotantem et conatus sedit et o
sculatus est eos dixit quod eis audite filii
audite Simeon patrem vestrum quecumque habue
ro in corde meo. Ego sum genitus ex pa
Iacob filius secundus et mater mea Lia voca

Simeon quia audivit dominus oracionem ipsius.
Potens effectus sum valde non formidabam
operam neque timui ab omni re. Cor meum
erat durum et spata mea immobilia et visce
ra mea non compaciencia quia fortitudo data est
hominibus ab altissimo in animabus et in cor
dibus. Et in tempore illo invidi Ioseph quia pa
ter noster diligebat eum. Et immittens spiritum zeli excecavit mentem
meam ut non attenderem ei sicut fratrem
et non parcerem Iacob patri meo. Sed deus e
ius et deus patrum eius mittens angelum
suum eruit eum de manibus meis ut ego
non ierim in Sichimis afferre unguenta
pecoribus et Ruben in Dothaym ubi erant
necessaria. Iudas frater meus vendidit eum Ismaeli
tis. Ismaelitis et veniens Ruben contristatus est.
Voluit enim ipsum salvare ad patrem. Ego
vero iratus eram adversus Iudam quoniam via
ventem dimisit ipsum et sum iratus quinque
annis ei ut impede dimitte me dominus
et prohibuit a me opus manuum quia manus
mea dextra semisicca erat per dies vii.
Et cognovi filii quia per Ioseph hec michi
accidit et penitens flevi et oravi dominum
ut restitueret manum et abstinerem ab omni
inquinamento et invidia et ab omni insipien
tia. Cognovi enim quia pessimam rem cogi
taveram coram domino et Iacob patre meo
propter Ioseph fratrem meum invidens ei et nunc
filii custodimini a spiritibus erroris et invidie
et enim invidia dominatur omni menti hominis
et non dimittit eum neque comedere neque bi
bere nec aliquod bonum supponit occidere invidiose
flectit invidens. Pro quo macerasti per duos an
nos dierum in timore domini punivi animam
meam in ieiunio et cognovi quia solucio invidi
per timorem dei efficitur. Si quis ad deum re
fugiat affugit ab eo pessimus spiritus et effi
citur eius levis et ideo compatitur invidio
so et non reprehendit diligentes ipsum et ita
quiescit ab invidia et intelligens parcit me
qui videt me tristem et dicebam. Spata mea
dolens. Ego enim turbabar super omnes qui erant
causa vendicionis Ioseph et quando descen
dimus in Egyptum et ligavit me velud ex
plorantem quia cognovi quia iuste patiebar
et non sum contristatus. Ioseph vero erat vir bonus
et habens spiritum dei in seipso misericors et
misericors non recordatus est malum facere michi
sed dilexit me ut alios fratres. Custodimini
ergo filii ab omni zelo et invidia et ambula
te in simplicitate et in bono corde cogitantes
fratrem patris vestri ut det vobis graciam deus et
gloriam super capita vestra sicut videtis in Ioseph
omnibus diebus non improperavit nobis de hoc
sed dilexit nos ut animam suam et fratres filios suos
glorificavit nos et divicias et pecora et fru
ctus omnibus nobis largitus est et vos igitur
filii mei dilecti diligite unusquisque fratrem suum
in bono corde et admovete a vobis spiritum
invidie quia ipse silvestrem facit animam et co
rrumpit corpus iram et bellum prebuit eis con
silium et in sanguine excitavit et in extasi du

mentem et non sinit intellectum in omnibus
operari. Sed et somnum aufert et elationem tri-
buit anime et tremorem corpori. Quoniam in somno
aliquis zelus malitie imaginatur ipsum
corrodit et in perversitatibus pernitiosis conturbat
animam ipsius et expavescere corpus facit et con-
turbatorem excitare mentem et sicut spiritum pernitio-
sum et venenosum videntur habens. Ita appa-
ret hominibus. Propter hoc Ioseph erat pulcher et de-
corus aspectu quoniam non habitavit in eo quicquam
nequissimum. Conturbatio enim spiritus faciem
manifestat. Et nunc filii benefacite corda vestra
et dirigite vias vestras coram hominibus. Eritis
invenientes gratiam coram Deo et hominibus et custo-
dimini ne fornicemini quoniam fornicatio mater est
omnium malorum, disiungens a Deo et appropinqua-
re faciens ad Beliar. Vidi enim in caractere scripture
Enoch quoniam filii vestri vobiscum in fornicatione
corrumpentur et in Levi iniusticiam facient in gla-
dio. Sed non poterunt ad Levi quoniam bellum Domini bel-
labit et vincet omne castrum vestrum et erunt
paucissimi divisi in Levi et erit ex vobis
[illegible] quemadmodum pater meus Iacob
prophetavit in benedictionibus. Ecce predixi vobis
omnia ut iusti sitis a peccato animarum vestrarum.
Si sufferatis a vobis omnem invidiam et du-
ram cervicem ut rosa florebunt ossa mea in
Israel et ut lilium caro mea in Iacob et odor
meus erit sicut odor Libani et multiplicabun-
tur ut cedri sancti ex me usque in seculum
et rami eorum usque in longinquum. Tunc pe-
ribit semen Chanaan et residuum non erit
Amalech. Tunc [illegible] omnis terra Ama-
lech et a generatione et omnis qui sub celo
est a bello. Tunc semen multiplex quoniam Do-
minus Deus magnus Israel apparebit in terra
ut homo et salvabit in eo Adam. Tunc da-
buntur omnes spiritus errorum in conculcatione et
homines regnabunt super pernitiosos spiritus.
Tunc resurgent in leticia et benedicam
altissimum in mirabilibus ipsius, quoniam Deus corpus
assumens et concomedens hominibus salvabit
homines. Et nunc filioli mei obedite Levi
et Iude, liberamini et non efferamini super
duas tribus has quoniam ex ipsis nobis orietur
salutare Dei et suscitabit ex Levi ut principem
sacerdotum et ex Iuda ut regem Deum
et hominem. Ita salvabit omnes gentes et genus
Israel. Propter hoc omnia mando vobis ut vos
mandetis filiis vestris. Et dormivit cum
patribus suis cxx annorum et posuerunt
eum in theca lignorum imputribilium ut
reducerent ossa eius in Ebron et reduxerunt
ea in bello Egiptiorum in occulto. Regnum
Dicebant enim eis incantatores quod in exitu
Ioseph erunt in omni Egipto tenebre et
caligo et plaga magna valde Egiptiis ut
cum lucerna non cognosceret frater fratrem.
Et planxerunt filii Simeon patrem suum secundum legem
lamentationis et erant in Egipto usque ad diem
exitus eorum in manu Moysi. xxxiii

Transcriptum verborum Levi quecumque dis-
posuit filiis suis secundum omnia que facient
et quecumque contingent eis usque ad diem
iudicii. Sanus erat quando vocavit eos
et annuntiavit eis quando erat moriturus dixit
eis. Ego Levi in Charran conceptus sum
et natus illic. Post hoc veni cum patre meo
in Bethania. Eram enim iunior ego annorum
xx quando feci cum Simeone vindictam
sororis nostre Dine de Emor. Et cum pa-
scerem greges in Abelmaul spiritus intellectus
Domini venit super me et vidi omnes
homines exterminantes viam suam et quo-
niam edificavit sibi iniusticia et super
turres iniquitas sedebat. Et contristatus sum de genere
humano et oravi Dominum ut salvarer. Tunc
cecidit super me sompnus et contemplatus sum
montem excelsum. Hic est mons Aspidis
in Abelmaul. Et ecce aperti sunt celi et
angelus Domini dixit ad me: Levi ingredere.
Et ingrediebar ex primo celo in secundum
et vidi illic aquam suspensam inter hunc
et illum. Et vidi tertium multo lucidius
quam duos et altitudo erat in ipso infini-
ta. Et dicebam angelo propter quid sic. Et dixit
ad me: Non mireris in hiis. Alios enim quatuor
celos videbis clariores et incomparabiles cum
ascenderis illuc. Quoniam tu Domino astabis et mini-
ster ipsius eris et misteria ipsius annuntiabis
hominibus et de venturo liberare Israel pre-
dicabis. Et per te et Iudam apparebit Dominus
in hominibus salvans in ipsis omne genus
hominum. Et ex parte Dei erit vita tua et
ipse erit tibi agri vinea fructus aurum
argentum. Audi ergo de septem celis. Qui
primus est inferius est propter quod tristius est
quoniam iuxta omnes iniusticias est hominum. Secundum habet
ignem et nivem et glaciem parata diem pre-
cepti Dei in iusto iudicio Dei. In ipso sunt
omnes spiritus retributionum in vindicta iniquorum.
In tertio sunt virtutes castrorum ordinate
in die iudicii ad faciendum vindictam in
spiritibus errorum et Beliar. In quarto autem
super hos sunt sancti. Quoniam in superiori habitat
magna gloria in sancta sanctorum super omnem
sanctitatem. In quinto post angelum sunt facie
Dei ministrantes et propitiantes ad Dominum
in omnibus ignorantiis iustorum. Offe-
runt vero odorem Domino suavitatis
rationabilem et sine sanguine oblationem.
In eo vero quod post hoc est sunt throni potesta-
tes in quo hymni semper Deo offeruntur. Cum
ergo respexerit Dominus super nos omnes commo-
vebuntur et celi et terre et abyssi a fa-
cie magnitudinis eius movebuntur. Et filii
hominum in hiis omnibus insensibiles peccabunt
et irritabunt altissimum. Nunc ergo cogno-
scite quoniam faciet Dominus iudicium super
filios hominum quoniam petris scissis et sole ex-
tincto et aquis siccatis et igne timente
et omni creatura turbata et invisibilibus
spiritibus liquefactis inferno spoliato in pas-
sione Domini homines non credentes per-
manebunt in iniusticiis. Propter hoc in penis
iudicabuntur. Audivit ergo altissimus orationem
tuam ad dividendum te ab iniusticia et ef-
ficiaris ei filius et famulus et minister
eius. Lumen cognitionis lucidum lucidabis
in Iacob et eris sicut sol omni semini Israel
et dabitur tibi benedictio et omni semini tuo
usque visitet Dominus omnes gentes et in

visceribus misericordie filii eius usque in seculum
veruntamen filii tui imponent ma
nus in ipsum ad crucifigendum ipsum
et propter hoc datum tibi consilium et intellectum
ad sciendum intelligere filios tuos de
ipso quoniam benedicens eum benedictus erit
maledicentes autem eum peribunt Et aperuit
mihi angelus portas celi et vidi templum
sanctum et in throno glorie et dixit michi
Levi tibi dedi benedictiones sacerdotii usque
veniens habitabo in medio Israel Tunc
angelus duxit me in terram et dedit michi
scutum et gladium et dixit fac vindictam
in Sichem pro Dyna et ego ero tecum
quando dominus ingressus sit me et contrivi in tempore
illo filios Emor sicut scriptum est in tabu
lis celorum Dixi autem ei Oro domine dic
michi nomen tuum ut invocem te in die tri
bulationis Et dixit ego sum angelus deprecans
genus Israel ut non percuciant in finem
quoniam omnes spiritus pravi in ipsum insurgent
et post hec velud a sompno excitatus benedixi
altissimum et angelum deprecantem genus Israel
et omnes iustos et ut veni ad patrem meum
inveni aspidem eneam propter hoc quod et no
minatur aspis quoniam ipse Sebal a de
xtris ab illa et quasi vallum firmavit hoc in
corde meo eo consilium et patri meo et Ru
ben fratri meo ut dicerent filiis Emor
ut circumciderent eos zelavi propter abhominationem
quam fecerunt in Israel Et ego interfeci Si
chem et ymmo et Simeon Emor et post
hec venientes fratres percusserunt civita
tem in ore gladii et audivit pater
et iratus est et contristatus quoniam susceperant
circumcisionem propter hoc mortui sunt et benedictiones
alias fecit peccavimus enim quoniam preter
consilium eius fecimus et infirmatus est in illa
die Ego autem consilium erat mala super Sichima
quoniam voluerunt in Saram facere quemad
modum fecerunt in Dynam sororem nostram
et dominus prohibuit eos et ita persecuti
Abraham patrem nostrum peregrinum existentem et con
culcaverunt greges eius pregnantes existentes super
ipsum et Ebalath in domo ipsius genitum
valde verberaverunt et ita faciebant nos
in peregrinos impotentum rapientes uxo
res eorum et peregrinatores expellentes eos
anticipavit eos ira dei super eos in fine
et dicebam patri nostro non irascaris domine
quoniam in te adnichilabit dominus Chanane
os et dabit terram eorum tibi et semini tuo
post te Erit ibi ab hodie Sichem dicta civi
tas stultorum quoniam quemadmodum deridebit fatuum
ita derisimus quoniam insipientiam operati
sunt in Israel ut inquinarent sororem nostram
et accipientes inde sororem nostram venimus
in Bethal et illic requievi videbam ceteram
quoniam primus propter hoc fecit dies lxx et vidi
septem homines in veste alba dicentes
michi consurge indue stolam sacerdotii
et coronam iustitie et rationale intellectus
et poderem veritatis et petulum fidei et
mitram signi et ephot prophetie et unus
quisque eorum unumquodque portantes im
posuerunt michi et dixerunt a modo

esto in sacerdotem domini tu et semen tuum
usque in seculum et primus unxit me oleo sancto
et dedit virgam Secundus lavit me aqua
munda et cibavit pane et vino sanctis sanctorum
et circumposuit in stolam sanctam et gloriosam
Tercius byssinam me induit similem
ephot Quartus zonam circumposuit in similem
purpure Quintus michi ramum olive dedit
pinguedinis Sextus coronam capiti circumposuit
Septimus implevit magnum intellectum summa
sacerdotii et sacrificio sufficere deo Dixerunt autem
ad me Levi in tria principia dividetur semen tuum
in signum glorie domini supervenientis et qui cre
didit primus erit sorte magna super ipsum
Secundus in sacerdotio Tertius vocabitur ei nomen
novum quoniam rex ex Iuda surget et faciet sa
cerdotium novum secundum typum gentium in omnes gen
tes Adventus autem ipsius ineffabilis et
prophete altissimi ex semine Abraham patris nostri
omne desiderabile in Israel tibi erit et semini
tuo et comedetis omne plenum et visu et me
nsa domini semen tuum et ex ipsis erunt princi
pes sacerdotum et iudices et scribe quoniam in ore
eorum custodietur omne semen Expergefactus
intellexi quod hoc simile illius est et abscondi
et hoc in corde meo ab omni homine iterum et
post duos dies ascendimus ego et Iudas
ad Isaac post patrem nostrum et benedixit me
pater patris mei secundum omnes sermones visio
num mearum quas videram et noluit cre
dere nobiscum in Bethal vidit primus Iacob in
visione de me quoniam eo in sacerdotem in dominum
et exurgens mane decimavit omnia de me
domino et venimus in Ebron ad habitandum
et Isaac vocabat me continue ad rememorandum
in legem domini secundum quod monstravit michi angelus
dei et docuit me legem sacerdotii sacrificiorum
holocaustomatum primiciarum voluntariorum
salutarium Et erat secundum unamquamque diem
faciens me intelligere et in me perseverans
erat coram domino et ergo dixit cave tibi uxorem
adhuc iuvenis existens non habentem maculam
neque inquinatam neque de genere allophilorum
vel gentium et antequam intres in sanctum
lavare et in sacrificando lavare et cum compleveris
rursus sacrificium lavare .duodecim arborum
per abundantiam folia offer domino et omne
primum genera et unum offer primicias
et omne sacrificium sale salies Nunc ego custo
dite quecumque mando vobis filii quoniam quecumque
audivi a patribus vestris enunciavi vobis In
nocens sum ab omni viro et transgressore
quoniam faciet in consummatione seculorum
et in salvatorem mundi impie facientes
errare facientes Israel et suscitabitis ei
mala magna a domino et inique facietis
cum Israel ut non portet Ierusalem a facie
malicie vestre scindetur velum templi
ut non velet deformitatem vestram et dispersi
eritis captivi in gentibus et eritis in oppro
brium et maledictionem et conculcationem donec
eum querent utique elegit Israel vocabitur
quemadmodum continet liber Enoch iusti Cum undeviginti annorum essem accepi uxorem xxix
eram cum nos erat Malcha et concipiens peperit
et vocavit nomen eius Gersom quoniam in terra
advene eramus Gersam enim exercitatus sic
bitur Sicud autem in visione quoniam medius
in excelsis stabat omnis synagoge propter hoc

vocavi nomen eius Caath quod est principium
magnitudinis et institutionis et tertio peperit
mihi Merari quadragesimo anno vite mee
et quia difficile peperit mater eius vocavit
eum Merari quod est amaritudo mea
quia ipse mortuus est. Iochabeth vero lxiiij
annorum nata est in Egypto et accepit
Gersson uxorem et peperit Semei et filii
filii Caath et Ambram Isaar Chebron
et Oziel. Et filii Merari Mooli et Omusi
et xc mo anno meo accepit Ambram
Iochabeth filiam meam uxorem sibi quoniam
in una die nati ipse et filia mea. Octo
annorum eram quando intravi Chananeam
et octodecim quando interfeci Sichem et
xix annorum sacerdotio functus sum et octo
decimo accepi uxorem et xl annorum
ingressus sum in Egyptum. Et ecce filii
mei estis et mando vobis ut timeatis
dominum ex toto corde et ambuletis in simpli
citate secundum omnem legem ipsius. Docete autem
et vos filios vestros litteras ut habeant in
tellectum in omni vita eorum legentes
indesinenter legem dei quia omnis qui cognoscit
legem dei honorabitur et non erit peregrinus
quocumque vadit et multos amicos et super
genitores possidebit et multi desiderabunt ho-
minum servire ei et audire legem ex ore
ipsius. Et nunc filii cognovi a scriptura
Enoch quia impie agetis in dominum manus
imponetis in omni malicia et confundentur
in vobis fratres vestri omnibus gentibus
fiat illusio. Etenim pater vester Israel mundus
erit ab impietate principum sacerdotum
qui imponent manus suas in salvatorem
mundi. Mundus est celum super terram et vos
estis luminaria celi ut sol et luna. Quid facie-
ent omnes homines gentes si vos tenebre-
factis in impietate et induetis maledi-
ctionem super genus vestrum pro quibus lumen
dei datum est in vobis ad illuminationem omnis
hominis hunc volentes auferre contraria
mandata docentes dei iustificationibus ob-
lacionibus domini latrocinabimini et de par-
tibus eius furabimini et adulteris ma-
data dei inflati illudetis sancta in con-
temptu deridentes propter hoc templum quod eliget
eliget dominus desolabitur in immundicia
et vos captivi eritis in omnes gentes
et eritis abhominatio inter eas et accipietis
obprobrium et confusionem sempiternam in iu-
sto iudicio dei et omnes qui contempla-
buntur vos fugiant a vobis et nisi propter
Abraam Isaac et Iacob patres nostros nullus
ex semine meo non relinquetur in terra. Et
nunc cognovi in libro Enoch quia lxx eb-
domadas errabitis et sacerdotium
contaminabitis et sacrificia polluetis et legem
exterminabitis et sermones prophetarum con-
temnetis in perversitate persequimini viros
iustos et pios odio habebitis veracium
sermones abhominabimini et virum reno-
vantem legem in virtute Altissimi seductorem appella-
bitis et in fine occidetis eum nescientes
ipsius resurrectionem innocentem sanguinem
in malicia super capita vestra recepti-

percipientes sancta vestra deserta et usque et pa-
vimenta prophanata et non erit locus vester
mundus sed in gentibus eritis in maledictionem
et dispersionem donec ipse rursus visitabit et
misertus recipiet vos in fide et aqua. Et quia
audistis de lxx ebdomadibus audite de
sacerdotibus per unumquemque enim iubileum erit iubileo
sacerdotium. In primo iubileo primus unctus
in sacerdotium magnus erit et loquetur deus
ut patri et sacerdotium eius plenum erit cum
timore domini et in die gaudii ipsius in sa-
lute mundi ipse resurget. Per secundum iu-
bileo unctus in custodia dilectorum concipietur
et erit sacerdotium ipsius honorabile apud homines
glorificabitur. Tercius vero sacerdos in tristicia
assumetur et quartus in dolore erit quoniam
apponat super ipsum iniusticia in multitudine
et omnis Israel odio habebunt unusquisque
proximum suum. Quintus in tenebris con-
prehendetur similiter et sextus et septimus vero
erit abhominatio quam non possum dicere
coram domino et hominibus quoniam ipsi con-
gnoscent qui faciant ea. Propter hoc in captivitate
et in direpcione erunt et terra eorum
exterminabitur et in quinta ebdomada rever-
tentur in terram desolationis ipsorum et reno-
vabunt domum domini. In septima vero ebdomada
venient sacerdotes ydolatrantes bellatores
avari superbi iniqui impudici puerorum et pecco-
rum corruptores. Et postquam facta fuerit
vindicta ipsorum a domino in sacerdotio tunc susci-
tabit dominus sacerdotem novum cui omnes
sermones domini revelabuntur et ipse faciat in-
dicium veritatis in terra in multitudine dierum
et orietur astrum ipsius in celo sicut sol
in terra et tollet omnes tenebras de sub
celo et erit pax in omni terra. Celi exulta-
bunt in diebus illius et terra gaudebit
et nubes letabuntur et cognitio domini
fundetur in terra ut aqua marium et angeli
glorie faciei domini gaudebunt in eo. Celi ape-
rientur et ex templo glorie veniat super ipsum
sanctificatio cum voce paterna sicut ab Abraam
patre Isaac et gloria domini super ipsum dicetur
et spiritus intellectus et sanctificationis requiescet
super ipsum in aqua. Ipse dabit magnificentiam
domini filiis suis in veritate in seculum et non
erit successio ipsi in generationes usque in seculum
et in sacerdotio eius deficiat omne peccatum et iniqui
requiescere in ipso et ipse aperiat portas
paradisi et stare faciat minatem gladium ad-
versus Adam et dabit sanctis comedere ex ligno
vite et Belial ligabitur ab ipso et dabit potesta-
tem filiis suis ad calcandum super nequam spi-
ritus. Tunc exultabit Abraam Isaac Iacob
et ego gaudebo et omnes sancti induentur
leticia. Et nunc filii mei omnia audistis. Eli-
gite ergo vobis vel tenebras vel lucem legem
domini vel opera Belial et ita requievit
Levi mandans filiis suis et extendit pe-
des suos et appositus est ad patres suos cum
vixisset centum xxxvii annos et posuerunt

eum in theca et postea sepelierunt eum
in Ebron iuxta Abraham Ysaac Jacob

Iudas

Transcriptum sermonis
Iude que locutus est filiis
antequam moreretur Congregati venerunt
ad ipsum et dixit eis Quartus filius
effectus sum patri meo et mater mea vo
cavit me Iudam dicens Confitebor domino
qui dedit michi quartum filium Velox eram et stu
diosus in iuventute mea et obediens patri
meo in omni verbo et benediccionem matris
mee et sororis matris mee Et factum est ut forti
tudinem viri et pater meus Jacob oravit
me dicens Rex eris prosperatus in omnibus
et dedit michi dominus graciam in omnibus operi
bus meis et in domo et in agro Quoniam
concurrebam cervo et apprehendens ipsum feci
patri meo cibum et capreas superabam per
cursum et omne quod erat in campis capiebam
Et equam agrestem apprehendens mansuefeci
leonem interfeci et edum eripiebam ex ore
eius Ursum capiens per pedem volvebam
in precipicio saxorum et omnem feram si ver
sa est ad me dilacerabam eam ut canem Por
cum silvestrem concurrebam et preoccupans in
currendo dilacerabam et ipsum bovem
silvestrem tenui in cornibus et in circulo
commovens et obtenebrans occidi eum
et qui venerunt duo reges Chananeorum
super greges et populus multus cum ipsis ego
solus occurrens super regem Sur et contrivi ipsum
et super tibias percuciens prostravi et ita oc
cidi eum et alium regem Thaphue sedentem
equo occidi et ita omnem populum dispersi Achor
regem virum gigantem occidi Inveniendo
ante eius toracem etiam octo viri animi
eius ceperunt pugnare contra me lapidibus
funda percuciens quatuor occidi ex ipsis A
lii autem fugerunt et propter hoc sine solicitudine
erat pater meus in preliis quando eram cum fratribus
meis Vidi enim in divisione divina quod ma
gnus angelus virtutis sequebatur me in omnibus ut non
michi resisterent et in Sichimis prelians per
secutus sum mille viros et occidi ex eis ccc vi
ros et quatuor reges et multa bella que
hic obmittuntur et erant Chananei time
ntes me et fratres meos Erant autem michi
pecora multa et habebam principem pastorum
Yram Odolamitam ad quem veniens vidi
Barsam regem Odolam et fecit nobis convivium
et deprecans dat michi filiam suam Bersue in
uxorem Hec peperit michi Onam et Selam
quorum duos sine filiis occidit dominus
Sela vero vixit et filii eius vos estis Decem
et octo annis fecimus pacem pater noster in ep̃i
et nos cum fratre eius Esau et filii eius
nobiscum post hec venimus ex Mezopothamia
a Labam et implevit decem et octo annis in xl
anno vite sue vel mee supervenit nobis
Esau super patrem mei in populo gravi et
forti et cecidit in arcu Jacob et porta
tus est mortuus in monte Seyr Nos
autem persecuti sumus filios Esau Erat ei

eis civitas et murus ferreus et porte
eree et non potuimus intrare in eam et ob
sidentes conclusimus eos et non apparuerunt
post dies xx videntes eis accedito scu
tum et clipeum super caput meum ascendi
recipiens lapides usque athalantarios et
occidi quatuor potentes ex ipsis die se
quenti intrantes Ruben et Gad occi
derunt alios lx tunc petierunt nos que
ad pacem et ducti consilio patris nostri
recepimus eos tributores et post hec filius
meus duxit Thamar ex Mezopotamia
filiam Aram et erat pernitiosus erat autem Er
dei Percussit enim tercia die in nocte Non
enim voluit habere filios ex Thamar et de
di eam Onam et iste in malicia non cognovit
eam Fa[ctus] est cum ea secundum annum et com
minatus simul et coivit cum ea Corrumpit
vero semen in terra secundum mandatum
matris sue et hic in malicia mortuus est
volebam autem et Selam dare ei sed uxor mea
Bersue non permisit malignabatur enim ad
Thamar quoniam non erat ex filiabus Cha
naan sicut ipsa et cognoscebam quia pravum sed
erat genus Chanaan sed consilium iuventutis
excecavit cor meum et videns eam cum
vino fundentem in ebrietate vini decepit
sum et cecidi ad eam quod pravabit et accepit
sola uxorem ex terra Chanaan Cognoscens
vos quia fecit maledixi ei in dolore
anime mee et ipsa mortua est in malicia
filiorum suorum post autem hec quinque annos vi
dua existente Thamar audiens quod ascendo
tondere ornata ornatum ponsalicio
sedit contra civitatem ad portam Ebriatus
igitur non cognovi eam et decepit
pulchritudo ipsius per formam ornatus et inde
clinans ad ipsam dicebam Ingrediar ad te
et dixit michi quid dabis michi et dedi
ei virgam et zonam et dyadema regni et cum
coivi cum illa concepit et ut in textu Et
post hec venimus in Egiptum ad Joseph quando
senex xlvi annorum eram et post lxx
iii annos illic vixi et nunc audite filii
patrem et custodite omnes sermones me
os ad faciendum iustificationes domini
et non ambuletis post concupiscencias vestras
nam in cogitacionibus consiliorum vestrorum
in superbia cordis vestri nam gloriamini
in fortitudine operacionibus iuventutis
vestre quia hoc est pernitiosum in oculis
domini Ego enim et confitentes sum
quia in bellis nam decepit me faciem
terre formose et exprobravi Ruben
fratrem meum de Bala uxore patris
mei spiritus zeli et fornicationis constituit
de me donec incidi in Bersue Chana
neam et in Thamar nuptam filiis me
is Et dicebam socero meo Consulam
patrem meum et ita accipiam filiam tuam
Et audit in nomine filie sue cum multi
tudine infinita Erat enim rex et or
navit eam in auro et margaritis

Cessat nobis vinum fundens in cena in pulchri-
tudine mulierum et vinum pervertit oculos
meos et obscuravit cor meum voluptas
et desiderans eam conveni et transgressus
sum mandatum domini et mandatum
patrum meorum et accepi eam in uxorem
et retribuit michi dominus secundum consilium
patris mei cordis quia non sum letatus
in filiis meis. Et nunc filii mei ne ine-
briamini vino quia vinum avertit intellectum
a veritate et immittit iram desiderii et du-
cit oculos in errorem. Si enim aliquis bibat vinum
in ebrietate in cogitationibus sordidis con-
turbat intellectum in fornicatione et
accendit corpus in commixtione et nunc
eius causa desiderii operatur peccatum et non
verecundatur. Quale vinum est filii mei quia
ebrius non erubescit. Ecce enim et me er-
rare fecit ut non erubescerem multitudinem in ci-
vitate quia in oculis omnium declinavi ad
Thamar et feci peccatum magnum et revelavi
immunditie filiorum meorum bibens vinum
verecundatus sum mandatum dei et accepi
uxorem Chananeam. Propterea intellectu opus
est qui bibit vinum et hic intellectus est
vini potationis ut usque quo habeat erubescen-
tiam bibat. Si vero transeat terminum hunc immu-
tat intellectum et facit ipsum errare et ebri-
um turpia loqui et iniqua agere et non verecundari
sed gloriari in vilitate existimare se bonum.
Qui fornicatur et nudatur regno egreditur
servus factus fornicationis sicut et ego nudatus
sum. Dedi enim virgam hic est firmamentum
mee tribus et zonam meam hec est potentia
et diadema hoc est gloria regni mei. Et pe-
nitens de hiis vinum et carnes non assumpsi
usque ad senectutem et omnem leticiam nescivi.
Custodite ergo filii terminum vini et nunc filii
diligite deum et offeram vos super ipsum
ut non dispergatis michi enim dedit dominus
regnum et ipsi sacerdotium et subiecit regnum sacri-
ficio michi dedit que in terra illi que
sunt in celis ut supereminet celum terre
ita supereminet dei sacerdotium regno quod
est in terra et ipsum enim supra te elegit
dominus appropinquare sibi et comedere men-
sam ipsius primicias et delicias filiorum
Israel. Et erunt eis ut mare. Quemadmo-
dum enim in mare iusti et iniusti pericli-
tantur captivantur hii vero ditantur rapien-
tes qui regnabunt erunt sicut deglutien-
tes homines velud pisces filios et filias
liberos et in servitutem redigent agros gre-
ges pecudes rapiant et multorum car-
nibus iniuste corvos et ibices saturabunt
et proficient in malum in avaritia ex-
altati et erunt ut procelle pseudoprophete
et omnes iustos persequentur et bella con-
tinua erunt in Israel et in alienigenis
et consummabitur regnum meum usque ve-
niat salutare usque ad adventum dei iustitie

et quiescat Jacob in pace et omnes gentes
et ipse custodiet potestatem regni mei usque
in seculum iuramento enim iuravit michi non
deficere regnum meum et semine meo usque
in seculum. Multa autem michi est tristicia
filii mei propter impudicitias et sortilegia et
idolatrias quas facientes in regno per phi-
tonissas sequentes divinationibus et demo-
nibus erroris filias vestras cantatrices et
et publicas facietis et immiscebimini in ab-
hominationibus gentium propter quibus ducet dominus
super vos famem et pestilentiam mortem et
gladium obsidionem et canes in dilaniationem
et amicorum opprobria perditionem et dolorem ocu-
lorum puerorum occisionem et uxorum ab-
lationem et possessionum rapinam templi dei incen-
dium terre desolationem vestri ipsorum servitutem
in gentibus et si redeatis ad dominum in humi-
litate cordis penitentes visitabit vos in
misericordia et dilectione a captivitate inimicorum
vestrorum et post orietur vobis astrum ex Ja-
cob in pace et exurget homo ex semine me-
o et sol iustitie ambulans cum filiis homi-
num in mansuetudine et iustitia et omne peccatum
non invenietur in eo et aperientur super ipsum
celi ad effundendum spiritus benedictionem patris
sancti et ipse effundet spiritum gratie super vos et
eritis ei in filios et ambulabitis in pre-
ceptis illius primis et ultimis. Hic est
germen dei altissimi et hic est fons in vi-
tam omnis carnis. Tunc effulgebit sceptrum
regni mei et a radice mea nascetur vobis
propagatio et in eo ascendet virga iustitie gen-
tibus iudicare et salvare omnes invocantes
dominum et post hec resurgent Abraam Ysaac et Ja-
cob in vitam. Custodite ergo filii dei legem
domini quia spes est omnibus diligentibus
viam eius. Centum et xix annorum ego morior
hodie in oculis vestris. Nullus sepeliat me
in preciosa veste vel ventrem meum rescindat quoniam
hic faciunt sunt regnantes et reducite
me in Hebron vobiscum et hic obdor-
mivit Judas et fecerunt filii eius secundum omnia
que mandaverat eis.

Ysachar

Ysachar vocavit
filios suos et dixit Audite filii
Ysachar patrem vestrum auribus percipite
verba dilecti a domino. Ego natus sum
quintus filius Jacob in mercedem mandrago-
rarum et cognovit Jacob Liam que con-
cipiens me peperit et propter mercedem vocatus
sum Ysachar. Quando enim factus sum vir
ambulabam in rectitudine cordis et factus sum
agricola patrum meorum et fratrum meorum
et attuli fructus ex agris secundum tempus eorum
et benedixit me pater meus videns quia in sim-
plicitate ambularem et non eram perscrutator in
actibus meis neque pravus et invidus
proximo non sum obligatus alicui nec vitupe-
ravi vitam hominis ambulans in simplicitate ocu-
lorum. Propterea xxx annorum accepi michi uxo-
rem quia labor devorabat fortitudinem meam

et non intelligebam voluptatem mulieris
Sed pre labore sompnus invadebat me et
pater gaudebat in simplicitate propter meam semper si enim
laborabam omnem fructum et omne germen
per sacerdotem offerebam domino deo patri meo et
tunc eo et dominus duplicavit bona in ma-
nibus meis omni pauperi et tribulato tri-
buebam bona terre in simplicitate cordis
quoniam in ipsa omnia beneplacita deo
Simplex autem aurum non concupiscit proximum non impa-
dit cibos varios non appetit vestem diversam
non vult per vitam longam non subsistit nisi
solum recipit voluntatem dei et spiritus er-
roris non possunt adversus eum non enim venit
recipere mulierem ut non in adulterio
coinquinet mentem suam non zelus in cogitacionibus
eius supervenit non invidia liquefaciat animam
eius nec lucrum in avaricia excogitat am-
bulat enim in rectitudine vite et omnia videt
in simplicitate. Custodite ergo legem dei filii
mei et simplicitatem possidete et in innocencia
ambulate et inscrutabiles mandata dei do-
mini et proximi actus sed diligite domi-
num et proximum pauperis et infirmi miseremini sup-
ponite dorsum vestrum in agriculturam et o-
peramini in operibus terre sed in omnibus agriculturam
dona cum gratiarum accione domino offerentes
quoniam primiciis fructuum terre benedixit do-
minus vos quemadmodum benedixit omnes sanctos ab Abel
usque nunc non datur enim tibi alia pars quam
pinguedinis terre cuius sunt fructus quorum pater
noster Jacob in benedictionibus terre et primicia-
rum benedixit me et Levi et Judas glori-
ficati sunt a domino in filiis Jacob et enim do-
minus hereditavit in illis et huic quidem dedit
sacerdocium huic vero regnum eius ergo obedite
et in simplicitate cordis vestri ambulate
quoniam et Gad datum est per detractiones
supervenientes Israel. Novi filii mei quoniam
in extremis temporibus delinquent filii vestri sim-
plicitatem et erunt avari ut dicitur in-
nocentes appropinquabunt malignitati derelinquen-
tes mandata dei et adherebunt Beliar et
dimittentes sequentur inicua consilia sua
et dispergentur in gentibus et servient inimi-
cis suis et vos ergo dicite hec filiis suis ut
si peccaverint velocius convertantur ad dominum quia mi-
sericors est et eripiet eos. Ecce cxxij annorum sum
ego et non cognovi peccatum super me in mor-
tem preter uxorem meam non cognovi aliam
non fornicatus sum in elacione oculorum
meorum vinum in ebrietate non bibi omne
desiderabile proximi non desideravi dolus non
fuit in corde meo mendacium non ascendit
per labia mea omni homini contristato con-
gemui pauperi meum non comedi solus
terminum non solvi pietatem feci in omnibus die-
bus vite mee et veritatem domini dilexi in omni
fortitudine simplex fui et vos faciatis
filii mei et omnis accio pravorum
hominum non dominabitur vobis et omnes consis-
tere fera servituti subicient habentes vobiscum
deum celi ambulantes cum hominibus in
simplicitate cordis et mandavit eis ut
educerent eum in Ebron et ibi sepelirent
eum cum fratribus suis et extendit pedes
et mortuus est Isachar in senectute
bona omnia membra habens sana et potens
dormivit sompnum secularem. **Zabulon**

Transcriptum testamenti Zabulon
quod disposuit filiis suis centesimo xiiij et
x° anno vite sue xx post xxxij
annos mortis Joseph et dixit eis au-
dite me filii Zabulon attendite verba patris
vestri ego sum Zabulon datum bonum geni-
toribus meis. Cum enim genitus essem
auctus est pater noster valde et greges et
armenta eius quando in variis virgis vec-
tis habuit sortem non cognovi filii mei
quod peccavi in diebus meis nisi in mente
nam recordor quod iniquitatem feci preter igno-
ranciam quam feci in Joseph quam celavi
cum fratribus meis non dicens patri meo quod
factum erat et flevi multum in abscon-
dito timui enim fratres meos quia apposu-
erunt omnes simul si quis revelaret
misterium occidendum eum gladio tamen quando
volebant occidere eum multa testificatus
sum eis cum lacrimis ut non facerent in-
iquitatem hanc venerant enim Symeon et
Gad. Gad super Joseph qui dixit eis
miseremini mei fratres mei miseremini patris
vestri Jacob ne educatis super me manus
vestras ut effundatis sanguinem innocentem
quia non peccavi in vos. Et si vere et peccavi
in disciplina erudite me manus autem
manum vestram non mittatis propter Jacob pa-
trem nostrum ut autem dixit verba in misera-
cione ego incepi flere et epata mea re-
soluta est in me et omnis substancia viscerum
meorum laxata est flevit autem et Joseph
et ego cum eo et tremuit cor meum
et iuncture corporis mei extremuerunt et non
potui stare. Et videns me flentem cum eo
et illos supervenientes eum occidendum
eum refugit retro me deprecans eos.
Exurgens autem Ruben dixit fratres
non occidamus eum sed mittamus eum
in unam in lacunam quam foderunt pa-
tres nostri. Et non invenit aquam propter hoc
enim prohibuit dominus ascendere aquam in
eis ut fieret protectio Joseph et fecit dominus
ita usque vendiderunt eum Ismahe-
litis. Etenim precio Joseph filii ego non
communicavi sed Symeon et Gad et
alii sex fratres nostri accipientes precium
Joseph emerunt calciamenta sibi et
uxoribus et filiis dicentes non comedemus
illud quoniam precium sanguinis est fratris
nostri sed conculcacione conculcemus illud pro
eo quod dixit se regnaturum super nos et vi-
deamus quid erunt sompnia sua
propterea in scriptura legis Enoch scriptum
est qui noluerit suscitare semen fratri
suo solvetur calciamentum Joseph nolu-
erunt in vitam fratres eorum et deus

plavit eos ut ex calciamento Joseph
etenim venientes in Egipto soluti sunt
a pueris Joseph extra portam et ita adora
verunt Joseph secundum typum pharaonis. Non
solum autem adoraverunt eum sed et consumpti
sunt confestim cadentes coram eo et sic
confusi sunt coram Egiptiis. Post hec
enim audierunt Egipcii omnia mala que
fecimus Joseph. Judas enim comedit cum eis
intendebat enim in lacum quem timebat ne
respicientes Symeon et Gad interficerent
ipsum quia videntes me non comedentem
posuerunt me custodire ipsum quousque ven
ditus est. Extitit autem in lacu tres dies et
tres noctes et ita venditus est inanitus.
Et ita audiens Ruben quod venditus ab
sente eo incrementis (?) plorabat dicens quo
modo videbo faciem patris mei Jacob et
accipiens cucurrit ad venatores et nec
nec invenit dicentes eum viam magnam
ambulaverunt per abscondita (?) in velocitate
et non comedit Ruben panem in die illa
accedens ergo Dan dixit Neque flere neque lugere
ni enim quid dicam patri meo Jacob Occi
demus hircum caprarum et intingemus tunicam
Joseph et dicemus ei cognosce si filii tui
tunica est. Ista tunica enim patris nostri exu
erunt Joseph cum venderent eum
et induerant vestimentum vetus servi. Tuni
cam enim habuit frater Symeon et voluit
dare eam volens gladio suo discindere
eam iratus quod vixit et non occidit eum.
Verumtamen omnes adversus eum omnes surre
ximus quia si tu non dederis dicens quod tu solus
fecisti hoc malum in Israel. Et ita dedit
eam et fecerunt sicut dixit Dan. Et nunc
filii mei annuncio vobis custodire manda
ta domini et facere misericordiam in proximum et misericordia
miserere habere ad omnes non solum ad homines
sed ad irrationabilia. Propter hec enim benedixit
me dominus et omnibus fratribus meis egro
tantibus ego sine egritudine pertransivi. Non
enim dominus unigenitorum (?) electorum. Habete
ergo misericordiam in visceribus vestris quia sicut ali
quis fecit proximo ita dominus faciet ei. Etenim
filii fratrum meorum egrotabant et moriebantur
propter Joseph quia non fecerunt misericordiam in visceribus
suis. Filii autem mei sine egritudine con
servati sunt sicut nostis. Et quando eram
in chanaan in littore venator eram vena
tionem piscium patri meo et multi suffocati
in mari et illesi permansi. Primus ego
feci scapham in mari navigare quia
dominus dedit michi intellectum et sapientiam in
ipsa et dimisi lignum retro ipsam et ad
linteamen extendi in recto ligno in medio
et in ipso perambulans littora piscabar
pisces domui patris mei usque venimus
in egiptum et ex venatione omni peregrino
miserans dabam. Si vero erat peregrinus vel
egrotans vel senex coquebam pisces et in
unguentoque opus offerebam omnibus propter hoc
dominus multum piscem fecit me venari.
Qui enim tribuit proximo accipit multiplicata a
domino quinque annis piscatus sum om

dimisi

homini quem videbam tribuens et omni domui
patris mei. [illegible] annuncio vobis que feci vi
debam tribulatum in nuditate hiemis et misera
tus super ipsum furatus vestimentum a domo mea
et abscondite dedit tribulato. Et vos ergo filii
habete viscera misericordie adversus omnes homines
ut et dominus in vos propicius miseratus vobis. Ro
mam (?) in extremis diebus deus mittet manum
suam in terram et ubi invenerit viscera misericordie in
ipso habitabit. Quanto enim homo miseretur in
proximum tanto deus in ipsum. Quando enim
descendimus in egiptum Joseph non erat recor
datus mali in nos me vero videns mi
sertus est in quem inspicientes et vos im
memores malorum efficiemini et diligite unita
tem et non cogitetis unusquisque maliciam fra
tris sui quia in hec dividit unitatem et con
sanguinitatem dispergit et fundamentum in duo
capita quia omne quod facit deus caput unum
sed dedit duos humeros manus pedes
sed omnia membra uni capiti obediunt.
Novi in scriptura patrum meorum quia in no
vissimis diebus recedetis a domino et dividemini
in Israel et duos reges sequimini et omnem
abhominationem facietis et omne idolum adora
bitis et captivabunt vos inimici vestri et sede
bitis in nationibus in omnibus infirmitatibus
et tribulationibus et doloribus anime et post
hec recordabimini domini et penitebitis et con
vertat vos quia misericors est et miseretur non
excogitans maliciam filiis hominum quia caro
sunt et spiritus errorum seducunt eos in omni
bus actibus suis. Et post hec orietur vobis
dominus ipse lumen iusticie et sanitas et
misericordia in pennis et ipse redimet omnem ca
ptivitatem filiorum hominum a belial et omnes
spiritus errorum conculcabit et convertat omnes
gentes in emulationem eius et videbitis de
um in forma hominis quem iam elegerit do
minus Jerusalem nomen ei et rursus sermonum ves
trorum ad iracundiam provocabitis eum et ab
iecti eritis usque ad tempus consummationis. Et
nunc filii mei non contristemini quia morior ego
neque concidatis quia relinquo vos. Resur
gam enim rursus in medio vestri sicut dux
in medio filiorum suorum et letabor in me
dio tribuum meorum quotquot custodierint legem
domini et mandata Zabulon patris eorum.
Super impios vero inducet dominus ignem
eternum et perdet eos usque in generationes et hec
dicens dormivit in somno bono et po
suerunt eum filii sui in theca [illegible] redu
centes in Ebron sepelierunt eum cum patribus suis.

Transcriptum sermonum Dan **Dan**
quos dixit filiis suis in ultimis
diebus suis. In cxxv° anno vite
sue vocans tribum suam dixit Audi
te filii Dan sermones meos [illegible]
in corde meo et in omni vita mea quo
niam bonum est in deo et placens veritas
cum iusticia actione. Et quoniam [illegible]
sum est mendacium et ira quia omnem
maliciam hanc docet. Confitebor hodie
vobis filii mei quia in corde meo letatus
sum de morte viri Joseph veracis et
boni et gaudebam in venditione eius
quia pater super nos diligebat eum

Spiritus enim zeli et elationis dixit michi et tu eris filius eius et omnis spiritus Belial cooperabatur michi dicens accipe gladium hunc et in eo occide Joseph et diliget te pater tuus eo mortuo. Hic est spiritus ire suadens michi ut pardalis devorat edum ita et vorarem Joseph. Sed deus patris nostri Jacob non misit eum in manus meas ut invenirem eum solum et necarem. Permisit iniquitatem hanc per facere ut tollerentur duo sceptra in Israel. Et nunc filii ecce morior et in veritate dico vobis quoniam si non custodieritis vos metipsos a spiritu mendacii et ire ut diligatis veritatem et longanimitatem disperibitis. Cecitas est in ira filii mei et non est aliquis iracundus videns in vultu. Quoniam etsi pater etsi mater est in hostibus attendit eis si frater non novit si prophetia domini ira obedit si iustus non aspicit amicum non cognoscit. Circumponit enim ei spiritus ire retiacula et excecat naturales oculos eius per mendacium et tenebrat mentem eius et propriam visionem prebuit ei. Custodite ergo filii mei mandata domini et legem eius servate, recedite ab ira et odite mendacium et deus habitabit in vobis et fugiet a vobis Belial. Veritatem loquimini unusquisque ad proximum suum et non incidatis in voluptatem et turbationes sed eritis in pace habentes deum pacis et non prevalebit adversus vos bellum. Diligite dominum in omni vita vestra et vos metipsos ad invicem veraci corde. Novi enim quoniam in novissimis diebus recedetis a domino et offendetis Levi et Juda resistetis sed non poteritis adversus eos. Angelus enim dei ducat utrosque quoniam in ipsis stabit Israel. Et quantum recedetis a domino in omni malitia ambulabitis facientes abhominationes gentium. Legi enim in libro Enoch iusti quoniam princeps vester est Sathanas et quoniam omnes spiritus fornicationis et superbie Levi obedient ad insidiandum filiis Levi ad faciendum eos peccare coram domino. Et filii mei appropinquantes erunt Levi et participantes cum eis in omnibus et filii Jude erunt in avaritia rapientes aliena ut leones. Propter hoc abducemini cum eis in captivitatem et illic recipietis omnes plagas Egypti et omnes malitias gentium. Et ita revertentes ad dominum misericordiam consequemini adducet vos in sanctificationem clamans vobis pacem. Et orietur vobis ex tribu Jude et Levi salutare domini et ipse faciet adversus Belial prelium ad ultionem victorie dabit finibus vestris. Et convertet corda incredula ad dominum et dabit invocantibus eum pacem eternam et requiescent in Eden sancti et in nova Jerusalem letabuntur iusti que erit in glorificationem dei usque in seculum et non amplius sustinebit Jerusalem desolationem nec captivabitur Israel quoniam dominus erit in medio eius cum hominibus conversatus et sanctus Israel regnans super eos in humilitate et paupertate et qui credit in eum regnabit in veritate in celis. Et nunc timete dominum filii mei et attendite vobis metipsis a sathana et spiritibus eius. Appropinquate deo et angelo excusanti vos quoniam ipse mediator dei et hominum in pace Israel contra regnum inimici stabit. Propter hoc studet inimicus subvertere omnes invocantes dominum. Novit enim quod in qua die crediderit Israel consummabitur regnum inimici. Ipse angelus pugnavit pacis per faciem eius quoniam nulli angelorum coram ut ei nomen vero eius erit in omni loco Israel et in gentibus salvator. Filii mei que audivistis a patre vestro tradite filiis vestris et recipiat vos pater gentium. Est enim verax et longanimis mansuetus et humilis. Discedite ergo ab omni iniustitia et adherete iustitie legis domini et sepelite me prope patres meos. Et hec dicens osculatus est eos et dormivit sompnum [illegible] et sepelierunt eum filii eius et postea reduxerunt ossa eius prope Abraham Ysaac et Jacob.

Neptalim

Transcriptum testamenti Neptalim de hiis que disposuit in tempore finis sui. In septimo mense xiii die mensis ipso sano existente fecit cenam et magnificam et postquam excitatus est a sompno mane dixit eis quoniam morior et non crediderunt ei. Et benedicens dominum confirmavit quoniam post cenam alteram moritur. Incepit ergo dicere filiis suis: Audite filii Neptalim sermones patris vestri. Ego natus sum ex Bala et quoniam in mihi astutia fecit Rachel et dedit pro se ipsa Balam Jacob et concepit et peperit me propter hoc vocavit me Neptalim et dilexit me Rachel quoniam super femora sua natus sum et specialiter tenerum existentem osculata est me dicens: Videam fratrem tuum ex ventre meo secundum te unum et similis. Unde erat in omnibus Joseph secundum orationes Rachel. Mater autem mea est Bala filia Rothei fratris Debbore nutricis Rebecce que Bala in una die nata est in qua et Rachel. Rotheus vero ex genere erat Abraam Caldeus, deum venerans, liber et nobilis et captivatus emptus est a Laban et dedit ei Evam ancillam suam in uxorem que peperit filiam et vocavit eam Zelpham cognomine castellani in quo captivus erat. Deinde peperit Balam dicens nomine festinans filia mea, confestim enim nata festinavit lac sugere et quia levis eram pedibus meis ut cervus ordinavit me pater meus Jacob in omnem missionem et annuntiatorem et ut cervum me benedixit. Quemadmodum enim figulus vas quantum et adimplet fecit lutum, ita deus ad similitudinem spiritus fecit corpus et ad potentiam corporis spiritum imponit, non est una tertia ex uno capillo pondere. Enim non mensura et regula omnis creatura altissimi et quemadmodum novit figulus usum unius cuiusque vasis ad quod sufficit, ita dominus corpus usque sufficiat in bono et quando

incipit in malo. Quoniam non est omnis
creatura et omnis intellectus quem non
cognovit dominus. Omnem hominem enim creat
ad imaginem suam. Sicut fortitudo eius ita
et opus eius, et sicut spiritus eius ita
et actio eius. Sicut cor eius ita et os eius.
Sicut oculus eius ita et somnus eius. Sicut
anima eius ita et sermo eius vel in lege
domini vel in lege beliar. Et sicut divi-
sum est inter medium lucis et tenebre vi-
sus et auditus, ita divisum est inter
medium viri et viri et inter medium mulie-
ris et mulieris, et non est dicendum quo-
niam in una facierum vel similium omnia.
Omnia enim in ordine fecit deus bona. Quinque
sensus in capite et collum copulavit
capiti et capillos ad gloriam, cor ad pru-
denciam, ventrem ad distraccionem, stomachum ad tri-
turam, cannam ad sanitatem, epar ad iram, fel ad
amaritudinem, ad risum splen, renes ad a-
stuciam, lumbos ad virtutem, costas ad pon-
derandum, spinam ad fortitudinem et cetera deinceps. Ita
igitur filii mei in ordine sitis in bono, in timore dei,
et nichil inordinatum faciatis in contemptu neque
extra tempus suum. Quoniam si dicas oculo audire,
non potest; ita neque in membris poteritis
facere opera lucis. Nolite ergo festinare avaricia
corrumpere actiones vestras vel in sermonibus
vanis seducere animas vestras, quoniam tenentes
in medio cordis polietis voluntatem dei tenere
et abicere voluntatem dyaboli. Sol, luna et
stelle non mutant ordinem suum; ita et vos
non mutetis legem dei in ordinacione ac-
tuum vestrorum. Gentes errantes et dere-
linquentes dominum immutaverunt ordinem
suum et secute sunt lapides et ligna, sequen-
tes spiritus erroris. Vos autem non sic, filii mei,
cognoscentes in firmamento et in terra et
mari et in omnibus creaturis dominum
qui fecit hec omnia, ut non efficiamini sicut
Sodoma que mutavit ordinem nature sue.
Similiter et vigiles mutaverunt ordinem
nature ipsorum, quos et maledixit do-
minus in diluvio. Hec dico filii mei quoniam
legi scripturam sanctam Enoch quod et vos
recedetis a domino ambulantes secundum
omnem iniquitatem Sodomorum, et inducet
vos dominus in captivitatem et servietis ini-
micis vestris et omni pena et tribulacio-
ne comprehendemini usque consummat dominus
omnes vos. Et postquam pauci facti fueritis et
minorati, revertemini et cognoscetis dominum
deum vestrum, et revocabit vos in terram
vestram secundum multam misericordiam suam. Et erit cum
venerint in terram patrum suorum, rursum
obliviscentur dominum et impie agent, et dis-
perget eos dominus super faciem universe
terre, usquequo veniat misericordia domini, homo
faciens iusticiam et faciens misericordiam in omnes
qui longe sunt et qui prope. In anno
xl vite mee vidi in montibus oliveti
oriente Ierusalem quod sol et luna steterunt.
Et ecce Ysaac pater patris mei dicit no-
bis: currentes tenete unusquisque in
virtute sua, et qui apprehenderit erit sol et
luna. Et omnes simul currebamus, et Levi
tenuit solem, et Iudas attingens appre-
hendit lunam, et exaltati sunt ambo cum
eis. Et cum esset Levi sicut sol, iuvenis
quidam tradidit ei ramos palmarum
duodecim. Et Iudas erat splendidus ut
luna. Sub pedibus eorum erant duodecim
radii. Accurrentes ad invicem Levi et Iudas
tenuerunt ipsos. Et ecce taurus in terra
habens duo cornua magna et alas aquile
in dorso eius, et volentes apprehendere
eum non potuimus. Preveniens enim Ioseph
cepit eum et ascendit cum ipso in excel-
sum. Et vidi quod illic eram alicubi, et ec-
ce scriptura sancta apparuit nobis dicens:
Assirii, Medii, Perse, Elamite, Gelachei,
Chaldei, Syri hereditabunt in captivitate
duodecim sceptra Israel. Et rursus men-
se septimo vidi patrem nostrum stantem in mari,
et nos filii eius cum eo. Et ecce navis
venit velificans plena carnibus siccis
sine nautis et gubernatore. Inscribebatur
autem navis Iacob. Et dixit nobis pater
noster: ascendamus in navem nostram. Ut autem
ascendimus, facta est tempestas vehemens
et turbo venti magni, et avolat pater noster
a nobis tenens gubernacula. Et nos tem-
pestate quassati in pelagus ferebamur,
et impleta est navis aquis tempestate
circumstita ut et contracta esset. Et Ioseph
in cimba fugit. Dividimur autem et nos in
tabulis x. Levi vero et Iudas erant
in simul. Dispergimur ergo omnes usque in fines.
Levi autem indutus sacco pro omnibus depre-
cabatur dominum. Ut autem quievit tempestas, sta-
tim navis attingit in terram velut in pace. Et ecce
pater noster venit, et unanimiter exultabamus. Hec duo
sompnia dixi patri meo, et dixit michi:
Oportet impleri in tempore ipsorum multa
Israel sustinere. Tunc dixit michi pater meus:
Credo quod vivit Ioseph. Video enim semper quod deus
eum connumerat nobiscum. Et flens dixit: Vivis
Ioseph fili, et non video te, et tu non vides
Iacob qui genuit te. Fecit autem et
nos lacrimari in hiis sermonibus. Sine et
ardebar visceribus annunciare quod vendi-
tus est, sed timui fratres meos. Ecce filii mei
ostendi vobis tempora extrema, quoniam omnia fiant in
Israel. Et vos ergo mandate filiis vestris ut uni-
antur Levi et Iude. Per Iudam enim orietur salus
Israel, et in ipso benedicetur Iacob. Per sceptrum
enim eius apparebit deus habitans inter ho-
mines in terra ut salvet genus Israel, et
congregabit iustos ex gentibus. Si operemini bo-
num filii mei, benedicent vos et homines
et angeli, et deus glorificabitur per vos
in gentibus, et dyabolus fugiet a vobis, et bestie
timebunt vos, et angeli suscipient vos.
Sicut enim si quis filium nutriat bene memoriam
habet bonam, ita etiam bono opere est memoria
apud deum bona. Non facientem bonum maledi-
cent homines et angeli, et deus inhono-
rabitur in gentibus per ipsos, dyabolus
inhabitat ipsos sicut vas proprium, et omnis bestia

dnabitur eis et domus odio habebit eos
Efficiamini ergo sapientes in deo prudentes
scientes ordinem mandatorum eius et legis
et dei et deus diligat vos et multa alia
mandans eis dormiuit et precepit ut tollerent ossa
eius in Ebron et sepelierunt eum cum
patribus suis et comedens et bibens in sim
plicitate anime relaxauit fratrem suam et mortuus
est qui fecerunt sicut mandauerat eis

Transsumptum testamenti Gad Gad
quecumque locutus est filiis suis in
anno C xx vii vite sue Nonus
Septimus filius natus sum Iacob et fortis in gre
gibus Ego custodiui in nocte greges et quando
venit leo vel lupus vel pardus vel vrsus
vel omnis bestia super greges persequebar eam
et apprehendens eius manu mea et girans
obumbrabam et iactabam super duo stadia et
ita interficiebam Ioseph ergo pascebat greges
nobiscum vel nud per dies triginta et delicatus
erat insinuatus est a bestia et reuersus est in E
bron ad patrem suum qui reclamauit eum
dicens iuxta se quia diligebat eum et dixit
Ioseph patri nostro quod filii zelphe et bale
occiderunt bona et deuorant ea preter cogi
tationem Iude et Ruben Sciebat enim quod quedam
agnum eruebat ex ore vrse et illam inter
feci et agnum occidi de quo dolens stabam quod
non potuit viuere et comedebamus ipsum
et patri non et molesti erant Ioseph et vo
luit vsque in diem venditorum sue In facie re
darguit nos quod sine Iuda comedimus a
vos et omnia quecumque dixit patri persuasit
ei Confitebar nunc peccatum meum filii quia pluri
es volui occidere eum quia vsque ad animam
odio habui eum et omnino non erat in me
viscera misericordie in ipsum propter hoc et ego et Iudas ven
didimus eum hysmahelitis pro triginta au
reis et decem abscondentes viginta diuidimus
fratribus nostris et ita auaricia certificatus sum
de interfectione eius et deus patrum meorum
eripuit eum de manibus meis vt non
facerem iniquitatem in Israel Et nunc audite filii
mei sermones veritatis ad faciendam iusticiam
et omnem legem altissimi et non errate per
odium quod malum est in omnibus actibus homi
nis Omne quicquid facit homo qui odit abhominatur
si faciat legem domini habet non laudat si time
at dominum et volt iusta hic non diligit vi te
vituperat diligenti inuidet detractorem am
plectitur arrogantiam amat quomodo odiumque
excecauit animam eius sicut et ego respiciebam
Ioseph custodiunt ergo filii ab odio quoniam
in ipsum dominum iniquitatem fecit non enim volt
audire verba mandatorum eius de dilectione
proximi et in deum peccat Si enim delinquet
frater statim volt annunciare omnibus et festinat
vt iudicetur pro ipso delicto et puniatur moriatur
Si autem fuerit seruus accusat eum apud domi
num suum et in omni tribulacione tractat aduersus
eum si quo mortificet eum Odium enim opera

tur inuidia et aduersus bonum operantes persecutionem
audiens et videns semper infirmatur Sicut ad
modum enim dilectio mortuos volt viui
ficare et eos qui sunt in sentencia mortis
vellet reuocare Ita odium viuentes volt
occidere et eos qui in paruo peccauerunt
non volt viuere Malum est odium quoniam
permanet continue cum mendacio loquens
aduersus veritatem et parua facit magna tene
bras lucem attendit dulce amarum
dicit et calumniam edocet et bellum et in
iuriam et omnem abundanciam malorum
et veneno dyaboli cor implet Hec experi
encia dico filii mei vt fugiatis odium
et adhereatis dilectioni dei Iusticia eicit odi
um humilitas occidit odium Iustus enim
et humilis erubescit facere iniustum non ab
alio reprehensus sed ipso corde quia dominus
percepit consilium eius hic ergo ultimo co
gnoui post penitenciam de Ioseph quia ei
um dei vera penitencia occidit inobediencia et
fugat tenebras et illuminat oculos et co
gnicionem tribuit anime et ducit consilium
ad salutem Et que non didicit ab homi
nibus nouit per penitenciam Induxit enim mihi
dominus egritudinem epatis et nisi fuissent
oraciones patris mei paulominus defecis
set anime spiritus mea per que enim peccat homo
per illa et punitur Quia disposita erant
epata mea et impiciabilia aduersus Ioseph
in epate paciens implacabilis indicium
per menses vndecim secundum quantum tempus mecum de
bat Ioseph vsque venderetur Et nunc filii
mei diligite vnusquisque fratrem suum et aufer
te odium de cordibus vestris diligentes in
vicem opere et sermone Dicite autem et vos
filiis vestris vt honorent Leui et Iuda
quia ex eis faciat dominus oriri saluatorem
Israel Cognoui enim quia in fine recedent
filii vestri ab eis et in omni prauitate et ma
lignitate et corrupcione erunt coram
domino et paululum quiescens rursus dixit
eis O filii mei audite patrem vestrum et sepel
lite me iuxta patres meos et eleuans
pedes suos dormiuit in pace Et post
v annos induxerunt eum et posue
runt eum in Ebron cum patribus suis

Transsumptum testamenti Asser Asser
que locutus est filiis suis
C xx anno vite sue adhuc sanus
existens dixit ad eos Audite filii as
ser patrem vestrum et omnem rectum ostendam
vobis coram deo Duas vias dedit deus
filiis hominum et duo consilia et duos
actus et duo loca et duos fines propter
hoc omnia duo sunt vnum contra vnum
Due vie boni et mali in quibus sunt
duo consilia in pectoribus nostris diiudi
cancia eas Si ergo anima velit in bono
omnis actus ipsius est in iusticia et si peccat
confestim penitet Iusta enim cogitans et
abiciens maliciam eam subuertat statim sum
malum et eradicat peccatum Si vero

in malum declinat consilium omnis actus
eius est in malicia et repellens bonum
assumit malum et constituta sub dyabolo
belial etsi bonum operetur in malum convertit
hec. Cum enim incipit ut bonum faciens
finem actionis eius malum facere im-
pellit quia thezaurus dyaboli venenatus pernitiosi
spiritus repletus est. Est ergo anima dicens ut
bonum super malum et finem rei in maliciam
ducit. Est homo qui non miseretur ministro
ei in malum et hic duplicem faciem habet
sed totum pernitiosum est. Est homo diligens
malignantem similiter est in malicia quemadmodum
et mori deplorat in malo propter ipsum
et de hac manifestum quia duplicis faciei est
totum vero malis actum et innocentem existens
in malicia est absconditus agit rapit a-
varus existit et miseretur pauperum duplici
quidem facie habet et hoc totum vero pernitiosum
est avarus proximus erga proximum ad iracundiam
provocat deum et altissimum dicat et
pauperis miseretur preceptorem legis spernit et
exacerbat et paupere requiescere facit animam
 ... et corpora splendificat multos occidit
et paucorum miseretur et hic quidem duplicis
faciei est alius adulterat et fornicatur
et abstinet a cibis et ieiunans malefacit
et potestatem et divitiis multos distringit
et ex tumida malicia facit mandata
et hic duplicis faciei est totum autem malum
est tales ut sues sunt et lepores quia
ex medietate sunt mundi secundum veritatem autem
immundi sunt. Et enim deus in tabulis celorum
ita dicit vos ergo filii mei non efficiamini
secundum ipsos duplices habentes facies bonitatis
et malicie sed bonitati soli adherete
quia deus requiescet in ipsa et homines
desiderant eam maliciam fugite occiden-
tes dyabolum in bonis vestris actibus
quemadmodum qui duplicis faciei sunt non deo sed
concupiscentiis suis serviunt et belial placere
volunt et similibus hominibus hoc autem
ut hec quod sunt unius faciei etsi existimantur
ab hiis qui sunt duplicis faciei peccare iusti
apud deum sunt. Multi enim occidentes per-
niciosos duo faciunt opera malum per bo-
num vero est bonum quemadmodum qui malum
eradicavit perdidit illud est aliquis qui
odit immisericordem et iniustificat eum hic me-
chum et latronem et hic est duplicis faciei
sed totum opus bonum est quia imitatus deum
non accipiens quod videtur bonum cum vero
malum alter non vult diem bonam videre
cum luxuriosis et non maculat os suum
et inquinat animam et hic duplicis faciei totum
autem bonum est quia hec capreolis et cervis
similes sunt quia in consuetudine agresti videntur
immundi esse ex toto autem mundi sunt
quemadmodum in zelo dei ambulant recedentes
ab hiis a quibus deus prohibet per mandata
odio habens eos notans malum a bono.
Videte ergo filii quomodo sunt duo in omnibus
unum contra unum et unum sub uno ab-

sconditum vite mors succedit glorie dei nox
sed luci tenebre omnia vero sub die sunt
et sub vita que iuste sunt propter quod ad et mor-
tem vita eterna prospectat et non est dicere
veritatem mendacium neque iustum iniustum
quia omnis veritas sub luce est quemadmodum
omnia sub deo hec omnia probavi in vita
mea et non erravi a veritate domini
et mandata altissimi exquisivi secundum omnem
fortitudinem meam ambulans secundum unam faciem
in bono. Attendite ergo filii mei et vos man-
data domini sed unam faciem sequentes veri-
tatem quia qui duplicis faciei sunt dupliciter
puniuntur spiritus errorum odite adversus homines
agonizantes legem domini custodite et non
attendite malum ut bonum sed in vero bono
vultum respicite et observate illud in omni-
bus mandatis domini ad eum revertentes
ut in eo quiescatis quoniam fines hominum
ostendunt iustitiam ipsorum et cognoscite an-
gelos domini et sathane non efficiamini
sicut sodoma filii que ignoravit ange-
los domini et periit usque in seculum. Novi enim
quia peccabitis et trademini in manus inimicorum
vestrorum et terra desolabitur et vos dispergemini
et despecti velud aqua inutilis quousque
altissimus visitabit terram et ipse veniat
ut homo cum hominibus manducans
et bibens in silencio conterens caput
draconis per aquam hic salvabit israel et omnes
gentes deus in omni absconditus. Dicite
ergo filiis vestris ut non discredant ei
legite enim in tabulis celorum quoniam
discredentes discredetis ei et impie agen-
tes in eum non attendentes legem domini
sed mandata hominum propter hoc dispergemini ut
gad et ut dan fratres mei qui regiones
vestras ignorabant et tribum et linguam vestram
sed congregabit vos dominus in fide propter
spem misericordie sue propter abraham ysaac et iacob.
Et hec dominus mandavit eis et ait sepelite
me in ebron et mortuus sompno
bono dormiens et fecerunt filii eius
sicut mandaverat eis

Joseph

Transcriptum testamenti Joseph cum
moriturus erat vocavit filios su-
os suos et fratres suos dixit eis
filii mei et fratres audite Joseph
dilectum ab israel auribus percipite filii pa-
trem vestrum. Ego sum in vita mea vidi
iniuriam et mortem et non erravi in veritate
domini fratres mei oderunt me venditus
sum et dominus liberavit me factus in ca-
ptivitate assumptus et fortis manus eius ad-
iuvit in fame detentus sum et ipse dominus
nutrivit. Solus aderam et deus consola-
tus est me in infirmitate cum altissimus
visitavit me in carcere eram et salvator
letificavit me in vinculis et absolvit
me in accusationibus et protexit in verbis
egyptiorum et liberavit me in in-
vidiis cum dolis et exaltavit me et ita
putiphar coquus tradidit michi domum

fuerim et positus sum ad mulierem in verecundia ad
festinantem me mecum agere cum ipsa. Sed deus
Israel patris mei custodivit me a flamma
ardente incarceratus et verberatus sum non enim
delinquit timens deum nec in tenebris vel
in vinculis vel in tribulationibus vel in necessitatibus
Non enim sicut homo confundit nec ut filius hominis formi-
dat neque ut terrenus formidat vel repellit
in omnibus vero hiis est presens et in modis di-
versis consolatur in brevi recedens a proba-
tionis consilium in decem temptationibus probatum me
ostendit et in omnibus hiis longanimis fui
quoniam magna medicina est longanimitas et multa
bona dat sustinentia. Quotiens egyptia mi-
nata est michi morte quotiens penis tra-
dens revocavit me et minata est mihi et cum re-
tinui volenti dicebat autem mihi dominaberis mei et
eorum que mea sunt si tradis teipsum in me
Ego autem recordatus sum sermonum patris mei
Jacob et ingressus thalamum adoravi dominum
et ieiunavi in septem illis annis et apparui
egyptio quasi in deliciis vivens qui propter
dominum ieiunantes faciei gratiam accipiunt. Et si
autem datum erat michi vinum non bibebam
et in triduo ieiunabam accepi meam dietam
et eam egentibus et infirmis et mane vigila-
vi ad dominum et flevi in mephiticia egyptia quoniam
mea valde indesinenter molesta erat michi
et nocte intravit rationis visitationis ad me
et primo quidem quoniam masculus filius ei non erat
confingebat me habere ut filium et oravit ad dominum
et peperit masculum ad tempus quoniam ut filium me am-
plexata est et ego ignorabam ad extremum
in fornicationem me trahebat et tunc contristatus
sum usque ad mortem quoniam cognovi dolum
ipsius et errore et dicebam ei verba altissimi
Si forte avertetur a via sua perniciosa multotiens
ut stultam vero in viris blandita est michi cum
solo laudavit castitatem meam coram viro suo
volens singulariter subplantare me glorificavit
me ut castum in aperto et in abscondito dixit
michi ne timeas virum meum etenim per-
suasum est ei de castitate tua quoniam si di-
cerentes aliquis de nobis non credat in omni-
bus hiis in terra iacebam in sacco et de-
precabar ut liberaret me dominus ab egyptia
ut vero non potuit rursus in sermone instru-
ctionis veniebat ad me dicens verbo domini
et dixit michi si vis ut relinquam ydola ob-
tempera michi et egiptium persuadebo recede-
re ab idolis et in lege domini dei tui ambula-
bimus. Dico autem ad eam non vult immunditia vel
dominus esse venerantes eum neque in adul-
terantibus complacitum est ei. Illa silenti de si-
derans adimplere concupiscentiam et ego appone-
bam ieiunium et orationem ut liberaret me
dominus ab ipsa rursus vero in alio tempore dixit
michi si adulterari non vis ego occidam
egiptium et ita lege accipiam te in virum
Ego vero ut audivi hec scidi stolam meam
et dicebam mulier verecundare dominum et non fa-
cias actum perniciosum hunc et non desperabis
quia et ego annunciabo impietatem cogitationis tue

omnibus timens quoniam illa rogavit ut nulli
annunciarem maliciam eius et recessit blandiens
me secundum donis et mittens omnia que
sunt in usu filiorum hominum et misit michi
cibum incantationum commixtum et ut venit eu-
nuchus ferens illud respexi et vidi virum
terribilem tradentem michi cum gladio gla-
dium intellexi omnem constructionem mulieris
illius in seductionem anime sue et exeunte eo
flebam neque illud neque aliquem ciborum illius
gustavi. Post vero diem unam ipsa veniens ad
me cognovit cibum et dixit quid hoc
est quoniam non comedisti de cibo et dicebam
ad eam quoniam implesti illum morte
et qualiter dixisti quia non appropinquo idolis
sed domino soli nunc quoniam cognosce quoniam
deus patris mei revelavit mihi per angelum
maliciam tuam et servavi cibum in redar-
gutionem tui si forte videns illud peniteas
et non dicas quia hiis qui in castitate dominum
venerantur non prevalet malignitas impie
agentium accipiens coram ipsa comedi
dicens deus patrum meorum et angelus Abraham
erit mecum. Illa vero cecidit ante pedes
meos in faciem et flevit et erigens illam
admonui et promisit ut non faceret ad-
plius impietatem. Sed quia vero cor i-
psius iacebat in me ad initium ad con-
cupiscentiam cecidit. Videns vero ipsam egip-
tius dixit ad eam quare concidit facies
tua. Illa dixit dolore cordis ego doleo
et gemitus spiritus mei continent me et
curabat eam in egrotatione. Tunc exi-
liit ad me adhuc existens egra et dixit michi
suffocatorum puteum vel in precipicium precipitabo
me ipsam nisi michi obedieris et intelli-
gens quia spiritus Belial ipsam conturbat
orans dominum dixi ei ut quid turbaris
et tumultuaris tu. Multarum in peccatis
obcecavit. Recordare quia si occidas te
ipsam Zethon concubina viri tui invidens
tibi colaphizabat filios tuos et perdat
memoriam tuam de terra et dixit michi ec-
ce quoniam diligis me sufficit michi solum-
modo tu protegis vitam meam et filiorum
meorum habeo expectationem potiri deside-
rio meo et non cognovit quia propter dominum
meum dixi ita et non propter ipsam. Si enim
aliquis passioni succumbat desiderii per-
versi et hinc servus efficitur ut illa si bo-
num aliquod audierit in passione qua
vincitur accipit illud ad desiderium per-
versum. Dico vobis filii quia hora e-
rat quasi sexta quia exivit a me et
ego genua flectens ad deum tota die
et tota nocte remansi circa diluculum
surrexi lacrimans et petens liberationem
ab egyptiaca in fine quoniam apprehendit
vestimenta mea cum violentia trahens
me ad concubitum ut vero vidi quoniam

insaniens violentia tenuit vestimenta
mea. nudus fugi et illa calumniata est me
ad virum suum et dux scripsit flagellans
me misit in carcerem in domo sua. Egipti-
us/ ut igitur eram in compedibus egiptia infir-
mata est a tristicia et auscultabat quan-
do laudabam dominum in domo tenebrarum exi-
stens quomodo per occasionem ammonebat ab egi-
ptia que multociens misit ad me dicens Ac-
cepta imple desiderium meum et libera-
bo te a vinculis. sed neque usque ad cogita-
tiones aliquas inclinavi ad eam. diligit
enim deus magis eum qui in lacu tenebra-
rum ieiunat in castitate quam eum qui in
thalamis deliciatur cum luxuria. Et multo-
tiens eius insinua descendit ad me
in carcerem et audivit vocem mei orantis
Intelligens autem eius suspiria silui et
iterum quando eram in domo eius nudabat bra-
chia sua et pectora et tibias ut iacerem
cum ea. nimis enim erat pulcra et domus
custodivit me ab opposito in lege eius. Vi-
dete ergo filii mei quanta operatur susti-
nentia et oratio cum ieiunio. et vos igitur
si sobrietatem et castitatem teneatis in susti-
nentia et humilitate cordis dominus
habitabit in vobis. ubi vero habitat altissimus
et si aliquis incidat in invidiam vel servitu-
tem vel calumniam dominus qui in ipso habitat
propter castitatem non solum a malis liberat et
sed exaltat et glorificat sicut patet in me. Cogno-
sunt me fratres mei et non sum exalta-
tus in corde meo quamvis puer existens
timorem habui dei in mente mea. Sciui enim
quod omnia preteribunt et modicabar me ipsi
ipsum et honorabam fratres meos et propter
timorem eorum filii mei venditus ut non
dicerem hismahelitis genus meum quomodo
filius sum Jacob viri magni et potentis
veniens autem ad indoto spiritus quorum
hismahelite interrogabant me et ego di-
cebam quod servus ipsorum sum ex domo
et non confunderem fratres meos. Dicit vero mi-
maior eorum non es servus quia et aspectus
tuus ostendit de te et minatus est michi usque
ad mortem. Ego vero dicebam quod servus ipsorum
sum. Ut autem venerunt in egipto de me
certabant quis adderet aurum et acciperet me
propter quod omnibus me placuit esse in egipto
apud negociatorem negociationes ipsorum
usque reverterentur. faciente negociatore et do-
minus dedit michi gratiam in oculis negocia-
toris et tradidit michi domum suam et bene-
dixit eum dominus in manu mea et implevit
eum argento et auro et eram cum ipso in
mensibus tribus et diebus quinque. Per idem tempus
transiit memphitica uxor putiphar cum
gloria multa et vidit super me oculos suos
quia dixerunt ei eunuchi de me. et dixit vi-
ro suo de negociatore quoniam ditatus est
in manu iuvenis hebrei. dicunt enim
quomodo furto sublatus sit eis de terra chana-
an. Nunc ergo fac cum eo iudicium iuvenem
affer in dispensatorem tuum quia et benedicat te

Deus hebreorum quoniam gratia ex celo est in i-
pso. Putiphar vero persuasus verbis ipsius
iussit adduci negociatorem et dixit ei Quid
hec audio quod furaris animas de terra hebre-
orum in pueros vendens. Cadens vero in fa-
ciem suam negociator rogabat dicens Rogo
te domine non novi quid dicis. Ille vero
ait unde tibi ergo puer hebreus
et dixit hismahelite commendaverunt in
eum usque revertentur. Non credidit ei sed nudum
iussit flagellari ipsum. Sustinente vero eo dixit
putiphar adducatur iuvenis et adductus
adoravit principem eunuchorum. tercius
enim erat in dignitate apud pharaonem
habens uxores et filios et concubinas et
ne ab ipso dixi Servus es vel liber et di-
cebam servus et dixit ad me cuius es ser-
vus et dico ei hismahelitarum et iterum
dixit michi qualiter ipsorum effectus es
servus et dicebam quod ex terra chanaan
emerunt me. ille vero non credidit dicens
quod mentiris et nudum iussit me flagellari
Memphitica vero vidit per fenestram fla-
gellatum me et mittit ad virum suum di-
cens iniustum est iudicium tuum quoniam
et furatum liberum punis ut iniuste age-
rem ut ante non mutavi cum flagellatum
me iussit custodiri usque veniant ad eum
et uxor eius dixit ad eum propter quid detines
captivum puerum quem oportuit magis esse
dimissum et servire. voluit enim me videre
in desiderio peccati et ignorabam de omnibus his
post viginti et iii periodos venerunt his-
mahelite et audientes quod pater meus Ja-
cob est constatus de me dixerunt ad me quid
est quod dixisti te esse servum et ecce cognovimus
quoniam filius magni viri es in terra chana-
an et constatur pater tuus in sacco et cinere
Volui lacrimari et continui memetipsum ut non
confunderem fratres meos et dixi Ego non novi
servus sum. tunc consiliabant tibi vendere
me ut non invenirer in manibus eorum
timuerunt enim Jacob ut non faceret in eis
vindictam. Tunc dixit negociator solvite
audivi putipharis quod et fecerunt. Memphi-
tica vero ostendit viro suo ut emeret me au-
dio enim ait quod vendunt eum et misit
eunuchum ad hismahelitas et petiit me
in venditorem. eunuchus vero cum certasset
cum eos ostendit domine sue quoniam mul-
tum precium petunt. Illa vero misit alterum
eunuchum dicens Et si duas minas pe-
tunt attendite de non parce auro plen
emens puerum adducite. Qui dat eis lxxx
aureos pro me centum dicens egiptie da-
tos esse pro me et videns eos silui et non
exquireretur eunuchus. Videte filii quanta
sustinui ut non confunderem fratres meos et vos
ergo diligite invicem in longanimitate delicta
enim vos in concordia fratrum. Et quomodo vene-
runt fratres mei in egiptum ut cognoverunt quia
reddidi argentum eis et non exprobavi
sed et consolatus sum eos et post mortem Jacob
abundantius dilexi eos et omnia quecumque
iussit ex abundanti feci et mirabantur. Non

cum dimisi eos tribulationes vestras ad gaudium tez et
omne quod erat in manu mea dedi eis filii eo-
rum filii mei anima eorum anima mea et
omnis eorum dolor eorum dolor meus et
omnis infirmitas eorum infirmitas mea terra
mea terra eorum consilium meum consilium
eorum et non exalto me ipsum in eis in superbia
propter mundanam gloriam meam sed eram in eis sicut
minor unus. Si ergo et vos ambulaveritis in
mandatis domini exaltabit vos hic et benedi-
cet vos in seculo et si voluerit quis malefa-
cere vobis vos in benignitate orate pro
eo et ab omni malo liberabimini per dominum.
Ecce videtis quod propter longanimitatem in filiam ducis
meorum accepi in uxorem et centum talenta
auri data sunt mecum quia mihi servire fe-
cit et pulchritudinem dedit mihi ut flores super
pulchros Israel. Et custodivit me usque in
senectute in virtute et pulchritudine quoniam ego
similis in omnibus Jacob. Audite filii mei
que vidi somnia. xii cervi pascebantur
et ii divisi sunt et dispersi sunt in terra
Israel. Similiter et tres. Et vidi quod ex Juda
nata est virgo habens stolam byssinam et ex
ipsa prodiit agnus immaculatus et a sini-
stris eius ut leo et omnes bestie impetum
fecerunt adversus eum et vicit eas agnus
et perdidit eas in conculcationem et gaudebant
in eo angeli et homines et omnis terra.
Hec autem fient in tempore suo in ultimis diebus.
Vos igitur filii custodite mandata dei et
honorate Judam et Levi quia ex ipsis orietur
agnus dei gratia salvans omnes gentes et
Israel. Regnum enim eius regnum eternum et meum
vero regnum in vobis consummabitur ut pomorum
custodia quoniam post messem non apparebit.
Novi quod post mortem meam Egiptii tribulabunt
vos sed deus faciat ultionem vestram et reducet
vos in repromissionem patrum vestrorum sed comporta-
te ossa mea vobiscum quia reductis ossibus me-
is dominus in luce erit vobiscum et Be-
lial erit in tenebris cum Egiptiis.
Et hec dicens extendit pedes suos et dor-
mivit somnum senectutis et planxerunt omnes
eum Israel et omnis Egiptus planctu magno
et non Egiptius ut proprius membris compas-
sus est et benefecit omni tempore et consilio et
re assistens.

Benjamin

Transcriptum verborum Benjamin
que exposuit filiis suis C et XX
anno vite sue et osculans dix-
it. Sicut Ysaac C anno natus est Abrahe ita et
ego Jacob. Ergo quoniam Rachel mortua est cum
peperisset me lac non habui. Balam ergo
ancilla eius. Super Rachel cum postquam pe-
perit Joseph xii annis sterilis fuit et oravit
domino xii diebus cum ieiunio et concipiens
peperit me. Valde enim pater meus dilexit Ra-
chel et oravit duos filios videre ex ipsa pro-
pter hoc sum vocatus filius dierum quod est Benia-
min. Quando ergo intravi Egiptum et recogno-
vit me Joseph frater meus dixit mihi quid
dixerunt patri meo qui vendiderant me.

Et tinxerunt et dixerunt tunicam meam sanguine
et mittentes dixerunt si tunica filii tui est
ista. Et dixit mihi Joseph. Etiam frater et cum
quando accipiebant me Ismaelite unus
ex eis exuens me tunicam dedit in perizo-
ma et flagellavit me dixit ut currerem.
Cum vero abiret ipse absconditurus ipse ve-
stimentum meum obviavit ei leo et occidit
eum et ita principes timentes vendiderunt
me sociis suis. Et vos ergo filii mei dili-
gite dominum deum celi et custodite man-
data eius imitantes bonum sanctum quoniam
virum Joseph. Et mens vestra in bonum
timete dominum et diligite proximum et non
dominabitur vobis omnis malitia et tribulatio
sicut neque Joseph fratri meo. Quanti ho-
minum voluerunt occidere ipsum et deus
protexit eum. Qui enim timet dominum et di-
ligit proximum suum ab aereo spiritu belial
non potest percuti protectus a timore dei
et ab insidiis hominum et bestiis non potest
subiugari adiutus a dilectione quam habet
ad proximum. Et enim deprecatus est Joseph patrem
nostrum Jacob ut oraret pro fratribus suis
ut non imputaret eis dominus si quid excogi-
taverunt pravum de ipso. Et ita clamavit
Jacob. O fili Joseph vicisti viscera Ja-
cob patris tui. Et amplexatus eum
per duas horas osculabatur dicens. Adimplebi-
tur in te prophetia celi de agno dei et salvator
mundi quia immaculatus pro iniquis tradetur
et qui sine peccato est pro impiis morietur
in sanguine testamenti in salutem gentium et
Israel et destruet belial et ministros eius. Vi-
dete filii viri boni finem. Imitamini in
bona mente misericordiam eius et ut vos coronas
glorie induamini. Bonus homo non habet tene-
brosum oculum miseretur enim omnibus et si sint
peccatores et si consiliantur de ipso in mala.
Ita qui bene facit vincit malum protectus
a bono. Iustos vero diligit ut animam
suam. Et si quis glorificatur non invidet. Si quis
ditatur non zelat. Si quis fortis laudat eum.
Castum credit laudat. Pauperi miseretur. In-
firmo compatitur. Deum laudat. Eum qui habet
timorem dei protegit. Diligenti deum coo-
peratur. Reprobantem altissimum admonet con-
vertit. Si habetis bonam mentem filii et ma-
li homines pacificabunt vobis et luxu-
riosi verebuntur vos convertentur in bonum.
Bona mens non habet duas linguas bene-
dictionis sed maledictionis iniurie et honoris
tristicie et gaudii quietis et tribulationis si-
mulationis et veritatis inopie et divitiarum
sed unam habet circa omnes sinceram et puram dilectionem.
Non habet visum neque auditum duplicem. In
omni quod facit vel loquitur vel videt
novit quoniam dominus respicit animam eius
et purgat mentem eius ut non reprehendatur
a deo et hominibus. Sed et belial omne opus
duplex est et non habet simplicitatem. Propterea
filii mei fugite malitiam belial quia
gladium dat obedientibus ei. Gladius
autem septem malorum mater est. Tunc primum
concipit mens per belial. Est autem primum
invidia. Secundum perditio. Tertium tribulatio

Quartum captiuitas Quintum indigencia
Sextum turbatio Septimum desolatio prop-
ter et Caym septem vindicte tradit(ur) a do-
mino Iam per c annos vnam plagam in-
duxit ei dominus Ducentis autem quingentis
et nongentesimo anno desolatur in dilu-
vio propter Abel iustum fratrem eius et septin-
gentis annis iudicabatur Caym Lameth (?)
vero in septuagesies septies quia vos
in sclm assimilari Caym in inuidia
in odium fratrum eadem pun(i)cione iudicabantur
Et vos ergo filii mei maliciam fugite in-
vidiam et odium fratrum et adherete bo-
nitati et dilectioni Intellego autem et credo
in vobis non bonos futuros esse a Ser-
monibus Enoch iusti fornicabimini
enim fornicationem sodomorum et peribitis vos
quasi adhuc et renovabitis in mulieribus
motum mordinatos (?) et regnum dei non erit
in vobis quia confestim ipse auferet regnum
et duodecim tribus illuc congregabuntur
et omnes gentes vestras altissimus. mittet
salvatorem suum et visitatorem vnigeniti
et ingredie(tur) in primum templum et illuc do-
minus iniuriam patietur et contenetur et in
ligno exaltabitur et erit velum
templi scissum et descendat spiritus dei su-
per gentes et ignis effusus et descendens
ex inferno erit ascendens a terra et celo
Cognouit autem qualis erit humilis in ter-
ra et qualis gloriosus in celo Cum autem
Joseph erat in egipto desiderabam videre
speciem eius et formam aspectus eius et
per orationes patris mei Jacob vidi enim
in die vigilans (et) noctem omnem speciem
eius Custodite ergo mandata dei usque
dominus reuelat salutare suum omnibus gen-
tibus tunc videbitis Enoch Noe et Sem
Abraham Ysaac et Jacob resurgentes a dex-
teris in exultatione Tunc et nos re-
surgemus vnusquisque super sceptrum meum adoran-
tes regem celorum qui in terra apparuit
in forma hominis humilitatis et quicumque cre-
diderunt ei in terra congaudebunt ei
Tunc et omnes resurgent et hii in gloriam
hii vero in ignominiam et iudicabit dominus
in primis Israel eam quae in ipsum est iniusti-
ciam adueniente in carnem liberatorem non
crediderunt in terra apparenti et arguat
in electis gentium Israel quemadmodum
redarguit Esau in madianitis sedu-
centibus fratres suos per fornicationem
et idolatriam et abalienate sunt a deo
facti vero filii in sorte timentium domi-
num Vos autem si ambuletis in sanctificatione
coram facie domini rursus habitabitis in
spe in me et congregabitur omnis Israel
ad dominum et non amplius vocabor lupus
rapax propter rapinas vestras sed operator
domini distribuens operantibus bonum et su-
scitabitur ex semine meo in extremis temporibus
dilectus domini audiens in terra vocem
eius cognicionem nouam illuminans gentes vos
Lux cognicionis ascendens Israel in sa-
lute et rapiens vt lupus ab ipsis et
dans synagoge gentium vestrarum consumatorem
seculorum erit in synagogis gentium

et in principibus earum et in libris sanctis eri-
scripturarum et opus de semine eius et erit elec-
tus de vestris in sclm et propter ipsum instruxit
me Jacob pater meus dicens ipse replebit de-
fectus tribus tue plebis et ut impleuit Si-
mones suos dixit Mando vobis filii
mei referte ossa mea ex egipto et sepelite
me prope patres meos et mortuus est Be-
niamin C et xx annorum in senectute bona
Et posuerunt eum in theca et nonage-
simo primo anno ante exitum filiorum
Israel de egipto ipsi et fratres eorum reduxe-
runt ossa patrum suorum in abscondito in lo-
co dictum Chanaan et sepelierunt in
Ebron iuxta pedes patrum suorum et ipsi
reuersi sunt ex terra Chanaan et habitauerunt
in egipto vsque ad diem exitus eorum de terra

Quod iudicia dei sunt incomprehensibilia vnde beato
Augustino archana dei celum perquirere quid sit et cu-
sit mortis quod sunt mortua (?) Vnde legitur
de quodam deuoto heremita Qui deum rogabat
vt sibi iudicia sua archana dei reuelaret cui an-
gelus dixit Veni post quidam tibi optata sta-
tim illis autem exeuntes in omni hospitio nocte
eternaliter satisfecerunt tractabantur vti vir religi-
osi statim ille angelus in primo nocturno quendam
calicem subtraxit sed in nocte vero eius hospiti ad-
vit sed in uno quendam reductorem eos de ponte in
profundissimum iecit sed in uno estimatem enim du-
cationis eundem sacerdoti subtraxit sed in vno quendam
iuuenem vnigenitum in senectute illis amabi-
lem iugulauit cui ille heremita dixit bone an-
gele ego te non angelum sed dyabolum puto
et ideo amplius a te nolo duci si tu nam an-
gelus esses dei tu mala pro bonis non faceres
Cui angelus dei dixit ego sum a deo missus ad
te scias ne pro quo deum rogasti et quae post me
visti videre immo cui angelus haec sunt diui-
na et archana Cui heremita dixit rogo que
et quomodo intelligam inspicere illa Ad quod angelus
dixit Ille cui calicem subtraxi et hoc iniustum est di-
fere volute in tota sua quam de illo calice de-
lectabatur quem coram hospitibus ponebat ideo tunc de
mandato dei subtraxi nam fuisset autem eius inde
tunc ecce ille non cui calicem dedi et hoc possessio
et iniustus de deo cogitans et ideo illi eum tradidi
ad saluandum quam ipse vel dictatum et futurum bonitatem
habuit nisi ista hic indaua (?) ita quod ad te vir de-
lectum et de hoc venientium Sed ille cui reductorem
vestrum summisi et hoc hic sed ille non sed reductoris
erat eum adoptiuo cui ipse omnem suam substanciam
quam multam habuit non legauerat erat in tercius
ille vnde idem reducens cogitauerat et eo
possideat in anno sine eam oculte bustagem
propter bona post eum relinquenda et ideo non sub-
misi preparatum scelus perpetrare sed eum in aquam
traxi et animam in paradisum recepi et hoc de voluntate
et ex mandato Ille autem cui calicem abstuli erat
quondam deuotus et circa diuina peragendo attentus sed
postquam peccuniam adquisiuit ex tunc sperans
in illis nolebat iam et diuina diligenter atten-
tare sed intendebat quod sequitur vnde hec (?) qo
putaui ducendo ad priorem naturam Iste vero quod
eum vnigenitum suffocaui et animam eius in
paradisum duxi viuat dum non habens plenum
erat pauperes vna et quam plures elemosinas
opulentissimus adonaliter post quod ille sus-
ceptus subtraxerat nati ab illius bona sua
quasi auarissime concupiscendo propter eum Vnde illi
mandat et iussit vt in rapere et rapi-
vit ille pater vt res prius maneat in distribu-
endis elemosinis . . .

"me"

ph

p. 326

Hic incipit speculum beati augustini

Quoniam in medio laqueorum positi sumus facile a celesti desiderio refrigescimus. Continua propter assidue indigemus munimento: ut expergiscamur ad deum nostrum: verum et summum bonum cum defluimus recurramus. Ideo non presumptionis temeritate sed magna dei dilectione hunc opusculum ad laudem dei excerpsi devote ex elegantioribus dictis sanctorum patrum breve et manuale verbum de deo meo semper mecum ex cuius lectionis igne quotiens tepesco in eius accendar amorem.

Adesto michi deus meus quem quero quem diligo quem corde et ore confiteor: et omni virtute laudo et adoro. Mens mea tibi in tuo amore suspensa tibi suspirans ardet in tuo amore. Te solum videre desiderans nichil aliud sibi inhians. Te solum videre desiderans nichil aliud sibi dulce nisi de te loqui: de te audire: de te scribere: de te conferre: tuam gloriam frequenter sub corde meo revolvere: ut tua suavis memoria sit inter hos turbines aliqua respiratio mea. Te igitur invoco desiderantissime: ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Etenim omnino non essem nisi esses in me et ego essem in te. Tu in me es, quia manes in memoria mea. Ex qua cognovi te, et in ea invenio te cum reminiscor tui et delector in te. Ego ... de quo omnia per quem omnia. Tu celum et terram imples omnia portans sine oneratione. Omnia imples sine inclusione semper agens semper quietus colligens regens et nutriens et tibi nichil deest: amas nec estuas, zelans et securus es, penitet te et non doles, irasceris et tranquillus es, opera mutas et non mutas consilium. Recipis que invenis et numquam amisisti. Numquam inops et gaudes lucris. Numquam avarus et usuras exigis. Semper erogatur tibi ut debeas. Et quis habet quicquam nisi tuum? Reddis debita et nulli es debens. Donas debita et nichil perdis. Qui ubique es totus. Qui sentiri potes per deus et videri non potes. Qui nusquam dees et tamen ab iniquorum cogitatione longe es. Nec ibi dees ubi longe es, quia ubi non es per gratiam ades per vindictam. Qui ubique presens es et inveniri vix potes. Quem stantem sequimur et apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, sustines omnia. Qui corda fidelium doces sine strepitu verborum. Qui locis non comprehenderis nec temporibus variaris nec habes accessus et recessus. Qui habitas lucem inaccessibilem, quem nullus hominum vidit nec videre potest nisi in te manens. Qui ubique es totus et quietus. Non enim scindi vel dividi potes, quia vere unus es, nec in partes efficeris, sed totus totum tenes, totum illustras et possides. Si totius mundi libri repleantur, tua scientia inenarrabilis non potest enarrari. Qui indicibilis es et nullo modo circumscribi potes nec concludi. Tu es fons lucis divine et sol claritatis eterne. Magnus enim es sine quantitate, et ideo immensus. Bonus sine qualitate, et ideo summe bonus. Et nemo bonus nisi tu solus. Cuius voluntas opus est. Cui velle posse est. Qui omnia que ex nichilo creasti sola voluntate fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides et sine indigentia gubernas et absque tedio regis. Et nichil est quod conturbet ordinem imperii tui vel in summis vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberis et omnia contines sine ambitu. Et ubique presens es sine situ et motu. Qui mali auctor non es, quod facere non potes. Qui omnia potes nec umquam te fecisse penituit. Cuius bonitate facti sumus et iustitia penam luimus et clementia liberamur. Cuius omnipotentia eterna gubernat et regit et implet que creavit. Nec ideo te omnia implere dicimus ut te contineant, sed ut ipsa potius a te contineantur. Nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est ut unaqueque res pro magnitudine portionis sue capiat te, id est ut maxima maius et minima minus. Cum sis potius ipse in omnibus sive omnia in te. Cuius omnipotentia omnia concludit nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit. Quem enim te non habet placatum nequaquam evadet iratum. Te igitur clementissime invoco in animam meam, quam preparas ad capiendum te ex desiderio quod inspiras ei. Intra ergo in eam et coapta eam tibi, ut possideas illam quam fecisti. Cupio ut habeam te ut signaculum super cor meum. Cupio te piissime ne deseras te invocantem. Etenim priusquam te invocarem me vocasti et quesisti ut servus tuus te quererem. Querendo invenirem et inventum amarem. Quesivi et inveni te domine et amare desidero. Auge desiderium et da quod peto. Quia si omnia que fecisti dederis michi non sufficit servo tuo nisi teipsum dederis. Da ergo teipsum deus meus, redde michi te. En amo et si parum est amem validius. Tuo ergo amore teneor, tuo desiderio flagro, tua dulci memoria delector. Ecce dum michi mens mea suspirat tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minus gravat. Cogitationum tumultus cessat. Pondus mortalitatis miserie more solito non hebetat. Silent cuncta, tranquilla sunt omnia. Cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, et totus spiritus ex desiderio visionis tue accensus in invisibilium amorem se rapi videt. Estimat spiritus meus pennas ut aquile, volet et non deficiat et premat vesper ad decorem domus tue et thronum glorie tue: ut ibi super mensam refectionis superne civium pascatur. Decursus tuos in loco pascue iuxta fluenta plenissima.

Tu esto nostra exultatio qui es nostra redemptio. Salus eterna et spes. Tu esto nostrum gaudium qui es futurum premium. Te querat anima mea et tu presta ut querendo non deficiat. Ve misere anime que christum non querit nec amat. Arida manet et misera. Perdit quod vivit qui te non diligit. Qui curat vivere non propter te domine nichil est et pro nichilo est. Qui tibi vivere recusat mortuus est. Qui tibi non sapit desipit.

Misericordissime tibi me commendo, reddo et concedo, per quem sum, vivo et sapio. In te confido, spero, et totam spem meam pono, per quem resurgo, vivam et requiescam. Te cupio, diligo et adoro, cum quo manebo, regnabo et beatus ero. Anima que te non querit, te non diligit, mundum diligit, peccatis servit, viciis subiecta, numquam quieta, numquam secura. Famuletur tibi mens mea semper, piissime suspiret tibi peregrinatio mea. Ardeat in tuo amore cor meum. Requiescat in te deus meus anima mea. Contempletur te in mentis excessu et cantet laudes tuas in iubilatione. Et hec sit in hoc exilio consolatio mea. Confugiat anima mea sub umbra alarum tuarum ab estibus cogitationum huius seculi. Requiescat. Respiret in te cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus.

Dives omnium bonorum et dapis superne satietatis opulentissime largitor, da escam lasso. Collige dispersum, libera captivum, reintegra scissum. En stat ad hostium et pulsat. Obsecro per viscera misericordie tue in quibus visitasti nos oriens ex alto, iube pulsanti misero aperiri, ut liberis gressibus introeat ad te et requiescat in te et reficiatur de te pane celesti. Tu es enim panis et fons vite, tu lumen claritatis eterne. Tu omnia ex quibus vivunt iusti qui diligunt te deus, lumen cordium videntium te, et vita animarum te amantium, et virtus cogitationum te querentium, ut soli tuo amori inhereant. Eorum rogo in cor meum et ab ubertate voluptatis tue inebria illud, ut obliviscatur ista temporalia

meo et tuo te in voco temetipsum

Tedet et piget me ista pati carnalia mundus
iste agit. Triste est michi deus meus quod vi-
deo grave quod de transitoriis audio. Adiuva
me domine deus meus et da leticiam in corde
meo. Veni in me ut videam te. Sed angusta
est domus anime mee quo venias ad
me. Dilatetur a te. Ruinosa est refice eam.
Habet ea que offendant oculos tuos fateor
et scio. Sed quis mundabit eam aut cui alteri
preter te clamabo. Ab occultis meis munda
me domine et ab alienis parce servo tuo. Fac
me dulcis Ihesu bone Ihesu fac me rogo amo-
re et desiderio tuo deponere omne carnalium
desideriorum et cathenam concupiscenciarum. Dominet-
rogo carni mee anima, anime ratio, rationi
gratia tua. Et me exterius et interius me
subde voluntati. Tribue michi ut laudet
te cor meum et lingua mea et omnia ossa mea.
Dilata mentem meam et attolle intuitum
cordis mei ut vel rapida cogitatione spiritus
meus attingat te eternam sapientiam super
omnia manentem. Dissolve me oro a
vinculis quibus astrictus teneor ut relin-
quens omnia ista ad te festinem tibi soli
inhereatur: soli intendam.

Felix anima que terreno resoluto car-
cere libera celum petit. Secure te dul-
cissimum dominum facie ad faciem cernit.
Iam nullo metu mortis afficitur sed de in-
corruptione perpetue glorie letatur. Tranquilla
est et secura. Non timet hostem neque mortem.
Habet te pium dominum quem diu quesivit
semper et amavit. Hymnidicis sociata choris
melliflua perpetue solempnitatis carmina
ad laudem glorie tue rex Christe in eternum con-
cinit. Inebriabitur ab ubertate domus tue
et torrente voluptatis tue potabis eam. Felix
societas supernorum civium et gloriosa solempni-
tas a te redeuntium ab huius nostre peregri-
nationis tristi labore, amenitatem pulchritu-
dinis tocius, splendoris formositatem atque di-
gnitatem tocius elegantie iugiter tui cives
cernunt. Nichil omnino quod conturbet mentem.
Sancte cantica, sancte organa, sancte cantile-
ne, sancte melodie ibi sine fine decanta-
tur. Sonant semper melliflua organa su-
avissima angelorum melodia canticum
canticorum miram ad laudem et gloriam tuam
a supernis civibus in perpetuum decantatur. Ama-
ritudo et omnis fellis asperitas in regione
tua locum non habet. Non enim est ibi ma-
lum nec malicia. Non est adversarius nec
impugnans nec est ibi ulla peccati illecebra.
Nulla est ibi indigencia nullus defectus
impetus nullus conflictio nulla timor
nullus nulla inquietudo nulla pena
nulla dubietas nulla violencia nul-
la discordia sed pax, caritas, plena iu-
bilatio et laus dei eterna. Secura sine fine
requies et gaudium semper in spiritu sancto.
Fortunatus ego si audiero iocundissimas
supernorum civium cantilenas, carmina mel-
liflua, laudes summe trinitati debito hono-
re promerenda. Sed nimium felix si ego
ipse promeruero cantare canticum de dul-
cibus canticis Syon.

O vita vitalis, vita sempiterna et
sempiterne beata, ubi gaudium
sine merore, requies sine labore,
dignitas sine tremore, opes sine a-
missione, sanitas sine languore, abundan-
tia sine defectu, vita sine morte,
perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine
calamitate, ubi omnia bona in caritate
perfecta, ubi species et visio facie ad
faciem, ubi plena scientia in omnibus et per
omnia, ubi summa dei bonitas cernitur
et lumen illuminans a sanctis glorificatur,
ubi presens dei maiestas conspicitur et huius
vite cibo sine defectu intuencium saciatur.
Vident et videre desiderant, et sine anxietate
desiderant. Et sine fastidio saciantur. Ubi
verus sol iusticie mira specie pulchritu-
dinis cives reficit. Et ita universos cele-
stis patrie cives illuminat ut luceant
ipsi lumine vite licet illuminati per deum
summe illuminantes, ultra omnem nostri solis
splendorem atque cunctarum stellarum claritatem
immortali adherentes deitati. Et per hoc
immortales et incorruptibiles sunt iuxta
promissionem domini salvatoris: pater quos
michi dedisti volo ut ubi ego sum et illi sint
mecum, ut videant claritatem meam, et omnes
unum sint sicut tu pater in me et ego in te
et ipsi in nobis unum sint.

O regnum celorum, regnum gloriosum, regnum
carens morte et vacans fine. Cui nulla
tempora succedunt per evum, ubi conti-
nua sine nocte dies nescit habere tempus.
Ubi victor miles hymnis ineffabilibus cumu-
latur, nobile perpetua caput amplexan-
da corona. Utinam remissa peccatorum mole
me ultimum finem Christi iuberet divina pie-
tas hanc carnis sarcinam deponere, ut in
tue civitatis gaudio requiescendum transi-
rem, supernorum choris sanctissimis inter-
essem, cum beatis spiritibus glorie conditoris
assisterem, presentem Christi vultum cernerem, nullo
mortis metu tangerer, sed perpetua immor-
talitatis incorruptione securus gauderem,
et scienti omnia coniunctus essem, ignorancie
cecitatem amitterem. Terrena cuncta parvipen-
derem, convallem lacrimarum istam intueri
vel reminiscere dedignarer. Ubi vita la-
boriosa, vita corruptibilis, vita omni ama-
ritudine plena, vita domina malorum,
ancilla inferorum: quam humores tumidant,
dolores extenuant, ardores exsiccant, esce
inflant, ieiunia macerant, ioci solvunt,
tristicie consumunt, sollicitudo coartat, se-
curitas hebetat, divicie iactant, paupertas
deicit, iuventus extollit, senectus incur-
vat, infirmitas frangit, meror deprimit,
dyabolus insidiatur, mundus adulatur,
caro delectatur, anima excecatur, totus homo
conturbatur. Et hiis malis tantis mors
furibunda succedit, tamquam gaudiis
ita finem imponit, ut dum esse desierint
nec fuisse putentur.

Sed quas laudes aut quas regratia-
tiones tibi referre valemus deus
noster, cum nos in has tantas
mortalitatis nostre erumpnas positos
non desinis consolari, mira visitatione
gratie tue. Ecce me miserum multis me-
roribus percussum dum vitam meam timeo,
tamen peccata mea considero, dum iudicium
tuum formido, tamen horam mortis cogito,
tamen supplicia tarthari horreo, tamen opera
mea qua districtione a te pensentur
ignoro, tamen delictis et multis aliis me-
tum et in corde retracto, consolaturque me so-
lita pietate. Et inter has querelas
innumerosque ploratus de profundo corde
suspiria assumens mestam mentem meam
et anxiam super alta iuga moncium ad
areolas aromatum et colligis in loco pa-
scue secus rivulos dulcium aquarum. Ubi
preparas in conspectu meo mensam apparatu
multiplici, qui fatigatum spiritum reparavit
et cor letificat. Quibus tandem refocillatus
deliciis multarum miseriarum oblitus super
altitudinem terre in te vera pace requi-
esco. Amo te deus meus, amo te magis
amare cupio. Da o speciose pre filiis ho-
minum ut desiderem te. Et amem te tune

Cum

dolo cernere desidero. Immensus es et sine
mensura debes amari, presertim a nobis
quos sic amasti, sic salvasti, pro quibus
tanta et talia fecisti. Amor qui semper
ardes et nunquam extingueris, dulcis
Christe bone Ihesu, caritas mea, deus meus,
accende me toto igne tuo, dilectione tua,
desiderio tuo, caritate tua, iocunditate tua,
exultatione, pietate et suavitate tua, atque
bona et sacietate et voluptate est. Ut totus dul-
cedine amoris tui plenus, totus flamma
caritatis tue vaporatus, diligam te dile-
ctissimum dominum meum et pulcherrimum
in toto corde meo et tota anima mea et
ex omnibus viribus meis et omni intentio-
ne, cum multa cordis contritione et lacri-
marum effusione, cum magna reveren-
tia et tremore habens te in corde et ore
[illegible] meis semper, et ubi cumque nullus in meis ad
ulterius amoribus pateat accessus.

// itaque quod

Pulcherrime rogo te per illam sacratis-
simam effusionem pretiosi sanguinis
tui quo sumus redempti, da michi
contritionem et lacrimarum fontem, precipue
dum preces meas et orationes tibi offero, dum
hymnos preces psalmodiamque decanto, dum myste-
rium nostre redemptionis, manifestum mi-
sericordie tue inditium, recolo vel presto,
dum sacris altaribus tuis indignus as-
sisto cupiens offerre illud mirabile et cele-
ste sacrificium, sacrificium omni reverentia
et devotione dignum, quod nos tu clemens pa-
ter domine in manibus institui(sti) et offerre
precepisti in commemorationem tue
caritatis, mortis scilicet et passionis pro nostra
salute, pro cottidiana nostra [illegible] fra-
gilitate. Confortetur mens mea inter
tanta misteria dulcedine presentie tue,
sentiat te sibi adesse et letetur coram
te, ignis qui semper luces, amor qui
semper ardes, dulcis Christe bone Ihesu, lu-
men eternum, indeficiens panis vite,
qui nos reficis et in te nunquam deficis. Co-
medens cottidie, et integer semper ma-
nes. Resplende michi, accende me, il-
lumina et sanctifica vas tuum, evacua
[illegible] imple gratia, preserva et conserva
et conserva, ut ad salutem anime mee
manducem cibum carnis tue, atque
manducando te vivam per te, perveniam
ad te, requiescam in te. Et nectare tui
amoris repleantur viscera anime mee.
Ut cantet mens mea verbum bonum.
Caritas deus meus, panis vivus, dulce-
do et gaudium, fac me crescere in te,
ut sano palato possis manducari
a me. Tu vita mea qua vivo, spes
tui in [illegible] gloriam quam adipisci
desidero. Tu michi cor tene, mentem re-
ge, animum suspende in superna, ple-
na obsecro te sponsus trahe. Taceat
[illegible] tumultus carnis, conticescant fan-
tasie terre, quare aeris et poli, tace-
ant somnia et ymaginarie revelatio-
nes, omnis lingua, omne signum, et quod-
transeundo fit, sileat sibi et ipsa anima et trans-
eat se non cogitando se sed te deus meus,
quoniam tu es re vera tota spes et fiducia
mea. Est enim in te deo et domino nostro Ihesu
Christo dulcissimo et benignissimo atque cle-
mentissimo uniuscuiusque nostrum et portio
et sanguinis et caro. Ubi ergo portio mea
regnat, regnare me credo. Ubi sanguis

Mens dicatur [illegible] me sentio.
Ubi caro glorificatur, gloriosum esse me
cognosco. Quamvis peccator sim, de hac tamen
communione gratie non diffido. Sed si peccata
prohibent, substantia requirit. Et si de-
licta propria me excludunt, nature communio non re-
pellit. Non enim tam inmitis est deus
ut obliviscatur hominis et non meminerit
[illegible] quem ipse gestat. Desperare itaque po-
tuissem propter nimia peccata et vitia mea et
[illegible] et negligentias meas infinitas
quas egi et omnibus viis quibus humana
fragilitas peccare potest, nisi verbum tuum deus
caro fieret et habitaret in nobis. Sed despe-
rare iam non audeo, quia ipse subditus
ille tibi est usque ad mortem, mortem
autem crucis. Tulit cyrographum peccatorum
nostrorum et affigens illud cruci peccatum cru-
cifixit et occidit mortem. In ipso autem
securus respiro qui sedet ad dexteram
tuam et interpellat pro nobis. In Christo
confisus ad te pervenire desidero, in quo
surreximus et revivimus et iam in celum
ascendimus et in celestibus consedemus. Suavissime
[illegible] quam dulcis est memoria tua et amor.
Quanto magis in te meditor, tanto mag-
is michi dulcior. Affectus delectant me
valde bona tua [illegible] mentis intima, et
dulcissimi tui amoris affectu in loco pe-
regrinationis mee [illegible] modulo inte-
rim quamdiu huius fragilibus membris
subsisto considerare. Tuo enim iaculo caritatis
te vulneratus sum. Tuo vehementi desi-
derio flagro. Ad te pervenire desidero, te
videre cupio. Ideo super custodiam meam
stabo, et vigilantibus oculis psallam
mente et omnibus viribus meis. Factorem
et refectorem meum collaudabo. Polum
penetrabo mente et desiderio. Tecum ero et
puti quidem miseria solo corpore tene-
ar. Tecum autem cogitatione et aviditate
atque omni desiderio sum semper, quatenus
sit cor meum ubi tu es thesaurus meus,
desiderabilis et incomparabilis, multum
quam amabilis. Sed certe deus meus prestissime
atque misericordissime, tue immense
bonitatis et pietatis gloriamque considerare
volo. Cor meum non sufficit. Excedit enim
omnem sensum humane mentis. Tuum
decus, tua pulchritudo, tua virtus,
tua gloria, tua maiestas, tua caritas.
Sicut enim inestimabilis est glorie tue // tua
splendor, ita ineffabilis tue benignitatis // [illegible]
caritas, illos quos de nichilo creasti adoptas
in filios et tibi coniungis. O anima mea,
si cottidie oporteret nos tormenta pe-
ferre ipsamque gehennam longo tempore
tolerare, necesse esset ut Christum in gloria
videre possemus et sanctis eius sociari, non
esset durum pati omne quod triste
est, ut tanti boni tanteque glorie parti-
cipes haberemur. Insidientur ergo
demones, parent suas temptationes,
frangant corpus ieiunia, premant
vestimenta, labores gravent, vigilie ex-
siccent, clamet iste, inquietet me ille,
frigus incurvet, conscientia murmuret, ca-
lor urat, caput doleat, ungatur pectus,
inflatur stomachus, pallescat vultus,
infirmer totus, deficiat vita mea in

dolore, et anni mei in gemitibus. Subintrat
putredo in ossibus meis subter me ut re-
quiescam in die tribulationis et ascendam
ad populum accinctum nostrum. O que erit
illorum gloria, quam grandis sanctorum
leticia. Cum unusquisque facies ut sol ful-
gebit; cum ordinibus distinctis cum
populum suum dominus in regno patris sui ceperit
recensere et meritis atque operibus sin-
gulorum promissa premia restituet, pro ter-
renis celestia, pro temporalibus sempiterna,
pro modicis magna. Quantus vero
cumulus felicitatis erit cum dominus admit-
tet sanctos suos in visionem paterne glorie
et faciet in celestibus consedere: ut sit deus
omnia in omnibus. O felix iocunditas,
o iocunda felicitas sanctos videre,
cum sanctis esse in eternum et ultra. Debet se-
dula mente cogitemus, debet toto corde
desideremus: ut ad eos cito pervenire vale-
amus. Si queras quomodo istud fieri
potest vel quibus meritis vel quibus au-
xilijs, res ista posita est in potestate
facientis. Quoniam regnum celorum vim pati-
tur. O homo aliud precium non querit
regnum celorum nisi te ipsum. Tanti valet
quanti es. Te da et habebis illud. Christus
quidem se precio pro te se ipsum tradidit, ut
acquireret te regnum eius, ut non regnet
peccatum in tuo corpore mortali sed spiritus
in acquisitione vite.

Anima mea revertamur ad civita-
tem celestem in qua scripti sumus et cives
dei. Sicut ergo cives et domestici
dei et sicut heredes dei coheredes autem
Christi consideremus metam, huius urbis felici-
tatem quantum desiderare possibile est.
Audiamus autem cum propheta: Sicut letanti-
um omnium habitatio est in te. Fundatur
in exultatione universe terre. Non est
in te senectus nec senectutis miseria.
Non ibi mutus, neque claudus nec gib-
bosus, nec deformis, dum omnes occur-
rent in virum perfectum, in mensuram etatis
plenitudinis Christi. Quomodo hec vita be-
atius ubi non est paupertatis metus
nec egritudinis imbecillitas. Nemo ledit,
irascitur nullus. Nemo invidet. Cupidi-
tas nulla exardescit. Nullum ibi desideri-
um. Nullum honoris et potestatis pulsat
ambitio. Nullus ibi diaboli metus, insidie
demonum nulle. Terror gehenne procul.
Mors neque corporis neque anime sed vita in
mortalitatis munere iocunda. Nulla
erit ibi iniqua discordia sed cuncta con-
sona. Unitatis convenientia unaque sen-
tentia. Una est concordia, pax cuncta et le-
ticia continet. Et tranquilla sunt omnia
et quieta. Iugis splendor non iste qui
nunc est, sed tanto clarior quanto feli-
cior. Quia civitas illa ut legitur non
egebit lumine, sed dominus omnipotens
illuminabit eam. Et lucerna eius est agnus.
Ubi splendor firmamenti qui ad iusticiam
erudiunt plurimos eterna. Propter hoc ibi
nulla nulle tenebre, continuum nubi-
um nullum, nec frigoris ardorisque asperi-
tas ulla. Sed talis erit rerum temperies
quam nec oculus vidit, nec auris au-
divit, nec in cor hominis ascendit nisi eorum

qui ea sunt digni invenerint. Quorum
nomina scripta sunt in libro vite. Vere
super omnia est sociari angelorum atque ce-
lestium virtutum choris, intueri patri-
archas, prophetas videre, apostolos atque
omnes sanctos et parentes nostros. Glori-
osa sunt hec, sed multo gloriosius est
presentem dei vultum cernere, incircumscriptum
lumen videre. Super excellens gloria erit
cum deum videbimus et habebimus in nobis,
quem cernere finis non est.

Anima insignis dei ymagine illu-
stris dei similitudinem habens in se
ex deo quo admoneat stare semper
cum ipso aut redire si mota fuerit suis
affectibus immo defectibus. Et non solum
ut respirare queat in spem venie, in spe-
misericordie sed et unde aspirare audeat ad
nuptias verbi. Et cum deo inire federa societatis
atque cum rege angelorum ducere suave iu-
gum amoris. Si anima exhibeat se plene
deo per voluntatem. Cui plus est per natu-
ram diligens sicut dilecta est. Solus est amor
ex omnibus anime motibus sensibus atque affe-
ctibus in quo potest creatura correspondere auctori
vel sibi mutuo impendere vicem. Amor
ubi venerit ceteros in se traducit et capti-
vat affectus. Amor per se sufficit, per se
placet et propter se. Ipse meritum, ipse pre-
mium, ipse causa, ipse fructus, ipse usus. Per
amorem coniungimur deo. Amor facit unum
spiritum de duobus. Amor facit unum velle et
unum nolle. Amor facit suis mores com-
ponere. Primo omnia que assunt. Tam-
quam non assunt considerare. Tertio vero
loco mundi cordis acie superna et interna
conspicere. Per amorem primo in seculo conversan-
tur honesta. Postmodum et honesta se-
culi respuuntur. Ad extremum in dei intima
conspiciuntur. Deus pater caritas est.
Deus filius caritas est. Spiritus sanctus amor
patris et filii. Hec est caritas aliquid simile
requirit in nobis scilicet caritatem. Qua
velut quadam affinitate consanguini-
tatis ei sociemur et coniungamur. Amor dignita-
tem reverenciamque nescit. Cum amat ipsemet
ipsum accedit ad deum familiariter. Loqui-
tur ei nichil timens, nichil hesitans. Per-
dit quod vivit qui non diligit. Qui
vero diligit oculos suos semper habet
ad deum. Quem diligit, quem desiderat,
in quo delectatur, in quo pascitur, in quo
impinguatur. Ipse talis sic devotus ita
cantat, ita legit, in omnibus suis operibus
sic est providus et circumspectus, quasi deus
esset presens ante oculos eius. Sicut re-
vera adest quasi sic assumptus
et presentatus ante faciem magestatis sue
in excelso trono, ubi milia milium
ei administrant, et decies centena
milia ei assistunt. Amor animam quam
visitat expergefacit dormientem, et emol-
lit eam, vulnerat ad cor eius. Tenebrosa
illuminat, clausa reserat ac mentem

asperam vastabilem et impatientem miti-
gat. Sentina fugat. Carnales affectus comprimit.
Mores emendat. Reformat et renovat spiritum.
Instabiles cordis motus affectusque leves
cohercet. Hec omnia facit amor cum presens
est. Cum ad horam recesserit incipit anima
statim languescere sicut si cacabo bullienti
subtraxero ignem. Magna res est amor
quo semper anima fiducialiter accedit ad
deum tanto constanter adheret et deum famil-
iariter percunctatur. Consultat quoque de omni
re. Anima que amat illud non potest aliud
cogitare. Nichil aliud loqui. Cetera contem-
pnit. Omnia fastidit. Quicquid meditatur
quicquid loquitur amorem sapit amorem re-
dolet. Ita amor dei eam vendicavit.
Qui vult habere notitiamque dei amet: frustra
attendit ad legendum, adorandum, ad me-
ditandum: qui non amat. Amor dei
amorem anime parit et eam tendere sibi
facit. Amat deus ut ametur. Cum amat
nichil aliud vult quam amari sciens
amore ipsos esse beatos qui se amaverint.
Anima amans cunctis renunciat suis aff-
ectibus. Et tota soli intendit amori in red-
dendo amore. Et cum tota in amorem se
effuderit. Quantum est id ad illud fontis
perhennis profluvium? Non pari ubertate
fluunt amor et amans, anima et deus, creator
et creatura. Tamen si ex tota se diligunt
nichil deest ubi totum est. Non timet anima
que amat. Pavet que non amat. Anima
non amans fertur volens trahitur
desideriis, dissimulat mitis majestati,
oculos claudit. Aperit voluptati. Ponens
se in salutari et fiducialiter agens in eo
amore. Anima se extendit a corporeis sensibus
ut se se non sentiat que deum sentit. Et hoc
fit cum mens ineffabiliter dei preelecta
dulcedine quodammodo se sibi furatur
immo rapitur atque elabitur a se ipsa ut
deo fruatur ad iocunditatem. Nichil tam iocun-
dum nichil esse tam medicum demonstratur.
Amor dat familiaritatem dei, inde famili-
aritas ausum, ausus gustum, gustus
famem. Anima quam tangit amor dei
nichil aliud potest cogitare. Nichil deside-
rare, frequenter dicens: sicut desiderat
cervus ad fontes aquarum ita desiderat
anima mea ad te deus meus. Ardens amore
venit ad homines. Venit et factus est homo
amore hominum. Deus invisibilis suis similis
factus est. Plus amore vulneratus propter
delicta nostra. Tuta et firma requies in-
firmis est peccatoribus in vulneribus salvatoris.
Securus illuc habito. Patent mihi vi-
scera per vulnera. Quicquid ex me mi-
hi deesse video usurpo mihi ex visce-
ribus domini mei qui misericordia affluunt
nec desunt foramina. Patet mihi ar-
chanum cordis. Patet mihi magnum pi-
etatis sacramentum. Patent mihi vi-
scera misericordie dei mei quibus nos visitavit
oriens ex alto. Viscera ipsius plena sunt
misericordia, plena pietate, plena
dulcedine et caritate. Foderunt manus
eius et pedes eius latus lancea perfora-
verunt. Per has rimas licet mihi gu-
stare quam suavis deus meus quam re-
vera suavis et mitis et multum miseri-
cors omnibus invocantibus eum in veritate
omnibus inquirentibus et maxime dilige-
ntibus eum. Copiosa redemptio data est
nobis in vulneribus salvatoris nostri. Ma-
gna multitudo dulcedinis, plenitu-
do gratie, et perfectio virtutum. Cum pulsat
aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulne-
ra Christi. Cum me premit caro mea recor-
datione vulnerum domini mei resurgo. Cum
dyabolus parat insidias, fugio ad
viscera misericordie dei mei et recedit a me.
Si ardor libidinis moveat me recor-
datione filii dei extinguitur. Et in omni-
bus adversitatibus non inveni tam efficax
remedium quam vulnera Christi. In illis dor-
mio securus et requiesco intrepidus. Christus
mortuus est pro nobis. Nichil tam pronum
ad mortem, quod morte Christi non salvatur.
Tota spes mea est in morte domini mei. Mors
meritum meum. Salus mea, vita et
resurrectio mea. Miseratio domini non est
mihi inops, quamdiu ille misertus fuit.
Et si misericordie domini multe sunt, multus sum
ego in meritis. Et quanto ille potentior ad
salvandum est, tanto ego securior. Peccavi
peccatum grande, multorum mihi conscius
sum delictorum. Nec sic despero quia ubi
habundavit delictum superhabundavit
Nota gratia. Qui de venia peccatorum desperat
negat deum esse misericordem. Magnam
iniuriam deo facit, tamen de eius misericordia
diffidit. Quantum in se est negat deum
habere caritatem et potestatem. In quibus est
tota spes mea consistit, scilicet in caritate ado-
ptionis, in veritate promissionis, in potestate
redemptionis. Murmuret iam quantum
voluerit insipiens mea cogitatio dicens:
Quis enim es tu aut quanta erit gloria
tua et quibus meritis illa expectare
speras? Et ego fiducialiter respondebo: Scio
cui credidi quia in caritate nimia ado-
ptavit me in filium. Quia verax est
in promissione, potens in exhibitione et
licet ei facere quod vult. Non possum ter-
reri multitudine peccatorum si mors
domini in mente venerit. Quia peccata mea
illam vincere non possunt. Clavi et lan-
cea clamant mihi quod vere reconcili-
atus sum Christo si eum amavero. Longi-
nus aperuit mihi latus Christi lancea
et ego intrabo et requiescam ibi securus.
Qui ergo timet amet, quia caritas
foras mittit timorem. Nullum tam potens
et tam efficax est medicamentum contra ar-
dorem libidinis quam mors domini mei.
Extendit brachia sua in cruce et ex-
pandit manus suas paratus in am-
plexum peccatorum. Inter brachia salvato-
ris mei et vivere volo et mori cupio.
Ibi securus decantabo: Exaltabo te domine
quoniam suscepisti me. Rex salvator caput
inclinat in cruce ut oscula daret dile-
ctis suis. Totiens deum osculamur quo-
tiens in amore eius compungimur.
O anima insignita dei imagine, re-
dempta Christi sanguine, desponsata fide

571
170

Dotata sponso, ornata virtutibus, deputata
cum angelis, dilige illum a quo tantum
dilecta es. Intende illi qui tibi intendit.
Ama quaerentem te, ama amatorem tuum
a quo amaris. Cuius amore praeventa
es. Quia est causa amoris tui. Ipse est
initium, ipse principium, ipse fructus, ipse ...,
ipse finis. Esto sollicita cum sollicito, cum
vacante vacans. Cum mundo munda,
cum sancto sancta. Qualem te parere
deo talis oportet, ut appareat tibi deus.
Suavis et mitis et multae misericordiae suaves
et mites et dulces et humiles et miseri-
cordes requirit. Ama illum qui eduxit
te de lacu miseriae et de luto faecis.
Elige illum amicum prae omnibus amicis
tuis, quia cum omnia subtracta fuerint
tibi solus fidem servabit in die sepul-
turae tuae. Cum amici tui recesserint a
te, ille te non derelinquet, sed tuebitur
te a rugientibus praeparatis ad escam. Et
perducet te per ignotam regionem
atque perducet te ad plateas Syon. Et
ibi collocabit te cum angelis ante fa-
ciem maiestatis suae, ubi audies illud
angelicum melos. Ubi est canticum
laetitiae, vox exultationis et salutis. Gra-
tiarum actio et vox laudis, alleluia in
perpetuum. Ubi est cumulus felicitatis
supereminens, ubi superhabundans
laetitia et omnia bona. O anima mea,
suspira ardenter, desidera vehementer
ut pervenire ad illam supernam civitatem
possis, de qua tam gloriosa dicta
sunt, in qua sicut laetantium omnium ha-
bitatio est. Attamen amore ascendere po-
tes. Amanti nihil difficile. Anima
quae amat ascendit frequenter et cur-
rit familiariter per plateas civitatis
caelestis, visitans patriarchas et pro-
phetas, salutans apostolos, admirans
exercitus martyrum et confessorum, choros
et virginum speculando etc.

O anima mea, si vis amari a deo,
reforma in te imaginem suam
et desiderabit te. Considera ergo
trinitatis ad imaginem suam te creavit
creator tuus, quod nulli aliis creatu-
ris donavit, ut in tanto eum arden-
tius diligeres quanto mirabilius ab
ipso conditam intelligeres. Considera ergo
nobilitatem tuam. Quia sicut deus ubique
est totus, omnia vivificans, movens
et gubernans. Et sicut deus est, sapit
et vivit, ita tu secundum modum tuum esse vivis
et sapis. Et sicut in eo sunt tres personae,
pater et filius et spiritus sanctus, sic tu habes
tres virtutes, scilicet intellectum, memoriam
et voluntatem. Et sicut ex patre generatur
filius et ex utroque procedit spiritus sanctus,
ita ex intellectu generatur voluntas
et ex his ambobus procedit memoria.
Et sicut deus est pater, deus est filius,
deus est spiritus sanctus, non tamen tres dii
sed unus est deus, tres personae, ita et anima
intellectus anima, voluntas anima,
memoria, non tres animae sed una est
anima et tres vires quibus animae

viribus quasi excellentioribus debemus
deum diligere. Diligamus eum toto corde,
tota anima, tota mente, id est toto affectu
sine defectu, cum discretionis intuitu.
Nec solus deus sufficit intellectus ad
beatitudinem nisi sit in amore eius
voluntas. Immo haec duo non suffici-
unt nisi memoria addatur, scilicet quod
semper in mente intelligentis et vo-
lentis maneat deus. Et sicut nullum
potest esse momentum quo homo non frua-
tur dei bonitate et misericordia, ita nullum
sit momentum quo eum praesentem non ha-
beat in memoria etc.

Intellige dignitatem tuam, nobilis
creatura, quia non solum insigni-
ta es dei imagine, verum et simi-
litudine decorata. Sicut enim creator tuus
qui te ad similitudinem creavit est ca-
ritas, bonus, iustus, suavis et mitis
et patiens, et misericors et cetera insi-
gnia quae de deo leguntur, ita tu creata
es ut caritatem haberes et esses munda
et pulchra, sancta et decora, apta et
humilis. Quanto plures virtutes in te
habes, tanto propinquior deo eris. Et
maiorem tui conditoris geris similitudinem.
Quid maius tibi facere poterat Christus
quam ut te ad similitudinem suam con-
deret factor tuus, et eisdem virtutum
insigniis te ornaret quibus ipse ornatus
est. Attende ergo diligenter primo quid di-
... excellentiam. Et veneratio-
nis tuae sanctae trinitatis imaginem in teipsa
agnosce, adorna te nobilitate morum,
exercitio virtutum, dignitate meritorum,
et quam apparebit qualis sit. Tunc ei appa-
rere possis dilecta in pace sibi quiete. Et
vere, qualem te paraveris deo recipere, et
talis appareat tibi deus. Si ergo natura
pulchritudinis tuae in te paraveris co-
... ipse est
... tuus, sponsus
deus tuus, ipse amicus tuus ... dominus
frater et filius. Et ipse dixit: quicumque
fecerit voluntatem patris mei qui in
caelis est, ipse meus frater, soror et ma-
ter est. Audi quo vinus et sapientia patris
et filius est patris. Voluntas hominis
nihil est quam quaedam proles mentis.
Si iungitur est voluntas et patris, idem
est filius tuus et filius patris. Veritas
et sapientia. Voluntas corde concipitur
et ex corde generatur. Si ergo idem vis
quod pater, eiusdem fi-
lii sapis quod pater. Vel est ut filius
eius habes quem et pater. Ideo pater
pater. Sed mater non tuo merito sed dono dei
et mater non ... potes namque eum gignere in corde tuo
et in corde alieno. Potes enim concipe-
re a corde tuo et a corde alieno intellectu
gignitur cum veritatem intelligis vel
aliud intelligere facis. Christum gignis. Nosti
voluntatem dei, consenti ei et concepisti.
Amando gignis, es pater cum concipis

"Habe"

es mater amando pervenit sperando
intus dic in potestate cuiusque relinquitur
ut pater tonte filius vel mater efficiatur
maledicta ergo sterilis que non parit
et nec talem filium procreare potuit vero sterilis
maledicta que non gignit, quia non
eque in nostra potestate consistit veritatem
intelligere et veritati consentire. Vero enim
veritatem intelligo, cum volo intellige-
ti autem semper consencio si volo. Velle
tamen non possum nisi gratia dei fuit
mentum. Nulla est enim ~~[illegible]~~ humana in-
dustria sine gratia dei. Denique primus homo
peccavit ne homo per libidinem perdidit
pariter et arbitrii vigorem. Sed ne electorum
re non esset nostrum ut emendaremus
peccatum in nobis namque manet adquiescere
donum salutem arbitrii et voluntatis ra-
tionabilis libertas. Sed admonente
nos deo et invitante ad salutem, ut
eligamus et sequamur. Propterea est animi
divine aspirationi acquiescere, et que
ad salutem nostram pertinent eligere
et sequi. Cuius ergo muneris est ut possi-
mus adipisci quod sequendo cupimus
consequi. Nostre potestatis et ignavie est
ut labamur. Solicitudinis vero nostre
est celestis pariter adiutorii ne labamur.
Felix homo qui sic sapienter ambulat
ne cadat, aut si ceciderit ut statim
resurgat. Felicior vero est qui numquam
cecidit. Felicissimus autem qui iam cum
Christo regnat. Felix homo est cui Christo cum
voluerit licet sibi esse filium dominum. O
quanta est dignitas hominis filium
esse dei et quanta humilitas omnipo-
tentis hominem esse patrem et quanta
est nobilitas anime sponsum celum habere
sponsum.

Suscitata ergo anima et veri sponsi a-
micitia adventum dilecti sui primo
cum desiderio semper debet inhia-
re et parata atque expedita esse, ut pul-
santem amicum absque ulla dilatationis
mora possit suscipere et vocanti cum
omni alacritate occurrere. Ne subito
in opinate adveniens minus prepa-
ratam minus ornatam inveniat. Ne dum
exclusus divina consolatio ullam
molestiam sustineat. Aliud est enim
ipso intrare atque aliud est cum ipso exi-
re. Ibi anima ad semetipsam revertitur
ubi cum dilecto suo usque ad intima cordis
sui penetralia ingreditur. Sed si extra
semetipsam ducitur ad sublimia sub-
levatur. Aliud namque est eius intro-
ire nisi se totam in se ipsam colligere. Quid
vero est eius exire nisi se extra se ipsam
effundere. Nichil est aliud animam cum
dilecto suo in cubiculum ingredi et so-
lam cum solo morari in dulcedinis plena
sui exteriore omnino oblivisci, et in eius
dulcedine sui ne ac intime delectari.

Sed solam cum dilecto se videt, quando exte-
riore omnino oblita, et ipsa contemplatione et
dilecti sui ad dilectionem, et ad dilectum
suum pergit et excessus que in intimis suis
operatur, animum suum in divinum affectum
inflammat. Et tam calore quam dulcore
maiore contemplatione sui in gratiarum
actionem assurgit. Et hinc propensa
gratia regit per indulta venia intime
devotionis victimas persolvit et tunc
usque in intimum dilecto coniungitur et in
intimo collocatur, quando ex intimo
affectu diligitur. Cogita quid sit quod
in vita tua ardencius dilexisti, an pri-
mus concupisti carnis te dulcedinis afficiebat
ceteris omnibus suavius delectabat. Con-
sidera ergo si eandem affectus violenciam
et habundanciam sentis circa
delectationis desiderium in ardorem
superne dilectionis requiescas
amando in eius dilectione requiescas
tibi dubium non sit quod intimum illum
affectionis tue sinum dilectus nec dum tenet
at si intime dilectionis aculeus minus
at si intime affectibus minus pene-
trat in divinis affectibus quam in aliis
terat tepidius exagitat quam in aliis
affectibus penetrare vel exagitare so-
lebat. Si tantum propius vel validiorem
delectationis violenciam in intimis
tuis circa divina perceperis quam alias
exceptis suis forte adesset si fortassis ali-
quid aliud sit in quo delectari vel con-
solari possis. Certe quam diu possumus
ex alieno qualicumque recreationem vel
dulcedinem accipere non dum ardore dul-
cedinis nostrum intimum ardentissimo amo-
dilectum nostrum tenere. Satage ergo et festina tra-
nsire enim adire ad interiora secretiora
et illa cordis tui penetrabilia quecumque est adhuc
eiusmodi cum enim vere intimum
illum penetrale cordis humani. Tales re-
cessus esse fieri arte obtinere posse in ex-
cessus esse singularis amoris violencia, cum
et singularis affectum insiluerit quod ali-
quid pro affectorum evelli non posset
cum dilectione omnino evelli non posse
certe si alienam aliquam consolationem
queris vel recipis et maioris fortasse si-
ne tamen singulariter deum dilige-
non dum totaliter in mente collocat.
Si ergo non satagis eum introducere ad
intima tua et quo modo te credas vel
le vel posse sequi ad sublimiora sua.
Certum ergo tibi signum sit quecumque est cum
quod dilectum tuum minus diligis vel
ab illo minus diligeris si ad thesauros illos
accessus non dum vocari vel pervocantes
non dum sequi mereris quo modo enim
perfecte diligere si in superiore desiderio ad
superna non rapieris. Et inter gratiosos
illos tonatos mentis alienatione in il-
lius divine dilectionis inditium suum
dicitur. Non dicam vos servos sed amicos meos
quia omnia nota feci vobis que audivi
a patre meo. Satage ergo tuum deum intime
et summe diligere. Et omni hora ad divine
contemplationis gaudium summo cum desiderio
anhelare, collige te ipsum ad te metipsam
totam et in solo divinitatis desiderio requiesce

debet nimirum omnia perfecta et assiduo exercitio summe contemplationis dedita omni hora peregrinationis sue toto mentis conatu et egregiissimo summo desiderio ex pectore. Et ad divine contemplationis spectaculum quod in futura vita speramus animum suum suspendit vehementi desiderio flagitare in illud intimum videlicet quod nunc videmus per speculum in enigmate ut facie ad faciem mereamur videre.

Necesse est itaque ad cor altum ascendere et per mentis excessum divina revelatione assistere animus sic illud ad quod suspirare aut studere oporteat et ad quamlibet sublimitatem habitum animi sui componere et assuescere debeat. Nam si semel ad luciferam illam angelicam sublimitatis gloriam admissus fuerit et ad illud dulciore radiore habitaculum intrare meruerit. Ceterum intimis desideriis quam profunde suspiriis quam inenarrabilibus gemitibus eum que tunc putamus insistere quam assidua et continua recordatione et inspirata virtute credimus eum retractare mente et revolvere illam possidendi illam contemplandi dulcedinem tamquam aliquem in eandem imaginem transformem a claritate in claritatem tamquam a domini spiritu. Hec enim credimus ista quod plus semper nos metipsos videmus in eo veritate vel claritate quam plus perspeximus ad certam memoriam revocare immo non possumus. Ceterum vis aliquid in memoria teneamus et quasi per medium velud et illud in media nebula videamus nec modum quem ut ante ea videmus nec qualitatem visionis comprehendere vel recordare sufficimus. Et mirum in modum reminiscentes non reminiscimur, dum videntes non videmus, aspicientes non aspicimus et intendentes non intendimus, donec meditatione assurgamus in contemplatorem et admiratorem et in mentis alienatorem. Veritate contemplatio in hac vita inchoatur sed in futura vita iugi perpetuitate celebratur. Per veritatem contemplationis homo eruditur ad institutam, confirmatur ad gloriam; gratia contemplationis cor ab eo mundano amore mundat et sanctificat atque ad celestium amorem inflat. Qui divina inspiratione et revelatione ad contemplationis gratiam promovetur quandam dulcedinis illius future plenitudinis accipit ubi sempiterne contemplationi perpetue inherebit. Qui autem contemplationi vult vacare necesse est ut assistat requiescere non solum ab operibus malis sed etiam a vanis cogitationibus. Quieti siquidem et si stant vacare corpore minime tamen valent mente, nescientes facere sabbatum de sabbato. Et ideo non valent implere quod dicitur in psalmo: vacate et videte quoniam suavis est dominus. Vacantes siquidem corpore sed vagantes ubique corde nequaquam merentur videre quam dulcis est dominus, quam bonus Israel deus hiis qui recto sunt corde. Unde est quod hostes viderunt sabbata eorum, id est ipsa sue vacationis otia dum per cogitationes inutiles extra se per devia quoque vagantes intus sine respectu provenientis potius illuc quam per vagantur. Sic quod alia semper in diversa rapitur. Et nunc in hanc partem nunc illam distrahendo mira agilitate inglorium agit. Sic quandam sub elementis mundi. Si enim vivimus desideria nostra ultra plenius gaudia extendimus quoniam infinita sunt plura que concupiscimus quam que in hac vita comprehendere possumus. Sancta autem illa superiore spirituum multitudo desideria sua ultra gaudiorum suorum plenitudinem non extendit que felicitatis summitatem vel immensitatem comprehendere non sufficit. Est autem eorum gaudium non solum in contemplatione creatoris sed in contemplatione eius creature. Dum enim deum in omnibus operibus suis mirabilem inveniant. Et eius mirum sic ubique venerando mirantur mirabilia eius que diligunt in veritate. Itaque non solum in creaturis incorporeis sed etiam corporeis Deum mirantur unde eorum creatorem venerantur. Hec est omnia iugiter contemplantur. Contemplantes mirantur, mirantes letantur in divina gratulatione, congratulantur et de mutua visione colletantur in rerum speculatione corporalium confirmantur. Discimus et nos contemplantes mirari et mirantes contemplari. Cum illi superne beatitudinis cives que sub tempore sunt indesinenter aspiciant omnes quod in altis vident ratione et ordine comprehendunt quatinus de mutua societate indissolubili caritate in infinitum gaudeant. Et in illa divine claritatis visione insatiabiliter inardescant. Nichil est iocundius, nichil utilius gratia contemplationis. Et quanto amplius in celestium contemplatione delectaris et delectando admiraris, tanto libentius in morali diligentia perscrutaris profundius illuminaris; semper in illis invenies quid mireris et unde delecteris. Nusquam est copiosior materia admirandi, nusquam utilior causa delectandi in hiis semper quod sit tua admiratio tua delectatio nec necesse erit alia ex aliis querere et per unum hinc illinc quod cogitationum evagatione discurrere. Deus namque congruus plenitudo scientie est, plenitudo autem huius scientie plenitudo est glorie, consummatio gratie, perpetuitas vite. Ad huius vero plenitudinem scientie ca... est intima

334

potius operatione quam confirmanda in
vestigatione, precibus quam argumentis
crebris gemitibus quam reprobis argumen
tationibus, lacrimis quam sententiis, oratio
ne quam lectione. Gratia lacrimarum
quam scientia litterarum. Celestium potius
contemplatione quam terrestrium occupatio
ne delectari etc. Explicit liber augusti
ni qui speculum intitulatur. Amen. Deo gratias

Incipit soliloquiorum liber beati augustini de inefabili dei dulcedine

Cognoscam te domine cognitorem meum cognoscam
te virtus anime mee. Unde te inquam so
lator meus videam te lumen oculorum
meorum. Veni gaudium spiritus mei videam
te leticia cordis mei. Diligam te virtus
anime mee, appare mihi delectatio mea magna,
solatium meum dulce, domine deus meus, vita et
gloria tota anime mee. Inveniam te desiderium
cordis mei. Teneam te amor anime mee.
Amplector te sponse celestis, exultatio
mea summa intus et extra. Possideam te
mee cordis mei vita beata, dulcedo
summa anime mee. Diligam te virtus anime
mee, substantia mea et refugium
meum et liberator meus. Amem te deus
meus, adiutor meus, tu es fortitudo
mea et spes mea, dulcis in tribulatione
mea. Amplectar te bonum sine quo nichil
bonum. Fruar te optimo sine quo nichil
optimum. Aperi penetralia aurium mearum
vo penetrabiliori omni gladio ancipiti
ut audiam vocem tuam. Intona desuper
domine voce grandi et forti, tonet mare
et plenitudo eius. Illustra quoque oculos
meos lux incomprehensibilis, fulgura
coruscationes et dissipa eos ne videant
vanitatem. Fulmina multiplica et conturba
eos ut appareant fontes aquarum et
reveletur fundamenta orbis terrarum. Da hec
visio lux invisibilis qui te videat. Crea
novum olfactum, odor vite, qui post te in odo
rem unguentorum tuorum currat. Cura gustum qui
sapiat cognoscat et discernat quam magna
multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti
timentibus te quam plenum est cellis tue. Da cor quod
te cogitet animam que te diligat mentem que
te recolat intellectum qui te intelligat rationem
que tibi per summum dulce fortiter adhereat et te
sapientem amore sapiens diligat. O vita
cui omnia vivunt, vita que das mihi vitam,
vita que es mea vita, vita per quam vi
vo sine qua morior, per quam resuscitor sine
qua pereo, per quam gaudeo sine qua tribu
lor. Vita vitalis, dulcis et amabilis
et semper memorabilis, ubi queso es, ubi te
inveniam ut in me deficiam et in te subsistam.
Prope esto in animo, prope esto in corde, prope
in auxilio, prope in ore, quia amore langueo,
quia sine te morior, quia te recolens suscitor.
Odor unguentorum tuorum me recreat, memoria tua me
sanat, sed satiabor cum apparuerit gloria tua,
vita anime mee. Concupiscit et deficit
anima mea cum veniam et apparebo?
Et leticia mea, cur faciem tuam abscon
dis? Gaudium pacis, gaudeo. Ubi es absco
ndita pulchritudo quam desiderat anima tua? Langueo
vivo et gaudeo. Te autem non video, vocem
tuam audio et remissus sum, sed tu fa
ciem tuam abscondis forte dicens: Non
me videbit homo et vivet. Ecce domine
moriar ut te videam, videam ut hic mo
riar. Nolo vivere, volo mori, dissolvi
cupio et esse cum Christo. Mori desidero
ut videam Christum, vivere renuo ut vivam
cum Christo. Domine Iesu suscipe spiritum meum,
vita mea suscipe animam meam. Gau
dium meum letificet cor meum. Dulcis
cibe meus comedam te. Caput meum
dirige me. Lumen oculorum meorum illumina
me. Melos meum tempera me. Odor
meus vivifica me. Verbum dei recrea me.
Gloria mea letifica animam meam. Amatam
suam tu intra in eam tu summum gau
dium ut possit te consolata gaudeat.
Intra in eam dulcedo summa ut dulcia
sapiat, lumen eternum illustra super eam ut te
cognoscat intelligat et diligat. Ideo
hec enim non te diligit domine, si non diligit,
quia non cognoscit te. Et te ideo non
cognoscit quia non intelligit. Et ideo non
intelligit quia lumen tuum non comprehendit et
lux in tenebris lucet et tenebre eam non
comprehenderunt. O lux mentis, o lucens
veritas, o vera deitas que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum venien
tem quia in mundum sine non diligeret mundus.
Anima qui diligit mundum inimicus dei
constituitur. Expelle tenebras de super
faciem abyssi mentis mee ut videat
te intellectus ut cogitat te comprehendendo
ut diligat te cognoscendo. Quisquis
enim cognoscit te diligit te, obliviscitur
se amat te plusquam se, relinquit
se venit ad te ut gaudeat de te. Hinc
est quod domine ego non tantum diligo te quantum
debeo, quia non plene cognosco te. Et
quia parum te cognosco parum te diligo.
Et quia parum diligo parum gaudeo. Et
a te vero interiori gaudio per exteriora
recedo, et te solo iaceo adulterinas
amicitias in hiis exterioribus quero.
Et sic miser ego cor meum quod tibi soli
debui toto amore totoque affectu im
pendere vanis dedi et vanis effusus sum,
et vanitatem dilexi. Hinc est ergo domine
in te non gaudeo et ideo tibi non adhereo.
Anima ego in exterioribus, tu in interioribus.
Ego in temporalibus, tu in spiritualibus.
Ego in turpitudinibus animus confundor,
cogitationum vero loquacium implicor.
Et tu domine et in eternis habitas excelsitate.
Tu in celis, ego in terris. Tu diliges

vel cognitor meus

possideam te bonum summum sempiternum

et commoveatur terra et omnia que in ea sunt

alta ego infima tu celestia ego terrena
et quis poterit hec omnia comprehendere
Miser ego quis poterit obliquitas
tue rectitudini adequari Tu
domine diligis solitudinem ego multitudinem tu
silencium ego clamorem tu veritatem ego va-
nitatem tu mundicia ego immundicia sed
Quid plura domine tu summe bonus ego
malus tu pius ego impius tu sanctus
ego miser tu iustus ego iniustus tu
lux ego cecus tu vita ego mors tu me-
dicina ego eger tu gaudium ego tristicia
tu summa veritas ego vero universa
vanitas ut omnis homo vivens Heu
quid igitur O creator dicam audi
Iam perii creatura tua sed Iam
morior factura tua iam ad nichilum
redigor plasma tuum sed Manus
tue domine fecerunt me et plasmaverunt
me manus inquam ille que clavis affi-
xe sunt pro me Opus manuum tuarum
domine ne despicias me putredinem
manuum tuarum quaeso ut aspicias Ecce
in manibus tuis descripsisti me lege
ipsam scripturam et salva me ad te
suspirat tua creatura tu creator es recrea
me En ad te clamo factura tua vi-
ta es refice me en ad te respiro
tuum plasma plasmator es restau-
ra me parce michi domine nichil enim sunt dies
mei quid est enim homo ut possit alloqui
deum factorem suum parce michi in colloquio
tuo Ignosce servo qui presumit loqui do-
mino Necessitas legem non habet dolor
compellit dicere et calamitas quam pa-
tior me cogit exclamare ego egrotus
ad medicum clamo cecus sed ad lucem
propero tu es medicus tu lux tu vita
iesu nazarene fili david miserere mei
fons misericordie audi quem ad te clamat
infirmus lux que transis expecta cecum
porrige manum tuam ut ad te veniat et in lumine
et in lumine tuo lumen videat vita
vivens revoca mortuum quid sum ego
qui loquor tecum ve michi domine parce michi
domine ego cadaver putridum esca vermium
vas fetidum cibus ignis Quid sum
ego qui loquor tecum ve michi domine parce
michi loquenti tibi Infelix miser ego homo
natus de muliere brevi vivens tempore re-
pletur multis miseriis et similis factus
Comparatus iumentis insipientibus et simi-
lis factus sum illis Quid aliud ego abyssus
tenebrosa terra miserie filius ire vas
aptum in contumeliam genitus per immundi-
ciam vivens in miseria moriturus in an-
gustia heu quid sum Quid futurus
sum et quid sum sed vas sterquilinii concha
putredinis plenus fetore et horrore
cecus pauper nudus pluribus necessitatibus

subditus ignorans introitum et exitum
meum Miser et mortalis cuius dies sicut
umbra pretereunt cuius vita sicut luna
evanescit sicut flos in arbore crescit
et statim marcescit Nunc floret et statim
aret vita in qua mea vita fragilis vita
caduca vita que quanto magis crescit tanto
magis decrescit quanto magis procedit
tanto magis ad mortem accedit vita fallax
et umbratica plena laqueis mortis Nunc
gaudeo semper contristor Nunc vigeo iam
infirmor Nunc vivo statim morior Nunc
videor iam felix esse semper miser Nunc video iam
felix esse semper miser mutabilitati subiacet
flos sit quod omnia
ut nichil una hora in uno statu perma-
neat hinc timor hinc tremor hinc fames
hinc sitis hinc calor hinc frigus hinc
languor inde dolor exuberat subsequitur
importuna mors que mille modis mi-
seros homines cottidie rapit hunc in
febribus Illum opprimit doloribus hunc
consumit fames illud sitis extinguit il-
lud vero suffocat aquis hunc interimit la-
queo illud perimit flammis aliud dentibus
bestiarum vorat ferocium hunc trucidat ferro
Illum veneno corrumpit aliud vero repen-
tino motu vel terrore miserande vite
finire compellit Et super hec omnia ma-
gna miseria hominis quia cum nichil
sit certius morte ignorat tamen homo fi-
nem suum et cum stare putat tollatur
et perit spes eius Nescit autem homo quando
vel ubi vel quomodo moriatur et tamen certus
est quod eum mori oportet Ecce domine quanta ma-
gna miseria hominis in qua sum Ecce tanta
et grandis calamitas quam patior heu do-
mine ego ad te non clamo Clamabo domine ante-
quam moriar sed forte non moriar sed ante
miseriam meam dicam quod dicam miseriam meam
confitear non erubescam ante te narrabo
vilitatem meam Adiuva me fortitudo per
quam sublevor succurre lux per quam virtus
per quam sustentor Veni splendor illuminans
per quem lucem video appare gloria
per quam gaudeo appare magna et immensa lux
lux quam videbat Thobias qui clausis oculis
lucem quam videbat docebat filium vite viam lux quam videbat
Ysaac internis oculis caligantibus ex-
terioribus filio futura narravit lux interni
invisibilis cui omnes abyssi humani cor-
dis est visibilis lux quam Iacob videbat
ipsum sicut in membris eius docebat filiis
ventura predicebat Ecce tenebre sunt
super faciem abyssi cordis mei Tu es lux
Ecce caligo tenebrosa super aquas mentis
mee Tu es veritas O verbum per quod facta
sunt omnia sine quo factum est nichil verbum

quod est quia omnia unum quod nichil: verbum creans omnia, sine quo nichil, omnia verbum regens omnia. Sine quo nichil sunt omnia. Verbum quod dixisti in principio fiat lux et facta est lux: dic etiam nunc fiat lux et facta sit lux, et videam lumen et cognoscam quid non est lumen. Quia sine te michi tenebre lumen et lumen tenebre fiunt. Si enim sine tua luce non est veritas, adest vanitas. Non est scientia, adest ignorancia. Non est discretio, adest oblivio. Non est intelligentia, adest imperitia. Non est via, adest invium. Non est vita, adest mors. Ecce domine quia non est vita est mors, quo non est mors quia nichil est mors. Nam per quam ad nichilum tendimus dum nichil fieri per peccatum non formidamus. Et iuste hec dicis. Nam digna factis recepimus dum ad nichilum devenimus tamquam aqua decurrens. Quia sine te factum est nichil, et faciendo michi factus sum, quia sine te feci omnia per quem facta sunt omnia. Sine quo factum est nichil. O domine Ihesu, o deus, verbum per quod sunt omnia. Sine quo factum est nichil. Et michi domine michi quia tu lux et ego sine te totiens obcecatus. Quia tu salus et ego sine te totiens vulneratus. Quia tu vera sapientia et ego sine te totiens infatuatus. Quia tu via et ego sine te totiens deviatus. Quia tu verbum per quod facta sunt omnia et ego sine te factus sum quo factum est nichil. O domine verbum, o deus verbum, qui es lux per quem facta est lux. Qui es via veritas vita in quo non sunt tenebre, via sine qua error, veritas sine qua vanitas, vita sine qua mors. Dic verbum. Dic domine: fiat lux, ut videam lucem et vitem tenebras. Videam viam et vitem invium. Videam veritatem et vitem vanitatem. Videam vitam et vitem mortem. Illumina domine lux mea, illuminacio mea, salus mea, quem timebo. Deus meus quem laudabo. Deus meus quem honorabo. Pater meus quem amabo. Sponse meus speciose cum me sanabo, cum quo speciabo. Illumina in hanc lux divinite cecum tuum qui in tenebris et in umbra mortis sedet, et dirige pedes in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei in voce exultacionis et confessionis. Vere confessio est via per quam ingrediar ad te. Via per quam egrediar ab exilio et redeam ad vitam. Confiteor ergo domine pater rex celi et terre miseriam meam, ut me venire liceat ad misericordiam tuam. Alioquin quippe factus sum et ad nichilum redactus sum, quam nescivi quia tu es veritas et ego non eram tecum.

Vulneraverunt me et ego non dolui, quia tu es vita et ego non eram tecum. Ad nichilum deduxerunt me, quia tu es verbum et ego non eram tecum per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nichil. Quid est nichil quod ad nichilum ducit. Omnia per verbum facta sunt et quecunque facta sunt et quia facta sunt vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Omnia per verbum facta sunt et sine ipso factum est nichil, quia nichil bonum sine summo bono. Sed malum est ubi non est bonum, quod utique nichil aliud est nisi ipsa privacio boni. Sicut nichil aliud est cecitas nisi privacio luminis. Malum itaque nichil est quod utique sine verbo factum est, sine quo factum est nichil. Illud autem malum est quod privat illo bono per quod omnia facta sunt bona videlicet verbo per quod omnia facta sunt quecunque sunt. Et que non sunt per ipsum facta non sunt et nichil sunt, et ideo mala sunt quia facta non sunt, quia omnia quecunque facta sunt per verbum facta sunt et omnia bona facta sunt. Restat igitur quod omnia que facta non sunt bona non sunt, et ideo nichil sunt. Quia sine verbo factum est nichil. Malum ergo nichil est quia factum non est. Sed qualiter malum est si factum non est? Quia malum privacio boni est quod bonum est. Esse ergo sine verbo malum est ipsi esse nec est quia sine ipso nichil est. Sed quid est separari a verbo? Si hoc scire velis audi quid sit verbum. Verbum enim dicit: Ego sum via veritas et vita. Separari ergo a verbo est esse sine via, sine veritate, sine vita. Et ideo sine ipso nichil, et ideo malum quia separatus a bono per quod facta sunt omnia valde bona. Separari ergo a verbo per quod omnia facta sunt nichil aliud est quam deficere et ab effectu suo perire, unde factum quia sine ipso factum est nichil. Quicunque ergo a bono deviat a verbo et separat, et a quippe ipso bono, et ideo nichil efficitur, quia sine verbo est sine quo factum est nichil. Nunc domine illuminasti me ut viderem te, vidi te et cognovi te. Quia totiens nichil factus sum quotiens a te separatus sum. Quia bonum quod tu es oblitus sum, et ideo malus effectus sum. Ve michi misero ut quid hec non cognoscebam, quia te deserens nichil fiebam. Sed quid hec quod hec nichil erant quomodo cognoscere valebam. Scimus quia nichil nil est et quod nil est non est. Et quod non est bonum non est, quia nichil est. Ergo nil fui cum sine te fui, et nil fui et velud ydolum quod nichil

est et quidem aures habent et non audiunt
nares habent et non odorant oculos habent et non
vident os habent et non loquuntur manus habent
et non palpant pedes habent et non ambulant.
Et omnia lumina cuncta membrorum sine sensu
erant.
Quoniam totum quod sum sine te nihil sum sed nihil
fui. Et ideo caecus eram surdus et
insensibilis quia nec bonum discernebam
nec malum fugiebam nec dolorem mortis
vulnerum cognoscebam nec tenebras meas
videbam quia eram sine te vera luce quae
illuminas omnem hominem venientem in hunc
mundum. Deinde vulneraverunt me et non
dolui. Tractaverunt me et non sensi quia
nihil eram quia sine vita eram quae
est Verbum per quod facta sunt omnia. Heu
Domine lux mea inimici mei fecerunt
de me quidquid voluerunt pertransierunt
Nudaverunt polluerunt corruperunt vul-
neraverunt et occiderunt me quia re-
cessi a te et factus sum nihil sine te. Heu
Domine vita mea qui fecisti me lux mea
qui dilexisti me defensor vitae meae mi-
serere mei et resuscita me Domine spes
mea in te est enim fortitudo mea. Con-
solatio mea in die tribulationis meae.
Respice inimicos meos et eripe me.
Fugiant ante faciem tuam qui oderunt
te. Et ego vivam in te et propter ipsos
qui considerabant me et videntes me
sine te desperaverunt me. Diviserunt
sibi vestimenta mea divitias quibus
ornaveras me. Fecerunt sibi viam per
me viis perditionis suae calcaverunt
me sordibus peccatorum polluerunt templum
sanctum tuum. Posuerunt me desolatum et
maerore confectum. Eram per eos caecus
et nudus et illaqueatus funibus pecca-
torum. Trahebant me per se inclinatum
de vitio in vitium de luto in lutum et
ibam absque formidine ante faciem
persequentis. Servus eram et servitu-
tem amabam. Caecus eram et caecitatem
desiderabam. Vinctus eram et vincula
non horrebam. Amarum dulce, dulce
amarum credebam. Miser eram nec
cognoscebam et hoc quia sine Verbo eram
sine quo factum est nihil. Per quod omnia
confirmantur. Sine quo omnia annihilarentur.
Erant enim per ipsum omnia facta sunt et sine
ipso nihil. Sic per ipsum conservantur
universa quae sunt sive in caelo sive in terra

et in mari et in omnibus abyssis. Nec pars
parti in lapide adhaereret. Nec in aliquo crea-
torum nisi per Verbum consistentium. Per quod omnia
facta sunt adhaeream. Ecce tibi Verbum ut confitear
me quia ut a te recessi perii in me nisi tu
qui feceras me refecisses me. Caecus eram,
tu me illuminasti. Ego peccavi, tu me visi-
tasti. Ego cecidi, tu me erexisti. Ego igno-
ravi, tu me docuisti. Ego non vidi, tu me
illuminasti. Miser ego Deus meus quantum teneor
diligere te ostende mihi. Quantum debeo
laudare te demonstra mihi. Quantum debeo
placere tibi cognoscere mihi. Intona Domine
voce grandi et forti in interiorem aurem cordis
mei. Doce me et salva me et collaudabo
te qui creasti me cum nihil essem. Tu
illuminasti me cum in tenebris essem. Resu-
scitasti me cum mortuus essem. Tu pa-
scis me a iuventute mea omnibus donis
in hac vita permanentem. Pectus mitis
domini et oculus tuus. Aperi mihi o clavis
David qui aperis et nemo claudit illi tu
aperis. Claudis et nemo aperit illi
tu claudis. Aperi mihi ostium luminis
tui. Ingrediar et videam et cognoscam et
confitear tibi ex toto corde meo quia misericordia
tua magna est super me. Et eruisti animam
meam ex inferno inferiori. Domine Deus meus
quam admirabile et quam laudabile est nomen
tuum in universa terra. Et quid est homo quod
memor es eius aut filius hominis quoniam tu
visitas eum. Domine spes sanctorum et turris for-
titudinis eorum, vita animae meae per quam
vivo sine qua morior, lumen oculorum
meorum per quod video sine quo caecus sum. Gau-
dium cordis mei laetitia spiritus mei. Diligam
te toto corde meo et tota anima mea et
totis medullis meis et visceribus quia tu
prior dilexisti me. Et unde hoc mihi o cre-
ator caeli et terrae et abyssi quid donatum me
quem non indiges. Unde hoc mihi quia
dilexisti me. O sapientia quae aperis os muti-
orum. O Verbum per quod facta sunt omnia aperi
os meum. Da mihi vocem laudis tuae ut
enarrem omnia beneficia tua quae mihi
a principio dona contulisti. Ecce enim sum quem
tu ab aeterno creasti me. Et quod me cre-
ares et in numero ceterarum creaturarum mirabiliter
ab aeterno praeordinasti. Antequam quae est facta esset
a principio antequam extenderes caelos. Nec
dum erant abyssi ad hunc terram non feceras.
Non dum montes fundaveras. Necdum fon-
tes aquarum eruperant. Antequam haec omnia
tu fecisti per Verbum factis creaturam me
esse voluisti. Hoc unde mihi benignissime
Domine Deus altissime pater misericordissime
creator potentissime et semper mitissime
Rene mea merita vite mea gracia

ut complacerem ante conspectum tue magni-
ficie maiestatis. Creare me non eram
et creasti me. Nichil fueram et de nichilo
aliquid me esse fecisti. Qualem autem aliqu-
id stipulam nec ignem. Non autem ho-
piscem aut serpentem vel aliud ex brutis ani-
malibus non lapidem vel lignum vel ex eorum
genere que tantum sunt esse et crescere quoniam
sum et cresco. Et ex hiis que sunt quoniam
et sentiunt quia sum cresco et sentio.
Et paulo minus me fecisti parem angelis
in racione te cognoscendi cum ipsis a te co-
muniter accepi. Sed paulominus utique di-
xi. Nam ipsi feliciorem tuam memoriam iam
per speciem. Ego vero per speciem illi faciem ad fa-
ciem. Ego per speculum et in enigmate. Illi
plene. Ego autem ex parte tenus.

Sed enim veniet quod perfectum est eva-
cuabitur quod ex parte est. Ipsi reve-
lata iam facie tuam faciem videbimus. Nec
iam pluribus nos esse minores paulominus
ab angelis quos tu domine corporea specie que
omnia est gloria et honore coronaveris.
Quos minus quasi amicos tuos honorifi-
caveris immo per omnia pares et coequales
angelis facies. Nempe hoc veritas tua
dicit: Equales enim sunt angelis et filii dei
sunt. Quia filius hominis est factus fi-
lius dei. Hoc itaque consideranti michi fi-
ducia est dicere: Non homo minor paulo-
minus ab angelis. Non utique tantum equalis
angelis sed superior angelis. Quia homo
deus et deus homo non angelus. Et dicam
propter hoc hominem creaturam dignissimam
esse. Quia verbum quod erat in principio
deus apud deum verbum per quod dixit
deus: fiat lux / et facta / est lux angelica
id est natura. Verbum per quod deus creavit
omnia in principio. Idem verbum caro factum
est et habitavit in nobis et vidimus
gloriam eius. Ecce gloria / per quam glorior et
de gaudium / per quod gaudeo: quando
sane gaudeo in domino deus meus / vita
et gloria tota anime mee. Confitear ergo
domine deus meus / quia me creasti racionis
capacem / angelis quodammodo parem
creasti et quia perfici possum per verbum
tuum et veniam ad equalitatem angelorum
et in veniam sempiternam gloriam eorum / et habe-
am adopcionem filiorum per unigenitum
unicum tuum domine / per filium tuum dilectum
in quo tibi bene complacuit / per unum
coherentem: et consubstancialem tibi: et coe-
ternum idem cum unicum dominum: et redemp-
torem nostrum [illegible] natorem et consolatorem
nostrum / advocatum nostrum / apud te et
cum non ocultare nostrum / qui est vita et sal-
vator noster / et spes unica nostra qui

Nos dilexit magis quam se / per quem
habemus fiduciam repositam et firmam
spem apud te / et accessum veniendi ad
te racionem. Dedit potestatem filios dei fie-
ri eis omnibus qui credunt in nomine
eius / laudem tribuam nomini tuo
deus / qui me ad ymaginem et simi-
litudinem tuam creando tante glorie
fecisti susceptibilem ut possim filius
dei fieri. Cetere utique non possunt crea-
ture / non possunt lapides et similiter
omnia que moventur vel crescunt
in aere vel in mari vel in terra.
Quia non dedit eis potestatem ut
tuum filios dei fieri et racionem non
habent. Nam hec potestas in racion-
e consistit per quam cognoscimus deum unde dedit
et hanc hominibus quos creavit ra-
cionabiles / ad ymaginem et similitu-
dinem suam. Et ego utique domine per tuam
graciam homo sum et filius tuus esse
possum per graciam quod illi non possunt.
Et unde michi hoc / veritas summa veritas
et summitas / et principium omnium creatu-
rarum. Unde michi ut possim filius
tuus fieri quod illi non possunt. Tu
enim qui manes mecum creasti omnia
simul. Sine creasti homines et iumenta
lapides et virentia terre. Non precesse-
runt merita nulla eorum ante te sed
gracia: quia omnia bonitate tua cre-
asti et pares omnes creature in meli-
fuere: quia nulla premia omnium fuere
merita. Et unde ergo magna tua boni-
tas in [illegible] creatura quam fecisti racio-
nabilem / quam omnibus aliis que sunt
sine racione ante posuisti. Quare non
ego sicut ille aut cur non omnes sicut
ego aut ego solus sicut ille. Quare mea
merita. Quare mea gratia: ut me fi-
lium dei posse fieri susceptibilem creares
absit domine ut alius sentiam. Tua tantum
gratia. Tua tantum bonitas hec fecit et
gratia. Tua tantum bonitas hec fecit ut
essem particeps dulcedinis eius. Illa
igitur gracia qua me de nichilo crea-
sti. Illam queso da michi graciam ut tibi de
hac referam grates.

O omnipotens manus tua sempi-
terna: que eadem creavit in celo ange-
los / et in terra vermiculos. Nec
superior in illis / non inferior in istis.
Sicut enim / nulla manus angelum
ita nulla ~~[illegible]~~ posset creare
ita nulla vermiculum. Sicut nulla celum / ita nulla
vermiculum. Sicut nulla celum / ita nulla
minimum arboris folium: Sicut nulla cor-
pus ita nulla unum capillum album
perficere vel nigrum. Sed omnipotens
manus tua / cui omnia pari modo sunt
possibilia. Nec enim possibilius est ei cre-
are vermiculum quam angelum. Nec pos-
sibilius extendere folium quam celum. Nec
levius formare capillum quam corpus.
Nec difficilius fundare terram super

Nota

Exemplum

aquas, quas aquas fundasti super terram
et omnia que condere voluit, sicut voluit fecit
in celo et in terra et in omnibus abyssis et
me inter omnia sicut potuit, sicut et
voluit. Potuit quidem manus tua domine
me lapidem vel avem vel serpentem
vel bestiam aliquam creare, et sicut et
voluit, per suam bonitatem [illegible]
ego non lapis vel arbor vel aliqua
belua, quia sic ordinavit bonitas
tua, ut sic ordinaret, non precesserunt
merita mea etc.
Unde te michi domine unde laudem
ad laudandum te sicut fecisti me: sed
tamen sicut complacuit ante te
ita laus est tibi prime me sicut compla-
cet ante te laus tua domine tu ipse es.
Laudent te opera tua secundum multitudi-
nem magnitudinis tue [illegible] laus
tua domine incomprehensibilis est. Cor
non comprehenditur ore non in-
[illegible] ore non percipitur [illegible]
ista [illegible] et laus tua manet in
[illegible] cogitacio incipit cogitacio
[illegible] vox sonat et [illegible] auris
[illegible] et auditus [illegible] laus vestra
[illegible] stat [illegible] ego est qui te lau-
dat [illegible] homo annunciat laudem
tuam et laus tua perpetua est [illegible]
tuam et laus tua perpetua est [illegible]
ra non est et sic te laudat qui se-
ipsum laudem tuam credit et sic te laudat
qui seipsum scit in tua laude non
posse [illegible] et laus tua perpetua est
que [illegible] pertransit [illegible] est laus
nostra [illegible] laudabitur anima mea
non nos laudamus te sed [illegible] et inter
[illegible] est nobis laus vite [illegible] veram habe-
mus laudem quam a te habemus laudem
[illegible] lux [illegible] lucem [illegible]
tu vera lux [illegible] verum lucem [illegible]
tiens ab alio quam a te querimus laudem
totiens a te amittimus laudem quia
illa transitoria est sed tua eterna. Si
transitoriam querimus eternam amittimus
si eternam volumus transitoriam non
querimus. Laus eterna domine deus meus
a quo omnis laus sine quo nulla
est laus non valeo laudare te sine
te, habeam te laudabo te [illegible]
enim sum ego domine per me quod laudem
te pulvis et cinis ego sum [illegible]
[illegible] et fetidus [illegible] ego et pu-
[illegible] sum [illegible] ego sum ut laudem
te [illegible] domine deus meus fortissime
[illegible] universe [illegible] habi-
tus eternitatem unquam tenebre lau-
dabunt lucem aut vitam mors [illegible]
ego tenebra [illegible] vita ego mors [illegible]
unquam vanitas veritatem laudabit
[illegible] veritas, ego homo vanitati
similis factus [illegible] ego domine
laudabo te unquam miseria mea
laudabit te unquam fetor laudabit

[illegible] unquam mortalitas hominis
qui est hodie et cras tollitur laudabit
te unquam ceci laudabit te [illegible]
filius hominis [illegible] unquam lau-
dabit te qui in peccato genitus est et na-
tus. Non speciosa laus in ore pecca-
toris. Laudent te deus omnipotens
paciencia tua incomprehensibilis sapi-
encia tua ineffabilis. Bonitas tua
laudat te supereminens clemencia
tua superhabundans [illegible] tua [illegible]
tua [illegible] et divinitas tua
sempiterna quoque [illegible] et divinitas tua
laudet te omnipotentissima tua forti-
tudo summa quoque benignitas et cari-
tas tua [illegible] quam creasti nos [illegible]
deus vita anime mee ego autem
creatura tua sub umbra alarum
tuarum sperabo in bonitate tua qua
creasti me [illegible] creaturam quam
creavit bonitas tua non pereat in
mea miseria quod fecit summa clemen-
cia tua non pereat in malicia mea
quod operata est bonitas tua [illegible]
utilitas in creacione tua si descendero
in corrupcionem meam unquam enim vane
constituisti omnes filios hominum. [illegible]
me domine rege quos creasti opera
manuum tuarum ne despicias me fe-
cisti ex nichilo si me non regis domine
tunc revertor ad nichilum sicut enim
[illegible] non eram et de nichilo fecisti me sic
si me non regis [illegible] in nichilum redigar
[illegible] me [illegible] me [illegible] vita mea ne pereat
in malicia mea si non [illegible] non esse
[illegible] creasti [illegible] si non regis non [illegible]
mea multa non mea [illegible] te [illegible]
ut [illegible] me [illegible] benignissima bonitas
tua et clemencia [illegible] caritas [illegible]
mea que te ad creandum [illegible] te [illegible] et non
cogat ad [illegible] non potest quod me [illegible]
[illegible] caritas tua si peccatum in miseria mea
et non me [illegible] dextera tua licet te cogat
[illegible] clemencia ad salvandum [illegible]
[illegible] est que te compulit ad [illegible]
non erat [illegible] te invitat caritas ad salvandum
que te vicit ad [illegible] creandum que ut [illegible]
est [illegible] caritas [illegible] idem
ipse es et non est aliud [illegible] non est abbre-
viata manus tua ut salvare nequeat neque
aggravata auris tua ut non audiat. Sed
peccata mea diviserunt inter me et te inter
tenebras et lucem inter imaginem mortis et
vitam inter vanitatem et veritatem inter hanc
lunaticam vitam meam et sempiternam tuam
[illegible] umbre [illegible] in hac abysso
caliginosa [illegible] in quo [illegible]
[illegible] aspicit dies et [illegible]
umbre fiat quod non in firmamento virtutis tue
vox domini in virtute vox domini in magnificencia
dicat quod fiat lux et effugentur tenebre et
appareat arida germinet quod terra herbam viren-
tem et facientem semen et fructum boni [illegible]

Regni tui domine pater et deus vita
per quam omnia vivunt et sine qua omnia
mortua reputantur ne derelinquas
me in cogitatu maligno et extollen-
tiam oculorum meorum ne dederis michi
aufer a me concupiscentiam et animo
irreverenti et infrunito ne tradas
me sed possideas cor meum ut te cogi-
tet semper et illumina oculos meos
ut te videant et non extollantur
ante te solis sempiterna sed humi-
liter sentiant Non in mirabilibus
super se Et que adversus tuis sunt
videant Non que a sinistris absconde
et palpebre mee precedant oculos
meos Nam et palpebre tue inter-
rogant filios hominum Allide concupi-
scentiam meam dulcedine tua quam
abscondisti timentibus te Et concupiscam
concupiscere te concupiscentiis sempiternis
nec variis illectus nec deceptus in-
terior gustus ponat amorem indul-
ce et dulce in amore Tenebras
lucem et lucem tenebras In medio
tot decipularum quas tetendit ini-
micus super faciem terre lumen ad
capiendas animas peccatorum quibus
totus plenus est mundus Dic is qui
vidit sibi plenas non timuit dic
inquiens et enim quicquid est in
mundo est concupiscentia carnis Con-
cupiscentia oculorum et superbia
vite Ecce domine deus meus totus mun-
dus plenus est concupiscentiarum laque-
is quos paraverunt pedibus meis
Et quis effugiet hos laqueos
profecto a quo tu abstuleris concupiscen-
tiam oculorum suorum Ut non eum
capiat concupiscentia oculorum Et a
quo tu abstuleris animum irreveren-
tem et infrunitum ne eum callide
decipiat superbia vite O quam
felix est cui hec feceris quippe tran-
sibit innocens Unde precor te per te
adiuva me ne corruam in conspectu
adversariorum meorum captus laqueis
eorum quos paraverunt pedibus meis
Ut incurvarent animam meam
Sed eripe me deus salutis mee ne
sibi vero exhibeat de me inimici
tui qui oderunt te Exsurge domine
deus meus fortis meus et dissipentur
inimici tui et fugiant qui oderunt
te a facie tua Sicut deficit fumus
deficiant Sicut fluit cera a facie
ignis Sic pereant peccatores a facie
dei Et abscondar in abscondito faciei

tue et gaudeam cum filijs tuis saciatus
omnibus bonis tuis Et tu deus pater
orphanorum et tu mater pupillorum
tuorum extende alas tuas ut fugiamus
sub eis a facie inimici Turris for-
titudinis eorum qui non dormitas
neque dormies custodiens ipsum quia non
dormitat hostis qui impugnat ipsum

O lux quam non videt alia lux lu-
men quod non videt aliud lu-
men lux que obtenebras
lucem et lumen quod excecas omne exte-
rius lumen lux a qua omnis lux lumen
a quo omne lumen ad quod omne lu-
men tenebre id est eius comparatione cuius
omnis lux obscuritas cui omnes tene-
bre lumen cui omnis obscuritas
lux lux suprema quam cecitas non
obnubilat eternam caligo non obtenebrat
eternam tenebre non offuscant
eternam nulla obstancia claudunt
eternam nullius umbra separat aliqua
umbra lux que illuminat omnia
tota simul et semel et semper absor-
be me in deitate abyssum Et videam
te in te et in te ... tuta sub
te Ne derelinquas me ne decipiat
umbra ignorancie mee et multipli-
centur delicta mea Sine te enim
omnia sunt michi tenebre omnia
mala enim nichil bonum sine
vero solo et summo bono Hec con-
fiteor hec scio domine deus meus
enim ubicumque sum sine te male
michi est preter te Non solum extra
me sed eciam in me Et omnis co-
pia que non est deus meus michi
est egestas Satiabor cum apparuerit
gloria tua Et enim domine vita mea beata
ut miseriam meam confitear tibi quia
ab unitate tua summo vero et unico
bono temporalium rerum multa for-
mitas lapsum me per carnales sen-
sus dissipaverat ab uno in multa
divisit Et facta est michi abundan-
cia laboriosa et egestas copiosa quia
aliud et aliud sequebar et cum ipso in-
plebar dum non inveniebam te
incommutabile singulare et indivi-
sum bonum quo secuto non erro quod
assecuto non doleo Et uno adepto
satiatur totum desiderium meum Heu
miseria mea domine miseria enim
mea te refugit Cum quo semper
abundat et gaudet Et sequitur mun-
dum quo semper eget et dolet Mun-
dus clamat deficio Et miseria nostra
magis sequitur deficientem Illa clamat
reficientem Plena infirmitas mea
hec est medice spirituum sana illam

ut confitear tibi salus anime mee toto cor-
de meo super omnibus beneficiis tuis quibus
pavisti me a iuventute mea et usque in se-
nectam et senium. Te deprecor precipue ne de-
relinquas. Fecisti me cum non essem. Rede-
misti me cum perissem per iram mortuus fu-
eram. Ad mortuum descendisti morta-
litatem suscepisti. Ad servum rex descendisti ut ser-
vum redimeres. Teipsum tradidisti ut ego
viverem. Tu me suscepisti mortem vicisti
me restaurasti. Eminentem humiliasti. Peri-
eram abieram. Et in precio venundatus eram.
Venisti pro me ut redimeres me. Et in tantum
dilexisti ut sanguinem tuum dares precium
pro me. Dilexisti me plus quam te quia mo-
ri voluisti pro me. Tali pacto tam caro precio
redemisti me de exilio. Reduxisti me de ser-
vitio. Extraxisti me de supplicio. Vocasti
me nomine tuo. Signasti me sanguine tuo ut
memoriale tuum semper esset apud me et nunquam
recederet a corde qui pro me non recessit a cruce.
Unxisti me oleo tuo quo unctus fui-
sti ut a te Christo dicerer christianus. Et in ma-
nibus tuis descripsisti me ut semper sit memoria
mea apud te. Si tamen igitur memoria tua
sit apud me. Sic igitur gratia tua semper
et misericordia tua prevenerunt me. De multis ma-
gnis periculis liberasti me liberator meus.
Quando erravi ad viam reduxisti me.
Quando ignoravi docuisti me. Quando peccavi
corripuisti me. Quando fui tristis conso-
latus es me. Cum desperavi confortasti me.
Quando cecidi erexisti me. Quando steti tenui-
sti me. Quando ivi duxisti me. Et quando
veni suscepisti me. Quando dormivi custo-
disti me. Quando clamavi exaudisti me.

Hec et multa alia beneficia fecisti
michi domine deus meus vita vite
mee de quibus dulce erit michi
semper loqui. Semper cogitare. Semper gratias
agere ut possim pro omnibus donis tuis lauda-
re et amare te toto corde meo et tota
anima mea et tota mente mea et tota
fortitudine mea. Simul quoque ex omnibus me-
dullis meis. Intimis cordis et omnium com-
pagum mearum. Benedicam te dulcedo deus
meus et omnia que delectantur in te. Semper pre-
sentem meam videre vel oculi tui. Oculi quidem multo
lucidiores sunt sole conspicientes omnes vi-
as hominum et profundum abyssi. Cum in
omni loco contemplantur super bonos et ma-
los. Cum enim cuncta perlustras. Singula
imples. Totus semper ubique es presens. Tu tam-
quam curam habens que creasti. Nichil eorum
odisti horum que fecisti. Sic gressus meos
semitas quoque meas consideras et die noctu-
que super custodia mea vigilas omnes semi-
tas meas notans speculator perpetuus ve-
luti si totius creature tue celi et terre
oblitus tu me solum consideras. Et ut non
sit tibi cura de aliis. Neque enim crescit lux
incommutabilis visionis tue. Si tantum
unum aspiciat. Neque minuitur si universa aspi-
ciat et diversa. Summa sicut unum totum
simul perfecte consideras. Sic singula quemadmodum
libere diversa perfecta simul tota. Summa tota
conspicit visus tuus. Sed sic omnia sicut unum
et unum sicut singula. Totus simul sine
divisione vel commutatione vel diminutione

sic consideras. Itaque totus tu toto tempore
sine tempore totum me simul semper consideras
ac si nichil aliud considerare habeas. Sic ergo
eo super custodia mea stabo sicut si omnium ob-
litus sis et michi soli intendere velis. Semper
te putem exhibeas. Semper te paratum offerre
si paratum me inveneris. Quocumque iero tu me
domine non deseris nisi prior ego te deseram.
Ubicumque fuero non recedis quia tu ubique
es ut quocumque iero inveniam te per quem esse pos-
sim ne peream sine te quia sine te esse non
possum. Fateor equidem quia quicquid facio
vel quecumque facio ante te facio et illud quic-
quid est quod facio melius tu vides quam
ego qui facio. Quicquid enim semper operor tu pa-
riter semper presens assistis utpote perpetuus inspe-
ctor omnium cogitationum meditationum delecta-
tionum et operationum mearum. Hoc autem ante te
est omne desiderium meum et ante te tota cogita-
tio mea. Tu vides unde veniat spiritus ubi
sit et quo vadat quia tu es omnium spirituum
ponderator et utrum radix dulcis sit an a-
mara de qua flores foris prodeunt folia emittun-
tur. Tu vides interius et ipse intimus me
nosti. Et medullas et radicem perscrutaris
subtilius. Et non solum interiorem sed radicis
eius medullam intimam districtissima tue
lucis veritate colligis intueris. Et perquiris
ut reddas unicuique non modo secundum opera verum
intentionem. Sed et radicem ipsam cuiusmodi tandem ab-
scondita in medulla radicis de qua procedit
intentio operantis ad quid tendens cum opera-
tur. Unumquodque cogito. Et in quocumque delector tu vi-
des. Aures tue audiunt. Oculi tui considerant.
Cogitationes attendis notas et scribis in libro
tuo sive bonum fuerit sive malum ut reddas
pro bono premia pro malo supplicia. Quando a-
perientur libri et iudicabuntur secundum ea que
in eis fuerint scripta in libris. Hoc est quod
iam forte dixisti nobis. Considerabo novissima
eorum. Et quidem apud te deus vitam nimis forte
finem ipse considerat qui tu quidem in omnibus
que agimus finem intentionis magis quam actum
operationis attendis. Eia igitur hic dilecte confratres
hoc et iam memor terribilis et nimius terror
pariter et ingenti rubore confundor quia magna
nobis est indicta necessitas recte vivendi
qui cuncta facimus ante oculos iudicis
cuncta cernentis.

Fortissime magnipotens deus spirituum
et omnis carnis cuius oculi super omnes filiorum
vias adam a nativitate eorum
ut reddas unicuique secundum opera sua bona et ma-
la. Unde michi et confitear tibi paupertatem
meam quia dixi quod dives essem et nullius
egerem et nesciebam quod eram pauper. Ecce ego mi-
ser et miser ac miserabilis. Credebam
me esse aliquid cum nichil essem. Dixi sapiens
efficiar et stultus factus sum. Cogitabam
esse continens sed deceptus sum et modo intelligo
quia donum tuum est sine quo nemo possit esse
quia nisi tu domine custodieris civitatem frustra
vigilat qui custodit eam. Sic docuisti me ut
cognoscerem me quia dereliquisti me et probasti me
non ut tu cognosceres me sed pro me ut
cognoscerem te. Nam ut dixi domine. Credebam
me aliquid esse cum nichil essem. Existimabam sufficere
me per me nec sapiebam quia tu regebas

me domine aliquantulum te elongasti a me. Et ce-
cidi statim in me et vidi et cognovi quoniam
tu regebas me et quod cecidi fuit ex me et quod
surrexi fuit ex te. Aperuisti mihi oculos lux
excitasti me et illuminasti. Et vidi quoniam temp-
tatio est vita hominis super terram. Et quod
gloriari non valeat in conspectu tuo omnis caro nec
iustificabitur omnis vivens. quoniam si quid boni
parvum vel magnum donum tuum est et nostrum
non nisi malum est. Unde ergo gloriabitur omnis
caro? Unquid de malo? hec non est gloria sed
miseria. Sed unquid gloriabitur de bono? Unquid
de alieno? tuum domine est bonum. Tua gloria
est. Qui enim de bono tuo gloriam sibi querit
non tibi, hic fur est et latro et similis
Hic diabolo qui furari voluit gloriam tuam. Qui enim
laudari vult de bono tuo et non querit in
illo gloriam tuam sed suam, hic licet per tuum donum
laudetur ab hominibus a te tamen vituperatur
quia de tuo non tuam sed suam laudem quesivit.
Qui autem laudatur ab hominibus vituperante
te non defenditur ab hominibus iudicante te. Nec
liberabitur iudicante te. Ac tu domine formator
meus ab utero matris mee ne me sinas
cadere in illa exprobratione ut exprobretur
mihi furari voluisse gloriam tuam. Tibi sit
gloria cuius est omne bonum, nobis confusio
faciei et miseria quorum est omne malum
nisi tu volueris misereri. Misereris quippe domine
miseris omnium que fecisti et nichil odisti eorum
que fecisti. Et das nobis de bonis tuis et
ditas nos in operibus optimis tuis quoniam
diligis pauperes, pauperes et divites eos facis
de divitiis tuis. Ecce nunc domine pauperes
filij tui sumus et pusillus grex tuus. Aperi
nobis ianuas tuas et edant pauperes
et saturabuntur et laudabunt te qui requi-
runt te. Scio enim domine et confiteor quod
de te. Quoniam soli illi qui cognoscunt
se pauperes et confitentur tibi paupertatem suam
ditabuntur a te. Qui divites se estimant cum
sint pauperes a tuis divitiis inveniuntur
exclusi. Et ego igitur confiteor paupertatem me-
am ut sit tibi tota gloria tua. Quoniam tuum
est omne bonum. Fidem me enim domine fateor
ut docuisti me. Nichil aliud sum nisi u-
niversa vanitas et umbra mortis et abis-
sus quedam tenebrosa et terra inanis et va-
cua que sine tua benedictione nec germinat
fructum quemque nec facit nisi confusionem peccati
et mortem. Si quid unquam boni habui a te re-
cepi. Si quid boni habeo a te habeo. Si quando
steti per te steti. Si quando cecidi per me cecidi.
Semper in luto iacuissem nisi tu me extraxisses.
Semper cecus fuissem nisi tu me illuminasses.
Cecus perijssem nisi tu me gubernasses. Et
postquam domine sic per gratiam et misericordiam tuam preveniens
me liberasti me a malis omnibus salvans
a preteritis, suscitans a presentibus, muniens a
futuris, precidens ante me laqueos ruinarum
et peccatorum, tollens occasiones et causas. Quia
enim tu hoc mihi fecisses, ego omnia peccata
mundi fecissem. Quoniam scio domine quod nullum
peccatum est quod unquam fecerit homo quod non possit
facere alter homo. Si deesset creator a quo
factus est homo. Sed quod non feci tu fecisti
quod abstinerem tu iussisti. Quod tibi crederem
tuam gratiam infudisti. Tu namque domine rege-
bas

me tibi, servabas me tibi et mihi ut ad-
ulterium et omne aliud peccatum non committe-
rem. Temptator defuit et ut deesset tu fe-
cisti. Locus et tempus defuit et ut de-
essent tu fecisti. Affuit temptator,
non defuit locus, non defuit tempus. Sed
ne consentirem tu tenuisti. Venit temptator
tenebrosus ut est, et ut eum despicerem
tu me confortasti. Venit temptator fortis
et ut non me vinceret eum refrenasti et
me roborasti. Venit temptator transfiguratus
in angelum lucis, et ne me deciperet
tu eum increpasti. Et ut eum cognoscerem
tu me illuminasti. Ipse est draco domine ille
magnus et rufus serpens antiquus
vocatus diabolus et sathanas habens capita
vij cornua x. Quem creasti ad illudendum
huic mari magno et spacioso manibus
in quo sunt reptilia quorum non est numerus,
animalia pusilla cum magnis, id est diver-
sa demoniorum genera. Qui alia nichil
aliud die noctuque operantur nisi circuire
querentes quem devorent nisi tu eripias.
Ipse est draco ille antiquus qui ortus
est in paradiso voluptatis, qui cauda trahit
tertiam partem stellarum celi et mittit
eas in terram. Qui veneno suo corrumpit
aquas terre ut bibentes homines mo-
riantur. Qui sternit sibi aurum velut
lutum, habet fiduciam quod influat iordanis
in os eius. Qui factus est ut nul-
lum timeret. Et quis defendat a morsibus
eius? Quis eripiat ab ore eius nisi tu
domine? Qui confregisti capita draconis
magni. Protector domine super nos extende
alas tuas ut confugiamus sub eis a mor-
sibus eius. Hoc est continuum studium eius,
hoc est unicum desiderium suum ut animas de-
voret quas creasti. Et ideo ad te clamamus:
libera nos ab adversario nostro cottidiano. Sive
dormiamus sive vigilemus, sive comedamus
sive bibamus, sive quodcumque opus operemur,
instat omnibus modis die ac nocte frau-
dibus et artibus. Nunc palam nunc occulte
sagittas venenatas contra nos dirigens ut
interficiat animas nostras. Et tu domine pessima
est insania nostra. Quia cum cottidie vi-
deamus contra nos draconem ore aperto para-
tum ad devorandum, nichilominus dor-
mimus et lascivimus in pigricijs nostris
tamquam securi ante eum. Qui nichil
aliud desiderat quam ut nos perdat. Inimicus
ut occidat semper vigilat absque sompno. Et nos
ut custodiamus nos nolumus evigilare a
sompno. Ecce tetendit ante pedes nostros
laqueos infinitos et omnes vias nostras
complevit decipulis ad capiendas animas
nostras. Et quis effugiet laqueos? Po-
suit in divicijs laqueos, in paupertate
laqueos tetendit, in cibo et potu, in vo-
luptate, in sompno et in vigilijs. Laqueos
posuit in verbo et opere et in omni via nostra.
Sed tu domine libera nos de laqueo vena-
tium et a verbo aspero ut confiteamur tibi dicentes:
Benedictus dominus qui non dedit nos in captionem
dentibus eorum. Anima nostra sicut passer

Attendam ergo et audiam ergo dulcissime
mi rex dicam ut audiat tibi qui omnia
vides et nichil te latet cogito ad
pedes tue maiestatis quem moriar

accepta est de laqueo venancium. Laque-
us contritus est et nos liberati sumus.
Veni quidem domine lux mea et illumina
oculos meos ut videam lumen
et ambulem in lumine tuo et ne
impingam in laqueos eius. Quomodo enim
evadet laqueos multos nisi videat eos.
Et quomodo videbit nisi quem illuminaveris lu-
mine tuo. Ipse enim pater tenebrarum laqueos
suos abscondit in tenebris suis. Et ca-
piantur in eis omnes qui sunt in tenebris
suis qui sunt filii tenebrarum non
videntes lumen tuum in quo qui am-
bulat non timebit. Qui enim ambulat in die
non offendit. Qui autem in nocte ambulat
offendit quia lux non est in eo. Tu lux domine
tu lux filiorum lucis. Tu dies que nescit occa-
sum in qua ambulant filii tui sine offen-
sione et sine qua omnes qui ambulant
in tenebris sunt quia te lucem mundi non
habent. Ecce et quotidie quanto quis magis
est a te vero lumine elongatur tanto ma-
gis peccatorum involvitur tenebris. Et quo
magis est in tenebris eo minus videt laqueos
in via sua. Et ideo minus cognoscit. Et i-
deo sepius capitur et cadit frequentius. Et quod
est horribilius se cecidisse ignorat.
Cum non se sentit casum ignorat eo minus ma-
turat surgere quanto se estimat adhuc stare. Tu vero
lux mentis deus deus meus nunc illumina
oculos meos ut videam et cognoscam ne cor-
ruam in conspectu adversariorum meorum. Sicut enim modicum
ignis laborat minus ut tanquam perimus ut
facias liquescere a facie nostra sic liquescat
cera a facie ignis. Quoniam ipse est latro
dux primus et ultimus qui consilium fecit
ut acciperet gloriam tuam quidem inflatus ela-
tus accepit. Et cecidit in foveam suam. Et
eiecisti eum de monte sancto tuo. Et de medio
lapidum ignitorum in quorum medio ambu-
lavit et vita sua a principio cecidit ex quo
Deus meus non cessat persequi filios tuos
et invidiam tuam o rex magne. Cupit
perdere hanc creaturam tuam factam ad y-
maginem tuam. Quam occavit omni per-
versitate sua ut possideat gloriam tuam
quam ipse perdidit per superbiam suam. Sed con-
tere eum fortiter ante nos agnos
tuos. Et illumina ut videam laqueos quos
ipse paravit. Et evadam ad te leticia
placet. Et sic omnia tu domine nosti quia non
sunt querimonia de inimico meo facio iudex
eterne ut et ipsum dampnes et nos liberes
oves tuas salvas quorum factor tu es. Astutus
est deo iste hostis et tortuosus. Non facile
deprehendi possunt circuitus vie eius. Nec
cognosci species vultus eius nisi tu illumines.
Nam nunc hic nunc illic nunc agnum nunc
lupum nunc tenebras nunc lucem se ostendit.
Et singulis quibusque qualitatibus locis et temporibus
per varias rerum mutationes varias et diver-
sas temptationes. Nam ut tristes deciperat
contristatur et ipse. Ut gaudentibus illudat fingit
et ipse se gaudere. Ut spirituales defraudat in
angelum lucis se transfigurat. Ut fortes com-
primat apparet agnus. Ut mites devoret
apparet lupus. Hec omnia quidem ista nobis

Capitulum nonum de apertione Sathane
et de aliis astuciis eius.

paratas temptacionum effugiat. Sed Sicut ce-
teros a timore nocturno alios a sagitta
volante in die alios a negocio perambu-
lante in tenebris alios ab incursu alios
vero a demonio meridiano. Et adhuc quis
dominus ut cognoscatur. Quis revelavit
speciem vestimenti eius. Et quis in medium dentium
eius. Quis agnovit. Abscondit sagittas
suas in pharetra et laqueos suos abscondit
sub specie lucis. Et hec difficilius deprehenditur
nisi a te domine spes mea lumen aspirat quo
videamus. Nam non solum in carnalibus o-
peribus que de facili cognoscuntur verum etiam in
ipsis virtutibus sed in ipsis spiritualibus. Quare
laqueos abscondit subtiles. Et sub virtu-
tum colore vicia induit et se transfigu-
rat in angelum lucis. Hec et multa alia mala
texit nobis filius belial iste sathan Deus
Deus noster. Et ipse nunc ut leo nunc ut draco
manifeste et occulte intus et extra die ac
nocte insidiatur ut rapiat animas nostras
et tu eripe nos domine qui salvos facis
sperantes in te. Ut doleat ipse de nobis
et tu laudaris in nobis deus deus noster.
Ego autem filius ancille tue que
me commendavit manui tue in-
cama (?) seruis meis pauperculis con-
fessionibus confitebor tibi liberator meus
toto corde meo. Et recolo ad mentem
meam bona que fecisti michi a iuventu-
te mea in omni vita mea. Scio namque
quod ingratitudo displicet tibi que radix est
omnis mali spiritualis. Et ventus quidam desic-
cans et exurens omne bonum ac obstruens
fontem divine misericordie super hominem quam
et mortua mala iam oriuntur et viva
iam opera moriuntur. Et ulterius iam non
adipiscuntur. Et ego domine gratias tibi
ago ne sim ingratus tibi liberator meus
quia liberasti me. Quotiens iam absor-
bueat me ille draco et tu ab ore eius abs-
traxisti me. Quotiens peccavi et ipse
paratus fuit deglutire me. Sed tu defendi-
sti me. Cum contra te inique agebam cum tua
mandata fugiebam. Stabat paratus ipse
ut me raperet ad infernum. Sed tu prohibebas.
Ego te domine offendebam. Et tu me defen-
debas. Ego te non timebam et tu me
custodiebas. A te recedebam inimico meo me
exhibebam. Tu ipsum ne me acciperet deterre-
bas. Hec michi tu domine deus meus fa-
ciebas. Et ego non cognoscebam. Ex-
me multis a faucibus dyaboli de ore
leonis eripuisti. Et ab inferno me lici-
nescientem multis vicibus reduxisti. Descende-
ram usque ad portas inferi et ne illuc in-
trarem tu me tenuisti. Appropinquavi usque
ad portas mortis et ne me ipsa caperet
tu fecisti. De morte etiam corporis me sepius
eripuisti salvator meus. Cum me graves
morbi tenerent. Cum fui in periculis mul-
tis per mare per terras ab igne a gla-
dio. Et ab omni periculo liberavit semper
michi astans et in corde salvans. Scie-
bas enim domine deus quia si tunc mors me occu-
passet animam meam infernus suscepisset. Et
perpetuo damnatus fuissem. Sed tua misericordia et
tua gratia me prevenerunt eripiendo me

De morte cor[poris] et de morte anime d[omi]ne de[us] meus
h[ec] michi et multa alia beneficia exhibuisti
Et ego eram cecus et nunc cognosco domi
ne illuminasti nunc igitur lux anime mee
d[omi]ne de[us] meus vita mea lumen oculorum
meorum per quod video En illuminasti me
En cognosco te quia vivo per te Et gratias
tibi ago licet viles et exiles et impares
beneficiis tuis quales mea fragilitas ex
ostendit Quoniam tu solus es d[omi]ne de[us] meus
et creator meus benignus qui amas animas
domine et nichil odisti eorum que fecisti
En eo primus inter peccatores quos salvasti ut
ceteris aliis exemplar benignissime pietatis tue
Confiteor beneficia tua magna quoniam eri
puisti me de inferno semel et 2o et 3o Et mil
lesies Et ego ad infernum tendebam et tu me
semper reducebas et cum me iuste multociens
condempnasses Et si voluisses voluisti quia
amabas animas et dissimulabas peccata propter
penitentiam d[omi]ne deus meus et cognosco per lumen
tuum tunc Respirat anima mea in me Via ma
gna super me quoniam eripuisti animam ex
inferno inferiori et me reduxisti ad vitam
domine eram in morte Totum me re
suscitasti Et tuum igitur sit totum quod vivo et
totus totum tibi me offero Totus spiritus
totum cor et tota vita mea vivat tibi vita
mea Quoniam tu totum me liberasti ut totum
me possideas Totum me fecisti ut totum me
Diligam i[gitur] te domine virtus mea exaltacio
mea diligam te ineffabilis exultacio
mea Et vivat iam sed tibi tota vi
ta mea Iam pereat in miseria mea re
suscitata est anima mea qui es deus miserator
et misericors et multe misericordie in nulla hora
diligere non tenuit Certe d[omi]ne deus sanctificator
meus iussisti me lege tua ut diligam te
toto corde meo tota anima mea tota mente
mea tota fortitudine mea et ex omnibus viribus
meis Et vel ex intimis medullis cordis
mei omnibus horis et momentis quibus
fruor vita tua Quociens pro preciis impen
dis sed me regis Sed moreretur nisi quod per me
vivificas Et omni me momento in tua ma
gna beneficia prestas Sicut enim nulla hora
est et punctus in omni vita mea quo tua
beneficia non utar Sic ullum debet esse mo
mentum quo te non habeam ante oculos
in memoria mea et non diligam eciam fortitudine
mea sed ut hec valeo nisi tu dederis michi
Tuum est omne donum bonum et omne datum
optimum descendens a te patre luminum apud
quem non est transmutacio nec vicissitudinis
obumbracio Non est enim neque volentis neque
currentis sed tui miserentis ut diligam
te Tuum est hoc donum d[omi]ne tuum est omne
bonum Iubes te diligi da quod iubes Et iubes
Et nunc qui semper ardes et numquam extingueris O amor qui
semper ferves et numquam tepescis Accende
me Accende me totum a te ut totum diligam
solum te Minus enim te amat qui tecum aliquid
amat quod non propter te amat Diligam te domine
quoniam tu prior dilexisti me Et pro
michi ultimo ut ex plurimis signis dilectio
tue maxime ego pro innumera beneficia tu
a quibus a puero conduxisti me Post beneficium
nempe creationis quando in principio de nichi
lo ad imaginem tuam creasti me honorificasti
et exaltasti me inter omnes crea
turas quas fecisti et nobilitasti lumine
vultus tui quod signasti super luminare
cordis mei Et ab insensibilibus pecoribus
et iumentis brutis distinxisti Et paulo
minus ab angelis minuisti parum
sunt autem contra summam bonitatis tue quam
quotidianis et singularibus maximis
donariis tuorum beneficiorum mea
in infusione munera et quasi filium
parvulum tuum tenellum uberibus tue
consolacionis lactasti Et conformasti me ut
eo totus tibi serviret Omnia que fecisti
in meum servicium condidisti Omnia sub
pedibus hominis subiecisti ut solius hominis
tibi subiceret Et ut tuus esset totus
homo super omnia tua dominatus est homo
Et tria nempe pro corpore cuncta creasti
ipsum vero corpus pro anima animam vero
pro te ut tibi soli vacaret ut te solum
amaret possidens te ad placitum inferiora
vero omnia ad servicium Quicquid in celi
ambitu continetur inferius ab anima humana
est ut sursum superius possideret cuius possessi
one beata fieret Cui si adhesisset in
mutabilem imutabilitatem misericordia retineret
supergrediens illius summe maiestatis tue
civitatis sponsam et clavitatis immortalis in
serenitate gaudebit Tunc non illius bonis
optimus fruetur in domo domini quomodo
co racione cuncta que hic cernimus velut
nichilum computentur illa sunt que nec oculus
vidit nec auris audivit nec in cor hominis
ascendit que preparavit diligentibus se Et
sed quidam d[omi]ne datum est omnibus et
quotidie conspicimus animas sed tu solus tuorum
qui amas animas Tunc primo hic d[omi]ne
deus meus in imagine tua quippe honore
ascensus similitudinis tue ad quam creata sum
vivam et corpori nostro licet adhuc corrupti
bili et ignobili ut videret dedisti spe
ciem celi claritatem per visum inferiorum luminum
videre fassorum solis et lune Tunc precepto
tuo die nocte et nocte deserviunt silen
tibus ut pateret largitas et aeris puri
tate ut audiret sonorum varietates ut odo
raret florum suavitates ut gustaret
saporum qualitates ut contractaret di
visum corpulentum omnium grossitudinem ad
innumera sunt necessitatibus dedisti
innumera volucres quoque celi et pisces ma
ris feras terre ad reficiendum imper
disti mensas de terra pro singulis suis
quasi corruptibilitates creasti Singula
solacia singulis malis obviantia
fecisti Tunc oculos interiores et infirmasti
et nosti figmentum nostrum figulus in te
nos omnes sed lutum in manu tua

O Reg aperiatur michi ianua tua magna
lumine tuo illustrata Tunc se magis
adaperit cum michi magis aduc appe
ratur. Nam eminus hic tua magna Et ex
visibilibus hiis tua magna invisibilia com
prehendimus. Domine deus sancte et bone cre
ator in hoc mundo michi domine pro corpore ignobili
et corruptibili tam magna et innumera bene
ficia prestas. Celo et aere a terra et mari
luce et tenebris calore et umbra Rore
et imbre ventis et pluviis volucribus
et piscibus bestiis et arboribus et multipli
ci te herbarum germine terre et cunctarum
creaturarum tuarum ministerio nobis succedi
re per sua tempora instituisti ut alleuiens fasti
dium Quam qualia quot et quam magna et
et innumerabilia erunt illa bona que preparasti
diligentibus te In illa celi patria ubi videbunt
te facie ad faciem Si tanta nobis facis in
carcere Quid nobis ages in palacio. Magna
et mirabilia sunt opera tua domine Rex israel
Cum sint hec omnia valde bona et delecta
bilia Que bonis pariter malisque pariter
communia tradidisti Quialia futura sunt illa que
solis bonis recondidisti Si tot innata et va
ria sunt dona tua que inter amicos pariter
tribuis et inimicis Quam magna et mirabilia
Quam dulcia et delectabilia Quam mira et
ineffabilia erunt que solis tuis largitus
es amicis Si tanta solacia confers in hac
die lacrimarum Quanta confers in die nupci
arum Si tanta delectabilia continet ~~cum~~ car
cer Quanta continet quoque patria Oculus non
vidit deus absque te que preparasti diligentibus
te Quam enim magna multitudinem magnifi
centie tue est et multitudo magne dulce-
-dinis tue quam abscondisti diligentibus te Magnus
enim tu es domine deus meus et immensus. Nec
est finis magnitudinis tue Nec est numerus sapie
tue Nec est finis seu numerus neque mensura
retribucionis tue Sed sicut magnus es ita ma
gna sunt dona tua Quam tu ipse es premium
et donum legitimorum pugnatorum tuorum

Hec sunt beneficia tua magna domine
Deus Sanctificator tuorum sanctorum
quibus repletus es in omni copia consignauit
filiorum tuorum Tum factus es ipse defensor
et consolator desolatorum Tu corona speci que
ornata est gloria preparata in matutinis tu satie
tas famelicorum et inuitandarum conuiuarum
tu consolacio sempiterna que solis illis te
tribuis qui consolacionem huius mundi pro consolacione
eterna contempnunt Nam qui hic consolantur
indigni tua consolacione habentur Sed qui hic
tribulantur a te consolantur Et qui participant
passionibus participant et consolacionibus
Nemo potest in utroque seculo consolari Nec potest
hic quis et in futuro gaudere Sed una necesse est
ut perdat qui alteram voluit possidere Tu
ubi consolatio Domine consolator meus Renuo igitur
consolari animam meam ut digna habeatur consola
cionibus eternis Summa iusticia est ut a
mittat te qui umquam in alio aliquo magis se con
solari eligat quam in te Sed obsecro summa ve
ritas

te perte ut non permittas me malicie alia consola
tione vana consolari quam in te Sed omnia michi
preter te amarescant ut tu solus dulcis appareas
anime mee Tu enim es dulcedo inestimabilis per
quam cuncta amara dulcorantur Tua enim dulcedo
craticulam laurentio dulcem fecit Tua enim dul
cedo stephano lapides torrentis dulcorauit
Per tua dulcedine ibant apostoli gaudentes a conspectu con
cilii quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu con
tumelias pati Ibat andreas ad crucem se
curus et gaudens quia ad tuam dulcedinem
properabat Hec tua dulcedo ipsos apostolorum prin
cipes sic repleuit ut pipa crucis patibulum
unus eligerat alter quoque caput sancti gla
dio supponere non timeret Per hanc enim bartholomeus
pellem suam dedit pre hac gustandi venenum pere
potum johannes intrepidus epotauit Hanc ut
gustauit petrus ipsorum oblitus clamauit
quasi ebrius dicens domine bonum est nos hic esse
Si vis faciamus hic tria tabernacula hic moremur
hic te contemplemur Tuo gustu nullo alio
indigemus Sufficiat nobis domine videre te
Sufficit magis tua dulcedinis saciat vnam
stilla dulcedinis iste gustauit et omnem aliam
dulcedinem fastidiuit Quid putas dixisset O
magna illa dulcedinis multitudinem diuitatis
tue gustasset quam abscondisti diligentibus te
Hanc dulcedinem tuam ineffabilem et illa gusta
verat ego quam legimus quod letissime et letatur
ibat ad carcerem quasi ad epulas inuitata Hanc
ut reor et ipse gustauerat Qui dicebat quam
magna multitudo tua domine quam abscondisti time
tibus te Quemque monebat gustate et videte
quoniam suauis est dominus Hec est illa beatitudo de
qua in qua expectamus saluatorem te nobis ppro-
proqua ingemiscimus tota die ut in tua vi
sione
Tu dulce expectacio Israel domine desiderium
Tuum ad quod suspirat cor meum fe
stina ne tardaueris surge propera et
veni ut educas nos de isto carcere ad confite
dum nomini tuo ut gloriemur in laude tua
Inclina tuo aperi aures tuas clamoribus
lacrimarum pupillorum tuorum qui clamant
ad te pater noster da nobis panem nostrum cotidianum
In memoria fer ne ambulemus die ac nocte us
que perueniamus ad montem tuum oreb Et ego par
vulus inter paruulos familie tue domine fat
et unus inter centum venia et aparebo an
te faciem tuam ut qui nunc confitear ad tempus
tam exinde confitear tibi in eternum Beati enim
sunt ad videndam claritatem tuam Tunc michi
est clamat ut adeo permittas me Ostio domine
stio Et confiteor me indignum ut intrem sub
tectum tuum Sed fac propter honorem tuum Et ne
confundas me ab expectacione sancta tua Et quis
intrabit in sanctuarium tuum et ad conspiciendas
personas tuas nisi tu aperias Tunc aue
aperiet Si tu incluseris Si destruxeris non
nemo est qui edificet Si incluseris hominem
nemo est qui aperiat Si continueris aquas
omnia siccabunt Si emiseris eas subuertent
terram Si omnia creasti ad nichilum
redigitas Tunc condicat tibi porro sempi
terna bonitate anime tue quam voluisti et fecisti

Margin: In tanta die tamen saltem cum voce nostra ...
Margin: Propiqua es domine et omnia vie tue veritas ... tue militans

omnia quecumque voluisti. Tu nos fecisti fabricator mundi. Rex noster tu nos creasti ne spernas nos quia opera tua sumus. Et quis ego domine deus meus? nos lutum et cinis non valemus in tuas eternitates intrare nisi tu induxeris qui de nichilo cuncta creasti.

Ergo omne opus manuum tuarum confitebitur tibi in timore tuo quia non in arcu meo sperabo nec gladius meus salvabit me sed dextera tua et brachium tuum et illuminatio vultus tui, alioquin desperarem. Vita et spes mea tu qui creasti me et non dereliquisti me qui non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es deus noster suavis et mitis patiens et in misericordia disponens omnia. Et nos si peccaverimus tui sumus et si non peccaverimus scimus quoniam apud te sumus computati. Nos solum vani sumus. Et vanitates omnis homo vivens et velut … est vita nostra super terram. Ne irascaris si cadimus pusilli tui quoniam tu nosti figmentum nostrum. Ipse deus noster, nimis deus inestimabilis fortitudinis contra folium quod vento rapitur ostendis potentiam et stipulam siccam persequeris. Nimis dampnabilis … Sicut tamen vivum dampnabilis publice … audivimus de misericordia tua domine quoniam mortem non facis nec letaris in perditione morientium. Propterea oramus te ne permittas dominari quod non fecisti. Sicut enim letaris … quam fecisti de morte et perditione, quid te prohibet ut domine qui omnia potes ut pro … a mea salvatione? Si vis potes me salvare. Ergo si velles non posses tam magna … misericordiarum tuarum inniti velle. Quippe adiacet perfecere autem non invenio. Velle quod bonum est non possumus nisi tu velis, ut quod volo possim nisi tua potentia me confortet. Et quod possumus aliquando nolo nisi voluntas tua fiat sicut in celo et in terra. Et quod volo et possumus ignoro nisi tua sapientia me illustret. Et si … quid volens quod valeo imperfecta et vana fuisset sapientia mea nisi adiuvet a … sapientia tua. In tua autem voluntate cuncta sunt posita et non est qui possit resistere voluntati tue domine. Universorum principatum tenens omnia que vis facis in celo et in terra et in mari et in omnibus abyssis. Et in nobis igitur fiat voluntas tua super quibus impositum est nomen tuum ne pereat hoc nobile plasma tuum quod creasti propter honorem tuum. Et quis homo natus est de muliere qui vivat et non videat mortem et eripiat animam suam de manu inferni nisi tu solus eripias, vita vitalis omnis vite per quem omnia vivunt.

Tibi enim iam tibi confessus laus vite mee. Rex meus virtus salutis mee. Sperabam aliquid in virtute mea que tamen non erat virtus. Et cum per voluntatem currere ubi magis stare credebam, ibi magis cadendo constitutus quam magis retro et non ante. Et quod credebam consequi me longius elongavit a me. Et per multa silentia vices meas perambulando in … Nunc quia illuminasti me cognoscam quod magis posse credidi per me ipsum semper … potui … nisi hic facias. Illud profitebar quod post … hic nec illud … erat voluntas. Tunc erat facultas. Aderat facultas et erat voluntas quoniam de me … considerabam. Nunc autem confiteor … deus pater celi et terre quoniam non in fortitudine roborabitur vir ne gloriatur

ante te stulta presumpcio omnis carnis. Nec est hominis velle quod possit aut posse quod velit. Sed per te gressus hominis dirigentur. Ecce in qua qui non a se sed a te dirigi se confitentur. Obsecro itaque virtutem tue … velit domine salvare quod creasti quia si vis … salvare et in tua voluntate est utique salutem.

Recordare mei domine antique quam nos a principio in benedictionibus tue dulcedinis prevenisti antequam nascerer, quam ego filius ancille tue. Domine spes mea sola ab uberibus matris mee prevenisti me. Preparasti mihi semitas quibus incederem et venirem ad gloriam domus tue. Priusquam me formares in utero novisti me quemadmodum placuit predestinasti de me. Que qualia sunt in libro tuo scripta sunt de me in consistorio in secreto consistorii tui ego quidem ignoro. Unde valde timeo. Tu vero nosti quod ego per successionem decurrit … huc ad mille annos. Huius temporalitate expecto … … tue … quod futurum est et quod futurum est … aut stans in hac nocte tenebrosa et huius ignorancie timor et timor venerunt super me. Tamen video undique imminere mihi tot pericula. Mille quoque hostibus venatoribus innumeram … in hac valle lacrimarum … et in tantis huius malis agmina … facit mihi animum desperare. Sed spes in magna … de te in vestimento … principes … et considerato multitudine miseracionum tuarum que apud te sunt. Sublevat metum meum. Et presencia … domine tue que me ab eo … … prevenerunt. Et nunc … in me … … bonitate tue … et perfectionibus … quas tuis … … spem meam admonet ut in te leter domine deus meus … gratia … qui … letificabas iuventutem meam.

Dilexisti me domine amor meus antequam diligerem te et ad imaginem tuam creasti me. Eterna dignitate tue … novere in te … quod fecisti me in … angelos tuos … pro me quibus mandasti ut custodirent me in omnibus viis meis. Ne forte offendam ad lapidem pedem meum. Hii sunt custodes super muros … tue … ierusalem … in circuitu eius vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem tuum ne qui rapiat ut leo animas

et angelos suo gaudio defraudemus

Nota de potestate (?)

Nota eciam de eo (?)

ncias dei non esset qui eriperet. Ille adu-
sarius in antiquus qui sicut leo rugiens re-
quirit quem devoret. Hii sunt enim
bte pleni sapie que sinistro est mattheo
In ministerio missi propter eos qui hereditate
tem capiunt salutis ut eos liberent ab inimicis suis
et custodiant in omnibus viis suis
et doceant et moneant et ordines filio-
rum tuorum offerant in conspectu glorie magestatis
tue. Diligunt nempe homines suos per
quos sue ruyne scissuras instaurari ex-
pectant. Idcirco magna cura et vigilanti
studio assistunt nobis omnibus horis et locis
succurrentes et providentes necessitatibus
nostris. Et solliciti discurrentes inter
nos deum et gemitus nostros atque suspiria
referentes ad te ut impetrent nobis facilem
tue clementissime benignitatis propiciacionem
et referant ad nos desideratam gratie tue
benedictionem. Ambulant nobiscum in om-
nibus viis nostris intrant et exeunt no-
biscum. Attente considerantes quam pie et
honeste inmedio prave nationis conver-
semur quanto studio et desiderio quod in-
regnum tuum et iusticiam eius. Quanto
que timore et tremore sumus et exultemus
tibi in leticia cordis nostri adiuvant
laborantes protegunt quiescentes hortantur
pugnantes coronant vincentes congaudent
nos gaudentibus de te inquam gaudentibus
compatiuntur patientibus propter te inquam pati-
entibus. Grandis est eis cura de nobis
magnus effectus dilectionis eorum erga nos
et hec totum propter honorem tue inestima-
bilis caritatis qua dilexisti nos. Diligunt
enim quos tu diligis. Custodiunt quos tu
custodis et deserunt eos quos tu deseris.
Nec diligunt operantes iniquitatem
et perdunt omnes qui loquuntur mendacium.
Quotiens bene agimus gaudent angeli
et exultant demones. Quotiens ab
bono declinamus diabolum letificamus.
Gaudium est eis super uno peccatore pe-
nitenciam agente. Quid si uno iusto
iam prima destitute. Da i. da per suum
eis gaudium de nobis ut et tu per eos col-
lauderis in nobis. Et nos cum eis in
unum ovile tuum adducamur ut conferamur
unum nomen sancto tuo. Creator hominum
et auctor lucis ipse commorantes coram te
confitentur laudantes te. Quoniam beneficia tua
magna sunt que quibus nos honorasti dans
nobis angelos tuos spiritus et ministros
tuos in ministerium nostrum. Celum enim et
quod ambitu celi continetur. Et quod superiora
hec sub celo nisi ad te et ea que
sunt sub celo laudant te de hec omnes
angeli tui. Confiteantur tibi de hoc omnia
opera tua et sancti tui ipsi benedicant tibi.
Honorificati nostri quos nimis ho-
norificas et ditas multis muneribus
decorasti. Admirabile est nomen tuum domine
in universa terra. Quid enim est homo
quia magnificas eum et honorificabis eum

et apponis erga eum cor tuum et

Dixisti enim veritas antiqua delicie mee esse
se cum filiis hominum. Numquid homo putredo
et filius hominis vermis. Nonne universa va-
nitas omnis homo vivens. Et dignum duxisti super
huiusmodi aperire oculos tuos et adducere eum
tecum in iudicium. Doce me abyssus profundissima
terram in iudicium. Creator sapia qui librasti in pondere montes
creator sapia qui librasti in pondere montes
et colles in statera. Et appendisti tribus digitis
molem terre. Suspende molem tripalitatem huius
quam eos tribus invisibilis digitis tuis ad te
ut videam et cognoscam quam admirabilis es in
universa terra. Lux antiquissima que lucebas
ante oculos tuos in montibus sancte civitatis
antique. Cum munda et apta erant omnia
antequam fierent lux que odio habes omnem
maculam utpote mundissima et immaculata que
tibi delicie cum hominibus. Que convertis lucem
ad tenebras ubi sunt in nocte delicie tue
ubi preparasti tibi in me dignum studium mage-
statis tue. Ad quam introicens habeas delicias
delectationis tue. Mundum enim cenaculum decet
te mundus enim qui nisi mundis
cordibus videri potes multo magis necesse
habes in homine ubi habites tam mundum
ut te suscipiat. Quia regi mundum. Quis
potest facere mundum de inmundo conceptum semi-
ne. Nonne tu qui solus es mundus. Ab inmundo
enim quis mundabitur. Nam cum legem quam
dedisti patribus nostris in igne comburente
montem. Et in nube tegente tenebrosam aque.
Quicumque tetigerat inmundum inmundus erat.
Quomodo ergo nos quasi pannus menstruate
de massa corrupta et inmunda venientes
maculam inmundicie nostre quam celare saltem
tibi qui omnia vides non possumus de sor-
te portamus. Certe non mundi esse non possumus
nisi tu mundaveris. Qui solus es mundus. Audias
ergo de nobis filiis hominum eos in quibus
tibi complacuit. Civitate quos ab eterno
fundis secreti iudiciorum inscrutabilium
sapie tue propter misterium licet occultum sine
eorum meritis predestinasti ante mundum
vocasti de mundo. Vivificasti in mundo et ma-
gnificasti eos propter te mundum non ante omnibus
hec facis quod admirantur et obstupescunt eos
sapientes terre. Et ego considerans domine
paveo et obstupesco de altitudine diviciarum
sapie et scientie tue. Cum ex eadem luto alia
quidem vasa facis in honorem. Alia in con-
tumeliam sempiternam. Quos igitur elegisti
de multis in sponsos tuos induis. Effundens
super eos aquam mundam. Quorum nomina tu nosti
qui solus numeras multitudinem stellarum et omnibus
eis nomina vocamus qui scripti sunt in libro vite.
Qui necesse perire possunt quibus omnia co-
operantur in bonum. Cetera ipsa peccata eorum
non tradunt nec tollunt. Et suspiciens manum
tuam custodiens omnia ossa eorum et unum
ex eis non conteretur. Pessimorum peccatorum pessima
mors inquam eorum. Quos angelis facis celum
et terram. Sicut abyssum multam iudiciorum occul-
torum inmisericordia propter aut iniustorum constituisti ad mor-
tem eternam. Quorum damnacio nominum et iniustorum
Horum apud te est. Cum inmiscens
maneas dampnasti. Et dominus es profun-
dum abyssi. Ie

Magna sunt iudicia tua domine deus
iudex iuste et fortis qui iudicas equi-
tatem et insensibilia et profunda cogita-
tionum considerans contremiscunt omnia ossa mea. Cum
non sit homo viuens super terram ut secundum mag-
nitudinem pie et caste cunctis diebus vite nostre in
timore domini et exultemus in tremore ut non
sit securum sine timore nostrum gaudium sine me-
rore Et non gloriemur a casu nisi ut distinctius
nostra gloriemur ante te omnibus celi secundum potestates
et tremiscant a facie tua cum ignoret homo
utrum amore vel odio dignus sit sed in futurum
omnia reseruantur incerta Vidimus namque multos
et audiuimus a patribus nostris qui minus sine
magno tremore non recolo Sine multo timo-
re non cogitare ascendisse primus usque ad celos
et inter sidera nidum suum collocasse Postmo-
dum autem cecidisse usque ad abyssos et animas
eorum in malis tabuisse vidimus stellas
cecidisse de celo usque ad abyssos ab ipsa fere
cauda draconis Et eos qui iacebant in ter-
pulvere a facie subleuauit manus tua celos a-
scendisse viuos morientes et mortuos vidimus
resurgentes Et eos qui inter filios dei am-
bulabant in medio lapidum igniterorum quasi lutum
ad nichilum defluxisse vidimus lucem contene-
brasse Et de tenebris lucem processisse quia
publicani et meretrices precedunt in celos in
regnum celorum Filii autem regni eiciuntur in tene-
bras exteriores Cur autem ista omnia quia
in materia illud ascenderunt in quo ascendit an-
gelus et descendit dyabolus Deus autem pre-
destinasti ipsos et vocasti et iustificasti et iudicasti
vel dignum habitaculum sunt tue maiestati Cum
quibus et in quibus sunt tibi delicie sunt et in
de in quibus delectaris et letificans inhabitem
eorum habitans cum eis in medio et in memoria
et cogitatione cordis Sicut ipsi templum tuum
sunt Anima quam creasti non de te secundum probabi-
lium non ex qualitate elementorum materia
sed ex nichilo que quidem rationalis intel-
lectualis spiritualis semper viuens semper inmota quam
signasti lumine vultus tui et consecrasti virtute
tue Capax ita facta est maiestatis
tue quod a te solo et a nullo possit impleri
Cum autem te habet plenum est desiderium eius
et iam nichil aliud quod desideret exterius restat
Dum autem aliquid exterius desiderat manifestum
est quia te non habet interius quo habito nichil
est quod ultra desideret Cum nichil sit summum et omne
bonum non habet quod desideret amplius si possidet omne
quod si non desiderat omne bonum restat quod desideret
aliquid quod non est bonum Ergo nec summum
bonum ergo nec deum sed potius creaturam desi-
derat Et continua famem habet quia licet quod
desiderat in creatura adipiscatur vacua tamen
remanet quia nichil est quod eam impleat nisi tu
ad cuius imaginem est creata Simplices autem
eos qui nichil aliud desiderant preter te et
facis eos dignos te sanctos beatos imma-
culatos et amicos dei quia omnia reputant
ut stercora ut lucrifaciant te solum Hec est
beatitudo quam homini contulisti hic honor
quo eum inter omnes creaturas et super omnes
honorificasti ut sit admirabile nomen

Nomen tuum in universa terra Fecit deus
deus meus summe omnipotentissime
Inueni locum ubi habitas quia in anima
quam creasti ad imaginem et similitudinem tu-
am que te solum querit et desiderat Et pererra-
vam sicut ovis que perijt querens
exterius te qui es interius Et laboraui
nimium querens extra me et tu habitas
in me Ego tu desiderans te Circuiui vicos
et plateas civitatis huius mundi querens te
et non inveni quia male querebam foris quod erat
intus Misi nuncios meos omnes sensus ex-
teriores ut quererent te et non inveni quia
male querebam Video enim lux mea deus
qui illuminasti me quia male te per illos quere-
bam quia tu es intus Et tu ipse vides tu in-
trauerit nescierunt Nam oculi dicunt si non
coloratus fuit per nos non intrauit Au-
res dicunt si sonitum non fecit per nos non
intrauit Nasus dicit si non olet per me
non intrauit Dicit et gustus si non sapit per
me non intrauit Tactus eciam addit si cor-
pulentum non est nichil de quo me in-
terrogas Nam ita non sunt deus meus
non cum species corporis nec decus temporis
nec candorem lucis vel colorem non dul-
cem melodiarum cantus et quorumque dul-
ce sonantia non florum et unguentorum
vel aromatum odores non mella non manna
gustui suauia et delectabilia nec cetera
que ad tangendum nec ad amplexandum
sunt habilia vel omnia omnibus hiis sub-
iecta quero ad deum meum quero absit ut
ista crediderim deum meum que ex se
talia sensibus comprehenduntur et tu dominus de-
um meum quero nichil aliud quero nisi
quandam lucem que est super omnem lucem quam
non capit oculus quandam vocem que super
omnem vocem quam non capit auris quendam
odorem super omnem odorem quem non capit
naris quendam dulcorem super omnem dulcorem
quem non capit gustus quendam amplexum
super omnem amplexum quem tactus non
tangit interioris hominis mei sensibus
ista lux fulget ubi locus non capit ista
vox sonat ubi spiritus non rapit odor
iste redolet ubi flatus non spargit Sapor
iste sapit ubi non est edacitas amplexus
iste tangit ubi non diuelletur hic est deus
meus et non estimabitur alius ad illum hic
quero cum deum meum quero istud amo hic
deum meum amo Sero te amaui pulcri-
tudo tam antiqua et tam noua sero te amaui
et tu intus eras et ego foris Et ibi
querebam te et in ista formosa que fecisti
deformis irruebam Mecum eras et tecum
non eram Ea me tenebant longe a te
que esse non poterant nisi in te Circui-
bam omnia querens te et propter omnia
derelinquens me Interrogaui terram
si esset deus meus et dixit michi quod non esset
Et dixerunt omnia que in ea sunt et hec idem
confessa sunt Interrogaui mare et abys-
sos et reptilia que in eis sunt et respon-
derunt non sumus deus tuus quere super
nos Interrogaui flabilem aerem et in-
uniuersum aer cum incolis suis falleris
non sumus deus tuus Interrogaui ce-
lum solem lunam et stellas neque nos
sumus deus tuus inquiunt Et dixi om-
nibus hiis qui circumstabant fores carnis
mee Dicite michi de deo meo quod

vos non estis. Dicite michi de illo aliquid.
Et exclamaverunt omnia voce grandi: Ipse
fecit nos. Interrogavi deinde molem
mundi: Dic michi si deus meus es
an non. Et dixit voce forti: Non sum, inquit, ego
inquit ego sed per ipsum sum ego. Quem queris
in me ipse fecit me. Super me quere qui
regit me qui fecit et te. Interrogatio
creaturarum profunda consideratio ipsarum,
responsio ipsarum attestatio ipsarum de deo
communia. Omnia clamant: ipse fecit nos. Ut enim
ait apostolus: invisibilia dei per ea que facta
sunt a creatore mundi intellecta conspiciuntur.
Et redii ad me et interrogavi me et aio
ad me: Tu quis es? et dixi michi: homo
rationalis et mortalis. Et incepi discutere
quid hoc esset et dixi: Unde hoc tale ani-
mal, domine deus? Unde michi nisi abs te? Tu fecisti me
et non ipse me. Quid tu domine, vita per quem
vivo ego, tu per quem vivunt omnia, tu solus
per quem vivimus ego et omnia. Quid tu domine
deus meus, deus verus, solus omnipotens eter-
nus et incomprehensibilis et immensus, qui
semper vivis et nichil moritur in te, immortalis
habitans eternitatem, mirabilis oculis ange-
lorum, inenarrabilis, inperscrutabilis, deus
vivus et verus, terribilis et fortis, ne-
sciens principium neque finem, principium omni-
um et finis, qui es ante primordia seculorum
et ante omnium seculorum origines. Tu es deus
et dominus omnium que creasti, et apud te
omnium instabilium apud te immutabiles per-
manent origines, et omnium rationabilium atque
temporalium sempiterne vivunt rationes. Dic mi-
chi supplici tuo, deus, dic misericors misero
tuo, dic quero per miserationes tuas, unde
hoc tale animal nisi abs te? Aut quisquam fa-
ciens se erit artifex? Num aliunde
quam a te venit esse et vivere? Nonne
tu es summum esse a quo omne esse est?
Quicquid enim est a te est, quia sine te
nichil est. Nonne tu fons vite a quo
fluit omnis vita? Quicquid enim vivit
per te vivit, quia sine te nichil vivit.
Tu ergo domine fecisti me. Quis enim fecit
me? Tu deus fecisti me, sine quo fa-
ctum est nichil. Tu factor meus, ego opus
tuum. Gratias tibi domine meus per quem
vivo ego et per quem omnia. Gratias quia fe-
cisti me. Gratias tibi plasmator meus, quia
manus tue fecerunt et plasmaverunt
me. Gratias tibi lux mea, qui illuminasti
me et inveni me. Ubi inveni me, ibi co-
gnovi te. Ubi cognovi te, ibi et inveni
te. Ibi cognovi te ubi, autem cognovi te
ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea
quando illuminasti me.

Quid est quod dixi: cognovi te? Non-
ne tu es deus incomprehensibilis et im-
mensus, rex regum et dominus domi-
nantium, qui solus habes immortalitatem
et lucem habitas inaccessibilem, quam nullus
hominum vidit sed nec videre potest? Nonne
tu es deus absconditus et absconditus et
inperscrutabilis maiestatis, solus tui ipsius
maximus cognitor et mirabilis contempla-
tor? Quis ergo cognovit quem numquam
vidit? Dixisti enim in veritate tua: non vi-
debit

me homo et vivet. Dixit et preco tuus per
veritatem tuam: Deum nemo vidit umquam.
Dixit enim veritas tua: Nemo enim novit fi-
lium nisi pater, neque patrem quis novit nisi
filius. Sola trinitas tua soli integre no-
ta est, et que exsuperat omnem sensum. Quid est
ergo quod dixi, homo vanitati similis factus:
cognovi te? Quis enim cognovit te nisi tu
te? Tu quippe solus omnipotens semper
laudabilis et superglorificatus et superexaltatus et su-
peraltissimus et superessentialis in altissimis et
in minimis, et quamvis nominaris, qui super
omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem
atque sensibilem et super omne hoc quod nominatur
non solum in hoc seculo sed et in futuro, super essentia-
et super intelligibilis esse demonstraris, quoniam
superessentiali et occulta divinitate super omnes
rationes intellectum et essentiam inaccessibiliter
et inperscrutabiliter habitas in tenebris, ubi lux
inaccessibilis et lumen inperscrutabile et inco-
prehensibile et invisibile et super rationale et super
intelligibile et super inaccessibile et super immu-
tabile et super incommutabile, credibile, quod
nullus umquam hominum vel angelorum vidit sed
nec videre potest. Hoc est celum celi domine,
celum clausum super archanum et super intelli-
gibile et super rationale et super essentiale lumen
de quo dicitur: Celum celi domino. Celum celi
cui terra est omne celum quod super nos exaltatum
est, omne celum ad quod terra est acce-
ssum, cui pro celo celi est celum celi. Quod
quod nemo ascendit nisi qui de celo descendit,
quia nemo novit patrem nisi filius et cognomen
spiritus sancti. Quia tibi sola trinitas integre
nota est, sancta trinitas supernaturalis et super
inenarrabilis et super inperscrutabilis et super
inaccessibilis et super incomprehensibilis et super intelli-
gibilis et super essentialis et super essentialiter superans
omnem sensum, omnem rationem, omnem intellectum,
omnem intelligentiam, omnem essentiam supercelestium
animorum, quam neque dicere neque cogitare neque in-
telligere neque cognoscere possibile est etiam oculis
angelorum. Unde ergo cognovi te, domine deus meus,
altissimus super omnem terram, altissimus super
omne celum, quem neque cherubin perfecte cognoscunt
neque seraphin, sed alis contemplationis
suarum velant facies, sedenti super solium
excelsum et elevatum clamantes et dicentes:
Sanctus, sanctus, sanctus dominus deus exercituum, plena est
omnis terra gloria eius. Expaverunt prophete et
dixit: Ve michi quia tacui, quia vir pollutus la-
biis ego sum. Sed dixi: cognovi te. Verumtamen
domine, ve tacentibus de te, quia muti loquaces sunt
sine te. Et ego non tacebo, quia fecisti et illu-
minasti me. Et inveni me et cognovi me.
Et inveni te et cognovi te, non sicut es
sed cognovi te sicut michi es, et hoc non sine
te, sed in te, quoniam tu es lux que illuminasti
me. Sicut enim es soli tibi cognitus es, sicut mi-
chi es secundum gratiam tuam, sic michi cognitus
es. Sed quid michi es? Dic michi miserator mi-
sero tuo, dic michi per miserationes tuas quid
michi es. Dic anime mee: salus tua ego sum.
Noli abscondere a me faciem tuam, moriar ut
eam videam. Sine me loqui apud misericordiam

[Right margin:] et ingnotabile ad quod non attingit ad lumen quod incomprehensibile

[Right margin:] et nemo novit filium nisi pater et coniunctim spiritu sancto

[Right margin:] Rma

tua quam misericordia tua magna est super me Eloquar
ad dominum meum tunc sum cinis et pulvis
qui in simplicitate tua qui in misericordia magistro
tuo qui per inspirationes tuas quibus me instruxisti
es et intonasti desuper voce grandi in interio
rem aurem cordis mei Et rupisti surditatem
meam et audivi vocem tuam illuminasti cecitatem
meam et vidi lucem tuam et cognovi quoniam
deus meus es propterea dixi quod cognovi te quoniam
meus deus meus es

Cognovi te verum solum deum et quem
misisti iesum christum Erat tempus quando
non cognoscebam te. ve tempori illi
quando non cognoscebam te ve cecitati illi qua
non videbam te ve surditati illi quando non au
diebam te Cecus et surdus per formosa que fecisti de
formis irruebam Eram tecum et tecum
non eram Et ea me tenebant longe a te que
non essent nisi essent in te Illuminasti lux et vidi
te ~~me~~ et amavi te Nemo quippe te amat
nisi qui te videt et nemo te videt nisi qui
te amat Sero te amavi pulchritudo tam anti
qua Sero te amavi ve tempori illi quando non
amavi te Gratias tibi lux mea quoniam
illuminasti me et cognovi te Cognovi te summum
deum vivum et verum creatorem meum Cogno
vi te creatorem celi et terre visibilium omnium et in
visibilium deum vivum verum omnipotentem immorta
lem invisibilem incorporalem interminabilem e
ternum inaccessibilem incomprehensibilem inscruta
bilem incommutabilem immensum infinitum princi
pium visibilium omnium et invisibilium creaturarum
per quem omnia facta sunt per quem cuncta subsistunt
elementa Cuius maiestas sicut principium non
habuit unquam Sic ac desinet in eternum Co
gnovi te verum unum solum deum eternum patrem
et filium et spiritum sanctum patrem non genitum
neque ingenitum sanctam et individuam trinitatem
in tribus coequalibus personis consubstantialibus et coeter
nis trinitatem in unitate et unitatem in
trinitate corde credens ad iusticiam ore confi
tens ad salutem Cognovi te verum deum
et dominum iesum christum filium dei unigenitum Crea
torem Salvatorem et redemptorem meum ac totius
humani generis quem confiteor ex patre ge
nitum ante secula deum de deo lumen de lumine
deum verum de deo vero non factum sed genitum
consubstantialem et coeternum patri et spiritui sancto
per quem omnia facta sunt a principio Firmiter
credimus et veraciter confitemur te dei unigenitum
iesum christum propter salutem hominum a tota trinitate
communiter incarnatum ex maria semper virgine
spiritu sancto cooperante ~~natum~~ conceptum verum
hominem factum ex anima rationali et humana carne subsi
stentem Qui cum sis semper in divinitate unige
nitus dei impassibilis pater sis et immor
talis propter immensam dilectionem qua dilexisti nos
~~ipse dei filius qua dilexisti nos sed~~
Factus es ipse dei filius secundum humanitatem passibilis
et mortalis Qui propter salutem humani generis
dei vivi fili dei in ligno crucis pati di
gnatus es passionem et mortem ut nos a mor
te perpetua liberares atque ad inferos ubi se
debant

in tenebris patres nostros Auctor lucis descen
disti et die tertia gloriosus victor ab infe
ris ad superos resurrexisti Resumens sacra
tum corpus quod pro peccatis nostris mortuum iacue
rat in sepulcro et vivificans [illegible]
die 3a ut ipsum patris dextera collocares
Assumpta namque tecum ex inferis captivitate
qua captivam tenebat antiquus hostis humani gener
is verus dei filius cum nostre carnis
substantia cum anima et carne humana que
assumpta super omnes celos ascendisti turbis te
deus ordinem angelorum ubi sedes ad dexte
ram dei patris ubi est fons vite et lumen
immarcescibile et pax dei que exsuperat omnem
sensum Ibi te verum deum et hominem
dominum iesum christum et adoramus confitentes
te presentem Credimus iudicem te venturum iudica
re in fine seculi expectamus ut iudices vivos
et mortuos et reddas omnibus bonis et mal
is opera sua que operati sunt in hac
vita vel premium vel supplicium prout unus
quisque dignus fuit Tunc enim in carne re
surgent cum in illa die auctoritate virtu
tis omnes homines quos creavit reddere
perire in carne sua quam hic habuerunt
ut totus homo pro meritis vel gloriam suscipi
at vel gehennam Tu es ipse vita et re
demptio nostra quem salvatorem expectamus
dominum nostrum iesum christum qui reformabit cor
pus humilitatis nostre configuratum corpori
claritatis sue

Cognovi te verum deum et unum spiritum
sanctum patris et filii ab utroque
pariter procedentem Consubstantialem et coe
ternum patri et filio paraclitum et advocatum
nostrum qui super eundem deum et dominum nostrum
iesum christum in columbe specie descendisti
et super apostolos linguis igneis apparuisti
Tu qui et omnes sanctos et electos dei a principio
mundi gratie munere docuisti et ora prophetarum
ut enarrarent mirabilia regni tui ap
paruisti Quem cum patre et filio simul
adorari et glorificari ab omnibus sanctis
dei Unde ego filius ancille tue toto cor
de meo glorifico non tuum qui illuminasti
me Tu es lux vera lux lumen veri
spiritus veritatis sine quo impossibile est pla
cere deo Cognovi te ipse es deus ex deo lux
de luce procedens a patre luminum inef
fabiliter Et a suo filio domino nostro
iesu christo Cum quibus consubstantialis et coequalis
Et coeternus existis in unica trinitatis
essentia super eterna conglorians et regnans
Cognovi te unum deum et verum patrem
et filium et spiritum sanctum trinum quidem in personis
sed unum in essentia quem confiteor et ado
ro et glorifico toto corde meo verum deum
unum solum sanctum immortalem invisibilem
incommutabilem inaccessibilem inscruta
bilem verum lumen verum solem unum

pax una vita una unus bonus unus principium
unum finis unus creator celi et terre per
quem omnia vivunt per quem omnia subsistunt
per quem omnia gubernantur regunt et vivificantur
que in celis sunt et que in terris et que sub-
tus terram preter quem non est deus in celo et in
terra. Cognovi te cognitor meus
et cognovi te cognovi te per fidem quam inspi-
rasti michi lux mea lumen oculorum meorum
omnium dominus deus meus spes omnium finium
terre. Gaudium letificans iuventutem meam
et bonum sustentans senectutem meam. In te
domine iubilant omnia ossa mea dicencia do-
mine quis similis tibi. Quis similis tibi in
diis domine. Non quia fecit manus hominum nec
sic operator hominum. Omnes dii gencium de-
monia. Dominus autem celos fecit. Deus ipse est
deus. Dii qui non fecerunt celum et terram pere-
ant de celo et terra. Deus qui creavit
celum et terram benedicat eum celi et
terra. Quis similis tibi in diis domine.
Quis similis tibi magnificus in sanctitate terribilis
atque laudabilis et faciens mirabilia. Sero
cognovi te lumen verum. Sero cognovi te.
Erat enim nubes magna et tenebrosa
ante oculos vanitatis mee ita ut non
possem videre solem iusticie. Et lumen veritatis
involvebar in tenebris filius tenebrarum.
Tenebras amabam quia lumen tuum non cognosce-
bam. Cecus eram cecitatem amabam et per tene-
bras ad tenebras ambulabam. Quis
inde me eduxit nisi tu ubi eram homo
cecus in tenebris et in umbra mortis.
Quis apprehendit manum meam et inde edu-
xit me. Quis est illuminator meus. Non
querebam eum ipse quesivit me. Non vocabam
eum ipse vocavit me. Quis ille est. Tu
domine deus miserator et misericors pater miserorum
et deus tocius consolacionis. Tu sancte deus
meus. Cui confiteor toto corde meo gracias
agens nomini tuo. Non te querebam tu me
quesivisti. Non te invocabam tu me vocasti.
Vocasti me nomine tuo intonasti desuper voce
grandi in interiore aure cordis mei
fiat lux et facta est lux. Et discessit
nubes magna et liquefacta est nubes te-
nebrosa que operuerat oculos meos. Et
vidi lucem tuam et cognovi vocem tuam
et dixi vere domine tu es deus. Et eduxisti
me de tenebris et umbra mortis. Et
vocasti me in admirabile lumen
tuum et ecce video. Gracias tibi domine
deus meus. Ego video gracias tibi illuminator
meus. Et respexi et vidi tenebras
meas in quibus fueram et abyssum te-
nebrosum in qua iacueram et contremui
et expavi. Et dixi ve ve tenebris meis
in quibus iacui. Ve ve cecitati illi in
qua videre lumen celi non potui. Ve
preterite ignorancie quando non cognoscebam
te domine. Gracias tibi illuminator meus
quoniam illuminasti me et cognovi te.
Sero te cognovi veritas eterna. Et tu eras
in lumine et ego in tenebris. Et non

cognoscebam te quia illuminari non poteram sine
te. Et non est lux extra te. Capitulum de consideracione
divine maiestatis.

Ante sanctorum deus deorum et dominus domi-
nancium. Admirabilis et inenarrabilis quem adorant
throni et dominaciones et omnes virtutes pavent
a conspectu tuo. Cuius potencie et sapiencie non
est numerus. Qui fundasti mundum super nichilum
et mare collocasti in aere quasi in utre. Omni-
potentissime fortissime deus trinus et unus prin-
cipium. Ad cuius conspectum fugit celum et
terra. Ad cuius nutum omnia se subiciunt elementa.
Te adorent te glorificent omnes creature tue. Et
ego filius ancille tue. Gracias ago quoniam
dignatus es per misericordiam tuam illuminare me lu-
mine verum lumen delectabile lumen super
laudabile. Qui illuminas oculos angelorum.
Ecce video gracias ago. Ecce video lumen celi.
Lucet lucet menti mee radius desuper a facie lu-
minis tui et letificat omnia ossa mea. O si per-
ficeretur in me. Auge queso luminis auctor.
Auge queso lumen quod infudisti in me.
Dilatetur obsecro dilatetur. Ecce quid est hoc
quod sencio. Quis est ignis qui calefacit cor
meum. O ignis qui semper ardes et non extingueris
accende me. O lux que semper luces et non
offuscaris illumina me. O utinam arderem in te
ignis sancte. Quam dulciter ardes quam secre-
te luces. Desiderabiliter adures. Ve hiis qui ardent
extra te. O lumen vidi tuum implens et
illuminans omnem mundum. Ve cecis oculis
qui te non vident sol illuminans celum
et terram. Ve caligantibus oculis qui te videre
non possunt. Ve avertentibus oculos ut non
videant veritatem. Requiescunt enim oculi tenebris
assueti sine veritatis radios intueri nesciunt.
De lumine aliquid existimare quorum est in te-
nebris via sua. Cumque in tenebris nesciunt
ut errant miseri nesciunt quid amittunt ig-
norant quod cadunt apertis oculis et descendunt
in infernum viventes. O lux beatissima que
non nunquam a purgatissimis oculis videri
potest. Beati mundo corde quoniam ipsi te videbunt.
O mundans munda oculos meos ut te
videre valeam quem non nisi sani oculi in-
tuentur. Aufer squamas caliginis anti-
que radiis illuminacionis tue splendor in-
accessibilis ut te videre valeam irreverberatis
obtutibus et in nomine tuo videam lumen.
Gracias tibi lux mea ecce video. Dilatetur obsecro
visus meus. Ecce revela oculos meos ut con-
siderent mirabilia de lege tua que es mirabilis
in sanctis tuis. Gracias tibi lumen meum.
Ecce video sed per speculum in enigmate. Quando
autem facie ad faciem veniet leticie et ex-
ultacionis quando ingrediar in locum ta-
bernaculi admirabilis usque ad domum dei
ut videam videntem me facie ad faciem
et sacietur desiderium meum. De desiderio
anime ad deum.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes
aquarum ita desiderat anima mea ad te deus.
Sitivit anima mea ad deum fortem vivum et
apparebo ante faciem tuam. O fons vite
vena aquarum viventium quando veniam ad aquas

Dulcedinis tue Et dextra deserta in via aquosa
vt videam virtutem tuam Et sitiet ex aquis
me sitim meam Sicio domine in te est fons vite
satia me Sicio deum vivum quando veniam et appa-
rebo domine ante faciem tuam putas videbo
diem illam in aqua iocunde divinitatis Et le-
ticie viam quam fecit dominus exultemus et
letemur in ea O dies pulcra qui nescis occasum
non habens vesperum in qua audiam vocem
laudis vocem exultationis Et confessionis in
in gaudio sempiterno Intra in domum domini de-
ini vbi sunt magna et inscrutabilia et mira-
bilia quorum non est numerus Intra in gaudium sine tri-
sticia quod continet omnem leticiam vbi erit omne
bonum et non erit aliquod malum Vbi erit quicquid
voles vbi erit vita vitalis dulcis et amabilis
semper memorialis Vbi non erit hostis impugnans
nec vlla illecebra sed certa securitas et secura tranquillitas
Secura tranquillitas tranquilla iocunditas iocun-
da felicitas et felix eternitas eterna beatitudo et
beata trinitas trinitatis vnitas et vnitatis deitas Et
deitatis beata visio que est gaudium supra gaudium
vincens omne gaudium extra quod non est
gaudium O gaudium felicissimum quando intrabo
in te vt videam deum meum qui habitat in te
ibo et videbo visionem hanc grandem quid
est quod me detinet heu me quia incolatus
meus prolongatus est heu me quamdiu dicetur
michi vbi est deus tuus quamdiu dicetur michi
expecta expecta Et nunc que est expectatio mea
nonne dominus salvatorem expecto dominum ihesum christum
qui reformavit corpus humilitatis mee confi-
guratum corpori claritatis Expectamus dominum quando
revertatur a nupciis veni domine et noli tardare
Veni ihesu veni visitare nos in pace Veni et
educ vinctos de carcere vt letemur coram te
corde perfecto veni salvator noster veni desideratus
cunctis gentibus ostende faciem tuam et salvi
erimus Veni lux mea redemptor meus educ
de carcere animam meam ad confitendum no-
mini tuo quamdiu miser iactabar in fluctibus
mortalitatis mee clamavi ad te domine et non
exaudis audi clemenciam domine in hoc mari
magno et educ me ad portum felicitatis eterne
Felices qui de periculo maris huius educti ad
te deum portum tutissimum pervenire meruerunt
O vere felices qui de pelago ad litus de
exilio ad patriam ad patriam de carcere ad palla-
cium pervenerunt optata quiete beati fruuntur mag-
num illud gaudium eterne glorie propter hoc per multas
tribulationes quesierunt Iam felicitatem iocun-
ditatem adepti letantur in perpetuo Tanta
beatitudine quanto maiorum omnium exinanitionis
iam de sua in inaccessibili gloria ad regnum
decoris pervenire meruerunt O regnum eternum
regnum omnium seculorum O lumen indefi-
ciens et pax dei que exsuperat omnem sensum
in qua sanctorum anime requiescunt Et leticia
sempiterna super capita eorum gaudium obtine-
bunt et exultationem Et fugiat dolor et ge-
mitus O quam gloriosum est regnum in quo
tecum regnant omnes sancti amicti lumine
sicut vestimento habentes in capite suo coronam
de lapide precioso O regnum beatitudinis eternis
in quo tu domine spes sanctorum Et dyadema
glorie facie ad faciem videris a sanctis et

iustis letificans vndique in pace tua que
exsuperat omnem sensum ibi gaudium infinitum
leticia sine tristicia salus sine dolore vita
sine labore lux sine tenebris vita sine
morte omne bonum sine omni malo vbi
iuventus nunquam senescit vbi decor nunquam
pallescit vbi amor nunquam tepescit vbi
sanitas nunquam marcescit vbi dolor nunquam
sentitur vbi tristis nullus videtur vbi leti-
cia semper habetur vbi malum non timetur
quoniam ibi summum bonum possidetur quod
est semper videre faciem domini virtutum Felices
ergo qui de naufragio vite presentis ad tanta
gaudia pervenire meruerunt Infelices hen
nos et miseri qui per huius maris magni
fluctus procellas voraginem navem trahi
ignorantes an ad portum salutis perve-
nire valeamus Infelices inquam quorum
est vita in exilio quia in periculo semper in
dubio resistentes cum finem nostrum quoniam
omnia in futurorum reservantur incerta Sed adhuc
in pelagi fluctibus versantes suspirantes
ad portum maris patria nostra patria secura
a longe te videmus ab hoc mari te salutamus
ab hac valle ad te suspiramus et nitimur
cum lacrimis si quando ad eam perveniamus
Spes humani generis christe deus de deo refugium
nostrum et virtus cuius lumen a longe inter
caliginosas tenebras super marinos procel-
las quasi stelle radius oculos nostros
irradiat vt dirigamur ad portum guberna
navem nostram tua dextera et clavo crucis
ne pereamus ne nos demergat tempestas
maris sed vnco crucis tue extrahe nos heu de
pelago ad te solamen vnicum nostrum quem
a longe quasi stellam matutinam et solem
iusticie vix lacrimantibus oculis in litore
celestis patrie nos expectantem videmus Exaudi
nos deus salutaris noster spes omnium finium
terre in mari longe in mari turbulento versan-
tium in litore stans aspice aspice pericula
nostra salvos nos fac propter nomen tuum
da nobis inter cillam et caribdim ita tenere
per medium vt vtrumque periculo secure hic advitam
indicemus

Cum ergo pervenimus ad te sapientie fontem
ad te lumen indeficiens ad te lumen
inextinguibile non iam te per speculum et in
enigmate sed facie ad faciem videntes
tunc saciabitur in bonis desiderium nostrum
quia nichil erit exterius quod desideretur
vbi tu domine summum bonum eris premium beatorum
ac dyadema decoris ipsorum et leticia sem-
piterna super capita ipsorum pacificans eos
intus et extra in pace tua que exsuperat
omnem sensum ibi videbimus amabimus
et laudabimus Videbimus de lumine tuo
lumen tuum quod apud te est fons vite
Et in lumine tuo videbimus lumen quale
autem lumen lumen immensum lumen
incorporeum inextinguibile inaccessi-
bile lumen increatum lumen viderunt

quod illuminat oculos angelorum quod letificat iuventutem sanctorum lumen luminum et fons vite quod tu es domine deus meus. Tu es quidem lumen vite in splendore vultus tui te videbimus faciem ad faciem. Et inde videre facie ad faciem nisi quod ait apostolus Cognoscam sicut et cognitus sum cognoscere veritatem tuam hoc est cognoscere faciem tuam cognoscere patris potenciam filii sapienciam spiritus sancti clemenciam ipsius sancte et summe trinitatis unam et individuam essenciam hoc est videre faciem vivi hoc est summum bonum gaudium angelorum atque omnium sanctorum premium vite eterne gloria spiritum leticia sempiterna corona decoris bravium felicitatis requies opulenta pulchritudo pacis et eternum gaudium paradisi dei et ultimum celestis vita beata plenitudo beatitudinis gaudium eternitatis pax dei que exuperat omnem sensum. Sed hec est plena beatitudo et tota glorificatio hominis videre faciem dei videre eum qui fecit eum qui salvat eum qui glorificat eum videbis eum cognoscendo amabis diligendo laudabis possidendo ipse enim erit hereditas populi sui sanctorum populi quem redemit ipse possessio felicitatis eorum ipse premium et merces expectationis. Ego inquit merces tua magna vere domine magnus es tu nimis super omnes sanctos tuos. Sed ut magnus es tu ita et magna est merces quoniam non aliud es tu et aliud merces tua. Sed tu ipse merces magna nimis. Tu ipse coronator es et corona tu ipse promissor es et promissio tu remunerator et munus tu premiator et premium felicitatis eterne tu ergo coronator es et corona deus meus et diadema spei que est ornata gloria et honore lumen letificans lux innovans decor adornans spes magna magna et desiderium sanctorum visio ergo tua tota merces est totum premium totum gaudium quod expectamus. Hec est vita eterna ut cognoscam te solum deum verum et quem misisti ihesum christum. Igitur videbimus te solum deum omnipotentem invisibilem incomprehensibilem et incomprehensibilem et filium tuum unigenitum consubstancialem et coeternum tibi dominum ihesum christum quem pro nostra salute misisti in mundum in unitate spiritus sancti unum in personis unum in substancia deum sanctum solum extra quem non est deus tunc habebimus quod querimus vitam eternam gloriam sempiternam quam parasti diligentibus te et querentibus faciem tuam semper et tu domine deus fortitor meus ex utero matris que me commendavit manui tue non me permittas amplius ex uno substanciam meam sed collige me de affectionibus ad me deinde ad te ut dicat cor meum exquisivit te facies mea faciem tuam requiram faciem domini (v)oltuum in qua sola consistit gloria

beatorum qua videre vita eterna est et gloria sempiterna sanctorum letetur ergo cor querencium dominum sed multo magis in veniendo. Si leticia est in inquirendo qualis erit in inveniendo. Unde ergo semper ardens indesinenter faciem tuam. Si quando tandem aperiatur michi hostium et porta iusticie ut intrem in gaudium domini mei. Hec porta domini iusti intrabunt in eam. Oro ad beatissimam trinitatem

Tres coeterne et coequales persone deus unus et verus pater et filius et spiritus sanctus. Qui solus inhabitas eternitatem et lucem inaccessibilem qui fundasti terram potencia tua et regis orbem sapiencia tua. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth terribilis et fortis iustus et misericors admirabilis laudabilis et amabilis unus deus tres persone in una essencia potentia et sapiencia una bonitas una individua trinitas aperi inclamanti portam iusticie et ingressus in eam confitebor tibi. En ad hostium tuum summe paterfamilias et pulso tribue aperiri pulsanti qui dixisti pulsate et aperietur vobis pulsant ad hostium pie misericordie mea precordia domine ante te omne desiderium meum et gemitus meus a te non est absconditus. Et tu domine non avertas amplius faciem tuam a me nec declines in ira a servo ~~tuo quem tuo~~ tuo. Pie miserere audi eiulatum pupilli tui. Et porrige manum optimam ad iuvandum ut me trahat de profundo aquarum de lacu miserie et de luto fecis ne peream vidente misericordia oculorum tuorum aspiciente clemencia visceribus tuorum. Sed evadam ad te dominum deum meum et videam divicias regni tui et intuear faciem tuam semper et laudem dicam nomini tuo domine qui facis mirabilia qui letum facis cor meum tua memoria qui illuminas iuventutem meam nec despicias senectutem meam. Sed iubilare facies omnia ossa mea. Et renovare facis ut aquile senectus meos. Omnis potencia omnis magnificencia omnis beatitudo omnis clemencia sit deo patri et filio et spiritui sancto Amen.

Finit Soliloquiorum b. augustini

Anno domini M° cccc° lx°vii

Augustinus surrogatur beati Ambrosii tempore in presbiterum positum et pro[illegible] episcopus ordinatus ambo cantaverunt Te deum laudamus dyalogo modo. Idem augustinus precepit cum ei ambrosius [illegible] resignatur in [illegible] vite sue [illegible] [illegible] vita [illegible] et actu [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] illos [illegible] [illegible] Si quis amat dictis absentum rodere vitam hanc mensam indignam noverit ipse sibi [illegible] [illegible] fratrum disposuit ei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fratrum [illegible] [illegible] [illegible] habebatur

Ego primus peccator et ultimus insipientior
ceteris et imperitior universis ut
sanctitatis et iustitie viam pregravatis sen-
sibus audeam breviter ammonere non me
iustitie fiducia aut sapientie pre-
sumptio [illegible] sed tua · soror quam carissime
pi [illegible] devocio animi et incredibilitatis cause
compellit que · me peccatorem parum et ignarum ad
dicendum · coartat · et provocat ut loqui
nescientem tacere non possim · velles itaque et liberorum op-
tares te eorum libri notitia · quorum et sa-
pientia affluentior est · et scientia maior et scien-
tia [illegible] ab omni peccatorum contagione libe-
ra · qui sive te et verbis iuste instruerent · et ex-
emplis · Nos enim [illegible] quod [illegible] ita in-
sipientie et ignorantie caligo circumdat · ut dum
nos aliquod requirat sentire vel dicere · Ad hoc
insuper et omnis verecundia constrain peccatorem · ut eciam
si quid huiusmodi possit libere [illegible] · ita fit ut
peccatum quod dicere non [illegible] · hec eciam quod hec
non fiducialiter proferre constrain prohibeat possu-
mus · Tu tamen dum peccator tibi apparere possit
et melior · videbis ammonitionibus meis ultimis
esto contenta · et caritati da veniam tunc
non considerare quid offerat · Nec quod non habet quis
si totum quod libenter impetitur · sed tunc non totum
minime [illegible] qui animi respicere voluntatem · et di-
ligere [illegible] quod tibi illa [illegible] potest
que totum dedit potuit quod habebat · obtulisset
eciam quod non habebat si posset · que totum pe-
tiit quod habebat offerre · Bibit itaque ille
sed parum qui de torrentibus interim [illegible] aqua
non potest esse contentus · [illegible] fonte ubi
[illegible] Nec [illegible] forte
esurire [illegible] qui [illegible] panes habeat
nitidos expectat et candidos · Dicta et tu dilectis-
sima soror quia ego [illegible] esurire minime
ac sitire celestia · [illegible] interim [illegible] panes
donec [illegible] tandem inveniamus · Exigui
et turbulenti rivuli aqua pota · usque quo
fontis [illegible] hauriamus puriorem · Nec et
interim panis [illegible] rusticus [illegible] est
displiceat · Rusticus et cum panis [illegible]
videtur [illegible] et celerius esurientem sto-
machum saciat · [illegible] quam
siliginea [illegible] · Nunc igitur dicta-
turus prout valeo et quid christianum agere
veniat pandere potero · [illegible]
exordium [illegible] non invenio · quam ut
primum de christiano ipso vocabulo disputetur et cur
christianus nuncupetur exposita explicet [illegible]

Incipit liber beati Augustini de vita christiana

Christus vocatur unctus · sapientium et fide-
lium nullus ignorat · Unctos vero tunc
sanctos viros et satis deo dignos · [illegible]
[illegible] manifestum est · Nec alios quam pro-
phetas aut sacerdotes aut reges · Et tam magnum
fuit [illegible] unctionis ministerium ut in unctio[illegible]
[illegible] non [illegible] illud sed satis pauci de pluri-
mis mererentur accipere · et hoc usque ad adventum
domini nostri Ihesu Christi · quem deus oleo letitie
id est spiritu sancto pre consortibus suis unxit
ex quo tempore credentes illi et baptismatis illius
sanctificatione purgati non aliqui [illegible] sub lege

pauci fuerant · sed omnes in prophetis et sacerdo-
tibus virginis et regibus eius unctionis
quales esse debeamus ammonemur · et
ut in quibus tam sancta est unctio sit non
minor conversatio · [illegible] eius unctio-
nis · et christus et christianorum omnium [illegible]
[illegible] vocabulum descendit et nomen [illegible]
nomen ille frustra fert qui christum non imitatur
Quid enim tibi prodest vocari quod non es ·
et nomen tibi usurpare alienum · Sed si christianus
esse te delectat que christi sunt gere et
merito christianus nomen assume · Aut forsitan
non esse sed vocari desideras · hoc satis miserum
et [illegible] velle vocari quod non sis · [illegible]
[illegible] ad christum ut christianus a
[illegible] appelletur · et hic sit [illegible] christianus dicitur
[illegible] habere [illegible] profitetur · Et [illegible]
[illegible] in omnibus obsequia et [illegible] · si quo-
niam christus ille [illegible] sub [illegible]
tor est et irrisor qui se eius [illegible] dicit
cui [illegible] dissimulat · [illegible] nomen geminum
[illegible] et [illegible] sub [illegible] · que
sine causa [illegible] appellat · et pro qualitate
[illegible] plerosque [illegible] et imprudentes et
[illegible] misericordis dei longa patientia [illegible]
fuit [illegible] ut [illegible] peccatorum suorum non
arbitrentur ultorem · quia non statim vult pu-
nire peccatum · [illegible] et [illegible] · sue salutis [illegible]
[illegible] quod [illegible] deo imputat quod [illegible]
[illegible] ignorantiam · dei providentiam [illegible]
[illegible] et [illegible] longa [illegible]
patientia [illegible] et ne ille [illegible]
[illegible] valuit [illegible] · Nos [illegible]
[illegible] humanum [illegible]
[illegible] ut [illegible] de peccatoribus habeamus [illegible]
[illegible] qui peccat [illegible]
[illegible] et legimus que [illegible] aut ignorantie
[illegible] aut causa [illegible] aut [illegible]
[illegible] multiplici et [illegible] peccatorum que [illegible]
[illegible] obnoxii et [illegible] dei clementiam
et patientiam [illegible] ab [illegible]
ad hunc [illegible] iustitie quam [illegible] peccato
[illegible] cum non [illegible]
ut [illegible] peccatorem [illegible]
[illegible] et [illegible] expectat [illegible]
[illegible] peccatoris [illegible] apostolus [illegible] peccati · [illegible]
[illegible] non cognosti [illegible]
nemo [illegible] · qui ob multitudinem peccatorum [illegible]
[illegible] dei [illegible] · [illegible] in
[illegible] · sacrilegium · [illegible] · [illegible]
[illegible] · falsarium · homicidii · [illegible]
adulterii · [illegible] vel [illegible]
[illegible] plurimorum [illegible]
[illegible] sustinemus sceleratos
et impios peccatorum suorum fine [illegible] · et hoc
[illegible] et [illegible] negare non
[illegible] futuram · [illegible] ille [illegible]
qui per diversa [illegible] non [illegible]
[illegible] · [illegible]
quo [illegible] sublimior est · [illegible] ad peccandum [illegible]
audacia · que [illegible] quod [illegible]
[illegible] non timet quam alios [illegible]
ad peccandum [illegible] sunt · [illegible] fit ut quam

hominis non timent nec de longinquo iudicium
demum senciant iudicem et ultorem. Et glo(sa)
alii qui insontem cruorem sanguinemque pro-
pinquorum effuderunt ita iam dei iudicium exper-
sere ut ipsi proximorum sanguinem fundere coge-
rent suum qui fuderant libenter alienum
alii vero qui similia commiserant sic dei indi-
gnacione prostrati sunt ut sepulti iacerent
et ex terra ferri et tela volitantibus fierent. alii
autem qui innumerabilium hominum multitudinem
iniuste perimebant, membratim puniti sunt ve-
contigit ut non minor fieret tormentorum membrorum
quorum interfecerant numero punitorum et quorum
iudicio maritus iniuste perempti multe effecte
vidue, multi orphani parentibus orbati deliciis
quibus sub orbitate mendicitatis inserebant et
mendicitatis. Nam addiderunt impietati et cru-
delitati quod decebat ut eorum quos secus
sancti spoliaverunt et liberos. Nunc vero ipsorum
coniuges vidue et filii orphani alienis
cotidie egent panibus. Videte ergo nunc in
istud testimonium in ipsis esse completum con-
minantis dei et dicentis. Viduam et orphanos
non vexabitis. Quod si vexabitis eos et voci-
ferantes clamaverint ad me, exaudiam voci-
ferationem eorum et irascetur animus et percuciam
vos gladio et erunt coniuges vestre vidue et
filii vestri orphani. O indignum nephas o
scelestissimum facinus. omnia o nimia et
non ferenda crudelitas. Una seviissima et
atrocissima ruina spectant in tempore hominum.
Quod sit ut rapina succedat. Cadunt mali
occiduntur et preces quas fecerunt vidue spo-
liate et orphani. et ita quisque in alterius
morte congaudet quasi non sit et ipse quando-
que moriturus. Cerito ergo deus singulis crude-
litatibus et impietatibus comminatur. Multo indi-
cium suum in quibusdam eos ante tempus ondit cer-
ceris tribus vita nec presens nec futura tardat
Tenorem ut nos nec prolbatione nec impunitatem
in presenti. Non tardat dominus promissum sed
paciente agit propter nos, nolens aliquos peri-
re sed omnes ad penitentiam converti. Ille enim tam pi-
issimus benignus et clemens illius iram non
pendit ut tu contra illum ergo salutem tuam.
pietatis contra clementiam sit eius conscius
qui te peccatorem et impium expectat magis ut
et sanat quisque qua prius peccante Dicit
per prophetam ipse dominus loquens et quantum velit
hominem nunc pietatis sue largiri ipse verbis be-
nignitatis deprompsit dicens. Et iniquus
si egerit se ab omnibus iniquitatibus suis quas
fecit et custodierit mandata mea et fecerit iu-
dicium et iusticiam vita et vivet, vita vivet

et non morietur, omnia delicta eius non erunt
in memoria. In iusticia sua quam fecit vi-
vet. et numquid voluntatis mee mors im-
pii dicit adonay dominus, et non ut convertatur a via
sua mala, et vivat eum faciam. Et alibi ini-
quitas impii non nocebit ei, in quacumque die
conversus fuerit a sua iniquitate. Et item convertimini
filii revertentes et ego sanabo conversiones vestras.
Vide quomodo te deus tuus ut apertius tibi nosco
concupiscis salvus esse possis, et monet et ex-
hortatur. Vide qualiter mortem abnuens ut vivat
hortatur, quam leniter et clementer invitat ut eos
peccatoribus, quibus non neget pietatem et adhuc
filios appellat, qui pacem deum peccando perdiderunt
sicut et ipsi perdidisse peccatores filios. Alio
in loco eam voce flebili et miserabili quadam
lamentacione testatur dicens. Omnes filii fetissimum
perdidi populum meum propter peccata eorum. Ex hoc
ergo cognosce qualiter te deus diligat quem
maluit vivere quam perire et tamen eum contempnis
et despicis qui amplius quam tu ipse te dili-
git qui te mori cupiente vult vivere. Nolo
inquit dominus mortem peccatorum, sed ut convertantur
et vivant. Tu igitur mori voluisti peccando
ille te vivere vult convertendo. O stulte o re-
pugnans et ingrate qui nec in hoc deo qui tibi
vult misereri consentis qui te vult sua pieta-
te salvare quam tuo pie peccato. Nemo igitur
sibi ideo blandiatur, nemo se stulta et vana
suppositione decipiat. Nemo ideo securus
delinquat et liber quia super peccatores celesti
dei ira iudicium et non venit. ut ex hoc
opinetur se impune peccasse quod non illico pu-
niatur. Sed hoc magis expavescat deum quem dissi-
mulare cognoscat et iram dei peccatoribus quibus
sentiam subito et repente venturam sicut scrip-
tum est. Ne differas peccatum et quid accidit in
tempore. Est enim altissimus redditor pacientes
et alibi. Ne tardes converti ad dominum neque
differas de die in diem. subito enim veniet ira
eius et in tempore vindicte disperdet te. Quibus ob ini-
qua peccata et in presenti iam dei supervenit et in
futuro sinat. Sed hoc nemo intelligit nemo co-
gnoscat nec quisque adversa suspicitur malis
suis estimat irrogari. Sed si quid contulerit
consuetudinis potentius putat esse quod
timuit et ideo deus in presenti non indicet pu-
nire peccantes redi ... b. b

Hoc sonat inclusa cartusia est ratio tusa
Nos includamus ergo carnem quia terram
In cella sedentes quiete venimus sicut meditantes
Pedes secantes carnis motus relegantes
Cella domus grata multum est dei fabricata
Nunc dedicata sed dudum significata
In summis arche navis est Noe patriarche
Cum sublimat volucres qui certa struunt
Nutrit aves quales sunt vere spirituales
Qui non sunt tales hos sperne velut bestiales
Lumine stellarum celum super irradiatur
Lumine cellarum contemplativa beatur
Cella dei sedes in qua deus si bene te des
Sunt enim de sedes vitare eius laude sedes
Cella tenor regis celestia regia regis
Sic in mente regis qualiter acta regis
Si queat tua mens est tibi cella gravamus
Cellula celorum mens pura dicitur est proprium
Ad loca sanctorum rapit pia turba tuorum
Mente tibi meda glutinatus morte sedat
Non condempnatur sed sursum glorificatur
Cella quies mentis fuga vite illa studentis
Noxia plangentis correctio lima dolentis
De facit gressum discursus ad ethera
Continuata mora te reddit deliciosum
Pax est in cella foris sunt iurgia bella
Si paret queris hic vanus egredieris
Hic mens serena virginis et devotio pura
Hic intret ut stella speciminis sponsa in cella
In cella stabiles nil formidare tenentur
Nam celi vigiles hos vallant atque tuentur
Hos fratres faciunt quos reddit cella quietos
Dum semper capiunt tellure super astra beatos
Cella vale tu scala Iacob tu typus Agonis
Das tere paleas in celo grana reponis
Cella valedico tibi te quia sunt benedicto
Soli vidico fine facias atque predicto sunt
Qui tibi dat dorsum te deserit ut quia vivens
Mortuus introrsum cadit in tormenta deorsum
Cella sit ergo placens pes tardus ad ethera
Sic ubi est tacens audi lege plange vel ora
Hec fuge cito fugias nova noxia plora
Si obedito te distita qualis chara
Non te fastidiat celle rigor et solitudo
Opere quia hanc faciat grata consuetudo
Semper in hac habitans si ingens cordis amor
Ac in ea latitans sub honesto mitto more
Nam locus est sanctus ad sancta quia fit citus et aptus
Ad lacrimas planctus gemitus suspiria raptus
His etc te condecet assiduari
Qui mens deliciis celestibus associari
Hec tibi sit plane sit nobis atque inane
Hec pro hic plane filius amat amen

Civitas de notis celicola barchi vices de hic tractus per angelis. Cnotis durabatur sed enim eum et dixit sequere me ostendam tibi omnia. Adiginan simili kl que qui dum ibi ap super venit sindente hic a suffticia et volens tam casil in pondere portare et levare et non potuit. Intolmy obligue pluvia aptante et cumulante et iterum ferre volente et non potente dixit angelus et vole considera item et quam plus vide ali et cuntibus supervenit ali et avo aquas de mari hauriente et vult repotante dixit vene et item et vem qui a plus in cumbus videlicet ali et tali sentes falanges longos per feces et volentes intrare eam et non potentes sed sanguine prementes et Ecclesia ut ..
Nam ipsi cum angelis ipsi fecerunt vero in die ligaminas singulis ligna sindens in quibus preter cumulat per dictum ligna quibus et arsurus et lz id ulta cumulant tamen omnis de die in die et de hebdomada in hebdomada et de mense et de anno in annum.
Que plura privat et cumulat hoc id non potest ab plus eam deferre hec aquas in cebo qui incepit hec transire ad et ... quod sed si stat et desunt incepit vanum et desunt et in propositum prosequi vat. Vigere a bo fentes falanges sunt ... sed pi ellati non per ty in cordibus
Perfrati quam qui per ... ad ... mor ... per dur id qualiter ..bo generra id per passione id ... et agere plis ... et non possunt et pertinet et ne atig spirituale ... spirituale ... ca ... cal
O mors ero mors tua morsus tuus inferne ostendit Deus dicit morsus et non dicit deglutio tua vel corruptio tua quia qui inferni ipsi passione non penitus devorant. Infer num sed solum momordit ergo ... partem et ... ex ea ... liberavit
Demonis antequam incarnationem duas magnas ... gressit per si attrahentes viam generaliter omnibus hominibus quante omnes sanctitatis in inferno et impelle rem sed sua calliditate suggestionibus et seductionibus si post passionem vero hec attrahenda ei absunt si per passionem vero et impellentem gressit sit quia non potest impellere aliquem et impellentem nisi quis velit sola ei approximare ... nisi quis velit sola ei ... per passionem ... est qui canis rabidus ... catenatus quam cum veniat non nisi ei quod ordinat
Ad virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt virga ... malo dicta virga qua sua pena hec passionis in magis et ... afficiebat dum eam videt gerebatur dolorem et baculus tamen ... tunc ... consolata sunt me ... per ea tota et consolatione inenarrabili qua ... esse non valet
Duas res que firmasti ad illudendum ei ad illudendum ei sacro ... dum quis velit decipere ... reluctat ... de reprobis ... et ita ... ad et ... a magna impedimenta et astutia sua ... impeditur dum a ... consolata ... computantur

A

reddita et accepta, non oportet nos omnino prae-
sertim cum non ignoremus praedictum iudicium et
in proximo esse et in futuro sperari. Nec in hoc
nobis nomen tantum quod christianum dicimur blandiatur
sed potius hoc meditandos nos credamus si nomen
nobis superna vendicemus alienum. Quis enim adeo
tam incredulus est tam infelix tam pertinax
tam obstinatus tam audax ut quae christus fu-
tura esse dei iudicii iam indignationem quae
non metuat nec humanam confusionem eru-
bescat et videat quam stultus quam insipi-
ens ille quem videmus ab ipsis etiam gentilibus
irrideri. Tanta enim vanitas tantaque
dementia. Nec sibi nomen adscribat alie-
num quis enim tam vanus et insanus est qui
advocatum se velit vocari, nesciat audeat consti-
tuamus tam insanus et stultus ut se scribat
militem qui nesciat arma gestare. Nemo
enim quodcumque sine causa nomen sortitur.
Ut enim dicatur mercator est ut calciamenta consu-
at, ut vocetur quis scilicet aut artifex cuius
opificia facit, ut negotians nuncupetur quis ta-
men quod vilius emerit carius distrahet. Harum
enim exemplis agnoscimus nullum sine ac-
tu nomen sed omne nomen ab actu. Ergo
quomodo christianus diceris in quo christiani actus
non apparent. Christianus iustitiae, bonitatis,
integritatis, patientiae, castitatis, prudentiae,
humilitatis, humanitatis, innocentiae, pietatis,
est nomen. Et tu illud tibi quomodo defendis
et vendicas cum de tam plurimis rebus vix
pauca possideas. Christianus ille est qui non
nomine tantum sed opere est, qui Christum in
omnibus imitatur et sequitur, qui sanctus in-
nocens incontaminatus, immaculatus est, cuius
in pectore sola malitia non habet locum, cuius
in pectore sola pietas consistit et bonitas,
qui neminem novit nocere et laedere sed omnibus
opem ferre. Christianus ille est qui exemplo
Christi nec inimicos novit odire sed magis adver-
santibus sibi bene facere et pro persecutoribus
suis et hostibus orare. Nam qui alicui
laedere aut nocere paratus est ille mentitur se
esse christianum. Christianus est qui potest vere
iuste dicere: neminem homi(nu)m nocui, iuste
vixi cum omnibus. Sed ne me contempsi pro-
loqui quis arbitretur aut credat aut eum
putet se facile debere contempnere qui sua
potius voluntate quam legis auctoritate lo-
quatur, tamen mox legis ipsius cuius praeceptis
nobis vitae aditus aperiatur tam veteris
quam novae incipiam exempla proferre. Et omne
quia deus ab initio statim mundi

Christianum genus observare praecepit in quo semper
placatus sit vel offensus. Ergo cum post
Adam qui a deo primus formatus est de cuius ta-
men dicendum non est in conexione mundi tamen
et Abel fratres fuisse germanos, cuius vero
deo placuit, eo quod iustus esset innocens quod
alter vero quia iniustus et nocens deo placere non
potuit. Deinde autem intercedente tempore Enoch
iustitiae iustum sanctorum designat cui tantam iusti-
tia contulit ut nec vitae morte finiret sed
ad immortalitatem de medio tolleret credere possemus
confirmemus commonentem ergo si hoc magis sentire
nos convenit tam diu vivere quamdiu dei pati-
entia sustentare qui diu peccatorum suorum
cumulum fine quod repleverit opere consummato eo
illico periit nec illi ullam veniam iam reser-
vari. Ecce enim certum peccatorum modum atque me-
suram dei ipsius testimonio comprobat. Ergo
unusquisque vel celerius vel tardius pro pecca-
torum suorum modum complevit iudicetur. Enim docti
sine demonstratum quando de Sodomorum et
Gomorreorum multitudine ac in medio quasi iam
peccata complerentur ad Abraam deus loquitur
dicens: Clamor Sodomorum et Gomorreorum
completus est et peccata eorum magna vehementer
completa sunt. De Amorreis vero quid dicit?
Nondum enim peccata finiuntur quos post mul-
tos annos qui ... et civitates ...
finit consistat et deletos. Nondum repleta sunt
peccata Amorreorum usque ad hunc. Ecce ego ma-
nifestissime iustum et doctorem singulos secundum pec-
catorum suorum plenitudinem consumari et tam
diu ut vivant sustinere quamdiu cumulum suo-
rum non habuerunt delictorum. Nemo itaque se
fallat, nemo se decipiat. Malos deus non
amat, peccatores non amat, iniustos non amat,
rapaces, crudeles et impios non amat, sed
amat iustos, bonos, pios, humiles, innocen-
tes, et intellexerunt scriptum est: Quoniam non deus vo-
lens iniquitatem tu es, non habitabit iuxta
te malignus neque permanebunt iniusti
ante oculos tuos. Odisti, ait David, omnes
qui operantur iniquitatem, perdes autem qui loquuntur
mendacium. Sed dicet aliquis: Certum est quod
videamus bonos esse pue cum malis. Illi non
pereunt sed evadunt qui de malorum consortio
et persecutionibus liberantur et ad requiem trans-
feruntur; illi plane moriuntur et pereunt quos de
hoc mundo recedentes maiorum ad hunc iudicium
supplicium exspectat et pena vocant enim ante
tempus boni ne diutius vexentur ...
li vero et impii tolluntur ne bonos diutius per-
sequantur iusti et pressuris tribulationibus

de medio ... eciam

et angustiis vocantur ad regnum. Iniqui
vero de luxuriis operibus et deliciis rapiuntur
ad penam. Illi vadunt ut mittantur, isti ut mittan-
tur. Illi ut vindicentur, isti ut in eos vindicta
celebretur. Sicut scriptum est: Iustus autem si morte
preoccupatus fuerit in refrigerio erit. Et iterum
vivens inter peccatores translatus est. Et iterum placita
enim erat deo anima eius, et ideo properavit de
medio iniquitatis eripere eum. Et iterum: Cum
impii essent ad mortem, illi autem sunt in pa-
ce. Videtis quod habent solutionem corporis iusti et
dei electi regnum esse et non penam. Deum
dissolvuntur liberari. Nos potius quam pune-
ri et dicto ipsam solutionem qui fideles sunt non
timent ut veniat, sed venire magis desiderant
et exoptant, per quam regnum intrabunt et li-
beri non penam. Iniqui vero et impii et sue
sceleris conscii eam nimio naturali prudentia
pertimescunt, per quam se non nesciunt iudicandos. Ab-
raham vero de medio omnium mortalium singulariter
electus. Cum quo nostra [illegible] deo fuisset
plurimis peccatorum tenebris. Hoc quoque ille
iustus cum iustitie meritum quid prestitit nomi-
ne. Ut ipsi tantum suis in vita parcerentur toto
mundo dampnato. Abraam quod per fidei et iusti-
tie merita consecutus sit scriptura testatur. Verum
illo tempore solus amicus dei esset in terris qui solus
[illegible] meritis inventus. Loth vero ut permitte-
retur de sodomitanorum liberatione medio
quid aliud quam iustitie meritum fuit. Longum
est nos ire per singulos et omnium merita retexe-
re. [illegible] quidam in primis ad se deus primum de semi-
ne abrae patrem gentibus patrie optanti
quo modo credidit quod omni ut sibi placitum
facere quod observare precepit, sic nos [illegible]
in loco qui dilecta vocatur, quam [illegible]
optaverat patria [illegible] in alienam prim-
iam, hoc est in egiptum migrare fecit non
sine causa ut sine dei providentia factum esse cre-
di. Sed habent [illegible] fuisse rem que [illegible]
sunt que elegerat precepta misericordie pietatis in
sine [illegible] bonis operibus [illegible] credide-
runt. Erat in [illegible] per tempus peregrinum esse et
captivum ut captivitatis et peregrinacionis miseri-
am disceret et laborem, quo facilius per quod modo
[illegible] peregrinantibus et laborantibus no-
[illegible] ipse [illegible] peregrinationis miserias didicisset.
Nemo enim tam libenter peregrino miseretur et
advene ut qui peregrinationis exilium non ut ille
non libenter hospitem et sine tecto suo [illegible]
[illegible] hospicio nisi qui aliquando indiguit alieno.
Nemo ita esurientem cibat. Nemo sic siti-
entem potat ut qui sitim esuriemque perpessus
est. Nemo tam [illegible] nudum suis [illegible] vesti-
mentis quam qui frigoris et nuditatis nomi-
[illegible]. Nemo sic tribulato et misero et la-
boranti succurrit ut qui tribulationis et miseri-
arum casus expertus est et laborem. [illegible]
misericordie et pietatis magis qui legem pro mo-
do erat traditurus quam [illegible] suo [illegible] et pie-
tatis omnium bonorum operum precepta erat tradi-
turus. Habuit enim prius omnes passiones pere-
grinas et tribulationes et angustias intra [illegible]
aliena, quo facilius precepta posset talium pa-

No-
centibus miseri, et suis obsequere mandatis,
ut pueros eius bonos fuisse credatur quam pe-
[illegible] semen mittat deus [illegible] creatoris et [illegible]
domat ne quod illi traditurus est semen pe-
at [illegible] deus [illegible] sui dum [illegible] maceraret et
domat quam ei [illegible] mandatorum semen
impertiat. Denique ut abhanc tamen [illegible]
[illegible] evidentius claveat primus domini
[illegible] mandata [illegible] ad penam non re-
vabit ne tribulabitur eum [illegible] et vos adve-
ne intra egipti et iterum legimus. Deus ma-
gnus qui non accipit personam, ut monera
faciens viduam pupillo orfano et vidue
date panem et vestimentum diligite peregri-
num et ipsi fuistis intra egipti. Et alibi dicit:
Si autem messueris fruges messem magrum tuo
et oblitus fueris manipulum non revertaris ad
tollere illum, peregrino et orfano et vidue erit,
ut benedicat te deus in operibus manuum tuarum.
Et memor esto domine quia famulus eras intra
egipti. Quid deo supremo [illegible] vim [illegible]. Unde per
facile videtur aliter simositum an [illegible] ab
habent tam [illegible] afflictum fuisse miseriis
ut misereri alteri. Pro domino quod [illegible]. Scriptum
est: Dormisti enim [illegible] per [illegible] opera
quam [illegible] esse et [illegible] equalem
[illegible] esse velut late ut arbitror patet.
Et quibus posset operibus promereri plurimis
probatum esset. Lex vero ad manifestandam
eius voluntatem parum videatur esse
quod [illegible] legis et prophetarum precepta
[illegible] et quid deo placeat et quod pla-
cuerit et quid debemus facere et observare per-
ceperit. Et [illegible] veterum quam nove legis testimo-
niis [illegible]. Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo et ex tota anima tua
et ex totis viribus tuis. Et diliges proximum
tuum sicut teipsum. Legis et prophetarum precipuum
mandatum esse domini et salvatoris nostri
testimonio approbatur. Quibus enim his duabus
mandatis universa lex pendet et prophete.
Quod resumi non potest sit inmutari in duo-
bus mandatis ipsis omne tam legis quam prophe-
tarum constare preceptum. Et ille legem
implevisse qui hoc potuit implere. Hic
enim [illegible] in lege veteri continetur quod
ut deum et proximum diligas et vere ille legis
consummator et factor est qui ut modum
ut [illegible] peccat sed quid deum quod
[illegible] diligere [illegible] minime ac si
[illegible] quid. Deum diligit qui suis in
omnibus mandatis obtemperat. Deum diligit qui
leges eius ac precepta custodit. Deum diligit qui
ut ille sanctus est et ipse se scripserat sicut scriptum
est: Sancti estote quia et ego sanctus sum dominus
deus vester. Deum diligit qui et illud prophete
[illegible] implet eloquium: Qui diligitis deum
odite malum. Deum diligit qui non alia quam
celestia cogitat et divina. Deus enim non ni-
si sanctitatis iustitie et pietatis amator est.
Et ille deum diligit qui non aliud quam quod
deus amat videtur operari. Quid sit
enim deum diligere dominus salvatoris doctrina

predicta et accepta vide quod ait

Nota de quod

perlarum

declarat dominus dicens Qui audit verba mea et facit ea hic
est qui diligit me. Si ergo ille deum diligit qui quic-
quid deus precipit facit, ille qui non facit non diligit.
Omnis vero qui non diligit odit. Unde claret atque ma-
nifestum est ab eis deum odiri qui sua manda-
ta non servant. De quibus per prophetam dixisse per-
hibetur: Nonne qui oderunt te domine oderam illos
et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio ode-
ram illos, inimici facti sunt michi. Odit prophe-
ta iniquos peccatores et adulteros et [illegible] et
dei mandata contempnentes sicut in aliis locis ait
Vidi prevaricantes et tabescebam et iniquos
odio habui et legem tuam dilexi. Unde [illegible]
nisi qui integri esse debeamus et sancti quibus
possumus male conversari non licet sed ut male con-
versantes cognoscere. Hoc est quod beatus apostolus conde-
scendit quia ut paucos flangi cum peccatoribus
precipit dicens Si quis frater cognominatur inter
vos et est fornicator aut avarus aut ydolis
serviens aut maledicus aut ebriosus aut ra-
pax cum huiusmodi nec cibum sumere. Quid [illegible] Sic itaque
[illegible] sunt deo esse volunt et ab omni contagione [illegible]
[illegible] et inquinatione alienum. Talem enim esse volunt
tam iustum tam purum tam immaculatum tam
simplicem ut nichil quod in eo gentes reprehende-
rent invenirent. Sed quod admirarentur et dicerent
Sancta gens cuius est dominus deus eius, populus quem
eligit in hereditatem sibi. Illos commemorat esse dei
cultores et servos manifestos quos prudentes propter
irreprehensibiles immaculatos ut quicumque videret
eos stupeat et admiretur et dicat Vere hii sunt
homines dei quorum talis est conversatio. Ita homo
dei se exhibere debet et agere ut nemo sit qui eum
videre non velit qui non audire desideret. Nemo enim
[illegible] videt dei filium esse distredat ut vere in eo deus
[illegible] impleatur [illegible] eius plene dilec-
tionis et totis desideriis. Nam si se talem exhibeat
christianus sicut se talem exhibeat dei famulus. Vel hiis
qui demonibus idolis que deserviunt conversando fiat
equalis incipiat deus per eum blasphemari et dici
O christianus o dei famulus cuius tam iniqua conversatio
est cuius tam mali actus tam turpis operatio tam
vita impia tam scelesta tam luxuriosa tam
sordida sicut est illius [illegible]. Nomen enim dei
per vos blasphematur inter gentes. Sed ve illis per
quos fuit blasphematum. Deus vero [illegible] amoris
magis desiderat et requirit quam ut [illegible] nos
nomen suum magnificare ab omnibus. Sicut scriptum est
in psalmo Sacrificium laudis honorificabit me.
Hoc est enim sacrificium quod deus super omnes hostias [illegible]
[illegible] et diligit ut propterea [illegible] non sunt [illegible]
laude. Et deus esse servos suos actu et opere complere.
Illi vero deum diligunt qui non ad [illegible]
dei glorificare [illegible] Quando deus diligi dicat ut
potius [illegible] Nunc vero quid sit proximum
tamquam se ipsum diligere ut possimus explicemus [illegible]
[illegible] in loco [illegible]
[illegible] Quod tibi fieri non vis alii
ne feceris. Dominus quoque et salvator noster inquit Omnia que
vultis ut faciant vobis homines ita et vos facite
illis similiter. Nemo est enim qui sibi malum optet ab
aliquo fieri. Ille ergo proximum suum tamquam se ipsum
diligit qui et non malum aliquid facit quod nec sibi
velit fieri. Sed si quid boni [illegible] ab omnibus

Semper optat et consequi libenter [illegible] Quia non sed
hic [illegible] ut malo careat sed ut efficiat
bonum [illegible] ut quid mali nec boni fecit tam
ad eterne vite premium non admittitur sed gehenne ignibus
mancipatur sicut in evangelio dominum dixisse legimus
de hiis qui mali fuerunt nec ut boni in aliquo apparuerunt.
Discedite a me maledicti in ignem eternum qui
paratus est diabolo et angelis eius. Esurivi et non
dedistis michi manducare, sitivi et non dedistis michi bibere. Ho-
spes fui et non suscepistis me, nudus fui et non vestistis
me, infirmus fui et non visitastis me, in carcere et non
venistis ad me. Non quia mala gesserunt sed quia bo-
num non fecerunt damnari memorantur. Ergo hic cum quis-
que prudens et sapiens recognoscat quam gravi illi
pena [illegible] qui versantur in malis cum et illis vita nega-
batur qui nec mali fecerunt nisi aliquid gessissent
boni. Neque enim hic deus tantum querit ut mali non
simus sed ut efficiamur boni. Ex malis enim operibus vo-
cantur mali ita et ex bonis appellantur boni.
Duo sunt quibus boni fieri videntur et mali. [illegible]
[illegible] omnes hii conversantes [illegible] vivunt diabolus
aut malus [illegible] qui male operantur. [illegible]
est. Non enim hic [illegible] solum [illegible] non [illegible]
male. [illegible] diaboli [illegible] Sed [illegible] hii deo
[illegible] Nam [illegible] qui ut mali [illegible]
[illegible] ut boni [illegible] videntur ignoro et quo
[illegible] poterat vitam [illegible] eternam [illegible]
non meruit. Nemo se [illegible] decipiat et seducat.
Nemo se vana [illegible]
bonum non fuit vitam non [illegible] in
[illegible] opera non fecit non potest regnare cum Christo [illegible]
quis non fuit [illegible] hospitalis benignus cle-
mens gehenne non evadat incendium. Deus malos
non amat [illegible] diligit peccatores [illegible] male fecit
[illegible] dei [illegible] sine dolo non fuit [illegible] non
potest [illegible] cum Christo [illegible] amplius est christiano [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] ut maliciam suo excludat corde
quam ut nequiciam intra pectora sui [illegible] non
admittat quam bonitatem teneat [illegible] puri-
tatem mentis custodiat. Esto innocens si vis semper
deo vivere. Esto simplex si vis regnare cum Christo.
Crede tibi prodesse malicia que in mortem trahit. Quid
nequicia que prohibet regnare cum Christo [illegible]
[illegible] sicut scriptum est Anima enim maligna [illegible]
[illegible] qui se [illegible] Si vis homo audi prophetam [illegible]
loquitur. Si regnum dei diligis audi quo id merearis
adipisci. Quis est homo inquit qui vult vitam et cu-
pit videre dies bonos. Cohibe linguam tuam a malo
et labia tua ne loquantur dolum. Diverte a ma-
lo et fac bonum inquire pacem et persequere eam.
Huiusmodi homines deus honorat et diligit qui malum
nesciunt qui mentiri non noverunt quorum labia
dolum non loquuntur in quibus non nisi bonitas esse vide-
tur et puritas. Innocentia est que nos commendat deo.
Simplicitas est que nos regnare facit cum Christo.
[illegible] aut deus non nisi innocentes diligat
et sibi velit esse commendatos. Testimonium declaratur
in psalmis Simplices et innocentes et recti adhese-
runt michi. Et alibi Custodi innocentiam et vi-
de equitatem quoniam sunt reliquie homini pacifico. Certum
[illegible] innocentia homini prodest et conferat [illegible]
[illegible] testimonio David comprobatur
[illegible] non
[illegible] innocentiam nosse [illegible] ipse dixit
Iudica me deus quoniam ego in innocentia mea ingres-
sus sum. Credebat ergo [illegible] sibi non metuendum esse [illegible]

Cui nec innocentia vel saltem cognoverat et malicie
locum. nunc autem per innocentiam suscepisti. Suscepit per
vices suas innocentiam illi deus, quem per malitiam
ante repleverat. Innocentes non confundi coram
deo posse manifestum est. Cuius dicitur: Nemo tempore
innocentes custodiunt iusticiam non confundetur.
Nichil enim deo dignius nil clarius esse potest
quam ut innocentia tota observacione teneatur. Illius
quis in aliis operibus devotus appareat, si illa
non fuerit sibi semper blanditur per illam, videlicet
sub veteri lege degentibus. Quibus illis adhuc licebat
inimicum odire. Observate preceptum quod exigit te nunc agere
sunt christiane qui inimicum tuum velut te amare. qui enim
innocentis non est nec vel inimicum potius esse malus quam inimicus
preceptor esse bonus. Sed tu forsitan et proximum odis
cum vix exteriorem odisse concedimus et fratrem per se
quibus tuum preceptum amare iniquum et christianum te cre
dens qui nec novi nec veteris testamenti precepta custo
dis. Nec sine causa te christianum estimes et de solo
tibi nomine blandiaris. Qualiter te esse oportet apostolum
audi dicentem: Qui furabatur iam non furetur magis
autem laboret operando manibus suis quod bonum est
ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo
malus de ore vestro non procedat sed si quis bonus ad edi
ficationem fidei ut det gratiam audientibus. Et nolite contri
stari spiritum sanctum dei in quo signati estis in die redemp
tionis. Omnis amaritudo et ira et indignatio et cla
mor et blasphemia auferatur a vobis cum omni ma
licia. Estote autem invicem benigni misericordes do
nantes invicem sicut in christo deus donavit vobis. Esto
te ergo imitatores dei sicut filii carissimi et ambulate in
dilectione sicut et christus dilexit vos et tradidit semetipsum
pro vobis in oblationem et hostiam deo in odorem sua
vitatis. Impudicitia autem et omnis immundicia et
avaricia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos
aut turpiloquium aut stultiloquium aut scurrilitas que ad
rem non pertinet sed magis gratiarum actio. Hoc enim scito
te quod omnis impudicus aut immundus aut avarus
quod est idolorum servitus non habet hereditatem in regno christi
et dei. Ille vero christianus est et iudicet qui hec
precepta custodit quod scilicet fidelis et pudicus et iustus
est qui in vita et iusticie operibus conversatur. Tu
illum christianum putas in quo nulla christianitatis actio
est in quo nec conversatio iusticie est sed nequicie impietatis
et scelerum. Illum christianum putas qui opprimit mise
ros qui pauperem gravat qui vos alienas concupi
scit qui ut ditior fiat plures efficit indi
gentes qui lucris gaudet iniustis qui de alie
nis laboribus vitam capit qui mendaciorum dictamine
interdum (?) eius ob assiduitatem violatur mendacio cuius
labia non nisi mendacia et obscena et scelesta loqun
tur ac turpia. qui sua cum iniquitate sua invadit
aliena et hoc adeo audacter accedit et temere
et importune expandit iniquitas magis illi certe
rapit et innocentum cum violatas et ore illo
polluto atque sacrilego quo fuerat paulo ante
falsa locutus aut turpia preces ad deum quasi nil sibi
testimonij mali fundit. Quid ergo impudenciam et
miseriam quid est maiorum peccatorum onere gravatus
quid deo pectore contemptum et iniurias irrogas
quid ad peccatorum veniam celerem eius manum in tempore
pene tue felicitatis ad eum porrigis manus
ad quas ille non respicit qui non nisi sanctas
et immaculatas sibi manus noscit offerri. Quando or
atio deum rogas quos paulo ante loquitur male
cuius manus multiplicentur preces abhominantur sicut
scriptum est. Cum extenderitis manus vestras aver
tam faciem meam a vobis et si multiplicaveritis
preces non exaudiam: manus enim vestre sanguine
plene sunt. Lavamini mundi estote auferte ne
quiciam ab oculis meis. Illi ergo ille sibi testis
esse deus et dominus et sic innocencie fide quibus ad
deum manus extollit et porrigit. Cuius apostolus dicit:
Volo autem viros orare in omni loco levantes
sanctas manus. Ille enim ad deum vero extollit
manus. ille preces consciencie bene fundit qui dicere
potest: Tu nosti domine quia sancte et innocentes quas
tende sunt ab omni fraude et iniuria et rapina
manus quas ad te expandis magis quam immaculata la
bia ab omni mendacio libera quibus tibi ut michi
misericordiam preces fundo. talis enim cito mereri
audiri et cuius puritas preces fundat pro tempore
tua quod postulat. Sed enim de quos ita ne
quicie et avaricie profunda caligo cecavit ut
cum illis posse cessit quod aut pauperem per po
tentiam viderunt aut infirmum virtute supera
verint aut innocentem testimoniis falsis ob
ruerint aut furtum fecerint aut rapinam
deo gratias agunt quo opitulante se perpe
trasse credunt et tam magnum deum in
ducunt ut putent eum scelerum suorum
fuisse participem. stulti et miseri usque adeo
enim sensibus cecati ut non intelligant
deo non posse placere quod prohibet et quod deum
timere satis non sit nisi adhuc male facere
do de deo adiciatur et aliud alij vero in hec
se iustificari existimant quod de substancia
pauperum exigunt elemosinas faciunt et de
eo quod aliis plurimis abstulerunt boni quidem
minimum largiuntur. Nabam vineas vel plu
res exceperunt et de multorum spoliis vero pau
ci reguntur non tamen elemosinarum donis
quicquid volt pietatem verum de alterius cru
delitate correctam. Intelligis quod enim te non facere
elemosinam quoniam unde pauca pauperes facias
plurimas devidas et ut unum vestias
plurimos spolias vestitos. Illam elemosinam
deus approbat que de iustis laboribus ministratur
sic scriptum est: Honora dominum de tuis iustis
laboribus et deliba ei de tue iusticie fructibus.
Nam illam abominatur elemosinam et reprobat que de lacrimis pauperum alienis oritur et
pdest. unde plurimi maledicunt vel quid
confert tibi illa elemosina que despoliata
pauperum alterius deventa tenetur non est ope
ra quod non habeat unde pauperes suos pascat nisi in
alienam diripias. Illos autem novi quos iniusti
ciarum et impudencie tenebrosa caligo
et ignorancia fallit et decipit ut fidem

Vide te Eudicat p.

ciam se habere simulant sine iusticie oper-
ibus apud deum isti consentiunt pestiferorum
et hereticorum qui decepti sunt [illegible]
[illegible] nefanda committunt. Deum credunt
deum non timent sed per fidem tantum salvatorem
et similes non solos se salvos esse contenti
sunt sed et alios in membris nullum dum
sciencie bonum est sunt in miseris laqueis
implicare et implentur in illis salvatoris
nostri sententia dicentis: Cecus si ceco ducatum prestet
ambo in foveam cadunt. Nam [illegible]
illum [illegible] sed sola fide [illegible]
[illegible] peccamus et liberi et sine causa
dedit deus mandata iusticie sed sola sine
iusticie operibus fides prodest. Unde haec tam
impiis tam scelestis tam perfidis [illegible]
[illegible] error [illegible] nos possumus
nisi forte ex illis qui [illegible]
[illegible] seducebant et eterne morti
et perpetuo tradebant inferni. De qui-
bus scriptum est: Nolite audire sermones pro-
phetarum qui prophetant vobis [illegible]
sunt ipsi et visiones a corde suo loquuntur
et non ab ore domini. Dicunt his qui blasphe-
maverunt verbum domini: Pax erit vobis, et omnibus
qui vadunt in voluntatibus suis et omni
qui vadit in errore cordis sui dixerunt: Non ve-
niet super te mala. Multa quidem nobis
immo tota legis testimonia adclamant quibus
tam perniciosum [illegible] errorem [illegible]
[illegible] ut legentes [illegible]
[illegible] sufficiant pauca de pluribus. Unde
[illegible] est [illegible] Adam adeo
[illegible] statim [illegible] mundi
[illegible] causa dampnatus est. In
illo nil incredulitatis [illegible] preter solius
inobedientie causa ille dampnatus
est et omnes sui dampnantur. Ecce Cayn
quoque non perfidie causa [illegible]
[illegible] condempnatus est quod plura
[illegible] ut [illegible]
et non perfidie tam [illegible] sed [illegible]
Sodoma et Gomorra ut [illegible]
[illegible] nullam tamen incredulitatem
[illegible] nisi peccatorum [illegible] et scelerum quod scrip-
tura evidenter demonstrat cum dicat: Homines Sodo-
mite mali et peccatores erant in conspectu domini
valde [illegible] ut tam frequenter
[illegible] et corripi. Nomine peccatorum causa
[illegible]. Ex. D. x. veteris legis tanta testimo-
nia [illegible] nisi [illegible] et novi testamen-
ti [illegible] Zaphiram et Anani-
am quos apostolica sententia non perfidie crimen
sed furti et mendacii causa dampnavit. Doctor
[illegible] est enim apostolus dicit: Ar-
bitramur enim iustificari hominem per fidem sine
operibus legis [illegible] legis hominem
absentem condempnasse quod uxorem patris
sui accepit [illegible] que [illegible]
[illegible] videtur [illegible] et non [illegible]
[illegible] a quibus minime [illegible] discrepat [illegible]

ficari hominem apostolus per fidem sine operibus
legis. Dicit non sine illis operibus de quibus
alibi apostolus audio dicentem: Fides sine bonis
operibus mortua est. Paulus enim apostolus de operi-
bus legis locutus est, hoc est de circumcisione
carnali et neomenia et sabbato et huiusmodi
ceteris que lex fieri precipiebat et iam tempore
[illegible] non erant [illegible] te vero Jacobus
de operibus iusticie alloquitur que qui non
fecerit vere mortuus est [illegible]
fidelem. Ex. D. x. Aliud apostolus dicit: Corde cre-
ditur ad iusticiam, ore autem confessio fit ad sa-
lutem [illegible] baptismi [illegible]
quo [illegible] baptizetur cum sola confessio desi-
deratur et fides. Nequaquam tibi [illegible] bapti-
smi lavacrum prodest si sola sine iusticia
[illegible] fides baptismo enim peccata abluun-
tur [illegible] si deinceps peccandum est
quid abluisse prodest. Audi quid dicat dominus ho-
mini semel sanato: Ecce sanus factus es, iam
noli peccare ne quid tibi deterius eveniat. Et
beatus Petrus apostolus manifestissime docet ei dicens
aliquid qui post agnitam viam iusticie peccata
[illegible] Cum dicat: Si enim refugientes
coinquinationes mundi in cognitione domini nostri
salvatoris Ihesu Christi his rursum implicati
superantur facta sunt eis posteriora deteriora pri-
oribus. Melius enim erat illis viam non cognoscere
iusticie quam post agnitam retrorsum converti
ab eo quod illis traditum est sancto mandato.
Contingit enim eis illud veri proverbii: Canis reversus
ad vomitum suum et sus lota in volutabro luti.
Hoc et beatus Paulus apostolus testatur et loquitur
hominem post baptismi sanctificationem pessimo errore
peccantem non fore [illegible] peccata [illegible]
[illegible]. Impossibile est enim eos qui post semel
illuminati sunt gustaverunt etiam donum celeste
et participes sunt facti spiritus sancti, gustaverunt
nihilominus bonum dei verbum virtutesque seculi futuri
et prolapsi sunt renovari rursus ad penitenciam
rursus crucifigentes sibimetipsis filium dei et
ostentui habentes. Tenendum [illegible] ad salvatorem
accessisse et quid faciendo vitam eternam perciperet
interrogasse [illegible] testatur cui ita a domino
responsum est: Si vis vitam [illegible] serva mandata.
Non dixit serva tantum fidem. Nam si sola fides
[illegible] videntur mandata servari
[illegible] absit ut ego deum meum dicam aliquid
[illegible] Ex. Dicant hoc illi qui peccata
[illegible] effecti sunt et in hoc tantum
[illegible] se hoc credunt si alios secum po-
[illegible] morti perpetue mancipare. Nam si deus
peccatorem non puniret ubi est illud prophetarum si in
[illegible] salvabitur peccator et impius ubi parebit
et alibi quia peccatores peribunt. Et iterum: Deficient
peccatores a terra et iniqui ita ut non sint. Et iterum:
Sicut deficit fumus deficient, sicut fluit cera
a facie ignis sic peribunt peccatores a facie dei.
Nullum hic tantum incredulum et infidelem sed
peccatores audio condempnari et salvatorem [illegible]

Quodam loco dixisse dicitur Non omnis qui dicit
michi domine domine intrabit in regnum celorum sed
qui facit voluntatem patris mei qui in celis
est. Utique isti cristum credebant qui sic eum
dominum nuncupabant ut et illi scelestissime
qui anima perduntur quia illum ore quem
factis abnegant confitentur negari autem
deum factis nondum [illegible] ubi apostolus dicit deum
confitentur se nosse factis autem negant. Et dum
in extremis iudicii venient in illa die dicent domine
nonne in nomine tuo demonia eiecimus et in
nomine tuo virtutes fecimus multas fecimus. Et
dicam illis nunquam vos cognovi discedite a me
omnes qui operamini iniquitatem. Usque adeo isti
credidisse dicuntur ut in eius nomine demones eicere
[illegible] operantur ut sibi eis prodesset fides quia iusticie
opera non fecerunt. Itaque si sola fides prodesset quomodo
illi cum angelis sathane in perpetuum exustione
ignibus mancipantur quia non perfecte ea [illegible] gratia
boni non fecerunt indicantur. Sicut scriptum est et
29 dicet eis qui ad sinistram fuerint discedite a
me maledicti in gehennam eternam que parata
est diabolo et angelis eius. Esurivi enim
et non dedistis michi manducare. Non dicit
utique quia non credidistis michi. Unde intelligi datur
non tam incredulitatis crimen sed propter bonorum
operum sterilitatem esse damnandos. Nemo
itaque alterum decipiat. Nemo seducat nisi qui
iuste fuit vitam non habebit nisi quis in
omnibus mandata servavit. Prorsus non potest
habere cum deo nisi quis terrena despexit. Divina
non capiat nisi humana contempserit. Non
potest possidere celestia ut quisque cristianum
se indicet nisi qui vere doctrinam [illegible]
imitatur cristum. Ille cristianus [illegible] pietas
cuius magis hereditas pane saturatur esuriens
cuius potu [illegible] sitis [illegible]
cuius mensam nemo pauper cognoscit sub
cuius tecto [illegible] ad veniam ut peregrinus [illegible]
[illegible] cuius nemo nudus tegitur veste
[illegible] cuius pauper [illegible] fruitur auxilio cuius
bonum nemo sentit cuius [illegible] cognoscit qui in nullo imitatur bonos sed deridet
pocius et subsannat. Absit ut hunc quis
cristiani dicat absit ut [illegible] filiis possit
appellari qui hoc est cristianus est qui vult
cristi sequitur qui cristum in omnibus imitatur
sicut scriptum est qui dicit se in cristo manere
debet sicut ambulavit et ipse ambulare. Cristianus
ille est qui omnibus [illegible] facit qui nullius
moveatur iniuria qui oppressi pauperem
se presente non patitur qui [illegible] subtrahit
qui indigentibus sepe subvenit qui cum
[illegible] meret qui dolorem alterius suum
proprium sentit qui ad fletum fletibus provocatur
[illegible] cuius omnibus domus communis
[illegible] clauditur cuius mensam pauper non
ignorat cuius denarius panis [illegible] offertur
cuius bonum [illegible] noverunt et nemo sentit iniuriam qui deo die nocteque famulatur cuius
precepta indesinenter meditatur et cogitat qui
pauper [illegible] efficitur ut deo locupletari fiat qui

[illegible] honores seculi inglorius ut gloriam deo et angelis eius gloriosus appareat qui in corde suo
nil [illegible] habet simulatum ut fictum sed
simplex et immaculata est anima cuius conscientia fidelis
et pura est cuius tota mens in deo cuius spes
in cristo est qui celestia pocius quam terrena
desiderat qui humana sprevit ut possit habere divina
[illegible] qui hoc sectum diligit et qui in
[illegible] ipse [illegible] et complacent. [illegible] quid
dicitur [illegible] quam amicicia hominis inimica est
deo et qui cuique voluit se amicum hominis seculi
inimicus dei constituetur. Hec tibi soror [illegible]
prima quid cristianum agere conveniat. Et ut
[illegible] [illegible] quo vides quia qui cristiani
nomine nuncupantur esse debeant. Nunc [illegible] potentie
est estimare qualem tu te viduam
debeas exhibere. Quia [illegible] [illegible] commendantibus
esse [illegible] [illegible] autem esse viduam quia non
ignorare te credo verum quia [illegible] et celestis
quia primo destinatum quod [illegible] illius
de certo vidue [illegible] et [illegible] die
nocte que deserviunt. Aliud vero quod filiorum curam
habere debet et domus non tantum primo dignum
ut sibi [illegible] obnoxium. Certum [illegible]
est mens [illegible] et deliciis quod [illegible] mortis [illegible]
et pene sit scriptum est viduas honora que
vere vidue sunt. Iste sunt prime que deum
et [illegible] et que iubentur a [illegible] sacerdote sicut est
[illegible] honorari. Secunde sunt ille qui
[illegible] non iubentur exhiberi honorem ut [illegible]
[illegible] negatur de quibus dicitur. Si que filios habent
aut nepotes discant primum domum suam pie
[illegible] et parentum [illegible] reddere parentibus
[illegible]. Tercie sunt de quibus scriptum est vidua
aut que in deliciis est vivens mortua
est. Unde intelligi datur non omnes viduas esse
[illegible] ut [illegible] deo placere que corpore tantum
[illegible] vidue esse non opere. Et qualis autem [illegible]
vidua debet esse apostolus docet que vere vidua
est speret in deum et instet orationibus die ac
nocte ut illud [illegible] volo quasi [illegible]
viduas apostolus nominat [illegible] et [illegible]
hoc est actu mente conversatione non corpore
[illegible] alibi [illegible] et [illegible] actuum [illegible]
[illegible] quia desiderat. Et apostolus dicit vidua eligatur
que fuit unius viri uxor in operibus
bonis testimonium habens si filios educavit
et sub [illegible] deo si hospitio recepit
si sanctorum pedes lavit si tribulacionem patientibus
[illegible] subministravit si omne opus bonum
[illegible] est [illegible] esse viam viduam [illegible]
cuius talia sunt opera. Illa vero quo modo [illegible]
[illegible] vidue dicuntur esse que nil habent alicuius opera
[illegible] sunt aliquae divites nobiles et potentes
[illegible] forsitan videtur indignum
ut aut filios deo et [illegible] educent [illegible]
[illegible] pedes laboriosos [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] manibus tangant [illegible]
[illegible] erunt [illegible] ipse [illegible]
esse consortes quos [illegible] ut [illegible]
[illegible] habere cum cristo [illegible]
[illegible] et cuius plantas [illegible]

Cristiane

Aug

inbus horruit quia castum servit quemque
eius famulas servit sed sexu dilectam vel vos ser-
vant mihi serviunt Marie salome ut cristo ultima
bentur Sedes abundaverunt mihi aut rebus se
nus peccatorum vero pedes lavantur apostolorum
deserto Ergo sanctissima et prudentissima
femina ne velis imitari stultorum quorum
fudent male fecerunt hii facere erubescunt
et consuetudinem iuste vivere que non fuit co-
gere poterat et qui se morti ultro obtulerat
inpolite sententie ad vitam que hominum ma-
gis causas subsannaciones et fabulas quam dei iu-
dicium pertimescunt et quibus carius est muse-
ris hominibus placere quam cristo sed esto te quales
te deus esse precepit qualem apostolus iubet es-
se habere cristo viduam esto fructu humilis et gemi-
tu vino et virtute apud vidisment per orationem te-
t et cumque te in celebri bibendum habeat quamquam subsam-
net et videat An tu deo placeas et que
cristi sunt geras ad omnia mortalibus domi-
ni cor meditare mandata orantibus et psal-
mis instant incumbe ut si posse sit nemo
te aliquis nisi aut legentem inveniat aut ora-
tem et cum studiis meis memento qui te tui
diligimus et quem putes prare non possumus eo
ferramus absentes et scelerando quamquam vitam
obtinebit eternam

Ex libro elementorum aristotilis auctoritates

Terra frigida et sicca Aqua vero frigida et humida
Aer calidus et humidus ignis calidus et siccus
Terra in medio elementorum supra terram aqua
supra aquam aer et supra aerem ignis
supra aquam ignem nona supra lunam mercurius
supra mercurium venus supra venerem sol supra solem
mars supra martem iupiter supra iovem saturnus supra
quem orbis stellarum firmatum
...um anima et apcium natura et duce vita m...
primo elemento anime primum supernatat ...
...omnium aer quod est in ipso ... in firm...
...corpi solo visu ... corpora celestia
generant suo motu calorem Corpora celestia non sunt
apta nata facere sonum ut parisien... dixerunt
... maris et influxus sequitur motum lune Celum
... elementum quintum et corpus quinte essencie
differens ab essencia elementorum ...
... mutatio stellarum in diversis signis sub
septem climata est causa varietatis et ...
annorum ... mutatio lune fit in omnibus
28 diebus permutatio vero veneris et mercurii fit in o-
mnibus 10 mensibus permutatio solis in anno Mar-
tis in 28 mensibus iovis in 12 annis Saturni
30 annis Stelle fixe permutantur in omnibus 100
annis uno gradu ... stellati revolucio tota ...
... in 36 milibus annorum
... celestis non est generabilis nec corruptibilis ...
ipse et causa generationis et corruptionis istorum in-
feriorum causa calefactionis aquarum est quia aque
fluunt super mineras sulphureas
... ex vapore terre ... inferno
... sepe contingit ex vapore ... venen-
... in ... In diebus philo-
sophi ... quod ... ardoris vulcani ... quia
per ... sulphureas ... cum ... cale-
facta per rimas sulphureas ... ignem emittit ...
fit et fumatur et ...

Sequuntur Auctoritates ex Avicenna

... firmitas ... duos fines ...
... inter aut ...
... accidentalis ... debilis esse ... Siccitas
... de essencia ... e ... de
... longitudo et ... Sanguis
... intrinsecis ... e ... sanguis
... ne ... Si aliquis fuit lesus in p...
... parte capitis admittit virtutem ...

Sed numquid sola confessione vel contritione peccatum dimittitur. Dicendum quod sicut in morbis [illegible] quod sola cordis contritione peccatum dimittitur cuilibet adulto si vere conteritur et proponit decetero ab omnibus abstinere et confiteri et satisfacere secundum iudicium discreti sacerdotis et posse habeat, ut de pe. dis. i. c. Magna pietas domini ut ad solam promissionem confitendi peccatum dimiserit. Non dum pronunciat ore et tamen deus vocem audit in corde.

Species penitentie sunt tres: solemnis, publica, privata. Solemnis est que fit in capite quadragesime cum illa solemnitate que habetur l. dis. in capite quadragesime. Ista clerico non debet imponi nec deposito. Hanc sola episcopus imponit. Publica ut cum iniungitur alicui peregrinatio per mundum cum baculo cubitali et aliqua veste religiosa. Talis penitentia apta haberi potest imponere quilibet sacerdos suo subdito quia non invenitur prohibitum, et ideo videtur concessum nisi consuetudo sit in contrarium. Hanc potest sacerdos facere et implere. Extra [illegible] dis. presbiter. Privata est illa que fit singulariter quotidie cum quis secrete peccatum suum sacerdoti confitetur etc. omnis.

Ad veram penitentiam tria requiruntur, scilicet in corde contritio, in ore confessio, in opere satisfactio, ut de pe. dis. [illegible] perfecta. Ratio quia tribus modis offendimus, ideo tribus satisfacimus.

Secundum Bernhardum peccata venialia sunt hec. Quotiens aliquis in cibo aut potu plus accipit quam necesse sit. Quotiens plus loquitur quam oportet, plus tacet quam expedit. Si pauperem importune petentem exasperat. Si cum sanus sit aliis ieiunantibus prandere voluit et intelligit quod non teneatur ieiunare. Si sompno deditus tardius ad ecclesiam surgit. Si excepto filiorum desiderio uxorem suam cognovit. Si in carcere positos tardius requirit, infirmos tardius visitavit. Si discordes ad concordiam revocare neglexit. Si plus quam oportet aut uxorem aut filium aut servum exasperabit quam oportet. Si plus fuit alicui blanditus quam oportet. Si cuiquam maiori persone aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluit. Si pauperibus esurientibus nimis delicata vel sumptuosa convivia preparavit. Si se in ecclesia aut extra ecclesiam fabulis otiosis quibus in die iudicii reddenda erit ratio occupavit. Si dum incaute iuravit et tamen pro aliqua necessitate implere non potuit. Et [illegible] et talia quam facilitate vel temeritate maledicimus. Hec ponuntur xxv dis. c. Qui[illegible] [illegible] applano

Proprius sacerdos dicitur [illegible] ipsa est proprius sacerdos [illegible] de pe. dis. [illegible] et de [illegible] [illegible] archiepiscopus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quod possit delegare [illegible] possit cum visitat.

[illegible] episcopus dicitur proprius sacerdos [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] c. [illegible] et c. Nullus et [illegible] c. Si episcopus [illegible] [illegible] dicitur proprius sacerdos qui [illegible] a [illegible] vel ab episcopo [illegible] [illegible] habent [illegible] et episcopus [illegible] [illegible] [illegible] presbitero [illegible] [illegible] ut aliud intelligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. Si episcopus [illegible] et [illegible] c. [illegible] [illegible] alieno

[illegible] proprius sacerdos dicitur [illegible] c. Omnis

Secundum medicos tot sunt ossa [illegible] [illegible] quot dies per annum ad signum quod homo nullam diem perdat inattentus quin famulet deo aliquo nobili servitio. Et sicut nulla hora necnon momentum est in quo homo non utatur aliquo bono salvatoris, ita non debet preterire aliquod momentum in quo deo gratias non exhibeat.

[illegible] et [illegible] alij devoti teologi dicunt quod [illegible] multa peccata et venialia contingunt ex ingratitudine quibus deus permaxime offenditur, attamen nullum peccatum potest esse tam grave quod possit sua gravitate et malitia precludere venam pietatis dei. [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pietatis et [illegible] sola ingratitudo hoc facere potest. Et ideo in festo festorum scilicet nativitatis domini decantantur [illegible] nobilis flexis genibus et de corde immo devotissime [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] et ubi organista [illegible] non iterat [illegible] attamen sufficit contrito corde et pura mente et firmo proposito in bono [illegible] nobis [illegible]

Sed numquid peccat si interrogans in confessione [illegible] sacerdos dicit quod sit tamen [illegible] de circumstantiis scilicet de tempore loco [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de quibus [illegible] [illegible] confitens sit ignorans vel verecundus ut velit circumstantias occultare, de pe. dis. vi. c. Qui vult [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible] que aggravant sunt confitende et [illegible] possunt [illegible] que [illegible] [illegible] continentur.

Quis quid ubi per quos quotiens cur quomodo quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quis scilicet utrum peccator sit masculus vel femina, iuvenis vel senex, nobilis vel ignobilis, liber vel servus, indignitate vel officio constitutus, sane mentis vel insanus, [illegible] vel [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] vel non et consimilia. Quid scilicet utrum commisit adulterium vel fornicationem [illegible] et utrum peccatum sit enorme, mediocre vel parvum, actuale vel mentale [illegible]. Ubi scilicet in sacro loco vel in domo [illegible] vel alibi. Per quos scilicet intermedios vel mediatores quia omnes sunt participes [illegible] et in obligati [illegible] pro peccatis [illegible] et cum [illegible] vel [illegible]. Quotiens [illegible] peccatum ut dicat quotiens cognovit fornicariam vel adulteram vel plures [illegible] quotiens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tandem [illegible]. Cur [illegible] [illegible] hoc fecit [illegible] [illegible] vel sua [illegible] [illegible] sponte vel coactus vel quali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] vel pauperte [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]. Quo modo scilicet [illegible] vel [illegible] [illegible] debito vel non vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Quando scilicet tempore sacro [illegible] in festis [illegible] et [illegible] vel non sacro ut in diebus [illegible] et [illegible] [illegible] et de tempore male [illegible] de [illegible] et de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] offendit [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] et de pe. dis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de pe. dis. i [illegible] [illegible] [illegible] c. [illegible] [illegible] [illegible]

defunctus peccati culpe originalis [illegible]
[illegible] possunt dicere vel quo ad maiorem [illegible]
vel forte [illegible] anime create infusionem de
[illegible] formite [illegible] ipso in [illegible] non locum do
[illegible] que [illegible] [illegible] non [illegible] graciam declarare
que nullo [illegible] peccato [illegible]
De forte [illegible] quo ad [illegible] [illegible] docto
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] anime [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible]
te culpe [illegible] [illegible] [illegible] creata [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] princeps [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3000 [illegible]
[illegible] assistebant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] repletos in palacio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] saturabat [illegible] optans
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

primo [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in nobis [illegible] filia
dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] vel magis
[illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible] ignota et omnino occulta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attendentes [illegible]
nota ita [illegible] filios dei non sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sua omnino sunt [illegible] occulta [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] ad [illegible] vel [illegible] [illegible]
ponit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] predestinacionis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in nobis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] occultis [illegible] [illegible]
et devote [illegible] Contigit [illegible] [illegible] Jorda
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] medio [illegible] [illegible] ambo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] elevari ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible]

nisi forte ipse confessor aut ipse presbiter suffocandi [illegible] in utero vel alias [illegible]
[illegible] ordo ille [illegible] non possit in [illegible] alias patrem adul[illegible]
[illegible] in [illegible] non solum actus sed etiam illa [illegible]
[illegible] audiencium [illegible] ipsa quodammodo ipsa polluit clandestina
[illegible] de isto [illegible] integraciones cum [illegible] cautela et
[illegible] penitencie [illegible] necessitate [illegible]
[illegible] in ullo
[illegible] quo ad [illegible] quo ad cautelam
[illegible] est penitencie [illegible] de homi[cidio]
[illegible]
[illegible] homicidium non imputatur [illegible]
[illegible] illa [illegible]
in [illegible] de homicidio [illegible]
[illegible] de homicidio [illegible] penitencie
[illegible]

[illegible]

[illegible]

inciden[tes]

[illegible]

tectat

[illegible]

et bat super [illegible] quod [illegible] in calicem
cadat non [illegible] vel [illegible] in [illegible]
= dum [illegible] in [illegible] super [illegible]
illa [illegible] sine [illegible] super [illegible]
[illegible] sine palla [illegible] super [illegible]
sine [illegible] pallas sine super [illegible]
sufficit [illegible] non apud [illegible]
[illegible] sine [illegible] super [illegible]
[illegible] in [illegible]
est quod [illegible] illa [illegible] sine palla [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] in altari [illegible]
tangit [illegible] in [illegible] in sine [illegible]
[illegible] penitencie [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] in sacra [illegible] in [illegible] ad [illegible]

Adam cypriani [illegible] tempore [illegible] ingenuus [illegible]
motus [illegible] salute retulit quod dum
circa civitatem iret [illegible] predicare [illegible]
declarante [illegible] potentie [illegible]
ordinati [illegible] revolvit [illegible]
dari [illegible] et [illegible]
de [illegible] et de [illegible]
ut [illegible] in [illegible]
[illegible] de [illegible]
dum [illegible] in media stabat et
de [illegible] et [illegible]
bat [illegible] flamma [illegible]
[illegible] qui [illegible] plebis [illegible]
[illegible] ego [illegible]
in [illegible] pro salute vite mee [illegible]
apud deum [illegible] adiunt
[illegible] et [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sub [illegible] timore quo [illegible] ob
tinuit [illegible] vite [illegible] et [illegible]

ffelicis et Audacti commedacio

[illegible] albo [illegible]
ffelix presbiter [illegible] imperatoris [illegible]
[illegible] magice [illegible] felix [illegible] dicebat [illegible]
[illegible] qui cum cogebatur ad numina et ad domos [illegible] ut ea simul linqueret et idolis immolaret nullo modo flecti potuit [illegible] imperatorem qui [illegible] ecclesias [illegible] statuam [illegible] super statuas [illegible] idolorum [illegible] et demonis [illegible] inter duas statuas et penis acriter [illegible] flagellis [illegible] qui cum [illegible] non moritur [illegible] decollandum [illegible] arbor maxima [illegible]

[illegible]

ffestivitas beate Katherine [illegible] de Senis [illegible] Jacobum habebat [illegible] anno MCCCLXXX [illegible]

[illegible]

Vita sancti petri martiris ordinis fratrum pre-

dicatorum de ordine predicatorum [illegible] inita [illegible]
[illegible] super quo sui confessores testabantur ecce vita angeli-
ca qui semper deo et marie [illegible]

Erat de Italia natione de civitate Verona cuius parentes
heretici seu pagani fuerunt dum septennis existit [illegible]
[illegible] valde [illegible] in [illegible] qui [illegible] ab avunculo [illegible]
[illegible] petrus [illegible] amoris [illegible]
[illegible] de scolis patruus dixit patri quid bonum
hodie didicisti cum ille [illegible] didicit Credo
in deum et quod [illegible] dixit patruus eius heretici patri
[illegible] vide inveniemus ut te nostram dampnet [illegible]
[illegible] et [illegible] patri et [illegible] patris [illegible] et [illegible]
[illegible] religiosissimum predicatorum [illegible]
[illegible] et [illegible] specialiter deum rogabat ut [illegible]
[illegible] sanguinem [illegible] effusionem [illegible]
[illegible] et specialiter in civitate mediolano [illegible] petrus [illegible]
[illegible] ordinat [illegible] hereticos [illegible]
[illegible]

[illegible]

Vita philippi et Jacobi quorum festi-

vitates [illegible] simul celebrentur [illegible] Jacobus
post [illegible] ascensionem in anno [illegible] philippus vero
in [illegible] et ita Iunior Jacobus utrosque [illegible]
[illegible]

Jacobus [illegible]
[illegible] fuit [illegible] annos [illegible]
[illegible] ipse [illegible] in [illegible] et
[illegible]

[illegible]

Philippus ordinatus [illegible]

[illegible] quadam vice intrat sinagogam
[illegible] de [illegible]
[illegible] filium [illegible] et alios [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Bartholomei [illegible]
[illegible] decollatus [illegible]

Crux [illegible]
[illegible]

[illegible]

Et sicut patet eg luce yo [illegible] no Jesus
volebat eo diuitem manifestare ipsum a 12o anno
pluribus ex causis et primo eo quod si sic extitisset non
[illegible] latitare potuisset
Secundo eo quod a 12o anno homo fit quasi caput
et rector matris sue
Item eo quod a 12o anno in quibusdam regionibus
consuetudinibus et potioribus ad laborandum
in illis vite eminendi esse reteneretur unde
et Sathan incarnatus [illegible] 12o anno
veniente non potuit latitare subsisse Quam
Contigit in certis in partibus quod vere
[illegible] esse in Bohemia quod quidam
a plurium filiorum et filiarum dissolutorum ma
ter remansit finaliter puer patremus cuius
[illegible] sicut puer illam sepe inquietabat in
gilys clamoribus vagiatibus et cum puer
desistebat [illegible] sed non [illegible]
dicionis illam infantulum vagientem se
pe et sepe [illegible] demum
[illegible] demones infantulum [illegible]
[illegible] auddite et [illegible] filio
[illegible] dissolutores de cunabulis
[illegible] et tormenta [illegible] tulerunt
[illegible] demonem horribilem [illegible]
[illegible] vel lubentem in cunabula [illegible]
[illegible] ille demon sub forma infantuli [illegible]
[illegible] labores et gravissimas difficultates in
[illegible] vigilias clamores fletus [illegible]
[illegible] venientibus 12o anno [illegible]
[illegible] quis nam puer quod nec loquitur
nec crescit nec ambulat generaliter [illegible]
[illegible] imo et [illegible] saturatur [illegible]
[illegible] demones [illegible] de [illegible]
[illegible] ad limina sancti [illegible]
[illegible] in quodam loco obscuro [illegible]
[illegible] obviavit illi quidam modo
[illegible] ob [illegible] demon [illegible]
[illegible] cur venisti ante tempus
[illegible] me [illegible] demon in densitate
quadam [illegible] fortissime
[illegible] et repetito [illegible] demon [illegible]
[illegible] quid [illegible]
et rogo narra cum ille quo vadis quo
[illegible] mox simulatus [illegible]
[illegible] ad proprios sed ad propriam
[illegible] demon in palude quae [illegible]
[illegible] cum ille ut [illegible] cum [illegible]
[illegible] cum ille nequaquam [illegible]
[illegible] in me volunta
[illegible] et statim [illegible]
[illegible] satanam [illegible]
[illegible] in [illegible] Christi [illegible]
[illegible] demon evanuit ab oculis
[illegible] apparuit [illegible]
[illegible] ut [illegible]
demones [illegible] et obstinatos [illegible]
[illegible] et expellit [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] ejicitur

Passio appolonie

Senatus Romanus [illegible] appolonia [illegible]
[illegible] habebat filiam Dianam [illegible] Juli
[illegible] cesar Rome [illegible]
[illegible] augebatur [illegible] apolonia [illegible]
[illegible] ob [illegible]
[illegible] passa [illegible] penas [illegible]
[illegible] Policarpo [illegible]
[illegible] rogo [illegible] et [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] tenuit et fidem [illegible]
[illegible] reddit [illegible] virgo
[illegible] una cum filia [illegible]
[illegible] Diana cum [illegible] matris [illegible]
[illegible] filie [illegible] posuit [illegible]

[illegible] ad [illegible] clam [illegible]
[illegible] cum filia [illegible] proposuit et
[illegible] et cum [illegible] et [illegible]
[illegible] fecit et [illegible] sepelire [illegible]
[illegible] tumulavit [illegible]
[illegible] apolonia que [illegible] alloquebatur [illegible]
[illegible] potuit [illegible] ydola [illegible] et [illegible]
[illegible] adorabat [illegible] alligata [illegible]
[illegible] statuas [illegible] tenacibus
[illegible] carnes de [illegible] una [illegible]
[illegible] apposito [illegible] penas [illegible]
[illegible] demum [illegible] caput [illegible]
[illegible] dentes [illegible] ad [illegible]
[illegible] de dentibus et capite [illegible] quod
[illegible] et [illegible] illi [illegible]
[illegible] et [illegible] tormentis [illegible]
[illegible]

Vincencius

Civitatem Valentinam [illegible] quod [illegible]
[illegible] patuit [illegible]
[illegible] Catone [illegible] Roma [illegible]
[illegible] civitas
[illegible] mirabile [illegible]
[illegible] gravitatem habebat [illegible] fres [illegible]
[illegible] ferro [illegible] gravitatem
et sepe [illegible] catulum latrantem [illegible]
[illegible] suspectus [illegible]
[illegible] ita [illegible]
demum nasci puer [illegible] litigabatur
[illegible] baptizaretur [illegible] abscit alterum [illegible]
[illegible] anno [illegible]
[illegible] valde [illegible] puerulus [illegible]
[illegible] carebat [illegible]
[illegible] contemplatus [illegible]
[illegible] philosophante [illegible] filii [illegible]
[illegible] video te [illegible]
[illegible] te elegantem [illegible] video [illegible]
[illegible] bona [illegible] mea gubernare [illegible]
[illegible] de te [illegible] vel plura [illegible]
[illegible] adolescens [illegible]
[illegible] vidisti me [illegible] religionem
[illegible] ita [illegible] a. 28 annis [illegible]
[illegible] gradum doctoralem [illegible] facultate [illegible]
[illegible] prudentissimus [illegible]
[illegible] non debuisset
[illegible] nota et [illegible]
[illegible] medicina [illegible]
[illegible] Valentia ad quam [illegible]
[illegible] et false [illegible] o bo
ne [illegible] deus te disposuit in [illegible]
[illegible] illa
[illegible] vel suspensa [illegible] cum ille [illegible]
lem cum [illegible] vos [illegible]
fac meam voluntatem et [illegible]
[illegible] ultra modum [illegible] bestia [illegible]
[illegible] ignorat [illegible] obligo [illegible] fidelis [illegible]
[illegible] et [illegible] de corpore [illegible]
[illegible] mea [illegible] placet [illegible]
[illegible] faciem [illegible]
[illegible] pabulum [illegible]
[illegible] esse [illegible]
quam [illegible] castigat [illegible] capite [illegible] si nolo
[illegible] te [illegible] quod [illegible]
demon [illegible] quam ille [illegible] dolore demo
[illegible] melior [illegible]
quod [illegible] demon [illegible]
[illegible] opera [illegible] ille [illegible]
[illegible]
[illegible] beatum [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] demon [illegible]
[illegible] opera [illegible]
que sit [illegible] palam [illegible]
[illegible] vitam in bono [illegible]
[illegible] in cella [illegible]
[illegible]
[illegible] abicat [illegible] discolle [illegible]
pabulum [illegible] tibi [illegible]
[illegible] tibi [illegible] differo [illegible]

Discantus

Iesus cristus nostra salus quod reclamat omnis malus nobis

Tenor

sui memoriam dedit in panis hostiam

O quam sanctus panis iste tu solus es iesu criste caro cibus sacramentum quo nunquam maius inventum

Non est panis sed est deus homo liberator verus dum in cruce pependisti et in carnem defecisti

Esca digna angelorum pietatis lux sanctorum lex moderna comprobavit quod antiqua figuravit

Caro cibus sanguis potus manet tamen cristus totus tu sit laus et gloria in seculorum secula Amen

Ave veritatis forma dei unionis norma unte quisque delectatur qui te fide speculatur

Non augetur consecratus nec consumptus fit mutatus nec divisus in fractura totus deus in statura

Hoc domus suavitatis caritas que deitatis virtus et eukaristia comunionis gracia

Salutare medicamen peccatorum relevamen pasce nos a malis leva duc post ubi est lux vera

De crux domini ... columna ... [illegible] ... sancte ... [illegible]
... scale ... assistat de qua ... Iacob scala quod ... [illegible]
... istam scalam ... ascendere ... erat de ligno ...
et ... quod volens ... ascendat ... baptismi ... erat de ligno cedri ...
[illegible] ... tempore longo ... [illegible]
volens ... ascendere ... [illegible] ... de ligno ... arbor ...
... odore ... [illegible] ... erat de ligno
palma ... elevata ... caput ... [illegible]
[illegible]
volunt ... [illegible]
[illegible]
[illegible] ... Sanctus Bernhardus dicit

... [illegible] ...
[illegible] ... volens ...
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... vestitum ... [illegible]
[illegible]
[illegible]

Iesus cristus Maria sunt nomina pia Martin liber iste

[illegible]
[illegible]

es vas … admirabile tam … ut ille re
spondit, nescio. tunc illa magis mirata mi…
quod in lucis fonte huius ignorancie tenebras
invenisset adiecit Et quomodo ad splendo
ribus tuis cecati videantur tibi tu nescius
te non vides, qui dixit sapiencie sum nam
expers, sola enim cuncti sui gaudent noticia
que sunt in se ipsa per sapienciam commissima
Ad hec aquila sic arguens dixit, quid igitur
tibi prodita est tante lucidiatis gloriositas.
tante preciositatis dignitas. tante virtualitatis
causalitas. ac preciositas tante soliditatis
cerno namque te ignoras tu tibi nichil es
Nichil quidem prudencia fatuo. vigilancia ceco.
et eloquencia surdo Tunc titan respondit
Et si michi nichil sum, tamen ei cuius sunt omnia
quidem maximum sapientis Ipse enim sapiens
tamen solus cognoscendo se sit finis cunctorum
que sibi non sunt intellectum carencium sapientia
constituta est domina. homo namque particeps
sapiencie ex divina ymagine decoratus

visibilibus est …
omnia. cui tamen valet me… sapiens sunt
est validitas et subsidiaria talorum gemmarum
potestas Quamobrem via medicinarum fuit
cunctis opibus, et preciosior est sapiencia
huic non valent omnia que desiderantur
comparari Quibus auditis
mea illa sapiencie dilectione inflammata
petivit a sole, ut quid ea esset luce diffini
tionis ostenderet Cui libenter annuens magister
Sapiencia quidem est illa mentis veritas
qua summum boni quod est deus fide recta
conspicitur et casta dilectione tenetur hac
enim qui dotatus est iam mundi dominus ac pos
sessor est suus Quibus diligenter notatis
in pace gaudens illa recessa est Prudencia
vera est que simplicitatis innocenciam

Animalium simul col… decoratur
lecto concilio cum de pluribus quereret
non immerito placuit hoc illis de racione
prudencie ob vivendi regulam investigare
precipuum. quod eorum astrictus servaret

Genesis 50 capitula
Exodus 40 capitula
Leuiticus 27 capitula
Numeri 36 capitula
Deuteronomius 34 capitula

Isti quinque libri significant per
illos quinque panes ordeaceos

Pharisei erant isti

Isti Saducei [illegible] isti Esseni [illegible]

[illegible] et primum [illegible] volatilia carnium. hinc vel
in obliquum hinc illa queque sui prudencia
[illegible] sed qui volens ingis
mox titulare [illegible] conatus hinc dicit
[illegible] actus est laudare [illegible] et [illegible]
[illegible] multiformis [illegible]
[illegible] hinc [illegible]
[illegible] ventilatis, quasi unus dignitate [illegible]
[illegible] singula prebuerunt Talibus
ergo paraclitus amore sine medius [illegible]
hinc inde iactatis pro veritate stans [illegible]
in communi [illegible]
dixit [illegible] non minor [illegible]
homines mentes splendoribus tantum vigentis
[illegible] fallat nam prodigalitas amata
[illegible] fallaces speciem liberalitatis [illegible]
pingit, magnanimitas vigorem audacia
et manus gloria magnificentie grandiditatis
Patri quidem modo subornata calliditas
[illegible] mentis [illegible] clanditas
prudencie Si ipsa quippe [illegible] astucia

inpendam9 [illegible] hic vinimus [illegible]
in eodem statu manens quaes [illegible]
mox defecimus [illegible] esse prosperimus in
mutabilibus rebus, qui cum sol vitam nobis
procedit [illegible] et statim dies minuit
dum non crescat Sic cum non in magis
procendit mox inclinat in senium cursus
etatis [illegible] donec in senium fuerit semper
[illegible] nec unquam [illegible] esse quia
si [illegible] Nichil [illegible]
[illegible] natura sed ante cum
composuit ut in virtutis [illegible] non vero
cedentes uno semper procedentes cessamus
plures cum sensum ante situati sunt et
ibidem sunt manus et pedes Duo dicto
discessit Nichil sibi hoc est sui sapienda
n lucidioris aeris sublimitatem asta
conscendens [illegible] solis fixo [illegible]
vetustate inspecta mox cum tali
questione pulsauit dixit [illegible]
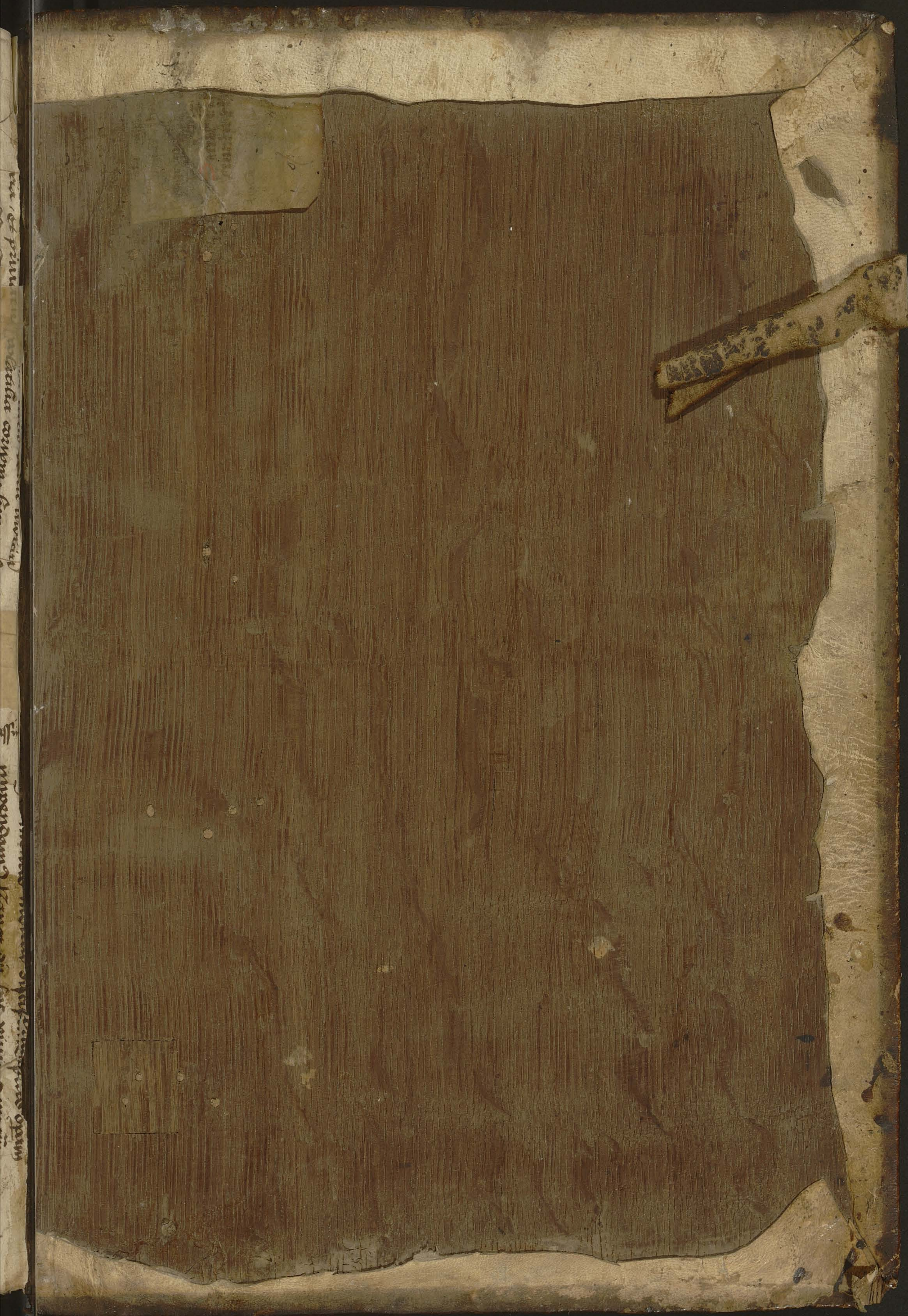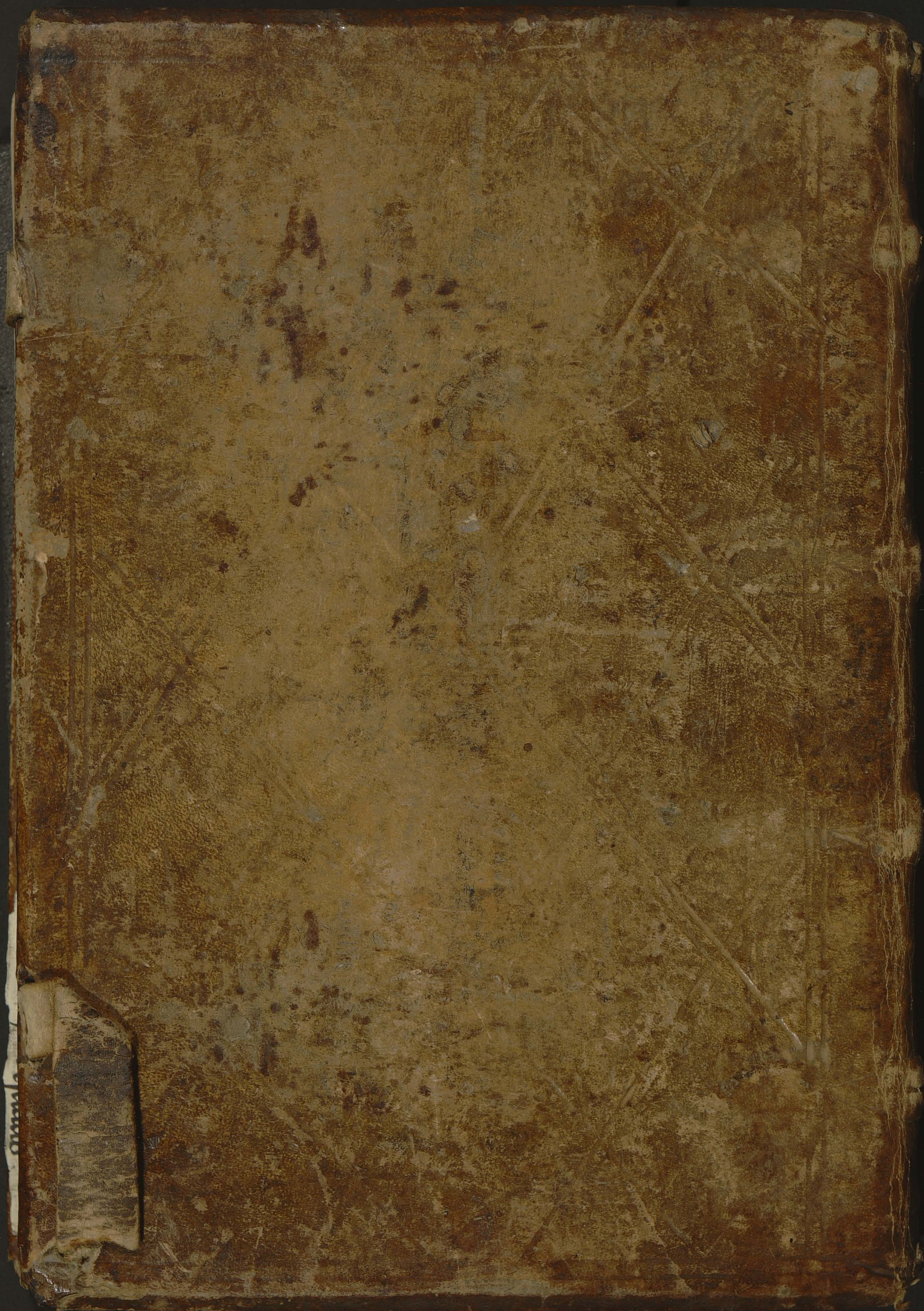
Johannes Johannes